

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

მეცნიერების დეპარტამენტი

2015 წ. ჩატარებული სამეცნიერო სამუშაოების მოკლე
ანგარიში

I ნაწილი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის
მეცნიერების დეპარტამენტის უფროსი
პროფ. დ.თაგხელიძე

თბილისი

2016

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის 2015 წლის სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების მოკლე ანგარიში წარმოდგენილია 2 ნაწილად – პირველში მოყვანილია სტუ-ს 9 ფაკულტეტის დეპარტამენტებში და სამეცნიერო-სასწავლო სტრუქტურებში მომუშავე პროფესორ-მასწავლებლების სამეცნიერო მოღვაწეობის ანგარიში, მეორეში კი ასახულია სტუ-ს სტრუქტურაში შემავალი სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების მიერ შესრულებული სამუშაოები.

ს ა რ ჩ ე ვ ი

შესავალი	iv
ენერგეტიკისა და ტელეკომუნიკაციის ფაკულტეტი	1
სამთო-გეოლოგიური ფაკულტეტი	63
სამშენებლო ფაკულტეტი	120
სატრანსპორტო და მანქანათმშენებლობის ფაკულტეტი	213
ინფორმატიკისა და მართვის სისტემების ფაკულტეტი	304
ქიმიური ტექნოლოგიისა და მეტალურგიის ფაკულტეტი	472
ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი	553
არქიტექტურის, ურბანისტიკის და დიზაინის ფაკულტეტი	795
აგრარული მეცნიერებების და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტი	823

შსსავალი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი ჩვენი ქვეყნის მრავალდარგოვანი საინჟინრო უმაღლესი სასწავლებელია, რომლის ცნობადობა განპირობებულია სათანადო სწავლების დონით და საერთაშორისოდ აღიარებული სამეცნიერო შემოქმედებით.

თანამედროვე ეტაპზე საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, როგორც ერთ-ერთი მძლავრი სამეცნიერო სტრუქტურა, თავისი სპეციალიზაციის შესაბამისად დაკავშირებულია საინჟინრო შემოქმედებასთან და წარმოადგენს ერთ-ერთს, თუ არა ერთადერთ უმაღლეს სასწავლებელს, სადაც მიმდინარეობს სწავლება და სამეცნიერო მოღვაწეობა ისეთ თანამედროვე აქტუალურ მიმართულებებში, როგორებიცაა: საინფორმაციო ტექნოლოგიები, მეტალურგიული და ქიმიური ტექნოლოგიები, ბიოტექნოლოგია, მანქანათმცოდნეობა და მანქანათმშენებლობა, ავიაცია და კოსმონავტიკა, სამოქალაქო მშენებლობა და არქიტექტურა, კავშირგაბმულობა და ენერგეტიკა, ტრანსპორტი, სამთო საქმე, აგრარული მეცნიერებები, გეოლოგია და სხვა.

ერთწლიანი სამეცნიერო მოღვაწეობის შედეგად მკაფიოდ გამოვლინდა ტექნიკური უნივერსიტეტის და მასში შემავალი ინსტიტუტებისა და სამეცნიერო ცენტრების პოტენციალი. აქტიური სამეცნიერო საქმიანობის შედეგად საანგარიშო პერიოდში უნივერსიტეტის მეცნიერ თანამშრომლების და პროფესორ-მასწავლებლების მიერ გამოქვეყნებული მონოგრაფიების, სახელმძღვანელოების, სტატიების, კონფერენციებზე მოხსენებების და სხვა აქტივობის რაოდენობრივი მონაცემები მოყვანილია *1 და 2 ცხრილებში*.

გარდა აღნიშნულისა, საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს სხვადასხვა სამეცნიერო სტრუქტურული ერთეულები, რომლებიც ტრადიციულად მუშაობენ გამოყენებითი მეცნიერების თანამედროვე ამოცანების შესრულებაზე. გასაგებია, რომ წინამდებარე უნივერსიტეტის სამეცნიერო მოღვაწეობის წლიურ ანგარიშში შეუძლებელია სრულად აღიწეროს საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში მიმდინარე თუ

დასრულებული სამეცნიერო სამუშაოები, მაგრამ იმედს გამოვთქვამთ, რომ უნივერსიტეტში წარმოებული სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის გააქტიურება ყოველმხრივ ხელს შეუწყობს ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებას.

ცხრილი 1

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებლებისა და მეცნიერების პუბლიკაციები

№	ფაკულტეტი	მონოგრაფია	სახელმძღვანელო	სტატია	კონფერენცია	პატენტი
1	ენერგეტიკისა და ტელეკომუნიკაციის	2	30	84	37	1
2	სამთო-გეოლოგიის	5	12	64	20	-
3	სამშენებლო	2	17	136	25	2
4	სატრანსპორტო და მანქანათმშენებლობის	4	52	105	51	1
5	ინფორმატიკისა და მართვის სისტემების	6	60	175	123	-
6	ქიმიური ტექნოლოგიისა და მეტალურგიის	3	18	65	49	4
7	ბიზნეს-ინჟინერინგის	22	44	268	247	-
8	არქიტექტურის, ურბანისტიკის და დიზაინის	-	-	10	21	-

9	აგრარული მეცნიერებების და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტი	1	4	14	11	-
ჯამი		45	237	921	584	8
№	ინსტიტუტი/ცენტრი					
1	გამოთვლითი მათემატიკის	1	-	40	36	-
2	ტექნიფორმი	-	7	3	-	-
3	მართვის სისტემების	1	-	27	23	-
4	კიბერნეტიკის	1	1	36	36	2
5	ჰიდრომეტეოროლოგიის	3	1	80	57	-
6	ჰიდროგეოლოგიისა და საინჟინრო გეოლოგიის	-	-	4	-	-
7	წყალთა მეურნეობის	1	3	21	25	-
8	ტალღა	-	-	2	5	-
9	ანალიზხელსაწყო	-	-	3	4	-
10	კვების მრეწველობის	1	1	4	2	-
11	მემბრანული ტექნოლოგიების საინჟინრო	-	-	10	1	-
12	საქართველოს საწარმოო ძალებისა და ბუნებრივი რესურსების	3	1	17	22	1
13	ბიოტექნოლოგიის	-	-	14	7	-
14	ნაგებობების, სპეციალური სისტემების და საინჟინრო უზრუნველყოფის	-	1	6	2	3

15	სენსორული ელექტრონიკისა და მასალათმცოდნეობის სამეცნიერო ტექნოლოგიური	-	-	3	-	-
16	კვანტური ფიზიკის და საინჟინრო ტექნოლოგიების	-	-	19	-	-
17	გეოეკოლოგიური მონიტორინგის განყოფილება	-	-	2	-	-
ჯამი		11	15	291	220	6

ცხრილი 2

საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში საგრანტო დაფინანსებით შესრულებული და მიმდინარე პროექტები

ფაკულტეტი, ინსტიტუტი	შიდა გრანტი	ეროვნული (რუსთაველის) გრანტი	ევროკავშირის გრანტები	აშშ-ს გრანტები	სხვა გრანტები
ენერგეტიკისა და ტელეკომუნიკაციის ფაკულტეტი	1.საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში ელექტროენერგიაზე ხარჯების ეკონომიის მართვის კომპლექსური სისტემის შემუშავება და დანერგვა	1. გაუსის მთელ რიცხვებზე ხვევადი კოდების, განზოგადებული კასკადური კოდებისა და სივრცით-დროითი კოდების აგება და გამოკვლევა და მათი სინთეზი უწყვეტი ფაზის	-	-	-

		<p>მოდულაციას თან</p> <p>2. თბურამძრავი ანი დიაფრაგ- მული ტუმბო წყლის გაცხელების ავტონომიუ- რი ჰელიოსისტემ ისათვის: წინასაწარ- მო მოდელის დამუშავება.</p> <p>პროექტი №AR/222/3- 171/14</p>			
სამთო- გეოლოგიის ფაკულტეტი	-	<p>1. ყაზბეგ- ომალოს ზონის თიხაფიქლ ების ბუნებრივი აირის პოტენციალის ათვისების გეოლოგიური, გარემოსდაცვ ითი და ენერგოეკონო მიკური ასპექტების გამოკვლევა (AR30/9-150/B).</p> <p>2. სპილენძ- ოქროს შემცველი ღარიბი და წვრილად ჩაწინწკლუ ლი მადნების გამდიდრების</p>	-	<p>1. უძველესი ქართული მოჭედილი ძეგლების დიაგნოსტი კა (XI – XIII ს.ს. ქართული ხელნაწე რები) გეოლოგიუ რი კვლევა, ძვირფასი ქვების დიაგნოს ტიკა</p>	<p>1. ენგურის თაღოვანი კაშხლის ტანისა და ფუძის დეფორმაცი ული პროცესების კვლევა გეოდეზი ური მეთოდებით</p> <p>2. ქ. თბილისში, დიდმის ველზე, სასმელი წყლის ძველი მილსადენის გამოცვლას- თან დაკავში- რებით კოროზიის</p>

		კვლევა და კონტროლი დამატებითი მმართველი სიდიდეების გათვალისწინებით”. სფერო: სასარგებლო წიაღისეულის გამდიდრება			გამომწვევი ჰიდროგეოლოგიური, საინჟინრო-გეოლოგიური და მიკრობიოლოგიური ძირითადი ფაქტორების კვლევები. დარგი – ჰიდროგეოლოგია,
სამშენებლო ფაქულტეტი	1. ტრანსფორმირებადი საინჟინრო სისტემების თეორია და კონსტრუირების ლოგიკა (საინჟინრო მეცნიერებები, მაღალტექნოლოგიური მასალები – სამშენებლო კონსტრუქციები, შენობები და ნაგებობები; ხიდები და სატრანსპორტო გვირაბები 2. მთიან რაიონებში განლაგებულ ჰიდროკვანძებზე ღვარცოფების კატასტროფული ზემოქმედების პროგნოზირება და პრევენცია.	1. ფერდობების სტატიკური მდგრადობის კრიტერიალური პირობები, ზეგავსებრი ნაკადების დინამიკური პროცესების მათემატიკური მოდელირება, პროგნოზირება და დაცვითი ღონისძიებები 2. № 210/3-109/11 2012-15 3-109 ჰიდრაულიკა და საინჟინრო ჰიდროლოგია; “წყალსაცავების მოხილვის შესწავლა და მისი ზეგავლენის შეფასება ევტროფიკაციის პროცესებზე	-	-	1. ოზურგეთის რაიონში სოფელ ნატანებში საზაფხულო საკონცერტო დარბაზის გადახურვის ლითონკონსტრუქციების ექსპერტიზა. 2. ქბათუმის თეატრის სცენის ძირითად ნაწილზე გადახურვის ლითონ კონსტრუქციების ექსპერტიზა. 3. ქობილისის ოპერისა და ბაღეცის თეატრის სცენის ძირითად ნაწილზე

		<p>(ჟინვალის წყალსაცავის მაგალითზე)</p> <p>3. სანაპირო არეებში ტალღურ მოძრაობათა გაანგარიშების გამოყენებითი ანალიზური მეთოდები</p> <p>4. 2014-2016 N FR/240/3-109/13 3-109 პიდრავლიკა და საინჟინრო პიდროლოგია; წყალსატევებში კატასტროფული მოვლენებით გენერირებული ტალღების მახასიათებლების პროგნოზირება.</p> <p>5. FR/360/3-105/13 ახალი ტიპის მოტივტივე-მოცურავე ტალღა-შემარბილებელ პიდროტექნიკურ ნაგებობათა კომპლექსის შემუშავება სანაპირო ზოლისა და</p>			<p>გადახურვის ლითონ კონსტრუქციების ექსპერტიზა.</p> <p>4. იპოდრომი - 3, 24 სართულიანი საცხოვრებელი სახლის პროექტის კონსტრუქციული ნაწილი</p> <p>5. გლდანის სმარტის ობიექტზე 16 მეტრიანი სიმაღლის ბანერის შპილის კონსტრუქციული პროექტი</p> <p>6. ქმარნეულში ბაზალტის ქვის გადამამუშავებელ ქარხანაში საწარმო კორპუსის გაძლიერება - გამაგრების პროექტის კონსტრუქციული ნაწილი.</p>
--	--	--	--	--	--

		<p>ღია პორტების შტორმული ტალღებისა გან დასაცავად</p> <p>6. №AR/22/3-109/14 გეომორფოლოგიური პროცესების სტაბილიზაციის ღონისძიებები მდინარეების რიონისა და ენგურის შესართავ აკვატორიებში და მათი გაანგარიშების ჰიდროდინამიკური მეთოდები</p> <p>7. “ეროზიულ-დეარცოფული მოვლენების თეორიული კვლევა” ინჟინერია, ჰიდროინჟინერია</p> <p>8. № FR/360/3-105/ ახალი ტიპის მოტივტივე მოცურავე ტალღა-შემარბილებელ ჰიდროტექნიკურ ნაგებობათა კომპლექსის</p>			<p>7. ბანკი რესპუბლიკის ზესტაფონის ფილიალში შენობის ნაწილის გაძლიერების პროექტის კონსტრუქციული ნაწილი</p> <p>8. ბანკი რესპუბლიკის სათაო ოფისის ეზოს ერთ ნაწილში საყრდენი კედლის მოწყობის პროექტის კონსტრუქციული ნაწილი.</p> <p>9. ანთნოპოგენური კატასტროფებისაგან დაცვის მიზნით მოქალაქეების ჩართულობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში</p> <p>10. იაკუბლოს კაშხლის რეაბილიტაციასთან</p>
--	--	--	--	--	--

		შემუშავება სანაპირო ზოლის და ღია პორტების შტორმული ტალღებისა გან დასაცავად			დაკავშირებ ით ჩასატარებე ლი საპროექტო კვლევები (ჰიდროტექნ იკური და მელიორაცი ული მშენებლობა 11. ვარძიის ფერდზე ჩამონადენი წყლის მართვა აცილების სისტემის პროექტი 12. ნამახვანძვეს ების ორ საფეხურიან ნი კასკადის საექსპერტო შეფასება 13. ნენსკრა ჰესის საექსპერტო შეფასება 14. გორის ელექტროსა დგურების სამშენებლო ნაწილის ექსპერტიზა
სატრანს- პორტო და მანქანათმშე- ნებლობის ფაკულტეტი	1. მთიან რაიონებში განლაგებულ ჰიდრო- კვანძებზე დვარცო- ფების კატასტროფუ- ლი ზემოქმედების პროგნოზირება და პრევენცია. ჰიდრაგ- ლიკა და საინჟინრო	1. №AR/74 /3- 120/14 ბაზალტის ბოჭკოებით არმირებული პოლიმერულ კომპოზიციუ	-	-	-

	<p>ჰიდროლოგია; მათემატიკური მოდელირება და სისტემების იდენტიფიკაცია, გარემოს დაცვის ტექნოლოგიები.</p>	<p>რი მასალების კვლევა, მაღალი წნევის ბალონების და ქარის გენერატორების დამზადება.</p> <p>შესრულების პერიოდი 27.04.2015 – 27.04.2017წ.</p> <p>2. ქართული ეროვნული სამოსის ფორმებისა და კონსტრუქციების კვლევა ილუსტრირებული ცნობარის და ნიმუშების დამზადებით</p> <p>3. საკვებისამკურნალო მცენარეული ნედლეულის გადამუშავების რაციონალური ტექნოლოგიების და მოწყობილობების დამუშავება</p> <p>4. წყვილოვლებების და რელსების ცვეთისა და დაზიანების</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>დიაგნოსტიკის მოწყობილობა --- რუსთაველის სახელობის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის 2015 წლის სახელმწიფო გრანტი. პროგრამა უცხოეთში მოღვაწე თანამემამულეთა მონაწილეობით ერთობლივი კვლევა პროექტის შიფრი №DI/16/4-140/14.</p>			
<p>ინფორმატიკისა და მართვის სისტემების ფაკულტეტი</p>	-	<p>1. რეგიონთა მდგრადი განვითარების ინტეგრირებული კოგნიტიური, გენეტიკური და ნეირონული მოდელები</p> <p>2. აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადებიდან 85-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო</p>	<p>1. : 543868-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS - JPCR, MathGeAr,</p> <p>2. გრანტი EPSRC (Engineering and Physical Sciences Research Council, UK, EP/M013545/</p> <p>3. ლოკალიზებული ინტეგრირებული განტოლებები</p>	-	-

		<p>კონფერენცია «საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა – 2015 (ICT-MC 2015)» / საკონფერენციო გრანტების კონკურსის ხელშეკრულება: CF/14/12-812/15, 29.06.2015</p> <p>3. ეფექტური ბიომეტრიული ტექნოლოგიების დამუშავება მსხვილმაშტაბიანი საარჩევნო სისტემის მაგალითზე“, საინფორმაციო ტექნოლოგიები</p> <p>4. MTCU/64/4-141/14</p> <p>რეგიონთა მდგრადი განვითარების ინტეგრირებული კოგნიტიური, გენეტიკური და</p>	<p>ბის მათემატიკური თეორია არაწრფივი კერძოწარმოებულიანი დიფერენციალური განტოლებები სათვის 1 ივნისი, 2015</p>		
--	--	---	--	--	--

		<p>ნეირონული მოდელები</p> <p>5. ახალი პროფესიული სტანდარტი: “პროგრამული უზრუნველყოფის დეველოპერი”. მიმართულება : ინფორმაცია და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიები. სარეგისტრაციო ნომერი: 06109</p> <p>6. მრავალკომპონენტური დრეკადი სტრუქტურების დინამიკის მათემატიკური მოდელების გამოკვლევა სრულად შეუღლებული თერმომექანიკური და ელექტრომაგნიტური ველების გათვალისწინებით ხელშეკრულების ნომერი № FR/286/5-101/13 (31 მარტი, 2014 – 31 მარტი,</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>2017 წწ)</p> <p>7.ინტეგრალური ოპერატორები და სასაზღვრო ამოცანები ახალ ფუნქციურ სივრცეებში; ფურიეს ანალიზისა და ვეივლეტების თეორიის ახალი ასპექტები</p> <p>ხელშეკრულების ნომერი D/13-23 (20 დეკემბერი, 2012 – 20 დეკემბერი, 2015)</p> <p>8.ჰარმონიული ანალიზის, აპროქსიმაციის თეორიისა და ინტეგრალურ ოპერატორთა თეორიის თანამედროვე პრობლემები ახალ ფუნქციურ სივრცეებში; გამოყენებები სასაზღვრო ამოცანებში</p> <p>ხელშეკრულების ნომერი 31/47 (15 აპრილი</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>2013 – 15 აპრილი 2016)</p> <p>9. ზოგიერთი არაწრფივი არასტაციონა რული მოდელის გამოკვლევა და რიცხვითი ამოხსნა</p> <p>10. დრეკადობის ბრტყელი თეორიის ზოგიერთი წრფივი და არაწრფივი საკონტაქტო ამოცანა</p> <p>11. ფურიეს კოეფიციენტე ბი და კრებადობის საკითხები</p> <p>12. სიმრავლეთა და ფუნქციათა ზომადობის ცნების ზოგიერთი მოდულიკაცია და მათი გამოყენებები გრანტი №31/25 საანგარიშო პერიოდი: 15.04.2013- 15.04.2016</p> <p>13. ზომები ალგებრულ-</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>ტოპოლოგიურ სტრუქტურებზე და მათი გამოყენებები</p> <p>FR/116/5-100/14</p> <p>(04.05.2015---04.05.2018</p> <p>14. ზოგიერთი არაწრფივი კერძო-წარმოებულებიანი ინტეგრაციული დიფერენციალური განტოლებათა სისტემის გამოკვლევა და რიცხვითი ამოხსნა</p> <p>(FR/100/5-106/13, ხელშეკრულება 10/04, 15 აპრილი, 2014 – 15 აპრილი, 2015)</p> <p>15. მაქსველის განტოლებათა სისტემაზე დაფუძნებული ზოგიერთი არაწრფივი ინტეგრაციული დიფერენციალური მოდელის გამოკვლევა და რიცხვითი ამოხსნა</p> <p>(CNRS / SRNSF 2013,</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>ხელშეკრულება 04/26, 10 აპრილი, 2014 – 10 აპრილი, 2016)</p> <p>16. ზოგიერთი საწყის-სასაზღვრო ამოცანის ამონახსნის ასიმპტოტური ყოფაქცევა და მიახლოებითი ამოხსნა ერთი არაწრფივი ინტეგრაციული განტოლებათა სისტემისათვის (YS/23/5-106/14, ხელშეკრულება YS/23/5-106/14, 7 ივნისი, 2015 – 31 აგვისტო, 2015)</p> <p>17. შეზღუდვებიანი ლოგიკური პროგრამირება ურანგო ტერმებზე და მათ მიმდევრობებზე აღმწერი ოპერატორებით (DI/16/4-120/11, ხელშეკრულება 13/08, 10 აპრილი, 2012)</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>– 10 აპრილი, 2015)</p> <p>18. კრებადობის შეთანხმებული შეფასებები მაღალი რიგის სხვაობებით დაზუსტების მეთოდში ხელშეკრულების ნომერი FR/406/5-106/12 (15 აპრილი, 2013 – 15 აპრილი, 2016)</p> <p>19. მასიური ნანოსტრუქტურული მასალების სინთეზი ტიტან-ალუმინ-ნიკელის სისტემაში აფეთქებით კომპაქტირებით</p> <p>20. პროექტი “მნმსკ 2015: მოწინავე და ნანომასალეზის საერთაშორისო კონფერენცია და გამოფენა”</p>			
--	--	--	--	--	--

<p>ქიმიური ტექნოლოგიისა და მეტალურგიის ფაკულტეტი</p>	<p>-</p>	<p>1.ასხალი მეთოდით აგებული მსოფლიო დონის 3d სტერეოსკოპიული კონკურენტუნარიანი აგრეგატის შექმნა პროექტი № AR/111/3-112/14 ტელე-კინო ინდუსტრიის განვითარება</p> <p>2. არაპირდაპირი ელექტროქიმიური ადღენისა და დაჟანგვის მეთოდით ცვოლიტების მოდიფიცირების ტექნოლოგიის დამუშავება;</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>1ასხალი მსურველმედები დანაფარების მიღება ინდუსტრიული გამოყენებისათვის.</p> <p>მასალათმცოდნეობის მიმართულე ბა - STCU</p>
<p>ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი</p>	<p>1.ქართული ენის ინტელექტუალური ელექტრონული ლექსიკონის შექმნა”; პროექტი №93</p>	<p>1. აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის ერთიანი პორტალის შეფასებისთვის</p> <p>2.საქართველო შუასაუკუნეების ევროპულ სამყაროში (საქართველოს ისტორია, საქართველოს</p>	<p>«Словарь псевдонимов русской эмиграции» (ფილოლოგია /რუსული ფილოლოგია) - ფონდი Deutsche Forschungsgemeinschaft</p>	<p>-</p>	<p>-</p>

		<p>ისტორიის წყარომცოდნეობა და ისტორიოგრაფია; შუა საუკუნეების ისტორია; წყარომცოდნეობა და ისტორიოგრაფია)</p> <p>3. საბჭოური პოლიტიკა და საქართველო ახალ სივრცეში (1921-1991)</p> <p>4. ქართულ-კავკასიური ფოლკლორული ურთიერთობები</p>			
არქიტექტურის, ურბანისტიკის და დიზაინის ფაკულტეტი	-	-	-	-	-
აგრარული მეცნიერებების და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტი	-	<p>“ეროზიულ-დვარცოფული მოვლენების თეორიული კვლევა” ინჟინერია, ჰიდროინჟინერია</p>	<p>1.“Prep136-აკადემიური თანამშრომლობა შესაძლებლობების გაზრდისათვის გარემოსდაცვით სწავლებაში” ინჟინერია - ავსტრიის</p>	-	-

			<p>სააგენტო საერთაშორისო თანამშრომლობისათვის განათლებასა და კვლევაში (OeAD-GmbH)</p> <p>2.SUAFRI-EPC (FP7-INCO-2013-9, No609553.) Supporting the Uptake of agri- food Research Results into Innovation with EPC countries - ევროკომისია – 7 ჩარჩო პროგრამა</p>		
გამოთვლითი მათემატიკის ინსტიტუტი	-	<p>1.ფურიეს კოეფიციენტები და კრებადობის საკითხები</p> <p>2. ურთიერთკავშირი ნიშნებსა და გადა- ნაცვლებებს შორის ვექტორთა კომპაქტურ შეჯამებაში: თეორია და გამოყენებები.</p>	<p>1. Lie groups, differential equations and geometry.</p> <p>მათემატიკა; ლის ჯგუფები, დიფერენციალური განტოლებები, გეომეტრია</p> <p>2. Modernization of Mathematics and Statistics curricula for Engineering and Natural Sciences studies in Georgian and Armenian Universities by introducing</p>	-	-

			<p>modern educational technologies (MATH-GeAr)".</p> <p>3 Developing tools for lifelong learning in Transcaucasus region: e-Learning (ARMAZEG)</p>		
ინსტიტუტი ტექნოლოგიები	-	-	-	-	<p>1. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სამეცნიერო ჟურნალების მომზადება საერთაშორისო სტანდარტების მოთხოვნების შესაბამისად</p> <p>2. ინფორმაციის მომზადება საერთაშორისო მონაცემთა ბაზებში განსათავსებლად თემაზე:</p>

					„ანალიზური მასალები: მეცნიერება, ტექნიკა, ბიზნესი“.
მართვის სისტემების ინსტიტუტი	-	1. ქართული ენის კორპუსის სრული (მორფოლოგიური, სინტაქსური, სემანტიკური) ანოტირების სისტემა (2013-16).	-	-	-
კიბერნეტიკის ინსტიტუტი	-	1. ტვირთების გადაზიდვის ოპტიმალური მარშრუტების აგების ინტელექტუალური ხელშეწყობის სისტემა 2. პროექციული ბა, უნიფიკაცია და სტრუქტურული სისრულე მონადიკური MV-ალგებრების მრავალსახეობაში 3. ოპტიმალური მართვისა და სტატისტიკის მარტინგალური მეთოდები ფინანსურ	-	-	-

		<p>მათემატიკაში</p> <p>4. გაბნეული რადიოტალღების სტატისტიკური მახასიათებლების შესწავლა დედამიწის ატმოსფეროში</p> <p>5. ახლო ინფრაწითელ გამოსხივებაზე დაფუძნებული ახალი სამედიცინო მოწყობილობა პროსტატის კიბოს ადრეულ სტადიაზე ვიზუალიზაციისა და დიაგნოსტიკისათვის</p> <p>6. წყალბადის გავლენა ლითონთა შენადნობების მექანიკურ და მაგნიტურ თვისებებზე”</p> <p>7. მოდიფიცირებული მაგნიტური ნანონაწილაკების სინთეზის უწყვეტი ტექნოლოგიური ხაზი,</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>AR/96/3-250/13</p> <p>8. გრანტი № FR/451/7-230/13 “სუპერმაგნიტური რკინის ოქსიდის ნანონაწილაკების (SPIONs) გამოყენების პერსპექტივები ჭრილობების შეხორცებაში“</p> <p>9. სინათლით მართვადი გიროტროპია თხევად კრისტალებში ინფორმაციის ჩასაწერად”</p> <p>10. “ინფორმაციის ჩაწერა ოპტიკურად აქტიურ ქოლესტერულ თხევად კრისტალებში” ფიზიკა, ოპტიკა, საინფორმაციო ტექნოლოგიები</p> <p>11. ახალი ტიპის ფუნქციურად გრადიენტული პოლიმერული მასალების მიღება და მათ</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>საფუძველზე ოპტიკური ელემენტების დამზადება</p> <p>12. გაზრდილი შესაძლებლო ბების მქონე აზოსაღებარე ბთან შერწყმული ახალი ტიპის სპიროპირა ნები.</p> <p>13. ინოვაციური დროის რეალურ მასშტაბში მომუშავე პოლარიმეტრ ული მოწყობილობ ის შემუშავება სხვადასხვა კონსტრუქციე ბსა და დეტალებში დაბაბული მდგომარეო ბის განაწილების განსაზღვრის ათვის</p> <p>14. ახალი ტიპის ფუნქციურად გრადიენტუ ლი პოლიმერული მასალების მიღება და მათ საფუძველზე</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>ოპტიკური ელემენტების დამზადება.</p> <p>15. უნივერსალური პოლარიზაცი ულ- ჰოლოგრაფიუ ლი სპექტრო- პოლარიმეტრ ის შემუშავება ასტრონომიუ ლი ობიექტების შესწავლისათ ვის</p> <p>16. სახეთა ამოცნობის ახალი სისტემა ფოტოანიზოტ როპული კოპიების საფუძველზე</p> <p>17. არაპოლარიზ ებული სინათლის ფენომენი პოლარიზაცი ულ- ჰოლოგრაფი ულ ინტერფერომე ტრიაში: ჩაწერა, მარეგისტრირ ებული არეები, გამოყენება.</p> <p>18. პოლარიზებუ ლი</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>ლუმინესცენციის ფენომენი</p> <p>ჰოლოგრაფიული</p> <p>მესსიერების ამოცანებში:</p> <p>მარეგისტრირებული არეები, კვლევა, გამოყენების პერსპექტივა</p>			
<p>ჰიდრომეტეოროლოგიის ინსტიტუტი</p>	-	<p>1. კლიმატის თანამედროვე გლობალური ცვლილების ფონზე ნიადაგის ნაყოფიერების შესწავლა.</p> <p>2. თბილისის ზღვის ბიოეკოქიმიური მონიტორინგი და მისი დღევანდელი ეკოლოგიური მდგომარეობის შეფასება.</p> <p>3. საქართველოში მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების დაგროვების რაოდენობის და მორფოლოგიური შემადგენლობის დადგენის მეთოდოლოგიის</p>	<p>სპროგრამა „დავასუფთაოთ საქართველო“ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება და მისი ჩართვა მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების მართვის გაუმჯობესების პროცესში”</p>	-	-

		<p>შემუშავება და მონაცემთა ბაზის შექმნა. დედამიწის შემსწავლელი მეცნიერებები და გარემო 4. თანამგზავრული დისტანციური ზონდირების საფუძველზე საქართველოს მყინვარების კვლევა. დედამიწის შემსწავლელი მეცნიერება, ჰიდროლოგია (დისტანციური ზონდირება), გრანტი №FR/586/9-110/13</p>			
<p>ჰიდროგეოლოგიისა და საინჟინრო გეოლოგიის ინსტიტუტი</p>	-	<p>1. „ახალი ენერგოდამზოგი ტექნოლოგიის შემუშავება საქართველოს მთიანი რეგიონების არიდული ზონის ურბანული ტერიტორიების სასმელი წყლით მომარაგების პრობლემების გადაწყვეტის მიზნით“.</p>	-	-	-

<p>წყალთა მეურნეობის ინსტიტუტი</p>	<p>-</p>	<p>1. მდინარეთა სანაპიროს მოწყვლადობის შეფასების მეთოდოლოგია წყალმოვარდნების რისკების გათვალისწინებით</p> <p>2. შავი ზღვის წყლის ხარისხის ეკოლოგიური მდგომარეობის შეფასება და ზღვის-პირეთის აბრაზიული პროცესების გან დაცვის კომპლექსური ღონისძიებების დამუშავება საქარ-ველოს საზღვრებში</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>1. „მდ. ვერეს კალაპოტში 2015 წლის 13-14 ივნისს ბუნების სტიქიური მოვლენების შეფასება, ანალიზი და სტიქიის რეგულირების ევექტური ღონისძიებები</p> <p>2 მდ. რიონზე პიდროელექტროსადგურების კასკადის (ტვიში ჰესი 100 მგვტ, ნამახვანი ჰესი-333 მგვტ) მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშზე ეკოლოგიური ექსპერტიზა</p>
<p>ინსტიტუტი “ტაღლა”</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>
<p>ანალიზსეგ-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>

საწყო					
კვების მრეწველობის ინსტიტუტი	-	-	-	-	-
მემბრანული ტექნოლოგიების საინჟინრო ინსტიტუტი	-	-	-	-	-
საქართველოს საწარმოო ძალებისა და ბუნებრივი რესურსების შემსწავლელი ცენტრი	-	-	-	-	1. Scenario development for Sustainable Land Use in the Greater Caucasus, Georgia” (მთავარ კავკასიონზე საქართველო, მიწების მდგრადი გამოყენების განვითარების სცენარი” – ეკოლოგია
ბიოტექნოლოგიის ცენტრი	-	-	-	-	-
ნაგებობების, სპეციალური სისტემების და საინჟინრო უზრუნველყოფის ინსტიტუტი	-	-	-	-	-
სენსორული ელექტრონიკისა და	-	-	-	-	-

მასალათმცოდნეობის სამეცნიერო ტექნოლოგიური ცენტრი					
კვანტური ფიზიკის და საინჟინრო ტექნოლოგიების ინსტიტუტი	-	-	-	-	-
გეოეკოლოგიური მონიტორინგის განყოფილება	-	-	-	-	-
ჯამი	5	71	10	1	21

ენერგეტიკისა და ტელეკომუნიკაციის ფაკულტეტი

წლიური სამეცნიერო ანგარიში

ენერგეტიკისა და ტელეკომუნიკაციის ფაკულტეტი წარმოდგენილია ექვსი დეპარტამენტით და სასწავლო დეპარტამენტების №№1; 2; 3; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12 საგანთა ჯგუფით:

I. ტელეკომუნიკაციის დეპარტამენტი

- ტელეკომუნიკაციის თეორიისა და სისტემების №12 საგანთა ჯგუფი;
- ტელეკომუნიკაციის ქსელების №11 საგანთა ჯგუფი;

II. რადიოტექნიკისა და მაუწყებლობის დეპარტამენტი

III. ელექტროტექნიკისა და ელექტრონიკის დეპარტამენტი

- სამრეწველო ელექტრონიკის №9 საგანთა ჯგუფი;
- ელექტრომომწობილობათა დიაგნოსტიკისა და რემონტის №10 საგანთა ჯგუფი;

IV. ელექტრომოსმარების ტექნოლოგიების დეპარტამენტი

V. ელექტროენერგეტიკისა და ელექტრომექანიკის დეპარტამენტი

- ელექტრული სადგურების, ქსელებისა და სისტემების №5 საგანთა ჯგუფი;
- ელექტრომექანიკის №6 საგანთა ჯგუფი;
- ენერგეტიკის მენეჯმენტის №8 საგანთა ჯგუფი;

VI. თბოენერგეტიკისა და ენერგოეფექტურობის დეპარტამენტი

- არატრადიციული ენერგეტიკისა და ენერგოეფექტურობის №1 საგანთა ჯგუფი;
- თბოენერგეტიკული დანადგარების №3 საგანთა ჯგუფი;

VII. ჰიდროენერგეტიკისა და მაგისტრალური სამილსადენო სისტემათა დეპარტამენტი

- ჰიდროენერგეტიკული დანადგარების №2 საგანთა ჯგუფი;

ტელეკომუნიკაციის დეპარტამენტი

(ხელმძღვანელი - ტექნ. მეცნ. დოქტორი, პროფესორი ალექსანდრე რობიტაშვილი)

**ტელეკომუნიკაციის თეორიისა და სისტემების
№12 საგანთა ჯგუფი**

(სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – სრ. პროფ. ჯ. ხუნწარია)

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

სულ 10 აკადემიური პერსონალი

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ლიბრაძე ნ., ხახუტაშვილი ე.	ტელეკომუნიკაციის კომპანიათა ხარისხის მენეჯმენტი	2015 წ. თბილისი, სტუ, კომპიუტერული მომსახურება, კეკელიძის ქ. №1	155
2	იური მოდებაძე ვასილ კუციავა გურამ კურტანიძე	მრავალარხიანი ტელეკომუნიკაციის საფუძვლები (ვირტუალური ლაბორატორიული სამუშაოები ნაწილი D)	თბილისი “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	81

ანოტაციები

1. შედგენილია შესაბამისი საგნის სასწავლო კურსის პროგრამით „ტელეკომუნიკაცია“. გათვალისწინებულია უმაღლესი სახელმწიფო საგანმანათლებლო სტანდარტები. განხილულია ტელეკომუნიკაციის კომპანიის მუშაობის ხარისხის მართვის მეთოდები; დემინგის, ჯურანის და კროსბის ფილოსოფიები; პროდუქციაზე ხარისხის სერტიფიკატის შედგენა და კონტროლი; მომსახურების ხარისხის დონის შეფასებების პრობლემები;

ხარისხის სისტემის შემოწმებისათვის საერთაშორისო Iშ სტანდარტები; ხარისხის მართვის შვიდი ინსტრუმენტი, მოტივაციის მართვა; ორფაქტორიანი თეორია; ხარისხის კომპლექსური და ტოტალური მართვა; ხარისხზე გაწეული დანახარჯები და ხარისხის გაგენა ეკონომიკურ ეფექტურობაზე, კონცეპტუალური ინჟინერინგის მნიშვნელობა ხარისხის მართვაში და სხვა.

აღნიშნული მასალა გამოადგებათ უმაღლესი სასწავლებლის ყველა დონის (უმაღლესი პროფესიული, ბაკალავრიატი, მაგისტრატურა, დოქტურანტურა) სტუდენტებს და დაინტერესებულ პირებს.

2. აღწერილია ვირტუალური ლაბორატორიული სამუშაოების ჩატარებისათვის კომპიუტერთან მუშაობის უცილებელი საკითხები და ლაბორატორიული სამუშაოების ჩატარების მაგალითები. მოყვანილია ლაბორატორიული სამუშაოების ვარიანტები და ოქმის გაფორმების ნიმუში.

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბჟერდების რაოდენობა
1	ხახუტაშვილი ე.	მარკეტინგის მენეჯმენტი-საზოგადოებასთან ურთიერთობით – PR „განათლება“	სტუ. ჟურნალი „განათლება“. 2015, №1(12)	თბილისი, კოსტავას 77, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, „ინდ“ გამომცემლობა	4
2	ხახუტაშვილი ე., ლიბრაძე ნ., ყურაშვილი ი.	ფიჭური კავშირგაბმულობის კომპანიის სტრატეგიის შეფასება “განათლება”	სტუ. ჟურნალი „განათლება“, 2015, №2(13)	თბილისი, კოსტავას 77, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, „ინდ“ გამომცემლობა	5
3	ხახუტაშვილი ე.	კონცეპტუალური ინჟინერინგის მნიშვნელობა ხარისხის მართვაში. “განათლება”	სტუ. ჟურნალი „განათლება“, 2015, №3(14)	თბილისი, კოსტავას 77, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, კოსტავას 77	7
4	ჯ. ხუნწარია, მ. გოგბერაშვილი,	დისკრეტული კოსინუსური გარდასახ-	საქართველოს ტექნიკური	თბილისი, სტუ-ს	10 ბჟერდ

	დ. ხუნწარია, ვ. აბულაძე	ვის მთავარი კოეფიციენტების მასივის ადაპტიური ენგროპიული კოდირება/ საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის შრომები	უნივერსიტეტის შრომები №2(496)	შრომები	ი (გვ. 67-76)
ანოტაციები					
<p>1. მოცემული სტატია ეხება მარკეტინგის მენეჯმენტს საზოგადოებასთან ურთიერთობით, რომელიც მოიცავს შემდეგ სტადიებს: მიზნების განსაზღვრას; მარკეტინგული ქვედანაყოფების სტრუქტურების დაგეგმვას და განვითარებას; მათი საქმიანობის რეგლამენტირებული დოკუმენტების შემუშავებას; მყიდველთა მოთხოვნილებების შესწავლას და პროგნოზირებას; სტრატეგიული მიზნობრივი ბაზრის სეგმენტის და კომპანიის ეკონომიკური კომუნიკაციური გასაღების განსაზღვრას; ბაზარზე ოპტიმალური არხების მოძიებას საქონლის წინააღმდეგობის PR-ის საშუალებით; წარმოების სტრუქტურის ორგანიზაციას.</p> <p>PR ხელს უწყობს საქონლის მოთხოვნის სტიმულირებას ფირმასა და მომხმარებელს შორის. PR-ის გამყარებას მარკეტინგში და მარკეტინგის მენეჯმენტი საშუალებას იძლევა ნდობის მიღწევას მიზნობრივი აუდიტორიისათვის, ინფორმაციის საშუალებით მოცემულ საქონელზე ან მომსახურებაზე მასობრივ ინფორმაციულ საშუალებებში გარკვეულ ავტორიტეტულ წრეებში, ცნობილი პიროვნებების მიერ. ხდება საზოგადოებასთან ურთიერთობა.</p> <p>ამრიგად, მარკეტინგის მენეჯმენტი საზოგადოებასთან ურთიერთობით ხელს უწყობს კომპანიის იმიჯის ამაღლებას, ბიზნესის წარმატებას, პროდუქტის გასაღების სტიმულირებას.</p>					
<p>2.სტატიაში განხილულია ფიჭური კავშირგაბმულობის კომპანიის განვითარების სტრატეგია ტელეკომუნიკაციაში, სატელეკომუნიკაციო ბაზარი წარმოშობს მკაცრ კონკურენციას, კომპანიის წარმატებული ფუნქციონირება დამოკიდებულია ახალი უნიკალური ტექნოლოგიების და მომხმარებელზე მკაფიო ორიენტაციაზე, ასევე სტრატეგიაზე, სტაბილურობაზე, შემცირებებზე.</p> <p>სტრატეგიის შეფასება ხდება PEST ანალიზით. ფიჭური კავშირგაბმულობა ჯერ კიდევ მოითხოვს კვლევას ინოვაციური კუთხით.</p>					
<p>3.ხარისხი რთული უნივერსალური კატეგორია. ხარისხის მართვა ოპერატიული ხასიათის ტექნიკისა და საქმიანობის მეთოდები და სახეებია, რომლებიც გამოიყენება ხარისხის მოთხოვნების შესასრულებლად.</p> <p>ხარისხის ინჟინერინგი ეს კონკრეტული „ხარისხის ელემენტების“ ერთობლიობაა, რომელიც გამოიყენება ხარისხის მენეჯმენტის რეალიზაციისთვის.</p> <p>აღნიშნული სტატია ეხება კონცეპტუალური ინჟინერინგის მნიშვნელობას ხარისხის მენეჯმენტში. განხილულია ხარისხის მართვის შვიდი მარტივი და „ახალი“ ინსტრუმენტები, რომლებიც აისახა საერთაშორისო სტანდარტებში (ISO 9000). ისინი უზრუნველყოფენ მომსახურების გაუმჯობესებას, წარმოების ეფექტურობის ზრდას, ტექნიკური და ტექნოლოგიური ოპერაციების წარმართვას, კომპანიის პერსონალის მოტივირებულ ქმედებებს, ასევე ხარისხის მენეჯმენტის უნივერსალური მოდელის შექმნას და სერტიფიკატის მიღებას.</p>					

ასეთია კონცეპტუალური ინჟინერინგის მნიშვნელობა ხარისხის მართვაში.

4. დასაბუთებულია უძრავ და მოძრავ გამოსახულებათა ეფექტური კოდირების JPEG და MPEG სტანდარტებით რეკომენდირებული დისკრეტული კოსინუსური გარდასახვის მთავარი კოეფიციენტების მასივის ადაპტური ენტროპიული კოდირების ეფექტურობა და წარმოდგენილია შესაბამისი ალგორითმი. დადგენილია, რომ ენტროპიული კოდირებისადმი ადაპტური მიდგომა უზრუნველყოფს არა მარტო უკეთეს კომპრესიას არადაპტურ კოდირებასთან შედარებით, არამედ შესაბამის ენტროპიასთან უკეთეს მიახლოებასაც. მოყვანილია ადაპტური ენტროპიული კოდირების ეფექტურობის მონაცემები სხვადასხვა კლასის ტესტური გამოსახულებებისათვის.

III.1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა:

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ხახუტაშვილი ე.	მენეჯმენტის ამერიკული მოდელები	2015 წ., 16.V თსუ, მერიკისმცოდნეობის XVI საერთაშორისო კონფერენციის მასალები, თბილისი, ილ. ჭავჭავაძის გამზ. №1
2	ხახუტაშვილი ე., ლიბრაძე ნ., ხუწარია ლ.	თანამედროვე კავშირგაბმულობის ქსელების ორგანიზაცია, მართვა და ტექნიკური მომსახურება	2015 წლის 18 ივნისი, აწსუ, ქუთაისი, ახალგაზრდობის გამზ. 98. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, მდგრადი ენერგეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები. SBN 978-9941-459-60-7.
3	ხახუტაშვილი ე.	მენეჯმენტის გენდერული ასპექტები	საერთაშორისო კონფერენციის გენდერი და მსოფლიო მასალები. თბილისი, კოსტავას 77, კორპ. VI. 2015 წ. 22 ოქტომბერი.
4	ხახუტაშვილი ე., ლიბრაძე ნ.	ტელეკომუნიკაციის საშუალებები – ახალი ეკონომიკის ძირითადი	2015 წლის 24-25.X. აწსუ, ქუთაისი, ახალგაზრდობის გამზ. 98. „საერთაშორისო სამეცნიერო

		მამოძრავებელი ძალა.	კონფერენცია ენერგეტიკა: რეგიონალური პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები“.
5	ხუნწარია ჯ. მ., მაჩალაძე რ. ი., ხუნწარია ლ. ჯ., გოგბერაშვილი მ. რ.	დისკრეტული კოსინუსური გარდასახვის ტრანსფორმანტების ადაპტური დაკვანტვა	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის “მდგრადი ენერგეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები” მოსხენებების კრებული. აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი, 18 ივნისი, 2015. გვ. 132-137.
6	ხუნწარია ლ. ჯ., ჯალაბაძე ნ. ი.	კონკურენციის რეგულირების ამოცანები საქართველოს ციფრულ მაუწყებლობაზე გადასვლის პროცესში	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის “მდგრადი ენერგეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები” მოსხენებების კრებული. აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი, 18 ივნისი, 2015. გვ. 148-154.
7	ჯღამაძე მ. ს., ხუნწარია ჯ. მ.	სატელეკომუნიკაციო ქსელების უკანასკნელი ათწლეულის განვითარების ეტაპები და არსებული ტენდენციები	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის “მდგრადი ენერგეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები” მოსხენებების კრებული. აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი, 18 ივნისი, 2015. გვ. 129-131.
8	ჯღამაძე მ. ს., ხუნწარია ჯ. მ.	სატელეკომუნიკაციო ქსელების განვითარების შემდგომი ეტაპები. მომავლის FN ქსელი	მე-3 საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის “ენერგეტიკა: რეგიონული პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები” მოსხენებების კრებული. აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი, 23-25 ოქტომბერი, 2015. გვ. 173-176.

9	კ.ხოშტარია, ი. მოდებაძე	ოპტიკური სატრანსპორტო ქსელების განვითარების ეტაპები	18. 06. 2015 ქუთაისი. ა.წერეთლის სახ. უნივერსიტეტი II საერთაშორისო კონფერენცია ენერგეტიკაში მიმართულება: საინფორმაციო ტექნოლოგიები ენერგეტიკასა და ტელეკომუნიკაციაში
10	კ.ხოშტარია, ი. მოდებაძე	მოდულაციის ფორმატები სხვადასხვა თაობის DWDM სისტემებისათვის	23-25. 10. 2015 ქუთაისი. ა.წერეთლის სახ. უნივერსიტეტი III საერთაშორისო კონფერენცია ენერგეტიკაში მიმართულება: საინფორმაციო ტექნოლოგიები ენერგეტიკასა და ტელეკომუნიკაციაში.
ანოტაცია			
<p>1. როგორც სტატიაშია აღნიშნული მენეჯმენტის მოდელი არის იდეების ერთობლიობა, რომელიც დევს ორგანიზაციის მართვის სისტემების საფუძველზე. მენეჯმენტის მოდელი ფორმირდება პოლიტიკური, გეოგრაფიული, რელიგიური ფაქტორების ზეგავლენით. მენეჯმენტის სამი განხორციელება: მენეჯმენტი, როგორც ინსტიტუცია; მენეჯმენტი, როგორც ფუნქცია და მენეჯმენტი, როგორც ერთმანეთთან დაკავშირებული ქმედებების სერია, ყველა ეს ფაქტორები და კიდევ დაგეგმვა, ორგანიზება, განკარგვა, კოორდინირება, კონტროლი შერწყმულია მენეჯმენტის ამერიკულ მოდელში, რომელიც იყო და რჩება ყველაზე ძლიერი „მმართველობითი ცივილიზაცია“.</p> <p>გარდა ამისა, სტატიაში განხილულია ამერიკული მენეჯმენტის თავისებურებანი, რომლებიც წარმოადგენენ ბიზნესის წარმატების წინაპირობას.</p> <p>მთავარი და მნიშვნელოვანი ამერიკული მოდელისა არის ბიზნესმენებთან მოლაპარაკებების ჩატარების ხერხი რითაც ისინი უახლოვდებიან საქმის არსს. ასევე ნდობა, ინფორმაციული ტექნოლოგიების თანამედროვე პროგრამებით, ხარისხის მართვის საერთაშორისო სერტიფიცირებული სისტემებით და სოციალურ-ფსიქოლოგიური ასპექტებით უზრუნველყოფა.</p> <p>ასეთია მსოფლიოს ერთ-ერთი ლიდერის მენეჯმენტის ამერიკული მოდელი.</p>			
<p>2. ნაშრომში განხილულია კავშირგაბმულობის საშუალებების და მომსახურებების ფართო გამოყენება საზოგადოების სასიცოცხლო ყველა სფეროში, რაც აიძულებს ადამიანებს ორიენტაცია აიღოს სწრაფად ცვალებად ნაირსახეობის ყველაზე ეფექტურ არჩევანზე.</p> <p>ახალმა მოთხოვნებმა შეცვალა კავშირგაბმულობის ქსელების განვითარების კონცეფცია, რის შედეგადაც მთელ მსოფლიოში მკვიდრდება მულტისერვისების ქსელების ტექნოლოგიები კავშირგაბმულობის მომსახურებით, რომელიც ხორციელდება უმეტესწილად კომპიუტერების შემქმნელ ტექნოლოგიურ ბაზაზე. პრობლემა მდგომარეობს იმაში, რომ ინფოკომუნიკაციური ბაზრის განვითარებამ მომხმარებელი ვერ დააკმაყოფილა. ამიტომ გამოიკვეთა რომ დარგისათვის უპირატესია ტექნოლოგია, ხოლო კლიენტების</p>			

<p>მოთხოვნები და მათი დაკმაყოფილება მეორადი. ინფოკომუნიკაციის მჭიდრო კავშირი და მის საფუძველზე ინფორმაციის მიღწევების ფასდაუდებელი როლი ითამაშა სტანდარტიზაციასთან ერთად კავშირგაბმულობის ქსელების ორგანიზაციაში. პირველად გახდა შესაძლებელი ნებისმიერი ინფორმაციის წარდგენა, გადაცემა, შენახვა და დამუშავება სტანდარტულ ციფრულ ფორმატში „სტანდარტულ“ კომპიუტერზე. მსოფლიო ქსელი ინტერნეტი ქმნის ახალ ერთიან სივრცეს ინფორმაციული გაცვლისათვის, საშუალებას იძლევა გააერთიანოს ხალხი, ჯგუფები ბიზნეს ინტერესების მიხედვით, რაც იწვევს სერიოზულ ცვლილებებს ტელეკომუნიკაციური ქსელების ტექნოლოგიების შეცვლას. იქმნება მულტისერვისული ქსელები, გლობალური ბაზარი საშუალო და მცირე საწარმოთათვის, ტელეკომუნიკაციის ერთიანი უნიფიცირებული სისტემები, ახალი ტექნოლოგიების დანერგვა, კავშირგაბმულობის ქსელების ორგანიზაცია, პირველადი და მეორადი ქსელების განვითარებადი მოდელი, რომელიც იძლევა საშუალებას ერთ კაბელში იყოს მოთავსებული წვდომის და სატრანსპორტო ქსელის ფრაგმენტები ინფორმაციის გადასატანად.</p>
<p>3.სტატიში აღმოცემულია ორგანიზაციულ კულტურაში მართვის გენდერული თავისებურების კვლევის შედეგები. განიხილება გენდერული სტერეოტიპები როგორც ინსტიტუტიზირებული და ლიტურიზებული წარმოდგენა პიროვნების ღირსების შესახებ, მოქცევით მოდელზე და სოციალური როლების სპეციფიკურობაზე. კომპანიის წარმატება დამოკიდებულია გენდერული ბალანსის დაცვის ან დაუცველობის დროს მუშაობის მიმდინარეობისას.</p> <p>ქალის და მამაკაცის ქცევის მოდელის აქტიური ინტეგრაცია ბიზნესში ქმნის წინაპირობას და აყალიბებს შეგნებით აუცილებლობას გენდერული პიროვნების მოქცევის შესწავლას მენეჯმენტის ორგანიზაციულ-მეთოდური ასპექტებისა მმართველობით საქმიანობაში მმართველ სქესზე დამოკიდებული.</p>
<p>4.ნაშრომში საუბარია ტელეკომუნიკაციის საშუალებების მნიშვნელობის შესახებ, როგორც ეკონომიკის ძირითადი მამოძრავებელი ძალა. განხილულია ოთხი სპეციალური ფაქტორი ამ მამოძრავებელი ძალებისა. ესენია: 1. ციფრული ტექნოლოგიების გავრცელება და შეერთების შესაძლებლობა; 2. შუამავალთა ჩამოშორება და ახალი ტიპის შუამავლობა; 3. კასტომიზაცია და კასტომერიზაცია; 4. დარგობრივი კონვერგენცია.</p> <p>დღევანდელი ეკონომიკა ძველი და ახალი ეკონომიკის ჰიბრიდია. თანამედროვე საბაზრო სივრცე შედგება ტრადიციული მომხმარებლებისაგან, კიბერმომხმარებლის და ჰიბრიდული მომხმარებლისაგან.</p> <p>მომხმარებელთა უმეტესობა ჰიბრიდულია, სარგებლობენ დამატებით ინტერნეტს, ციფრულ ტექნოლოგიას, რომელიც წარმოადგენს დარგობრივ კონვერგენციას.</p> <p>აღნიშნული ფაქტორების დანერგვა გააუმჯობესებს სახელმწიფოს ფინანსურ მდგომარეობას, გადაიყვანს სახელმწიფოს ეკონომიკას ახალ რეესებსზე და აამაღლებს მომხმარებელთა მომსახურების ხარისხს.</p>
<p>5.ნაშრომში შემოთავაზებულია გამოსახულებათა დისკრეტული კოსინუსური გარდასახვის ტრანსფორმანტების დაკვანტვის ადაპტური მეთოდი, რომლის საფუძველზე შესაძლებელია ან გამოსახულებათა კომპრესიის გაზრდა ან აღდგენილ გამოსახულებათა ხარისხობრივი</p>

პარამეტრების გაუმჯობესება.
6. საქართველოს მიერ უნევის 2006 წლის საერთაშორისო სატელეკომუნიკაციო კავშირის ხელშეკრულების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების შესაბამისად, გათვალისწინებულია ყველა მოქალაქისთვის გარანტია, რომ საფასურის გადახდის გარეშე, ან ხელმისაწვდომ ფასად მიიღონ ციფრული საეთერო სატელევიზიო მომსახურება. შესაბამის საეთერო მიწოდებას განახორციელებენ კონკურენტულ ბაზარზე მოქმედი სამაუწყებლო ქსელის ოპერატორები და მაუწყებლები. არსებული რეფორმა კავშირშია კონკურენციის რეგულირების ამოცანებთან და შესაბამის კომპლექსური ღონისძიებებთან.
7. წარმოდგენილია უკანასკნელ ათწლეულში სატელეკომუნიკაციო ქსელების განვითარების ეტაპები და სამომავლო ტენდენციები. ნაჩვენებია მეოთხე თაობის 4G ტექნოლოგიის ღირსებები და საქართველოში მისი და მომდევნო თაობის 5G ტექნოლოგიის დანერგვის პერსპექტივები.
8. წარმოდგენილია სატელეკომუნიკაციო ქსელების განვითარების შემდგომი ეტაპები და სამომავლო ტენდენციები. ნაჩვენებია მომავლის FN ქსელის გამოსაკვლევი დონეები და მათი სტრუქტურული განაწილება
9. განხილულია თანამედროვე OTN ქსელისა და კოჰერენტული DWDM სისტემების შესაძლებლობები მაღალი სიჩქარის ციფრული ნაკადების გადაცემის თვალსაზრისით. ნაჩვენებია ამ უკანასკნელის აგების პრინციპები, გადაწყვეტილებების არჩევა გადაცემის მაღალი სიჩქარის მისაღწევად. სიჩქარის მისაღწევად.
10. განხილულია DWDM სისტემების ეფექტურობის გაზრდის შესაძლებლობები მოდულაციის სხვადასხვა ტიპის ფორმატების გამოყენებით. შედარებულია ისინი ერთმანეთთან და ნაჩვენებია სპექტრული ეფექტურობის გაზრდისა და სხვადასხვა ტიპის დამახინჯებებისადმი მგრძობიარობის შემცირების გზები მოდულაციის გაუმჯობესებული ფორმატების საშუალებით.

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	სახუტაშვილი ე., აბაშიძე ქ. კაპანაძე ლ.	თანამედროვე მენეჯმენტის პრინციპები საქართველოს მსუბუქი მრეწველობის	აზერბაიჯანი, ქ. განჯა, აზერბაიჯანის ტექნოლოგიური უნივერსიტეტი, 2015 წ. 7-8 მაისი, საერთაშორისო-პრაქტი-

	აღორძინებისათვის	კული კონფერენციის მასალები. „კრეატიული სამრეწველო ტექნოლოგიების შესწავლა და გამოყენება“.
ანოტაციები		
<p>1. საქართველოს მსუბუქი მრეწველობის აღორძინება შესაძლებელია თანამედროვე მენეჯმენტის ინსტრუმენტების გამოყენებით, ნაციონალური რეწვის და XXI საუკუნის მოდის ელემენტების გათვალისწინებით.</p> <p>მომავალში მოდის პროგნოზირება ხორციელდება ცნობილი მათემატიკური სტატისტიკის მეთოდების გამოყენებით პროგრამების შესაძლებლობებით. ამდგარი სტატისტიკური დამუშავებისათვის გამოიყენება თანამედროვე პაკეტი Sdpzo.</p>		

ტელეკომუნიკაციის დეპარტამენტი

(ხელმძღვანელი ტექნ. მეცნ. დოქტორი, პროფესორი ალექსანდრე რობიტაშვილი)

ტელეკომუნიკაციის ქსელების №11 საგანთა ჯგუფი

(სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – პროფ. ჯემალ ბერიძე)

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

4 პროფესორი, 2 ასოცირებული პროფესორი, 3 ასისტენტ-პროფესორი

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	მარდალეიშვილი ზ., გელხვიძე პ., კოპლატაძე მ.	მოთხოვნათა ნაკადების თვისებები და მახასიათებლები	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია.

		მულტისერვისულ ქსელში	მდგრადი ენერგეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები 18.06.2015 ქუთაისი
2	ყიფიანი ქ., გვალია თ., კუპატაძე თ.	ინფორმაციული უსაფრთხოების დარღვევის მიზეზების შეფასება	“_____”
3	ძოწენიძე გ., მურჯიკნელი გ.	რადიოშელწვევის ტექნოლოგიებს შორის მობილობის პროცედურის მეთოდების გამოკვლევა	“_____”
4	ბჟინავა ე.	მულტისერვისული ქსელის გამტარუნარიანობის შეფასების პრობლემა	“_____”
5	მასხარაძე ს., ბერიძე ჯ.	პერსპექტიული და თანამედროვე სენსორული ქსელები	“_____”
6	Беридзе Дж., Буркадзе Т.	МIMO в современных и перспективных системах беспроводной связи	“_____”
7	კაკაბაძე ა., კუპატაძე თ.	სიტყვა-კონცეპტის სხვადასხვა მნიშვნელობათა ალბათური შერჩევა-კომბინირება და პროგნოზირება	“_____”
8	მურჯიკნელი გ.	სატრანსპორტო ქსელების	

	მურჯიკნელი გ.	ორგანიზების თავისებურებები მობილური კავშირის LTE სისტემებისათვის	“ _____ ”
9	ცქვიტინიძე ი.	მე-5 თაობის (5G) მობილური კავშირის სისტემებისა და ქსელების შექმნის მდგომარეობა და პერსპექტივები	“ _____ ”
10	ბურკაძე ტ., ცქვიტინიძე ი.	ნივთების ინტერნეტში მფრინავი სისტემების გამოყენების თავისებურებები	III საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. ენერგეტიკა: რეგიონული პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები 24.10.2015 – 25.10.2015 ქუთაისი
11	ძოწენიძე გ., მურჯიკნელი გ.	ჰეტეროგენული ქსელების მწარმოებლურობის გაუმჯობესება მცირე ზომის მოძრავი საბაზო სადგურების გამოყენებით	“ _____ ”
12	ყიფიანი ქ., კოპლატაძე მ., კუპატაძე თ.	სატელეკომუნიკაციო ქსელში პერსონალური მონაცემების დაცვის პრობლემები	“ _____ ”
13	მარდაღიშვილი ზ., გელხვიციძე პ., კოპლატაძე მ., კუპატაძე თ.	ტრაფიკის ახალი სახეობები და სატელეკომუნიკაციო ქსელში მომსახურების ხარისხისადმი მოთხოვნების ევოლუცია	“ _____ ”

14	მახარაძე ს., ბერიძე ჯ.	უსადენო ნანოქსელების განვითარების პერსპექტივები	“_____”
<p style="text-align: center;">მოსხენებათა ანოტაციები</p> <p>1. მულტისერვისულ ქსელში განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება მოთხოვნების შემოსვლის ნაკადების შესწავლას, რომლის შედეგების საფუძველზე შესაძლებელია ქსელთან დაკავშირებული პრობლემების შეფასება და გადაწყვეტა. ნაშრომში განხილულია მოთხოვნათა ნაკადების ფუნდამენტური თეორიის გამოყენების სამართლიანობა პულსირებული, ანუ სტრუქტურული ნაკადების აღწერისა და რაოდენობრივი შეფასების მიზნით.</p> <p>2. ინფორმაციის მიმოცვლის პროცესში, სატელეკომუნიკაციო ქსელში შესაძლო ხიფათის წარმოქმნის გათვალისწინება და მისი მართვის უნარის არსებობა წარმოადგენს ინფორმაციული დაცულობის უზრუნველყოფის საფუძველს. ნაშრომში დასაბუთებულია, რომ აუტენტიფიკაციის მიზნებისათვის არსებული იდენტიფიკატორების ნამდვილობის დამოწმებისათვის აუცილებელია შესაძლო სახიფათო მოვლენების ანალიზი და ინფორმაციის გაცვლის სისტემით მათი მოგერიების უზრუნველყოფის პირობების გათვალისწინება.</p> <p>3. შემოთავაზებულია რადიოშედწევის ტექნოლოგიებს შორის მობილობის პროცედურის გაუმჯობესებული ალგორითმები, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელია აღნიშნული პროცედურის დაჩქარება, ასევე მობილური მოწყობილობის ენერჯის მოხმარების შემცირება და ქსელში გადატვირთვების მინიმიზაცია.</p> <p>4. მოხსენებაში წარმოდგენილი თეორიული კვლევების მიზანს წარმოადგენს, ქსელში წარმოდგენილი ტრაფიკის მოცულობებს შორის ფუნქციონალური დამოკიდებულებების, მომსახურების ხარისხის მაჩვენებლების და ქსელის სტრუქტურული პარამეტრების განსაზღვრა, რაც აგრეთვე შეიძლება გამოვიყენოთ ქსელის აგების ღირებულების გამოსავლენად.</p> <p>5. მოხსენებაში განხილულია ინფორმაციული უსადენო სფეროში ერთერთი ყველაზე პერსპექტიული და თანამედროვე ტექნოლოგიის-უსადენო სენსორული ქსელების აგების, განვითარების საკითხები, ქსელის დანერგვასთან დაკავშირებული საკვლევო პრობლემები. უსადენო სენსორული ქსელების განსაკუთრებულობების – ქსელის თვითორგანიზების, თვითაღდგენის, თვითკონფიგურირების გათვალისწინებით მათი გამოყენება სხვადასხვა სფეროებში.</p> <p>6. В современных беспроводных системах связи увеличение скорости передачи и спектральной эффективности, уменьшение вероятности ошибок возможно за счет ортогонального частотного мультиплексирования и технологии многоантенных систем – MIMO. Технология MIMO подразумевает использование нескольких антенн на передающей стороне и нескольких антенн на приемной стороне, что позволяет значительно повысить пропускную способность и/или помехоустойчивость системы связи. Рассмотрены две системы беспроводного широкополосного</p>			

<p>доступа, в которых использована технология MIMO, это – LTE и LTE –Advanced. Для этих систем показаны методы использования технологии MIMO и существующие различия между ними.</p> <p>7. ნაშრომი ეხება სიტყვის ინფორმაციული პოტენციალის გამოვლენას, ანუ მისი სამეტყველო რეალიზაციის ილუსტრირებას ნაშრომში, როგორც სინამდვილის ტექსტადქმნადობის ურთულესს პროცესს.</p> <p>8. ნაშრომში განხილულია ძირითადი მოთხოვნები სატრანსპორტო ქსელების მიმართ, რომლებიც მათ წაყენებათ LTE ტექნოლოგიაზე დაფუძნებული მობილური კავშირის ქსელების აგებისათვის. გაანალიზებულია ამ მოთხოვნების დაკმაყოფილების შესაძლებლობა და შემოთავაზებულია მაღალეფექტური სატრანსპორტო ქსელის ტოპოლოგია, რომელიც უზრუნველყოფს მათ მიმართ წაყენებული მოთხოვნების დაკმაყოფილებას.</p> <p>9. ამჟამად მსოფლიოში მიმდინარეობს მობილური ფიჭური კავშირის ქსელების მე-4 თაობის (4G) ინტენსიური დანერგვა. ეს პირველ ყოვლისა LTE და LTE –Advanced ტექნოლოგიებია, მაგრამ ეს ტექნოლოგიები უკვე დღეს ვერ აკმაყოფილებენ მომხმარებელთა ზეავისებურად მზარდი რაოდენობის მოთხოვნილებებს მათი ტრაფიკის მომსახურებაზე. გარდა ამისა იზრდება მოთხოვნილება ინფორმაციულ ურთიერთობებზე მანქანებსა და მოწყობილობებს შორის (M2M, D2D), ადამიანის ჩარევის გარეშე, თვითორგანიზებადი სენსორული ქსელების შექმნაზე. ყოველივე ეს იწვევს ახალი მიდგომების ჩამოყალიბებებს 4G ქსელების შემდგომი განვითარებისაკენ. მოხსენებაში ჩამოყალიბებულია კონცეპტუალური მიდგომები 5G –ქსელების აგებისათვის. ოცემულია მათი მომავალი პარამეტრები, მახასიათებლები, ევოლუციური და რევოლუციური გარდაქმნების ხედვა და კრიტიკული ანალიზი. განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილებულია კვლევებზე რადიო-ინტერფეისების შექმნის მიმართულებით.</p> <p>10. განიხილება კვლევები მფრინავი სენსორული ქსელების (მსკ) სფეროში, ქსელის მოდელის სტრუქტურა ასეთი ქსელებისათვის და მფრინავი სენსორული ქსელების ტესტირების სახეობები. წარმოდგენილია ახალი კლასის სისტემები – ნივთების ინტერნეტი (IoT) , რომელშიც ობიექტებს შეუძლიათ გადაადგილება სამგანზომილებიან სივრცეში. მოცემულია მფრინავი ინტერნეტ ნივთების გამოყენების შესაძლებლობები საგანგებო სიტუაციის (სს) კატასტროფულ ფაზამდე, ფაზის დროს და შემდგომ. ორმულირდება ზოგიერთ ინტერნეტ ნივთების ქცევის რაციონალიზაციის პრობლემები, სხვა ინტერნეტ ნივთებისაგან მიღებული მონაცემებით.</p> <p>11. შემოთავაზებულია ჰეტეროგენული ქსელის მწარმოებლურობის ამაღლების მეთოდი, რომელიც დაფუძნებულია ქსელში მცირე ზომის მოძრავი საბაზო სადგურების დანერგვაზე. აღნიშნული მიდგომის გამოყენებით, შესაძლებელია PEP და OP მანქანების გაუმჯობესება, ასევე ფიჭის დაფარვის არეალის გაზრდა.</p> <p>12. ნაშრომში გაანალიზებულია საერთო სარგებლობის სატელეკომუნიკაციო ქსელში ინფორმაციული უსაფრთხოებისათვის კომპლექსური სისტემის შექმნის საკითხები, რაც დაცული ინფორმაციული საზოგადოების ჩამოყალიბებისათვის აუცილებელ მოთხოვნას</p>

	<p>წარმოადგენს.</p> <p>13. მომსახურების ახალი სახეობების შექმნისა და მათი სწრაფი დანერგვის გამო გაიზარდა მომსახურების ხარისხის მაჩვენებლების რაოდენობა, რომელთა შორის მნიშვნელოვანია დაყოვნებების გათვალისწინება. ნაშრომში განხილულია მოთხოვნათა ნაკადების ხასიათის ზეგავლენა წარმოქმნილი დაყოვნებების მნიშვნელობებზე.</p> <p>14. მოხსენებაში განხილულია ტელეკომუნიკაციის სფეროში მომავლის ერთერთი ყველაზე პერსპექტიული და თანამედროვე ტექნოლოგიის-ნანოქსელების აგების, განვითარების საკითხები, ქსელის დანერგვასთან დაკავშირებული საკვლევო პრობლემები, მოსალოდნელი დადებითი და უარყოფითი შედეგები.</p>
--	--

რადიოტექნიკის და მაუწყებლობის დეპარტამენტი

(სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი - პროფესორი ნოდარ უღრელიძე)

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

4 პროფესორი, 1 ასოცირებული პროფესორი, 1 უფროსი მასწავლებელი,

1 ლაბორატორიის ხელმძღვანელი

I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	"გაუსის მთელ რიცხვებზე ხვევადი კოდების, განზოგადებული კასკადური კოდებისა და სივრცით-დროითი კოდების აგება და გამოკვლევა და მათი სინთეზი უწყვეტი	სახელმწიფო გრანტი-რუსთაველის ფონდი	სერგო შავგულიძე	ალბერტ ასანიძე, სერგო ბარბაქაძე, ნანა ჭკადუა

ფაზის მოდულაციასთან”			
ჩაბარებულია პირველი ექვსი თვის ანგარიში 05.05.2015 – 05.11.2015 –მდე შესრულებულია ერთი სტატია			

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათა- ური, ჟურნა- ლის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ნ. უღრელიძე თ. კვიციანი, ე. ურუშაძე	ახალი ალფაბეტური სიჭარბის მქონე კოდები.	ხელნაწერი რეგისტრაციის № 1260, 23.01.2015.	თბილისი, ტექნიფორმი	11
2	ნ. უღრელიძე, ვ. ზურაბიშვილი, დ.გორძამაშვილი	ქართული ასოების ოპტიმალური კოდირება	№1 (495), 2015წ.	საგამომცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	22-26 გვ.
3	ნ. უღრელიძე, მ. სორდია, თ. კვიციანი	ლის მეტრიკის გამოყენება ინვარიანტული სისტემების ასაგებად	№1 (495), 2015წ.	საგამომცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	15-21 გვ
4	Asanidze A.B. Doborjginidze D.D. Kevanishvili G.Sh. Sikmashvili Z.I. Chikhladze G.G.	" ON THE THEORY OF DIFFRACTION ON THE PLANE ELECTROMAGNETIC WAVE BY A THIN METALLIC DISC" GEORGIAN ENGINEERING NEWS (GEN)	No 2, 2015	GEORGIAN ENGINEERING NEWS (GEN)	Pp 8 -12

ანოტაციები

1. თანამედროვე ინფორმაციულ სისტემებში ქართული ასოების ეფექტური კოდირების გამოყენების მიზნით გამოითვალა ქართული ანბანის ასოებისა და მინიმუმ ასოთა წყვილების გამეორების სიხშირე. მოცემული ამოცანის გადაჭრის მიზნით შემუშავდა კომპიუტერული პროგრამა და მოცემული პროგრამით განხორციელდა გარკვეული მოცულობის (50 სხვადასხვა ზომის ტომის ტექსტისათვის, დაახლოებით 14 000 000 ასო) ქართულენოვანი ტექსტების სტატისტიკური ანალიზი.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ულრელიძე ნ.ა. ზურაბიშვილი ვ.ი. რობიტაშვილი ა.გ.	ქართული ტექსტის ოპტიმალური კოდირება	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია მდგრადი ენერგეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები 18 ივნისი, 2015 ქუთაისი, საქართველო

მოხსენებათა ანოტაციები

თანამედროვე ინფორმაციულ სისტემებში ქართული ასოების ეფექტური კოდირების გამოყენების მიზნით გამოითვალა ქართული ანბანის ასოებისა და მინიმუმ ასოთა წყვილების გამეორების სიხშირე. მოცემული ამოცანის გადაჭრის მიზნით შემუშავდა კომპიუტერული პროგრამა და მოცემული პროგრამით განხორციელდა დიდი მოცულობის ქართულენოვანი ტექსტების სტატისტიკური ანალიზი.

**IV. 2. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე
შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	ქართული ანბანისა და ტექსტის ოპტიმალური კოდირება	ნ. უღრელიძე	ვ. ზურაბიშვილი, დ. გორძამაშვილი თ. დეკანოსიძე	---
2	ქართული ტექსტის კრიპტოდაცვის სისტემა	ნ. უღრელიძე	ვ. ზურაბიშვილი, დ. გორძამაშვილი თ. დეკანოსიძე	---
შემუშავების პროცესშია ქართული ტექსტის კოდირების კომპიუტერული პროგრამა და ხორციელდება მოცემული პროგრამით მიღებული შედეგების შესწავლა და ანალიზი.				

ელექტროტექნიკისა და ელექტრონიკის დეპარტამენტი

(ხელმძღვანელი - ტექნ. მეცნ. დოქტორი, პროფესორი სიმონ ნემსაძე)

სამრეწველო ელექტრონიკის №9 საგანთა ჯგუფი

(სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – პროფესორი გურამ დგებუაძე)

ელექტრომოწყობილობათა დაიგნოსტიკისა და რემონტის

№10 საგანთა ჯგუფი

(სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – სრ. პროფ. შოთა ნემსაძე)

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

სულ 25 თანამშრომელი, მათ შორის 8 სრული, 6 ასოცირებული და

1 ასისტენტ პროფესორი, 9 უფროსი მასწავლებელი

**სახელმწიფო გრანტით დაფინანსებული
სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიითითებით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში ელექტროენერგიაზე ხარჯების ეკონომიის მართვის კომპლექსური სისტემის შემუშავება და დანერგვა	სტუ-ს გრანტი ანგარიში 2015წ.	დ.ჯაფარიძე	თ.მუსელიანი (პროექტის მენეჯერი), ბ.ჭუნაშვილი, ა.პეტროსიანი, ზ.აზმაიფარაშვილი
დასრულებული პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები				
<p>1. შესწავლილი იქნა მსხვილ ელექტრომომხმარებლებზე ელექტროენერგიის ეკონომიის მართვის საერთაშორისო გამოცდილება;</p> <p>2. მოხდა სტუ-ს ელექტრომომარაგების მენეჯმენტის ანალიზი, ეფექტიანობის შეფასება.</p> <p>3. შემუშავდა ელექტროენერგიაზე ხარჯების ეკონომიის უზრუნველყოფის პროგრამა;</p> <p>4. ჩატარებული კვლევების შედეგების ანალიზის საფუძველზე შემუშავდა განათების ახალი სქემა და განისაზღვრა მისი ტექნიკური პარამეტრები;</p> <p>სტუ-ს მე-ნ სასწავლო კორპუსში დაპროექტებული და დანერგილი იქნა ელექტრომომარაგების მართვის ავტომატური სისტემა, რომელმაც მოახდინა განათების სისტემის მიერ მოხმარებული ელექტროენერგიის ხარჯის 38 %-ით შემცირება.</p>				

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	თ.კობრეიძე	ინოვაციური მართვადი ელექტრომექანიკური სისტემები მუდმივი დენის უკონტაქტო	თბილისი „სტუ“ (ჩაბარებულია გამოსაცემად)	237

		ძრავებით		
ანოტაციები				
1. მონოგრაფიაში განხილულია მართვადი ელექტრომექანიკური სისტემების მუდმივი დენის უკონტაქტო ძრავებით, ტრანზისტორული, ტირისტორული კრიოტრონული კომუტატორებით.				

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	შ. ნემსაძე	ძლიერი იმპულსური დენის ტექნიკა	თბილისი, სტუს გამოშვება	152
2	შ. ნემსაძე	ენერგეტიკის თანამედროვე პრობლემები	თბილისი, სტუს გამოშვება	152
ანოტაციები				
<p>1. სახელმძღვანელოში „ძლიერი იმპულსური დენის ტექნიკა“ განხილულია ძლიერი იმპულსური დენის ტექნიკის ელემენტები- იმპულსური მცირე ინდუქციურობის მქონე კონდენსატორები, მაღალი ძაბვის დიდი დენის კომუტატორები, მაღალი მექანიკური თვისებების მქონე ინდუქტორები, ძლიერი იმპულსური მაგნიტური ველების გენერირებისათვის.</p> <p>2. ანხილულია ტრადიციული თბო, ჰიდრო, ატომური ენერგეტიკის, აგრეთვე არატრადიციული განახლებადი წყაროების ენერგეტიკის ძირითადი პრობლემები.</p>				

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	თ. კოსრეიძე, ვ. მებრეველი	მე-3 საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია ენერგეტიკა; რეგიონალური პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები მოსხენებების	ქუთაისი, საქ. ა. წერეთლის სახ. უნივერსიტეტი. 2015	6 გვ.

		კრებული		
2	თ. კოსრეიძე, შ.ნემსაძე, კ.კოსრეიძე	მე-3 საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია ენერგეტიკა; რეგიონალური პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები მოხსენებების კრებული	ქუთაისი, საქ. ა.წერეთლის სახ. უნივერსიტეტი. 2015	5 გვ.
ანოტაციები				
<p>1. განხილულია სინქრონული ელექტრული ძრავებით დატვირთულ ელექტროსისტემაში ენერჯის ზეგამტარული ინდუქციური მაგროვებლის მუშაობის დროს ელექტრომექანიკური პროცები. დამუშავებულია მათემატიკური მოდელი და გამოკვლეულია ელექტროსისტემისა და მაგროვებლის პარამეტრების თანაფარდობა. ნაჩვენებია რომ, ზეგამტარული მაგროვებლის გამოყენება საშუალებას იძლევა გაიზარდოს სინქრონული დატვირთვის სიმძლავრე 70%-ით.</p> <p>2. დამუშავებულია მაღალი ძაბვის 220კვ და მეტი გადაძვრე ხაზებში სიმძლავრის დანაკარგების ანგარიშის მათემატიკური მოდელი. მიღებულია ძირითადი თანაფარდობები სიმძლავრის დანაკარგების ანგარიშისათვის. მოდელის რეალიზაცია შესაძლებელია კომპიუტერული ტექნიკის გამოყენებით</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბმურდების რაოდენობა
1	შ.ნემსაძე	მცირე სიმძლავრის მომხმარებლის მზის სინათლის ენერჯით ელექტრომომარაგების შესახებ.	სტუს შრომების კრებული 2015. თბილისი.	თბილისი, საქართველო, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	20

2	გ.კოსრეიძე; ნემსაძე ს.გ; ფრანგიშვილი გ.ვ; გაბრაშვილი მ.ა; შუკაკიძე თ.დ.	ნახევარგამტარულ გარდამქმნელ აგრეგატებში ელექტრომაგნიტური ტექნოლოგიური პროცესების მათემატიკური და კომპიუტერული მოდელირება	ა.წერეთლის სახ. უნივერსიტეტის გამომცემლობა ქუთაისი. 2015წ	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია- მდგრადი ენერგეტიკა გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები	7
3	გ.კოსრეიძე; რეხვიაშვილი ზ.ზ; პაპიძე ზ.ა ფკაკაძე შ.ა ტატუნაშვილი ე.რ.	ენერგოეფექტურ ავტონომიურ ჰიბრიდულ ერთიან გარდამქმნელ სისტემაში პროცესების მოდელირება ცვლადი დენის ქსელთან პარალელური მუშაობის პირობებში	წერეთლის სახ. უნივერსიტეტის გამომცემლობა ქუთაისი. 2015წ	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია- მდგრადი ენერგეტიკა გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები	7
4	კოსრეიძე გ.კ ; ბახტაძე მ.გ; ფრანგიშვილი გ.ვ; ტატუნაშვილი ე.რ.	გემის მუდმივი დენის ნახევარგამტარულ გარდამქმნელებში პროცესების მათემატიკური და კომპიუტერული მოდელირება დატვირთვის გაშვებისა და წვევის რეჟიმებში	ბათუმი, 2015 23- 24 ოქტომბერი		5
5	კოსრეიძე გ.კ ; ბახტაძე მ.გ; ფრანგიშვილი გ.ვ; ფკაკაძე შ.ა ტატუნაშვილი ე.რ	წვევის ქვესადგურებში რეაქტიული სიმძლავრის კომპენსაცია რეკუპერაციული დამუხრუჭების პირობებში	ქუთაისი. 2015წ 23-25 ოქტომბერი		
6	კოსრეიძე გ.კ. პაპიძე ზ.ა ფკაკაძე შ.ა; შუკაკიძე თ.დ.	ქარისა და მზის ენერჯების ელექტრულ ენერჯიაში გარდამქმნის ტექნოლოგიები.	ქუთაისი. 2015წ 23-25 ოქტომბერი		7
7	დ.შარიქაძე მ.არაბიძე გ.მთვარელიშვილი	მსოფლიო ენერგეტიკის განვითარების ეკოლოგიური და რესურსული შეზღუდვები	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მდგრადი ენერგეტიკა“	ქუთაისი 2015, ივნისი,	5 გვ.

			გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები“		
8	თ.მუსელიანი დ.შარიქაძე მ.გურგენიძე	დამახინჯების სიმძლავრის განსაზღვრის მეთოდოლოგია არასიმეტრიული და არაწრფივი დატვირთვის მქონე სამფაზა ელექტრულ ქსელებში	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მდგრადი ენერჯეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები“	ქუთაისი 2015, ივნისი,	გვ. 3–6
9	თ.მუსელიანი დ.შარიქაძე გ.მთვარელიშვილი მ.გურგენიძე გ.ტორონჯაძე	ელექტროენერგეტიკული მახასიათებლების განსაზღვრა არასინუსოიდური დენის წრედებში სისტემა SCADA- ს მონაცემების გამოყენებით	ენერჯია	2015 წ.	
10	თ.მუსელიანი დ.შარიქაძე, მ.გურგენიძე გ.ტორონჯაძე,	დამახინჯების სიმძლავრეები ელექტრულ ქსელებში და მათ მიერ გამოწვეული პრობლემები	საერთაშორისო კონფერენცია: „საზღვაო ინდუსტრიის ინოვაციური გამოწვევები“	ბათუმი, 23–24 ოქტომბერი 2015 წ.	გვ. 139– 145
11	თ.მუსელიანი დ.შარიქაძე, გ.მთვარელიშვილი მ.გურგენიძე გ.ტორონჯაძე	ელექტროენერგეტიკული მახასიათებლების განსაზღვრა არასინუსოიდური დენის წრედებში სისტემა SCADA–ს მონაცემების გამოყენებით	მე-3 საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “ენერჯეტიკა: რეგიონალური პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები“ 2015 წ.	ქუთაისი 24–25 ოქტომბერი,	გვ.50– 56

ანოტაციები

1. განხილულია ავტონომიური მიკროენერგეტიკული სისტემა, რომელშიც ენერჯის წყაროს წარმოადგენს მზის სინათლის ენერჯის ნახევარგამტარული ფოტო-ვოლტური გარდამქმნელი, ხოლო ელექტრული ენერჯის მომხმარებელს- ელექტრული განათება, ინტერნეტი, ტელევიზორი და სხვა საყოფაცხოვრებო ელექტროტექნიკური მოწყობილობები.
2. ნაშრომში განხილულია ნახევარგამტარული სამფაზა მართვადი მაგამართველ და ქსელის მიმყოფ ინვერტორულ აგრეგატებში ელექტრომაგნიტური გარდამავალი პროცესების მათემატიკური და კომპიუტერული მოდელირების საკითხები.
3. ნაშრომში წარმოდგენილია ენერგოეფექტურ ავტონომიურ ჰიბრიდულ ერთიან გარდამქმნელ სისტემაში პროცესების მათემატიკური და კომპიუტერული მოდელირების შედეგები.
4. ნაშრომში განხილულია ნახევარგამტარული სამფაზა მართვადი გამმართველის და სამფაზა ივერტორის ელექტრომაგნიტური გარდამავალი პროცესების მათემატიკური და კომპიუტერული მოდელირება ცვლადთა კომპლექსური და სპექტრალურ – ოპერატორული გარდაქმნების მოდერნიზებული მეთოდით.
5. ნაშრომში განხილულია მუდმივი დენის მიმდევრობით აღგზნებიანი წვეის ძრავის რეკუპერაციული დინამიური დამუხრუჭების ეფექტიანად განხორციელების მიზნით მთლიანი ერთიანი გარდამქმნელი სისტემის სქემის მოდერნიზაცია.
6. ნაშრომში წარმოდგენილია ქარისა და მზის ენერჯიების ჰიბრიდული ავტონომიური ერთიანი ენერგოსისტემის სახით გარდაქმნისა და ეფექტური გამოყენების თანამედროვე ტექნოლოგიების დამუშავება.

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბეგრდების რაოდენობა
1	Кохреидзе Г.К., Гурамишвили Г.Г. Прангишвили Г.В. Тетунашвили Е.Р.	Математическое и компьютерное моделирование электромагнитных переходных процессов	Евразийский Союз Ученых(EUS).	XIV международная научно-практическая конференция."Современные концепции научных	9

		в трехфазной инверторной преобразовательной системе электроснабжения тяговой подстанции.		исследований". Часть 3. №5. Москва. 29-30 мая 2015. стр. 88-96	
2	Кохреидзе Г.К., Гурамишвили Г.Г. Прангишвили Г.В. Тетунашвили Е.Р.	Математическое и компьютерное моделирование электромагнитных переходных процессов в трехфазных управляемых выпрямителях электроснабжения тяговой подстанции.	Евразийский Союз Ученых(EUS).	XIV международная научно-практическая конференция."Современные концепции научных исследований". Часть 3 №5. Москва 29-30 мая 2015 стр.96-104	9
3	Кохреидзе Г.К. Прангишвили Г.В. Курашвили И.А., Тетунашвили Е.Р.	Математическое и компьютерное моделирование процессов в полупроводниковых преобразовательных системах электроснабжения тяговой подстанции.	Международный научный институт "EDUCATIO". Ежемесячный научный журнал.	XII Международная научно-практическая конференция: "Научные перспективы XXI века. Достижения и перспективы нового столетия". Россия, г. Новосибирск, №5(12). 19-20.06.2015 г. стр.62-69	8
4	Кохреидзе Г.К., Бахтадзе М.Г. Прангишвили Г.В. Тетунашвили Э.Р.	Повышение коэффициента мощности в тяговых подстанциях в условиях рекуперативного торможения. XIV.	Россия, г. Екатеринбург, 09-10. 10.2015	XIV международная научно-практическая конференция	5

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	შ.ნემსაძე, თ.კოსრეიძე, კ.კოსრეიძე	მაღალი ძაბვის გადამცემ სახეებში სიმძლავრის დანაკარგების ანგარიშის მათემატიკური მოდელი	მე-3 საერთაშორისო კონფერენცია, „ენერგეტიკა, რეგიონალური პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები, ქუთაისი, 2015 წ.
2.	თ.კოსრეიძე, ვ.მეტრეველი	სინქრონული ელექტრული ძრავებით დატვირთულ ელექტროსისტემაში ენერჯის ზეგამტარული ინდუქციური მაგროვებლის მუშაობის დროს ელექტრომექანიკური პროცები.	მე-3 საერთაშორისო კონფერენცია, „ენერგეტიკა, რეგიონალური პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები, ქუთაისი, 2015 წ.
<p style="text-align: center;">მოსხენებათა ანოტაციები</p> <p>1. დამუშავებულია მაღალი ძაბვის 220კვ და მეტი გადამცემ სახეებში სიმძლავრის დანაკარგების ანგარიშის მათემატიკური მოდელი. მიღებულია ძირითადი თანაფარდობები სიმძლავრის დანაკარგების ანგარიშისათვის. მოდელის რეალიზაცია შესაძლებელია კომპიუტერული ტექნიკის გამოყენებით</p> <p>2. განხილულია სინქრონული ელექტრული ძრავებით დატვირთულ ელექტროსისტემაში ენერჯის ზეგამტარული ინდუქციური მაგროვებლის მუშაობის დროს ელექტრომექანიკური პროცები. დამუშავებულია მათემატიკური მოდელი და გამოკვლეულია ელექტროსისტემისა და მაგროვებლის პარამეტრების თანაფარდობა. ნაჩვენებია რომ, ზეგამტარული მაგროვებლის გამოყენება საშუალებას იძლევა გაიზარდოს სინქრონული დატვირთვის სიმძლავრე 70%-ით.</p>			

ელექტრომონტაჟის ტექნოლოგიების დეპარტამენტი

(ხელმძღვანელი - ტექნ. მეცნ. დოქტორი, პროფესორი ბადურ ჭუნაშვილი)

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

სულ 11 თანამშრომელი, მათ შორის 5 პროფესორი, 5 ასოცირებული და
1 უფრ.მასწავლებელი

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	გივი შაველაშვილი	ელექტრომონტაჟის მონტაჟი, ტექნიკური ექსპლუატაცია და რემონტი (I-ნაწილი)	თბილისი, საქ. ტექნიკური უნივერსიტეტის მიერ. 2015წ.	235 გვ.
2	გივი შაველაშვილი, იური ქირია	ერთ, ორ და სამ ადგილი-ანი ერთ ფაზა აღრიცხვის კვაძი. სტანდარტი №65/1/1, №65/1/2, №65/1/3.	თბილისი, "თელასი" ჩასმულია ყდაში 12.08.2015.	29გვ.

ანოტაციები:

1. გივი შაველაშვილი ელექტრომონტაჟის მონტაჟი, ტექნიკური ექსპლუატაცია და რემონტი (I-ნაწილი).

სახელმძღვანელოში განხილულია ელექტრომონტაჟის სისტემებში შემავალი ელექტროდანიდგარების და ელექტრომონტაჟის (ძალური ტრანსფორმატორები, საკაბელო ხაზები, საკაბელო ქუროები, კომპლექტური გამანაწილებელი მოწყობილობები, ელვაირული ამომრთველები, ვაკუუმური ამომრთველები და სხვა) დამონტაჟების, გაწყობის, რემონტის და ტექნიკური ექსპლუატაციის, წარმოების ორგანიზაციული და ტექნიკური საკითხები. სახელმძღვანელო განკუთვნილია ბაკალავრიატის სტუდენტებისათვის, იგი ასევე შეიძლება წარმატებით იქნას გამოყენებული ენერგეტიკული დარგის ტექნიკური პერსონალის მიერ, რომლებიც დაკავებული არიან აღნიშნული დარგის დანიდგარების მომოსახურებით და რემონტით. სახელმძღვანელო შესრულებულია 170 გვერდზე, მასში თეორიულ მასალასთან ერთად წარმოდგენილია პრაქტიკული გაანგარიშების მაგალითები, სათანადო სურათები, ნახაზები, და

ილუსტრაციები. განკუთვნილია ელექტროენერგეტიკის მიმართულების ელექტრომომარაგების, ელექტროამძრავისა და ელექტრომექანიკის სპეციალობის სტუდენტებისათვის.

2. გივი შაველაშვილი, იური ქირია. ერთ, ორ და სამ ადგილი-ანი ერთ ფაზა აღრიცხვის კვაძი. სტანდარტი №65/1/1, №65/1/2, №65/1/3. განხილულია და წარმოდგენილია 1,2,3 ადგილიანი ერთფაზა მრიცხველების აღრიცხვის კვანძების მოწეობის კონსტრუქციები და აპარატურის განლაგება, დამუშავებულია სქემები, რომლების საშუალებას იძლევიან ტექნიკური ნორმების სრული დაცვით განხორციელდეს მომხმარებლების ელექტრულ ქსელში ჩართვა და გამოირიცხოს მომხმარებლების მიერ ელექტროენერგის მოპარვის შესაძლებლობები.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდ. რაოდენობა
1	ბ.ჭუნაშვილი, მ.ტულუში, ლ.სიხარულიძე	გემის საჭის ელექტროჰიდრავლიკური ამძრავი რეგულირების სისტემით ტრანსვექტორი /“საზღვაო ინდუსტრიის ინოვაციური გამოწვევები ნაოსნობის თანამედროვე ეტაპზე”	№1. 2015წ.	ქთბილისი, გამომცემლობა “უნივერსალი”	4 გვ.
2	ბ. ჭუნაშვილი, მ. ქობალია, ა. პეტროსიანი, ნ.შამფრიანი	ელექტრომომარაგების სისტემის დატვირთვების ფიზიკური მოდელის დამუშავება / ”ენერგეტიკა: რეგიონალური პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები”	№3, 2015წ.	ქ.ქუთაისი, III საერთაშორისო კონფერენციის საორგანიზაციო” ენერგეტიკა: რეგიონალური პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები” კომიტეტი	5 გვ.
3	ბ. ჭუნაშვილი, ა. პეტროსიანი, თ.ამრეკელაშვილი გ. ბულაშვილი	ელექტროტექნოლოგიური დანადგარების მიერ ელექტრომომარაგების	№3, 2015წ.	ქ.ქუთაისი, III საერთაშორისო კონფერენციის	5 გვ.

		ქსელებში წარმოქმნილი ძაბვის მაღალი სიხშირის ჰარმონიკები და მათი გავრცელებით გამოწვეული შედეგები/”ენერგეტიკა: რეგიონალური პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები”		საორგანიზაციო” ენერგეტიკა: რეგიონალური პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები” კომიტეტი	
4	ბ. ჭუნაშვილი, მ. ქობალია	ელექტრომომარაგების სისტემების დაცვის, აღრიცხვის კონტროლის, მართვის თანამედროვე სისტემები	საერთაშორისო კონფერენციის მასალები, №1. 2015წ.	ბათუმი, ბათუმის საზღვაო აკადემიის გამომცემლობა	9 გვ.
5	ბ. ჭუნაშვილი, ა. პეტროსიანი	რეაქტიული სიმძლავრის კომპენსატორის მართვის ხერხი/პატენტის აღწერილობა	GE P2015 6270 B / №7, 2015	ქ. თბილისი, “საქპატენტი”	6 გვ.
6	ბ. ჭუნაშვილი, მ. ტუგუში, გ. გოგითიძე, ლ. სიხარულიძე	Функциональная схема системы векторного управления исполнительного двигателя электрогидравлического привода судового рулевого устройства / “საზღვაო ინდუსტრიის ინოვაციური გამოწვევები”	საერთაშორისო კონფერენციის მასალები, №1. 2015წ.	ბათუმი, ბათუმის საზღვაო აკადემიის გამომცემლობა	4 გვ.
7	კ. წერეთელი, ნ. კერესელიძე	2000-იან წლებში შექმნილი მუდმივი დენის ქართული ელმავლები/“ენერჯია”	№ 2 (74) 2015	ქ. თბილისი, “ენერჯია”	4 გვ.
8	კ. წერეთელი, ნ. მამაგულაშვილი ლ. გობაძე	არასიმეტრიული დატვირთვები ელექტრულ ქსელებში/“ენერჯია”	№ 3 (75) 2015	ქ. თბილისი, “ენერჯია”	6 გვ.
9	კ. ცერეთელი, ნ. კერესელიძე	Имитационная модель управления пуска элементов привода электровоза постоянного тока / “ბიზნეს-ინჟინერინგი”	№ 1 2015	ქ. თბილისი, სტუ-ს გამომცემლობა	2 გვ.
10	გივი შაველაშვილი	ნეიტრალის რეჟიმი 6-35 კვ ძაბვის ქსელში	ჟურნალი “ინტელექტუალი”,	თბილისი. ჟურნალი “ინტელექტუალი”	9 გვ.

			№X, 2015წ.	ტუალი”	
11	ჯ. სირაძე, ვ. მოთიაშვილი, ი. ძმანაშვილი	სათოხნი კულტურების ბაზოზე სარგავ-სათესი და ბიოგუმუსის შესატანი მანქანის დამუშავება მცირე მექანიზაციის ბაზაზე	№1(50), 2015წ.	ქ.თბილისი, საქ. სოფლ. მეურნ. მეცნ.აკადემიის გამომცემლობა “მოამბე”	3 გვ.
12	ჯ. სირაძე	სოფლის მეურნეობის ელექტრიფიკაციის სპეციალობის განვითარების ეტაპები/ „მოამბე“	№21	ქ.თბილისი, საქ. სოფლ. მეურნ. მეცნ.აკადემიის გამომცემლობა “მოამბე”	5 გვ.
13	ჯ. სირაძე, ხ. ნიკოლიშვილი, ნ. კავთელაძე, დ. ჭიჭინაძე	სასოფლო სამეურნეო პროდუქტების მცირე სიმძლავრის ელექტროსაშრობი დანადგარები	№22	ქ.თბილისი, საქ. სოფლ. მეურნ. მეცნ.აკადემიის გამომცემლობა “მოამბე”	4 გვ.

ანოტაციები:

1. ბ. ჭუნაშვილი, მ. ტულუში, ლ.სიხარულიძე გემის საჭის ელექტრო-ჰიდრაულიკური ამბრაგი რეგულირების სისტემით “ტრანსვექტორი”. ნაშრომში განხილულია გემის საჭის ელექტროამბრავ სერვოდრავას მართვის ალტერნატიული საშუალება. სიხშირული მართვის სისტემა “ტრანსვექტორი” საშუალებას იძლევა განვახორციელოთ მართვის სხვადასხვა ალგორით. შესაბამისად, შესაძლებელია განვახორციელოთ მიმდართველის სწრაფი შემობრუნება და პოზიციონირება მაღალი სიზუსტით, რაც უზრუნველყოფს გემის მართვის სიზუსტის ამაღლებას.

2. ჭუნაშვილი ბ., კობალია მ., პეტროსიანი ა., შამფრიანი ნ. ელექტრომომარაგების სისტემის დატვირთვების ფიზიკური მოდელის დამუშავება. ნაშრომში დასაბუთებულია, რომ ელექტრომომარაგების სისტემების საიმედოობის ამაღლებისა და ენერგეტიკული მანევრებადობის გაუმჯობესების ერთ-ერთ უმთავრეს პირობას ელექტროტექნოლოგიური დანადგარებში მიმდინარე ელექტროდინამიკური პროცესების ღრმა მეცნიერული შესწავლა წარმოადგენს. ამ მიზნით, დამუშავებულია ელექტრომომარაგების სისტემის დატვირთვების ფიზიკური მოდელი, რომელიც უზრუნველყოფს ელექტრომომარაგების სისტემებში მიმდინარე ელექტროდინამიკური პროცესების იმიტაციას: ელექტროტექნოლოგიური დანადგარებისა და კომპლექსების მიერ ელექტრომომარაგების ქსელიდან მოთხოვნილი აქტიური და რეაქტიული დატვირთვების ტექნოლოგიური პროცესის მიხედვით შეცვლას, დატვირთვის ასიმეტრიული რეჟიმების წარმოქმნას და დატვირთვის დენის ფორმის დამახინჯებას, მკვეთრად ცვალებადი (ბიძური) დატვირთვების შექმნას. მოდელი საშუალებას იძლევა განისაზღვროს საკომპენსაციო რეაქტიული სიმძლავრის მაქსიმალური მნიშვნელობა და რეგულირების გრაფიკი, დატვირთვის ასიმეტრიული რეჟიმების პარამეტრები (პირდაპირი, უკუ და ნულოვანი მიმდევრობის დენების ამპლიტუდები),

დატვირთვის დენის ფორმის დამახინჯების შედეგად ქსელში წარმოქმნილი ძაბვის მაღალი სიხშირის ჰარმონიკებისა და ძაბვის ციმციმის („ფლიკერის“) მოვლენის პარამეტრები.

3. ჭუნაშვილი ბ., პეტროსიანი ა., გამრეკელაშვილი ა., ბულაშვილი გ. ელექტროტექნოლოგიური დანადგარების მიერ ელექტრომომარაგების ქსელებში წარმოქმნილი ძაბვის მაღალი სიხშირის ჰარმონიკები და მათი გავრცელებით გამოწვეული შედეგები. ელექტროტექნოლოგიური დანადგარებისა და კომპლექსების მუშაობის რეჟიმების შედეგად ელექტრომომარაგების ქსელში წარმოქმნილი ძაბვის მაღალი სიხშირის ჰარმონიკები იწვევს, როგორც ქსელის ელემენტების, აგრეთვე ქსელში ჩართული სხვა ელექტრომიმღებების იზოლაციის გახურებას, ინტენსიურ ცვეთას, ენერგეტიკული მანვენებლების გაუარესებასა და მრავალ სხვა ნეგატიურ შედეგებს. აქედან გამომდინარე, ელექტრომომარაგების ქსელისა და მასში ჩართული მომხმარებლების ენერგეტიკული მანვენებლების გაუმჯობესებისა და ენერგოეფექტურობის ამაღლების ერთერთ უმთავრეს რეზერვს მაღალი სიხშირის ჰარმონიკებისგან განტვირთვა წარმოადგენს.

4. ბ. ჭუნაშვილი, მ. ქობალია ელექტრომომარაგების სისტემების დაცვის, აღრიცხვის კონტროლის, მართვის თანამედროვე სისტემები. ნაშრომში ფართოდაა გაანალიზებული ელექტროტექნოლოგიური დანადგარებისა და კომპლექსების მუშაობის რეჟიმები. განხილულია ელექტროტექნოლოგიური დანადგარებისა და კომპლექსების, ელექტრული განათების, დაბალი, მაღალი ძაბვის ელექტრომომარაგების ქსელების და ასინქრონული ელექტროამძრავების დაცვის, აღრიცხვის კონტროლის და ავტომატური მართვის თანამედროვე სისტემები.

5. ბადურ ჭუნაშვილი, ალექსანდრე პეტროსიანი რეაქტიული სიმძლავრის კომპენსატორის მართვის ხერხი. ნაშრომში შემოთავაზებულია რეაქტიული სიმძლავრის საკომპენსაციო მოწყობილობის მართვის ხერხის, რომელიც ითვალისწინებს მომხმარებელი მიერ რეაქტიული სიმძლავრის განსაზღვრას, ელექტრომომარაგების ქსელსა და სტატიკურ კომპენსატორს შორის საკომპენსაციო სიმძლავრის რეაქტიული სიმძლავრის შემზღუდავი ბლოკის ჩართვას, მართვის სიგნალის მიწოდებას და კონდენსატორების მიერ გენერირებული რეაქტიული სიმძლავრის მდორე რეგულირების უზრუნველყოფას.

6. ბ. ჭუნაშვილი, მ. ტულუში, გ. გოგიტიძე, ლ. სიხარულიძე გემის საჭის მოწყობილობის ელექტრო-ჰიდრაულიკური ამძრავის ვექტორული მართვის სისტემის ფუნქციონალური სქემა. ნაშრომში დამუშავებულია გემის საჭის მოწყობილობის ელექტრო-ჰიდრაულიკური ამძრავის ვექტორული მართვის სისტემის ფუნქციონალური სქემა. შემოთავაზებულია გემის საჭის ამძრავის სისტემა, დაფუძნებული სიხშირულ-რეგულირებადი ასინქრონული ელექტროამძრავის ბაზაზე. შედგენილია ასინქრონული ელექტროამძრავის ვექტორული მართვის მიკროპროცესორული სისტემა. დამუშავებულია მართვის სისტემის ფუნქციონალური და სტრუქტურული სქემები. მოცემულია მართვის სისტემის ცალკეული ელემენტების პარამეტრების საანგარიშო მათემატიკური გამოსახულებები.

7. კ. წერეთელი, ნ. კერესელიძე 2000-იან წლებში შექმნილი მუდმივი დენის ქართული ელმავლები “ენერჯია”. სტატიაში განხილულია თბილისის ელემავალმშენებელი ქარხნის მიერ 2000 წლებში გამოშვებული ელმავლები. მოყვანილია კონსტრუქციული თავისებურებები და სიახლეები, რომლებიც გამოყენებულია მათი შექმნის დროს. ანხილულია რეოსტატული გაშვების დანიშნულება. შემოთავაზებულია გამშვი რეოსტატების იმიტაციური მოდელები. შქემები მოყვანილია ვირტუალური მოდელების სახით MATLAB –ში.

8. კ.წერეთელი, ნ.მამაგულაშვილი, ლ.გობაძე არასიმეტრიული დატვირთვები ელექტრულ ქსელებში. განხილულია ელექტრული ქსელების მუშაობის არასიმეტრიული რეჟიმი, როგორც ელექტრულ ქსელებში კარგების გაზრდის ერთ-ერთი ფაქტორი. მოყვანილია სიმეტრიული რეჟიმის შესაფასებელი ძაბვებისა და დენების არასიმეტრიის კოეფიციენტები.

სევე განხილულია არასიმეტრიული რეჟიმის მავნე გავლენა ქსელის ელემენტებზე მათში კარგების ზრდის და სამსახურის ვადების შემცირების თვალსაზრისით. აღნიშნულია, რომ საჭიროა დადგინდეს არასიმეტრიული დატვირთვების დროს კარგების ზრდის სიდიდის დამოკიდებულება სიმეტრიული დატვირთვების რეჟიმებთან შედარებით დანადგარების მუშაობის რეჟიმული პარამეტრებისაგან დამოკიდებულებით.

9. კ.წერეთელი, ნ.კერესელიძე ელმავლის მუდმივი დენის ამძრავის გაშვების მართვის იმიტაციური მოდელი სტატიაში განხილულია ელმავლის მუდმივი დენის ამძრავის მათემატიკური მოდელი. დამუშავებულია ძალოვანი ქსელის მოდელი ელექტროპნევმატური კონტაქტორების ამოქმედების დროთა გაფანტულობის გათვალისწინებით. ასევე დამუშავებულია პროგრამული კომპლექსი მუდმივი დენის ელმავლის ძალურ ქსელში მიმდინარე ელექტრომაგნიტურ პროცესებზე დასაკვირვებლად.

10. გივი შაველაშვილი ნეიტრალის რეჟიმი 6-35 კვ ძაბვის ქსელში. ნაშრომში განხილულია ერთფაზა მოკლშერთვა მიწასთან (ემმ) და ნეიტრალის მუშაობის რეჟიმები 6-35კვ. ძაბვის ქსელში. წარმოდგენილია რეზისტორის შერჩევის პრინციპი ნეიტრალის რეზისტორული ჩამიწებისას და არასასურველი მოვლენები დაკავშირებული ემმ-სთან.

11. ჯ. სირაძე, ვ. მოთიაშვილი, ი. ძმანაშვილი სათოხნი კულტურების ბაზოზე სარგავ-სათესი და ბიოგუმუსის შესატანი მანქანის დამუშავება მცირე მექანიზაციის ბაზაზე. მცირე მექანიზაციის ბაზაზე დამუშავებულია ბაზოწარმომქმნელი მანქანა, რომელიც მუშა ორგანოების შეცვლით, ერთი გავლით თესავს სათოხნ კულტურებს (სიმინდი, კარტოფილი). იგი თესლს აყრის გაფხვიერებულ მიწას და წარმოქმნის ბაზოს ანუ მიწის შემადგენელ კვალს. შესაბამისად, იზღუდება აორთქლება და მიწა დიდხანს ინარჩუნებს ტენს, რაც უზრუნველყოფს, მცენარის მიერ, სასუქების, ბიოჰუმუსის და მიწაში არსებული სხვა მინერალების ინტენსიურ ათვისებას.

12. ჯ. სირაძე სოფლის მეურნეობის ელექტრიფიკაციის სპეციალობის განვითარების ეტაპები. სამეცნიერო ნაშრომი მოიცავს სოფლის მეურნეობის ელექტრიფიკაციის სპეციალობის განვითარების ძირითად ეტაპებსა და მასთან დაკავშირებულ საკითხებს. შედგენილია სასწავლო გეგმა საბაკალავრო მომზადებისათვის.

13. ჯ.სირაძე, ხ. ნიკოლიშვილი, ნ. კავთელაძე, დ. ჭიჭინაძე სასოფლო სამეურნეო პროდუქტების მცირე სიმძლავრის ელექტროსაშრობი დანადგარები. დამუშავებულია სოფლის მეურნეობის პროდუქტების ელექტროსაშრობი დანადგარის ავტომატური მართვის სისტემა. სითბური ენერჯის მისაღებად გამოყენებულია სამფაზა, 380/220 ვ. ძაბვის მილისებრი ელექტროსახურებელზე დაფუძნებული კალორიფერი. ტემპერატურის რეგულირება ხორციელდება ერთ საფეხუროვანი (ჩართვა-გამორთვა) სქემის საშუალებით. თემპერატურის კონტროლისათვის გამოყენებულია მდოვრე კონტროლის ტემპერატურის გადამწოდი.

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებუ- ლის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბეჭდუ- ბის რაოდენ- ობა
1	<p>Чунашвили Б.М., Петросян А.М., Шавелашвили Г.В. Тугуши М.А.</p>	<p>Улучшение коэффициента реактивной мощности технологического комплекса с групповым асинхронным электроприводом/ «Проблемы автоматизированного электропривода. Теория и практика»</p>	№12 (1121)	Харьков, Украина, (ХПИ), Вісник НТУ «ХПІ». 2015.	4გვ.
ანოტაცია					
<p>1. ჭუნაშვილი ბ.მ., პეტროსიანი ა.მ., შაველაშვილი გ.ვ., ტუღუში მ.ა. ჯგუფური ასინქრონული ელექტროამძრავის ტექნოლოგიური კომპლექსის რეაქტიული სიმძლავრის კოეფიციენტის გაუმჯობესება. ნაშრომში შემოთავაზებულია ჯგუფური ასინქრონული ელექტროამძრავის რეაქტიული სიმძლავრის საკომპენსაციო დანადგარის სრულყოფილი მართვის სისტემა. იგი გენერირებული რეაქტიული სიმძლავრის მდოვრე რეგულირების საშუალებით, უზრუნველყოფს ქსელიდან მოთხოვნილი რეაქტიული სიმძლავრის სრულ კომპენსაციას. ამავდროულად ითვალისწინებს ტექნოლოგიური კომპლექსის დამწვევი ქვესადგურის ძალოვან ტრანსფორმატორებში ჯგუფური ასინქრონული ელექტროამძრავის სრული დატვირთვის გატარებით გამოწვეულ დანაკარგებს. მოცემულია დამუშავებული საკომპენსაციო დანადგარის მართვის სისტემის ფუნქციონალური და სტრუქტურული სქემები. დამუშავებული სისტემა უზრუნველყოფს ელექტრომომარაგების ქსელის ძალოვანი ელემენტების რეაქტიული სიმძლავრის გატარებისაგან სრულ განტვირთვას, შესაბამისად, ელექტრული ენერჯის დანაკარგების მნიშვნელოვან შემცირებას და ენერგეტიკული მაჩვენებლების ამაღლებას.</p>					

ელექტროენერგეტიკისა და ელექტრომექანიკის დეპარტამენტი
(ხელმძღვანელი ტექნ. მეცნ. დოქტორი, სრული პროფესორი შალვა ნაჭყებია)

ელექტრული სადგურების, ქსელებისა და სისტემების №5 საგანთა ჯგუფი

(სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – პროფესორი გურამ მახარაძე)

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

სულ 14 თანამშრომელი, მათ შორის 4 სრული, 5 ასოცირებული და
5 ასისტენტ პროფესორი

ენერგეტიკის მენეჯმენტის №8 საგანთა ჯგუფი

(სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – პროფესორი ნანული სამსონია)

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

სულ 11 თანამშრომელი, მათ შორის 6 სრული, 2 ასოცირებული და
3 ასისტენტ პროფესორი

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ნაჭყებია შ., ფრანგიშვილი ა., გასიტაშვილი ძ., გორგიძე ი., ქაფანიძე ა.	ქართული ინჟინერიის ოქროს წიგნი	თბილისი, „ტექნიკური უნივერსიტეტი“	366 გვ.
ანოტაცია				
წარმოდგენილია ქართველი ინჟინერ-ენერგეტიკოსების თვალსაჩინო მოღვაწეები, მათი სამეცნიერო-პედაგოგიური და შემოქმედებითი ბიოგრაფიული ნარკვევები.				

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	გ.მასხარაძე	ელექტროენერგეტიკული (ელექტრული) სისტემები	თბილისი „უნივერსალი“	470 გვ.
ანოტაცია				
სახელმძღვანელოში გაშუქებულია ელექტროენერგეტიკული სისტემების ძირითადი თავისებურებანი და უპირატესობანი, დამყარებული რეჟიმების გაანგარიშების მეთოდები, ელექტრული ქსელის დაპროექტების ელემენტები.				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	რუხვაძე მ., არზიანი გ., ვახტანგაძე გ.	სისშირით ავტომატური განტვირთვის მოწყობილობის მოდელირება	ენერჯია №2(74)	თბილისი, „ენერჯია“	22-25
2	თურქია ნ., ფიფია თ.	დენების განსაზღვრა ფაზების გრძივი პარამეტრების ასიმეტრიის დროს	საქართველოს საინჟინრო სიახლენი, №2	თბილისი,	38-42
3	ჩიხლაძე რ., თევდორაშვილი ლ.	ტრანსფორმატორების გაცივების სისტემის დეფექტების თერმოგრაფიული გამოკვლევა	ინტელექტუალი, №28	თბილისი, საქართველოს ახალგაზრდა მეცნიერთა საზოგადოებრივი აკადემია	130-135

4	ჩიხლაძე რ., ვახტანგაძე ი., ჩიხლაძე ქ.	გუმბრინის თიხით რეგენირებული ტრანსფორმატორის ზეთის ფიზიკური და ქიმიური მახასიათებლების დამოკიდებულება რეგენერაციის ხანგრძლივობაზე	ინტელექ- ტუალი, №28	თბილისი, საქართველ ოს ახალგაზ რდა მეცნიერთა საზოგადოე ბრივი აკადემია	125-129
5.	ჩიხლაძე რ., ვახტანგაძე ი., ჩიხლაძე ქ.	გუმბრინის თიხით რეგენირებული ტრანსფორმატორის ზეთის ელექტრული მახასიათებლების დამოკიდებულება რეგენერაციის ხანგრძლივობაზე	ენერგია, №1(73)	თბილისი, „ენერგია“	15-18
6.	ჩიხლაძე რ., თევდორაშვილი ლ.	ელექტრომოწყობილობების მექანიკური შეერთებების თბური დეფექტები	ენერგია, №1(73)	თბილისი, „ენერგია“	9- 14
7.	მახარაძე გ., ხალაძე ფ.	ელექტრულ ქსელში სიმძლავრის დანაკარგების ოპტიმალური ფარდობითი ნაზრდი.	ენერგია, №2(74)	თბილისი, „ენერგია“	26-29
ანოტაციები					
1.სტატიაში მოყვანილია სიხშირით ავტომატური განტვირთვის მოწყობილობის მოდელის შექმნის ალგორითმი და მოცემულია ჩატარებული გაანგარიშების შედეგები.					
2. სტატიაში წარმოდგენილია მეთოდი, რომელიც ხაზის ფაზების ასიმეტრიის დროს იძლევა რეჟიმის გაანგარიშების საშუალებას.					
3.განხილულია ელექტრომოწყობილობაში სითბოს არგამომყოფი დეფექტების სახეები, წარმოქმნის მიზეზები და სითბური ველის განაწილების შესაძლო სურათი.					
4.განხილულია ტრანსფორმატორის მსუბუქად, საშუალოდ და ძლიერ დაძველებული ზეთების რეგენერაციის მეთოდები და რეგენირებული ზეთის ფიზიკური და ქიმიური მახასიათებლების ცვლილება რეგენერაციის ხანგრძლივობის მიხედვით.					
5.განხილულია სხვადასხვა ხარისხით დაძველებული ტრანსფორმატორის ზეთების კუთრი წინაღობისა და დიელექტრიკული დანაკარგების დამოკიდებულება რეგენერაციის					

სანგრძლივობაზე.
ნ.განხილულია თბური დევექტების წარმოქმნის მექანიზმები ელექტროტექნიკურ მოწყობილობაში.

III.1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა:

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	გ.მახარაძე, ნ.სამსონია, ი.მახარაძე	ჰიდროენერგოსისტემის ოპტიმა ლური განვითარების წრფივი მოდ ელი.	USAID, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მდგრადი ენერჯეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები“, ქუთაისი, 2015 წ., გვ. 22-26
2	Turkia N., Phiphia T.,	Creation of mathematical Model for Simultaneous Asymmetric Faults in Electric Systems	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „საინფორმაციო კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა“. თბილისი, 2015, გვ. 380-386
3	ნაჭყეებია შ., ფრანგიშვილი ა., მახარაძე გ., ზუმბურიძე ს.	საქართველოს როლი შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ენერჯეტიკული ინტეგრაციის პროცესში	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „საინფორმაციო კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა“. თბილისი, 2015, გვ. 584-585
4	ქორქია ე., შერგელაშვილი ტ.	ქვესადგური „ბათუმი 220“-ში 35 კვ. ძაბვის ელექტროგადაცემის ხაზზე ელექტრო ენერჯის აღრიცხვის კვანძის ოპტიმიზაცია	„რეგიონული პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები“. ქუთაისი, 24.10. 2015წ. გვ. 18-23

მომხსენებთა ანოტაციები

1. განხილულია ელექტროსისტემაში ახალი ელექტროსადგურების ოპტიმალური

გაადგილებისა და მათი ოპტიმალური დადგმული სიმძლავრის შერჩევის საკითხი
2. სტატიაში წარმოდგენილია მეთოდი, რომელიც ნებისმიერი სახის ერთდროული არასიმეტრიული დაზიანების დროს, იძლევა რეჟიმის გაანგარიშების საშუალებას.
3. გაანალიზებულია საქართველოს ჰიდროენერგეტიკული პოტენციალი და უახლოესი მომავლის ოტენციური ჰესების დადგმული სიმძლავრისა და ქვეყნის ტეროტორიაზე მათი ოპტიმალური გაადგილების საკითხები.
4. გაანალიზებულია „ბათუმი 220“ ქვესადგურის 35 კვ. ძაბვის ელექტროგადაცემის ხაზზე „თერია“ ელექტრო ენერჯის აღრიცხვის კვანძის მოწყობილობები ოპტიმალური პარამეტრების შერჩევის საკითხები.

ელექტროენერგეტიკისა და ელექტრომექანიკის დეპარტამენტი

(ხელმძღვანელი - ტექნ. მეცნ. დოქტორი, პროფესორი შალვა ნაჭყებია)

ელექტრომექანიკის №6 საგანთა ჯგუფი

(სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – პროფესორი ელუარდ გესამია)

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

სულ 5 თანამშრომელი, მათ შორის 3 პროფესორი, 1 ასოცირებული და 1 ასისტენტ პროფესორი

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	დ. კოსრეიძე	რეგულირებადი	თბილისი, სტუ,	621, 300.5(02)/16.CD-

		ასინქრონული ძრავა ნახევრადგამტარული მართვით	ელექტრონული ვერსია	18/536.
ანოტაცია:				
<p>განხილულია ასინქრონული ძრავას სიჩქარის რეგულირების სიხშირული მეთოდები. ტრანზისტორული და ტირისტორული სიხშირის გარდამქმნელების მეშვეობით. მოცემულია მართვის კანონების ანალიზი. მოყვანილია ასინქრონული ძრავას მექანიკური მახასიათებლები სიხშირული მართვის შემთხვევაში. განხილულია ძრავას სტატიკური და დინამიკური რეჟიმები ცვლად და კომპლექსური გარდაქმნის მეთოდის გამოყენებით. აგებულია შესაბამისი მახასიათებლები და მოცემულია ამძრავის დაგეგმარების პრინციპები ნახევრადგამტარული მართვის შემთხვევაში.</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებუ- ლის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1.	კობრეიძე დ. საჩიძე გ.	მუდმივი დენის ჩანართის გამმართველში ელექტრომაგნიტური პროცესების კომპლექსური განტოლებები	ენერგეტიკა: რეგიონული პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები 24-25.10.2015	ქ. ქუთაისი III საერთაშორისო კონფერენცია	5
2.	Якир Биджамов М. Двалидзе	Об использовании анормальных режимов работы гидрогенераторов	№1 (73).	თბილისი “ენერჯია”	3
3.	Якир Биджамов М. Двалидзе	Режим работы генератора с искусственной несимметрией в обмотке статора	№2(74).	თბილისი “ენერჯია”	4
	К.Церетели,	Имитационная			

4.	Н.Кереселидзе	модель управления пуска элементов привода электровоза постоянного тока	№ 1	თბილისი “ბიზნეს ინჟინერინგი”	2
5.	კ.წერეთელი, ნ.კერესელიძე	2000-იან წლებში შექმნილი მუდმივი დენის ქართული ელმავლები	№ 2 (74)	თბილისი “ენერჯია”	4

ანოტაცია

1. სტატიაში განხილულია მუდმივი დენის ჩანართის კომპლექსური განტოლებების გამოყვანა ცვლად და გარდაქმნის მეთოდის გამოყენებით. ცვლადთა მყისი მნიშვნელობები გამოისახება ვექტორული სიდიდეების საშუალებით. მიღებულია დენების მყისი მნიშვნელობების გამოსახულებები.
2. სტატიაში მოყვანილია არასიმეტრიული რეჟიმების ელექტროსადგურების ძირითადი ელექტროლოგობების მუშაობაზე გავლენის გამოკვლევების მოკლე მიმოხილვა. ნახვენებია, რომ არსებული არასიმეტრიის დასაშვები ნორმები, საგანგებო შემთხვევებში, საშუალებას გვაძლევს ეფექტურად გამოვიყენოთ სადგურების ელექტრომოწუბილობის ხანგრძლივი არასიმეტრიული რეჟიმები ელექტრული ენერჯიის გამომუშავების საიმედოობის ასამაღლებლად. ჰიდროგენერატორების მაგალითზე განხილულია სადგურის მუშაობის ასეთი ანორმალური რეჟიმი, როდესაც სიმძლავრის ნაწილი გაეცემა არასრულფაზოვანი ბლოკის ორი ფაზის საშუალებით ერთერთი ფაზის დაზიანებისას ან გვეგმიური რემონტის დროს. ცხრ. 1, ლიტ. 10 დას.
3. სტატიაში განხილულია ჰიდროგენერატორის სტატორის გრაგნილში ხელოვნური არასიმეტრიით მუშაობის რეჟიმის გამოყენების შესაძლებლობა განსაკუთრებულ შემთხვევებში სადგურის ელექტროენერჯიის გამომუშავების საიმედოობის ასამაღლებლად. ხელოვნური არასიმეტრია ხორციელდება სტატორის გრაგნილის დაზიანების დროს შუბლურ ნაწილში შესაკრავის დაყენებით, რომელიც გამორთავს დაზიანებულ ხვიას. ნახვენებია გენერატორის ამ სახის ანორმალური რეჟიმის თანხლები ყველა მოქმედი ფაქტორის დეტალური გამოკვლევების აუცილებლობა, რათა იყოს დადგენილი ამ რეჟიმზე გადასვლის და მისი განხორციელების მკაფიო პირობები და შეზღუდვები. ამ რეჟიმის გამოყენების ეფექტურობა და მიზანშეწონილობა უნდა იყოს შეფასებული ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში ცალკეულ ჰიდროელექტროსადგურისათვის. სურ. 1, ცხრ. 1, ლიტ. 6 დას.
4. სტატიაში განხილულია მუდმივი დენის ელმავლის ამძრავის მათემატიკური მოდელი. დამუშავებულია ძალოვანი ქსელის მოდელი ელექტროპნევმატური კონტაქტორების ამოქმედების დროთა გაფანტულობის გათვალისწინებით. სევე დამუშავებულია პროგრამული კომპლექსი მუდმივი დენის ელმავლის ძალურ

ქსელში მიმდინარე ელექტრომაგნიტურ პროცესებზე დასაკვირვებლად.

5. განხილულია თბილისის ელემავადმშენებელი ქარხნის მიერ 2000 წლებში გამოშვებული ელმაგლები. მოყვანილია კონსტრუქციული თავისებურებები და სიახლეები, რომლებიც გამოყენებულია მათი შექმნის დროს. ანხილულია რეოსტატული გაშვების დანიშნულება. შემოთავაზებულია გამშვი რეოსტატების იმიტაციური მოდელები. სქემები მოყვანილია ვირტუალური მოდელების სახით MATLAB –ში.

II. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებუ- ლის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1.	Кохреидзе Д. К. Хачидзе Г.	«Векторные уравнения вставки постоянного тока на основе сверхпроводящих трансформаторов с вращающимся магнитным полем»	Сборник трудов. часть (1) 6(13)	რუსეთი, ქ. ნოვოსიბირსკი XIII საერთაშორისო კონფერენცია	4 151-154
2.	Кохреидзе Д. К. Табатадзе И.Г.	«Векторные уравнения переходных процессов системы выпрямитель электромашинного типа – двигатель постоянного тока»	Сборник трудов. часть (2) №7 .	ქ. მოსკოვი XVI საერთაშორისო კონფერენცია	3 76-78

3.	Кохреидзе Д. К. Харшиладзе Г.П	«Уравнения бесконтактного двигателя постоянного тока с асинхронным вращением ротора»	№6 (11)	რუსეთი, ქ. ეკატერინბურგი «Национальная ассоциация ученых» (НАУ)	4 37-40
4.	Кохреидзе Д. К.	Коммутационные процессы в машине постоянного тока с полупроводниковым коммутатором на статоре и магнитной асимметрией ротора «Приборы и системы»	№4	მოსკოვი «Научтехлитиздат»	4
5.	Кохреидзе Д. К.	Математическая модель переходных процессов постоянного тока, с трёхфазным возбуждением ротора	№7	მოსკოვი «Научтехлитиздат»	5
6.	Кохреидзе Д. К.	математическая модель электромагнитных переходных процессов в зарядном устройстве емкостного накопителя энергии электрофизической установки	№9	მოსკოვი «Научтехлитиздат»	5
ანოტაცია					
<p>1. შედგენილია მუდმივი დენის ჩანართის განტოლებები. ჩანართი აგებულია მბრუნავი მაგნიტური ველის მქონე ზეგამტარ ტრანსფორმატორებზე. განტოლებები ჩაწერილია გამმართველი და ინვენტორული ქვესადგურების</p>					

- ზეგამტარი ტრანსფორმატორებისათვის. შეიძლება უკუგარდაქმნის მეშვეობით განისაზღვროს ცვლადთა მყისი მნიშვნელობები.
2. განხილულია ელექტრომანქანური ტიპის გამმართველი აგრეგატის მუშაობა მუდმივი დენის ძრავასთან ერთად. მიღებულია სისტემის ელექტრომაგნიტური პროცესების კომპლექსური განტოლებები, რომელთა საშუალებით შეიძლება ჩატარდეს სტატიკური და დინამიკური რეჟიმების ანალიზი.
  3. გამოყვანილია ასინქრონული ტიპის მუდმივი დენის ძრავას კომპლექსური განტოლებები ცვლადთა მყისი მნიშვნელობების მიხედვით. მიღებულია დენებისა და მომენტის გამოსახულებები.
  4. განხილულია კომუტაციური პროცესები ნახევრადგამტარიანი მუდმივი დენის მანქანაში. მხედველობაშია მიღებული როტორის მაგნიტური ასიმეტრია. დამყარებულ რეჟიმში კომუტაციური პროცესის ანალიზისათვის გამოყენებულია ნაკადშემის მუდმივობის პრინციპი. განსაზღვრულია კომუტაციის კუთხე მანქანის პარამეტრების გათვალისწინებით.
  5. შედგენილია მუდმივი დენის ძრავას მათემატიკური მოდელი. როტორზე გვაქვს სამფაზა აგზნება. გამოყენებულია ცვლადთა კომპლექსური გარდაქმნის მეთოდი.
  6. განხილულია ენერგიის ტევადობითი მაგროვებლის სამუხტავი მოწყობილობის მათემატიკური მოდელი. სამუხტავი გამმართველის განტოლებები ჩაწერილია ვექტორულ ფორმაში. მიღებულია ფაზების დენების მყისი მნიშვნელობების გამოსახულებები.

თბოენერგეტიკისა და ენერგოეფექტურობის დეპარტამენტი

(ხელმძღვანელი ტექნ. მეცნ. დოქტორი, პროფესორი ომარ კილურაძე)

**არატრადიციული ენერგეტიკისა და ენერგოეფექტურობის
№1 საგანთა ჯგუფი**

(სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – ასოც. პროფ. გიორგი გიგინეიშვილი)

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

სულ 6 თანამშრომელი, მათ შორის 2 სრული და 2 ასოცირებული პროფესორი,
1 უფროსი მასწავლებელი, 1 ლაბორანტი

თბოენერგეტიკული დანადგარების №3 საგანთა ჯგუფი

(სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – ასოც. პროფ. ლუიზა პაპავა)

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

სულ 14 თანამშრომელი, მათ შორის 7 სრული და 5 ასოცირებული და 2 ასისტენტ პროფესორი

I3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

I4.

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	დაფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	<p>თბურამძრავიანი დიაფრაგმული ტუმბო წყლის გაცხელების ავტონომიური ჰელიოსისტემისათვის: წინასაწარმოო მოდელის დამუშავება.</p> <p>პროექტი №AR/222/3-171/14</p> <p>3-171–არატრადიციული და განახლებადი ენერგეტიკა;</p> <p>3-170–ენერგეტიკა.</p>	<p>სსიპ შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი</p>	<p>ე. მაჭავარიანი</p>	<p>დ. შეყრილაძე</p> <p>გ. გივინეიშვილი</p> <p>ი. შეყრილაძე</p>
<p>დასრულდა I ეტაპი:</p> <p>1. დამუშავდა თბურამძრავიანი დიაფრაგმული ტუმბოს (თადტ) ესკიზური პროექტი და მისი ანალიზის შემდეგ ჩატარდა თადტ-ს ექსპერიმენტული ნიმუშის კონსტრუირება; 2. განახლებადი იქნა გამოსაცდელი სტენდი; 3. დამზადდა თადტ-ს ექსპერიმენტული ნიმუში; 4. გამართული იქნა გამოსაცდელი სტენდი; 5. მომზადებული იქნა შუალედური ანგარიში.</p>				

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1.	გ.არაბიძე, მ.გუდიაშვილი, თ.ჯიშკარიანი.	„ენერგეტიკა და საზოგადოება“	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, 2015. თბილისი.	125 გვ.
2.	გ.არაბიძე, მ.გუდიაშვილი, თ.ჯიშკარიანი.	„ენერგეტიკული უსაფრთხოება“	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, 2015. თბილისი.	136 გვ.
3.	გ.არაბიძე, მ.არაბიძე მ.გუდიაშვილი, თ.ჯიშკარიანი	„სუფთა განვითარების მექანიზმის (სგმ)“	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, 2015. თბილისი.	113 გვ.
4.	გ.არაბიძე, მ. გუდიაშვილი, თ.მიქიაშვილი მ. თ.ჯიშკარიანი	„ენერგოეფექტურობა და გარემოს დაცვა“	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, 2015. თბილისი.	125 გვ.
5.	გ.არაბიძე, მ.გუდიაშვილი, თ.ჯიშკარიანი.	„ენერგეტიკა და კლიმატის ცვლილება“	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, 2015. თბილისი.	189 გვ.
6.	გ.არაბიძე, მ.გუდიაშვილი, თ.ჯიშკარიანი.	„ენერგეტიკისა და გარემოს დაცვის საერთაშორისო სამართალი“	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, 2015. თბილისი.	258 გვ.
7	G.Arabidze,	„Power Engineering and	Publishing House	88 page

	M.Gudiashvili, T.Jishkariani.	Society“	„Technical University”. 2015. Tbilisi.	
8	G.Arabidze, M.Gudiashvili, T.Jishkariani.	„Energy Safety“	Publishing House „Technical University”. 2015. Tbilisi.	100 page
9	G.Arabidze, M.Arabidze, M.Gudiashvili, T.Jishkariani.	„Clean Development Mechanism (CDM) Projects“	Publishing House „Technical University”. 2015. Tbilisi.	82 page
10	G.Arabidze, M.Gudiashvili, T.Mikiashvili T.Jishkariani.	„Energy Efficiency and Environmental Protection“	Publishing House „Technical University”. 2015. Tbilisi.	86 page

ანოტაციები

1-ლი და მე-7. მომხმარებლების ელექტროენერგიით, ბუნებრივი გაზით და სასმელი წყლით მომარაგებისას აუცილებელია მათი უფლებების დაცვა და ინფორმირებულობის უზრუნველყოფა. ინფორმაცია არის ინსტრუმენტი, რომელიც ეხმარება ადამიანებს აქტიური მონაწილეობა მიიღონ ენერგეტიკული პოლიტიკის შემუშავებაში, ხოლო ურთიერთობა - სოციალური ცნობიერების ამაღლება და ხელშეწყობა საზოგადოების დემოკრატიული დიალოგისთვის. სახელმძღვანელოში თანმიმდევრულადაა განხილული ენერგეტიკული საწარმოს, კომპანიის ან ორგანიზაციის შინაგანი გარემო და მასზე მოქმედი ფაქტორები, ელექტროსისტემის სტრუქტურა, ადამიანური ურთიერთობების მენეჯმენტი, ენერგეტიკისა და საზოგადოების დაახლოების ხელისშემწყობი ღონისძიებები, შესაძლებლობების და რისკების ანალიზი და სხვ.

მე-2 და მე-8. ნებისმიერი ქვეყნის ენერგეტიკულ უსაფრთხოებას განაპირობებს მისი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა და გეოპოლიტიკური მდებარეობა, გეოგრაფული და ბუნებრივი პირობები, ტრადიციული და არატრადიციული ენერგორესურსების არსებობა და მათი ათვისების დონე. სახელმძღვანელოში განხილულია ენერგეტიკული უსაფრთხოების მანველებლების სხვადასხვა ინტეგრალური და კერძო პარამეტრები, ენერგეტიკის განვითარების ტემპები და მასშტაბები, ერთ სულ მოსახლეზე ელექტროენერჯის წარმოება და მოხმარება, ადგილობრივი ენერგორესურსების პოტენციალი, მათი ათვისების დონე და წარმოების წილი ენერჯის ჯამურ მოხმარებაში, ენერჯის გამოყენების ეფექტიანობა, ქვეყნის გეოპოლიტიკური ადგილი და საგარეო ენერგეტიკული კავშირები, ქვეყნის ტერიტორიაზე წარმოებული სამრეწველო პროდუქციის ენერგოტევადობა.

მე-3 და მე-9. სახელმძღვანელოში მოცემულია სუფთა განვითარების მექანიზმის (სგმ) არსი სგმ-ში მონაწილეობის პირობები, სუფთა განვითარების მექანიზმის განხორციელების პერსპექტივები საქართველოში, სგმ პროექტების იდენტიფიკაცია, პროექტის დოკუმენტის მომზადება, სგმ ენერგეტიკაში: გენერაცია განახლებადი და არაგანახლებადი წყაროებიდან სგმ ენერჯის განაწილებასა და მოხმარებაში, სგმ გადამამუშავებელ მრეწველობაში, სგმ სოფლის მეურნეობაში, მშენებლობასა და ლითონის წარმოებაში, სგმ ნარჩენების

გადაამუშავებასა და განთავსებაში.
მე-4 და მე -10. სახელმძღვანელოში განხილულია ენერჯის სამომხმარებლო მოთხოვნილებათა მართვის პროგრამები; ენერგორესურსების დაზოგვის გამოცდილება განვითარებულ ქვეყნებში; თანამედროვე ეკონომიკური ანალიზის მეთოდები და ენერჯის დაზოგვის პოტენციალი; შენობების ენერგოაუდიტი და ენერგოაუდიტის ხელსაწყოთა ტექნიკა; ენერგოეფექტური ტექნოლოგიების დანერგვის პრაქტიკა და ენერჯის განახლებადი წყაროების გამოყენების პერსპექტივები საქართველოში; ეკონომიკური ანალიზის მაგალითები და ამოცანები. განკუთვნილია ენერგეტიკისა და ტელეკომუნიკაციის ფაქულტეტის მაგისტრანტების, დოქტორანტების და ამ საკითხებით დაინტერესებულ მკითხველთა ფართო წრისთვის.
მე-5. ენერგეტიკის მდგრადი განვითარება დამოკიდებულია არა მხოლოდ ენერჯის წყაროების შერჩევასა და გამოყენებაზე, არამედ ღონისძიებების ერთობლიობაზე, რომელიც მოიცავს სხვადასხვა სამართლებრივ და საკონონმდებლო სპექტრს. ამასთან დაკავშირებით, სახელმძღვანელოში განხილულია კონვენციები მჟავური წვიმის და ბირთვული ენერჯის შესახებ, კლიმატის ცვლილების კონვენცია და კიოტოს ოქმი, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კლიმატის ცვლილების ჩარჩო-კონვენცია (ჩჩჩ), ენერგეტიკის შესახებ ქარტიის ხელშეკრულება და მისი ოქმი, მდგრადი განვითარების მსოფლიო სამიტის მასალები, „მწვანე ელექტროენერჯის“ პროგრამები და სხვ.
მე-6. განხილულია საერთაშორისო გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის და პოლიტიკის ასპექტები, რომლებიც შეესაბამება კანონს ენერჯის და გარემოს დაცვის შესახებ.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ხ.სიჭინავა, თ.ჯიშკარიანი	„ნარჩენი ბიომასის ენერგეტიკული პოტენციალის გამოყენების შესაძლებლობა მცხეთა-თიანეთის რეგიონის საჯარო სკოლების თბომომარაგებისათვის“.	„ენერჯია“ სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი. №1(73). 2015.	ქ.თბილისი	4 გვ.
2	ხ.არაბიძე, ნ.ჯავახიანი	ნახშირორჟანგის (CO ₂) ემისიის შემცირების მეთოდები ენერგეტიკის	III საერთაშორ. სამეცნიერო კონფერენცია. მოსსენებათა	ქ.ქუთაისი	3 გვ.

	თ.ჯიშკარიანი.	სექტორში	კრებული.		
			2015 წლის 24-25 ნომბერი.		
3	G.Arabidze, I. Pkhaldze	Energy Consumption in Buildings and form Street Lighting in Tbilisi.	Georgian Engineering News,#2 (vol.74), 2015.	Tbilisi	4 პ.
4	გ.არაბიძე, ი.ფხალაძე.	ქ.თბილისის მდგრადი ენერგეტიკული განვითარების სამოქმედო გეგმა (SEAP)	„ენერჯია“ სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი. №2(74). 2015.	ქ.თბილისი	7 გვ.
5	გ.არაბიძე, ი.ფხალაძე.	ქ.ქუთაისის მდგრადი ენერგეტიკული განვითარების სამოქმედო გეგმა	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მდგრადი ენერგეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები“, 2015 წლის 18 ივნისი,	ქ.ქუთაისი	5 გვ.
6	გ.არაბიძე, ნ.არაბიძე,	მზის ენერჯიის გამოყენების შესაძლებლობები მცირე სიმძლავრის საყო- ფაცხოვრებო და კომუნა- ლურ დანადგარებში	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მდგრადი ენერგეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები“, 2015 წლის 18 ივნისი,	ქ.ქუთაისი	4 გვ
7	გ.არაბიძე, ი.ფხალაძე.	მზის ენერჯიის გამოყენების შესაძლებლობები მცირე სიმძლავრის საყო- ფაცხოვრებო და კომუნა- ლურ დანადგარებში	III საერთაშორ. სამეცნიერო კონფერენცია. მოსხენებათა კრებული. 2015 წლის 24- 25 ნომბერი.	ქ.ქუთაისი	8 გვ.

8	გ.არაბიძე, ი.ფხალაძე.	სათბურის გაზების ემისიის შემცირების პოლიტიკა და გასატა- რებელი ღონისძიებები.	Georgian Engineering News, #3 (vol. 75), 2015	Tbilisi,	3 გვ.
9	გ.არაბიძე, ი.ფხალაძე.	საქართველოს ენერგეტიკის სექტორის „ბიზნესის ტრადიციული გზის განვითარების (BAU)“ სცენარი.	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის შრომები, №1491), 2015.	ქ.თბილისი	6 გვ.
10	ქვეხირიშვილი— ნოზაძე ნ.პაპავა მ.რაზმაძე ნ.კეყერაძე	გეოთერმული წყლები— ახალი ტექნოლოგიები თბოსიცივის სისტემებში	„ენერჯია“ სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი. №2(74)2015	ქ.თბილისი	5გვ.
11	ქვეხირიშვილი— ნოზაძე ლ.პაპავა მ.რაზმაძე ნ.კეყერაძე	გეოთერმული წყლების რაციონალური გამოყენების სპეციფიკა და პერსპექტივები	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია მოსხენებათა კრებული. 2015 წელი 18 ივნისი	ქ.ქუთაისი	4გვ.
12	ლ.პაპავა ი.სიჭინავა	მცენარეული საკვები ზეთების სხივის გარდატეხის კოეფიციენტის გამოკვლევა	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია მოსხენებათა კრებული. 2015 წელი 18 აპრილი	ქ.თბილისი	4 გვ.
13	ე.ფანცხავა ქ. მჭედლიძე .	“ორთქლარიული დანადგარების მოკლე დახასიათება და მათი ეფექტურობის ძირითადი მანვენებლები”	წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. 25-26 მაისი. ქუთაისი, საქართველო. 2015.	ქ.ქუთაისი	5 გვ.

14	ე.ფანცხავა ქ. მჭედლიძე	“გეოთერმული ენერჯის მსოფლიო პოტენციალი და მისი გამოყენების პერსპექტივები”	წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. 23-25 ოქტომბერი. ქუთაისი, საქართველო. 2015	ქ.ქუთაისი	6 გვ.
15	ე.ფანცხავა ქ. ვეზირიშვილი ქ. მჭედლიძე მ.ჯიხვაძე	“გეოთერმული წყლები ენერგოდამზოვი პოლიტიკის გატარების ჭრილში”	ჟურნალი „საქართველოს საინჟინრო სიახლენი“ 2015	ქ.თბილისი	7 გვ.
16	ქ.ვეზირიშვილი ი.ჟორდანიას ნ.მირიანაშვილი	მზის ენერგეტიკული პოტენციალის გამოყენების პერსპექტივები კახეთის რეგიონში	სამეც.ტექნიკ. ჟურნალი „ენერჯია“ 1(73) 2015	ქ.თბილისი	5 გვ.
17	ო.ვეზირიშვილი ქ.ვეზირიშვილი ნ.მირიანაშვილი	თბური ტუმბოს დანადგარები ჩაის ფოთლის შენახვისა და ღნობისათვის	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია კვების მრეწველობა 18.04 2015	ქ.თბილისი	3 გვ.
18	ქ.ვეზირიშვილი მ.ჯიხვაძე ნ.მირიანაშვილი	იმერეთის რეგიონში გეოთერმული წყლების გამოყენების პერსპექტივები	მე-3 საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ენერგეტიკა-რეგიონალური პრობლემები“ 24.10.2015	ქ.ქუთაისი	4 გვ.
19	ნ.მირიანაშვილი მ.ჯიხვაძე ქ.ვეზირიშვილი	გეოთერმული ენერჯის გამოყენების შეფასების	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია მდგრადი	ქ.ქუთაისი	4 გვ.

	ნოზაძე	მეთოდოლოგია საინვესტიციო პროექტებისთვის	ენერგეტიკა „გამოწვევები და განვითარ. პერსპექ.“ მოსხენებათა კრებული 18 ივნისი 2015 წლის		
20	ქვეზირიშვილი- ნოზაძე მ.ლორია	შავი ზღვა ქალაქ ბათუმის სითბო- სიცივით მომარგების, რეგიონალური განვითარებისა და ეკოლოგიის ჭრილში	საერთაშორისო კონფერენც. 'საზ ღვაო ინდუსტრ.ინოვაც იური გამოწვევები“ 23.10 2015	ქ.ბათუმი	7 გვ.
21	ქ.ჩხიკვაძე	ადგილობრივი სათბობის - ტყიბულ-შაორის ქვანახშირის თბოუნარიანობა	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მდგრადი ენერგეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები“ 18 ივნისი 2015	ქ.ქუთაისი	5 გვ
22	თ.ჩხიკვაძე, ნ.კეჟერაძე, ქ.ჩხიკვაძე	ვირტუალური ამოცანა – ნამწვი აირების ანალიზი ორსა-ფიშერის ანალიზატორით	მე-3 საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია :ენერგეტიკა: რეგიონული პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები“ 24.10.2015 – 25.10.2015	ქ.ქუთაისი	2 გვ.
23	ნ. ქსოვრელი	სითხის დუდილის და	„მშენებლობა“	ქ. თბილისი	6 გვ.

		თანმსლები ფიზიკური მოვლენების შესასწავლი ექსპერიმენტული დანადგარი	სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი. №1(36). 2015.		
24	ე. მაჭავარიანი ნ. ქსოვრელი	თანამედროვე ქართული საზოგადოება და ენერგეტიკული მეცნიერება	„ინტელექტუალი“ საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი. №28. 2015.	ქ. თბილისი	7 გვ.
25	ე. მაჭავარიანი ნ. ქსოვრელი მ. ჯიხვაძე	სითხის დუღილისას თბოგამომყოფ ზედაპირზე მოქმედი ძალის აღძვრის მოვლენის წინასწარი მოდელირების შედეგები	„ენერჯია“ სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი. №2(74). 2015.	ქ. თბილისი	6 გვ.

ანოტაციები

- საქართველოს რეგიონების საჯარო სკოლების თბომომარაგება საშეშე მერქნისა და მის შესაძენად გამოყოფილი თანხების მნიშვნელოვან რაოდენობას მოითხოვს. სტატიაში ნაჩვენებია, რომ ამ პრობლემას გადაჭრა შესაძლებელია რეგიონებში არსებული ნარჩენი ბიომასის ენერგეტიკული პოტენციალის გამოყენებით. კერძოდ, დადგენილია, რომ მცხეთა-თიანეთის რეგიონში სოფლის მეურნეობის მოსავლისა და ხეტყის ნარჩენი ბიომასის წლიური ენერგეტიკული პოტენციალი (75 650 მგვტ.სთ) მრავალჯერ აღემატება ამ რეგიონში მოქმედი საჯარო სკოლების გასათბობად საჭირო ენერჯიის წლიურ რაოდენობას (4 500 მგვტ.სთ).
- ენერგორესურსების დაზოგვისა და ნახშირორჟანგის ემისიის შემცირების მნიშვნელოვანი პოტენციალი არსებობს ელექტროენერჯიის გენერაციის სფეროში. ამასთან დაკავშირებით, მსოფლიოს წამყვან ქვეყნებში ფართოდ ინერგება ახალი მეთოდები და ტექნოლოგიები ნახშირორჟანგის გამონაბოლქვის შესამცირებლად. სტატიაში განხილულია ერთ-ერთი ტექნოლოგია - „Carbon capture and storage (CCS)“, რომელიც ითვალისწინებს სათბობის წვის აირადი ნაწარმიდან (CO₂)-ის გამოყოფას, მის შემდგომ გათხევადებას და შენახვას მოპოვებული ნავთობის დაცარიელებულ მიწისქვეშა ფენებში, ფორიან-წყლოვან სტრუქტურებში ან ოლიგინური სარტყლის გეოლოგიურ წარმონაქმნებში. წვის აირადი ნაწარმიდან (CO₂)-ის სეპარაციისათვის სარგებლობენ სპეციალურად შემუშავებული მაღალტემპერატურული (>600°C) არაორგანული მემბრანებით, რომელთა გამოყენება შესაძლებელია აგრეთვე ბუნებრივი აიარისა და ნახშირბადის გაზიფიკაციის დროს მიღებული გენერატორული აირის გასაწმენდად.
- ნაშრომში აღწერილია შენობებში ენერჯიის დაზოგვათან დაკავშირებით ჩატარებული ღონისძიებები. დადგენილია, რომ ენერგოეფექტურობის ყველაზე დიდი პოტენციალი

არსებობს შენობებისა და ტრანსპორტის სექტორში. შენობები თბილისში მოიხმარენ მთელი ენერჯის დაახლოებით 40%. საყოფაცხოვრებო სექტორის შენობათა მთლიანი ფართობი თბილისში 37 მილიონ კვ.მ-ს შეადგენს და იგი სამ ქვესექტორად იყოფა: მრავალბინიანი შენობები (60-65%), რომლებიც საბჭოთა პერიოდში აშენდა, კეძო სახლები (20-25%) და შერეული ტიპის ბინები (10-12%). შენობის გარსის თერმოიზოლაციური მახვენებლების გაუმჯობესებას შეუძლია შეამციროს გათბობის სისტემის ენერგომოხმარება 40-50%-ით. არსებული შენობების თბოიზოლაციის მახასიათებლები შეიძლება გაიზარდოს რემონტის, ეფექტური ტექნოლოგიების გამოყენებისა და მაცხოვრებელთა ქცევის შეცვლით, რაც 2020 წლისთვის 20%-ით შეამცირებს სათბურის გაზების ემისიას. მოცემულია, SEAP პროგრამის ფარგლებში განსახორციელებელი ღონისძიებების გეგმა, კერძოდ: ხელშემწყობი გარემოს შექმნა; შესაძლებლობებით უზრუნველყოფა; სადემონსტრაციო მაგალითების შერჩევა; მოქალაქეთა მხარდაჭერის მოპოვება; მოქალაქეების უშუალო მონაწილეობის უზრუნველყოფა ამ ღონისძიებათა განხორციელებაში; მონაწილე მხარეების მხარდაჭერის მოპოვება და მათი ჩართვა სამოქმედო გეგმის ღონისძიებათა განხორციელებაში.

წლების მიხედვით გაანალიზებულია გარე განათების წერტილების რაოდენობა და მათ მიერ მოხმარებული ელექტრული ენერჯის რაოდენობა. დადგენილია, რომ საბაზისო სცენარის მიხედვით გარე განათების ენერგომოხმარება მომავალში გაიზრდება და 2020 წლისთვის მიაღწევს 52,78 ათას მგვტ სთ. ხოლო CO₂-ის ემისია წელიწადში 21.11 ათას ტონას. წარმოდგენილია ქ. თბილისის გარე განათების მიერ ელექტრული ენერჯის მოხმარების დინამიკა და ემისიის ტრენდი გარე განათების სექტორიდან BAU სცენარის მიხედვით, 2010-2020 წწ.

4. ნაშრომში მოცემულია, მერების შეთანხმების ფარგლებში, ქ. თბილისის მდგრადი ენერგეტიკული განვითარების სამოქმედო გეგმა (SEAP). 2009 წლის საბაზისო ემისიის ინვენტარიზაციის თანახმად დადგენილია, რომ CO₂-ის ემისიის მთავარ წყაროდ ადგილობრივი ტრანსპორტის სექტორი თვლება. ტრანსპორტის ინფრასტრუქტურის აღდგენა და განვითარება განსაზღვრულია, როგორც სექტორის მოკლევადიანი სტრატეგია. საშუალოვადიანი სტრატეგია მიზნად ისახავს საზოგადოებრივი ტრანსპორტის წილის გაზრდას. ხოლო გრძელვადიანი სტრატეგია – კი კერძო ავტომობილების მოძრაობის შეზღუდვას და დაბალიემისიის მქონე მანქანების წახალისებას. დაც შეეხება საყოფაცხოვრებო და მუნიციპალურ შენობებს დაგეგმილია გათბობის სისტემების ეფექტურობისა და გათბობის სფეროში განახლებადი ენერჯის წყაროების გამოყენების გაზრდა. BAU სცენარის მიხედვით, მოცემულია საყოფაცხოვრებო და მუნიციპალური შენობების ენერჯის მოხმარება და სათბურის გაზების ემისიების ტრენდი 2020 წლამდე.

5. ნაშრომში განხილული სამოქმედო გეგმის მთავარი მიზანია ქ. ქუთაისში ენერჯის მოხმარების შედეგად მიღებული CO₂-ის ემისიის შემცირება და ამასთან, ემისიის შთანთქმის ბუნებრივი წყაროების გაზრდა და განვითარება. სამოქმედო გეგმაში განხილულია სათბურის გაზების ემისიების სამი ძირითადი სექტორი – ტრანსპორტის, შენობების და ინფრასტრუქტურის. გეგმა მომზადდა 2014 წელს და მოიცავს 2020 წლამდე დარჩენილ 6 წელიწადს. სამოქმედო გეგმაში, ყველა სექტორისათვის, განხილულია ემისიების შემცირების სტრატეგია მხოლოდ ორი პერიოდით: მოკლევადიანი (2014-2017) და გრძელვადიანი (2018-2020). მოკლევადიან პერიოდში დაგეგმილი ღონისძიებები კონკრეტულია და დეტალურია, ხოლო გრძელვადიან პერიოდში დაგეგმილი ღონისძიებები უფრო

სტრატეგიული თვალსაზრისითაა განხილული და საჭიროებენ დამატებით კვლევას, დაგეგმვას და ტექნიკურ-ეკონომიკურ დასაბუთებას.

6. ნაშრომში განმარტებულია „მდგრადი განვითარების“ არსი. დახასიათებულია მდგრადი განვითარების და გარემოსდაცვითი საკითხების ხელშემწყობი გზები. განხილული დანადგარები და სისტემები, რომელებიც მუშაობენ ხელოვნურად შექმნილი სითბოს აკუმულიატორის, მზის მარილიანი ავზის საშუალებით. აღწერილია ჰელიოსაშრობის, ჰელიოლუმენის, ჰელიოაბანოს, ჰელიობიოგაზის, ჰელიოწყალსაქაჩის მუშაობის პრინციპი. დასაბუთებულია, რომ აღნიშნული დანადგარები და სისტემები არიან მრავალფუნქციური და შეუძლიათ გადაწყვიტონ კონკრეტული ამოცანები ზაფხულის პერიოდში. ეს დანადგარები და სისტემები უზრუნველყოფენ ეფექტიან ენერგოდაზოგვას და ორგანული სათბობის მნივნელოვან ეკონომიას. საქართველოს კლიმატური პირობებიდან გამომდინარე აღნიშნული მიღწევადია შემოდგომასა და ზამთრის დასაწყისშიც.

7. ნაშრომში განხილულია ენერგეტიკის დაბალემისიებიანი განვითარების სამი შესაძლო სცენარი, კერძოდ, ემისების შემცირება 15%, 20% და 25%-ით BAU სცენართან შედარებით. დადგენილია, რომ თუ მიზანი იქნება ემისიების 15%-ით შემცირება, საბოლოო ენერჯის მოხმარება 5%-ით შემცირდება, 20%-იანი მიზნის შემთხვევაში - 7%-ით და 25%-იანისათვის კი - 9.5%-ით. ემისიების 15%-ით შერბილების სცენარის შემთხვევაში, ერთიანი სისტემის ხარჯი საბაზისო ნიშნულიდან იზრდება 0.60%-ით (336 მლნ ევრო), ემისიების 20%-ით შემცირების შემთხვევაში - 1.06%-ით (589 მლნ ევრო), და ემისიების 25%-ით შემცირების შემთხვევაში - 1.68%-ით (930 მლნ ევრო), რაც მიანიშნებს, რომ საქართველოსთვის კლიმატის ცვლილების შერბილების მიზნების მიღწევა ამ სქემით ძალიან ძვირი არ ჯდება. ჩატარებულმა ანალიზმა აჩვენა რომ; ელექტროენერჯის გენერირების სიტემაში განახლებად ენერჯიაზე მომუშავე ელექტროსადგურების წილის გაზრდით, 2030 წლისათვის, შეიძლება 332 000 ტონით შევამციროთ CO₂ BAU-თან შედარებით; კომუნალურ და საყოფაცხოვრებო სექტორში ენერგოეფექტურობის გაუმჯობესებით და განახლებადი ენერგორესურსების გამოყენებით დაიზოგება 1075000 ტონა CO₂ BAU-თან შედარებით; მრეწველობაში ენერგოეფექტურობის გაზრდა დაზოგავს 519000 ტონა CO₂ BAU-თან შედარებით, ხოლო საზოგადოებრივი ტრანსპორტის მომსახურების გაუმჯობესება და ენერგოეფექტურ ტექნოლოგიებზე გადაყვანა კი 309000 ტონა CO₂ BAU-თან შედარებით

8. მესამე ეროვნული შეტყობინების ფარგლებში ჩატარებულმა სათბურის გაზების მესამე ინვენტარიზაციამ, აჩვენა, რომ საქართველოში სათბურის გაზების ემისიებში წამყვან სექტორს ენერგეტიკის სექტორი (ტრანსპორტის ქვესექტორის ჩათვლით) წარმოადგენს. ამიტომ ემისების შემცირების ღონისძიებათა დაგეგმვისას ძირითადი აქცენტი ამ სექტორზე გააკეთდა. ენერგეტიკის სექტორის ანალიზს საფუძვლად დაედო ეროვნული MARKAL-ის ინტეგრირებული ენერგოსისტემის მოდელი MARKAL-Georgia. მოდელის საშალებით გაანალიზებული იქნა როგორც საბაზისო (BAU) სცენარი, ასევე მასთან შედარებით 15, 20 და 25%-ით ემისიების შემცირების სტრატეგიები. საბოლოო ენერჯის მოხმარების კუთხით, 2030 წლისთვის მოსალოდნელია ენერჯის მოხმარების 76.6%-ით, ხოლო ნახშირორქანის ემისიის კი 72.3%-ით ზრდა და სავარაუდოთ 11 179 ათას ტონას მიაღწევს. ემისიების ზრდა დღის წესრიგში აყენებს დაბალემისიებიან განვითარების სტრატეგიის განხორციელების

საჭიროებას. გამოთვლებმა აჩვენა, რომ ემისიების მხოლოდ 15%-ით შემცირება 2030 წლისთვის ენერჯიაშემცველთა იმპორტის 13%-ზე მეტით შემცირებას გამოიწვევს, რაც გაამყარებს ქვეყნის ენერგოუსაფრთხოებას. ემისიების 20%-ით შემცირების შემთხვევაში იმპორტი 18%-ით შემცირდება, ხოლო 25%-ით შემცირებისას კი - 23%-ით.

9. ბიზნესის ტრადიციული გზით განვითარების სცენარის მიხედვით, შეფასებულიასაქართველოში ენერგოსისტემის განვითარებაზე სხვადასხვა პოლიტიკისათუ პროგრამის ზეგავლენა.2030 წლისათვის პირველადი ენერჯიის მოხმარების მაჩვენებელი მიაღწევს 7189 ათას ტნე-ს ანუ იქნება 72.2%-იანი ზრდა 2012 წელთან შედარებით. ზრდის მესამედი მოვა ბუნებრივ აირზე. 2015-2030 წწ ქვეყანამ უნდა მიიღოს დამატებითი სიმძლავრეები, კერძოდ, 2601 მგვტ ჰიდროელექტროსადგურებიდან, 50 მგვტ ქარის ელექტროსადგურიდან, 160 და 230 მგვტ ნახშირზე და გაზზე მომუშავე თბოელექტროსადგურიდან. ახალი, 3 041 მგვტ ელექტროგენერაციის სიმძლავრე, რომელიც საერთო ჯამში 3 831 მლნ ვეროს ოდენობის ინვესტიციას მოითხოვს. ამ ინვესტიციების უდიდეს ნაწილს კერძო სექტორი განახორციელებს, საყოფაცხოვრებო სექტორის ჩათვლით. 2030 წლისთვის, საბაზისო სცენარით, საწვავით მომარაგების ხარჯებიც მნიშვნელოვნად გაიზრდება, რაც განპირობებული იქნება მზარდი მოთხოვნითა და მზარდი ფასებით, დღეს არსებული წელიწადში 1 167 მლნ ევროდან - 2 180 მლნ ევრომდე, რასაც მნიშვნელოვანი გავლენა ექნება ქვეყნის საგარეო ვაჭრობის ბალანსზე. საბაზისო სცენარის მიხედვით ელექტროსადგურების დადგმული სიმძლავრე მიაღწევს 5731 მგვტ-დაშვების თანახმად, 2018 წლიდან გამომუშავებული ელექტროენერჯიის 25-35% ექსპორტზე გავა.

10.განხილულია გეოთერმული წყლების რაციონალური გამოყენების სპეციფიკა და პერსპექტივები.ცდის მონაცემთა დამუშავების შედეგად მიღებულია ემპირიული ფორმულა სათბურების კუთრი თბური დათვიროვის გაანგარიშებისათვის.

11.ჩატარებულია გეოთერმული წყლების თანამედროვე მდგომარეობის ანალიზი და წარმოდგენილი იმ პრობლემების რიგი, რაც ამუხრუჭებს დარგის განვითარებას. შემოთავაზებულია გეოთერმული წყლების გამოყენების შესაძლო ვარიანტები თბოსიცივით მომარაგებისათვის სხვადასხვა ტემპერატურების მიხედვით.

12. ექსპერიმენტალურად შესწავლილი იქნა მცენარეული საკვები ზეთების სხივის გარდატეხის კოეფიციენტი,რაც იძლევა საკვლევი ობიექტის დაფიქსირების საშუალებას და ამ კოეფიციენტს დიდი გამოყენება აქვს ცხიმის წარმოებაში, რადგან მისი საშვალებით ზუსტად შეიძლება დადგინდეს ცხიმის სისუფთავე.

13.ბინარული ტიპის ქვებ-უტილიზატორიანი თბოფიკაციური ორთქლაირული დანადგარები გამოირჩევა ელექტროენერჯიის მაქსიმალური გამომუშავებით თბური მოხმარების ბაზაზე და ყველაზე პერსპექტიულია თეცებისათვის. დადგენილია, რომ ქვებ-უტილიზატორიანი ორთქლაირული თეცის ენერგოეფექტურობა ძირითადად დამოკიდებულია გამოყენებული ატდ-ის მქ კოეფიციენტზე და თბოფიკაციური ორთქლის ტურბინის ენერგოეფექტურობის მაჩვენებლებზე. აოტდ-თეცში, ელექტროენერჯიის კუთრი გამომუშავება თბური მოხმარების ბაზაზე ყველაზე მაღალია და 2,0...2,3 –ს აღწევს. შესაბამისად ყველაზე მეტია სათბობის ფარდობითი ეკონომია ენერგოსისტემაში (35...47%). ეს მაჩვენებელი არსებითად არის დამოკიდებული ჩასანაცვლებელი რაიონული საჭვების და კონდენსაციური

ელექტროსადგურის მქ კოეფიციენტზე.
14.სტატიაში განხილულია გეოთერმული წყლების ეფექტური გამოყენების და განვითარების პერსპექტივები. შეფასებულია მსოფლიო ასოციაციის ექსპერტთა ჯგუფის მიერ დაბალი და მაღალ ტემპერატურის გეოთერმული ენერჯის შესახებ მიღებული მონაცემები. დასაბუთებულია მიზანშეწონილობა გეოთერმული წყლების გამოყენებისა , რომელიც იძლევა სათბობის მნიშვნელოვან ეკონომიას და აუმჯობესებს გარემოს ეკოლოგიურ მდგომარეობას
15.მოცემულია გეოთერმული წყლების კომპლექსური, ეფექტური გამოყენების შედეგები. მიღებულია ანალიზური დამოკიდებულება გეოთერმული კომპლექსური სისტემის პროექტირებისათვის.
16.სტატიაში წარმოდგენილია მზის ენერგეტიკული პოტენციალის თანამედროვე პოტენციალი და მისი გამოყენების სფეროები, კახეთის რეგიონისთვის.
17.სტატიაში წარმოდგენილია კვების მრეწველობაში თბური ტუმბოს დანადგარების გამოყენების ფართოსპექტრი, კერძოდ, ჩაის ფოთლის გადამამუშავების და სენახვის პროცესები.
18.სტატიაში შეფასებულია იმერეთის რეგიონში გეოთერმული წყლების გამოყენების ახლანდელი მდგომარეობა.
19.სტატიაში განხილულია გეოთერმული ენერჯის გამოყენებისას შეფასების მეთოდები.
20.სტატიაში საკმაოდ წარმოდგენილია როგორც სითბოს დიდი აკუმულატორი და თბური ტუმბოს მეშვეობით გადაჭრილია შავი ზღვისპირა საკურორტო ზოლში ეკოლოგიური პრობლემები.
21.სტატიაში მოცემულია ტყიბულ–შაორის საბადოს ქვანახშირის თბოუნარიანობის ექსპერიმენტული გამოკვლევის შედეგები
22.განხილულია ვიზუალ ბეისიკში შექმნილი ვირტუალური ლაბორატორიული სამუშაოს მუშაობის პრინციპი.
23. ნაშრომში წარმოდგენილია სითხეების დიდ მოცულობაში დუდილის პროცესისა და მისი თანმხლები ფიზიკური მოვლენების, კერძოდ, მდუღარე სითხის მხრიდან აღძრული და გამახურებელ ზედაპირზე მოქმედი რეაქტიული ძალის შესასწავლად დაპროექტებული და დამზადებული, ახალი, ორიგინალური ექსპერიმენტული დანადგარის აღწერა და მოცემულია ცდების ჩატარების მეთოდოლოგია. ექსპერიმენტული დანადგარი წარმატებით შეიძლება იქნას გამოყენებული როგორც სამეცნიერო და პრაქტიკული ინტერესებისათვის, ასევე სასწავლო მიზნით, ტექნიკური უნივერსიტეტების თბოენერგეტიკული სპეციალობის სტუდენტებისათვის.
24. ნაშრომში განხილულია საზოგადოებისა და ზოგადად მეცნიერების ურთიერთკავშირის ზოგიერთი ასპექტი. ნაჩვენებია, რომ საზოგადოებრივი აზრის და მასმედიის საშუალებების ზემოქმედება მეცნიერების პროგრესზე ხშირად შეიძლება ატარებდეს უარყოფით ხასიათს. გამოთქმულია მოსაზრებები საქართველოში ავტოგაზიფიკაციის განვითარების და ფიქალური

გაზის მოპოვების მონდომების უეჭველი სარგებლიანობის შესახებ.

25. ნაშრომში წარმოდგენილია მდულარე სითხის მიერ ხურების ზედაპირზე რეაქტიული ძალის წარმოქმნის მოვლენის ჩვენს მიერ შემუშავებული ფიზიკური და გეომეტრიული მოდელები, რომელთა დამუშავება აუცილებელია მდულარი სითხის მხრიდან ხურების ზედაპირზე აღძრული რეაქტიული ძალის და მისი წარმოქმნის პირობების გამოსაკვლევა. ჩვენი მოდელები დაფუძნებულია მზარდი ბუშტის ტუმბოს ეფექტისა და ბუშტის ქვეშა სითხის სოლისებული არედან აორთქლების კონცეფციების გაერთიანებაზე. ეს კონცეფციები საკმაოდ კარგად ეთანადება ერთმანეთს და ამის საფუძველზე დავამუშავეთ შესასწავლი მოვლენის, კერძოდ რეაქტიული ძალის წარმოქმნის დაზუსტებული გეომეტრიული მოდელი. ჩატარებული სამუშაოს საფუძველზე ვასკენით, რომ შესასწავლი ფიზიკური მოვლენის ჩვენს მიერ დამუშავებული გეომეტრიული მოდელის გამოყენებით შესაძლებელი გახდება აღწერილი მოვლენის ზუსტი მათემატიკური მოდელირება.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ე. მაჭავარიანი ნ. ქსოვრელი მ. ჯიხვაძე	მდულარე სითხის მიერ ხურების ზედა-პირზე რეაქტიული ძალის წარმოქმნის წინასწარი მოდელირების შედეგები	ქ. ქუთაისი
2	ე. მაჭავარიანი ჯ. რუსიშვილი ბ. გიგინეიშვილი ნ. ქსოვრელი	ორთქლადქცევის პროცესში მოლეკულების მოძრაობის რაოდენობის ცვლი-ლებით გამოწვეული ძალის იმპულსით მომუშავე თბური მანქანის განხორციელების შესაძლებლობის შესახებ	ქ. ქუთაისი
3	ე. მაჭავარიანი	სითხეების დუდილის პროცესის და კრიტიკული	ქ. ქუთაისი

	ნ. ქსოვრელი მ. ჯიხვაძე	თბური დატვირთვის შესასწავლი ლაბორატორიული დანადგარი	
4	ე. მაჭავარიანი ლ. რობაქიძე გ. გიგინეიშვილი	კუმშვის პროცესების და წნევის სწავლების ეფექტური მეთოდიკა	ქ. ქუთაისი
ანოტაცია			
<p>1. ნაშრომში მოცემულია დუდილის პროცესში მდულარე სითხის მხრიდან აღძრული და გამახურებელ ზედაპირზე მოქმედი რეაქტიული ძალის გამოყენებაზე დაფუძნებული უწყვეტი მოქმედების თბური მანქანის ერთ-ერთი შესაძლო კონსტრუქციული ვარიანტი. აღწერილია მისი მუშაობის პროცესი და დასახულია კვლევის შემდგომი ამოცანები</p>			
<p>2. ნაშრომში წარმოდგენილია მდულარე სითხის მიერ ხურების ზედაპირზე რეაქტიული ძალის წარმოქმნის მოვლენის ჩვენს მიერ შემუშავებული ფიზიკური და გეომეტრიული მოდელები, რომელთა დამუშავება აუცილებელია მადულარი სითხის მხრიდან ხურების ზედაპირზე აღძრული რეაქტიული ძალის და მისი წარმოქმნის პირობების გამოსაკვლევადა. ჩვენი მოდელები დაფუძნებულია მზარდი ბუშტის ტუმბოს ეფექტისა და ბუშტის ქვეშა სითხის სოლისებური არედან აორთქლების კონცეფციების გაერთიანებაზე. ეს კონცეფციები საკმაოდ კარგად ეთანადება ერთმანეთს და ამის საფუძველზე დავამუშავეთ შესასწავლი მოვლენის, კერძოდ რეაქტიული ძალის წარმოქმნის დაზუსტებული გეომეტრიული მოდელი. ჩატარებული სამუშაოს საფუძველზე ვასკენით, რომ შესასწავლი ფიზიკური მოვლენის ჩვენს მიერ დამუშავებული გეომეტრიული მოდელის გამოყენებით შესაძლებელი გახდება აღწერილი მოვლენის ზუსტი მათემატიკური მოდელირება.</p>			
<p>3. ნაშრომში აღწერილია საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში დაპროექტებული და დამზადებული ლაბორატორიული დანადგარი, რომლის საშუალებით შესაძლებელია სითხეების დუდილის პროცესის, დუდილის დროს თბოგაცემის მოვლენის და კრიტიკული თბური დატვირთვის ექსპერიმენტული შესწავლა. ეს დანადგარი წარმატებით შეიძლება იქნეს გამოყენებული, როგორც სამეცნიერო და პრაქტიკული ინტერესებისათვის, ასევე სასწავლო მიზნებით ტექნიკური უნივერსიტეტის თბოენერგეტიკის სპეციალობის სტუდენტებისათვის.</p>			
<p>4. ნაშრომში გადმოცემულია აირების კუმშვის პროცესის და მისი თანმხლები ფიზიკური მოვლენების სწავლების მადალეფექტური მეთოდიკა. მეთოდიკა დაფუძნებულია ნივთიერებათა მოლეკულურ კინეტიკური თეორიის ძირითად ცნებებზე და მრავალ, პრაქტიკული ხასიათის მაგალითზე. ხსენებული მეთოდიკის გამოყენების მრავალწლიანი გამოცდილების საფუძველზე გამოთქმულია მოსაზრება, რომ სასკოლო ფიზიკის კურსის არაჯეროვანი ცოდნის მიუხედავად, სტუდენტები კარგად ითვისებენ წნევის, როგორც აირის მდგომარეობის მახასიათებელი ერთერთი პარამეტრის, ფიზიკურ შინაარსს და კარგად იგებენ აირების კუმშვის პროცესის თანმხლებ ფიზიკურ მოვლენებს.</p>			

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ე. მაჭავარიანი გ. გიგინეიშვილი	Steam engine-pump for solar collector-based hot water supply	ქ. სტამბოლი (თურქეთი)
ანოტაცია			
<p>The paper describes the current state and prospects for further development of proposed earlier specific steam engine-pump (SEP) alternating evaporation and condensation processes of an intermediate agent in the single working chamber. When integrated with a solar flat-plate collector (FPC), the SEP can circulate heat carrier (usually water) through the solar heat supply system without the power consumption and virtually no heat loss. Three prototypes of the SEP have been manufactured and tested. The results have demonstrated feasibility of the pumping process and encouraging initial level of its efficiency. The critical dependence of the pump capacity and efficiency from the durations of evaporation and condensation stages was identified. Theoretical and experimental investigations of heat transfer during evaporation of intermediate agent on heated capillary surface and during condensation on the moving membrane also have been performed. The problems of self-startup and stable operation have been solved. "Two-speed condensation node" (slow condensation at the discharge stage and fast condensation on the suction stage) is offered as a mean for further essential improvement the pumping capacity. The new modification of the SEP is offered that should allow to dramatically vary the intensity of condensation within the working cycle. The design of the relevant new prototype of the SEP (to be manufactured and tested) is presented. Prospects for further development of the SEP are appraised.</p>			

IV.1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგის და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	პროექტის ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)

1	ენერგოეფექტური სამშენებლო მასალების მისაღები ტექნოლოგიური ღუმელის კონსტრუქციული დამუშავება. საინჟინრო მეცნიერებები ენერგეტიკა	ნ. ქვეხიშვილი	თ. ნაცვლიშვილი ნ. ჯავშანაშვილი	
სამუშაო დასრულებულია. დამუშავდა ენერგოეფექტური სამშენებლო მასალების მისაღები ტექნოლოგიური სამრეწველო ღუმელის კონსტრუქციული სქემა.				

**ჰიდროენერგეტიკის და მახსტრალური სამილსადნო
სისტემების დეპარტამენტი**

(ხელმძღვანელი ტექნ. მეცნ. დოქტორი, პროფესორი იური ლომიძე)

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

სულ 12 თანამშრომელი, მათ შორის 5 პროფესორი და 3 ასოცირებული და
2 ასისტენტ პროფესორი, 1 უფროსი მასწავლებელი, 1 უფროსი სპეციალისტი

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ი. ლომიძე	მცირე ჰესები - ადგილობრივი და რეგი-	საერთაშორისო სამეცნიერო	ქ.ქუთაისი.	5 გვ.

გ. ხელიძე, ლ. შატაკიშვილი, ნ. კიკაჩიშვილი	ონალური განვითარების ხელშემწყობი ფაქტორი	კონფერენცია “ მდგრადი ენერგეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები”. 18 ივნისი, 2015 წ.,		
2. ი. ლომიძე. თ. მრევლიშვილი	მაგისტრალური მილ- სადენების ტექნიკური დია- გნოსტიკის თანა- მედროვე მეთოდები (მილშიდა დიაგნოსტიკა)	„ენერგია“ სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი. №1(73). 2015.	ქ.თბილისი	5გვ.
3. ი. ლომიძე. თ. მრევლიშვილი	ხანგრძლივ ექსპლუატა- ციაში მყოფი მაგისტრა- ლური მილსადენების ტექნიკური მდგომარეო- ბის შეფასება	„ენერგია“ სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი. №2(74). 2015.	ქ.თბილისი	5გვ.
4. ი. ლომიძე. თ. მრევლიშვილი	გაზსადენის დეფორმი- რებული უბნის ტექნიკური (ფაქტიური) მდგომარეობის შეფასება	„ენერგია“ სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი. №3(75). 2015.	ქ.თბილისი	5გვ.

ანოტაციები

1. დღეისათვის საქართველოს მდინარეების მცირე ჰიდროენერგეტიკული პოტენციალის მხოლოდ 4.65%-ია ათვისებული. ამასთან, მცირე ჰიდროენერგეტიკული რესურსების გამოყენებას შეუძლია დიდი როლი შეასრულოს რეგიონების სოციალურ-ეკონომიკური განვითარებაში, განსაკუთრებით იმ ადგილებში, რომლებიც მოშორებულია ელექტროგადამცემი ხაზებიდან. ნაშრომში განხილულია ბორჯომის რაიონის სოფელ მხეთამხეს მიმდებარედ მდინარე გუჯარულაზე მცირე სიმძლავრის ჰიდროელექტროსადგურის მოწყობის შესაძლებლობა.

2. განხილულია მაგისტრალური ნავთობგაზსადენების დიაგნოსტიკის თანამედროვე მეთოდი- მილშიდა დიაგნოსტიკა. მილშიდა სადიაგნოსტიკო მოწყობილობების ნაირსახეობები და ტექნოლოგიური პროცესის წარმართვის თავისებურებები. მაგალითად: განხილულია მაგნიტური დეფექტოსკოპით, ულტრაბგერითი დეფექტოსკოპით, ელექტროჭაღლური დეფექტოსკოპით, კომბინირებული დეფექტოსკოპით და ე.წ. კალიბრატორით ჩატარებული

კვლევების თავისებურებები და ტექნოლოგიური პროცესის ძირითადი არსი და მიზანი. შეფასებულია მიღწეული დიაგნოსტიკის დადებითი და უარყოფითი მხარეები.

3. განხილულია ხანგრძლივ ქსპლუატაციაში მყოფი მაგისტრალური მილსადენების დიაგნოსტიკის მეთოდები, მილსადენის ექსპლუატაციის სპეციფიური მდგომარეობის გათვალისწინებით. მოყვანილია მილსადენის დეფექტების სახეობები და მათი გამოწვეული მიზეზები. განმარტებულია მილსადენის ტექნიკური დიაგნოსტიკის ტექნოლოგიური პროცესის ცნება და მისი ჩატარების აუცილებლობა.

4. განხილულია მათემატიკური გაანგარიშების გზით საქართველოში არსებული მაგისტრალური გაზსადენის დაზიანებული, დეფორმირებული უბნის მუშაუნარიანობის შეფასების მეთოდიკა. გაანგარიშებაზე დაყრდნობით გაკეთებულია დასკვნა იმის თაობაზე, რომ მოცემული პარამეტრების გათვალისწინებით შესაძლებელია გაზსადენის ექსპლუატაციის გაგრძელება, მხოლოდ იმ შემთხვევაში თუ ჩატარებული იქნება სარემონტო სამუშაოები. აღნიშნული საკითხი ერთობ მნიშვნელოვანია გაზსადენების ექსპლოატაციის სფეროში მომუშავე სპეციალისტებისთვის, რადგან მათემატიკური გაანგარიშების მეთოდიკა იძლევა რეალური დასკვნის გაკეთების საშუალებას, რაც სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია გაზსადენების უწყვეტი და უსაფრთხო ექსპლუატაციისათვის.

სამთო-გეოლოგიური ფაკულტეტი

წლიური სამეცნიერო ანგარიში

საინჟინრო გეოდეზიისა და გეოინფორმატიკის დეპარტამენტი №301

დეპარტამენტის უფროსი – პროფესორი მალხაზ ხურციძე

პერსონალური შემადგენლობა: დეპარტამენტში მოღვაწეობს:

პროფესორი - 4

ასოცირებული პროფესორი - 4

ასისტენტ პროფესორი – 2

მოწვეული პროფესორი – 3

მოწვეული ასოცირებული პროფესორი -1

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ნაუმ ტურაბელიძე, თენგიზ ურუშაძე, ფატიმა ქვაცაბაია, თამარ ქვრივიშვილი.	მიწის კადასტრი	“მწიგნობარი” თბილი 2015 წ.	215
2	ნაუმ ტურაბელიძე, ფატიმა ქვაცაბაია	სამიწათმოქმედობის დაპროექტება	საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის სტამბა. თბილისი	280

			2015წ.	
3	მურმან მესხი, გიორგი ჭიაურელი	გამოყენებითი გეოდეზიის პრაქტიკული სამუშაოები	ტექნიკური უნივერსიტეტი თბილისი 2015წ.	103
ანოტაციები				
<p>1. წიგნში “მიწის კადასტრი” განხილულია მიწის კადასტრის წარმოების ისტორია, მიწის კადასტრის შემადგენელი ნაწილები – აღრიცხვა, ბონიტირება, შეფასება და რეგისტრაცია, მიწის რეფორმა, მიწების ეკონომიკური შეფასების პროცესი, გადასახადის დადგენის წესი, გეოინფორმაციული უზრუნველყოფის შინაარსი, მიწების რეგისტრაციის პროცესი, საჯარო რეესტრის შინაარსი და საინფორმაციო მონაცემების ხელმისაწვდომობა.</p> <p>2. სახელმძღვანელოში “სამიწათმოქმედო დაპროექტება” განხილულია : დაპროექტების მეთოდოლოგია; პროექტის შედგენის და დასაბუთების მეთოდი ; სამეურნეობათა შორის მიწათმოქმედების შინაარსი; გარემოსა და მიწების დაცვის საკითხები; შიდასამეურნეო მიწათმოქმედების შინაარსი – სავარგულების ორგანიზაცი-თესლბრუნვების, მრავალწლიანი ნარგავების, სათიბებისა და საძოვრების ტერიტორიის მოწყობის მეთოდები, ხერხები და პრინციპები; დასახელებულია პროექტის ეკონომიკური დასაბუთების მახვენებლები; აღწერილია საპროექტო დოკუმენტაციის გაფორმების წესები.</p> <p>3. განხილულია საინჟინრო ნაგებობათა გეოდეზიური უზრუნველყოფისათვის საჭირო პრაქტიკული სამუშაოები მოკლე თეორიულ წინამძღვრებთან ერთად. ყურადღება გამნახვილებულია საინჟინრო ობიექტების გეოდეზიური მომსახურებისათვის გეგმიური სასიმაღლო ქსელების პროექტების შეფასების როგორც მიახლოებით, ისე ზუსტ მეთოდებზე.</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებუ- ლის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	მურმან მესხი, სულიკო ფილარიშვილი, რამაზ იმნაძე	ენგურჰესის ტექნიკური სისტემის დროითი რიგების მოდელების იდენტიფიკაცია	სტუ.-ს შრომების კრებული №1	ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი 2015წ.	

2	მურმან მესხი, სულიკო ფილარიშვილი, რამაზ იმნაძე	ენგურჰესის ტექნიკური სისტემის დროითი რიგების მოდულების პარამეტრების შეფასება და ადეკვატურობის დიაგნოსტიკური შემოწმება	სტუ.-ს შრომების კრებული №1	ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი 2015წ	
3	ვაბაშიძე, თ.ცაგურია, ე.საყვარელიძე, გ.ქუთელია მ.ნოდია	კიდევ ერთხელ თბილისში საყრდენ გრავიმეტრიულ პუნქტზე და საეტალონო პოლიგონზე (რუსულ ენაზე)	გეოფიზიკის ინსტიტუტის შრომათა კრებული, ტ. LXV.	ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი თბილისი 2015წ.	6
4	ვ. აბაშიძე, თ. ჭელიძე, თ. ცაგურია, ნ. დოვგალი, ლ.დავითაშვილი, მ.ნოდია	ახალი მონაცემები ენგურჰესის რაიონში მარჯვენა სანაპიროს რღვევის ბლოკების ყოფაქცევაზე წყალსაცავში წყლის რეგულირებისა და ატმოსფერული ნალექების დროს (რუსულ ენაზე)	გეოფიზიკის ინსტიტუტის შრომათა კრებული, ტ. LXV.	ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი თბილისი 2015წ	5
5	გ. შატბერაშვილი, მ. ხომერიკი რ.მიხელსონი	დაძაბულობათა ტალღების პარამეტრების საშუალებით	სამთო ჟურნალი №1	თბილისი 2015წ.	3

		ფეთქებადი ფეთქებადი ნივთიერების დადგენის მეთოდოლოგია			
6	გ.შატბერაშვილი, ზ.კუჭუხიძე, ა.აფრიაშვილი, გ.ბახუტაშვილი გ.თხელიძე, ი.სამხარაძე.	დამცავი ფეთქებადი ნივთიერებების ანტიგრიზუტული თვისებები	სამთო ჟურნალი №2	თბილისი 2015წ.	

ანოტაციები

1. სტატიში მოცემულია ენგურჰესის წყალსაცავისა და კაშხლის გადამცემი ფუნქციის პარამეტრული მოდელის იდენტიფიცირების პროცესი. გადამცემი ფუნქციის შემავალი პროცესია წყალსაცავში წყლის დონის ცვლილების დროითი რიგი, ხოლო გამოშვალ-დახრმზომის მაჩვენებელთა დროითი რიგი. იდენტიფიცირება სრულდება ავტო და ურთიერთკორელაციული ფუნქციების დახმარებით. შედეგად მიღებულია ავტორეგრესიული, მულტიპლიკატორული სახის მოდელები.

2. სტატიაში მოცემულია წყალსაცავში წყლის დონის და დახრმზომის მაჩვენებელთა დროითი გადამცემი ფუნქციის მოდელების პარამეტრების დადგენა უმცირეს კვადრატთა მეთოდით. დადასტურებულია მიღებულ მოდელთა ადექვატურობა ნარჩენი შეცდომების ავტოკორელაციებითა და X^2 კრიტერიუმით. მოდელების გამოყენება შესაძლოა წყალსაცავში წყლის დონის ცვლილებაზე კაშხლის რეაქციის დროის საკვლევადა.

3. თბილისში საყრდენი გრავიმეტრიული პუნქტი შეიქმნა გასული საუკუნის დასაწყისში სეისმური ობსერვატორიის შენობაში, რომელიც მდებარეობდა პლენანოვის გამზირის №150 (ამჟამად დავით აღმაშენებლის გამზირი). მოგვიანებით ობსერვატორიის ადგილის შეცვლასთან დაკავშირებით ეს პუნქტი გაუქმდა. ახალი საყრდენი პუნქტი შეიქმნა გეოფიზიკის ინსტიტუტის დედამიწის მიმოქცევის შემსწავლელ ლაბორატორიაში ჭონქაძის ქუჩა №20-ში. 2010 წლიდან ლაბორატორიის ადგილის შეცვლასთან დაკავშირებით ეს საყრდენი გრავიმეტრიული პუნქტი კვლავ გაუქმდა. ახალი პუნქტი მდებარეობს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეორე კორპუსის სარდაფში, გეოფიზიკის კათედრის გრავიმეტრიულ ლაბორატორიაში (ჭავჭავაძის №3 უნივერსიტეტის II კორპუსი). მ პუნქტთანაა დაკავშირებული თბილისი-წყნეთის საავტომობილო გზაზე არსებული გრავიმეტრების საეტალონო პოლიგონიც.

4. ენგურჰესის რაიონში მდ.ენგურის მარჯვენა სანაპიროზე გამავალი რღვევის ბლოკების ყოფაქცევის შესასწავლად 1974 წლიდან მიმდინარეობს უწყვეტი დაკვირვებები კვარცის ექსტენზომეტრით (დეფორმოგრაფით) ფოტოოპტიკური რეგისტრაციით. 2014 წლის თებერვლიდან ამ ექსტენზომეტრზე პარალელურ რეჟიმში დაყენებულ იქნა ლაზერული რეგისტრაცია, რომელმაც ზოგადად დადასტურა ბლოკების ამოწვევა-დაწვევა წყალსაცავში წყლის რეგულირების დროს. მარამ მან აგრეთვესაშუალება მოგვცა დიდი წვიმების დროს დაგვეფიქსირებინა ბლოკების დაახლოება და დაცილების ეფექტი, რაც მაღალი სიზუსტის გამო ფოტოოპტიკური რეგისტრაციით ვერ ხერხდებოდა. მ ფაქტის ზუსტი რაოდენობრივი

შეფასება მომდევნო წლებში იქნება შესაძლებელი, როცამეტი დაკვირვებითი მასალა დაგროვდება.

5. სტატიაში მოცემულია ფეთქებადი ნივთიერებების ეფექტურობის დადგენის მეთოდოლოგია, რომლის მიხედვით ფეთქებადი ნივთიერების მუშაუნარიანობის განმსაზღვრელ კრიტერიუმებად მიღებულია დაძაბულობათა ტალღების ენერჯის ნაკადის სიმკვრივე და მნიშვნელობები, მიღებული ოსცილოგრამების დამუშავების შედეგად. აღნიშნულია, რომ ამ მეთოდ ახასიათებს იგივე უარყოფითი მხარეები, რაც გააჩნია ძაბრწარ ოქმნისა და ქვაბწარმოქმნის მეთოდებს. მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ფეთქებადი ნივთიერებების შეფასების ამ მეთოდის ფართოდ გამოყენება განპირობებულია ინსტრუმენტალურად მიღებული შედეგების სარწმუნოების ფართე ინტერვალით.

6. სტატიაში განხილულია სპეციალური დამცავი ტიპის ფეთქებადი ნივთიერებები, რომლებიც გამოიყენება აირისა და მტვრის აალების მხრივ საშიშ შესტებში. აალების საფრთხის შემცირება შესაძლებელია ფ.ნ.-ში სითბომშთანთქავი კომპონენტების დამატებით და აირების უანგვის რეაქციების ქიმიური დამუხრუჭებით. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია, რომ დასამატებელ კომპონენტებს ჰქონდეთ ინგიბიტორული თვისებებიც (მაგალიტად ქლორიდები და ფტორიდები), რომელთა ეფექტურობა დამოკიდებულია მათ დისპერსიულობაზე. სტატიაში მოცემულია აგრეთვე, ამ ფ.ნ.-ების გაანგარისებული და ექსპერიმენტული მახასიათებლები. აღნიშნულია, რომდამცავ ფ.ნ.-ს ანტიგიზუტულობასთან ერთად უნდა ჰქონდეს დეტონაციის მაღალი მახასიათებლები, რათა გამოირიცხოს მათი გამოწვა. იდი სიმძლავრის მაღალდამცავი ფ.ნ.-ს შესაქმნელად, დაბალი კლასის დამცავ ფ.ნ. ათავსებენ მარილწყლით შევსებულ პოლიეთილენის აფსკში, რომელიც უზრუნველყოფს მდგრად დეტონაციას.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ირაკლი ერქომაიშვილი	ზოგიერთი მარკშეიდერული საკითხის გადაწყვეტა სამთო წარმოებაში	გრიგოლ წულუკიძის სამთო ინსტიტუტის მე-2 სამეცნიერო კონფერენცია “სამთო საქმის და გეოლოგიის აქტუალური

			პრობლემები” თბილისი 2015წ.
<p>მოსხენებათა ანოტაციები</p> <p>ნაშრომში განხილულია სამარკშიდერო სამსახურის მნიშვნელობა სამთო წარმოებისთვის. აგრეთვე განხილულია სასარგებლო წიაღისეულის საბადოს ათვისების სხვადასხვა ეტაპზე (ძიება, დაპროექტება, მშენებლობა, ექსპლუატაცია და კონსერვაცია) სამარკშიდერო სამსახურის მიერ შესასრულებელი სამუშაოები და წარმოდგენილია აგრეთვე სამარკშიდერო სამსახურის სტრუქტურა. ხალი კოორდინატთა UTM სისტემის შედგენასთან დაკავშირებით, საჭირო გახდა დაგეგმილიყო საბადოს საყრდენი გეოდეზიური სამუშაოები, რაც დანარჩენი მარკშიდერული სამუშაოების საფუძველია. აღნიშნული სამუშაოები სრულდება თანამედროვე გეოდეზიურ-მარკშიდერული ხელსაწყოების საშუალებით, როგორცაა GPS მოწყობილობა, ელექტრონული ტაქომეტრი სკანერის ფუნქციით და აეროფოტოგადამღები უპილოტო საფრენი აპარატი AIBOTIX. ზემოაღნიშნული გეოდეზიურ-მარკშიდერული ინსტრუმენტები გაცილებით ნაკლებ დროს საჭიროებენ დაგეგმილი სამუშაოების შესასრულებლად, ამასთან ერთად იზრდება სამუშაოს ხარისხი და სიზუსტე, რაც სამთოწარმოებაში მაღალ ეკონომიკურ ეფექტს იძლევა.</p>			

IV. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	ენგურის თაღოვანი კაშხლის ტანისა და ფუძის დეფორმაციული პროცესების კვლევა გეოდეზიური მეთოდებით	თეიმურაზ პაპავა	სულიკო პილარიშვილი, დავით პაპავა, გიორგი ჭიაურელი, მარეს სადუნიშვილი, თეიმურაზ ცხადაძე, კახაბერ ძაძამია, გიორგი ნემსიწვერიძე	სახელმწიფო დაკვეთით შპს “ენგურჰესი“-ს მიერ.

დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები მომდინარე წელს შპს “ენგურჰესის” ღირებულების დაკვეთით ჩატარდა კაშხალზე და მიმდებარე ტერიტორიაზე დეკორმაციული პროცესების კვლევის ორი ციკლი, წყალსაცავში წყლის დონის მინიმუმის 410მ (აპრილში) და მაქსიმუმის 494.04მ (ოქტომბერში) დროს. ჩატარდა მაღალი სიზუსტის გეოდეზიური გაზომვები კაშხლის სასიმაღლო და გეგმურ ქსელებში, მოხდა მათი მათემატიკური დამუშავება (გაწონასწორობა) და ძვრების დაჯდომების განსაზღვრა. აზომვები ჩატარებული იქნა მაღალი სიზუსტით. კაშხლის ტანისა და ფუძის დეფორმაციები დასაშვებ ფარგლებშია.

ბაზოყენებითი გეოლოგიის დეპარტამენტი №302

დეპარტამენტის უფროსი – პროფესორი ნოდარ ფოფორაძე

პერსონალური შემადგენლობა: დეპარტამენტში მოღვაწეობს:

- 6 სრული პროფესორი,
- 16 ასოცირებული პროფესორი,
- 2 ასისტენტ-პროფესორი,
- 5 მოწვეული პროფესორი

I. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებით 2015 წლისათვის დაგეგმილი და შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	საპროგნოზო ჰიდროგეოლოგიური დასკვნა ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის სოფლების	უ. ზვიადაძე	მ. მარდაშოვა

	სასმელი წყალმომარაგების საკითხზე		
<p>წყალმომარაგებასთან დაკავშირებით ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის ჰიდროგეოლოგიურ შესწავლას დაქვემდებარებული სოფლების ტერიტორია და მათი შემოგარენი საკმაოდ ფართო გავრცელების ტექტონიკური სტრუქტურის რაჭა-ლეჩხუმის სინკლინის შემადგენელი ნაწილია. აქედან გამომდინარე, ცალკეული ობიექტების (სოფლების) წყალმომარაგების საკითხის გადაწყვეტისას წინამდებარე დასკვნის შესავალ ნაწილში განვიხილავთ ზოგადად რაჭა-ლეჩხუმის სინკლინის გეომორფოლოგიის, გეოლოგიური აგებულების და ჰიდროგეოლოგიური პირობების საერთო საკითხებს, როგორც აუცილებელ ფონს კონკრეტულად აღებული ამა თუ იმ ობიექტის დასახასიათებლად. ძირითად ტექსტში დასაბუთებულია ღონისძიებები, რომელთა გატარების გზით უნდა გადაწყდეს კონკრეტულად აღებული სოფლის (12 სოფელი) წყალმომარაგების ამოცანა.</p>			

I. 2.

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	მათემატიკური ეკოლოგიის მეთოდების გამოყენება მდინარეული წყლების ტოქსიკური მეტალებით გაჭუჭყიანების პრობლემების გადაწყვეტისათვის (მდ. მტკვრის მაგალითზე)	დ. აბზიანიძე	ვ. აბზიანიძე ნ. ინანაშვილი

მათემატიკური ეკოლოგიის გამოყენება ეკოლოგიური პროცესების ერთ-ერთი მთავარი ინსტრუმენტია, რომელიც საშუალებას მოგვცემს ავიცილოთ შრომატევადი და ძვირადღირებული სამუშაოების ჩატარება. მათემატიკური მოდელირების რეზულტატები გადაიტანება რუკებზე. მათემატიკური ეკოლოგიის და გეოინფორმაციული სისტემების თანამედროვე მეთოდებით დამუშავება წყლის ხარისხის ანალიტიკური კონტროლის და პროგნოზირების პრიციპები, დიფერენციალური განტოლების სისტემების მეშვეობით საშუალებას გვაძლევს გამოვთვალოთ წყლის დაბინძურება მდინარის ნებისმიერ წერტილში.

**I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული
სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიითითებით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	<p>ყაზბეგ-ომალის ზონის თიხაფიქლების ბუნებრივი აირის პოტენციალის ათვისების გეოლოგიური, გარემოსდაცვითი და ენერგოეკონომიკური ასპექტების გამოკვლევა (AR30/9-150/B).</p> <p>გეოლოგია 9-150 ენერგეტიკა 3-170</p>	<p>სსიპ შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი</p>	<p>ნოდარ ფოფორაძე</p>	<p>ირაკლი შეყრილაძე სულხან გველესიანი ევტიხი მაჭავარიანი თეიმურაზ ბარაბაძე შალვა გეგია თეიმურაზ იაშვილი ია ახვლედიანი</p>

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე, კერძოდ კი, თერგის ხეობაში, სოფ. სიონისა და მისი მიმდებარე უბნებიდან, დუშეთის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე, მდ. შავი არაგვის სათავეებიდან აღებული იქნა თიხაფიქლებისა და ალევროლითების ქვიური მასალა. ველზე ყოფნისას გაიზომა ქანების წოლის ელემენტები და განისაზღვრა მათი კოორდინატები GPS-ის გამოყენებით. სამივე ტრანშის (პერიოდის) განმავლობაში ველზე აღებული ნიმუშებიდან გაკეთდა გამჭვირვალე შლიფები და პოლარიზაციული მიკროსკოპის გამოყენებით დადგინდა მათი პეტროგრაფიულ-ლითოლოგიური თავისებურებანი. პეტროგრაფიული მასალის აღწერისას გადარჩეულ ნიმუშებს ჩაუტარდა რენტგენოფაზური და რენტგენოფლუორესცენტული ანალიზები, რომელთა შედეგების საფუძველზე დახასიათებულია ქვიშაქვების, ალევროლითებისა და თიხაფიქლების მინერალური და ქიმიური თავისებურებანი მათი ლითოლოგიური დახასიათების მიზნით. ლიტერატურული და ჩვენ მიერ შესრულებული საველე-გეოლოგიური და ლაბორატორიული სამუშაოების საფუძველზე კავკასიონის ნაოჭა სისტემის ქვედა- და შუაიურული ნალექების სტრატეგრაფიისა და მათში ორგანული ნახშირბადის შემცველობის მიხედვით გამოიყო შეიღგაზის შემცველობის თვალსაზრისით პერსპექტიული ლოკალური უბნები, რომელთა დატანა და შემოკონტურება განხორციელდა ჩვენ მიერ აციფრულ გეოლოგიურ რუკაზე.

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	Irina Shatilova, Eliso Kvavadze, Irma Kokolashvili	Atlas of spores from the Cenozoic deposits of Georgia	in press	195 p.
2	მ.თოფჩიშვილი თ.ლომინაძე გ.ნადარეიშვილი	კოლხეთის დეპრესიის მეზო-კაინოზოური ნალექების სტრატეგრაფია	თბილისი. გამომცემლობა “პოლიგრაფისტი”	316 გვ.
3	ევლუდ შარიქაძე	კავკასიის აპტური ამონიტები (რუსულ ენაზე)	გამომცემლობა „უნივერსალი“. თბილისი, 2015 წ.	321

1. **საქართველოს კაინოზოური სპორების ატლასი.** დღეს საქართველოს ეროვნული მუზეუმის პალეობიოლოგიის ინსტიტუტში ინახება ნამარხი სპორების მდიდარი მასალა, რომლის ანალიზი საშუალებას გვაძლევს აღვადგინოთ გვიმრების ისტორია კაინოზოურის განმავლობაში. მასალა შეგროვებული სარმატულის წინა პერიოდის ნალექებიდან ასახავს გვიმრების ისტორიას, რომელთა არეალი საქართველოს მთელ ტერიტორიას მოიცავდა. კავკასიის გეოლოგიურ ისტორიაში სარმატული გარდამტეხ მომენტს წარმოადგენდა, რის შემდეგაც ამიერკავკასიის დეპრესია გადაიქცა ხმელეთად ორი მსხვილი რეგიონით. ზღვიური პირობები შენარჩუნდა მხოლოდ დასავლეთში. აქ წარმოიშვა რიონის ყურე, სადაც გაგრძელდა ზღვიური ნალექების აკუმულაცია. აქედან ცხადია, რომ საქართველოს მცენარეულობის ისტორიის აღდგენა კაინოზოურის მეორე ნახევრის განმავლობაში შეიძლება მხოლოდ სარმატულის შემდგომი დროის ნალექებში ნაპოვნი ნამარხი მასალის საფუძველზე. ხმელეთი, რომელიც ესაზღვრებოდა რიონის ყურეს, გადაიქცა იზოლირებულ რეგიონად, რომლის თბილი და ნესტიანი ჰავა ხელს უწყობდა მდიდარი ფლორის განვითარებას.

2. მონოგრაფიაში –**კოლხეთის დეპრესიის მეზო-კაინოზოური ნალექების სტრატეგრაფია** – განზოგადებულია კოლხეთის დეპრესიის და მისი მომიჯნავე ტერიტორიების მეზო-კაინოზოური ნალექების სტრატეგრაფიის საკითხები. მოცემულია მსხვილი სტრატონების გეოლოგიური ჭრილების აღწერა, ბიოსტრატეგრაფიული დანაწილება და კორელაცია; ძირითად ტექსტს თან ერთვის კოლხეთის დეპრესიის და მომიჯნავე ტერიტორიების ბურღვის მონაცემებით აგებული გეოლოგიური პროფილები და ჭრილების შეპ-

ირისპირების სქემები. ნაშრომი განკუთვნილია შესწავლილი ტერიტორიის სტრატეგრაფიით და პალეონტოლოგიით დაინტერესებულ გეოლოგთა ფართო წრისთვის.

3. კავკასიის აპტური ამონიტები. წიგნში განხილულია ამონიტების პალეობიოლოგიის და კავკასიის აპტური ნალექების ბიოსტრატეგრაფიის საკითხები. დახასიათებულია პროდაპრიმასუტურის ტიპები, დამტკიცებულია გენეტიკური კავშირები მათ უბეებს შორის. გამოვლენილია ორგანიზმის საცხოვრებელ კამერაში გადაადგილების მექანიზმი, გამოაშკარავებულია კორელაციური კავშირები ნიჟარის ფორმას, ხვეულის, განივკვეთის, სკულპტურასა და ტიხრის ხაზს შორის ორგანიზმის მორფოგენეზის პროცესში. დადგენილია ნიჟარის ტიხრების და ტიხრის ხაზების ფუნქციური და სისტემატიკური მნიშვნელობები. გამოთქმულია მოსაზრება შიგაკამერული წნევის გაზრდის წამყვანი მნიშვნელობის შესახებ ტიხრის ხაზის ონტო-ფილოგენეზში. დახასიათებულია აპტური ამონიტების ტიხრის ხაზის მორფოგენეზური ტიპები. აღწერილია კალოვიურ-აპტური ამონიტების კუნთების აღნაბეჭდები, დამტკიცებულია მათი სისტემატიკური მნიშვნელობა. დახუსტებულია აპტური ამონიტების სისტემატიკა და ფილოგენია, გამოყოფილია ოთხი ახალი გვარი და 26 ახალი სახეობა. დეტალიზებულია კავკასიის აპტური ნალექების ბიოსტრატეგრაფიული დანაწილების სქემა. ბიბლიოგრაფია – 523 დასახელება.

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	მ. ჯაფარიძე	მადნეული ველებისა და დაბადების სტრუქტურები (ლექციების კონსპექტი)	ხელნაწერის უფლებით	117 გვ.
2	მ. ჯაფარიძე	Структурная геология и геологическое картирование (конспект лекций)	ხელნაწერის უფლებით	130 გვ.
3	გ. მაღალაშვილი	არამეტალური სასარგებლო წიაღისეულის საბადოების სამრეწველო ტიპები	შესრულებულია ელექტრონული ვერსია ტექნიკური უნივერსიტეტის სამთო-გეოლოგიურ ფაკულტეტზე (მე-2 გადამუშავებული გამოცემა უმაღლესი სასწავლებლებისათვის). გადაცემულია	

			გამოსაცემად	
4	მ. ლაპიაშვილი	„ზოგადი საინჟინრო გეოლოგია“	თბილისი, საგამომცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი	270 გვ.

სახელმძღვანელოებში განხილული ძირითადი საკითხები მოკლე ანოტაციების სახით თანამიმდევრობით არის მოცემული.

1. მადნეული ველებისა და საბადოების სტრუქტურების ლექციების კონსპექტი ბაკალავრებისათვის და შეიძლება გამოყენებული იქნას მაგისტრებისათვის გარკვეული საკითხების უკეთ შესწავლისათვის.
2. სტრუქტურული გეოლოგიის და გეოკარტირების ლექციათა კონსპექტი სპეციალურად იქნა მომზადებული რუსულენოვანი (აზერბაიჯანული) ჯგუფებისათვის.
3. წიგნში მოცემულია არამეტალური სასარგებლო წიაღისეულთა საბადოების თანამედროვე კლასიფიკაცია და სისტემატიკა სამრეწველო განეტური ტიპების მიხედვით. მოყვანილია ტიპური როგორც საქართველოს, ასევე საზღვარგარეთის საბადოების მაგალითები და მათი დეტალური აღწერა.
4. სახელმძღვანელოში - „ზოგადი საინჟინრო გეოლოგია“ - განხილულია ფართო სპექტრი საკითხებისა, რომლებიც განაპირობებენ ტერიტორიების საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების შეფასების აუცილებელ ფაქტორებს. მოცემულია ზოგადი ცნობები დედამიწის შესახებ, ლითოსფეროს ამგები ქანების ტიპებზე და მათი შემადგენელი ქანმაშენი მინერალების ძირითად მახასიათებლებზე. განხილულია დედამიწის შინაგანი (ენდოგენური) და გარეგანი (ეგზოგენური) მოვლენები. მოცემულია საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის ამოცანები, მათი ეტაპები და სახეები, დაკავშირებული კონკრეტულ ნაგებობებთან. სახელმძღვანელო განკუთვნილია ჰიდროგეოლოგიური, საინჟინრო-გეოლოგიური და სამშენებლო მიმართულების მაგისტრანტებისათვის, ბაკალავრიატის სტუდენტებისათვის და სპეციალისტთა იმ წრისთვის, რომლებიც შეისწავლიან ქანებს და საინჟინრო-გეოდინამიკურ მოვლენებს სხვადასხვა დანიშნულების ნაგებობათა მშენებლობის საკითხებთან დაკავშირებით.

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ნ. ფოფორაძე	სტუდენტთა საველე-გეოლოგიური პრაქტიკის	თბილისი,	86

	ო. დუდაური	მეგზური თბილისი-საქართველოს სამხედრო გზა-ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი	გამომცემლობა დობერა	
2	ია ახვლედიანი ასმათ გვაზავა თამარ დვალიშვილი მაია კარანაძე მარია კრისტინა პასიერი	ქართულ ხელნაწერთა ჭედური ყდები	თბილისი, ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი	158
<p>1. კრებულში წარმოდგენილია სტუდენტთა სასწავლო საველე-გეოლოგიური პრაქტიკის ჩასატარებლად შერჩეული ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიების გეოლოგიური მარშრუტების აღწერა. კერძოდ, მოცემულია ქანების ლითოლოგიური შედგენილობა და გეოლოგიური სტრუქტურების დახასიათება. გარკვეული ყურადღება აქვს დათმობილი აღნიშნულ ტერიტორიებზე არსებულ ისტორიულ ძეგლებს. განკუთვნილია გეოლოგიური სპეციალობის სტუდენტებისთვის და მიზნად ისახავს საველე პირობებში იმ ცოდნის გადრმაგებას, რომელიც სტუდენტებს მიღებული აქვთ თეორიულ კურსში, ლაბორატორიულ და პრაქტიკულ მეცადინეობებზე.</p> <p>2. კრებული შედგება სამი ნაწილისაგან. პირველი ნაწილი მოიცავს ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში დაცული ხელნაწერების მოჭედილი ყდების ზოგად მიმოხილვას, ჭედური ყდების დიაგნოსტიკის მეთოდებსა და შედეგებს, ყდების მეტალის დასინჯვასა და ანალიზს, დაზიანებათა ტიპებს, დამღებს, მათ წაკითხვას და სისტემატიზაციას, ყდების მორთვისას გამოყენებული თვლების იდენტიფიკაციას. მეორე ნაწილი მოჭედილყდიანი ქართული ხელნაწერების ალბომია, რომელშიც ხელნაწერები დალაგებულია ქრონოლოგიის მიხედვით, მოცემულია ყდების არქეოგრაფიული აღწერილობა, ყდების შექმნისა და განახლების თარიღები, ზომები, მხატვრული გაფორმება, ეპიგრაფიკული წარწერები, მეტალი, დამლა (არსებობის შემთხვევაში), თვლების რაობა და რაოდენობა, ანდერძ-მინაწერები. მესამე ნაწილი წარმოადგენს თვლებით შემკული ყდების ვირტუალური რეკონსტრუქციის შედეგს გეოლოგიური და კოდიკოლოგიური კვლევის საფუძველზე თვლების დანაკლისის ვირტუალური აღდგენისა და ყდის სავარაუდო პირვანდელი იერსახის აღდგენის მიზნით.</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის	ჟურნალის/კრებულის	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების
---	-----------------	------------------------------------	-------------------	--------------------------------	-----------

		დასახელება	ნომერი		რაოდენობა
1	ბლუაშვილი დ. ოქროსცვარიძე ა.	თორიუმი მომაველის ენერგია და მისი საბადოების გამოვლენის პირსპექტივები საქართველოში სამთო ჟურნალი	1(34) 2015	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	5
2	ჯანაშვილი შ. ბენაშვილი ქ.	პირველი მონაცემები ოქროს შემცველობის შესახებ მდინარეების ღახვრას და ორკარის სათავეებში (ზემო სვანეთი) სამთო ჟურნალი	1(34) 2015	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	3
3	И.И. Шатилова, И.М. Коклашвили, Луара Рухадзе	Итоги палеоботанического изучения мезотических отложений Абхазии	vol.7	Georgian National Museum, Proceedings, Natural and Prehistoric section	-
4	И.И. Шатилова, И.М. Коклашвили, Ламара Майссурадзе, Елене Жгенти	Картвельский ярус Грузии: стратиграфия, палебиологическая история моллюсков, фораминиферы и палеофлоры	vol.7	Georgian National Museum, Proceedings, Natural and Prehistoric section	-
5	ნ. ფოფორაძე ო. სესკურია	ახალციხის საბადოს ქალცედონ-აქატების მინერალოგიური თავისებურებანი. „სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია საქართველოს გეოლო- გიის თანამედროვე პრობლემების შესახებ“. შრომათა კრებული	№1	თბილისი	6

6	N.Poporadze I. Shekriladze O. Seskuria	The availability of natural gas content shales of Kazbegi-Omallo. International conference „Innovation Technologies in Metallurgy and Material Sciences”	-	Tbilisi	4
7	ნ. ფოფორაძე ი. ახვლედიანი ი. შეყრილაძე ო. სესკურია	ყაზბეგ-ომალოს რეგიონის ქვედა- და შუაიურული ფიქლებრივი ტერიგენული ნალექების თავისებურებანი ჟურნალი „ინტელექტუალი”	№30	თბილისი	12
8	ნ. ფოფორაძე ო. სესკურია	ყაზბეგ-ომალოს თიხაფიქლებში ბუნებრივი აირის შემცველობის პერსპექტიულობა ჟურნალი „ბიზნეს ინჟინერინგი”	№4	თბილისი	5
9	ნ. ფოფორაძე ო. სესკურია	ახალციხის საბადოს ქალცედონ-აქატის ჟეოდეზის არშიების მინერალური ფაზები. ჟურნალი „ბიზნეს-ინჟინერინგი”	№1	თბილისი	6
10	ს. გაჩეჩილაძე ბ. ტაბატაძე ს. ვეფხვაძე	ოქრო და ეკონომიკა. ჟურნალი „სოციალური ეკონომიკა”	#1	თბილისი	5
11	ნ. ფოფორაძე ნ. კალანდაძე ო. სესკურია ფ. შტრობერე	ანანაურის №3 დიდ ყორღანში აღმოჩენილი ღეროსა და დისკოს კომპლექსური კვლევა. ჟურნალი „ძიებანი” საქართველოს	#22	თბილისი	8

		არქეოლოგიაში			
12	<p>Д.В. Абзианидзе</p> <p>Р.Г. Манагадзе</p> <p>В.В. Абзианидзе</p>	<p>Применение калмановской фильтрации при оценке состояния речной воды по дискретным наблюдениям,</p> <p>Нефть и газ</p>	№30	<p>თბილისი,</p> <p>საქართველოს</p> <p>ტექნიკური</p> <p>უნივერსიტეტი</p>	4 (ოთხი)
13	<p>Д.В. Абзианидзе Г.П.</p> <p>Табатадзе Р.Г.</p> <p>Манагадзе В.В.</p> <p>Абзианидзе</p> <p>Н.М.Инанашвили</p>	<p>Размышления математиков об экологии и её проблемах,</p> <p>Социальная экономика</p>	№16	<p>თბილისი,</p> <p>საქართველოს</p> <p>ტექნიკური</p> <p>უნივერსიტეტი</p>	3 (სამი)
14	<p>ნ. ადგიშვილი</p> <p>ნ. ფოფორაძე</p>	<p>ოქროს მადანგამოვლენა</p> <p>ასლანურას ხეობის</p> <p>ჰიდროთერმულ</p> <p>წარმონაქმნებში,</p> <p>სამთო ჟურნალი</p>	№1(34)	<p>თბილისი,</p> <p>საქართველოს</p> <p>ტექნიკური</p> <p>უნივერსიტეტი</p>	2 (ორი)
15	<p>ბ. ლობჯანიძე,</p> <p>ბ. ტაბატაძე,</p> <p>ბ. კახაძე,</p> <p>თ. ბუტულაშვილი,</p> <p>დ. ლაბაძე,</p> <p>ბ. ბალავაძე</p>	<p>საქართველოს</p> <p>მინერალური რესურსების</p> <p>ეფექტიანი ათვისების</p> <p>აქტუალური ეკონომიკური</p> <p>ასპექტები გლობალიზა-</p> <p>ციის პირობებში</p> <p>სამეცნიერო-პრაქტიკული</p> <p>კონფერენცია თემაზე:</p> <p>„გეოლოგიის დარგის</p> <p>სიძლიერე ეკონომიკის</p> <p>აღორძინების</p> <p>წინაპირობა“, შრომათა</p> <p>კრებული</p>	№1	<p>თბილისი,</p> <p>საქართველოს</p> <p>ტექნიკური</p> <p>უნივერსიტეტი</p>	6 გვ.
16	<p>ბ. ლობჯანიძე</p>	<p>გლობალიზაციის</p> <p>პირობებში ქრისტიანული</p> <p>ეკონომიკის საფუძველზე</p> <p>საქართველოს განვითარების</p> <p>პერსპექტივები</p> <p>ბათუმის შ. რუსთაველის</p> <p>სახელმწიფო უნივერსიტეტის</p> <p>დაარსების 80</p>	<p>მოსხენე-</p> <p>ბათა</p> <p>კრებული</p> <p>VIII</p>	<p>ბათუმი</p>	6 გვ.

		წლისთავისადმი მიძღვნილი VIII საერთაშორისო კონფერენცია „ქრისტიანობა და ეკონომიკა – თბილისი-ბათუმი – 2015“			
17	გ. ლობჯანიძე	საქართველოს მინერალური რესურსები ეროვნულ სიმდიდრეში და მათი ეფექტიანი ათვისების მიმართულებები ჟურნ. „ბიზნეს-ინჟინერინგი“	-	თბილისი, „ტექნიკური უნივერსიტეტი“	7 გვ.
18	გ. ლობჯანიძე, გ. ლომსაძე, გ. ტაბატაძე, ბ. კახაძე, თ. ბუტულაშვილი	საქართველოს სამთო მრეწველობის ეკონომიკური განვითარების აქტუალური ასპექტები ჟურნალი „სამთო ჟურნალი“,	№ 1, 2015	თბილისი საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	10 გვ.
19	გ. ლობჯანიძე, ბ. ბალავაძე	ვანახშირის მრეწველობის განვითარების სტრატეგია გლობალიზაციის პირობებში ჟურნალი „სამთო ჟურნალი“	№ 1, 2015	თბილისი, „ტექნიკური უნივერსიტეტი“	9 გვ.
20	გ. ლობჯანიძე, ბ. ბალავაძე, დ. ლაბაძე, თ. ბუტულაშვილი	საქართველოს მინერალური რესურსების ეფექტიანი ათვისების აქტუალური ეკონომიკური ასპექტები გლობალიზაციის პირობებში ჟურნალი „საქართველოს ნავთობი და გაზი“	№ 1, 2015	თბილისი	9 გვ.

21	უ. ზვიადაძე, ნ. კეზევაძე, მ. მარდაშოვა	მუხრანის სასმელი წყლის წყალამდების ეკოლოგიური უსაფრთხოების შესახებ. სტუ-ს შრომები	2(496)	თბილისი, ტექნიკური უნივერსიტეტის გამომცემლობა	9 გვ.
22	ნ. ზაუტაშვილი, ზ.ბოსტაშვილი, ნ.ფოფორაძე, გ.გაფრინდაშვილი	საქართველოს მიწისქვეშა მტკნარი სასმელი წყლების განახლებული მონიტორინგი „სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია საქართველოს გეოლოგიის თანამედროვე პრობლემების შესახებ“. შრომათა კრებული	№1	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	6 გვერდი
23	ნ. ზაუტაშვილი, თ.კოროშინაძე, ნ.ფოფორაძე	საქართველოს მიწისქვეშა მინერალური წყლები და მათი გამოყენების პერსპექტივები „სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია საქართველოს გეოლოგიის თანამედროვე პრობლემების შესახებ“. შრომათა კრებული	№1	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	5 გვერდი
24	ნ. ქიტიაშვილი	ყაზბეგის რაიონის ნახშირმუავა მინერალურ წყლებში მიკროკომპონენტების შემცველობის ანალიზი „სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია საქართველოს გეოლოგიის თანამედროვე პრობლემების შესახებ“ შრომათა კრებული	№1	თბილისი, 2015 ტექნიკური უნივერსიტეტი	5 გვ.

25	დ. როგავა	დეპრესიების გეოლოგიური გარემოს შესახებ სამთო ჟურნალი	№1(34)	თბილისი, სტშ	6
26	ლ. გორგიძე	დარიალი ჰესის სადერეფაციო გვირაბის კლდოვანი მასივის ფიზიკურ-მექანიკური მახასიათებლები და მათი კლასიფიკაცია RMR-ის მიხედვით სამთო ჟურნალი	გადაცემულია გამოსაცემად	თბილისი, სტშ	-
27	ლ. გორგიძე ნ. გაჩეჩილაძე	თბილისის შემოვლითი საავტომობილო გზის მონაკვეთზე მეწყრული უბნების საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები, სამთო ჟურნალი	გადაცემულია გამოსაცემად	თბილისი, სტშ	-
28	ნ. გაჩეჩილაძე	ავტოტრასებთან მიმდებარე სავარგულებზე მოწეულ ბოსტნეულში ტოქსიკური მეტალების შემცველობის ანალიზი, სამთო ჟურნალი	№1(34)	თბილისი, სტშ	3
29	შარიქაძე მ. პაატაშვილი რ., სურამელაშვილი ზ., ადამიანი ა.	თბილისისპირა რაიონის ზედაცარცული ქანების ნაპრალოვანი სისტემები	№2(35). სამთო ჟურნალი,	თბილისი, 2015	გადაცემულია დასაბეჭდად

გამოყენებითი გეოლოგიის დეპარტამენტის თანამშრომელთა მიერ 2015 წელს შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების შესახებ საკითხები დასახელებული სტატიების სახით გამოქვეყნდა. ქვემოთ, თანმიმდევრობით მოცემულია ნაშრომთა მოკლე ანოტაციები.

1. საქართველოში დაფიქსირებული თორიუმის მადანგამოვლინებები პერსპექტიულ წარმონაქმნებად უნდა იყოს განხილული. ამ რეალობიდან გამომდინარე მათი დეტალური შესწავლის შემთხვევაში საქართველოში შესაძლებელია გამოიყოს თორიუმის მნიშვნელოვანი საბადოები.

2. ყურადღებას იმსახურებს მდინარეების ღახვრას და ორკარის სათავეებში ლოკალიზებული ოქროს მადანგამოვლინება. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად გამოვლენილი იქნა ოქრო-კვარც-დაბალსულფიდური გენეტიური ტიპის მადანგამოვლინება, რომლის მოკლე აღწერა მოცემულია სტატიაში.
3. შრომაში მოყვანილია აფხაზეთის მეოტური ნელექების პალინოლოგიური და პალეოკარპოლოგიური მეთოდებით შესწავლის შედეგები. ფაუნის არ არსებობის გამო ნალექების ასაკი, როგორც ზედამეოტური, განსაზღვრულია პალინოლოგიური კომპლექსების საფუძველზე. დღეს ყველა არსებული მონაცემების მიხედვით აფხაზეთის მეოტური ფლორის შემადგენლობაში ცნობილია 210 ელემენტი, რომლებიც მიეკუთვნება 82 ოჯახს და 124 გვარს. ფლორის ძირითად ნაწილს შეადგენს სუბტროპიკული და სითბოზომიერი წიწვოვანი და ფოთლოვანი მცენარეები. მეოტური დროის ზოგიერთ პერიოდში იზრდებოდა ბალახოვანი და სპოროვანი მცენარეებისა და სანაპირო ჭაობიანი ასოციაციების კომპონენტების როლი. ზოგადად, აფხაზეთის მეოტურ პალინოკომპლექსებში, დასავლეთ საქართველოს სამხრეთ რეგიონების მეოტურ ნალექებთან შედარებით, შემცირებულია სუბტროპიკული გვიმრების რაოდენობა. ეს გარემოება საშუალებას გვაძლევს, ვივარაუდოთ, რომ უკვე მეოტურ დროს დასავლეთ საქართველოს ჩრდილო და სამხრეთ რეგიონების კლიმატურ პირობებს შორის არსებობდა გარკვეული განსხვავება.
4. ქართველური სართული, კარაგანულის მსგავსად მიეკითვნება ნალექდაგროვების თარხნულ-ქრთველურ ციკლს, რომელიც გამოყოფილია აღმოსავლეთ პარატეთისის მიოცენური ნალექებისათვის. ქართველური მოლუსკური ფაუნა მკვეთრად განსხვავდება, როგორც მის წინამორბედ – კარაგანულ, ისე მომდევნო -კონკურ ფაუნებისაგან. ქართველურში თითქმის არ გვხვდება გასტროპოდები, ხოლო ფორამინიფერები და ოსტრაკოდები ძალიან იშვიათია. საქრთველოს შუამიოცენური ნალექები შესწავლილია პალინოლოგიური მეთოდით. აღდგენილია ფლორისა და მცენარეულობის შემადგენლობა, რომლებიც კარაგანული, ქართველური და კონკური დროის განმავლობაში ვითარდებოდნენ თითქმის უცვლელი სუბტროპიკული კლიმატის პირობებში. ქართველური ნალექები დასავლეთ პარატეთისის შუაბადენურის ზედა ნაწილის სინქრონულია, ხოლო ხმელთაშუაზღვის რეგიონში ქვადასერავალიურის ზედა ნაწილის თანადროული. ქართველური ნალექები გავრცელებულია საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე. ისინი მონაწილეობენ გეოტექტონიკური ერთეულების სტრუქტურების ფორმირებაში (დიდი და მცირე კავკასიონის სისტემები, ამიერკავკასის მთათაშუა ოლქი).
5. ახალციხის საბადოს ქალცედონ-აქატის ნიმუშებზე ოპტიკურ-მიკროსკოპული, რენტგენოფაზური და რენტგენოფლუორესცენციული მეთოდებით ჩატარებული კვლევებით მიღებულ შედეგებსა და არსებულ ლიტერატურულ მონაცემებზე დაყრდნობით, ჟეოდების ცალკეული შრეები, რომლებსაც ხშირად განსხვავებული ფერის ზოლებრივი (ურთიერთსწვრივი) ან კონცენტრულ-ზონალური მონაცვლეობითი განმეორება ახასიათებს, წარმოდგენილია განსხვავებული ფაზებით. კერძოდ, კიდურა (კონტაქტური) ზონა წარმოდგენილია ეფუზიური ქანის ჰიდროთერმული ხსნარებით

შეცვლილი მინერალებით (პეილანდიტი, მორდენიტი); რძისფერი არშიები, ძირითადად, წარმოდგენილია α -კრისტობალიტით, α -ტრიდიმიტით, დამორჩილებული რაოდენობით გვხვდება მორდენიტი, კვარცი და ოპალი. α -კრისტობალიტისა და α -ტრიდიმიტის არშიები თანდათანობით გადადის ქალცედონის მცირე ზომის სხივოსნურ არშიებში, რასაც, თავის მხრივ, მარაოსებრი აგრეგატები მოჰყვება და საბოლოოდ, კონუსისებრი აგრეგატებით მთავრდება. მონაცრისფრო არშია (ქალცედონი) თანდათანობით გადადის წვრილკრისტალურ კვარცში.

6. ნაშრომში განხილულია მინერალურ-სანედლეულო კომპლექსის რაციონალური და ეფექტიანი ათვისების მიმართულებები. ამასთან, გაანალიზებულია საქართველოს მინერალური რესურსების რეგიონული და დარგობრივი ასპექტები, შემოთავაზებულია მინერალურ-რესურსული ბაზრის განვითარების პერსექტივები.
7. ნაშრომში გაანალიზებულია ქვეყნის ეროვნული ეკონომიკის თანამედროვე მდგომარეობა, მსოფლიო გლობალიზაციის წინააღმდეგობრივი პროცესები და ტენდენციები მეცნიერებისა და რელიგიის ურთიერთმიმართების თვალსაზრისით. განსაზღვრული და შემოთავაზებულია საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკურ გარდაქმნათა ძირითადი მიმართულებები ეროვნული პრინციპების და მსოფლიო გლობალიზაციიდან დადებითი თავისებურებების გათვალისწინებით, რომელთა განხორციელება ქვეყანას მისცემს მდგრადი და უსაფრთხო განვითარების შესაძლებლობებს, ამასთან, იგი დაიკავებს კუთვნილ ადგილს მსოფლიო თანამეგობრობაში.
8. ნაშრომში განხილული და გაანალიზებულია საქართველოს ეროვნულ სიმდიდრეში მინერალური რესურსების ადგილი, როლი და მნიშვნელობა, მოცემული და განსაზღვრულია ჩვენს ქვეყანაში გასატარებული გონივრული სოციალურ-ეკონომიკური პოლიტიკის მიმართულებები წიაღისეული რესურსების ეფექტიანი ათვისების თვალსაზრისით, რომლებმაც უნდა განავითაროს და განამტკიცოს ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა.
9. ნაშრომში განხილულია საქართველოს სამთო მრეწველობის განვითარების პერსექტივები. ამასთან, გაანალიზებულია მინერალური რესურსების რაციონალური ათვისების და ბაზრის განვითარების სოციალურ-ეკონომიკური ზეგავლენის შედეგები ქვეყანაზე, განსაზღვრულია ქვეყნის სტრატეგიული მიზნები და საერთო პრინციპები მინერალურ-სანედლეულო კომპლექსის განვითარების თვალსაზრისით, წარმოდგენილია მინერალური რესურსების ეფექტიანი ათვისებისათვის სახელმწიფოს სამრეწველო-ეკონომიკური პოლიტიკის სრულყოფის ღონისძიებები.
10. ნაშრომში განხილულია ქვანახშირის მრეწველობის განვითარების სტრატეგია გლობალიზაციის პირობებში, როგორც მსოფლიო ასევე საქართველოს შემთხვევაში, რომლებიც მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებს დარგის ეფექტიანობას და მთლიანობაში, ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკურ ვითარებას.
11. ნაშრომში განხილულია მინერალურ-სანედლეულო კომპლექსის რაციონალური და

ეფექტიანი ათვისების მიმართულებები. ამასთან, გაანალიზებულია საქართველოს მინერალური რესურსების რეგიონული და დარგობრივი ასპექტები, შემოთავაზებულია მინერალურ-რესურსული ბაზრის განვითარების პერსექტივები.

12. თიხაფიქლები საქართველოშიც ფართოდაა გავრცელებული სხვადასხვა ტექტონიკურ ერთეულში და საკმაოდ დიდ ტერიტორიებსაც მოიცავს. კვლევისათვის ამ ეტაპზე რიგი მნიშვნელოვანი მონაცემების გათვალისწინებით კავკასიონის ნაოჭა სისტემის თიხაფიქლები ავირჩიეთ. სწორედ ყაზბეგ-ომალის ზონის თიხაფიქლების შესწავლას ვახორციელებთ შოთა რუსთაველის ეროვნული ფონდის დაფინანსებული კვლევებით, რის საფუძველზეც მუშავდება კრიტერიუმები საძიებო საქმიანობისათვის. ჩვენ მიერ აღწერილი და გამოკვლეულია ქვედა- და შუაიურულ ნალექებში გავრცელებული ქვიშაქვები (კვარცის ქვიშაქვები, კვარციტები, არკოზული ქვიშაქვები), ალევროლითები, თიხაფიქლები (ასპიდური, ალევროლით-ფსამიტური). ამ უკანასკნელს ქვედა და შუაიურული ნალექების დაახლოებით 80% უჭირავს. შესწავლილი თიხაფიქლების მცირე ნაწილის პროდუქტიულობის დადგენის შემთხვევაშიც კი საქართველო ბუნებრივი გაზის (შეილგაზი) მდიდარ ქვეყნებს შორის აღმოჩნდება.
13. წარმოდგენილ ნაშრომში ჩვენ მიერ აღწერილი და გამოკვლეულია კავკასიონის ნაოჭა სისტემის ქვედა- და შუაიურული ფიქლებრივი ტერიგენული ფორმაციის ქვიშაქვების (კვარცის ქვიშაქვები, კვარციტები, არკოზული ქვიშაქვები), ალევროლითების და თიხაფიქლების (ასპიდური, ალევროლით-ფსამიტური) ლითოლოგიური და მინერალოგიური შედგენილობა. ჩატარებული პეტროგრაფიული და რენტგენოფაზური ანალიზის საფუძველზე დადგენილია ქანის ტიპები და მათი შემადგენელი მინერალური ფაზების რაობა და რაოდენობა. თიხაფიქლებში განსაზღვრულია ორგანული ნახშირბადის შემცველობა. ყაზბეგ-ომალის რეგიონის მთელ ტერიტორიაზე (ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი, ასას, პირიქითა ალაზნის, თუშეთის ალაზნის, სტორის ხეობები და სხვ.) ჩვენ მიერ ჩატარებული საველე-გეოლოგიური სამუშაოებისას ბუნებრივი გაშიშვლებებიდან და ჭრილებიდან აღებული და აღწერილი თიხაფიქლების ნიმუშების ლაბორატორიული (მიკროსკოპული, რენტგენოფაზური, რენტგენოფლუორესცენტული, თერმული) კვლევებით მიღებული შედეგების გაანალიზების საფუძველზე (ტექტონიკური პირობები, მინერალოგიური პარაგენეზისი, ორგანული ნახშირბადის შემცველობა, კატაგენეზისის დონე) გამოვყავით შეილგაზის (ბუნებრივი აირის) შემცველობის თვალსაზრისით პერსპექტიული ლოკალური უბნები, რომელთა მცირე ნაწილის პროდუქტიულობის დადგენის შემთხვევაშიც კი საქართველო ბუნებრივი გაზის (შეილგაზი) მდიდარ ქვეყნებს შორის აღმოჩნდება.
14. წარმოდგენილ ნაშრომში ჩვენ მიერ აღწერილი და გამოკვლეულია კავკასიონის ნაოჭა სისტემის ქვედა- და შუაიურული ფიქლებრივი ტერიგენული ფორმაციის ქვიშაქვების (კვარცის ქვიშაქვები, კვარციტები, არკოზული ქვიშაქვები), ალევროლითებისა და თიხაფიქლების (ასპიდური, ალევროლით-ფსამიტური) ლითოლოგიური და მინერალოგიური შედგენილობა. ჩატარებული პეტროგრაფიული და რენტგენოფაზური ანალიზის საფუძველზე დადგენილია ქანის ტიპები და მათი შემადგენელი მინერალური ფაზების რაობა და რაოდენობა. თიხაფიქლებში განსაზღვრულია ორგანული ნახშირბადის შემცველობა. ყაზბეგ-ომალის რეგიონის მთელ ტერიტორიაზე (ყაზბეგის

მუნიციპალიტეტი, ასას, პირიქითა ალაზნის, თუშეთის ალაზნის, სტორის ხეობები და სხვ.) ჩვენ მიერ ჩატარებული საველე-გეოლოგიური სამუშაოებისას ბუნებრივი გაშიშვლებებიდან და ჭრილებიდან აღებული და აღწერილი თიხაფიქლების ნიმუშების ლაბორატორიული (მიკროსკოპული, რენტგენოფაზური, რენტგენოფლუორესცენტული, თერმული) კვლევებით მიღებული შედეგების გაანალიზების საფუძველზე (ტექტონიკური პირობები, მინერალოგიური პარაგენეზისი, ორგანული ნახშირბადის შემცველობა, კატაგენეზისის დონე) გამოყავით შეიღგაზის (ბუნებრივი აირის) შემცველობის თვალსაზრისით პერსპექტიული ლოკალური უბნები, რომელთა მცირე ნაწილის პროდუქტიულობის დადგენის შემთხვევაშიც კი საქართველო ბუნებრივი გაზით (შეიღგაზი) მდიდარ ქვეყნებს შორის აღმოჩნდება.

15. ახალციხის საბადოს ქალცედონ-აქატის ნიმუშების ოპტიკურ-მიკროსკოპული, რენტგენოფაზური და რენტგენოფლუორესცენტული მეთოდებით ჩატარებული კვლევებით მიღებული შედეგების და არსებულ ლიტერატურულ მონაცემებზე დაყრდნობით, ჟეოდების ცალკეული შრეები, რომლებსაც ხშირად განსხვავებული ფერის ზოლებრივი (ურთიერთსწვრივი) ან კონცენტრულ-ზონალური მონაცვლეობითი განამეორებადობა ახასიათებს, წარმოდგენილია განსხვავებული რაობის ფაზებით. კერძოდ, კიდურა (კონტაქტური) ზონა წარმოდგენილია ეფუზიური სხეულის პიდროთერმული ხსნარებით შეცვლილი მინერალებით (ჰეილანდიტი, მორდენიტი); რძისფერი არშიები, ძირითადად, წარმოდგენილია α -კრისტობალიტით, α -ტრიდიმიტით, დამორჩილებული რაოდენობით გვხვდება მორდენიტი, კვარცი და ოპალი. α -კრისტობალიტის და α -ტრიდიმიტის არშიები თანდათან გადადის ქალცედონის მცირე ზომის სხივოსნურ არშიებში, რასაც, თავის მხრივ, მარაოსებრი აგრეგატები მოჰყვება და საბოლოოდ კონუსისებრი აგრეგატებით მთავრდება. მონაცრისფრო არშია (ქალცედონი) ხშირად თანდათან გადადის წვრილკრისტალურ კვარცში.

16. რბილი და ძლიერ პლასტიკური, ლითონი, თავისი კაშკაშა ფერით და ელვარებით, კარგი ჭედადობით და წელვადობით, კოროზიისადმი მედეგობით ჰაერსა თუ წყალში, ოქრო მიჩნეულია სიმდიდრის სიმბოლოდ და დაგროვების ობიექტად. ერთგვაროვნებით, გაყოფადობით, პორტატულობით (მცირე მასა და მოცულობა) და დიდი ღირებულებით ოქრო გარკვეულწილად განსაზღვრავს მონეტარული პოლიტიკის საფუძველებს. ოქროს ფასი, როგორც წესი, იზრდება ეკონომიკური კრიზისების დროს. ამიტომ ექსპერტები ვარაუდობენ, რომ ოქროს ფასი ახლო მომავალში კვლავ გააგრძელებს ზრდას. ამიტომ ინვესტორები და, ზოგადად მოსახლეობა ცდილობენ საკუთარი დანახოვები განათავსონ უფრო მყარ ძვირფას ლითონში - ოქროში. აქედან გამომდინარე, მისი საბადოების დამუშავება უნდა მოხდეს მინიმალური დანაკარგებით და გარემოს დაცვის და მდგრადი განვითარების პრინციპების გათვალისწინებით.

17. საქართველოს ეროვნული მუზეუმის არქეოლოგიურმა ექსპედიციამ (ხელმძღვანელი ზ. მახარაძე) 2012 წელს ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე (აფენის სოფსაბჭო, სოფ. ჭაბუკიანის სამხრეთით 6 კმ დაშორებით), მდ. ალაზნის მარცხენა ნაპირზე შეისწავლა „ანანაურის №3 დიდი“ ყორღანული სამარხი, რომელიც, როგორც გაირკვა, ადრებრინჯაოს ხანას მიეკუთვნება და ძვ.წ. III ათასწ. შუახანებით თარიღდება. ანალიზი ჩაუტარდა №1 ეტლის მეორე ბორბალთან აღმოჩენილი

ლითონისებრი ღეროსა და დისკოს ფრაგმენტს ვიზუალური დათვალიერებისა და ჩატარებული დეტალური მიკროსკოპული, რენტგენოფაზური და რენტგენოფლორესცენტული კვლევების საფუძველზე ცალსახადაა დადგენილი, რომ ღერო და დისკო წარმოდგენილია მინერალ ქალკოპირიტის ჟანგვა-აღდგენითი პროცესის შედეგად მიღებული მეორადი მინერალებით, კერძოდ, სოლი ძირითადად – ქალკოზინით, ხოლო დისკო – კოველინით. ქალკოზინი და კოველინი მინარევი ელემენტების შემცველობით რადიკალურად განსხვავდება მადნეულის კარიერის მეორადი სულფიდური მინერალებისაგან.

18. შემოთავაზებულ ნაშრომში მკითხველები გაეცნობიან მკვლევართა მცდელობის რეალური ეკოლოგიური პრობლემების მათემატიკური აღწერისა და გადაწყვეტის შესახებ. ნაშრომში მნიშვნელოვანი ყურადღება ეთმობა გამოყენებითი მათემატიკის იმ საკითხების განხილვას, რომლებიც წარმოიქმნება კონკრეტული ფილტრაციის ალგორითმის რეალიზაციის დროს.

19. მათემატიკის ნებისმიერი მიმართულების განვითარების სტიმული შეიძლება იყოს მოთხოვნები ბუნებათმცოდნეობის, ეკონომიკის და სხვა გამოყენებითი მეცნიერების სფეროში, ასევე თვით მათემატიკის მოთხოვნები ახალი შრომატევადი ამოცანების გადაწყვეტისას. უდავოა, რომ მათემატიკა წარმოიშვა ადამიანის ყოველდღიური პრაქტიკული საქმიანობის გამო საზოგადოების განვითარების ადრეულ საფეხურზე ადამიანის არსებობისათვის ბრძოლაში დასახმარებლად. მიუხედავად თანამედროვე მათემატიკური თეორიების მოჩვენებითი აბსტრაქციულობისა, ისინი წარმოიშვა ბუნებრივად გარემომცველი სამყაროს შესწავლის პროცესში და წარმოადგენს სამყაროზე ჩვენი ცოდნის შემადგენელ ნაწილს. ადამიანთა მიერ დაგროვილი ცოდნა, გარემომცველი სამყაროს ტრადიციული გაგება, გვარწმუნებს იმაში, რომ ადამიანთა საზოგადოების განვითარების პროცესი წინააღმდეგობაში მოდის პლანეტაზე ცხოვრების პირობების ცვალებადობასთან. ამიტომ, ეკოლოგიის პრობლემა ყოველწლიურად სულ უფრო აქტუალური ხდება. ამ პროცესების გადაწყვეტა მკვლევარებისაგან მოითხოვს ურთულესი ეკოსისტემების შესწავლას. შედეგად წარმოიშვა მათემატიკური ეკოლოგია, რომელიც განვითარებულ სამეცნიერო მიმართულებად გადაიქცევა.

20. ნაშრომში განხილულია ხრამის ალუვიურ ნალექებში თვითნაბადი ოქროს გამოვლენილი კონცენტრაციის პერსპექტიულობა მისი მოპოვების მიზნით. რენტგენოფლორესცენტული ანალიზით განსაზღვრულია ასლანურას ხეობის გვიანვარისკულ გრანიტებში, კვარც-პორფირებსა და გრანიტ-პორფირებში განვითარებულ ჰიდროთერმულ სულფიდურ წარმონაქმნებში ოქროს შემცველობა, რათა დადგინდეს სულფიდური მინერალიზაციის მქონე წარმონაქმნები ხომ არ წარმოადგენენ ხრამის ალუვიურ ნალექებში ოქროს დაგროვების ერთ-ერთ წყაროს. ამ ეტაპისთვის ჩატარებული კვლევები საშუალებას არ გვაძლევს ცალსახად ვიმსჯელოთ ასლანურას ხეობის ჰიდროთერმულ წარმონაქმნებში ოქროს მნიშვნელოვან შემცველობაზე, ან პირიქით.

21. მუხრანის ველის უკიდურეს სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში მუხრანის წყალამღების ტერიტორია მდებარეობს, რომლის ფართობი 2.7 კმ²-ია. წყალამღები ჩრდილოეთიდან

სამსრეთისკენ ორიენტირებულ პროფილებზე განლაგებული საექსპლუატაციო ჭაბურღილების ფართობრივი სისტემაა. ჭაბურღილები სუბარტეხიულია და მათი ექსპლუატაცია ამოტუმბვის რეჟიმში მიმდინარეობს. მუხრანის წყალამღები დედაქალაქის სასმელი წყალმომარაგების უმნიშვნელოვანესი კომპონენტია, განსაკუთრებით ინტენსიური წვიმების პერიოდში, როდესაც ძლიერი სიმღვრივის გამო მდინარეთა ფილტრატების გამოყენება პრაქტიკულად შეუძლებელი ხდება. ექსპლუატაციის 30-წლიანი პერიოდის განმავლობაში საბადოს საექსპლუატაციო მარაგი შეფასებული და დამტკიცებული არ იყო და მხოლოდ ახლახან დამტკიცდა. შესაბამისად, არ არის იდენტიფიცირებული და დამტკიცებული საბადოს სანიტარიული დაცვის ზონების (სარტყლების) საზღვრები, რაც საბადოს ათვისების პროცესში დაინტერესებულ ორგანიზაციებთან გარკვეული გაუგებრობების მიზეზი ხდება. ამ სტატიაში, საბადოს ჰიდროგეოლოგიური პირობების ანალიზის საფუძველზე, მოცემულია სანიტარიული დაცვის ზონების ანგარიში მათი შემდგომი დამტკიცების მიზნით, რაც საკითხის გადაჭრის ერთადერთ გზას წარმოადგენს.

22. სტატიაში განხილულია საქართველოს ბუნებრივ სიმდიდრეთაგან ერთ-ერთი გამორჩეული სახეობა – სასმელ-სამკურნალო და ბალნეოლოგიური მიზნებით გამოსაყენებელი ჰიდრომინერალური რესურსები. მათი სიუხვე და რეგიონებში მოხერხებული მდებარეობა, განვითარებულ ინფრასტრუქტურასთან ერთად, ქვეყნის ეკონომიკური წინსვლის მნიშვნელოვანი წინაპირობაა;
23. სტატიაში მიმოხილულია საქართველოს ერთ-ერთი გამორჩეული ბუნებრივი სიმდიდრის – მიწისქვეშა მტკნარი სასმელი წყლის რესურსების თანამედროვე მდგომარეობა; განხილულია მათზე მუდმივი მონიტორინგის აუცილებლობისა და მნიშვნელობის საკითხი. მიწისქვეშა წყლების დაცვისა და რაციონალური ათვისებისათვის ქვეყნის მოსახლეობის მაღალი ხარისხის სასმელი წყლით უზრუნველყოფის მიზნით.
24. ნაშრომში განხილულია მონაცემები ყაზბეგის რაიონის ნახშირმჟავა მინერალურ წყლებში ლაბორატორიულად განსაზღვრული 12 მიკროელემენტის განაწილების შესახებ. ფაქტობრივი შემცველობების მიხედვით, გამოყოფილია მიკროკომპონენტების ჯგუფი, რომლებიც შესწავლილ მინერალურ წყლებში დაგროვების ან მიგრაციის მაღალი უნარით ხასიათდება.
25. დეპრესიები (ქვაბულები) რელიეფის უარყოფითი ფორმებია, დედამიწის ქერქის ნაოჭადისლოკაციებისა რხევითი მოძრაობების შედეგია. საქართველოს ბევრ რეგიონში სხვადასხვა მასშტაბისა და სიღრმის დეპრესია არის შესწავლილი. მთლიანად ქვეყნის ტერიტორია განლაგებულია მათათაშუა ღრმულების ფარგლებში. მათი წარმოშობა და განვითარება, როგორც ტექტონიკური, ისე ეროზიული მოვლენების სინქრონულად ზემოქმედების ვარაუდის საფუძველს იძლევა. მის ბუნებრივ გარემოში ქანების თითქმის ყველა ტიპის არსებობა დედამიწის ქერქში, ქმნის რთულ საინჟინრო-გეოლოგიურ ფონს. მრავალფეროვანი კომპლექსების არსებობის გამო, გამწვავებული ეკოლოგიური ვითარების პირობებში განსაკუთრებული ყურადღების საგანია ქვაბულების, კერძოდ, ჩაკეტილი დეპრესიების ტერიტორიის რაციონალურად გამოყენების პერსპექტივა. სტატიაში მაგალითის სახით განხილულია სოფელ ფსხუს, რიწის ტბის,

“თბილისის ზღვის” ქვაბულების გეოლოგიურ გარემოში განვითარებული მოვლენები.

26. სტატიაში განხილულია ჰიდროელექტროსადგურ “დარიალი“-ს სადერივაციო გვირაბის განლაგების ტერიტორიის გეოლოგიური აგებულება. სადერივაციო გვირაბის განლაგების ტერიტორიაზე გამოიყო ლითოსტრატოგრაფიული ერთეულები და მათი გავრცელების ფარგლები. სტატიაში მოცემულია ცალკეული ლითოსტრატოგრაფიული ერთეულების სიმკვრივისა და სიმტკიცის მახასიათებლების გაანგარიშება. საველე და ლაბორატორიული კვლევებით მოპოვებული მონაცემების გამოყენებით გამოთვლილია კვლევანი ქანების სტრუქტურის რეიტინგი.
27. სტატიაში განხილულია თბილისის შემოვლითი საავტომობილო გზის გასწვრივ მეწყერული უბნების საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები და მათი სტაბილურობის ანგარიში. სტატიაში ასევე აღწერილია რეკომენდაციები მეწყერული უბნების სტაბილიზაციისათვის.
28. სტატიაში განხილულია საავტომობილო ტრასასთან მიმდებარე სავარგულებზე და სამანქანო ცენტრალური გზებიდან ძლიერ დაშორებულ ფართობებზე მოწეული ბოსტნეულის ეკოქიმიური მდგომარეობა მათში მძიმე ტოქსიკური მეტალების შემცველობის გათვალისწინებით. კრიტიკულად არის გაანალიზებული საქართველოს სინამდვილეში ავტორის მიერ დაგროვილი ფაქტობრივი მასალა და გამოვლენილია ტოქსიკური მეტალების განაწილების კანონზომიერებები.
29. თბილისისპირა რაიონის ზედაცარცული ქანების ნაპრალოვანი სისტემები ნაშრომში განხილულია თბილისისპირა რაიონის ზედაცარცული წარმონაქმნების ნაპრალოვნების საკითხი ამ ქანებში განვითარებული ნაპრალოვანი სისტემების სავარაუდო მოდელის შექმნის მიზნით. შესწავლილია ზედაპირული გაშიშვლებები აჭარა-თრიალეთის ნაოჭა ზონის და ართვინ-ბოლნისის ბელტის ფარგლებში; კერძოდ, ნაპრალთა სისშირე, გავრცელება, გახსნა, მორფოლოგია, ნაპრალოვნების ძირითადი პარამეტრების კავშირი ლითოლოგიასთან, სტრუქტურასთან, შრის სისქესთან, ლასტროფიზმის ხასიათთან და ხარისხთან. ამ მიზნით გამოყენებულია აგრეთვე მანავის და დასავლეთი რუსთავის ფართობების ჭაბურღილებიდან აღებული ზედაცარცული ქანების შლამები. გამოტანილია დასკვნები თბილისისპირა რაიონის ზედაცარცული ნალექების ნაპრალოვნების კანონზომიერებების შესახებ.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
---	--------------------------------	---------------------	------------------------------------

1	გ.მაღალაშვილი, ა.მაღალაშვილი, შ.კელეპტრიშვილი, გ.კორძაძე	დასავლეთ საქართველოში სარმატულ მერგელოვან ქანებში ბენტონიტური თიხის სამრეწველო ბუდობების გამოვლენა და მათი გენეზისი	საერთაშორისო კონფერენცია “Ресурсо сберегающие технологии”, 2015 წ. 23-24 აპრილი, თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
2	გ.მაღალაშვილი, ვ.ნადირაძე, რ.კოფმანი, ი.იგურიძე	საქართველოს სასარგებლო წიაღისეულის 1:1000 000 მასშტაბის რუკა (მინერალურ-ნედლეულის გრაფიკული მოდელი)	საერთაშორისო კონფერენცია “Ресурсо сберегающие технологии”, 2015 წ. 23-24 აპრილი, თბილისი, სტუ
3	გ. მაღალაშვილი	Issue of the Wastes Causing Questions in Some Ore Mining Complex	საერთაშორისო კონფერენცია “International Conference “APPLIED GEOLOGY: Problems, Inventions” ICAE, 2015 w., 7-10 მაისი, თბილისი-ბათუმი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
4	ნ. ფოფორაძე ო. სესკურია	ყაზბეგ-ომალის თიხაფიქლებში ბუნებრივი აირის შემცველობის პერსპექტიულობა	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი 2015, თბილისი
5	N.Poporadze I. Shekriladze O. Seskuria	The availability of natural gas content shales of Kazbegi-Omalo	July 16-18,2015,Tbilisi
6	ნ. ფოფორაძე ო. სესკურია	ახალციხის საბადოს ქალცე- ლონ-აქატების მინერალოგიუ- რი თავისებურებანი	23-24 აპრილი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი,
7	ნ. ფოფორაძე ო.სესკურია პ. ივანიშვილი	ტალავერის (ფახრალის) ტუფის საბადო და მისი დამუშავება.	11 დეკემბერი, სსიპ გრიგოლ წულუკიძის სამთო ინსტიტუტი. მე-2 სამეცნიერო კონფერენცია „სამთო საქმის და გეოლოგიის აქტუალური პრობლემები”

8	ი.ახვლედიანი ი.გოგონაია	ხელის სპექტრომეტრის XRF გამოყენება ძველი ქართული მოჭედილყდიანი ხელნაწერების დიაგნოსტიკისათვის შედეგები, პრობლემები და პერსპექტივები	16-18 ივლისი, 2015, თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
9	მ.ბაღნაშვილი, ო.კავთელაშვილი, ნ.ადეიშვილი, ა.შეყილაძე, ნ.მაისურაძე	დავით გარეჯის საბადოს ვერცხლის შემცველი ბარიტის მადნებში ვერცხლის არსებობის ფორმების დადგენა	11 დეკემბერი, 2015, თბილისი, გრიგოლ წულუკიძის სამთო ინსტიტუტი

1. დასავლეთ საქართველოში, ხობის რაიონის სოფ. ახალი ხიბუტის მიდამოებში გავრცელებული სარმატული ასაკის მერგელების გეოლოგიურმა კვლევამ მათ შედგენილობაში სამრეწველო და მაღალი ხარისხის ბენტონიტური თიხების აღმოჩენის საშუალება მოგვცა. გამოთქმულია აზრი, რომ მერგელების თიხური კომპონენტის წარმოქმნაში მონაწილეობდა წერილმარცვლოვანი ვულკანური მასალა, ძირითადად ფერდური, რომელიც ზღვის წყლის პირობებში გარდაიქმნა მორტმონილორიტად. გამოთქმულია მოსაზრება, რომ მერგელოვანი ქანების გავრცელების არეალში მოსალოდნელია ასევე ბენტონიტური თიხების ახალი ბუდობების აღმოჩენა.
2. გის-ატლასის პროგრამის შესაბამისად შედგენილია საქართველოს სასარგებლო წიაღისეულის 1:1000 000 მასშტაბის რუკა, რომელზეც შესაბამისი საბადოები სპეციალური ნიშნებით დაყოფილია მათი მასშტაბის და მნიშვნელობის მიხედვით (მსხვილი, საშუალო და მცირე).
3. მოხსენებაში გამახვილებულია ყურადღება სასარგებლო წიაღისეული საბადოების უდანაკარგო და კომპლექსურად დამუშავების საკითხებზე. მოყვანილია საქართველოს მაგალითები, მათ შორის ტყიბული-შაორის ნახშირის საბადოზე შემცველი “ფუჭი ქანები”, რომელიც არგილიტებითაა წარმოდგენილი, ეს უკანასკნელი შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს ალუმინის საწარმოებლად და მთელი რიგი სამშენებლო მასალების დასამზადებლად (აგური, კრამიტი, საკედლე ბლოკები და სხვ).
4. წარმოდგენილ ნაშრომში ჩვენ მიერ აღწერილი და გამოკვლეულია კავკასიონის ნაოჭა სისტემის ქვედა- და შუაიურული ფიქლებრივი ტერიგენული ფორმაციის ქვიშაქვების (კვარცის ქვიშაქვები, კვარციტები, არკოზული ქვიშაქვები), ალევროლითებისა და თიხაფიქლების (ასპიდური, ალევროლით-ფსამიტური) ლითოლოგიური და მინერალოგიური შედგენილობა. ჩატარებული პეტროგრაფიული და რენტგენოფაზური ანალიზის საფუძველზე დადგენილია ქანის ტიპები და მათი შემადგენელი მინერალური ფაზების რაობა და რაოდენობა. თიხაფიქლებში განსაზღვრულია ორგანული ნახშირბადის შემცველობა. ყაზბეგ-ომალის რეგიონის მთელ ტერიტორიაზე (ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი, ასას, პირიქითა ალაზნის, თუშეთის ალაზნის, სტორის ხეობები და სხვ.) ჩვენ

მიერ ჩატარებული საველე-გეოლოგიური სამუშაოებისას ბუნებრივი გაშიშვლებებიდან და ჭრილებიდან აღებული და აღწერილი თიხაფიქლების ნიმუშების ლაბორატორიული (მიკროსკოპული, რენტგენოფაზური, რენტგენოფლუორესცენციული, თერმული) კვლევებით მიღებული შედეგების გაანალიზების საფუძველზე (ტექტონიკური პირობები, მინერალოგიური პარაგენეზისი, ორგანული ნახშირბადის შემცველობა, კატაგენეზისის დონე) გამოვყავით შეილგაზის (ბუნებრივი აირის) შემცველობის თვალსაზრისით პერსპექტიული ლოკალური უბნები, რომელთა მცირე ნაწილის პროდუქტიულობის დადგენის შემთხვევაშიც კი საქართველო ბუნებრივი გაზით (შეილგაზი) მდიდარ ქვეყნებს შორის აღმოჩნდება.

5. თიხაფიქლები საქართველოშიც ფართოდაა გავრცელებული სხვადასხვა ტექტონიკურ ერთეულში და საკმაოდ დიდ ტერიტორიებსაც მოიცავს. კვლევისათვის ამ ეტაპზე რიგი მნიშვნელოვანი მონაცემების გათვალისწინებით კავკასიონის ნაოჭა სისტემის თიხაფიქლები ავირჩიეთ. სწორედ ყაზბეგი-ომალოს ზონის თიხაფიქლების შესწავლას ვახორციელებთ შოთა რუსთაველის ეროვნული ფონდის დაფინანსებული კვლევებით, რის საფუძველზეც მუშავდება კრიტერიუმები საძიებო საქმიანობისათვის. ჩვენ მიერ აღწერილი და გამოკვლეულია ქვედა- და შუაიურულ ნალექებში გავრცელებული ქვიშაქვები (კვარცის ქვიშაქვები, კვარციტები, არკოზული ქვიშაქვები), ალევროლითები, თიხაფიქლები (ასპიდური, ალევროლით-ფსამიტური). ამ უკანასკნელს ქვედა და შუაიურული ნალექების დაახლოებით 80% უჭირავს. შესწავლილი თიხაფიქლების მცირე ნაწილის პროდუქტიულობის დადგენის შემთხვევაშიც კი საქართველო ბუნებრივი გაზის (შეილგაზი) მდიდარ ქვეყნებს შორის აღმოჩნდება.
6. ახალციხის საბადოს ქალცედონ-აქატის ნიმუშებზე ოპტიკურ-მიკროსკოპული, რენტგენოფაზური და რენტგენოფლუორესცენციული მეთოდებით ჩატარებული კვლევებით მიღებულ შედეგებსა და არსებულ ლიტერატურულ მონაცემებზე დაყრდნობით, ჟოდების ცალკეული შრეები, რომლებსაც ხშირად განსხვავებული ფერის ზოლებრივი (ურთიერთსწვრივი) ან კონცენტრულ-ზონალური მონაცვლეობითი განმეორება ახასიათებს, წარმოდგენილია განსხვავებული ფაზებით. კერძოდ, კიდურა (კონტაქტური) ზონა წარმოდგენილია ეფუზიური ქანის ჰიდროთერმული ხსნარებით შეცვლილი მინერალებით (ჰეილანდიტი, მორდენიტი); რძისფერი არშიები, ძირითადად, წარმოდგენილია α -კრისტობალიტით, α -ტრიდიმიტით, დამორჩილებული რაოდენობით გვხვდება მორდენიტი, კვარცი და ოპალი. α -კრისტობალიტისა და α -ტრიდიმიტის არშიები თანდათანობით გადადის ქალცედონის მცირე ზომის სხივოსნურ არშიებში, რასაც, თავის მხრივ, მარაოსებრი აგრეგატები მოჰყვება და საბოლოოდ, კონუსისებრი აგრეგატებით მთავრდება. მონაცრისფრო არშია (ქალცედონი) თანდათანობით გადადის წვრილკრისტალურ კვარცში.
7. საქართველოში სამშენებლო და მოსაპირკეთებელი ქვების მრავალი საბადო და მადანგამოვლინებაა ცნობილი. ქვეყანას ამ ქვების მოპოვებისა და დამუშავების დიდი გამოცდილება გააჩნია და მათი გამოყენება ათასწლეულებს ითვლის. მოსაპირკეთებელი ქვებიდან ერთ-ერთი გამორჩეულია ბოლნისის ტუფი, რომელიც სახესხვაობების მრავალფეროვნებით ხასიათდება. ფახრალის საბადოს აგებულიაში, ძირითადად,

სადა (ერთგვაროვანი) ტუფები, მომწვანო ფერის ტუფობრექჩიები, დეკორატიული ტუფები, ტუფოგრაველიტები და ლიპარიტის მცირე სიმძლავრის დაიკები მონაწილეობს. პეტროგრაფიული თვალსაზრისით დეკორატიული ტუფი წარმოადგენს შეცვლილ ლიპარიტულ ტუფს, რომელშიც აღინიშნება პორფირული სტრუქტურის ქანთა ნატეხების რელიქტები. ამჟამად საბადოზე მუშავდება მოსაპირკეთებელი ტუფების რამდენიმესახეობა. ამჟამად, ფახრალის ტუფის საბადოს კარიერის დამუშავება ხორციელდება თანამედროვე ტექნიკის გამოყენებით, ფაქტიურად, დანაკარგის გარეშე.

- 8.** ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში დაცულ უნიკალურ ხელნაწერთა შორის აღსანიშნავია მოჭედილ ყდაში ჩასმული ქართული ხელნაწერები. აშშ საელჩოს დაფინანსებით ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში 2014-2015 წლებში განხორციელდა პროექტი “უძველესი ქართული მოჭედილი ძეგლების დიაგნოსტიკა (XI – XIII ს.ს. ქართული ხელნაწერები)”, რომელიც ითვალისწინებდა ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში დაცული 60-მდე მოჭედილყდაიანი ხელნაწერის ყდების დეტალურ შესწავლასა და დაზიანებების დიაგნოსტიკას სამომავლო რესტავრაციისა და კონსერვაციის მიზნით, კვლევის პროცესში ხელნაწერთა ჭედური ყდების მეტალის შენადნობების ზუსტი შედგენილობის შესწავლის აუცილებლობა გამოიკვეთა. ყდების მეტალის შენადნობების ქიმიური შედგენილობის ანალიზი განხორციელდა არაინვაზიური რენტგენულ-ფლუორესცენტული ანალიზატორის Portable XRF Analyzer, ე.წ. XRF Gun-ის მეშვეობით (დასინჯვის სიზუსტე არანაკლებ, დასინჯვის ფართობი – 3X2სმ², შედწვევის სირღმე 10-20 მკმ) ქართული ხელნაწერების მოჭედილი ყდების შენადნობების ქიმიური ანალიზი იძლევა მნიშვნელოვან ინფორმაციას სხვადასხვა ისტორიულ ეპოქებში დაზიანებული შენადნობების შემადგენლობის თავისებურებათა შესახებ. ეს ინფორმაცია მნიშვნელოვანია, როგორც ჭედური ყდების ტექნოლოგიური კვლევის, ისე რესტავრაცია-კონსერვაციის სქემების შემუშავებისა და დათარიღებისათვის.
- 9.** დავით-გარეჯის საბადოს ვერცხლ-ბარიტის მადნების ტექნოლოგიური კლასის დადგენის მიზნით შესწავლილია ვერცხლის არსებობის მინერალური ფორმები როგორც მინერალოგიური, ისე ფაზური ნიმუშები წარმოადგენს კვარც-ბარიტულ ქანს, რკინის ოქსიდების და ჰიდროოქსიდების ჩანაცვლებით და გამოყოფით. მადნეული მინერალებიდან გვხვდება პირიტის ჩანართები რკინის მინერალებში, ქალკოპირიტის ჩანაწინწკლები კვარცში, ვერცხლის და არგენტიტის შენაზარდებით კვარცში. სელექციური გამსხნელების გამოყენებით დადგენილია ვერცხლის არსებობა ქლორაგრიტის, თვითნაბადი და მარტივი სულფიდების სახით.

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	შ. გეგია	Геология и структурные условия формирования рудных тел Меквенского Баритоносного поля (Окрибский рудный узел)	ალმაატა 2015
2	ჯანაშია შ. გეგია შ.	Геология и структурные условия формирования рудных тел Меквенского баритоносного поля	ბაქო 2015
3	И.И. Шатилова, И.М. Коклашвили.	О геологической истории основных седиментационных бассейнов на территории Грузии в сарматское время (по данным палинологического анализа)	LXI сессия палеонтологического общества 6-10 апреля 2015 года Санкт-Петербург, Средний пр.,74, ВСЕГЕИ
4	И.М. Коклашвили, И.И. Шатилова.	Об использовании ландшафтно-фито-ценологического метода при интерпретации палинокомплексов сарматских отложений Восточной Грузии	LXI сессия палеонтологического общества 6-10 апреля 2015 года Санкт-Петербург, Средний пр.,74, ВСЕГЕИ
5	Natia Inanashvili Nino Adeishvili	Peculiarity of Hydrothermal Quartz Veins in the Liasshales and of Their Contact Impact (the Pirikita Alazani River Gorge)	October 12-15, 2015, Baku, Azerbaijan National Academy of Sciences
6	უ. ზვიადაძე, მ. მარდაშოვა	Оползневые явления в пределах застроенной части территории г. Тбилиси	<i>СЕМНАДЦАТЫЕ СЕРГЕЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ «Инженерно- геологические и геоэкологические проблемы городских агломераций»</i>

			Чтения состоятся: 19-20 марта (четверг - пятница) 2015 г. по адресу: Москва, Ленинский проспект 32а (здание Президиума РАН)
7	უ. ზვიადაძე, მ. მარდაშოვა	Vertical zoning of ground waters confined to dislocated rocks Of Upper Jurassic carbonate flysch (Georgia)	INTERNATIONAL CONFERENCE, June, 11-13, 2015 LA ROCHE-SUR-YON, Vendée, France 20th International Association of Hydrogeologists French Chapter Technical days Hard-Rock Aquifers: the up to date concepts and the practical applications Website: www.cfh-ah.fr/soclevendee2015
<ol style="list-style-type: none"> 1. სტატიაში განხილულია ოკრიბის მადნიანი კვანძის მექანიკის ბარიტისშემცველი ველის ფორმირების სტრუქტურული პირობები და გეოლოგია; 2. მოცემულია მექანიკის ბარიტისშემცველი ველის მადნეული სხეულების დახასიათება მათი სტრუქტურები და ფორმირების პირობები; 3. საქართველოში, სარმატული ნალექები ფართოდ არის გავრცელებული და იყოფა სამ ქვესართულად. შესწავლილი რეგიონის მთელ ტერიტორიაზე ქვედა და შუა სარმატული წარმოდგენილია ზღვიური ნალექებით, რომლებიც შეიცავს მაკრო და მიკროფლორას. შიტუაცია შეიცვალა შუა სარმატულის შემდეგ. მ დროს დასავლეთში შენარჩუნებულია ზღვიური პირობები, ხოლო აღმოსავლეთით იწყება კონტინენტური ფორმირებების ჩამოყალიბება, რომლებიც მოკლებულია დიდი ზომის მცენარეულ ნაშთებს. ეს არის ერთ-ერთი ძირითადი მიზეზი, რომ ბოლო დრომდე არ არსებობდა, მონაცემები გვიანი ფლორის შესახებად აღმოსავლეთ საქართველოში. პალინოლოგიური მეთოდის გამოყენებამ მოგვცა საშუალება თვალი გვედევნებინა ერთის მხრივ, მცენარეული და კლიმატის დინამიკისთვის სარმატული ასაკის სამივე პერიოდისთვის, ხოლო მეორეს მხრივ, შეგვადერებინა ეს მონაცემები დასავლეთ საქართველოსთვის. 4. შარმატული ნალექების პალინოლოგიური კომპლექსები აღმოსავლეთ საქართველოში იყო ინტერპრეტირებული ლანდშაფტ-ფიტოცენოლოგიური მეთოდის დახმარებით, 			

რომელიც ეფუძნება განედური ზონალურობის კანონს, რაც გავლენას ახდენდა მცენარეულ განაწილებაზე წარსულსა და აწმყოში. ს მეთოდი არ იძლევა კლიმატური პარამეტრების ზუსტ შეფასებას, მაგრამ საშუალებას გვაძლევს აღვადგინოთ მცენარეული ზონების საზღვრების ცვლილებები. მის გამო, ლანდშაფტო-ფიტოცენოლოგიური მეთოდი არის კლიმატური პირობების ყველაზე ეფექტური რეკონსტრუქცია მთიან რეგიონებში, სადაც შედარებით შეზღუდული არეალია და ამავდროულად არსებობდა მცენარეული საფარი სხვადასხვა სახის მცენარეულობით.

5. კავკასიონის ნაოჭა სისტემის ქვედა და შუა იურული დანალექი წარმონაქმნები თითქმის მთლიანად დასერილია ჰიდროთერმული კვარცის სხვადასხვა სიმკვარის, ორიენტირებისა და გეოქიმიური შედგენილობის ძარღვებითა და ძარღვაკებით, სადაც შეიძლება გამოიყოს რამდენიმე გენერაცია. კვარცის ძარღვებსა და შემცველ ქანებს ჩაუტარდა მიკროსკოპული, რენტგენოფაზური და რემიტგენოფლუორესცენტული კვლევები. კვარცის ძარღვები ძირითადად სტერილურია, იშვითად ფიქსირდება კვარც-მინდვრის შპატთან. შემცველი ქანები ძირითადად თიხაფიქლებითა და მეტაქვიშაქვებითაა წარმოდგენილი;
6. ამჟამად, ქ. თბილისში მიმდინარე სამშენებლო ბუმის პირობებში ადგილი აქვს ქალაქის სხვადასხვა უბნებზე მრავალსართულიანი ნაგებობების მშენებლობას. ამავდროს, არ არის გათვალისწინებული, რომ ზოგი ასეთი უბანი მშენებლობისთვის საფრთხის შემცველია, განსაკუთრებით ნაგებობათა ექსპლუატაციის პროცესში. საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების უგულვებელყოფამ უკვე გამოიწვია სერიოზული დეფორმაციები არსებულ შენობებში და მომავალში დეფორმაციათა რაოდენობა უდაოდ მოიმატებს;
7. დიდი კავკასიონის სამხრეთ ფერდობის ნაოჭა სისტემის ზედა იურულ-ქვედა ცარცული ფლიშური ნალექები ტექტონიკური კონტაქტით გადადის ალაზნის მთათაშორის დეპრესიაში. ტექტონიკური რღვევები საერთო კავკასიური მიმართულებისაა ჩრდილო-დასავლეთიდან სამხრეთ-აღმოსავლეთისკენ. რეგიონალური რღვევის გასწვრივ ხსენებული ფლიში შეცოცებულია მიოცენის ფხვიერ კონტინენტურ ნალექებზე. გოგირდ-წყალბადიანი მინერალური წყაროების გამოსავლები დაკავშირებულია აღნიშნულ ტექტონიკურ კონტაქტთან. ბურღვის მონაცემებით, ნათლად ჩანს კარბონატულ ფლიშში ცირკულირებადი მიწისქვეშა წყლების ვერტიკალური ჰიდროქიმიური ზონალურობა.

**IV.1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე
შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	კატალიზატორული ბადეების ქიმიური შედეგების განსაზღვრა, მათში პლატინის, პალადიუმის და როდიუმის ზუსტი რაოდენობის დასადგენად. ანალიტიკური ქიმია. რუსთავის აზოტი	ნ. ფოფორაძე	<p>ი. გვალია</p> <p>ს. გველესიანი</p> <p>ნ. ინანაშვილი</p> <p>ხ. გაჩეჩილაძე</p>	სახელმეცნიერო თემები
2	ღორე შენადნობის ქიმიური შედგენილობის განსაზღვრა. შპს RMG Gold	ნ. ფოფორაძე	<p>ი. გვალია</p> <p>ი. ქუთელია</p>	
3	ქანების პეტროგრაფიული-ლითოლოგიური შესწავლა შპს „ჯეოინჟინერიგი“ შპს „გლობალტრანსი“ შპს „ჯეოსთილი“ შპს „ტურინვესტი“	ნ. ფოფორაძე	<p>ი. ფარადაშვილი</p> <p>ს. გველესიანი</p> <p>ო. სესკურია</p> <p>ნ. იკოშვილი</p>	
4	ბრილიანტის ქვების ხარისხის დადგენა. შპს „ზარაფხანა“	ნ. ფოფორაძე	<p>ხ. გაჩეჩილაძე</p> <p>ო. სესკურია</p>	
5	უძველესი ქართული მოჭედული ძეგლების დიაგნოსტიკა (XI – XIII ს.ს. ქართული ხელნაწერები) გემოლოგიური კვლევა, ძვირფასი ქვების დიაგნოსტიკა	ბუბა კუდავა	<p>ია ახვლედიანი</p> <p>ასმათ გვაზავა</p> <p>თამარ დვალიშვილი</p> <p>მაია კარანაძე</p> <p>მარია კრისტინა</p>	აშშ ელჩის კულტურის დაცვის ფონდი (U.S. Ambassadors Fund for Cultural Preservation - AFCP)

			პასიერი	
6	<p>ქ. თბილისში, დიდმის ველზე, სამელი წყლის ძველი მილსადენის გამოცვლასთან დაკავშირებით კოროზიის გამომწვევი ჰიდროგეოლოგიური, საინჟინრო-გეოლოგიური და მიკრობიოლოგიური ძირითადი ფაქტორების კვლევები.</p> <p>დარგი – ჰიდროგეოლოგია, მიმართულება – გარემოს აგრესიული ზემოქმედება</p>	მ. მარდაშოვა	<p>უ. ზვიადაძე, მ. ლაპიაშვილი, თ. ძაძამია, ნ. ქევხიშვილი</p>	<p>ადგილობრივი გრანტი</p> <p>დამფინანსებელი - შპს “ჯორჯიან უოთერ ენდ ფაუერი”</p>
7	<p>საინჟინრო-გეოლოგიური დასკვნა ახალდაბის ქუჩა №7-ში (წყნეთი) მდებარე საცხოვრებელი სახლის და კარმიდამოს მდგომარეობის შესახებ (2015 წლის 13 ივნისის წყალდიდობასთან დაკავშირებით).</p> <p>დარგი – საინჟინრო გეოლოგია;</p> <p>მიმართულება – საინჟინრო-გეოდინამიკური პროცესები</p>	უ. ზვიადაძე,	<p>მ. ლაპიაშვილი, მ. მარდაშოვა</p>	დაფინანსების გარეშე
8	<p>საპროგნოზო ჰიდროგეოლოგიური დასკვნა წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფ. ზემო ჟონეთის სასმელი წყალმომარაგების შესახებ</p>	უ. ზვიადაძე,	-	<p>დაფინანსების გარეშე.</p> <p>გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი</p>
9	<p>საპროგნოზო ჰიდროგეოლოგიური დასკვნა მდ. ძამას ხეობაში მდებარე გეთსამანიის დედათა მონასტრის წყალმომარაგების საკითხზე.</p>	უ. ზვიადაძე	<p>მ. მარდაშოვა, ა. ქემოკლიძე</p>	<p>დაფინანსების გარეშე.</p> <p>გეთსამანიის დედათა მონასტერი</p>

	<p>დარგი – ჰიდროგეოლოგია</p> <p>მიმართულება - წყალმომარაგება</p>			
<p>1. “პლატინა–პალადიუმ–როდიუმიანი ბადეების ქიმიური შედგენილობის დადგენა”(შემკვეთი შპს „რუსთავის აზოტი“, ხელშეკრულება №19/05). ხელშეკრულებით გათვალისწინებულია შემდეგი სამუშაოები:</p> <ul style="list-style-type: none"> • შპს “რუსთავის აზოტის” წარმოებაში კატალიზატორად გამოყენებული, დიდ ბრიტანეთში კომპანია “Johnson Matty”-ში გადასამუშავებლად გასაგზავნი პლატინა–პალადიუმიანი, პლატინა–პალადიუმ–როდიუმიანი, პლატინა–როდიუმიანი, პლატინა–ნიკელიანი ბადეების ლითონური მასალის ქიმიური შედგენილობის განსაზღვრა, რაც გვაძლევს საშუალებას დიდ ბრიტანეთში განახლების შემდეგ შპს “რუსთავის აზოტის” მიერ შემოტანილი პლატინა–პალადიუმიანი, პლატინა–პალადიუმ–როდიუმიანი, პლატინა–როდიუმიანი, პლატინა–ნიკელიანი ბადეების ქიმიური შედგენილობის შედარება დიდ ბრიტანეთში გატანილ ბადეებთან მათი იდენტიფიკაციისთვის. <p>2. ”დორე შენადნობის ქიმიური შედგენილობის განსაზღვრა” (შემკვეთი შპს „RMG GOLD”, ხელშეკრულება №22/05). ხელშეკრულებით გათვალისწინებულია შემდეგი სამუშაოები:</p> <ul style="list-style-type: none"> • დორე შენადნობის ქიმიური შედგენილობის განსაზღვრა მასში ოქროს, ვერცხლის და სპილენძის ზუსტი რაოდენობის დადგენის მიზნით, • სამუშაოების სპეციფიკიდან გამომდინარე ნიმუშების აღება ხორციელდება დაბა კაზრეთში შპს “RMG GOLD”-ს ბაზაზე. “დორე შენადნობის” ზოდიდან საანალიზო ნიმუშების აღება ხორციელდება ზოდის ორივე მხარეს დიაგნოსტიკური მიმართულებით ორ-ორი წერტილიდან; ზოდი იბურდება მისი სისქის ნახევარ სიღრმემდე; საშუალოდ თითო ანალიზისთვის საჭიროა სულ მცირე 2 გრ; აქედან ნახევარი ინახება საკონტროლოდ შპს “კვარციტში”, ხოლო მეორე ნახევარი მოგვაქვს სტუ-ს გმნკდგრ ცენტრის საგამოცდო ლაბორატორიაში ქიმიური და რენტგენოსპექტრული მეთოდით ანალიზების ჩასატარებლად. <p>3. „ქანების ლითოლოგიურ-პეტროგრაფიული შესწავლა” (შემკვეთი შპს „ჯეონინჟინირინგი”, შპს „გლობალტრანსი”, შპს „ჯეოსთილი”, შპს „ტურინვესტი“.) ხელშეკრულებით გათვალისწინებულია შემდეგი სამუშაოები:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ქანის სტრუქტურისა და ტექსტურის განსაზღვრა, ლითოლოგიურ-პეტროგრაფიული აღწერა და ქანის რაობის განსაზღვრა; • ქანის რენტგენოსტრუქტურული ანალიზი და მინერალური შედგენილობის განსაზღვრა; <p>4. „ბრილიანტის ქვების ხარისხის დადგენა” (შემკვეთი შპს „ზარაფხანა”) ხელშეკრულებით გათვალისწინებულია შემდეგი სამუშაო:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ბრილიანტის ქვების ხარისხის დადგენა (კლასიფიკაცია მიღებული მსოფლიოს სტანდარტების მიხედვით), ფერისა და სისუფთავის ჩვენებით. <p>5. უძველესი ქართული მოჭედილი ძეგლების დიაგნოსტიკა (XI – XIII ს.ს. ქართული ხელნაწერები) გეომოლოგიური კვლევა, ძვირფასი ქვების დიაგნოსტიკა. ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში დაცული ადრეული პერიოდის მოჭედილყდიან ხელნაწერთა ყდების</p>				

დეტალური შესწავლა (მათ შორის დამღების წაკითხვა, ლითონის შედგენილობის დადგენა, ძვირფასი ქვების დიაგნოსტიკა, დაზიანებების ანალიზი) და კონსერვაციის მეთოდების განსაზღვრა მათი შემდგომი კონსერვაციის, დაცვისა და პოპულარიზაციისათვის.

6. ქ. თბილისში, დიდმის ველზე, სამელი წყლის ძველი მილსადენის გამოცვლასთან დაკავშირებით კოროზიის გამომწვევი ჰიდროგეოლოგიური, საინჟინრო-გეოლოგიური და მიკრობიოლოგიური ძირითადი ფაქტორების კვლევების შედეგები:
  - მილსადენის განთავსების გრუნტის ფიზიკური თვისებების (სიმკვრივე, ტენიანობა, ფორიანობა, პლასტიკურობა, მზიდუნარიანობა) შესწავლა;
  - მილსადენის განთავსების გრუნტის, როგორც შემცველი გარემოს, მეტალის მიღებზე აგრესიული ზემოქმედების შესწავლა;
  - წყლის სინჯების ქიმიური ანალიზების შესრულების გზით მილსადენის და გრუნტის წყლების პერმანენტული კონტაქტის მონაკვეთებზე წყლის მეტალზე აგრესიული ზემოქმედების შესწავლა;
  - მილსადენის განთავსების შემცველ გრუნტში არსებული მიკროორგანიზმების სახეობების დადგენა და მეტალის მილსადენზე მათი კოროზიული ზემოქმედების შესწავლა.
7. წყნეთი - ახალდაბის ფართო ზოლის ფარგლებში რელიეფი საინჟინრო-გეოდინამიკური ინტენსიური პროცესების (ეროზია, ღვარცოფი, მეწყერი და ა.შ.) წარმოქმნა-განვითარების არენაა, რაც პერმანენტულ საფრთხეს უქმნის დასახლებებს და სატრანსპორტო კომუნიკაციებს. თითქმის გამოუვალი მდგომარეობაა. მოქალაქე ნაზიბროლა ბრეგაძის სახლკარის უსაფრთხოების საკითხთან დაკავშირებით, სპეციალისტები მიიჩნევენ, რომ აუცილებელია საცხოვრებელი სახლის ეზოს სიღრმეში გადატანა, ხრამის კბოდედან რაც შეიძლება მოშორებით და კონსტრუქციულად მაქსიმალურად საიმედო სახლის აშენება.
8. წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფელ ჟონეთის მიდამოებში შპს “ანრე” ტეშენიტის საბადოს ღია კარიერული წესით დამუშავებას აწარმოებს. რამდენადაც გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ინფორმაციით ჩვენთვის ცნობილი გახდა, კარიერის ხელმძღვანელობასა და სოფლის მოსახლეობას შორის უთანხმოების მთავარი მიზეზი იმაში მდგომარეობს, რომ მიმდინარე სამთო-მოპოვებითმა სამუშაოებმა მნიშვნელოვნად დააზიანა სოფლის სასმელი წყლით მომარაგების სისტემა.
9. ჰიდროგეოლოგთა ჯგუფი იმყოფებოდა მდ. ძამას ხეობაში მდებარე გეთსამანიის დედათა მონასტრის ტერიტორიაზე საველე – სარეკოგნოსცირებო ჰიდროგეოლოგიური სამუშაოს შესასრულებლად. ჯგუფს მეგზურობას უწევდა მონასტრის წინამძღვარი დედაო მარინე. საკითხი მონასტრის სასმელ და სამეურნეო წყალმომარაგებას ეხება.

ნავთობისა და გაზის ტექნოლოგიების დეპარტამენტი № 303

დეპარტამენტის უფროსი – საქართველოს საინჟინრო აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს ეროვნული პრემიის ლაურეატი, პროფესორი – გურამ ვარშალომიძე.

დეპარტამენტის პერსონალური შემადგენლობა: დეპარტამენტში მოღვაწეობს:

პროფესორი-6

ასოც.პროფესორი – 2

ასისტენტ – პროფესორი – 3

მოწვეული პროფესორი – 2

უფრ. მასწავლებელი-6
(მოწვეული)

სპეციალისტ - 2

ლაბორანტი – 4

II. 1 პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებუ- ლის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ა.ფრანგიშვილი, მ. ჯიბლაძე, გ. ვარშალომიძე, თ. ბაციკაძე, ი.შარაბიძე.	წყალბადის ენერგეტიკა – XXI საუკუნის ენერგეტიკა	საქართველოს ნავთობი და გაზი 2015 წ. №30	თბილისი პოლიგრაფი	13

2	გ. ვარშალომიძე, ი. გოგუაძე, ა. ა.ჭიჭინაძე, ლ. აზმაიფარაშვილი, მ.სურამელაშვილი.	ჭაბურღილების ბურღვის პროცესის ავტომატური მართვისა და კონტროლის კომპიუტერული სისტემები	საქართველოს ნავთობი და გაზი 2015 წ. №30	თბილისი პოლიგრაფი	8
3	გ. ვარშალომიძე, ნ. მაჭავარიანი, ო. ონიაშვილი, გ. ტაბატაძე, ვ. ხითარიშვილი.	ნავთობის დანაკარგების შესახებ.	საქართველოს ნავთობი და გაზი 2015 წ. №30	თბილისი პოლიგრაფი	8
4	გ. ვარშალომიძე, ი. გოგუაძე, ნ. ხუნდაძე, ვ. ხითარიშვილი, ნ. მაჭავარიანი.	MWD და LWD სისტემების გამოყენება დახრილ- მიმართული და ჰორიზონტალური ჭაბურღილების გაყვანისას.	საქართველოს ნავთობი და გაზი 2015 წ. №30	თბილისი პოლიგრაფი	5
5	გ. ვარშალომიძე, ვ. ხითარიშვილი, ა. ჭიჭინაძე, ლ. აზმაიფარაშვილი.	ნაპრალეების წარმოქმნა ჭაბურღილების გაყვანისას და მათი გავლენა ქანების ნგრევის პროცესზე	საქართველოს ნავთობი და გაზი 2015 წ. №30	თბილისი პოლიგრაფი	6
6	დ. აბზიანიძე, რ. მანაგაძე, გ. აბზიანიძე.	დისკრეტული დაკვირვებების მიხედვით მდინარის წყლის მდგომარეობის შეფასება კალმანის ფილტრაციის მეთოდის გამოყენებით	საქართველოს ნავთობი და გაზი 2015 წ. №30	თბილისი პოლიგრაფი	4
7	ლ.ბაშელეიშვილი, მ. კუმელაშვილი, ს. ყულოშვილი.	რაჭის მიწისძვრის სეისმოტექტონიკური სტრუქტურების	საქართველოს ნავთობი და გაზი	თბილისი პოლიგრაფი	9

		გენეზისი	2015 წ. №30		
8	გ. ნიკურაძე, ნ. ჯიქია.	შრომისუბან- წყალწმინდის ნავთობის საბადოს დაძიების შესახებ	საქართველოს ნავთობი და გაზი 2015 წ. №30	თბილისი პოლიგრაფი	11

ანოტაციები

1. შრომაში ნაჩვენებია შავი ზღვის გოგირდწყალბადით მდიდარი სიღრმული წყლის ამოღების დიდი მნიშვნელობა წყალბადის ენერგეტიკის განვითარებისათვის. მოცემულია სიღრმული წყლის ამოღების ახალი მარტივი და ეკონომიური მეთოდი, რომელიც განხორციელდა გასულ წელს ბათუმის აკვატორიაში ჩატარებული ექსპედიციის შედეგად. ასევე შემოთავაზებულია გოგირდწყალბადის დაშლის ფოტოლისოციაციის მეთოდი და შექმნილია შესაბამისი ეფექტური დანადგარი.

2. ნაშრომში დასაბუთებულია თანამედროვე ავტომატური მართვა და კონტროლი კომპიუტერულ სისტემებზე, რომელიც ახორციელებს გეოლოგიურ-გეოფიზიკურ და ტექნოლოგიურ კვლევებს, ჭაბურღილის დაღრმავების დროს ბურღვის რეჟიმის, ჩაშვება-ამოღებითი ოპერაციების, ამორეცხვის, გამაგრების, ტელემეტრიული სამუშაოების ფენის მოსინჯვას ფლუიდზე და ჭაბურღილის გამოცდას და ათვისებას.

3. გაანალიზებულია საქართველოში ნავთობისა და გაზის წარმოების ოპერაციების დროს ნავთობის დანაკარგების აღრიცხვის, მათი დეფინიციების, ნორმირების, ნორმატივების დამტკიცების და გამოყენების ამჟამად არსებული მდგომარეობა და განსაზღვრულია მათი გადახედვის მიზანშეწონილობის მიზეზები.

აღნიშნულია, რომ 2002 წელს შედგენილი „ნავთობისა და გაზის ოპერაციების წარმოების მარეგულირებელ წესებში“ ბუნდოვნად არის განმარტებული ნავთობის დანაკარგების დეფინიცია, ყურადღება გამახვილებულია მარტო ნავთობის ტექნოლოგიურ დანაკარგებზე და არ არის მითითებული ნავთობის მსოფლიო პრაქტიკაში მიღებული ნავთობის ავარიული ანუ ზენორმატიული და ბუნებრივი კლებით გამოწვეული დანაკარგები.

ავტორები თვლიან, რომ 1990 წლიდან დღემდე საქართველოში მოქმედ ნავთობკომპანიებში თითქმის არ ხდება ნავთობის დანაკარგების აღრიცხვა, რაც ძირითადად გამოწვეულია დანაკარგების ნორმების არარსებობით. მათი აზრით, „საქართველოს ნავთობგაზომპოვებელ ობიექტებზე ნავთობის ტექნოლოგიური დანაკარგების განსაზღვრის მეთოდური მითითებების“ თანახმად, უნდა მომხდარიყო ტექნოლოგიური დანაკარგების ნორმირება და ნორმების დამტკიცება, რაც არ შესრულებულა, ხოლო ბუნებრივი კლების დანაკარგების ნორმირებასთან დაკავშირებით არავითარი სამუშაო არ

ნატარებულა. ამ მეთოდური მითითებებით ტექნოლოგიური დანაკარგების, მათ შორის ნაწილობრივ ბუნებრივი კლების განსაზღვრა და პრაქტიკული გამოყენება შეუძლებელია ქვემოთ ჩამოთვლილი გარკვეული მიზეზების გამო. შემოთავაზებულია მოსაზრებები დანაკარგების აღრიცხვის, ნორმირების, ნორმების დამტკიცებისა და სხვა სათანადო საკითხების შესახებ.

4. განხილულია დახრილ-მიმართული და ჰორიზონტალური ჭაბურღილების ბურღვის სივრცითი მართვისა და კონტროლის **MWD** და **LWD** ტელემეტრიული სისტემების გამოყენების თავისებურებები. ამ სისტემებით წარმოებს გეოფიზიკური კვლევები, ქანების ფიზიკური თვისებების განსაზღვრა, ოპტიმალური ბურღვის რეჟიმის პარამეტრების შერჩევა. **MWD** და **LWD** სისტემები აღჭურვილია სენსორებითა და გადამწოდებით, რომელთა საშუალებით ხდება ბურღვის პროცესების კონტროლი, კორექტირება და მართვა, ასევე ჭაბურღილის დახრილ-მიმართული და ჰორიზონტალური ბურღვისას უზრუნველყოფილია ლულის გაყვანის სიზუსტე, რეგულირდება ჭაბურღილის ლულის ტრაექტორია, რათა ზუსტად განთავსდეს ფენის ყველაზე პროდუქტიულ ნაწილში. ამ სისტემის გამოყენებით მნიშვნელოვნად იზრდება ბურღვის მექანიკური სიჩქარე და საგრძნობლად უმჯობესდება სხვა ტექნიკური მაჩვენებლები.
5. ჭაბურღილების ბურღვის დროს სატეხზე ღერძული დაწოლის გაზრდისას ქანების ნგრევის პროცესი ინტენსიურად მიმდინარეობს. ამ დროს წარმოიქმნება ნაპრალები. სხვადასხვა ფაქტორის ზემოქმედების შედეგად შეიძლება ადგილი ჰქონდეს ქანების ზედაპირულ, დაღლილობით ან მოცულობით ნგრევას. განხილულია ნაპრალების წარმოქმნასა და განვითარებაზე შექმნილი გრიფიტის, ნ. მუსხელიშვილის, გ. ბარენბლატის, ი. ჟელტოვის თეორიები და ამოცანები, რომლებიც გამოიყენება ჭაბურღილების ბურღვისას მადეფორმირებელი ძალების ზემოქმედებით ქანებში ნაპრალების გაჩენის ახსნაზე. ზემოაღნიშნული თეორიული გამოკვლევებით შესაძლებელია განსაზღვრულ და განმარტებულ იქნეს ჭაბურღილების გაყვანისას ქანსანგრევი იარაღით ქანების ზედაპირული და მოცულობითი ნგრევის პროცესი, დაღლილობითი ნგრევის პროცესების ახსნა კი პრობლემატურია და გაძნელებული.
6. შემოთავაზებულ ნაშრომში მკითხველები გაეცნობიან მკვლევართა მცდელობას რეალური ეკოლოგიური პრობლემების მათემატიკური აღწერისა და გადაწყვეტის შესახებ.
ნაშრომში მნიშვნელოვანი ყურადღება ეთმობა გამოყენებითი მათემატიკის იმ საკითხების განხილვას, რომლებიც წარმოიქმნება კონკრეტული ფილტრაციის ალგორითმის რეალიზაციის დროს.
7. რაჭის მიწისძვრის ეპიცენტრის არეალში განვითარებული სეისმოდისლოკაციური პროცესების ანალიზისას დგინდება მეორე რიგის დისლოკაციების წამყვანი როლი (ქვაზავები, მეწყრები, სელური ნაკადები) არამდგრად, ციკაბოდ დახრილ ფერდობებზე. ხშირია აგრეთვე სხვადასხვა

სახის ნაპრალები და კომბინირებული რღვევები (შესხლეტა-ნაწევები, ნასხლეტ-ნაწევები) მათი უმრავლესობა დასავლურ- ჩრდილო-დასავლური მიმართულებით ხასიათდება.

8. გურიაში, აჭარასა და შავი ზღვის აკვატორიაში დადგენილია მეოტური, შუაეოცენური, ზედაცარცული, ნეოკომური და იურული ნალექების ნავთობგაზშემცველობა და ის, რომ ისინი ძებნა-ძიებითი ბურღვის დამოუკიდებელი საბაზისო ჰორიზონტებია ნავთობისა და გაზის მაღალდებიტიანი საბადოების აღმოსაჩენად.

აღნიშნული საბაზისო ჰორიზონტებიდან ნავთობის საბადოები ჯერჯერობით აღმოჩენილია მეოტურ და ზედაიურულ ნალექებში, ზედაიურულ ნალექებში კი გახსნილია ნავთობის ბუდობი, მაგრამ ისინი გეოლოგიურ-გეოფიზიკური და ტექნიკურ-ტექნოლოგიური და სხვა მიზეზების გამო შემოკონტურებული არ არის და, რა თქმა უნდა, უცნობია მათი მარაგების პოტენციალი.

ნავთობისა და გაზის მაღალდებიტიანი საბადოების აღმოჩენა მოსალოდნელია მაღალი კო-ლექტორული თვისებების მქონე შუაეოცენურ, ნეოკომურ და ზედაიურულ ნალექებში გურიაში და მთელ კოლხეთის დაბლობზე და შავი ზღვის აკვატორიაში. ეს ნალექები აღნიშნულ ფართობებზე, ნავთობისა და გაზის წიაღში ფორმირების და შენახვის თვალსაზრისით, არსებულ ყველა პირობას აკმაყოფილებს.

მაღალდებიტიანი, მრავალფენიანი შრომისუბან-წყალწმინდის მეოტური ასაკის ნავთობის საბადო 1974 წელს გაიხსნა №42 ჭაბურღილით, რომლის დაუძიებლობის გამო ნავთობის მოპოვების პოტენციური შესაძლებლობები დადგენილი არ არის. 1974 წლის თებერვალში ამ ჭაბურღილის 3551–3532 მ ინტერვალის (V ჰორიზონტი) დასინჯვისას ამოხეთქა ნავთობის შადრევანმა 100მ³ დღე-ღამეში თავისუფალი დებიტით. შემდგომში 5 მმ-იან შტუცერზე მუშაობისას დღეღამური დებიტი 30 მ³ ნავთობს და 20 მ³ წყალს შეადგენდა.

მოთხრობილია №42 ჭაბურღილის მიერ გახსნილი ნავთობის ბუდობების შემოკონტურების და მეოტურ ნალექებში დამატებით კიდევ 4 შესაძლო ნავთობის ბუდობის გახსნის მიზნით წარმოებული სამუშაოების შესახებ. აღნიშნულია, რომ ნავთობის ბუდობების გაუხსნელობა სამუშაოების შესრულებისას მეოტური ნალექების პროდუქტიული და შესაძლო პროდუქტიული ფენების გახსნის, გამოკვლევის, გამოცდის, იზოლირების და დასინჯვის პროცესში დაშვებული ობიექტური და სუბიექტური მიზეზებით იყო განპირობებული. მოყვანილია დაშვებული შეცდომების მოკლე აღწერა, აღნიშნულია, რომ მეოტისის მძლავრ ქვიშაქვიან-კონგლომერატულ ფენებში დადგენილია სამრეწველო მნიშვნელობის ნავთობის 4 ბუდობი, მოსალოდნელია კიდევ 2 ბუდობის გახსნა გეოლოგიური მიზეზებით ლიკვიდირებულ ჭაბურღილებში სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჩატარების შედეგად.

**შრომის შესაფრთხილებლად და საბანკო სიტუაციების მართვის
დეპარტამენტი 304**

დეპარტამენტის უფროსი – პროფესორი თეიმურაზ კუნჭულია

პერსონალური შემადგენლობა: დეპარტამენტში მოღვაწეობს:

პროფესორი - 6;

ასოცირებული პროფესორი - 4;

ასისტენტ – პროფესორი - 1;

მოწვეული პროფესორი - 1;

უფრ. მასწავლებელი - 6.

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	რ.ენაგელი მ.ქიტოშვილი გ.ჯავახიშვილი	მანგანუმის მადნის დალექვის პროცესის ოპტიმალური მართვის სისტემის დამუშავება	თბილისი, ტექნიკური უნივერსიტეტი	
<p align="center">ნაშრომში განხილულია დალექვის, როგორც მანგანუმის მადნის გამდიდრების ძირითადი ტექნოლოგიური პროცესის, ოპტიმალური ხერხის შემუშავება და შესაბამისი ავტომატური მართვის სისტემის ფუნქციური სტრუქტურის აგება</p>				

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს	გამოცემის ადგილი,	გვერდების
---	-----------------	-----------------	-------------------	-----------

		სახელწოდება	გამომცემლობა	რაოდენობა
1	ნ.ბოჭორიშვილი ა.ფრანგიშვილი ლ.ჩხეიძე	საინჟინრო უსაფრთხოება – განმარტებითი ლექსიკონი	თბილისი, ტექნიკური უნივერსიტეტი	
<p>მოცემულია საწარმოო უსაფრთხოების, ინჟინერიის და ეკონომიკის სხვადასხვა დარგში გამოყენებული ტერმინების განმარტება. განხილულია საწარმოებში გამოყენებული ნედლეულის, თანაური და საბოლოო პროდუქტების და საწარმოო ნარჩენების ფიზიკურ-ქიმიური თვისებები, ტოქსიკური გამოვლენის ნიშნები, სამუშაო ზონის ჰაერში ზღვრული დასაშვები კონცენტრაცია, პროფილაქტიკური ღონისძიებები</p>				

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამომცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ლ.ჩხეიძე, ნ.ჯვარელია, ნ.მაჭავარიანი	ტექნოგენური საგანგებო სიტუაციის დროს ქიმიური მდგომარეობის შეფასება და პროგნოზირება (სასწავლო- მეთოდური მითითება პრაქტიკული სამუშაოების შესასრულებლად)	თბილისი, ტექნიკური უნივერსიტეტი	
<p>განხილულია საგანგებო სიტუაციის წარმოქმნისას, რომელსაც ახლავს ძლიერ-მოქმედი მომწამლავი ნივთიერების გამოფრქვევა, ქიმიური მდგომარეობის პროგნოზირება და შეფასება, ქიმიური მოწამვლის ზონის აგება, ავარიის ლიკვიდაციის ღონისძიებების დაგეგმვა</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათა- ური, ჟურნა- ლის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1.	ს.გიგაური, ლ.ჩხეიძე, ნ.მაჭავარიანი, ნ.ჯვარელია	ტექნოგენური საგანგებო სიტუაციების პროგნოზირება და რისკების შეფასება საქართველოში	“საქართველოს ნავთობი და გაზი” № 30	თბილისი	
2.	ნ.მეჩუაბიშვილი, მ.ღურსამანაშ- ვილი, მ.ჯიქია, ნ.კიკნაძე	ბიოსფეროს და სამთო საწარ- მოების რადიაციული დაბინძურება და დაცვის საშუალებები	“საქართველოს ნავთობი და გაზი” № 30	თბილისი	
<p>1. განხილულია თანამედროვე მსოფლიოს აქტუალური პრობლემის – ტექნოგენური ხასიათის ავარიების რაოდენობის, მასშტაბებისა და კატასტროფული შედეგების ზრდის ტენდენციები, ასევე მათი თავიდან აცილების და ლიკვიდაციის ღონისძიებები</p> <p>2. ჩვენს მიერ იქნა შესწავლილი უსაფრთხოების წესები, ჰიგიენის საკითხები, შრომი-სა და დასვენების რაციონალური რეჟიმის ორგანიზება.</p>					

სამთო ტექნოლოგიების დეპარტამენტი № 305

დეპარტამენტის უფროსი – ტექ. მეცნ. დოქტ. პროფესორი ირაკლი გუჯაბიძე
დეპარტამენტის პერსონალური შემადგენლობა: დეპარტამენტში მოღვაწეობს:

პროფესორი – 18

ასოც. პროფესორი – 6

მოწვეული პროფესორი – 2

სპეციალისტი – 2

ლაბორანტი – 10

დისპეხერი – 1

მექანიკოსი – 1

ელექტრომექანიკოსი - 1

I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

I. 4.

2	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
	“სპილენძ-ოქროს შემცველი ღარიბი და წვრილად ჩაწინწკლული მადნების გამდიდრების კვლევა და კონტროლი დამატებითი მმართველი სიდიდეების გათვალისწინებით”. სფერო: სასარგებლო წიაღისეულის გამდიდრება	შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი	აკად. დოქტორი მიხეილ გამცემლიძე	მიხეილ გამცემლიძე, დემურ ტალახაძე, როინ ენაგელი, ნელი ღულუნიშვილი
გარდამავალი (მრავალწლიანი) პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული				

შედეგები

1. მასალის ძირითადი ტექნოლოგიური პროცესებით გამდიდრების შედეგად მიღებულ ცალკეულ კონცენტრატებში წინდაწინ გამოყოფილი იქნა განსაზღვრული რაოდენობის სასარგებლო კომპონენტის მინიმალური შემცველობის მქონე ფუჭი ქანი. ჩატარებული იქნა ფრაქციული ანალიზი მინერალიზებული სუსპენზიის სიმკვრივის დასადგენად. დადგენილი იქნა სუსპენზიის სიმკვრივე; მსუბუქი ფრაქციის გამოსავალი; სპილენძისა და ოქროს შემცველობები.

პროცესის კვლევისათვის მძიმე გარემოიან სეპარატორტორში ჩატარებული იქნა ექსპერიმენტები, რომელთა საფუძველზე კორელაციური ანალიზის მეთოდით დადგინდა წყვილებს შორის დამოკიდებულებები მმართველ პარამეტრებსა და გამდიდრების მაჩვენებლებს შორის. განსაზღვრული იქნა პარამეტრების ოპტიმალური მნიშვნელობები.

სპილენძ-ოქროს შემცველი ძნელად გასამდიდრებელი მადნების ნატეხების დამსხვრევის პროცესის კვლევა მოვახდინეთ სამსხვრევ მოწყობილობაში. ჩატარებული იქნა მრავალჯერადი ექსპერიმენტები. დადგენილი იქნა წყვილებს შორის დამოკიდებულებები დამსხვრეულ პროდუქტში საჭირო 3 – 1 და 1 – 0 მმ კლასების გამოსავალსა და დამსხვრევის პროცესზე მოქმედი მმართველი პარამეტრების: სამსხვრეველას სპირალურად განლაგებულ კბილებიანი დისკოს ბრუნთა რიცხვი, გამოსაშვები ხვრელის სიგანე, სამსხვრეველადან ჰაერის გაწოვის ხარჯი და სამსხვრეველას დატვირთვა, მნიშვნელობებს შორის. აკებულია შესაბამისი გრაფიკები. შერჩეულია (ფაქტორების) პარამეტრების ოპტიმალური მნიშვნელობები ნატეხების 3 – 1 და 1 – 0 მმ კლასის ფარგლებში მაქსიმალური გამოსავალის მიღებისათვის. დადგენილი იქნა აღნიშნული მმართველი ფაქტორების გავლენა დამსხვრევის პროცესზე, აგრეთვე დადგენილი იქნა მმართველი ფაქტორების მოქმედება რამდენად მნიშვნელოვანია პროცესში მონაწილე სხვა შემთხვევითად მოქმედ ფაქტორებთან შედარებით.

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	მ. წერეთელი, ნ. მახარაშვილი.	კიდული ბაგირგზის ასინქრონული ამპრავი	საგამომცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი”, თბილისი, 2015 წ.	92

ანოტაციები

1. ნაშრომი შეეხება კიდული ბაგირგზის ელექტრულ ამძრავს. განხილულია ბაგირგზებზე გამოყენებული სხვადასხვა სახის ცვლადი დენის ამძრავები. განსაკუთრებით ხაზგასმულია ცვლადი დენის ამძრავი ქსელის სისშირის მართვით (სისშირული გარდამქმნელები). მოყვანილია მათი დადებითი და უარყოფითი მხარეები.

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ნ.მოლოდინი, რ.მოლოდინი	ლენტური კონვეიერის ჩვეულებრივი და ვაკუუმ-დოლური ამძრავები (მითოდური მითითება)	თბილისი, სტუ-ს გამომცემლობა	25

ანოტაციები

სამუშაოს მიზანია მოქნილ საწევ ორგანოზე ხაზუნის ამძრავი მექანიზმით (დოლით)წვევის ძალების თეორიული მნიშვნელობის ექსპერიმენტული წესით შემოწმების მეთოდების გაცნობა, აგრეთვე ანგარიშის და სტენდური კვლევების საფუძველზე მიღებული მონაცემებით, ამძრავის წვევითი თვისების გამომსახველი თეორიული და ექსპერიმენტული გრაფიკების აგება და ცდომილებათა ანალიზი. სამუშაოს შესრულების პროცესში, სტუდენტები გამოიძულებენ გამზომი აპარატურის საშუალებით ექსპერიმენტული კვლევების ჩატარების ჩვევებს და გაეცნობიან ექსპერიმენტის შედეგების დამუშავების მეთოდებს.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	მ. წერეთელი,	მოკლედ შერთულ	№ 2(35)	თბილისი	6

	ნ. მახარაშვილი, მ. ონიანი	როტორიანი ასინქრონული ძრავას კორექტირებული მექანიკური მახასიათებელი. სამთო ჟურნალი.	2015 წ.		
2	ლ.მახარაძე, ლ.გაგაშვილი, ს.სტერიაკოვა, ვ.გელაშვილი	სადაწნეო ჰიდრო- სატრანსპორტო სისტემების უსაფრთხო ექსპლუატაციის მექანო-პნევმატიკური დემპფერების ეფექ- ტურობის ექსპერიმენტული კვლევის შედეგები და ანალიზი	სამთო ჟურნალი, № 1(34). 2015	სტუ-ს გამომცემლობა	9
3	ვ.სილაგაძე, ლ.მახარაძე, მ.ჯანგიძე, კ.კეკელიძე	სს „მადნეულის“ მამდიდრებელი ფა- ბრიკების ობიექტების ტექნიკური წყლით მომარაგებაში დეფიციტის შემცვენი ვარიანტის დამუშავება	სამთო ჟურნალი, № 1 (34). 2015	სტუ-ს გამომცემლობა	6
4	ლ.მახარაძე, ნ.ხუნდაძე, ვ.გელაშვილი	მაგისტრალურ მილსადენებში ტრანსპორტირებული ნედლი ნავთობის ფიზიკურ-მექანიკური თვისებების ტრანსპორტირების გარემოსაგან დამოკიდებულებით ცვალებადობის კვლევა სისტემის ტექნიკურ- ეკონომიკურ მაჩვენებლებზე და ექსპლუატაციის საიმედოობაზე მათი	სამთო ჟურნალი, № 2 (35). 2015	სტუ-ს გამომცემლობა	5

		გავლენის მიზნით			
5	ლ.მახარაძე, ვ.გელაშვილი, ს.სტერიაკოვა	მაგისტრალური ნავთობსადენების და ნავთობპროდუქტ- სადენების ექსპლუატაციის საიმედოობის ანალიზი საქართველოს ტერიტორიაზე გამავალი არსებული სისტემების მაგალითზე	სამთო ჟურნალი, № 2 (35). 2015	სტუ-ს გამომცემლობა	
6	ა.ბეჟანიშვილი	შრომის უსაფრხოების შესახებ საქართველოში	სამთო ჟურნალი №1 (34), 2015	სტუ-ს გამომცემლობა	9
7	ა. ბეჟანიშვილი ჯ. იოსებიძე დ.აღადაშვილი გ. მიქაძე	ბუნებრივ გაზზე მომუშავე საავტომობილო გაზსავსები საკომპრესორო სადგურების მეურნეობის შესახებ	ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა , № 1(32), 2015	სტუ-ს გამომცემლობა	9
8	ა.ბეჟანიშვილი მ.შილაკაძე	ატრაქციონების კონსტრუირების, მონტაჟის და ექსპლუატაციის საკითხები მათი ტექნიკური უსაფრთხოების თვალსაზრისით	ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა № 2(33), 2015	სტუ-ს გამომცემლობა	8
9	ა.ბეჟანიშვილი	გაზრდილი ტექნიკური საფრთხის შემცველ ობიექტებზე ტექნიკურ უსაფრთხოებაზე ზედამხედველობის განხორციელების ანალიზი და	სამთო ჟურნალი №1 (34), 2015	სტუ-ს გამომცემლობა	10

		რეკომენდაციები			
10	ა. ბეჟანიშვილი დ. ტალახაძე, ა. აბშილავა	ტექნიკური უსაფრთხოების მოთხოვნები მადნეული და არამადნეული წიაღისეულის მამდიდრებელი, მასხარისხებელი და საავტომობილო ფაბრიკების ტრანსპორტისა და ელექტროტექნიკური დანადგარებისათვის	სამთო ჟურნალი № 2 (35), 2015	სტუ-ს გამომცემლობა	9
11	ნ.მოლოდინი	ლენტური კონვეიერის ამძრავების საკონტაქტო ზედაპირების რგოლურ ჭვრიტეში ვაკუუმის ფორმირების ანალიზი	სამთო ჟურნალი №1(34). 2015	სტუ-ს გამომცემლობა	4
12	ნ.მოლოდინი, გ.მაჩაიძე, რ.მოლოდინი	სამთო მრეწველობის საწარმოებში და ციკლური რეჟიმის ტრანსპორტის გამოყენების ანალიზი	სამთო ჟურნალი №2(35). 2015	სტუ-ს გამომცემლობა	3
13	ა.ფრანგიშვილი, ზ.გასიტაშვილი, გ.გოგია, მ.გელენიძე, დ.გელენიძე, გ.გელენიძე	საწვავის მიღება მუნიციპალური მყარი ნარჩენებისა და წყლისგან (ინგლისურ ენაზე)	”ენერჯია” №1 (73) 2015წ	თბილისი 2015 წ.	3
14	ო.ქუცნაშვილი, დ.არევაძე, ა.თვალჭრელიძე, ე.გამყრელიძე, თ.ჭელიძე, ე.წერეთელი, უ.ზვიადაძე, ნ.ფოფორაძე, ი.გუჯაბიძე,	საქართველო 2050. საქართველოს განვითარების სტრატეგია, წიაღისეული რესურსების ინდუსტრია	ჟურ. “მერიდიანი”	თბილისი 2015წ.	17

	გ.გვახარია, ა.კორკოტაძე, ი.ლომინაძე				
15	თ.აფხაზავა, ი.ქუცნაშვილი, ო.ქუცნაშვილი, თ.კუპატაძე, თ.შილაკაძე, ს.ტეფნაძე, მ.მოისწრაფიშვილი, დ.ბურდულაძე, ზ.ქელესაშვილი, ზ.ლებანიძე	საქართველო 2050. საქართველოს განვითარების სტრატეგია. სატრანსპორტო ინდუსტრია	ჟურ. "მერიდიანი" საქართველო 2050	თბილისი 2015წ.	20
16	დ.ტალახაძე, მ.გამცემლიძე, დ.თევზაძე, ნ.ღულუნიშვილი, მ.თუთბერიძე	მადნეულის საბადოზე სპილენძის დაბალხარისხოვანი მადნების კვლევა გამდიდრებადობის მიხედვით. „მეცნიერება და ტექნოლოგიები“	1(718)	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, თბილისი, კოსტავას 77	4
17	დ. ტალახაძე, ა. აბშილავა, ზ. არაბიძე, დ. თევზაძე, ნ. ჯიქია, ნ. დოლიძე, გ. გელოვანი	ოქროშემცველი მედევი სულფიდური მადნების ალბიონის მეთოდით გამოტუტვის საკითხები. „სამთო ჟურნალი“	1(34)	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, თბილისი, კოსტავას 77	3
18	ა. აბშილავა, დ. ტალახაძე. ა. ბეჟანიშვილი	ტექნიკური უსაფრთხოების მოთხოვნები მადნეული და არამადნეული წიაღისეულის მამდიდრებელი და სააგლომერაციო ფაბრიკების ტრანსპორტის და ელექტროტექნიკური დანადგარებისათვის. „სამთო ჟურნალი“	2(35)	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, თბილისი, კოსტავას 77	7

19	მ. გამცემლიძე, ზ. არაბიძე, დ. თევზაძე, მ. ჯავახიშვილი.	დიაფრაგმულ სალექ მანქანაზე მანგანუმის მადნის გამდიდრებისას სხვადასხვა სიმკვრივეების მინერალების განშრეების ეფექტურობაზე მმართველი სიდიდეების გავლენის დადგენა. „საქართველოს საინჟინრო სიახლეები“	№3	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, თბილისი, კოსტავას 77	
----	---	--	----	--	--

ანოტაციები

1. ნაშრომში განხილულია მოკლედ შერთულ როტორიანი ასინქრონული ძრავას მექანიკური მახასიათებლის აღმწერი, ე.წ. კლოსის ფორმულის ძირითადი ნაკლი: შეუსაბამობა ფორმულ-ით გამოთვლილ ამუშავების მომენტის სიდიდესა და რეალურ, კატალოგში მოცემულ მნიშვნელობას შორის. მოცემულია ემპირიული ფორმულა, რომლის საშუალებითაც ზუსტად განისაზღვრება ძრავას კატალოგში მოცემული ამუშავების მომენტის სიდიდე.
2. ნაშრომში განხილულია სადაწნეო ჰიდროსატრანსპორტო სისტემების უსაფრთხო ექსპლუატაციის გ.წულუკიდის სამთო ინსტიტუტში დამუშავებული მექანო-ჰნემატიკური დემოფერების, რომელთა მუშა ორგანოები წარმოადგენენ ელასტომერისაგან დამზადებულ, ჰერმეტიკულ, ჰაერით შევსებულ ტორის, სფეროს, შლანგის ფორმის, აგრეთვე ლითონისაგან დამზადებულ, ასევე ჰაერით შევსებულ ჰერმეტიკულ სილფონების ერთობლიობას, ეფექტურობის ექსპერიმენტული კვლევის შედეგები. მიღებული შედეგების გაანალიზების საფუძველზე დამუშავებულია რეკომენდაციები მათი ექსპლუატაციისათვის კონკრეტული პირობების გათვალისწინებით. დამუშავებულია აღნიშნული დემოფერების მუშა ორგანოების პარამეტრების თეორიული გაანგარიშების ალგორითმები.
3. ნაშრომში გაანალიზებულია ნაკადული “სათხების” ქიმიურად დაუბინძურებელი წყლის გამოყენების შესაძლებლობა მამდიდრებელი ფაბრიკის ტექნიკური წყლით მომარაგებაში არსებული დეფიციტის შესავსებად. ექსპერიმენტულად განსაზღვრულია მოდინებული წყლის ხარჯი წყალმცირობის დროს, ხოლო ჰიდროლოგიური გაანგარიშებით დადგენილია მისი სავარაუდო მაქსიმალური მნიშვნელობა წლის ყველაზე უხვნალექიან პერიოდებისათვის, რომელიც შეადგენს 1,4 მ3/წმ-ს. ჩატარებულია მილსადენისა და წყალმიმღები კვანძის ჰიდრაულიკური ანგარიში, რომლითაც დადგენილია მოხმარების პუნქტამდე წყლის თვითდინებით მიწოდების შესაძლებლობა. მიღებულ შედეგების საფუძველზე დამუშავებულია ტექნიკური პროექტი, რომელიც გადაეცა სს “მადნეულს”. კელიძე, ჯანგიძე, სილაგაძე №1
4. სტატიაში განხილულია მაგისტრალურ მილსადენებში ტრანსპორტირებული ნედლი ნავთობის ფიზიკურ-მექანიკური თვისებების (სიბლანტის, სიმკვრივის) ცვალებადობის დამოკიდებულება ტემპერატურისაგან, რადგან მათ შეუძლიათ მნიშვნელოვანი გავლენა

მოახდინონ მაგისტრალური ნავთობსადენის ოპტიმალური ტრასის შერჩევაზე; მილსადენის ჰიდრაულიკურ და სიმტკიცეზე გაანგარიშებაზე; მილსადენ მაგისტრალში მიმდევრობით ჩართული ტუმბოების რაოდენობის განსაზღვრაზე; მათი მილსადენი მაგისტრალის გასწვრივ განთავსებაზე და მუშაობის რეჟიმის განსაზღვრაზე, რაც თავის მხრივ მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს მაგისტრალური ნავთობსადენი სისტემის ექსპლუატაციის საიმედოობაზე და ტექნიკურ-ეკონომიკურ მაჩვენებლებზე.

5. ნაშრომში საქართველოს ტერიტორიაზე გამავალი ბაქო-სუფსის მაგისტრალური ნავთობსადენისა და ხაშური-ბათუმი მაგისტრალური ნავთობპროდუქტსადენის მაგალითზე მოცემულია ანალოგიური სისტემების ექსპლუატაციის საიმედოობის ანალიზი, რომელიც სამართლიანად შეიძლება იქნეს მიჩნეული ზოგადად ყველა ანალოგიური, პირველ რიგში საქართველოს ტერიტორიაზე გამავალი არსებული სისტემებისათვის. აღნიშნული სისტემები წარმოადგენენ საუღელტეხილო ობიექტებს, რომლებიც ძალზე რთულია როგორც გათვლების, ასევე დაპროექტებისა და ექსპლუატაციის თვალსაზრისით. იგი ითვალისწინებს სისტემების აღჭურვილობის, ფუნქციონირების სქემის, კლიმატური და გეოგრაფიული პირობების გავლენას ექსპლუატაციის საიმედოობაზე.
6. განხილულია საქართველოში შრომის დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობა, ამ სფეროში არსებული პრობლემები. მოცემულია ქვეყნის საწარმოებში 1990-2010 წლებში მომუშავეთა პროფესიული დაავადებების ანალიზი და მათი გამომწვევი მიზეზები. შემოთავაზებულია ქვეყანაში შრომის დაცვის სისტემის სწორად მართვის რეკომენდაციები.
7. განხილულია ზოგადი მოთხოვნები ბუნებრივ გაზზე მომუშავე საავტომობილო გაზსაცემები საკომპრესო სადგურის მეურნეობის მიმართ. მოცემულია სადგურის მთელი ტექნოლოგიური სისტემის კომპლექსური გამოცდის მეთოდიკა, დონისძიებების და უსაფრთხოების წესების მოთხოვნები სადგურის გამართულ მდგომარეობაში შესანარჩუნებლად. განხილულია სადგურის ტექნიკურ მომსახურებასა და რემონტთან დაკავშირებული საკითხები.
8. აღწერილია ატრაქციონების მართვის ორგანოების, ელექტრომოწყობილობის ფუნქციონირებისათვის, ტექნიკური მომსახურების, რემონტის, დიაგნოსტიკისა და გამოცდის სამუშაოების უსაფრთხოდ ჩატარებისათვის საჭირო ზომები. განხილულია ატრაქციონების განათების, კარავ-პავილიონების გათბობის და განიავების საკითხები, ექსპლუატაციაში მიღებისა და ტექნიკური შემოწმების ზოგადი მოთხოვნები.
9. განხილულია ტექნიკური უსაფრთხოების სფეროში ქვეყანაში მოქმედი ნორმატიული აქტები და მასში არსებული ნაკლოვანებები. აღნიშნულია, რომ საჭიროა გაფართოვდეს გაზრდილი ტექნიკური საკითხის შემცველი ობიექტების საზედამხედველო სფერო, დაიწყოს ინსპექტირების ორგანოების აკრედიტაცია, გადაიხედოს ამ სფეროს ტექნიკური ტერმინოლოგია და სხვა.
10. მოცემულია ტექნიკური უსაფრთხოების მოთხოვნები მამლიძრებელ ფაბრიკებში გამოყენებული რკინიგზისა და საავტომობილო ტრანსპორტის, ბაგირგზების, ტვირთის მიმღები, განმტვირთავი და ჩამტვირთავი მოწყობილობის, ბუნკერების, კონვეიერებისა და უწყვეტი ტრანსპორტის სხვა სახეობებისათვის. განხილულია ფაბრიკებში ელექტროტექნიკური დანადგარების ექსპლუატაციისას უსაფრთხოების საერთო მოთხოვნები.
11. ნაშრომში მოცემულია დასკვნები და კვლევის შემდგომი ამოცანები, რომლებიც

- მიღებულია ლენტური კონვეიერების, დღემდე ცნობილი, ამძრავი ვაკუუმ-დოლების ლენტთან საკონტაქტო რგოლურ ჭვრეტეში ვაკუუმის შექმნის პროცესების ანალიზით. მიღებულია, რომ ვაკუუმის შექმნის უხელსაყრელეს პირობას წარმოადგენს რეციპროტივებში ჩაკეტილი (წვეთოვანი) სითხის ადიაბატური ან ჰიპერადიაბატური გაფართოება, რომლის დროს ოპტიმალური სიდიდის ვაკუუმში $P=(0,9-0,95) \cdot 10^5$ პა
12. სტატია ეხება უწყვეტი და ციკლური რეჟიმის სატრანსპორტო მანქანების ძირითადი პარამეტრების გათვალისწინებით, უპირატესი სატრანსპორტო საშუალების განსაზღვრის მეთოდის შემუშავებას. დადგენილია, რომ ყველა შემთხვევაში, ფხვიერ-ნატეხოვანი ტვირთების უხელსაყრელეს სატრანსპორტო საშუალებად უნდა გამოვიყენოთ ლენტური კონვეიერი, რადგან მაღალ მწარმოებლურია და შესაძლებელია ავტომატიზაციის მაღალი ხარისხი.
  13. სტატია ეძღვნება წყალბადით გამდიდრებული საწვავის მისაღები ელექტრორკალურიმრეაქტორის კონსტრუირებას. ელექტრორეაქტორი (რომელიც იკვებება ფიქსირებული დენის წყაროდან) განკუთვნილია თხევადი საწვავისა და ისეთი საწვავი გაზის საწარმოებლად, რომელიც გამდიდრებულია წყალბადით და რომლის თბოუნარიანობა აღემატება ბუნებრივი გაზის თბოუნარიანობას და სხვა სასარგებლო ნივთიერებების მისაღებად მუნიციპალური ნარჩენებიდან და წყლიდან დაბალ ტემპერატურებზე. მისი დადებითი მხარეებია : 1. უნიციპალური ნარჩენების იაფი გადამუშავება. 2. უნიციპალური ნარჩენებისა და წყლის იაფი გარდაქმნა თხევად საწვავად და ისეთ საწვავ გაზად, რომელიც გამდიდრებულია წყალბადით და რომლის თბოუნარიანობა აღემატება ბუნებრივი გაზის თბოუნარიანობას. 3. უნიციპალური ნარჩენებიდან დამატებით ისეთი სასარგებლო მასალების იაფად მიღება, როგორიცაა სუფთა (უკვამლო) ნახშირი და ფერადი და შავი ლითონები. 4. გარემოსთვის უსაფრთხო ტექნოლოგია ყოველგვარი გამონაბოლქვის გარეშე.
  14. ნაშრომში მოცემულია დარგში არსებული მდგომარეობის შეფასება. აანალიზებულია დარგის სტრუქტურა და განვითარების პოტენციალი. შეფასებულია საქართველოს მინერალური რესურსების მარაგები. დასაბუთებულია წიაღისეული რესურსების ინდუსტრიის განვითარების მნიშვნელობა ქვეყნის წინსვლი საქმეში. გამოკვეთილია მეცნიერებისა და განათლების ამოცანები დარგის განვითარებისათვის.
  15. ნაშრომში მოცემულია დარგში არსებული მდგომარეობის შეფასება. განხილულია ქვეყნის სარკინიგზო, საავტომობილო საზღვაო, საჰაერო ტრანსპორტი და ინფრასტრუქტურა. მოცემულია მათი განვითარების გზები და მიმართულებები. ანხილულია მილსადენი და სპეციალური ტრანსპორტი და ნაჩვენებია მათი განვითარების პოტენციალი. გამოკვეთილია მეცნიერების და განათლების ამოცანები დარგის განვითარებისათვის.
  16. განხილულია მადნეულის საბადოს სპილენძის დაბალხარისხოვანი მადნების წინასწარი გამდიდრების შესაძლებლობა, რაც ემყარება მადნების მძიმე სითხეებში განშრევის შედეგებს (ფრაქციული ანალიზი). ჩატარებული ექსპერიმენტების საფუძველზე დადგენილია, რომ საწყისი მადნების (მსხვილი ფრაქცია) 2.75 გ/სმ³ სიმკვრივის მძიმე სუსპენზიაში გამდიდრების შედეგად მიიღება მსუბუქი ფრაქცია – კუდები (სპილენძის შემცველობით არა უმეტეს 0.1-ისა) და მძიმე ფრაქცია, რომელშიც სპილენძის შემცველობა 50%-ით მეტია გასამდიდრებელ მასალაში სპილენძის შემცველობაზე.
  17. ნაშრომში განხილულია მადნეულის საბადოს ოქროშემცველი სულფიდური მადნების

- ალბიონის ტექნოლოგიით გამოტუტვის საკითხები. სულფიდური მადნებიდან წმინდად ჩაწინწკლული ოქროს ამოკრეფა შესაძლებელია მხოლოდ სულფიდების წინასწარი დაშლის შემდეგ. სულფიდების დაშლის არსებული ტექნოლოგიებიდან (ავტოკლაფური, ბაქტერიალური) განსხვავებით, ალბიონის ტექნოლოგია გამოირჩევა მაღალი ტექნოლოგიური მაჩვენებლებით და პროცესის სიმარტივით.
18. ნაშრომში მოცემულია ტექნიკური უსაფრთხოების მოთხოვნები მადნეული და არამადნეული სასარგებლო წიაღისეულის მამდიდრებელ, მახარისხებელ და სააგლომერაციო ფაბრიკებში გამოყენებული რკინიგზისა და საავტომობილო ტრანსპორტის, ბაგირგზების, ტვირთის მიმღები, განმტვირთავი და ჩამტვირთავი მოწყობილობის, ბუნკერების, აგრეთვე კონვეიერებისა და უწყვეტი ტრანსპორტის სხვა სახეობების მიმართ. განხილულია ფაბრიკებში 1000 ვოლტამდე და 1000 ვოლტზე მეტი ძაბვის ელექტროტექნიკური დანადგარების ექსპლუატაციისას უსაფრთხოების საერთო მოთხოვნები. აღწერილია უსაფრთხოების დამატებითი ზომები ელექტრული განათების და გადასატანი ელექტროინსტუმენტების, ელექტრული ღუმელების, კავშირის, სიგნალიზაციისა და ავტომატიკის საშუალებების გამოყენებისას.
19. დადგენილია დიაფრაგმულ სალექ მანქანაზე მანგანუმის მადნის გამდიდრებისას სხვადასხვა სიმკვრივეების მინერალების განშრეგების ეფექტურობაზე მმართველი სიდიდეების გავლენა.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	გ. გამცემლიძე, რ. ენაგელი, ნ. ღუღუნიშვილი, თ. რუხაძე, მ. თუთბერიძე, ნ. სამხარაძე	დიაფრაგმული სალექი მანქანის მართვის ხერხი დამატებითი მმართველი სიდიდის გათვალისწინებით	11 დეკემბერი, სსიპ გრ. წულუკიძის სამთო ინსტიტუტი
მოხსენებათა ანოტაციები			
<p>1. დამუშავებულია პროცესის მართვის ხერხი, რომელიც ითვალისწინებს დიაფრაგმული სალექი მანქანის კვებაში, სასარგებლო კომპონენტის ცვლილებიდან გამომდინარე, დიაფრაგმის რხევის ამპლიტუდის რეგულირებას. აგრეთვე, ჰიდროსტატიკურ მილში ჩაყვინთული ელემენტის გადაადგილების (გასამდიდრებელ მადანში ნატეხების სისხოს შემფასებელი) ცვლილებიდან გამომდინარე დიაფრაგმის რხევის სიხშირისა და ხარჩოს მოძრაობის (წყლის დაღმავალი ნაკადის) სიჩქარის რეგულირებას.</p>			

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ი.გუჯაბიძე, გ.მაჩაიძე	ტყიბული-შაორის საბადოს სქელი ნახშირის ფენების დამუშავების ტექნოლოგია საქვესართულე ცამოქცევითა და გამოშვებით (რუსულ ენაზე)	XIII საერთაშორისო კონფერენცია, რუსეთი, მოსკოვი
2	ი.გუჯაბიძე, თ.ბარაბაძე, რ.მანაგაძე	მიწისქვეშა გაზსაცავი საქართველოში (რუსულ ენაზე)	XIII საერთაშორისო კონფერენცია, რუსეთი, მოსკოვი
<p style="text-align: center;">მოხსენებათა ანოტაციები</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ნაშრომში დასაბუთებულია ტყიბული-შაორის საბადოს დამუშავების ახალი ტექნოლოგიური სქემის გამოყენების შესაძლებლობა КНВ-2 მექანიზირებული კომპლექსების ბაზაზე. ახალი ტექნოლოგიური სქემის ოპტიმალური პარამეტრების დადგენის მიზნით შესწავლილია ნახშირის ფენაში, მთელანებსა და გარემომცველ ქანთა მასივებში მიმდინარე მექანიკური პროცესები. დადგენილია ძირითადი ტექნოლოგიური პარამეტრები: საშრეო შტრეკების განლაგების ადგილები, სართულსა და ქვესართულის ზომები, მთელანების ზომები. გადაწყვეტილია ვენტილაციისა და უსაფრთხოების საკითხები. 2. მოცემულია საქართველოში საერთაშორისო დანიშნულების გაზსაცავის მშენებლობის ტექნიკური და ეკონომიკური დასაბუთება. განხილულია გეოლოგიური სტრუქტურები. ნაჩვენებია ჩასატარებელი გეოლოგიურ-სადიებო სამუშაოების სახეები და მოცულობები. 			

სამშენებლო ფაკულტეტი
წლიური სამეცნიერო ანგარიში

საინჟინრო-მექანიკის და მშენებლობის ტექნიკური ექსპერტიზის დეპარტამენტი
№101

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი თ. ბაციკაძე

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

თეორიული მექანიკის მოდული:

- ტ. კვიციანი პროფესორი;
- დ.გორგიძე პროფესორი;
- ვ.ფაჩულია პროფესორი; (მ)
- ზ.ციციქიშვილი პროფესორი;
- გ.ბაღათურია ასოც. პროფესორი;
- მ.ლოსაბერიძე ასოც. პროფესორი;
- გ.მაღალაძე ასოც. პროფესორი;
- ნ.მახვილაძე პროფესორი;
- მ.ვაზაგაშვილი პროფესორი; (მ)
- ლ.ჯიქიძე პროფესორი; (მ)

მასალათა გამძლეობისა და დრეკადობის თეორიის მოდული:

- თ. ბაციკაძე პროფესორი;
- ა.კვარაცხელია პროფესორი;
- ა.ბუქსიანიძე პროფესორი;
- დ.დანელია პროფესორი; (მ)
- ნ.მურდულია ასოც. პროფესორი;
- ზ.მაძალუა ასოც. პროფესორი;
- რ.გიორგობიანი ასოც. პროფესორი;
- რ.ჭყოიძე ასოც. პროფესორი;
- ა.ხაბეიშვილი ასოც. პროფესორი;
- ჯ.ნიჟარაძე ასოც. პროფესორი;
- ვ.ლომიძე ასისტენტ პროფესორი;

სამშენებლო მექანიკის და ნაგებობათა სეისმომედეგობის მოდული:

- რ. ცხვედაძე პროფესორი;
- დ. ტაბატაძე პროფესორი;
- ო. მხეიძე პროფესორი;
- დ. ჯანყარაშვილი ასოც. პროფესორი;

- ი. კაკუტაშვილი ასოც. პროფესორი;
- ა. ნაცვლიშვილი ასოც. პროფესორი.

სტრუქტურული მოღიანობის მონიტორინგისა და ტექნიკური ექსპერტიზის

მოდული:

- მ.წიქარიშვილი პროფესორი;
- რ.იმედაძე პროფესორი;
- ე.ქრისტესიაშვილი პროფესორი;
- ლ.ზამბახიძე პროფესორი;
- მ.მანჯავიძე ასოც. პროფესორი;
- გ.მეტრეველი ასოც. პროფესორი;
- ბ. ჭურჭელაური ასოც. პროფესორი;
- ა.წაქაძე ასისტენტ პროფესორი;
- ლ.ბერიძე ასისტენტ პროფესორი;

I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

I.4

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	ფერდოების სტატისტიკური მდგრადობის კრიტერიული პირობები, ზეგავსებრი ნაკადების დინამიკური პროცესების მათემატიკური მოდელირება, პროგნოზირება და დაცვითი ღონისძიებები ფუნდამენტური კვლევებისათვის სახელმწიფო სამეცნიერო გრანტების კონ-	შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი	ტარიელ კვიციანი	ს. ავალიანი გ. ხუციშვილი

კურსი. 2014.			
<p>გარდამავალი (მრავალწლიანი) პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები</p> <p>გადაწყვეტილია საგრანტო ხელშეკრულების I პერიოდში (05.05.2015-05.11.2015 წწ.) დასახული ყველა ამოცანა. კერძოდ: შესრულებულია სხვადასხვა პროფილის მქონე (ამოზ-ნეკილი, ჩაზნეკილი და ბრტყელი) მთის ფერდობის მდგრადობაზე გაანგარიშება ზღვრული დაძაბული მდგომარეობის მეთოდით. სამივე პროფილის შემთხვევისათვის ამოხსნილია რენკინის განზოგადებული ამოცანა. მიღებულია განტოლებათა სისტემა, რომელიც საშუალებას იძლევა ფერდოს სხვადასხვა დატვირთვებისაგან გამოწვეული მდგრადობის დაკარგვისას ავადოთ გრუნტის მასივის დაცურების ზედაპირის ბადე. აგებულია შესაძლო საშიში დაცურების ბადე. კვლევისას მიღებულია კერძოწარმოებულებიანი დიფერენციალური განტოლებათა სისტემის ბრტყელი ამოცანა. ეს ორი განტოლება შეიცავს სამ უცნობს. სისტემის ჩაკეტვის მიზნით გამოვიყენეთ ბმული ქანებისათვის ზღვრული წონასწორობის პირობა. მოხერხდა განტოლებათა სისტემის ინტეგრირება. ფერდოს მასივის საშიში დაცურების პრიზმაზე მოღებულ დამჭერი და მძვრელი ძალების ფარდობის საფუძველზე გაკეთებულია ძვრაზე მარაგის კოეფიციენტის ანალიზი.</p> <p>შესრულებულია უდრენაჟო და დრენირებული მიწის ხელოვნური ფერდობის მდგრადობაზე გაანგარიშება. უდრენაჟო ფერდობის მდგრადობაზე გაანგარიშება შესრულებულია ორ ვარიანტად: როცა ფილტრაციული ნაკადის ხარჯი მუდმივია, როცა ხარჯი ცვლადია.</p> <p>მიღებულია ახალი შედეგები. გამოქვეყნებულია სამეცნიერო სტატია, ცვლადი ხარჯის მქონე გრუნტის წყლების მოძრაობის ზოგიერთი ამოცანა”. დრენირებული მიწის კაშხლის მდგრადობაზე გაანგარიშებისას მიღებული ჰორიზონტალური დრენაჟის შემთხვევაში დეპრესიის წირის განტოლება.</p> <p>საგრანტო პროექტის მიზანია დამუშავებულ იქნეს ბუნებრივი და ხელოვნური მიწის ფერდობის მდგრადობაზე გაანგარიშების ახალი სრულყოფილი პროექტირებისათვის მარტივად გამოსაყენებელი მეთოდები. დამუშავებული ახალი მეთოდის საფუძველზე ადგილობრივი ბუნებრივი პირობების გათვალისწინებით განხორციელდეს მეწყერ-ჩამანაქცევების სტაბილიზაციის უზრუნველსაყოფად ოპტიმალური საინჟინრო ღონისძიებები. რასაც დიდი პრაქტიკული ღირებულება გააჩნია.</p>			

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
---	-----------------	-----------------------------	--------------------------------	---------------------

1.	ტარიელ კვიციანი	თეორიული მექანიკის კურსი სტატიკა და კინემატიკა	გამომცემლობა „ტექნიკური უნივერსიტეტი“. თბილისი. 2015	570
2.	თ. ბაციკაძე, ჯ. ნიუარაძე	მასალათგამძლეობა II ნაწილი	თბილისი, გამომცემლობა “ტექნიკური უნივერსი ტეტი”, 2015	138
3.	მ. წიქარიშვილი გ. მეტრეველი ლ. ბერიძე მ. ვარდიაშვილი	ტექნიკური დიაგნოსტიკა (თეორია და პრაქტიკა)	სტუ. თბილისი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“	247

1. სახელმძღვანელო, რომელიც განკუთვნილია უმაღლესი ტექნიკური სასწავლებლების სტუდენტებისათვის. შედგენილია თეორიული მექანიკის სრული კურსის შესაბამისად.. შეიცავს მყარი სხეულის სტატიკის, წერტილისა და სხეულის კინემატიკის თეორიული საკითხებს, ამოცანების ამოხსნის ნიმუშებსა და ამოცანებს დამოუკიდებელი მუშაობისათვის. ამოხსნილია 130-მდე ამოცანა, ამასთან ზოგიერთი ამოხსნილია სხვადასხვა ხერხით. წიგნი შეიცავს 555 ამოცანას დამოუკიდებელი ვარჯიშისათვის და 700-მდე საილუსტრაციო ნახაზს. სრულყოფილიადაა გაანალიზებული სტატიკისა და კინემატიკის ძირითადი ამოცანები. სავარჯიშო ამოცანების სიუხვე და მრავალფეროვნება საშუალებას იძლევა სახელმძღვანელომ შეასრულოს ამოცანათა კრებულის როლიც, მასში განხილულია პრაქტიკულად საინტერესო მრავალი ამოცანის გადაწყვეტა, რომელთა ცოდნა დიდ დახმარებას გაუწევს არა მარტო სტუდენტებს, არამედ ინჟინერ-ტექნიკოსებს მათი პრაქტიკულ საქმიანობაში: კერძოდ, სამშენებლო კონსტრუქციებისა და სხვადასხვა მექანიზმების გაანგარიშებასა და კონსტრუირებაში

2. შედგენილია იმ სილაბუსის მიხედვით, რომელიც შეიცავს ამ საგნის II ნაწილის ძირითად საკითხებს. მასში მოყვანილია მრავალი რიცხვითი მაგალითი და ილუსტრაცია, რაც მკითხველს საკითხების უფრო ნათლად წარმოდგენის საშუალებას აძლევს. თავების დასასრულს დართულია კითხვა-პასუხები. სახელმძღვანელო შედგება რვა თავისაგან: გადაადგილებების განსაზღვრა ღუნვისას, გადაადგილებათა განსაზღვრის ენერგეტიკული მეთოდები, სტატიკურად ურკვევი სისტემების გაანგარიშება, რთული წინაღობა, მრუდე ძელების ანგარიში, კონსტრუქციის ელემენტების გაანგარიშების პრინციპები დრეკადობის ზღვრებს იქით, დეფორმირებადი სისტემების წონასწორობის მდგრადობა, გაანგარიშება დინამიკურ და ციკლურ დატვირთვაზე.

განკუთვნილია უმაღლესი ტექნიკური სასწავლებლების ბაკალივრიატისა და

მაგისტრატურის სტუდენტთათვის.

3. დამხმარე სახელმძღვანელო განკუთვნილია მშენებლობის და მანქანათმშენებლობის სპეციალობის სტუდენტებისათვის. წარმოდგენილი კურსი ემსახურება სტუდენტს, გამოიმუშაოს პრაქტიკული უნარჩვევა კონკრეტული ამოცანების ამა თუ იმ კონსტრუქციის და მანქანა-დანადგარების დიაგნოსტიკის მეთოდების შესწავლის დროს.

სახელმძღვანელო დიდ დახმარებას გაუწევს ტექნიკური დიაგნოსტიკისა და ექსპერტიზის დარგში მომუშავე სპეციალისტებს.

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1.	ტ. კვიციანი ვ. ფაჩულია	თეორიული მექანიკის ამოცანათა კრებული სტატიკა და კინემატიკა	რეცენზირებულია და მზად არის გამოსაცემად	224
2.	თ. ბაციკაძე, ჯ. ნიჟარაძე ნ.მურდულია	მასალათა გამძლეობის რჩეულ ამოცანათა ამოხსნილი ნიმუშები სასწავლო პრაქტიკაში გამოსაყენებლად (მეთოდური მითითებები)	გამომცემლობა "ტექნიკური უნივერსიტეტი". 2015 წ.	32

1. თეორიული მექანიკის ამოცანათა კრებული შედგენილია მშენებლობის პროგრამის სილაბუსების შესაბამისად. შეიცავს ამოცანების დამოუკიდებელი ვარჯიშისათვის, ამოცანების ამოხსნის ნიმუშების, აგრეთვე I, II შუალედური და დასკვნითი გამოცდის ტესტურ ბილეთებს 20 ვარიანტად.

2. მეთოდური მითითებები გამოიცემა ბაკალავრიატისა და მაგისტრატურის სტუდენტთათვის მასალათა გამძლეობის ამოცანების ამოხსნის უნარ-ჩვევათა გამოსამუშავებლად. შედგენილია სათანადო სილაბუსის მიხედვით.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბჰპრდების რაოდენობა
1	ტ. კვიციანი გ. ხუციშვილი ვ. ფაჩულია	ცვლადი ხარჯის მქონე გრუნტის წყლების მოძრაობის ზოგიერთი ამოცანა	სამეცნიერო ტექნიკური ჟურნ. „მშენებლობა“. 2015	თბილისი	7
2	V.Tsutskiridze, L.Jikidze	The conducting liquid flow between porous walls with heat transfer	Vol.167, pp. 73-89, 2015	Proceedings of A.Razmadze Mathematical Institute(Georgia, Tbilisi)	17
3	L.Jikidze, V.Tsutskiridze	Unsteady simultaneous rotation problem of the infinite porous plate and surrounding fluid with account of magnetic field and heat transfer in case of variable electric conductivity and injection velocity	3 (497), 2015 (იბეჭდება)	Conferences Proceedings, TICCSAM-2015 თბილისი, ეორგია	7
4	V.Tsutskiridze, L.Jikidze, E.Elerdashvili	Pulsation flow of the laminar liquid with heat transfer.	pp.236-242	Conferences Proceedings, TICCSAM-2015 თბილისი, ეორგია	7
5	Г.С.Джавахадзе Д.А.Горгидзе, В.О.Бурджанадзе, М.П. Хартишвили, Т. Н. Ломинадзе	Конкурсные механизмы распределения финансовых средств. საქართველოს საინჟინრო სიახლენი	4	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	

6	ა. ფრანგიშვილი, თ.ბაციაძე, მ. ჯიბლაძე, მ.ვაშალოძე, ი.შარაბიძე	წყალბადის ენერგეტიკა– 21 საუკუნის ენერგეტიკა	საერთაშორისო სამეცნიერო ტექნიკურ რეფერირებული ჟურნალი “საქართველოს ნავთობი და გაზი” №1(12)	თბილისი, 2015წ	6
7	თ. ბაციაძე, მ. ჯიბლაძე	ატომის ბირთვის პლასტიკური აგებულება	ჟურნალი ”მეცნიერება და ტექნოლოგიები” №1	თბილისი, 2015წ	13
8	Чкоидзе Р.В. Степнадзе И.В.	„Построение функции влияния Грина для прямоугольной пластины шарнирно опертой по трем и свободной по четвертой стороне	სამეცნიერო - ტექნიკური ჟურნალი “მშენებლობა” №2(37)	თბილისი, 2015წ	31
9	ЧкоидзеР.В. СтепнадзеИ.В.	„Построение функции влияния Грина для прямоугольной пластины шарнирно опертой по трем и свободной по четвертой стороне „	Научно-технический журнал,, Архитектура и строительство в Азербайджане“ #2(5)	2015	6
10	ЧкоидзеР.В. СтепнадзеИ.В.	„Расчет пластины треугольного очертания в плане,,	სამეცნიერო ტექნიკურ ჟურნალი “მშენებლობა” №3(38)	თბილისი, 2015წ.	5
11	რ.ჭყოიძე, დ.რევაზიშვილი	”ფირფიტის თავისუფალი სიხშირის განსაზღვრა ენერგეტიკული მეთოდით	სამეცნიერო ტექნიკურ ჟურნალი “მშენებლობა” №2(37)	თბილისი, 2015წ	11
12	ა.ბუქსიანიძე	Elastic -plastic problem of transverse extension of matrix with soft elastic-	Problems of mechanics. N2(59)	თბილისი. 2015	4

		plastic inclusion. Inclusion			
13	ა. კვარაცხელია, ბ. ყიფიანი	Variants of optimal design of single-layered and three-layered circular plates	Problems of mechanics. N3(60)	თბილისი. 2015	3
14	ა. ხაბეიშვილი	დრეკადი სისტემის გაანგარიშება მიწისძვრის დროს	საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი "განათლება" №1(12)	თბილისი, 2015წ	
15	მ. ყალაბეგიშვილი, დ. ტაბატაძე, კ. იაშვილი	შენობების გაანგარიშება სეისმურ რეგებზე მასალის წრფივი განმტკიცების გათვალისწინებით	„მშენებლობა“ 1(37) 2015	თბილისი, 2015წ.	4
16	R. Zchvedadze, D. Jankarashvili, M. Nikoladze, D. Kipiani	Research of Transverse vibration of Bulding as discrete-continual System with consideration of Caused by Shock ef Effect pulse Impacts (Earthquake, Blast, Etc	საერთაშორისო კონფერენცია სეისმომედეგობაში	თბილისი, 2015წ.	
17	Kipiani, M. Kalabegashvili, D. Tabatadze	Study of non-linear oscillation of Tower Buldings Caused by Pulse Displacement of Ground With Consideration of Physical non-linearity of Material	საერთაშორისო კონფერენცია სეისმომედეგობაში	თბილისი, 2015წ.	
18	შახი ბაქანიძე, დემური ტაბატაძე	ახალი ტიპის ორსამაგრიანი და სამსამაგრიანი საყალიბე ფარის კონსტრუქციული	„მშენებლობა“ №3(239), 2015	თბილისი, 2015წ.	12

		გაანგარიშება			
19	რ. იმედაძე მ. წიქარიშვილი	ქალაქში ჰაერის დატუჭყიანების მიზეზები და მის წინააღმდეგ ბრძოლის ხერხები	სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი „მშენებლობა“ №1(36), 2015	ქ. თბილისი, „ტექნიკური უნივერსიტეტი“	3
20	მ. წიქარიშვილი და სხვ.	უძრავი ქონების ობიექტების სიცოცხლის ციკლი	სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი „მშენებლობა“ №2(37), 2015	ქ. თბილისი, „ტექნიკური უნივერსიტეტი“	4
21	რ. იმედაძე, მ. მანჯავიძე, ე. ქრისტესიაშვილი, ლ. ქრისტესიაშვილი	ზღვაში ნარჩენების და ჩამდინარე წყლების ნაშვების პრობლემები, სტუ, შრომები,	№3 (502)	თბილისი	14
22	რ. იმედაძე, ე. ქრისტესიაშვილი, ლ.ქრისტესიაშვილი, მ. მანჯავიძე	ჩამდინარე წყლების გაწმენდის თანამედროვე მეთოდები სტუ, შრომები,	სტუდენტთა 83-ე დია სამეცნიერო კონფერენცია, თეზისების კრებული	თბილისი	13
23	ლ. ზამბახიძე, ე. ქრისტესიაშვილი	სამშენებლო კონსტრუქციების დეფექტები,სტუ-ს თეზისების კრებული	№1(36), 2015	თბილისი, 2015	1
24	რ. იმედაძე, მ. წიქარიშვილი, თ. მაღრაძე	ქალაქის ჰაერის დატუჭყიანებისთვის მიზეზები და მის წინააღმდეგ ბრძოლის ხერხები”		თბილისი, 2015	1

1.უდრენაჟო ხელოვნური მიწის ფერდობების მდგრადობაზე გაანგარიშების შესრულების მიზნით, გამოკვლეულია ფილტრაციული ნაკადების მოძრაობის ზოგიერთი ამოცანა.

გამოყვანილია მუდმივი ρ ქანობის სხვადასხვა მნიშვნელობებისათვის ($\rho > 0$, $\rho = 0$, $\rho < 0$) წყალ-შეუღწევ ფუძეზე მოთავსებული ხელოვნურ მიწის ფერდოში ცვლადი ხარჯის მქონე ფილტრაციული ნაკადის მოძრაობის დიფერენციალური განტოლება.

შესრულებულია მიღებული განტოლების ინტეგრირება. მიღებულია ამონახსნები კერძო შემთხვევებისათვის, რომლებიც საშუალებას იძლევა დავადგინოთ მიწის ხელოვნურ ფერდოებში ფილტრაციული ნაკადების მოძრაობის პარამეტრები და კანონზომიერებები

2. შესწავლილია ელექტროგამტარი ბლანტი არაკუმშვადი სითხის დინება ფოროვან კედლებს შორის, როდესაც კედლების მართობულად მოდებულია გარეგანი ერთგვაროვანი მაგნიტური ველი. სითხის დინება გამოწვეულია წნევის პულსაციური დაცემით და ფოროვანი კედლების პულსაციური მოძრაობით.

3. მიმდევრობითი მიახლოების მეთოდით შესწავლილია უსასრულო ფოროვანი ფირფიტისა და გარემომცველი სითხის ერთობლივი ბრუნვის არასტაციონარული ამოცანა მაგნიტური ველისა და სითბოგადაცემის გათვალისწინებით ცვლადი ელექტროგამტარებლობისა

$$\sigma = \sigma_0 \left(1 - \frac{T}{T_\infty} \right) \text{ და გამოჟონვის სიჩქარის } \nu_w = \nu_0 \left(1 - \frac{T}{T_\infty} \right) \text{ შემთხვევაში.}$$

დინამიკური და სითბური სასაზღვრო ფენათა სისქეების განსასაზღვრავად მიღებულია შესაბამისი დიფერენციალური განტოლებები და ჩაწერილია მათი ზუსტი ამონახსნები ზოგიერთ კერძო შემთხვევაში, როდესაც გამოჟონვის სიჩქარე იცვლება სხვადასხვა კანონით და სასაზღვრო ფენათა სისქეებს შორის არსებობს $\delta_T(t) = \gamma \delta(t)$ სახის დამოკიდებულება.

გამოთვლილია დინების ყველაფიზიკური მახასიათებელი.

4. შესწავლილია ელექტრო გამტარი ბლანტი უკუმში სითხის პულსაციური დინება ორ პარალელურ კედელს შორის, რომელიც წარმოქმნილია კედლების პულსაციური მოძრაობით და წნევის პულსაციური დაცემით, როდესაც კედლების მართობულად მოდებულია მაგნიტური ველი.

5. რთულ ორგანიზაციული სისტემების მართვაში, ბუნებრივი და ტექნოლოგიური კატასტროფებისაგან უშიშროების უზრუნველსაყოფად გამოყენებულ ეკონომიკური მექანიზმების დასამუშავებლად ფართოდ იყენებენ თამაშურ ექსპერიმენტებს. ნაშრომში ფინანსური სახსრების განაწილების მაგალითზე, ორგანიზაციული სისტემისათვის (ცენტრი, საწარმო) განხილულია სათამაშო მოდელი.

6. კონტურით სახსრულად დამაგრებულ მართკუთხა ფირფიტისათვის რიტცის ენერგეტიკული მეთოდის გამოყენებით შეგვიძლია გრინის გავლენის ფუნქცია. განხილულია პოტენციური ენერჯის განსაზღვრის ორი ვარიანტი:

- კლასიკურ მექანიკაში არსებული ფორმულების გამოყენებით;
- რ. ჭყოიძის (თანაავტორებთან ერთად) მიერ შედგენილი მოდიფიცირებული

გამოსახულების გამოყენებით.

მოდულიზირებული გამოსახულებით გამოყენების საფუძველზე მიღებულია დაზუსტებულია გრინის გავლენის ფუნქცია. განხილულის მსგავს ამოცანებში მოდიფიცირებული გამოსახულების გამოყენება ხდება პირველად.

7. სამ გვერდით სახსრულად დაყრდნობილ და მეოთხედი თავისუფალი მართკუთხა ფირფიტისათვის რიტცის ენერგეტიკული მეთოდის გამოყენებით შედგენილია გრინის გავლენის ფუნქცია.

სახსრულად დამაგრებულ მართკუთხა ფირფიტისათვის რიტცის ენერგეტიკული მეთოდის გამოყენებით შეგვიძლია გრინის გავლენის ფუნქცია. განხილულია პოტენციური ენერჯის განსაზღვრის ორი ვარიანტი:

- კლასიკურ მექანიკაში არსებული ფორმულების გამოყენებით;
- რ. ჭყოიძის (თანაავტორებთან ერთად) მიერ შედგენილი მოდიფიცირებული გამოსახულების გამოყენებით.

მოდულიზირებული გამოსახულებით გამოყენების საფუძველზე მიღებულია დაზუსტებულია გრინის გავლენის ფუნქცია. განხილულის მსგავს ამოცანებში მოდიფიცირებული გამოსახულების გამოყენება ხდება პირველად.

8. ძალთა მეთოდით (მოცემული სისტემის გვართობის მეთოდი) გადაწყვეტილია სამკუთხა ფირფიტის, როგორც რთულკონტურიანი განივი უნვის ამოცანა. ძირითად სისტემად გამოყენებულია მართკუთხა ფირფიტა და შესაბამისი დაზუსტებული გრინის გავლენის ფუნქცია. აღნიშნულის საფუძველზე მიღებულია სამკუთხა ფირფიტის განივი ღუნვის ამოცანის დაზუსტებული ამონახსნი.

9. ენერგეტიკული მეთოდის გამოყენებით და დეფორმაციის პოტენციური ენერჯის მოდიფიცირებული გამოსახულების გათვალისწინებით (რ. ჭყოიძე თანაავტორებთან ერთად) მიღებულია მართკუთხა ფირფიტის თავისუფალი რხევის სიხშირის არსებულთან შედარებით დაზუსტებული მნიშვნელობა.

15. განხილულია საკითხი დაძაბულ-დეფორმირებული მდგომარეობის გამოკვლევის შესახებ ნაგებობებში, რომლებიც თითოეული სართულის ფარგლებში მუშაობენ ძვრაზე. რხევები გამოწვეულია გრუნტის იმპულსური გადაადგილების შედეგად, ხოლო კონსტრუქციების მზიდი ელემენტები შეიძლება განიცდიდნენ დრეკად-პლასტიკურ გადაადგილებებს. რაც შეეხება ძალა გადაადგილების დამოკიდებულებას ის წარმოდგენილია ბიწრფივი სახით ე.ი. მზიდი კონსტრუქციების მასალა წრფივად განმტკიცებადი.

მოყვანილია ორი და თექვსმეტსართულიანი შენობების გაანგარიშების შედეგები. ნაჩვენებია, რომ ბიწრფივ დიაგრამაზე ერთი წრფიდან მეორეზე მდოვრე გადასვლა მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს განტოლებათა სისტემის ამოხსნის იტერაციული პროცესის კრებადობას

16. ნაშრომში განხილულია ნაგებობების გრძივი და გრეხვითი რხევები, ძაბვების დაძაბვების მნიშვნელობები მიწისძვრისას. მოყვანილია ორ, ხუთ და თექვსმეტ სართულიანი შენობების

სიხისტის ცვლილებები სეისმური ზემოქმედების შესამცირებლად. განხილულია აგრეთვე სეისმური ზემოქმედების გავლენა სიხისტის კოეფიციენტების შესამცირებლად, ღეროების ინერციის მომენტის

17. როგორც ცნობილია შენობაზე სეისმური ზემოქმედება დამოკიდებულია შენობის დაშორებაზე ეპიცენტრიდან. ეპიცენტრის ზონაში მიწის ზედაპირის პორიზონტალურ გადაადგილებას აქვს იმპულსური ხასიათი. ნაშრომში მოცემულია მაღლივი შენობების არაწრფივი რხევები გრუნტის იმპულსური რხევისას, მასალის ფიზიკური არაწრფივობის გათვალისწინებით.

18. როგორც ცნობილია შენობაზე სეისმური ზემოქმედება დამოკიდებულია შენობის დაშორებაზე ეპიცენტრიდან. ეპიცენტრის ზონაში მიწის ზედაპირის პორიზონტალურ გადაადგილებას აქვს იმპულსური ხასიათი. ნაშრომში მოცემულია მაღლივი შენობების არაწრფივი რხევები გრუნტის იმპულსური რხევისას, მასალის ფიზიკური არაწრფივობის გათვალისწინებით.

19. სტატია ეძღვნება დღეისათვის მსოფლიოს ყველა ქვეყნის დასახლებულ პუნქტებში ჰაერის დაჭუჭყიანების საკითხს, რომლის ძირითადი წყაროა სამრეწველო საამქროებისა და ავტოტრანსპორტის მიერ ჰაერის დაბინძურება. სტატიაში მოცემულია ამ პრობლემების როლი ამ საკითხების გადასაწყვეტად. სტატიაში მითითებულია იმ ღონისძიებებზე, რომლებიც შესაძლებლობას იძლევა შემცირდეს ჰაერის დაჭუჭყიანება და მოექცეს სტანდარტებში, რაც დიდად შეწყობს ხელს ხალხის ცხოვრების პირობების გაუმჯობესებას.

20. სტატიაში განხილულია უძრავი ქონების სიცოცხლის ციკლი, რომელიც მოიცავს პერიოდს მისი შექმნის დასაწყისიდან მოთხოვნილ დასასრულამდე. საერთო შეხედვით, ნებისმიერი ობიექტის სიცოცხლის ციკლი ეს არის მისი არსებობის სრული თანმიმდევრული პროცესების ეტაპების ერთიანობა, დროის ინტერვალის შემადგენლობა, მისი აშენებიდან ექსპლუატაციის ბოლომდე.

21. ზღვაში ნარჩენების და ჩამდინარე წყლების ჩაშვების პრობლემები სტატიაში განხილულია ზღვის ნაპირზე განლაგებულ ქალაქების ნარჩენების და ჩამდინარე წყლების ჩაშვების პრობლემები. ავტორებს ამ საკითხთან დაკავშირებით აქვთ თავისი მიდგომა, რომელიც ითვალისწინებს საერთაშორისო გამოცდილებას. სტატიაში განხილულია ზღვის წყლების მინიმალურად დაჭუჭყიანების გზები. ასევე მოცემულია იმ საკითხების ჩამონათვალი, რომლებიც საჭიროა ამ პრობლემების გადასაჭრელად.

22. ჩამდინარე წყლების გაწმენდის თანამედროვე მეთოდები ავტორები ნაშრომში იძლევიან ამ მეთოდებით ჩამდინარე წყლების გაწმენდის მეთოდების სრულყოფისათვის წინადადებებს და დანადგარების სქემებს. ასეთი სქემები და ნახაზები მოცემულია ჩამდინარე წყლების ჟანგბადით გამოყენებით გაწმენდისათვის და წყლებისგან მყარი ნივთიერებების მოცილების შემთხვევაში. ავტორებს ნაშრომში ნახვენები აქვთ ასევე ჩამდინარე წყლებიდან ფოსფორისა და აზოტის მოშორებისათვის ჩასატარებელი სამუშაოების თანამიმდევრობა და წყლების გაწმენდის ფიზიკურ-ქიმიური დამუშავების ხერხი;

23. სამშენებლო კონსტრუქციების დეფექტები ტექნიკურ ლიტერატურაში დაზიანება და დეფექტი სხვადასხვა მცნებაა. დეფექტებს უწოდებენ კონსტრუქციის რომელიმე

პარამეტრის შეუსაბამობას პროექტით დადგენილ ან ნორმატიულ დოკუმენტებთან მიმართებაში, ხოლო დაზიანება – გაუმართაობაა, რომელიც კონსტრუქციამ მიიღო დამზადების, ტრანსპორტირების, დამონტაჟებისა და ექსპლუატაციისას.

24. ქალაქის ჰაერის დატუჭყიანებისთვის მიზეზები და და მის წინააღმდეგ ბრძოლის ხერხები ქალაქების მოსახლეობის ფართო მასები შეწუხებულია გარემოს სათანადო დაუცველობის გამო. მუნიციპალიტეტები უნდა შეეცადონ მიღწეული იქნას ჰაერის დატუჭყიანების დამტკიცებული სტანდარტები. ამ სტანდარტების დაცვა განსაზღვრავს ხალხის ცხოვრების პირობებს დღეს და მომავალში. ინჟინრები და სხვა სპეციალისტები, რომლებიც მუშაობენ გარემოს დაცვის საკითხებზე, უნდა დაეხმარონ ქვეყნის მთავრობას ამ საკითხების გადაწყვეტაში. პირველ რიგში ჩასატარებელი ღონისძიებების სწორ შეფასებაში, როგორც ტექნიკური, ისე ეკონომიკური მიმართულებით.

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
25	ზ.ციციქიშვილი; მ. კეკელიძე	არანიუტონისეული გამტარისით ხის ავტომოდელური ამოცანების შესახებ სიტბო გადაცემის გათვალისწინებით; Georgian Engineering News (საქართველოს საინჟინრო სიახლეები)	4	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. 2015 წელი	6
26	ზ.ციციქიშვილი; ჯ. შარიქაძე; მ. კეკელიძე	არანიოტონისეული სუსტადგამტარი სითხის დინება სასდვრო ფენაში. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სამეცნიერო შრომების კრებული	№3 (497)	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. 2015 წელი	6

25. ნაშრომში განხილულია ბლანტი არანიუტონისეული სითხის არასტაციონარული დინება სიტბოგადაცემით. ნაპოვნია ხარისხოვანი რეოლოგიური კანონის მქონე არანიოტონური სითხის მოძრაობის ამოცანის ავტომოდელური ამონახსნები შეჟონვისა და სიტბოგადაცემის გათვალისწინებით

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	გორგიძე დავით, ხუციშვილი სულხან, ხარაძე ნანა.	სტიმულირების მექანიზმები მრავალდონიან პროექტულ სტრუქტურებში	2015 წლის 2– 4 ნოემბერი, თბილისი
2	გ.მაღასიძე, ე.ჯანიაშვილი	ვარსკვლავთა სფერული გროვების მოძრაობის შესაძლო ანალიზის შესახებ ჩვენს გალაქტიკაში	სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. 2015 წლის ოქტომბერი
3	L. Jikidze, V. Tsutskiridze	Unsteady rotation problem of the motion infinite porous plate with the falling stream of the conductive fluid with account of magnetic field and heat transfer in case of variable electric conductivity end injection Velocity	საქართველოს მექანიკოსთა კავშირის მეექვსე ყოველწლი- ური საერთაშორისო კონფერენცია. თბილისი. 29.09-04.10 2015
4	V.Tsutskiridze, L.Jikidze, E.Elerdashvili	Pulsation flow of the laminar liquid with heat transfer	2015 Tbilisi International Conference on Computer Science and Applied Mathematics. March 21-23, 2015, Tbilisi, Georgia.
<p>1. ნაშრომში პროექტული ფუნქციონალური სტრუქტურისთვის განიხილება მატერიალური სტიმულირების ფორმირების ამოცანა, სამ დონიანი აქტიური სისტემის მაგალითზე. აღწერილია ასეთი სისტემის სტრუქტურა, დასაშვებ მნიშვნელობათა სიმრავლეები, ფუნქციონირების მექანიზმი. განსაზღვრულია მართვის დონეებზე გადასვლისთვის საჭიროა გრევირების ოპერატორი სდანიშნულება და თავისებურებები. მიღებულია დონეებზე სტიმულირების ეფექტურობის დადგენის წესი.</p> <p>2. ვარსკვლავთა სფერული გროვების გალაქტიკური ორბიტების შესაძლო ფორმების</p>			

განსაზღვრა არის ფრიად მნიშვნელოვანი ფაქტორი დაკვირვებული სფერული გროვების ევოლუციის გზების აღწერისათვის და ჩვენი გალაქტიკის საერთო სტრუქტურის შესწავლის ამოცანის გადაწყვეტისათვის. ჯერ კიდევ ვაიცხეკერმა გასული საუკუნის დასაწყისში გამოთქვა თავისი მოსაზრება ვარსკვლავთა სფერული განვითარების გროვების პიდროდინამიკური პროცესის ნაადრევად შესაძლო შეწყვეტის შესახებ მათ მიერ რაღაც რაოდენობის გაზ-მტვროვანი მატერიის დაკარგვის შედეგად უფრო მკვრივ ღრუბლებთან მსგავსი მატერიისა-გალაქტიკის სიმეტრიის სიბრტყეში გაგლისას. ამასთან ჯერ-ჯერობით არ არსებობს პასუხი კითხვაზე, რატომ განსხვავდება ესოდენ ვარსკვლავთა სფერული გროვები სტრუქტურით ისეთი სპირალური ვარსკვლავთა სისტემებისაგან, როგორც ჩვენი გალაქტიკაა, თუკი ისინი ჩამოყალიბებული იყო ერთნაირი საწყისი ფორმის მატერიისაგან.

3. მიმდევრობითი მიახლოების მეთოდით შესწავლილია უსასრულო ფოროვანი ფირფიტისა და გარემომცველი სითხის ერთობლივი ბრუნვის არასტაციონარული ამოცანა მაგნიტური ველისა და სითბოგადაცემის გათვალისწინებით ცვლადი ელექტროგამტარებლობისა -

$$\sigma = \sigma_0 \left(1 - \frac{T}{T_\infty}\right) \text{ და გამოჟონვის სიჩქარის - } \nu_w = \nu_0 \left(1 - \frac{T}{T_\infty}\right) \text{ შემთხვევაში.}$$

დინამიკური და სითბური სასაზღვრო ფენათა სისქეების განსაზღვრავად მიღებულია შესაბამისი დიფერენციალური განტოლებები და ჩაწერილია მათი ზუსტი ამოხსნები ზოგიერთ კერძო შემთხვევაში, როდესაც გამოჟონვის სიჩქარე იცვლება სხვადასხვა კანონით და სასაზღვრო ფენათა სისქეებს შორის არსებობს $\delta_T(t) = \gamma \delta(t)$ სახის დამოკიდებულება.

გამოთვლილია დინების ევლუციური მახასიათებელი.

4. შესწავლილია ელექტრო გამტარი ბლანტი უკუმში სითხის პულსაციური დინება ორ პარალელურ კედელს შორის, რომელიც წარმოქმნილია კედლების პულსაციური მოძრაობით და წნევის პულსაციური დაცემით, როდესაც კედლების მართობულად მოდებულია მაგნიტური ველი.

სამოქალაქო და სამრეწველო მშენებლობის დეპარტამენტი № 102

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი: პროფესორი ა. სოხაძე

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

ა. სოსაძე	სსმ დეპარტამენტის უფროსი, პროფესორი;
ბ. ესაძე	პროფესორი;
გ. მეძმარიაშვილი	პროფესორი;
დ. სურგულაძე	პროფესორი;
ე. ხმელიძე	პროფესორი;
ვ. ბალანჩივაძე	პროფესორი;
გ. გურუშიძე	პროფესორი;
დ. ჭოხონელიძე	პროფესორი;
ე. ბიჭიაშვილი	პროფესორი;
ვ. ავალიშვილი	ასოც.პროფესორი;
ზ. ლებანიძე	ასოც.პროფესორი;
თ. ვერულაშვილი	ასოც.პროფესორი
ი. ვარდიაშვილი	ასოც.პროფესორი;
კ. იაშვილი	ასისტენტი;
ლ. კახიანი	ასოც.პროფესორი;
მ. მაისურაძე	ასოც.პროფესორი;
ნ. მელქაძე	ასოც.პროფესორი;
ო. ჭანტურია	ასოც.პროფესორი;
პ. ხაზარაძე	ასოც.პროფესორი;
რ. მშვენიერაძე	ასოც.პროფესორი;
ს. ვაჭარაძე	ასოც.პროფესორი;
ტ. ჯაფარიძე	ასოც.პროფესორი;
უ. დანელია	ასოც.პროფესორი;
ფ. არეშიძე	ასოც.პროფესორი;
ქ. ლუტიძე	ასისტ. პროფესორი.

I. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებით 2015 წლისათვის დაგეგმილი და შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	ტრანსფორმირებადი საინჟინრო სისტემების თეორია და კონსტრუირების ლოგიკა (საინჟინრო მეცნიერებები, მადალტექნოლოგიური მასალები – სამშენებლო კონსტრუქციები, შენობები	ე. მეძმარიაშვილი	მ. სანიკიძე ნ. წიგნაძე შ. წეროძე

	და ნაგებობები; ხიდები და სატრანსპორტო გვირაბები)		
<p>დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები</p> <p>წარმოდგენილი კვლევის შედეგად შეიქმნა ტრანსფორმირებადი საინჟინრო სისტემების თეორია, არსებული მასალების მიხედვით მოხდა მათი განზოგადება, სათანადო სისტემატიზაცია და კლასიფიცირება თეორიული მოდელის შექმნით, რაც მსოფლიოში და საქართველოშიც, ერთის მხრივ, შემოიტანს მწყობრ სამეცნიერო ცოდნას აღნიშნულ დარგში, და მეორეს მხრივ, მიზანმიმართულს და ოპტიმალურს გახდის კვლევებს და მის შედეგებს კონკრეტული ნაგებობის, კონსტრუქციების და კომპლექსების შექმნის რთულ და მრავალმხრივ პროცესში.</p> <p>მიმდინარე წელს:</p> <ul style="list-style-type: none"> - შეიქმნა ტრანსფორმირებადი საინჟინრო სისტემების თეორია; - ჩამოყალიბდა ტრანსფორმირებადი მიწისზედა საინჟინრო ნაგებობების კონსტრუირების ლოგიკა; - ჩამოყალიბდა ტრანსფორმირებადი კოსმოსური საინჟინრო ნაგებობების კონსტრუირების ლოგიკა. <p>ტრანსფორმირებადი საინჟინრო სისტემების წარმოდგენილი თეორიის საფუძველზე შესაძლებელია საქართველოს ტიპის რელიეფისათვის სწრაფადასაგები ტრანსპორტირებადი, ექსტრემალური ხიდების, ახალი თაობის კოსმოსური ნაგებობების, სატელეკომუნიკაციო, ზემსუბუქი, ხისტი და გასაშლელი დიდი ორბიტული რეფლექტორული ანტენების და სხვა, ასევე ფორმაცვლადი, გასაშლელ-დასაკეცი კონსტრუქციების და კომპლექსების შექმნა.</p>			

I. 2.

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
№1	ტრანსფორმირებადი, გასაშლელი, ტრანსპორტირებადი სამხედრო დანიშნულების საიერიშო ხიდის და სატანკო ხიდგამდების AVLБ-72-ის შექმნა (საინჟინრო მეცნიერებები, მაღალტექნოლოგიური მასალები – სამშენებლო კონსტრუქციები, შენობები	ე. მეძმარიაშვილი	მ. სანიკიძე ნ. წიგნაძე ლ. ფილიპენკო ა. ჭაფოძე ა. წიკლაური მ. ნიკოლაძე

	და ნაგებობები; ხიდები და სატრანსპორტო გვირაბები)		
<p>გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები</p> <p>განისაზღვრა საქართველოს რელიეფის ტიპის შესაბამისი, გასაშლელ-დასაკეცი, ტანკზე განთავსებული, საიერიშო სამხედრო ხიდის შექმნის კონცეფცია. მოხდა ოპტიმალური გადაწყვეტის შერჩევა, ჩატარდა თეორიულ-ექსპერიმენტული კვლევები და ამის საფუძველზე შეიქმნა ექსტრემალური პირობების შესაბამისი გასაშლელი, ტრანსფორმირებადი ერთმალისანი ხიდი და მისი სატანკო ხიდგამდები.</p> <p>მიმდინარე წელს:</p> <ul style="list-style-type: none"> - განხორციელდა ექსპერიმენტული მოწყობილობების კომპლექტაცია და მათი მონტაჟი; - ჩატარდა ტრანსფორმირებადი სისტემის ექსპერიმენტული კვლევა; - ჩატარდა ტრანსფორმირებადი სისტემის მასშტაბური (1:10) მოდელის კამერული გამოცდები გაშლა-დაკეცვაზე. <p>წარმოდგენილი კვლევის შედეგები საქართველოს შეიარაღებულ ძალებს მისცემს საშუალებას თვით საქართველოში შეიქმნას ტანკ თ-72-ზე განთავსებული, გასაშლელი ხიდი მალთ 22 მეტრი. ასეთი სახის შეიარაღების არსებობა საქართველოს შეიარაღებულ ძალებს მისცემს იმის უპირატესობას, რომ მოწინააღმდეგე წააწყდება მოულოდნელ ეფექტს, რაც მდგომარეობს იმაში რომ, ნაცვლად რუსული წარმოების MTY-20-ისა, რომელიც საქართველოს დღეს მხოლოდ ორი ცალი გააჩნია, ის გამოიყენებს ახალი მოდიფიკაციის ხიდგამდებებს, რომლებსაც გაცილებით მაღალი მაჩვენებლების ტექტიკურ-ტექნიკური მახასიათებლები ექნებათ. აღსანიშნავია, რომ ახალ გასაშლელ საიერიშო ხიდს და ხიდგამდებ V 72-ს, შექმნილს ტანკ თ-72-ის ბაზაზე, ახასიათებს უფრო მეტი გადაადგილების სიჩქარე, მანევრულობა, ტვირთამწეობა და სიგრძე, ვიდრე საქართველოს შეიარაღებაში არსებულ MTY-20-ს, რომელიც ტანკ თ-55-ის ბაზაზეა შექმნილი. ამასთან, თვით ხიდი, რომელიც ხიდგამდებ V 72-ზეა განთავსებული, აგებულია გაშლის „მაკრატლისებრ“ პრინციპზე და მისი შექმნის იდეოლოგია იგივეა, რაც ამერიკული საიერიშო ხიდებისა – V 60 და 2014 წელს ამერიკის არმიაში გადასაცემი V 72-ის. ასეთი მიდგომით ხდება გარკვეული უნივერსალიზაცია თ-ს სახელმწიფოების შეიარაღებაში არსებული საიერიშო ხიდებისა და ქართული საიერიშო ხიდისა, რომლის მიხედვით ტანკ თ-72-ის ბაზაზე შექმნილ ხიდგამდებზე ასევე შესაძლებელია ამერიკული და ინგლისური „თით“-ის ტიპის ხიდების გამოყენებაც. მნიშვნელოვანია ისიც, რომ იერიშის დროს ხიდგამდები შექმნილი თ-72-ის ბაზაზე იგივე სიჩქარით გადაადგილდება საბრძოლო კოლონაში, როგორც ჩვენს შეიარაღებაში არსებული საბრძოლო ტანკები თ-72, რაც თანამედროვე ხიდგამდების შექმნისას შეიარაღებული ძალების ოპერატიული და ტექტიკური მოთხოვნების ერთ-ერთი მთავარი პირობაა.</p>			
2	გასაშლელ-დასაკეცი, სამოქალაქო დანიშნულების, ერთმალისანი ხიდის შექმნა	ე.მეძმარიაშვილი	მ. სანიკიძე ნ. წიგნაძე

	და მისი ტრანსპორტირებისა და მონტაჟის სქემების და საშუალებების განსაზღვრა (საინჟინრო მეცნიერებები, მაღალტექნოლოგიური მასალები – სამშენებლო კონსტრუქციები, შენობები და ნაგებობები; ხიდები და სატრანსპორტო		<p>ლ. ფილიპენკო</p> <p>ა. ჭაფოძე</p> <p>ა. წიკლაური</p> <p>მ. ნიკოლაძე</p>
<p>გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები (ქართულ ენაზე)</p> <p>განისაზღვრა საქართველოს რელიეფის ტიპის რეგიონებისათვის სწრაფადსაგები, გადასატანი, მრავალჯერადი სამოქალაქო გამოყენების ერთმალისანი ხიდების შექმნის კონცეფცია და მათი ტრანსპორტირებისა და მონტაჟის პირობები.</p> <p>მიმდინარე ველს:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ჩატარდა ტრანსფორმირებადი, ერთმალისანი ხიდის და მისი მონტაჟის სქემების განხილვა და შეირჩა ოპტიმალური ვარიანტი; - ჩატარდა ოპტიმალური ვარიანტის თეორიული კვლევა; - ჩატარდა ოპტიმალური ვარიანტის სამონტაჟო სქემების და ტრანსპორტირების თეორიული ანალიზი; - შეიქმნა ტრანსფორმირებადი, ერთმალისანი, ტრანსპორტირებადი ხიდის პრინციპული სქემის. 			

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	<p>ლ.ბაღანჩივაძე</p> <p>ლ.კახიანი</p> <p>ლ.ავალიშვილი</p>	<p>“რკინაბეტონის კონსტრუქციების დაპროექტება ევრონორმების</p>	<p>სტუ-ს გამომცემლობა</p> <p>“ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი 2015 წ.”</p>	250გვ

		მიხედვით”		
ანოტაციები				
<p>ვეროპასთან ინტეგრაციის კონტექსტში აქტუალობას იძენს ეროვნორმების შესწავლა. შესაბამისი მასალა ქართულ ტექნიკურ ლიტერატურაში ჯერჯერობით არ არსებობს. წარმოდგენილი ნაშრომი აღნიშნული ხარვეზის გამოსწორების მცდელობაა. იგი დიდ დახმარებას გაუწევს სტუდენტებს, ინჟინერ-დამპროექტებლებს, მეცნიერ-მუშაკებს საქართველოს რესპუბლიკის მოქმედი ნორმატივებიდან ევროკოდების სისტემით დაპროექტებაზე გარდამავალ პერიოდში.</p>				
2	თ.ხმელიძე	ხის კონსტრუქციები	საგ.სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	531
ანოტაცია				
<p>სახელმძღვანელოში განხილულია ხის კონსტრუქციების განვითარების ტენდენციის საკითხები,მათი მშენებლობაში გამოყენების აქტუალობა,ამჟამინდელი მდგომარეობადა პერსპექტივები. აღწერილია საქართველოში არსებული მერქნის ნედლეულის ბაზის დინამიკა,გავრცელებული ჯიშები,მერქნის,როგორც, კონსტრუქციული საშენი მასალის,ფიზიკურ-მექანიკური თვისებები,ცეცხლისა და გეოლოგიური მავნებლობისაგან დაცვის გზები. გადმოცემულია ხის კონსტრუქციების დეტალების და შეერთებისგაანგარიშების და კონსტრუქციების საფუძვლები.აღწერილია კონსტრუქციების ძირითადი სახეობები, აგრეთვე მათი დამზადების ტექნოლოგია,ექსპლუატაცია, და ეკონომიკური ასპექტები. მოცემულია კონსტრუქციების პრაქტიკული გაანგარიშების მაგალითები.</p>				

3	ი. ღარიბაშვილი, ლ. ბალანჩივაძე, შ. დოლიძე, თ.ნარეკლიშვილი, გ. დოლიძე	რკინაბეტონის სამუშაოთა შემსრულებელი (მეყალიბე, მებეტონე, მეარმატურე)	თბილისის განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო.	232
ანოტაცია				
<p>წიგნის მიზანია, შევასწავლოთ მონოლითური რკინაბეტონის კონსტრუქციული ელემენტების დამზადებისას საყალიბე, საარმატურე და ბეტონის სამუშაოების წარმოება, უსაფრთხოების ნორმებისა და წესების დაცვით, კერძოდ: სხვადასხვა ტიპის ყალიბების მოწყობა, მზა ყალიბის აწყობა, არმატურის ნაკეთობების მომზადება მონტაჟი, ბეტონის მიღება და ჩალაგება ყალიბებში, ბეტონის ნარევის გამკვრივება და შემდგომი მოვლა.</p>				

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ლ. ავალიშვილი ლ.ბალანჩივაძე	მეთოდური მითითებები რკინა-ბეტონის კარკასული შენობების გასაანგარიშებლად სეისმურ ზემოქმედებაზე.	თბილისი, ტექნიკური უნივერსიტეტი	27
<p>ანოტაციები</p> <p>განხილულია ხიდურა ამჟინი ერთსართულიანი სამრეწველო კარკასული შენობის გაანგარიშება სეისმურ ზემოქმედებაზე, კერძოდ, დადგენილია განივ ჩარჩოზე სეისმური დატვირთვა, გათვალისწინებულია არმატურის კვეთის შესარჩევად სვეტებში სეისმური ძალები. მოყვანილია დანართები მოქმედი სამშენებლო ნორმატივებიდან სეისმური რაიონებისათვის.</p>				
2	თამაზ ხმელიძე	სამშენებლო განმარტებითი ლექსიკონი	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	2035
<p>ანოტაცია</p> <p>მშენებლობა სახალხო მეურნეობის ისეთი დარგია, რომელთანაც ყოველდღიური შეხება აქვს ნებისმიერ ადამიანს და რაც უფრო გათვითცნობიერებულია იგი ამ საქმეში, მით უფრო რაციონალურ გადაწყვეტილებებს იღებს თავისი საცხოვრებელი გარემოს კეთილმოწყობაში, აგრეთვე ქალაქის, რაიონის, სოფლის და, შესაბამისად, ქვეყნის იერსახის გალამაზებაში. განმარტებითი ლექსიკონის უპირატესობა სხვა სახის ლიტერატურასთან ისაა, რომ მკითხველი, ლექსიკონის დახვეწილი სტრუქტურის მეშვეობით, კარგად ეუფლება შინაარსს და ინფორმაციასაც ამომწურავად იღებს, მით უმეტეს, თუ ლექსიკონი მდიდარია თვალსაჩინო მასალებითა და ილუსტრაციებით. დასავლეთის ანალოგიურად, ჩვენს ქვეყანაში განათლება ცალკე დარგია და ამ დარგის განვითარება მნიშვნელოვანია სახელმწიფოს პოლიტიკური და ეკონომიკური წინსვლისათვის. განმარტებითი ლექსიკონი თავისი სტრუქტურითა და ფორმით გაცილებით რთულია, ვიდრე ჩვეულებრივი. იგი შუალედ მდგომარეობას იკავებს ენციკლოპედიასა და ჩვეულებრივ ლექსიკონებს შორის. ალბათ ეს არის ერთ-ერთი შემაფერხებელი პირობა მათი სიმცირისა.</p> <p>მართალია ორენოვანი ლექსიკონები აუცილებელია საზოგადოებისათვის, მაგრამ განმარტებით ლექსიკონებზეც არანაკლები მოთხოვნაა ამა თუ იმ ტექნიკური და</p>				

საბუნებისმეტყველო სპეციალობის მქონე კონტინგენტისაგან. დღეისათვის საქართველოში გვაქვს ტერმინოლოგიური ლექსიკონები, საარჩევნო ტერმინთა, სამედიცინო ტერმინოლოგიის და სხვ., რაც ოდნავადაც ვერ ავსებს იმ სიცარიელეს, რომელიც გვაქვს ამ მიმართულებით. მშენებლობის დიდი მასშტაბები, ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის შექმნის ამოცანები, დღის წესრიგში აყენებს სამშენებლო ინდუსტრიის, კერძოდ კი საშენი მასალების, კონსტრუქციების, ტექნოლოგიების, დაგეგმვის, მენეჯმენტის, გაანგარიშების მეთოდების, ხარისხის გაუმჯობესების, კონტროლის, ნაგებობების დაპროექტების, ცეცხლმდეგობის, სახანძრო უსაფრთხოების, შრომის დაცვის და სხვათა სრულყოფას, ეს კი მჭიდროდ არის დაკავშირებული სწავლების ხარისხის გაუმჯობესებასთან, ლაბორატორიული კვლევების დანერგვასთან, მეცნიერებასთან, კომპიუტერიზაციასთან და დასასრულ, სამშენებლო კადრების კვალიფიკაციის უცილობელ ზრდასთან. ყოველივე ამის მისაღწევად პირველი რიგის ამოცანაა, ქვეყანაში მშობლიურ ენაზე გვქონდეს მაღალი ხარისხის დარგის საცნობარო ლიტერატურა და მათ შორის სამშენებლო განმარტებითი ლექსიკონი.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ა. სოსხაძე, მ. ბედიაშვილი	ნაგებობათა სეისმომდეგობის ამაღლება სეისმოიზოლაციის საშუალებების გამოყენებით.	№1(32), 2014	თბილისი, სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი “მშენებლობა”	10

ანოტაცია

მიწისძვრის შედეგად მიყენებული ზარალის შემცირებას ახალი კონსტრუქციული სისტემების დანერგვის ხარჯზე, მიძღვნილია წინამდებარე სტატია.

ერთერთი ასეთი სისტემა, რომელიც გავრცელდა მსოფლიოში უკანასკნელი 20-25 წლის განმავლობაში, არის სეისმოიზოლაციის სისტემები, რომლებიც გამოიყენება, როგორც ხისტ კონსტრუქციულ სისტემებში, ისე კარკასულ ნაგებობებში.

განხილულია ქართველ მეცნიერთა, დაპროექტებელთა და მშენებელთა წვლილი სეისმომდეგი მშენებლობის განვითარების საქმეში ყოფილ საბჭოთა კავშირში და მასში შემავალ სეისმურ

რაიონებში განლაგებულ რესპუბლიკებში. მოყვანილია აგრეთვე მშენებლობის დარგის სპეციალისტების, რომლებიც მუშაობენ სეისმურ რაიონებში, გადამზადების საკითხი.

2	ა.სოსხაძე მ.ბედიასვილი	არსებული შენობების გაძლიერება სეისმომდევობის ამაღლების მიზნით	№1(36), 2015	თბილისი, სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი “მშენებლობა”	7
---	---------------------------	--	--------------	---	---

ანოტაცია

სტატიაში მოყვანილია ის მეთოდები და საინჟინრო გადაწყვეტები, რომელთა ცხოვრებაში გატარება საშუალება მისცემს ძირითადი დანიშნულების ორგანიზაციებსარ დაკარგონ თავისი ფუნქცია საანგარიშო მიწისძვრის დროს. ესენია:საავადმყოფოები, სკოლები, ბაგა-ბაღები, პოლიცია, ციხეები, სახანძრო დაწესებულებები, კავშირგაბმულობის სისტემები და ა.შ. მოყვანილია საქართველოს ფარგლებს გარეთ გამოყენებული ასეთი შენობების დამცავი სეისმოიზოლაციის საშუალებები.

3	ა.სოსხაძე მ.ბედიასვილი	კოსმოსური ტექნიკა ზოგადად	№1(36), 2015	თბილისი, სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი “მშენებლობა”	
---	---------------------------	------------------------------	--------------	---	--

ანოტაცია

სტატიაში მოყვანილია თანამედროვე ტექნიკისა და ტექნოლოგიების განვითარების შესაბამისად ახლო, საშუალო და შორეულ კოსმოსური სივრცეების გრადაცია. განსაკუთრებული ადგილი უკავია თანამედროვე კოსმოსური ტექნიკის სისტემურ აღწერას, რომელიც მოიცავს რაკეტამატარებლებს, კოსმოსურ ხომალდებს და კოსმოსურ აპარატებს, ორბიტალურ სადგურებს და კოსმიურ ზონებს.

4	A.Сохадзе M.Бедиашвили	Предпосылки антисейсмических мероприятий гражданских сооружений и усиление восстановления поврежденных зданий.	№1(35)2015	Москва 2015г. Материалы II междунар. конференции	10
---	---------------------------	--	------------	---	----

5	ლ.კახიანი ი.საღაძე	წესები კარკასული შენობების საძირკველში სეისმოიზოლაციის	№2(37), 2015	თბილისი, სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი	5
---	-----------------------	---	--------------	---	---

		სისტემის დაპროექტების განხორციელებისათვის		“მშენებლობა”	
--	--	---	--	--------------	--

ანოტაცია

სტატია ეხება კარკასული შენობის საძირკველში განთავსებული სეისმოიზოლაციის სისტემის დაპროექტების მეთოდებს, განხილულია ძირითადი ფაქტორები, რომლებიც გავლენას ახდენენ შენობის სეისმომდებლობაზე.

6	ბ. სურგულაძე, ნ. სვიანაძე, ლ.ფირყულაშვილი	წინასწარდაბული ჩარჩოვანი კონსტრუქცია	„საქპატენტი“ საიდენტიფიკაციო №1372701 დადებითი გადაწყვეტილება პატენტის გადასაცემად	ქ. მცხეთა „საქპატენტი“	4
---	---	--------------------------------------	--	------------------------	---

ანოტაციები

წინასწარ დაბული ჩარჩოვანი კონსტრუქცია, რომელიც შეიცავს ვერტიკალური ელემენტებს, მათზე საყრდენი ნაწილებით დაყრდნობილ მაღის ნაშენს, საკოჭს, რომელიც გადადებულია მაღის ნაშენის შუა ნაწილში ქვედა მხარეს მოწყობილ ჰორიზონტალურდერძიან საგორავზე და ბოლოებით მიმაგრებულია მაძლიერებელი ორმხარა ბერკეტების თითო ბოლოსთან, მაღის ნაშენსა და საკოჭს შორის მოთავსებულ დამჭიმ საშუალებას, **განსხვავდება იმით, რომ** მაღის ნაშენი და ვერტიკალური ელემენტები შესრულებულია ორი შეწყვილებული ბრტყელი კონსტრუქციისაგან, რომელთა შორის ღრეჩოებში გატარებულია საკოჭები, ხოლო მაძლიერებელი ორმხარა ბერკეტები სამკუთხედის ფორმისაა და შესრულებულია დეროვანი ელემენტისაგან, რომლის მართკუთხა ან ბლაგვკუთხა წვერო აღჭურვილია სამკუთხა ელემენტის სიბრტყის მართობულად განლაგებული წრიული განიკვეთის მქონე ჰორიზონტალური დეროებით, რომლის ბოლოები აღჭურვილია ცილინდრული საგორავებით, რომლებიც შეერთებულია ვერტიკალური საყრდენი ელემენტების მაღის მხარეს განთავსებულ ნაპირებთან, ამასთან სამკუთხედის ფორმის ელემენტებს მახვილკუთხიან წვეროებზე აქვს ვერტიკალური კილოები და ნახვრეტები, რომლებშიც განთავსებულია ლილვი, ხოლო ჩარჩოვანი კონსტრუქციის ჰორიზონტალური და ვერტიკალური ელემენტების შუა ნაწილების შიდა მხარეები აღჭურვილია საკოჭის დამჭერი კავებით და დამჭიმი მოწყობილობებით, რომლებზეც განთავსებულია ჰორიზონტალური და ვერტიკალური საკოჭები, ამასთან, ჰორიზონტალური საკოჭების ბოლოები სახსრულადაა მიმაგრებული ორმხარა ბერკეტების ნაშენის შიდა მხარეს განთავსებულ წვეროებზე, ხოლო ვერტიკალური საკოჭების ბოლოები სახსრულადაა მიმაგრებული ორმხარა ბერკეტების ნაშენის გარე მხარეს განთავსებულ წვეროებზე და ვერტიკალური ელემენტების ქვედა განაპირა საყრდენ კვანძებზე.

7	ბ.სურგულაძე. შ.ბაქანიძე. კ.იაშვილი.	ტრადიციული მეწვერსაწინააღმდეგო საყრდენი კედლების ხელსაყრელი ტექნოლოგიური გადაწყვეტა.	№4(39)2015	სამ. ტექნიკური ჟურნალი “მშენებლობა	8
---	---	--	------------	---	---

ანოტაცია

სტატიაში განხილული და შემოთავაზებულია ბუნებრივი კალთების მეწვერული მოვლენების პრევენციის ერთ-ერთ მეთოდი. ნაშრომში განხილულია საყრდენი კედლების სამი ტიპი: მასიური ბეტონის, ვერტიკალური; მასიური ბეტონის, დახრილი და მონოლითური რკინაბეტონის.

შესაძლო ვარიანტების ერთმანეთთან ტექნიკურ-ეკონომიკური შედარების საფუძველზე დასაბუთებულია რკინაბეტონის მონოლითური კედლების უპირატესობა მასიურ ბეტონის კედლებთან მიმართებაში.

8	ბ.სურგულაძე. შ.ბაქანიძე. კ.იაშვილი	ბუნებრივი კალთების მდგრადობის უზრუნველყოფა გრუნტულ ანკერებიანი რკინაბეტონის საყრდენი კედლებით.	№4(39)2015	სამ. ტექნიკური ჟურნალი “მშენებლობა”	8
---	--	--	------------	--	---

ანოტაცია

წინამდებარე ნაშრომში განხილულია გრუნტული ანკერების მოწყობა კედლის ქვედა დონეზე. დასაბუთებულია ორ იარუსად განთავსებულ გრუნტულანკერებიანი მონოლითური რკინაბეტონის საყრდენი კედლების ეკონომიური ეფექტი. იარუსად განთავსებულ გრუნტულანკერებიან კედლებთან მიმართებაში.

9	ლ.ავალიშვილი. ლ.ჭკუასელი.	“რკინაბეტონის კარკასულიშენობის დინამიური ზიდვის უნარი სეისმური ტიპის ზემოქმედებისას.”	№2(37)	სტუ-ს გამომცემლობა სამეცნიერო ტექნიკური ჟურნალი “მშენებლობა”	6
---	------------------------------	--	--------	---	---

ანოტაცია

სტატიაში წარმოდგენილია რკინაბეტონის კარკასული შენობის სეისმომდებლობის თეორიული გამოკვლევა ერთმალეანი დინამიკური საანგარიშო სქემის (ოსცილატორის) საფუძველზე. სპეციფიკური საინჟინრო კომპიუტერული პროგრამით “ლირა” მიღებულია სეისმური ძალების სრული სპექტრი 8 და 9 ბალიანი სეისმური აქტივობებისათვის კარკასის ელემენტების გეომეტრიული პარამეტრებისა და შესაძლო დატვირთვების ვარიანტებით. ძალების მიხედვით

დადგენილია კონსტრუქციის დინამიკური ზიდვის უნარი (სიმტკიცე) გაანალიზებულია სტატიკურ სიმტკიცესთან შედარებით დინამიკური სიმტკიცის ამადლების მიზეზები. ცხრილების ფორმით მიღებული შედეგები შეამსუბუქებს დამპროექტებლის შრომას.					
10	ლ.კახიანი, ლ.ბალანჩივაძე, კ.მახარობლიშვილი	სართულთშორისი მონოლითური გადახურვის თანამედროვე კონსტრუქციების საკითხები	№2(37)201 5	თბილისი, სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი “მშენებლობა”	5
ანოტაცია					
<p>სტატიაში გადმოცემულია მონოლითური სართულთშორისი გადახურვის თანამედროვე კონსტრუქციების შესახებ. აღწერილია გადახურვის შემამსუბუქებელი ელემენტების გამოყენების და მათი კონსტრუქციების პრინციპების შესახებ. სტატიაში ასევე მოყვანილია ფილის კონსტრუქციების კვეთები, დასაშვები ზომები, როგორც ფილის ასევე მასში მოთავსებული არმატურის.</p>					
11	კ.იაშვილი, დ.ტაბატაძე, შ.ბაქანიძე	ახალი ტიპის ორ და სამ სამმაგრიანი საყალიბე ფარის კონს-ტრუქციული გაანგარი-შება.	№3(39)20 15	სტუ. ჟურნალი “მშენებლობა”	14
ანოტაცია					
<p>ცნობილია რომ, შენობა-ნაგებობათა შემომფარგლავ კედლებს აგებენ მრავალშრიანს მონოლითური მშენებლობის შემთხვევაში სასურველია კონსტრუქციული შრე შესრულდეს მძიმე ბეტონით ან რკინაბეტონით. შრეების ერთობილი მუშაობისათვის სხვა ღონისძიებების გარდა მიზანშეწონილია მათი ურთიერთშეხების ზედაპირის ფართობის გაზრდა რასაც ახორციელებენ შრეების ურთიერთმიერთებით რთულპროფილური ზედაპირით. ასევე შენობა ნაგებობათა შემომფარგლავი კედლები უნდა აკმაყოფილებდნენ კონსტრუქციულ თბოსაიზოლაციო ჰიდროსაიზოლაციო და.ა.შ. მოთხოვნებს ამიტომ მათ აპროექტებენ მრავალშრიან(ორშრიან ან სამშრიან) ვარიანტში. მონოლითური მშენებლობის დროს კონსტრუქციული შრე სრულდებ ჩვეულებრივ (მძიმე) ბეტონის ან რკინაბეტონისაგან. რაც შეეხება თბოსაიზოლაციო შრეს, იგი საქართველოს პირობებში შეიძლება შესრულდეს მსუბუქშემავსებლიან (შიდა პემზა და სხვა) ბეტონით. შრეებს შორის ადგილის გაასუმჯობესებლად მიზანშეწონილია მათი ურთიერთება არაბრტყელი, არამედ რომელიმე რთული პროფილური ზედაპირით.</p>					
12	О.Г.Хазарадзе, Ф.Г.Верулашвили, В.Ш.Турашвили	Металлические составные балки с гибкой стенкой	№4(498)	ТРУД GTU- შრომები	6

ანოტაცია

ნაშრომში შემოთავაზებულია ჩვეულებრივ მოქნილკედლიან შედგენილ ორტესებრ კოჭებში ემცირებული განიკვეთიანი კედლის გამოყენებით.

მოქნილკედლიანი კოჭების ანგარიში წარმოებს და განიხილება როგორცთხელკედლიანი ფირფიტა. თხელი კედლის გამოყენების შემთხვევაში იზრდება კედლის მოქნილობა, დაკარგა რა ადგილობრივი მდგრადობასიხისტის წიბოებს შორის მონაკვეთში წარმოიშობა ნაოჭები. ამ შემთხვევაში კოჭი გარდაიქმნება უირიბნო წამწედ. პრაქტიკაში ძირითადად გამოიყენება კოჭები ვერტიკალური სიხისტის წიბოებით. წიბოების ჩართვით თხელ მოქნილკედლიან კოჭებში შეიძლება გამოვიყენოთ უფრო თხელკედლიანი კოჭები.

თხელკედლიანი კოჭების რაციონალურად ეფექტურად გამოყენება შესაძლებელია დროებითი სტატილური დატვირთვისდროს.

მრიგად, კედლის მუშა კრიტიკული სტადიის მიღმა გვაძლევს საშუალებას გამოვიყენოთ თხელკედლიანი კოჭები, გვაძლევს ლითონის ეკონომიას.

შედგენილი ორტესებრი თხელკედლიანი - კოჭები ჩვეულებრივ მოქნილკედლიან კოჭებთან შედარებით გვაძლევს ლითონის ეკონომიას (15-20%).

13	მ.ჭანტურია, მ.ამამარდაშვილი	სისტემის “შენობა კიდულ ხიმინჯოვანი საძირკველი” არაწრფივი დიაგრამების აგების მეთოდიკა. “მშენებლობა.”	3(38)2015	თბილისი	7
----	--------------------------------	---	-----------	---------	---

ანოტაცია

კიდულ-ხიმინჯოვან საძირკველზე აგებული შენობა-ნაგებობის სეისმურ დატვირთვებზე გაანგარიშების დროს ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ამოცანას წარმოადგენს ისეთი დინამიკური საანგარიშო სქემის შერჩევა, რომელშიც გათვალისწინებული იქნება როგორც კონსტრუქციის მასალის, ასევე ფუძე-საძირკველის ძირითადი დეფორმაციული მახასიათებლები. მავედროს ის უნდაიყოსმარტივი და უნივერსალურად გამოყენებადი ყველა ტიპის შენობა-ნაგებობათა გაანგარიშების თვალსაზრისით.

14	მ.ჭანტურია ა.ამამარდაშვილი	ხარისხის ინფრასტრუქტურა დასამშენებლო ბიოზნესი. “მშენებლობა”	3(38)2015	თბილისი	6
----	-------------------------------	---	-----------	---------	---

ანოტაცია

ხარისხის ინფრასტრუქტურისგანვითარება და მისი საერთაშორისო აღიარება წარმოადგენს ნებისმიერი სამრეწველო პროდუქციის მსოფლიო ბაზარზე თავისუფალი მიმოქცევის გრანტს.უსაფრთხოების გამკაცრებულმა პირობებმა დღის წესრიგში დააყენა ხარისხის ინფრასტრუქტურის არა მარტო განვითარება, არამედ მისი ყველა ელემენტის-სტანდარტიზაციის, მეტროლოგიის, აკრედიტაციის, გამოცდების და ხარისხის სისტემის გამოყენებისას ექვივალენტური წესების შემოღება.

15	მ.ჭანტურია მ.ხომერიკი	ვანტური ხიდის სიხისტის კოჭის გაანგარიშება ვანტის დამყოლის გათვალისწინებით	4(39)2015	თბილისი	6
ანოტაცია					
<p>სატრანსპორტო კომუნიკაციები, მათ შორის ხიდები, ბევრად განსაზღვრავენ სახელმწიფოს კეთილდღეობას და მისი განვითარების პერსპექტივებს. თანამედროვე ხიდების სახეობანი მეტად მრავალფეროვანია. მათი კლასიფიკაცია შეიძლება სხვადასხვა თვალსაზრისით მოხდეს. ვანტური ხიდების მნიშვნელოვან თავისებურებას წარმოადგენს მათი კონსტრუქციული ფორმების მრავალფეროვნება. ვანტური ხიდი, როგორც არქიტექტურული ან სამბლის დომინანტური ელემენტი, გაზრდილ მოთხოვნებს უყენებს არქიტექტორებს და ინჟინერ-კონსტრუქტორებს, რის შედეგადაც ვანტური ხიდები, სხვა სისტემის ხიდებთან შედარებით, გამოირჩევა კონსტრუქციული მრავალფეროვნებით.</p>					
16	შ.წეროძე ე.ემქმარიაშვილი ა.სარჩიმელია ნ.წიგნაძე მ.ნიკოლაძე თ.ჩალაური	“ტრანსფორმირებადი პანტოგრაფიული ძალოვანი რგოლის გამშლელი ძალების ურთიერთდამოკიდებულების განსაძღვრა განსხვავებული კინემატიკური სქემების შემთხვევაში” (ნაწილი პირველი) “მექანიკის პრობლემები”	4(61)2015	თბილისი	
ანოტაცია					
<p>პანტოგრაფიული სისტემის გაშლისას რგოლზე მოქმედი ძალთა შორის ურთიერთდამოკიდებულების განსაზღვრა ფრიად მნიშვნელოვანია ნაშრომში განხილულია სამი განსხვავებული გაშლის კინემატიკური სქემა. პირველ შემთხვევაში პანტოგრაფის მამოძრავებელი ძალები წარმოდგენილია ურთიერთსაწინააღმდეგო ძალტა წყვილების სახით, რომლებიც მოდებულა ბერკეტის გადაბმის წერტილში გამშლელი ბაგირების ზემოქმედების სანაცვლოდ; ანალოგიურად მეორე შემთხვევაში ჩასატეხი დეროების სახსრულ შეერთებებში; ხოლო მესამე შემთხვევაში – ჩასატეხი დეროების სახსრულ შეერთებებში ჩამონტაჟებული მკუმშავი ზამბარებით წარმოდგენილი სქემებისათვის ნაშრომში აგრაფიკულადაა წარმოდგენილი ძალოვანი დიაგრამები დიამეტრთან მიმართებაში გათვალისწინებულია ხახუნი.</p>					
17	შ.წეროძე მ.ნიკოლაძე ე.ემქმარიაშვილი ნ.წიგნაძე მ.სანიკიძე ა.ჭაფოძე ა.ღუდუშაური	კრიტიკული სისტემის გამშლელი და წინააღმდეგობის ძალების გაანგარიშება ტრანსფორმირებად სივრცულ სწორხაზოვან საყრდენში, გრძივი მდგრადობის პირობის გათვალისწინებით. “მექანიკის	3(60)2015	თბილისი	6

		პრობლემები”.			
ანოტაცია					
<p>ჩატარებულია სწორხაზოვანი რეგულარული მექანიკური სისტემის (დამსხივებლი სსაყრდენი) ძალოვანი ანგარიში. განსაზღვრულია კვეთები. გრძივი ტრანსფორმირებადი პანტოგრაფული ტიპის ელემენტში მინიმალური კვეთის ინერციის მომენტისგან საზღვრის შემდგომ დადგენილია კავშირი გაშლის სიგრძესთან მიმართებაში. ან უტრანსფორმაციის პროცესში დროის ნებისმიერი ნტერვალში შეგვიძლია კვეთის მახასიათებელი მივიღოთ. ანალოგიურად წარმოდგენილია გრაფიკული სურათი კრიტიკული ძალის მნიშვნელობისა გაშლის პროცესში, ხოლო მამოძრავებელი და წინააღმდეგობის ძალების სიმძლავრეები სტოლობიდან გამომდინარე გაანაგრიშებულია საყრდენის წინააღმდეგობის ძალა.</p>					
18	გ.გურეშიძე, ა.ჩიქოვანი; დ.ვარდიაშვილი	“დატვირთვის სიჩქარის გავლენა ბეტონის სიმტკიცეზე”.	ჟ. “ენერგია” 3(75)2015	სტუგამომცემ ლობა თბილისი	76-80
ანოტაცია					
<p>ნაშრომში განხილულია ბეტონის სტანდარტული, ხანმოკლე და ხანგრძლივი სიმტკიცეები, დინამიკური განმტკიცების კოეფიციენტი, შეჯერებულია ხანგრძლივი დატვირთვისთვის საანგარიშო და ექსპერიმენტული მნიშვნელობები. ნაჩვენებია, რომ რაც ნაკლებია დატვირთვის სიჩქარე, მითნაკლებია ბეტონისგანსაზღვრულისიმტკიცე. სამშენებლო კონსტრუქციების ექსპლუატაცია ხდება ხანგრძლივად მოქმედი დატვირთვით, რომელიც შეიძლება შეიცვალოს რაღაც დიაპაზონში. ბეტონის ხანგრძლივი სიმტკიცის დონე რამდენად შემცირდება მისი ტენიანობის მატებით.</p>					
19	გ.გურეშიძე, ა.ჩიქოვანი; დ.ვარდიაშვილი	„ბეტონის შედგენილობის დაპროექტება ქიმიური დანამატებით“	ჟ. მშენებლობა №2(37) 2015	სტუგამომცემ ლობა თბილისი	27-30
ანოტაცია					
<p>ამჟამად საქართველოში თითქმის ყველა ფერი მონოლითიური ბეტონით და რკინაბეტონით შენდება. ბეტონის ნარევის მომზადება, გადატანა, ჩაწობა, შემკვირვება თანამედროვე საშუალებებით ხდება და ამის გაკეთება ქიმიური დანამატების გარეშე შეუძლებელია. ამიტომ არსებითია ვიცოდეთ ბეტონის შედგენილობის გაანგარიშება ქიმიური დანამატების გამოყენებით.</p>					
20.	ო. საზარაძე, ზ. ბაბუციძე	“ლითონის განგმირკვეთიანი კოჭების შედგენილი ამჟკვეშა ნივნიკვეშა	ჟ. მშენებლობა №2(37)	სტუ გამომცემლო ბა თბილისი	122-124

	გ. ბალიშვილი	წამწები”	2015		
ანოტაცია					
<p>ნაშრომში შემოთავაზებული განგმირკვეთიანი ამწვეშაკოჭები, ამწვეშა ნივნივქვეშა წამწები. განგმირკვეთიანი ამწვეშა წამწები ეკონომიურია მასალის ხარჯის მიხედვით, ვიდრე ამწვეშა კოჭი და ნივნივქვეშა წამწე ცალცალკე. გაანგარიშებისას განგმირკველიანი ამწვეშა კოჭისტატიკური სქემის მიხედვით წარმოადგენს კომბინირებულ სისტემას წამწეს ხისტი ზედა სარტყელით. ძაღვებს წამწეს ეღემენტებში ვსაზღვრავთ წინასწარ ვუშვებთ, რომ ძაღვების მნიშვნელობას ვანგარიშობთ სასრული სქემის მიხედვით.</p>					
21	ვ. ჯაფარიძე, ტ.გარსევანიშვილი, ნ. არეშიძე	შენობა-ნაგებობათა ფუძეებში წყალნაჯერი თიხოვანი გრუნტების ელექტროქიმიური მეთოდით დამუშავება	ჟ. “მშენებლობა” №2(37) 2015		
ანოტაცია					
<p>ჩატარებული კვლევების საფუძველზე საინჟინრო-გეოლოგიურ ასპექტში განზოგადოებულია საქართველოს დაღებებულ და დატორფილ წყალნაჯერ გრუნტოვან გარემოში ელექტროქიმიური გამოშრობის მეთოდი, ქვაბულის ფერდის მღგრადობის, ასევე მერწყულ რეგიონებში, დანალექ და არამდგრად სუსტ გრუნტებში.</p>					

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	სერგო ესაძე	CONSTENG 15 II International Civil and Construction Engineering and Technologies Conference Proceedings	სტამბოლი, თურქეთი Publishing ISBN:978-605-9203-18- 8	5
ანოტაციები				

ნაშრომში განხილულია კონსტრუქციული სისტემის სტატიკურად დატვირთული დელოვანი ელემენტის დინამიკური მდგრადობა შემთხვევითი კონემატიკური შემფოთების პირობებში. მდგრადობის ამოცანა განხილულია მარკოვის უწყვეტი პროცესების თეორიის საფუძველზე. განხილულია კონკრეტული ამოცანები.

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ბ. სურგულაძე გ. თაბაგარი	Theoretical and Experimental Research of a New Type Prestressed Arched Truss	World Academy of Science, Engineering and Technology ICBSE 2015:17th International Conference on Building Science and Engineering Paris, France February 23 - 24, 2015	ქ. პარიზი	2
<p>ანოტაციები</p> <p>განხილულია ახალი ტიპის თაღოვანი კონსტრუქციის ექსპერიმენტალური კვლევა და მიღებული შედეგების ანალიზი.</p>					

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
---	----------------------------	---------------------	---------------------------------

1	<p>ე. მეძმარიაშვილი, ნ.წიგნაძე, ნ.მეძმარიაშვილი, ლ.დათაშვილი, ი.ალექსანდერი, ჯ. სანტიაგო პროვალდი, ვან ტ კლოსტერი.</p>	<p>“Deployable antenna frame” Publication number of the invention US2015288072 (A1)</p>	<p>08.10.2015</p>
<p style="text-align: center;">მოსხენებათა ანოტაციები</p> <p>გამოგონებაში წარმოდგენილია ჩასატეხლერობიანი რგოლები ცილინდრული და კონუსური შესრულებით. შემოტანილია ქოლგური ტიპის სინქრონიზაციის ელემენტები და გამშლელ მექანიზმად გამოყენებულია ელექტროამპრავები. კონსტრუქცია საკმაოდ ხისტია და მსუბუქი.</p>			
2	<p>შ.წეროძე, ნ.წიგნაძე, ე. მეძმარიაშვილი, ლ. დათაშვილი, ჯ.სანტიაგო პროვალდი.</p>	<p>“Mechanical support ring structure” Publication number of the invention US2015060605 (A1),</p>	<p>05.03.2015</p>
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>გამოგონებაში წარმოდგენილია ორპანტოგრაფიანი ძაღოვანი რგოლი როგორც ცილინდრული ასევე კონუსური შესრულებით. კონუსური რგოლისთვის აღსანიშნავია ახალი კვანძების შემოტანა კონსტრუქციაში, რომელიც უზრუნველყოფს სტრუქტურის ერთეობიან გაშლას ყოველგვარი დამატებითი სექციებისა და დამატებითი გამშლელი მოწყობილობების გარეშე. ხასიათდება, მაღალი სიხისტით.</p>			
3	<p>შ. წეროძე, ჯ. სანტიაგო პროვალდი, ლ. შალინო, ე. მეძმარიაშვილი, ნ. წიგნაძე, მ. ნიკოლაძე.</p>	<p>A mechanical support frame for space reflector and method of deployment of the same”, Application of the invention Ident.</p>	<p>11.03.2015</p>
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>გამოგონება განეკუთვნება ტრანსფორმირებად სახსრულ-დეროვან მექანიკურ სისტემას, რომელიც ხასიათდება ბუნებრივი სინქრონიზაციით. ეფექტი მიიღწევა ახალი ტიპის სახსრის შემოღებით, რომელიც ფაქტიურად ასრულებს სინქრონიზატორის როლს. კონსტრუქცია ხასიათდება გაშლის საიმედოობით და შედარებით მსუბუქია. გაშლის საიმედოობის ასამაღლებლად შემოტანილია მრავალეჭობიანი გაშლა, რაც იძლევა ამრეკლი ეკრანის არაძაღოვანი გაშლის შესაძლებლობას.</p>			

ბ)უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	სერგო ესაძე	Stochastic stability of the construction systems rod element კონსტრუქციული სისტემის დეროვანი ელემენტის სტოქსტიკური მდგრადობა	სტამბოლი, თურქეთი 4-5 დეკემბერი
ანოტაცია			
<p>ნაშრომში განხილულია კონსტრუქციული სისტემის სტატიკურად დატვირთული დეროვანი ელემენტის დინამიკური მდგრადობა შემთხვევითი კინემატიკური შეშოთების პირობებში. მდგრადობის ამოცანა განხილულია მარკოვის უწყვეტი პროცესების თეორიის აფუძველზე. განხილულია კონკრეტული ამოცანები.</p>			
2	თემურ მელქაძე	“კატასტროფების რისკის შემცირება.” თემაზე “უსაფრთხო საგანმანათლებლო დაწესებულების კონცეფცია საქართველოში”	ქ.მინსკი 11-13 ნოემბერი
ანოტაცია			
<p>კონფერენციაზე გაკეთებულ იქნა მოხსენება-პრეზენტაცია საქართველოში საქართველოში მიმდინარე და სამომავლო აქტივობების შესახებ უსაფრთხო საგანმანათლებლო დაწესებულებების კონცეფციის შექმნისა და განვითარების საკითხებზე. უსაფრთხო სკოლის ძირითადი სტრუქტურული და არა სტრუქტურული ღონისძიებების შემუშავების, დანერგვის, მონიტორინგისა და სათანადო ნორმატიული ბაზის სრულყოფის მიმართულებით.</p>			
3	თემურ მელქაძე	“სამოქალაქოუსაფრთხოება”	ქ.ტინგლვეი 13-19 ივნისი
ანოტაცია			
<p>სემინარზე გაკეთებულ იქნა მოხსენება-პრეზენტაცია საქართველოში 2013-2015 წლებში სამოქალაქო უსაფრთხოების სფეროში ევროპულ მექანიზმებთან დაახლოების მიზნით, განხორციელებული საკანონმდებლო და ინსტიტუციონალური რეფორმების შესახებ. ასევე, ექსპერტულ დონეზე განხილულ იქნა და მომზადდა პირველადი სამუშაო ვერსია საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი „სამოქალაქო უსაფრთხოების სფეროში მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერი სლონისძიებების შემუშავების წესის დამტკიცების შესახებ“.</p>			

IV. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	ექსპერტიზის დასკვნა “ქთელავში ბატონის ციხის (ერეკლე მეფის სასახლის) რეაბილიტაციისათვის განკუთვნილი ლარიქსის ჯიშის ხის კოჭების არსებული მდგომარეობის შესახებ.” თბილისი 2015.(ხელშეკრულება №640-2015-2.15.10.2015)	თ.ხმელიძე	თ.ხმელიძე	
დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები				
მიმდინარეობს რეაბილიტაცია.				
2	ოზურგეთის რაიონში სოფელ ნატანებში საზაფხულო საკონცერტო დარბაზის გადახურვის ლითონკონსტრუქციების ექსპერტიზა.	გ.მაისურაძე	გ.მაისურაძე	საქველმოქმედო ორგანიზაცია ასოციაცია “ატუ”
დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები				
ობიექტი ჩაბარდა ეკონომიკის სამინისტროს, შემდგომი ექსპლუატაციისათვის.				
3	ქბათუმის თეატრის სცენის ძირითად ნაწილზე გადახურვის ლითონ კონსტრუქციების ექსპერტიზა.	გ.მაისურაძე	გ.მაისურაძე	საქველმოქმედო ორგანიზაცია ასოციაცია “ატუ”

<p>დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები კონსტრუქციების კვლევა განხორციელდა რეკონსტრუქციის სამუშაოების ჩასატარებლად. რის შედეგადაც დადგინდა, რომ აღნიშნული ლითონკონსტრუქციები ექვემდებარება გაძლიერება- გამაგრებას.</p>				
4	ქ.თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრის სცენის ძირითად ნაწილზე გადახურვის ლითონ კონსტრუქციების ექსპერტიზა.	გ.მაისურაძე	გ.მაისურაძე	საქველმოქმედო ორგანიზაცია ასოციაცია “ატუ”
<p>დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები კონსტრუქციების კვლევა განხორციელდა რეკონსტრუქციის სამუშაოების ჩასატარებლად, რის შედეგადაც დადგინდა, რომ აღნიშნული ლითონკონსტრუქციები არ საჭიროებს გაძლიერება - გამაგრებას.</p>				
5	იპოდრომი -3, 24 სართულიანი საცხოვრებელი სახლის პროექტის კონსტრუქციული ნაწილი.	გ.მაისურაძე	გ.მაისურაძე	შპს “აქსისი”
6	გლდანის სმარტის ობიექტზე 16 მეტრიანი სიმაღლის ბანერის შპილის კონსტრუქციული პროექტი.	გ.მაისურაძე	გ.მაისურაძე	შპს. ”ველაჯიო”
7	ქ.მარნეულში ბაზალტის ქვის გადამამუშავებელ ქარხანაში საწარმოო კორპუსის გაძლიერება- გამაგრების პროექტის კონსტრუქციული ნაწილი.	გ.მაისურაძე	გ.მაისურაძე	შპს. ”ველაჯიო”
8	ბანკი რესპუბლიკის ზესტაფონის ფილიალში შენობის ნაწილის გაძლიერების პროექტის კონსტრუქციული ნაწილი	გ.მაისურაძე	გ.მაისურაძე	ბანკი რესპუბლიკა

9	ბანკი რესპუბლიკის სათაო ოფისის ეზოს ერთ ნაწილში საყრდენი კედლის მოწყობის პროექტის კონსტრუქციული ნაწილი.	გ.მაისურაძე	გ.მაისურაძე	ბანკი რესპუბლიკა
10	„ანთროპოგენური კატასტროფებისაგან დაცვის მიზნით მოქალაქეების ჩართულობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში	თ.მელქაძე	თ.მელქაძე	ეროპული ცენტრი “მალღივი კაშხლების გეოდინამიკური რისკი.”
<p>დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები</p> <p>მომზადებულ იქნა და გადაეგზავნა სრულყოფილი და გადამუშავებული „საგანგებო სიტუაციების საფრთხეების ხასიათისა და მათგან დაცვის ღონისძიებების შესახებ მოსახლეობის ინფორმირების მიზნით საგანგებო სიტუაციების პრევენციისა, მათზე მზადყოფნის, რეაგირებისა და აღდგენის ხაზით საგანგებო გეგმის სტრუქტურის პროექტი ტექნოგენური საფრთხეების ევროპულ ცენტრს.</p>				

**სამოქალაქო და სამრეწველო მშენებლობის ტექნოლოგიის და საშენი
მასალების დეპარტამენტი №103**

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
---	-----------------	------------------------	-----------------------------------	------------------------

1	შ. ბაქანიძე ვ. ლოლაძე ნ. მსხილაძე ი. ქვარაია	შენობა-ნაგებობების მრავალშრიანი შემომფარგლავი კედლების დაბეტონების ტექნოლოგია ახალი ტიპის საყალიბე ფარების გამოყენებით	თბილისი, 2015	102
ანოტაციები				
1. განხილულია შენობა-ნაგებობათა შემომფარგლავი მრავალშრიანი კედლების დაბეტონების ტექნოლოგია ახალი ტიპის საყალიბე ფარების გამოყენებით. მოცემულია საყალიბე ფარების აღწერა და კონსტრუქციული გაანგარიშება. აღწერილია მათი გამოყენებით მრავალშრიანი კედლების ფაბეტონების ტექნოლოგია.				

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	შ. ბაქანიძე	„თაბაშირმუყაოს სპეციალისტი-040665“ პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა. მისანიჭებელი კვალიფიკაციით: თაბაშირმუყაოს სპეციალისტის მესამე საფეხურის პროფესიული კვალიფიკაცია	თბილისი, 2015წ.	7
2	ი.ღარიბაშვილი და სხვ.	„სამშენებლო განმარტებითი ლექსიკონი“, პროფ. თ. ხმელიძის	სტუ, 2015 წ. (ელექტრონული)	

		რედაქციით		
3	ი.ღარიბაშვილი ლ. ბალანჩივაძე შ. დოლიძე თ. ნარეკლიშვილი გ. დოლიძე	„რკინაბეტონის სამუშაოთა შემსრულებელი (მეყალიბე, მებეტონე, მეარმატურე)“	განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი, 2015წ.	259

ანოტაციები

1. დამუშავებულია „თაბაშირმუყაოს სპეციალისტის“ პროფესიული საგანმანათლებლო საგნობრივი პროგრამა. პროგრამა ითვალისწინებს სპეც. ტექნოლოგიის, უცხო ენის, საშენი მასალების და ინფორმატიკის შესწავლას. წარმოდგენილია შესაბამისი სილაბუსები. წარმოდგენილ პროგრამას გავლილი აქვს აკრედიტაცია.
2. განმარტებითი ლექსიკონის უპირატესობა სხვა სახის ლიტერატურასთან ისაა, რომ მკითხველი, ლექსიკონის დახვეწილი სტრუქტურის მეშვეობით, კარგად ეუფლება შინაარსს და ინფორმაციასაც ამომწურავად იღებს, მითუმეტეს, თუ ლექსიკონი მდიდარია თვალსაჩინო მასალებითა და ილუსტრაციებით. სამშენებლო განმარტებითი ლექსიკონის მიზანია ქართველ მშენებლებს და ამ საქმით დაინტერესებულ ყველა პირს ელექტრონული ფორმით მიაწოდოს მშენებლობასთან დაკავშირებული ტერმინების საგნობრივი განმარტებები.
3. სახელმძღვანელო განკუთვნილია რკინაბეტონის სამუშაოთა შემსრულებლის (მეყალიბე, მეარმატურე, მებეტონე) მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამების მესამე საფეხურის სტუდენტებისათვის. სახელმძღვანელო მოიცავს რკინაბეტონის სამუშაოთა შემსრულებლის (მეყალიბე, მეარმატურე, მებეტონე) პროგრამის შემდეგ მოდულებს: 1) ფორმა-ყალიბების მოწყობა, 2) არმატურის ნაკეთობების დამზადება, 3) საშენი მასალების შერჩევა, 4) ბეტონის დამზადება, 5) ფორმა-ყალიბში ბეტონის ჩაწყობა, 6) შრომის უსაფრთხოება სამუშაოების შესრულებისას, 7) სამშენებლო ნახაზების კითხვა.მასში წარმოდგენილია: მოდულის ყველა მისაღწევი შედეგი, საკითხები ძირითადად დალაგებულია მოდულში ჩაშლილი თემატიკის შესაბამისად, გარდა ცალკეული შემთხვევებისა, ყველა თემა დასურათებულია (სლაიდი, ნახაზები, დოკუმენტური ფოტო), თითოეული დიდი თემის დასასრულს, მოცემულია კითხვები თვითკონტროლისთვის.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდები ს რაოდენობა
1	ა.ნადირაძე ი.შიხაშვილი დ.გოცაძე	ბეტონისა და რკინაბეტონის შპალების დამზადების ტექნოლოგია დანამატების გამოყენებით.	ჟურნალი „მშენებლობა“ 1(36), თბილისი, 2015წ.	სტუ – გამომცემლობა თბილისი	4
2	თ. ესაძე ბ. ლეჟავა ა. ჩიქოვანი	ნანოლისპანსერულ ნატრიუმის სილიკატის კომპოზიციურ მჭიდზე დამზადებული მხურვალმედები ბეტონი.	ჩაშვებულია დასაბეჭდად ჟურნალ „მშენებლობა“-ში	სტუ – გამომცემლობა თბილისი	6
3	თ. ესაძე ბ. ლეჟავა ა. ჩიქოვანი	ბეტონის სულფატური კოროზია.	ჩაშვებულია დასაბეჭდად ჟურნალ „მშენებლობა“-ში	სტუ – გამომცემლობა თბილისი	15
4	ზ. ქარუმიძე მ. ტურძელაძე	ბეტონის დაფორმირების და რღვევის ზოგიერთი ასპექტი	ჟურნალი „მშენებლობა“ 2(36), თბილისი, 2015წ.	სტუ – გამომცემლობა თბილისი	9
5	შ. ბაქანიძე დ. ტაბატაძე	ახალი ტიპის ორ და სამ სამაგრიანი საყალიბე ფარის კონსტრუქციული გაანგარიშება	ჟურნალი „მშენებლობა“ 3(38), თბილისი, 2015წ.	სტუ – გამომცემლობა თბილისი	9
6	შ. ბაქანიძე ბ. სურგულაძე კ. იაშვილი	ბუნებრივი კალთების მდგრადობის უზრუნველყოფა გრუნტულნაკრებიანი რკინაბეტონის საყრდენი კედლებით	ჟურნალი „მშენებლობა“ 4(39), თბილისი, 2015წ.	სტუ – გამომცემლობა თბილისი	10

7	შ. ბაქანიძე ბ. სურგულაძე კ. იაშვილი	ტრადიციული მეწვერსაწინააღმდეგო საყრდენი კედლების ხელსაყრელი ტექნოლოგიური გადაწყვეტა	ჟურნალი „მშენებლობა“ 4(39), თბილისი, 2015წ.	სტუ – გამომცემლობა თბილისი	10
8	შ. ბაქანიძე ნ. მსხილაძე	მეწვერსაწინააღმდეგო გრუნტულნაკერებიანი საყრდენი კედლის კონსტრუქციული გადაწყვეტა	სტუ-ს წყალთა მეურნეობის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომათა კრებული, №70,2015		3
9	შ. ბაქანიძე ვ. ლოლაძე მ.ლორთქიფანიძე ი.ზუბიტაშვილი	წყნეთი-ახალდაბის მონაკვეთზე მეწვერული პროცესის შეჩერების საინჟინრო- ტექნოლოგიური გადაწყვეტები	სამეცნიერო ტექ. ჟურნალი „ენერჯია“ №3(75) თბილისი, 2015წ.		3
10	ი.ქვარაია	გრუნტული ანკერების გამოყენება გზისპირა ქვაბულის კედლების გასამაგრებლად	სამეცნიერო ტექ. ჟურნალი „მშენებლობა“ №1(36) თბილისი, 2015წ		3
11	ი.ქვარაია თ. დვალიშვილი	რკინაბეტონის რთული საყალიბე სისტემის ასაგებად მცირემასშტაბიანი მოდელის გამოყენება	სამეცნიერო ტექ. ჟურნალი „მშენებლობა“ №1(36) თბილისი, 2015წ.		3
12	ი.ქვარაია	რკინაბეტონის გარსების დაბეტონების დროს წამოჭრილი პრობლემების გადაწყვეტა	სამეცნიერო ტექ. ჟურნალი „მშენებლობა“ №2(37)		6

			თბილისი, 2015წ.		
13	ი.ქვარაია თ. დვალიშვილი	რკინაბეტონის გუმბათის საყრდენი კედლის საწყისი წრიული ყალიბის დამზადება- დამონტაჟების ტექნოლოგიური პროცესი	სამეცნიერო ტექ. ჟურნალი „მშენებლობა“ №2(37) თბილისი, 2015წ.		6
14	ი.ქვარაია თ. თავაძე ქ. ქუთათელაძე	მშენებლობის მენეჯმენტის გაუმჯობესების გზები	დავით აღმაშნებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემიის შრომები №I 2015,		4
15	ი.ქვარაია ქ.ქუთათელაძე	ბეტონის ბუნებრივი მსუბუქი შემავსებლების მოპოვებისა და გამოყენების პერსპექტივები საქართველოში	დავით აღმაშნებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემიის შრომები №I 2015,		5
16	ი.ქვარაია ქ. ქუთათელაძე ე. მაღანია	საქართველოში სატენდერო შესყიდვების განხორციელებაში არსებული პრობლემები და მათი გადაჭრის გზები	კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის მაცნე №8, თბილისი, 2015		6
17	ი.ქვარაია თ.დვალიშვილი შ. ყანჩაშვილი	დიდი დიამეტრის რკინაბეტონის გუმბათის, ასაწყობი საყალიბე სისტემის აგება და მონტაჟი	სამეცნიერო ტექ. ჟურნალი „მშენებლობა“ №3(38) თბილისი, 2015წ.		8
18	ი.ქვარაია	არმატურის ნაშევრების	სამეცნიერო		17

		არასწორად მოწყობის ფაქტების გამოვლენა და მათი კორექტირება	ტექ. ჟურნალი „მშენებლობა“ №3(38) თბილისი, 2015წ.		
19	Итриашвили Л.А. Иремашвили И.Р. Хосрошвили Е. З.	Новый противозерозионный биоковер	სტუ-ს წყალთა მეურნეობის ინსტიტუტის სამეცნ. შრომათა კრებული №70, თბილისი, 2015		5
20	З. Езугбая И. Иремашвили	Некоторые вопросы, связанные с устройством зеленых покрытий	სამეცნიერო ტექ. ჟურნალი „მშენებლობა“ №3(30) თბილისი, 2015წ.	თბილისი, გამომცემლობა „უნივერსალი“	2
21	ზ. ეზუგბაია ი. ირემაშვილი	მწვანე საფარები-ეკოლოგიურად სუფთა და ენერგოეფექტური ტექნოლოგია მშენებლობაში	სტუ-ს წყალთა მეურნეობის ინსტიტუტის სამეცნ. შრომათა კრებული №70, თბილისი, 2015	თბილისი, სტუ-ს საგამომცემლო სახლი	4
22	В.В. Лоладзе Ш. Долидзе И. Гарибашвили	Современные технологии строительства в стесненных городских условиях методами TOP-DOWN и UP-DOWN	სამეცნიერო ტექ. ჟურნალი „მშენებლობა“ №3(38) თბილისი, 2015წ.	თბილისი, სტუ-ს საგამომცემლო სახლი	6
23	ი.ღარიბაშვილი მ.წიქარიშვილი ნ.ტაბატაძე მ.ვარდიაშვილი	საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული ისტორიულ-კულტურული	სამეცნიერო ტექ. ჟურნალი „მშენებლობა“ №3(38)	თბილისი, სტუ-ს საგამომცემლო სახლი	2

		ძეგლების კონსტრუქციული გადაწყვეტების ანალიზი	თბილისი, 2015წ.		
24	ა.ჩიქოვანი გ.გურეშიძე დ.ვარდიაშვილი	დატვირთვის სიჩქარის გავლენა ბეტონის სიმტკიცეზე ბეტონის ნარევის ვიბროვაკუმურობა	ქ. „ენერჯია“ №3(75) 2015წ	თბილისი, სტუ-ს საგამომცემლო სახლი	4
25	ა.ჩიქოვანი	ბეტონის შემადგენლობის დაპროექტება ქიმიური დანამატებით	ქ. „ენერჯია“ №3(75) 2015წ.	თბილისი, სტუ-ს საგამომცემლო სახლი	იბეჭდება
26	ა.ჩიქოვანი გ.გურეშიძე დ.ვარდიაშვილი	მშენებლობით მხედრებულ შენობებზე სამუშაოთა განახლებისწინა დიაგნოსტიკური გამოკვლევა	ქ. „მშენებლობა“ №2(37)2015		იბეჭდება
27	რ. მახვილაძე ა.ჩიქოვანი ა.გოგბერაშვილი	„წებოცემენტი“	ქ. „მშენებლობა“ №2(37)2015		6
28	ა.ჩიქოვა	ტემპერატურის და ტენიანობის გავლენა ბეტონის სიმტკიცის ფორმირებაზე	ქ. „მშენებლობა“ №2(37)2015		იბეჭდება
29	ა.ჩიქოვანი დ. თევზაძე	თხევადი შპალერი	ქ. „სამთო ჟურნალი“ №2(75)2015		7
30	Sh.Tserodze E.Medzmariashvili M.Nikoladze N.Tsignadze M.Sanikidze A.Chapodze A.Gudushauri	Analysis of critical and system transformacion resistance forces in straght deployable spatial element from longitudinal stability condition	International scientific journal „Problems of mechanics“.	გამომცემლობა „ბარკონი“ თბილისი,2015	

31	Sh.Tserodze E.Medzmariashvili A.Sarchimelia N.Tsignadze M.Nikoladze T.Chalauri	Definition of interdependencies of forces acting on transformable pantograph ring for different variants of kinematical schemes of deployment	International scientific journal „Problems of mechanics	გამომცემლობა „ბარკონი	
32	Sh.Tserodze V. Gogilashvili M.Nikoladze N.Tsignadze T.Chalauri	New property of a closed-chain system with V-folding rods	International scientific journal „Problems of mechanics	გამომცემლობა „ბარკონი№2(59) 2015	
33	Sh.Tserodze M.Nikoladze K.Chkhikvaidze T.Chalauri	Analysis of new design of a transformable mechanical conical system with V-folding rods.	International scientific journal „Problems of mechanics	გამომცემლობა „ბარკონი№2(59) 2015	
34	ზ. ავალიშვილი შ. წეროძე მ. წეროძე ი. ძიძიშვილი ნ. ლოლაძე	ალმაზკომპოზიციური მასალების ზოგიერთი ფიზიკო-მექანიკური პარამეტრების გაველენა ალმასური დამუშავების ტექნოლოგიური პროცესის ეფექტურობაზე	საქართველოს საინჟინრო სიახლეები 3, 2015	გამომცემლობა Copyright@by GENLTD	

ანოტაციები

1. ნაშრომში განხილულია შპს „რკინაბეტონის შპალის ქარხნის“ მიერ გამოშვებული რკინაბეტონის შპალების დამზადების ტექნოლოგია დანამატების გამოყენებით. შესწავლილი იქნა ნაკეთობების შემადგენელი მასალები და გაანგარიშებული იქნა ბეტონის შედგენილობები.
ნაშრომში განხილული იქნა რკინაბეტონის შპალების უპირატესობები ხის შპალებთან შედარებით. დამზადებული ნაკეთობების ტექნიკურ-ეკონომიკური მახასიათებლები მთლიანად აკმაყოფილებს სტანდარტით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს.
2. ნანოცეცხლგამძლე მასალების ერთ-ერთ მაღალგანვითარებულ ტექნოლოგიას წარმოადგენს ნანოტექნოლოგია, რომელიც ცეცხლგამძლე მასალების წარმოების განვითარების საწყის ეტაპზეა. ნანოღისპანსერული ნატრიუმის პოლისილიკატურ შემკერებელზე დამზადებულ მსურვალმედემა ბეტონებმა თვისებების მნიშვნელოვნად მაღალი მაჩვენებელი აჩვენა, ჩვეულებრივ მსურვალმედემა ბეტონებთან შედარებით, რომელიც დამზადებულია სილიკატ-ნატრიუმის მჭიდაზე.
3. მკვეთრი ტემპერატურული ცვლილებები, ატმოსფერული ტენი, მჟავები და სხვა

- აგრესიული წყლები იწვევენ მასალებში ბზარების გაჩენას და მათ ნაწილობრივ ან სრულ რღვევას. მასალაზე (ბეტონზე) აგრესიული ზემოქმედება იწვევს კოროზიას, ფიზიკურ-მექანიკური თვისებების გაუარესებას. ბეტონის კოროზიასგან დაცვის ზოგადი პრინციპები დაფუძნებულია მკვრივი ბეტონის მიღებაზე მინიმალური ჟონადობით (ფილტრაციის კოეფიციენტის გათვალისწინებით) და ღია ფორიანობით (წყალშთანთქმა), რაც რეგლამენტირებულია სამშენებლო ნორმების დაწესებით.
4. ნაშრომში განხილულია ბეტონის დეფორმაციისა და რღვევის პროცესის თანამედროვე მიდგომები. აღწერილია მიკრობზარების ჩასახვის, კრისტალიტების მიკროდონეზე ჩამოყალიბება, ბეტონის რღვევის თანამედროვე კინეტიკური კონცეფცია.
  5. მოცემულია ახალი ტიპის ფარი, რომელიც უზრუნველყოფს შენობა-ნაგებობათა მრავალშრიანი შემომფარგლავი კედლების ცალკეული შრეებს შორის ადგილის ამალვებას. განხილულია ორსამაგრიანი და სამ სამაგრიანი საყალიბე ფარის კონსტრუქციული გაანგარიშება. განისაზღვრა ფარის ელემენტებში შინაგანი ძალოვანი ფაქტორების მნიშვნელობები, რომლის საფუძველზე შეირჩა კვეთები. დადგინდა, რომ სამსამაგრიანი საყალიბე კონსტრუქციები უფრო ეკონომიკურია ვიდრე ორსამაგრიანი საყალიბე ფარები.
  6. განხილულია ბუნებრივი კალთების მდგრადობის უზრუნველყოფი გრუნტულნაკერებიანი რკინაბეტონის საყრდენ კედლებში გრუნტული ანკერების განთავსების ორი ვარიანტი: ერთ იარუსად, საყრდენი კედლის ზემო ნაწილში და 2 იარუსად – ანკერების განთავსებით როგორც კედლის ზემო ნაწილში, ასევე სახირკველში მათი ჩამაგრების ადგილზე. ტექნიკურ-ეკონომიკური გაანგარიშების საფუძველზე გამოვლენილია ხელსაყრელი კონსტრუქციული გადაწყვეტა.
  7. განხილულია ტრადიციული მეწყერსაწინააღმდეგო საყრდენი კედლების რამდენიმე ტიპი. მათი კონსტრუქციული გაანგარისების შედეგების საფუძველზე შესრულებულია ტექნიკურ-ეკონომიკური მახასიათებლების გაანგარიშება. გამოვლენილია ხელსაყრელი ტექნოლოგიური გადაწყვეტა.
  8. შემოთავაზებულია მონოლითური რკინაბეტონის გრუნტულნაკერებიანი მეწყერსაწინააღმდეგო კედლის შემდეგნაირი კონსტრუქციული გადაწყვეტა: გრუნტული ანკერები განთავსებულია 2 იარუსად, როგორც კედლის ზედა ნაწილებში, ასევე სახირკველებში მისი ჩამაგრების დონეზე. გრუნტული ანკერები თავის თავზე იღებენ, როგორც კედელზე გრუნტის დაწნევისაგან გამოწვეულ გადაბრუნებულ მომენტს, ასევე მოცურების ძალებს. შესაძლებელია ზემოარნიშნული კონსტრუქციული გადაწყვეტის 2 ვარიანტი: პილიასტრების (სვეტების) გარეშე და სვეტებით. ტექნიკურ-ეკონომიკური გაანგარიშებების საფუძველზე გამოვლენილია ხელსაყრელი კონსტრუქციული გადაწყვეტა.
  9. წყნეთი-კოჯორის და წყნეთი-ახალდაბის საავტომობილო გზების ტრასების მეწყერებთან გადაკვეთის მონაკვეთებზე მეწყერული მოვლენების აცილების მიზნით შემოთავაზებულია სამშენებლო ღონისძიებები შემდეგი ტექნოლოგიების გამოყენებით:
    - 1) მეწყერული მასალების დამაგრება გრუნტული ანკერებით;
    - 2) არამდგრად მდგომარეობაში მყოფი გრუნტის მასების მოშორება მეწყერული ფერდიდან;
    - 3) მეწყერული ფერდის გაწმენდა მსხვილი ბლოკებისაგან.
  10. თანამედროვე, პროგრესული მეთოდი რომელმაც სასუალება მისცა სამშენებლო

- კომპანია „ანაგს“ საყრდენი კედლების მოწყობის და სამუშაოების შესრულებაში შესაბამისი წინააღმდეგობის გარეშე ეწარმოებინათ მშენებლობა.
11. რთული საყალიბე სისტემის ასაგებად წვრილფარებიანი ყალიბების გამოყენებით აუცილებელი გახდა 1/10 მოდელის შექმნა რის მიხედვით ადვილად მოხდა ყალიბის აგება.
  12. რკინაბეტონის გარსების დაბეტონებისას თანაბარი სისქის ფენის მისაღებად მარტივი გადაწყვეტა იქნა მიღებული ფანერის გამოყენებით.
  13. ძალიან რთული წრიული ყალიბი დაიწყო ორ თანაბარ ნაწილად და სიმძიმის ცენტრების განსაზღვრით მოხდა მათი მონტაჟი.
  14. ახლებური მიდგომების აუცილებლობა თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენების დროს.
  15. საქართველოში მსუბუქი ბეტონების გამოყენების შესაძლებლობები და პერსპექტივები.
  16. განხილულია სატენდერე შესყიდვების რეგულაციების და ჩატარების დახვეწის აუცილებლობა.
  17. გუმბათის საყალიბე სისტემების აგება წვრილი ფარების გამოყენებით, რაც ძალიან ამარტივებს ამ სამუშაოებს.
  18. არმატურის ნაშევრების მნიშვნელობა და მათი აღდგენა.
  19. Приведены состав нового биоковра для противоэрозионной защиты откосов и количественные и качественные показатели входящих компонентов. Описан механизм работы биоковра, его особенности и эффективность. Приведены технология изготовления биоковра и перспективы использования.
  20. В статье рассмотрены вопросы, связанные с устройством экологически перспективных, эстетически высокого качества и энергоэффективных зеленых покрытий зданий и сооружений, даются рекомендации по использованию различных насаждений на таких покрытиях.
  21. წარმოდგენილ სტატიაში განხილულია საკითხები, რომლებიც დაკავშირებულია შენობებსა და ნაგებობებზე ეკოლოგიურად პერსპექტიული, ესთეტიურად მაღალი ხარისხისა და ენერგოეფექტური მწვანე საფარების მოწყობასთან. აგრეთვე, მოცემულია რეკომენდაციები ასეთ გადახურვებზე სხვადასხვა სახის ნარგავების მოწყობაზე.
  22. სტატიაში აღწერილია TOP-DOWN და UP-DOWN მშენებლობის ტექნოლოგიების მეთოდები, რომლებიც თანამედროვე სამშენებლო მანქანებისა და ტექნოლოგიური დანადგარების გამოყენებით ქალაქის შეზღუდულ პირობებში უხიფათო მშენებლობის განხორციელების საშუალებას გვაძლევს. აღწერილი მეთოდები სასუალებას გვაძლევს ვაწარმოთ მიწისქვეშა მიწისზედა სამშენებლო სამუშაოები არსებული ისტორიული ძეგლებისა და მოქმედი საცხოვრებელი და საზოგადო შენობების უშუალო სიახლოვეში მათ დაუზიანებლად.
  23. ბოლო წლებში ისტორიულ-კულტურული ძეგლების რესტავრაციის პრაქტიკაში შეინიშნება მათი ტექნიკური მდგომარეობის კომპლექსური შეფასების ტენდენცია გარემო-პირობების ცვალებადობასთან ურთიერთდამოკიდებულებაში. სავსებით მართლზომიერი გახდა რესტავრაციის ობიექტი განვიხილოთ, როგორც ელემენტი რთული ბუნებრივ-ტექნიკური სისტემისა „ძეგლი-გარემო“, რომელშიც არქიტექტურული ძეგლი შეიძლება წარმოვადგინოთ, როგორც ქვესისტემა, შეიცავს რა ურთიერთდამაკავშირებელ კონსტრუქციულ და არქიტექტურულ ელემენტებს ნაშრომში. გაკეთებულია ძეგლების კონსტრუქციული გადაწყვეტების ანალიზი, რათა მოხდეს

ისტორიულ-კულტურული ძეგლის ტექნიკური მდგომარეობის კომპლექსური კვლევა და სწორი მიმართულებით რეკომენდაციების ჩამოყალიბება რესტავრაციის წარმართვისათვის.

30. ჩატარებულია სწორხაზოვანი რეგულარული მექანიკური სისტემის (დამსხივებლის საყრდენი) ძალოვანი ანგარიში. განსაზღვრულია კვეთები. გრძივი ტრანსფორმირებადი პანტოგრაფული ტიპის ელემენტში მინიმალური კვეთის ინერციის მომენტის განსაზღვრის შემდგომ დადგენილია კავშირი გასლის სიგრძესთან მიმართებაში. ანუ ტრანსფორმაციის პროცესში დროის ნებისმიერ ინტერვალში შეგვიძლია კვეთის მახასიათებელი მივიღოთ. ანალოგიურად წარმოდგენილია გრაფიკული სურათი კრიტიკული ძალის მნიშვნელობისა გაშლის პროცესში, ხოლო მამოძრავებელი და წინააღმდეგობის ძალების სიმძლავრეების ტოლობიდან გამომდინარე გაანგარიშებულია საყრდენის წინააღმდეგობის ძალა.
31. პანტოგრაფული სისტემების გაშლისას რგოლზე მოქმედ ძალთა შორის ურთიერთდამოკიდებულების განსაზღვრა ფრიად მნიშვნელოვანია. ნაშრომში განხილულია სამი განსხვავებული გაშლის კინემატიკური სქემა. პირველ შემთხვევაში პანტოგრაფის მამოძრავებელი ძალები წარმოდგენილია ურთიერთსაწინააღმდეგო ძალთა წყვილების სახით, რომლებიც მოდებულია ბერკეტების გადაბმის წერტილებში გამშლელი ბაგირების ზემოქმედების სანაცვლოდ, ანალოგიურად, მეორე შემთხვევაში – ჩასატეხი ღეროების სახსრულ შეერთებებში ჩამონტაჟებული მკუმშავი ზამბარებით. წარმოდგენილი სქემებისათვის ნაშრომში გრაფიკულადაა წარმოჩენილი ძალოვანი დიაგრამები დიამეტრთან მიმართებაში. გათვალისწინებულია ხახუნი.
32. ტრანსფორმირებადი სტრუქტურის მასის ოპტიმიზაციითა და კონსტრუქციის სივრცული სიხისტის გაზრდის თვალსაზრისით შემუშავებულია ახალი მიდგომა ძალოვანი რგოლის ფორმატწარმოქმნისა და მისი შემდგომი შენარჩუნებისა სხვადასხვა დატვირთვების ზემოქმედების გათვალისწინებით. ჩატარებულია რეგულარული ჯაჭვური სისტემის კინემატიკური კვლევა და დადგენილია სასაზღვრო პირობების ოპტიმალური ვარიანტი.
33. ჩატარებულია რეფლექტორული სტრუქტურის თეორიული კვლევა მთლიანობაში – ძალოვანი და ცენტრალური ნაწილების რეალური ურთიერთზემოქმედების გათვალისწინებით. ზუსტი მოდელი აგებულია სასრული ელემენტების პროგრამაში ნსყს-ში. მოდელი პარამეტრულია და კინემატიკური ჯაჭვის შემაერთებელი ცილინდრული სახსრები დამოღებულა ლოკალურ კოორდინატთა სისტემებში. ჩატარებულია კვლევები როგორც სტატიკურ ასევე დინამიკურ და ტემპერატურულ დატვირთვებზე.
34. ნაშრომში მოყვანილია ექსპერიმენტული მონაცემები, სადაც ნაჩვენებია ლითონური შემკვრელი მასალის თვისებების გავლენა ალმასური ინსტრუმენტის ჭრისუნარიანობაზე და მედეგობაზე არმირებული ბეტონის ბურღვის ოპერაციის პირობებში. დადგენილია პირდაპირი დამოკიდებულება ინსტრუმენტის მუშაუნარიანობასა და შემკვრელი მასალის სისაღეზე.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ზ. ქარუმიძე	ვულკანური წარმოშობის ბუნებრივი ფორიანი შემვსებები ენერგოდამზოვ ტექნოლოგიებში	24.10.2015-25.10.2015 III საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, ქუთაისი, საქართველო JS 978-9941-448-37-9
2	შ. წეროძე მ. ნიკოლაძე	ტრანსფორმირებადი კოსმოსური რეფლექტორის მექანიკური სისტემის თეორიული კვლევა	საქართველოს მექანიკოსთა კავშირის მეექვსე ყოველწლიური საერთაშორისო კონფერენცია.თბილისი, 29.09- 04.10.2015
ანოტაცია			
<p>1. „ვულკანური წარმოშობის ბუნებრივი ფორიანი შემვსებები ენერგოდამზოვ ტექნოლოგიებში“. ნაშრომში განხილულია ვულკანური ფერფლი, როგორც იაფი, მაღალი თბოსაიზოლაციო თვისებების მქონე მასალა. მისი გამოყენების შესაძლებლობები თანამედროვე სამრეწველო და სამოქალაქო მშენებლობაში. წარმოდგენილია ფიზიკურ-მექანიკური მანვენებლები და დადგენილია მისი გამოყენების სფეროები.</p> <p>2. სახსრულ-დეროვანი კინემატიკური ჯაჭვის თეორიული გაანგარიშებისათვის გამოყენებულია სახსრულ ელემენტთა მეთოდი. გაანგარიშებამ აჩვენა, რომ ცენტრიდან რადიალური დაჭიმვის შემთხვევაში ადგილი აქვს დგარებში მდუნავი მომენტების წარმოშობას, რაც საგრძნობლად ზემოქმედებს რეფლექტორის ამრეკლი ზედაპირის სიზუსტეზე. გამომდინარე აქედან საჭირო შეიქნა კონსტრუქციაში შესაბამისი ცვლილებების შეტანა..</p>			

**IV. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე
შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	სტუ – მშენებლობის პროექტირებისა და ექსპერტიზის ცენტრი. ხელშეკრულება 2013-2 აბრაზიული მასალის კვლევა	პროფ. მ. წიქარიშვილი	პროფ. ზ. ქარუმიძე	
ანოტაცია				
1. გამოკვლეული აბრაზიული მასალა მისი პარამეტრები. გაკეთებულია ქიმიური და ფიზიკურ-მექანიკური ანალიზები და შესაბამისი დასკვნები.				

სხვა აქტივობა

1	შ.წეროძე ჯ.სანტიაგო პროვალდი ლ.შალინო ე.მეძმარიაშვილი ნ.წიგნაძე მ.ნიკოლაძე	განაცხადი გამოგონებაზე „კოსმოსური რეფლექტორის მექანიკური საყრდენი რგოლი და მისი გაშლის მეთოდი“ საიდ.№13785/01	11.03.2015 განაცხადი არსობრივი ექსპერტიზის სტადიაზე
2	Sh. Tserodze N. Tsignadze E.Medzmariashvili L. Datashvili J.Santiago Prowald	„Mechanical support ring structure“Publication number of the invention US2015060605(A1)	05.03.2015 Int.cl. 04 1/344; 01 15/16 პატენტი გამოცემულია ამერიკაში
<p>1.გამოგონება განეკუთვნება ტრანსფორმირებად სახსრულ-დეროვან მექანიკურ სისტემას, რომელიც ხასიათდება ბუნებრივი სინქრონიზაციით. ეფექტი მიიღწევა ახალი ტიპის სახსრის შემოდებით, რომელიც ფაქტიურად ასრულებს სინქრონიზატორის როლს. კონსტრუქცია ხასიათდება გაშლის საიმედოობით და შედარებით მსუბუქია.</p> <p>2.წარმოდგენილია ორპანტოგრაფიანი ძალოვანი რგოლი როგორც ცილინდრული ასევე კონუსური შესრულებით. კონუსური რგოლისთვის აღსანიშნავია ახალი კვანძების შემოტანა კონსტრუქციაში, რომელიც უზრუნველყოფს სტრუქტურის ერთეობიან გაშლას ყოველგვარი</p>			

დამატებითი სექციებისა და დამატებითი გამწვლელი მოწყობილობების გარეშე. ხასიათდება, მაღალი სიხისტით.

ჰიდროინჟინერიის დეპარტამენტი (104)

დეპარტამენტის უფროსი პროფესორი - ლალი ღოღელიანი

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

სრული პროფესორები:

- ლალი ღოღელიანი
- იური ქადარია
- ნოდარ კოდუა
- შალვა გაგოშიძე
- მირიან ყალაბეგიშვილი
- ამირან საყვარელიძე
- გიორგი დალაქიშვილი
- ზურაბ დანელია

ასოცირებული პროფესორები:

- თამაზ ამბროლაძე
- პეტრე ჭიჭაღუა
- ალექსანდრე ახვლედიანი
- იუნონა მარგალიტაძე
- ავთანდილ გოგოლაძე
- ვახტანგ ნანიტაშვილი
- კონსტანტინე ხაზალია
- გიორგი ზალიკაშვილი
- მარინე თოფურია

I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულება	დაფინანსებელი	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები

	ბის მითითებით	ორგანიზაცია		
1	№ 210/3-109/11 2012-15 3-109 ჰიდრაულიკა და საინჟინრო ჰიდროლოგია; “წყალსაცავების მოსილვის შესწავლა და მისი ზეგავლენის შეფასება ევტროფიკაციის პროცესებზე (ჟინვალის წყალსაცავის მაგალითზე)	რუსთაველის ფონდი	ზაალ ასკურავა	ღალი ღოღელიანი ელიზბარ ხატიაშვილი ნოდარ კავთუაშვილი

განხილულ იქნა წყალსაცავების მოსილვისა და ევტროფიკაციის შემთხვევ ადაწყებული ევტროფიკაციის პროცესების შემთხვევაში (ფიტო და ზოოპლანქტონების რიცხოვნების პროგრესული ზრდა), რასაც ადგილი აქვს საქართველოს მრავალწყალ საცავში. წყალსაცავების მოსილვა და შესაბამისად მისი მოცულობისა და სიღრმის შემცირება გავლენას ახდენს ევტროფიკაციაზე, აჩქარებს მას რადგან სინათლის შეღწევადობა ხდება წყლის მთელ სისქეში (ეს ხელს უწყობს ფოტოსინთეზის პროცესს) და ამასთან ერთად მოცულობის შემცირების გამოიზრდება წყლის საშუალო ტემპერატურა, რაც ასევე დადებითად მოქმედებს ბიოპოპულაციაზე.

წყალსაცავების მოსილვის მექანიზმი დადგინდა ორფაზა ნაკადის დინამიკისა და მასის ბალანსის განტოლებების ამონახსნების შედეგების საფუძველზე. რაც შეეხება ევტროფიკაციის პროცესებს, ისინი აღიწერ აფიტო და ზოოპლანქტონის პოპულაციების ცვლილების ამსახველი ვოლტერა-ლოტკის ტიპის განტოლებებით, რომელიც სხვა ფაქტორებთან ერთად ითვალისწინებს სინათლისა და წყლის ტემპერატურის ზრდის გავლენას ბიოპოპულაციის განვითარებაში. ევტროფიკაციის აღმწერ განტოლებებში დადგინდა აღნიშნულ პროცესებს შორის ურთიერთკავშირი.

მიღებული შედეგების საფუძველზე დაისახა მოსილვისა და ევტროფიკაციის განვითარების საწინააღმდეგო ღონისძიებები, რომელთა გატარება გაახანგრძლივებს წყალსაცავის საექსპლუატაციო დროს.

I. 4.

პროექტის დასახე- ლება მეცნიერების	დამფინანსებელი	პროექტის	პროექტის
--------------------------------------	----------------	----------	----------

	დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	ორგანიზაცია	ხელმძღვანელი	შემსრულებლები
1	სანაპირო არეებში ტალღურ მოძრაობათა გაანგარიშების გამოყენებითი ანალიზური მეთოდები	რუსთაველის ფონდი	შალვა გაგოშიძე	შალვა გაგოშიძე მანონ კოდუა ავთანდილ გოგოლაძე
2	2014-2016 N FR/240/3-109/13 3-109 ჰიდრაულიკა და საინჟინრო ჰიდროლოგია; წყალსატევებში კატასტროფიული მოვლენებით გენერირებული ტალღების მახასიატებლების პროგნოზირება.	რუსთაველის ფონდი	ლალი ლოღელიანი	ზაალ ასკურავა ელიზბარ ხატიაშვილი ნოდარ კავთუაშვილი
3	FR/360/3-105/13 ახალი ტიპის მოტივტივე-მოცურავე ტალღა-შემარბილებელ ჰიდროტექნიკურ ნაგებობათა კომპლექსის შემუშავება სანაპირო ზოლისა და ღია პორტების შტორმული ტალღებისაგან დასაცავად	რუსთაველის ფონდი	ზაურ ციხელაშვილი	ზაურ ციხელაშვილი იური ქადარია გ. ბერძენაშვილი მ.კოდუა

4	<p>№AR/22/3-109/14 გეომორფოლოგიური პროცესების სტაბილიზაციის ღონისძიებები მდინარეების რიონისა და ენგურის შესართავ აკვატორიებში და მათი გაანგარიშების ჰიდროდინამიკური მეთოდები</p>	რუსთაველის ფონდი	ივანე სალინაძე	ივანე სალინაძე შალვა გაგოშიძე იური ქადარია
---	--	------------------	----------------	--

1. დამთავრებულია პირველი საანგარიშო პერიოდი:
 მოპოვებულ იქნა და კრიტიკული ანალიზი ჩატარდა ტალღურ მოძრაობათა გაანგარიშების არსებულ თეორიულ მეთოდებს და შესაბამის სამეცნიერო ლიტერატურას. ქალაქ ბათუმსა და დაბა ანაკლიაში მივლინებების შედეგად მოპოვებულ იქნა ამ რეგიონებისათვის დამახასიათებელი ჰიდროლოგიური, მეტეოროლოგიური, და ტალღური რეჟიმების ამსახველი მასალები; შერჩეულ იქნა ნებისმიერი კუთხით დახრილ სანაპირო ფერდობებთან ტალღური მოძრაობის გაანგარიშების ახალი მათემატიკური მოდელი.

მათემატიკური მოდელი გულისხმობს ცილინდრულ საკოორდინატო სისტემაში ჩაწერილი ჰიდროდინამიკის სამგანზომილებიანი წრფივი განტოლებების ამოხსნას პირდაპირი, (კერძოდ გალიორკინ-კანტოროვიჩის) მეთოდის გამოყენებით. ტალღურ მოძრაობათა თეორიაში პირველად იქნა შერჩეული ისეთი საბაზისო ფუნქცია, რომელიც განსხვავებით ბერკჰოფის საბაზისო ფუნქციიდან, ზუსტად აკმაყოფილებს ამოცანის ყველა სასაზღვრო პირობას ზომერფელდის გამოსხივების პირობის ჩათვლით.

ზემოაღნიშნული მიდგომის საფუძველზე სამგანზომილებიანი ტალღური მოძრაობების განტოლებები დაყვანილ იქნა კვანტური მექანიკის შრედინგერის ტიპის ერთგანზომილებიან ევოლუციურ განტოლებაზე. დასახულ იქნა ამ განტოლების ამოხსნის მეთოდები.

2. განიხილება სხვადასხვა სახის წყალსატევებში: ტბებში; ჰიდროენერგეტიკულ და მელიორაციულ დანიშნულების წყალსაცავებში; ზღვის სანაპირო ზოლში, ყურეებში, ესტუარიებში და სხვა, სხვადასხვა სახის კატასტროფიული მოვლენებით ინდუცირებული ტალღების წარმოშობის პირობები.

დადგენილ იქნება აღძრული ტალღური პროცესების თავისებურებები კონკრეტული წყალსაცავებისათვის. განისაზღვრებ აიძულებითი ტალღების მახასიათებლების (სიმაღლე, სიგრძე, ფაზური და ორბიტალური სინქარები, პერიოდი და სხვა) მნიშვნელობები. შესწავლილი იქნება მათი ტრანსფორმაცია ცვლადი სიღრმის წყალსაცავებში გავრცელებისას და მათი ზემოქმედება წყალსაცავის დახრილ ფერდობებზე და კაშხალზე. თაღოვან კაშხალზე ზემოქმედებისას დადგენილი იქნება კაშხალზე გადადინებული იძულებითი ტალღის მახასიათებლები (სიმაღლე, ხარჯი და სხვა). მიწანაცარ კაშხლების შემთხვევაში გაითვლება ტალღების ზემოქმედებით გამოწვეული კაშხლის გარეცხვის

სიღრმეები და მისი გარღვევის შემთხვევაში დადგინდება ხეობაში გარღვევი სტაღლის ნაკადის პარამეტრები. განისაზღვრება გარღვევის ტაღლის ტრანსფორმაცია ქვემო ბიევის ხეობის გასწვრივ.

იმისათვის, რომ მოხდეს აღნიშნული მოვლენების შედეგად განვითარებულ კატასტროფულ ტაღლურ პროცესებზე დროული რეაგირება და აისახოს ღონისძიებები შესაძლო ზარაღის მინიმუმამდე დაყვანისათვის, აუცილებელია შემუშავდეს საანგარიშო-საპროგნოზო მეთოდიკები აღძრული ტაღლური მოვლენების, ფერდობებზე და კაშხლებზე გადაღინებული ნაკადების, კაშხლის გარღვევის ტაღლის და ხეობაში გარღვევის ტაღლის ტრანსფორმაციის პარამეტრების დასადგენად.

3. ანოტაცია შესრულდა III ეტაპი:

განხორციელდა შემდეგი ამოცანები:

- 1) სამ განზომილებიანი (3D) პოტენციური მოძრაობის ტაღლური ამოცანის ფორმულირება და რიცხვითი ამოხსნა;
- 2) შერჩეულია გამოთვლითი სქემა ტაღლური ამოცანის რიცხვითი ამოხსნისათვის;
- 3) ამოხსნილია ტაღლური ამოცანა მართკუთხა თანაბარ არეზე სასრული სხვაობების ფორმით, განსაზღვრულია: ა) ძირითადი არის შიდა (რეგულარული) წერტილები, ბ) საზღვრის სიბრტყის წერტილები, გ) საზღვრის ორი სიბრტყის კვეთის წერტილები, დ) საზღვრის სამი სიბრტყის კვეთის წერტილები, ე)თავისუფალი ზედაპირის არასტაციონალური პირობა;
- 4) ჩამოყალიბებულია ტაღლური ამოცანა აღგებრული ოპერატორული ფორმით, ა) მიღებულია იტერაციული ამონახსნი; ბ) განხორციელებულია მოტივტივე ტაღლაჩამშობი კონსტრუქციის სამგანზომილებიანი მათემატიკური მოდელირება რიცხვითი სასრულ სხვაობიანი მეთოდის გამოყენებით;
- 5) შესრულებულია ამოცანის ფორმულირება და ამოხსნა, შედგენილია სანაპირო ზოლის გამოთვლითი სქემა და გადაწყვეტილია ამოცანის ამოხსნა რიცხვითი სასრულ სხვაობის მეთოდით.

4. ანოტაცია: დასრულებულია I საანგარიშო პერიოდი

შემუშავებულ იქნა დეტალური სამოქმედო გეგმა. მოპოვებული და გაანალიზებულია ქ. ფოთისა და კურორტ ანაკლიის სანაპირო არეების არსებული ტოპოგრაფიული და ბატიმეტრული რუკები, ქარებისა და ტაღლური რეჟიმების მონაცემები, ჰიდროლოგიური და ჰიდრომეტრიული ხასიათის მასალები. მოპოვებული მასალები დამუშავებული და სისტემაშია მოყვანილი კომპიუტერის მეშვეობით.

შესწავლილია ფოთისა და ანაკლიის რეგიონის ზღვის სანაპირო არეებში ტაღლური და ნატანის მოძრაობათა გაანგარიშების არსებული ანალიზური და რიცხვითი მეთოდები. განხილულია ფოთის სანაპირო ზოლში ტაღლურ მოძრაობების შემდეგი მოდელები:

1. მოდელი “Hindcast”; 2. მოდელი “HISWA”; 3. მოდელი “UNIBEST”; 4. მოდელი “SOBEK-River”.

სარეაბილიტაციო სამუშაოებს ანაკლიის სანაპირო ზოლში ამჟამად აწარმოებს სამხრეთ კორეული საინჟინრო კომპანია “DOHWA“, რომელიც გაანგარიშებებისას ძირითადად იყენებს SWAN მოდელს. დასმულია ძირითადი საკვლევი ამოცანები:

ნატურული დაკვირვებების ჩასატარებლად და არსებული მასალების მოსაპოვებლად გრანტის მონაწილე თანამშრომლები 2015 წლის 20 აგვისტოდან 10 სექტემბრამდე გაემგზავრა შავი ზღვის ფოთისა და ანაკლიის სანაპირო ზოლში. გამგზავრების მთავარი მიზანი იყო შავი ზღვის ფოთისა და ანაკლიის სანაპირო ზოლში, მდინარეების რიონისა და ენგურის შესართავ აკვატორიებში, მდინარე რიონის მე-7 კმ-ზე მდებარე წყალგამყოფ პიდროკვანძზე არსებული ვითარების შესწავლა და ნატურული დაკვირვებები მიმდინარე პროცესებზე. ამასთანავე სანაპირო ზოლში არსებულ დღევანდელ მდგომარეობაზე ინფორმაციებისა და მასალების მოპოვება, შეგროვება და დამუშავება. ანაკლიაში დათვალიერებულ იქნა ნაპირსამაგრი სამუშაოების მიმდინარეობა შესწავლილ იქნა ნაპირის წარეცხვის ძირითადი მიზეზები.

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	Lali Gogeliani	Hydraulics of stratified density flows in hydraulic engineering	წარდგენილია სტუ-ს გამომცემლობაში	210

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ამირან საყვარელიძე	სამშენებლო ინდუსტრია –წიგნში: “საქართველო 2050, ქვეყნის განვითარების სტრატეგია”.		

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	პეტრე ჭიჭაღუა მირიან ყალაბეგიშვილი მანონ კოდუა	ენგურჰესის კაშხლის ექსპლუატაციის პერიოდის თბური რეჟიმის ანალიზი, სტუ- შრომები	№2 (496), 2015	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	96-106.12
2	იუნონა მარგალიტაძე, ზ. ციხელაშვილი, თ. გველესიანი, მ. მჭედლიძე	მოტივტივე ტალღაშემარბილებელი პ/ტექნიკური ნაგებობების ბმული მოდელების ლაბორატორიული გამოცდის პროცესის დაგეგმვის სისტემური ასპექტები.	№2, 2015	თბილისი	5
3	იუნონა მარგალიტაძე, ლაშა გაბიძაშვილი	საქართველო, როგორც საზღვაო ქვეყანა. თბილისის დამოუკ. უნივერსიტეტი ”გორგასალი“ სამეც. შრომების კრებული	№1. 2015	თბილისი	5
4	შ.გაგოშიძე, მ.ლორთქიფანიძე, ე.ხატიაშვილი, ი.სალინაძე	ფოთის პორტსა და საქართველოს შავიზღვისპირეთის მიმდებარე რეგიონებში ზღვის წყლის ხარისხის, გეომორფოლოგიური და ჰიდროსაინჟინრო პრობლემების საბაზისო მონაცემების მოპოვებისა და შესწავლის მოკლე მიმოხილვა , ჟურნალი „ენერჯია“	№4(76). 2015.	თბილისი	44-57
5	გ. დალაქიშვილი კ.ხაზალია	ბეტონზე ტემპერატურული ზემოქმედების შედეგად	№4(76). 2015.		

		განვითარებული ძაბვების მიერ წარმოქმნილი დეფორმაციული ველების დადგენა. ჟურნალი „ენერჯია“			
6	გიორგი დალაქიშვილი ალექსანდრე დანელია მიხეილ სანიკიძე კობა ყალიჩავა	ბეტონის კაშხლებში შეკვებისა და ბზარწარმოქმნის პროცესის მონიტორინგი და დიაგნოსტიკა ჰოლოგრაფიული ინტერფერომეტრიის მეთოდის გამოყენებით ჟურნალი „ენერჯია“	№4(76). 2015.		
7	ა. საყვარელიძე	მაღალი სიმტკიცის ბეტონის ტანგამტარობის პარამეტრების დადგენა ჟ. მშენებლობა (იბეჭდება)	№3 (38)	თბილისი	150-156
8	ა. საყვარელიძე, ნ. ღუღუშაური, ნ. ნარიშვიანი	სხვადასხვა ასაკის ბაზალტ-ფიბრობეტონის სიმტკიცის მახასიათებლები კუმშვისას „ენერჯია“	№3 (75)	თბილისი	68-71
9	ა. საყვარელიძე	თვითშემჭიდროებადი ბეტონის ტენგამტარობის პარამეტრების განსაზღვრა ჟ. „ჰიდროინჟინერია“	№1-2 (19-20)	თბილისი	94-100
10	ა. საყვარელიძე, ნ. ღუღუშაური	კუმშვისას, მასალის ასაკის გავლენა მაღალი სიმტკიცის ბეტონის მექანიკურ მახასიათებლებზე ჟ. მშენებლობა	№2 (37)	თბილისი	158-161
11	ე.ხატიაშვილი, ლ.ლოღელიანი	საწყალოსნო სისტემებში დამაბინძურებელ	1-2(19-20) 2015	თბილისი, სტუ	

	ზ.ასკურავა	მინარეგების გადატანა ISSN 1512-410X სამეცნ.-ტექნიკ.ჟურნალი “ჰიდროინჟინერია		გამომცემლობა	
12	ღალი ლოღელიანი	Integral form of a hydraulic equation of a stratified-density flow, when the lower flow is the collapsed rock mass intruding into a water reservoir under the action of seismic forces ISSN 1512-410X სამეცნ.-ტექნიკ.ჟურნალი “ჰიდროინჟინერია	1-2(19-20) 2015	თბილისი, სტუ გამომცემლობა	7
13	ღ.ლოღელიანი	წყალსაცავის ევტროფიკაციის დონის დადგენა ISSN 1512-410X სამეცნ.-ტექნიკ. ჟურნალი “ჰიდროინჟინერია“	1-2(19-20) 2015	თბილისი, სტუ გამომცემლობა	5

ანოტაციები

1.ენგურჰესის კაშხლის ექსპლუატაციის პერიოდის თბური რეჟიმის ანალიზი, სტუ-შრომები. ნაშრომში მოცემულია ენგურჰესის თაღოვანი კაშხლის ექსპლუატაციის პერიოდის არასტაციონარული თერმორეჟიმის ანალიზი ორგანზომილებიანი სასრულ-ფელემენტული მოდელის გამოყენებით, ტემპერატურული გაზომვების შედეგების გათვალისწინებით.

ამ გამოკვლევების მიხედვით, გარემომცველი ჰაერისა და წყალსაცავში წყლის ტემპერატურების სეზონური ცვალებადობის გავლენით, თაღოვან კაშხალში წელიწადის ცივ პერიოდებში წარმოიშობა დიდი ტემპერატურული სხვაობები „ბირთვი-წახნაგი“, რომლებიც გარკვეულწილად შეიძლება გაწონასწორებული იქნას თბილ პერიოდში წარმოშობილი ტემპერატურული სხვაობებით „წახნაგი - ბირთვი“, მაგრამ, ზამთარში ტემპერატურის მკვეთრი შემცირებისას იქმნება საშიშროება კაშხალში ნაკერების გახსნისა და ბზარების წარმოშობა-განვითარების თვალსაზრისით. უკანასკნელს ადასტურებს აღნიშნული და ბეტონის სხვა კაშხლებზე ჩატარებული ნატურული დაკვირვებების შედეგები.

2.მოტივტივე ტალღაშემარბილებელი ჰ/ტექნიკური ნაგებობების ბმული მოდელის ლაბორატორიული გამოცდის პროცესის დაგეგმვის სისტემური ასპექტები

განხილულია მოტივირებული ტალღაშემარბილებელი ჰიდროტექნიკური ნაგებობების ბმული მოდელების ლაბორატორიული გამოცდის პროცესის დაგეგმვის სისტემური ასპექტები. მიზნის მისაღწევად შემოთავაზებულია დესკრიფციული (აღწერითი) ტიპის მოდელების გამოყენება, რომელიც ექსპერიმენტების დამგეგმავ პერსონალს საშუალებას აძლევს აქტიურად გამოიყენოს სპეციალისტ-ექსპერტთა ფსიქო-ფიზიკური ხასიათის ლოგიკური “არამკვეთრი მსჯელობები” ბმული მოდელების ექსპერიმენტული გამოცდის პროცესის მსვლელობის შესაძლო საგეგმო-რეალურ მდგომარეობათა სიმრავლის ასახვაში უგანზომილებო ხარისხობრივ-კრიტერიალური შეფასების სკალებში, შემდეგი გრადაციების შესაბამისად: “ცუდი მდგომარეობა”, “შუალედური მდგომარეობა”, “კარგი მდგომარეობა”.

3.საქართველო, როგორც საზღვაო ქვეყანა.

საქართველო ისტორიულად საზღვაო ქვეყანაა. საქართველოს გეოპოლიტიკურმა მდგომარეობამ განაპირობა მისი აქტიურად ჩართვა ისტორიული ტრანსკავკასიური კორიდორის განვითარებაში. დიდია საქართველოს ისტორიული როლი აღმოსავლეთისა და დასავლეთის, ჩრდილოეთისა და სამხრეთის ქვეყნების დაკავშირებაში.

საქართველო, რომელიც ერთიან ევრაზიულ სივრცეში ფორმირებისაკენ ისწრაფვის, დედამიწის ორი ნაწილის - ევროპისა და აზიის დამაკავშირებელი არეალის თავისებურ ცენტრად გვევლინება. „ახალი აბრეშუმის გზის“ განხორციელება იქნება სრულიად ახალი ეტაპი ევრაზიის სატრანსპორტო დერეფნის განვითარების, მისი მსოფლიო აღიარებისა და საბოლოოდ დამკვიდრების საქმეში. ამით ევრაზიული მარშრუტი სრულიად ახალ ტრანსკონტინენტურ კავშირს დაუდებს სათავეს წყნარი ოკეანიდან ატლანტის ოკეანემდე.

4. ფოთის პორტსა და საქართველოს შავი ზღვისპირეთის მიმდებარე რეგიონებში ზღვის წყლის ხარისხის, გეომორფოლოგიური და ჰიდროსაინჟინრო პრობლემების საბაზისო მონაცემების მოპოვებისა და შესწავლის მოკლე მიმოხილვა

ანოტაცია: პუბლიკაციაში მიმოხილულია ევროკავშირის საერთაშორისო სამეცნიერო – კვლევითი პროექტის “Integrated Coastal Monitoring of Environmental Problems in the Sea Region and the Ways of their Solution” ფარგლებში ქართველი პარტნიორების მიერ 2013 – 2015 წლებში გაწეული საძიებო და სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოთა შედეგები. წარმოდგენილია ფოთის პორტსა და საქართველოს შავი ზღვისპირეთის მიმდებარე რეგიონებში მოპოვებული და შეფასებული ზღვის წყლის დაბინძურების მაჩვენებლები. ამავე რეგიონებისთვის (ანაკლიის ნაპირის ჩათვლით) დასახულია გეომორფოლოგიური და ჰიდროსაინჟინრო პრობლემების გადაჭრის გზები. მიმოხილულია ქართველ პარტნიორთა მიერ პროექტში დასახულ ამოცანათა გადასაწყვეტად შემუშავებული მათემატიკური მოდელები.

5.ბეტონზე ტემპერატურული ზემოქმედების შედეგად განვითარებული ძაბვების მიერ წარმოქმნილი დეფორმაციული ველების დადგენა

შესწავლის ობიექტს წარმოადგენს ბეტონის დეფორმაცია, ბზარწარმოქმნა მატრიცისა და მსხვილი შემკვების საკონტაქტო ზონაში, რომელიც გამოწვეულია ტემპერატურული ზემოქმედებით ცემენტის ქვის გამყარების დროს.

ჰოლოგრაფიული ინტერფერომეტრიის მეთოდით კვლევის შედეგად მიღებული იყო

რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მონაცემები შეკლების დეფორმაციების და დაძაბული მდგომარეობის ფორმირების განვითარების შესახებ, რომელიც წარმოიქმნება ბეტონში შემდგომის ნაწილაკებსა და „მატრიცა-შემდგომის“ საკონტაქტო ზონაში.

6. ბეტონის კაშხლებში შეკლებისა და ბზარწარმოქმნის პროცესის მონიტორინგი და დიაგნოსტიკა ჰოლოგრაფიული ინტერფერომეტრიის მეთოდის გამოყენებით

განხილულია ექსპერიმენტული კვლევები ჰიდროტექნიკურ მშენებლობაში კერძოდ, ბეტონის კაშხლებში ისეთი ხანგრძლივი პროცესებისა, როგორც არის შეკლება და ბზარწარმოქმნა. კვლევა ჩატარდა ურღვევი მეთოდის, ჰოლოგრაფიული ინტერფერომეტრიის გამოყენებით. აღნიშნული მეთოდი საშუალებას იძლევა კაშხალმშენებლობაში გამოყენებული იქნას მონიტორინგის და დიაგნოსტიკის სახით. ჩატარებულია სათანადო ლიტერატურული მიმოხილვა და მოცემულია ექსპერიმენტული მონაცემები.

7. მაღალი სიმტკიცის ბეტონის ტენგამტარობის პარამეტრების დადგენა

რეზიუმე: შესრულებულია მაღალი სიმტკიცის ბეტონის ტენგამტარობის მახასიათებლების (ტენის დიფუზიის, ტენგადაცემისა და ტენგადაცემის კუთრი კოეფიციენტების) განსაზღვრის ექსპერიმენტულ-თეორიული გამოკვლევა. დადგენილია ცილინდრული ფორმის ნიმუშების ტენშემცველობის და წონის ცვლილება დროში – გამოშრობისას. რეალიზებულია უსასრულო ცილინდრის ამოცანა მესამე რიგის სასაზღვრო პირობებში. განსაზღვრულია მასალის დროში ტენშემცველობის ცვლილების ექსპერიმენტული მრუდი. თეორიულად გამოთვლილია ცილინდრის ტენშემცველობა დროის ნებისმიერ მომენტში. მიღებულია დროში ტენის ცვლილების თეორიული მრუდები.

თეორიული და ექსპერიმენტული მონაცემების შედარებით და ანალიზით დადგენილია მაღალი სიმტკიცის ბეტონის ტენგამტარობის მახასიათებლები: ტენის დიფუზიის, ტენგადაცემისა და ტენგადაცემის კუთრი კოეფიციენტების სიდიდეები.

8. სხვადასხვა ასაკის ბაზალტ-ფიბრობეტონის სიმტკიცის მახასიათებლები კუმშვისას

გამოკვლეულია სხვადასხვა ასაკის მოდიფიცირებული ბაზალტ-ფიბრობეტონის მექანიკური მახასიათებლები კუმშვისას. დადგენილია ადგილობრივი მასალების (იმირის გრანიტის ღორღი და ქვიშა, კასპის პორტლანდცემენტი, საქართველოში წარმოებული ბაზალტის ბოჭკოები) გამოყენებით და შევიცარული კომპანია “სიკას” წარმოების სუპერპლასტიფიკატორის გამოყენებით მიღებული მაღალი სიმტკიცის მოდიფიცირებული ბაზალტ-ფიბრობეტონის ტექნოლოგიური პარამეტრები.

ჩატარებულია $t_0=7; 28; 60; 90; 120$ და 180 დღის ნიმუშების (კუბები $10 \times 10 \times 10$ სმ, პრიზმები $7 \times 7 \times 28$ სმ) გამოცდები კუმშვისას. ექსპერიმენტით დადგენილია: სუპერპლასტიფიკატორის (viskokret SF-18”) და ბაზალტის ბოჭკოების გამოყენებით ბეტონის სიმტკიცე კუმშვაზე იზრდება 110 მპა-მდე. სიმტკიცე იზრდება მასალის ასაკის ზრდის პროპორციულად. შემუშავებულია მოდიფიცირებული ბაზალტ-ფიბრობეტონის სიმტკიცის მახასიათებლების მასალის ასაკზე

9. თვითშემჭიდროებადი ბეტონის ტენგამტარობის პარამეტრების განსაზღვრა

შესრულებულია თვითშემჭიდროებადი ბეტონის ტენგამტარობის მახასიათებლების (ტენის დიფუზიის, ტენგადაცემისა და ტენგადაცემის კუთრი კოეფიციენტების) განსაზღვრის ექსპერიმენტულ-თეორიული გამოკვლევა. დადგენილია ცილინდრული ფორმის ნიმუშების ტენშემცველობის და წონის ცვლილება დროში – გამოშრობისას. რეალიზებულია უსასრულო ცილიდრის ამოცანა მესამე რიგის სასაზღვრო პირობებში. განსაზღვრულია მასალის დროში ტენშემცველობის ცვლილების ექსპერიმენტული მრუდი. თეორიულად მიღებულია მრუდების მთელი ოჯახი.

თეორიული და ექსპერიმენტული მონაცემების შედარებით და ანალიზით დადგენილია თვითშემჭიდროებადი ბეტონის ტენგამტარობის მახასიათებლები: ტენის დიფუზიის, ტენგადაცემისა და ტენგადაცემის კუთრი კოეფიციენტების სიდიდეები.

10. კუმშვისას, მასალის ასაკის გავლენა მაღალი სიმტკიცის ბეტონის მექანიკურ მახასიათებლებზე

გამოკვლეულია სხვადასხვა ასაკის მაღალი სიმტკიცის ბეტონის მექანიკური მახასიათებლები კუმშვისას. დადგენილია ადგილობრივ მასალებზე (იმირის გრანიტის ღორღი და ქვიშა, კასპის პორტლანდცემენტი) და შვეიცარიის ფირმა „სიკას“ წარმოების სუპერპლასტიფიკატორის გამოყენებით მიღებული მაღალი სიმტკიცის ბეტონის ტექნოლოგიური პარამეტრები.

კუმშვაზე გამოცდილია სხვადასხვა ასაკის $t_0=7; 28; 60; 90; 120$ და 180 დღის ნიმუშები კუბები ($10X10X10$ სმ) და პრიზმები ($7X7X28$ სმ) ექსპერიმენტით დადგენილია: სუპერპლასტიფიკატორის (viskokret SF-18“) გამოყენებით ბეტონის სიმტკიცე იზრდება 80 მპა-მდე; მასალის სიმტკიცე იზრდება ასაკის ზრდის პროპორციულად.

11. მიღებულია წყლის ნაკადების მიერ კონსერვატიული და არაკონსერვატიული

დამაბინძურებელი მინარევების კონვექციური და ტურბულენტური დიფუზიის მექანიზმებით გადატანის ერთგანზომილებიანი განტოლების ამონახსნები. ამონახსნები მიღებულია ლაპლასის ოპერაციული აღრიცხვის მეთოდების გამოყენებით. საანგარიშო

დამოკიდებულებებით შესაძლებელია წყლის ნაკადებში განისაზღვროს დამაბინძურებელ ნივთიერებათა კონცენტრაციები, როდესაც ადგილი აქვს წყლის ობიექტებში დამაბინძურებელი ნივთიერებების გაზრდილ მოდინებას.

12. იმ აქტუალური მიზეზის გამო, რომ არსებულ ფუნდამენტალურ ნაშრომებში განხილულ სხვადასხვა სიმკვრივის მქონე ნაკადების დიფერენციალურ განტოლებებში, შემთხვევისთვის, როდესაც ქვედა ფენა წარმოადგენს ჩამოქცეულ-დაცურებულ მთის ქანების მასას, არ არის მხედველობაში მიღებული სეისმური ძალები, რომელნიც წარმოადგენენ ამ ნაკადის წარმოქმნის ძირითად მიზეზს, მოცემულ ნაშრომში განხილულია აღნიშნული განტოლებები ჰოზონტალური სეისმური ზემოქმედების გათვალისწინებით და მოყვანილია მათი მიახლოებითი ინტეგრირება.

13.სტატიაში განიხილება წყალსაცავის ევტროფიკაციის პროცესები. შექმნილია

მათემატიკური მოდელი. მასში განიხილება ბიოგენური ელემენტების მოდინება

წყალშემკრები აუზის ტერიტორიიდან მიმდინარე ბუნებრივი პროცესების (ატმოსფერული ნალექები, ნატანისშეტანა, ქარისმიერიეროზია) და ტერიტორიაზე წარმოებული ანთროპოგენური საქმიანობის შედეგად. შეისწავლება ბიოგენური ელემენტების ტრანსფორმაცია წყალსატევში. ბიოგენური ელემენტების კონცენტრაციების მიხედვით განისაზღვრება წყალსატევის ევტროფირების ხარისხი და ხდება მისი პროგნოზირება.

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	შალვა გაგოშიძე ნიკოლოზ ხონელიძე	К расчету локального размыва нижних бьефов плотин с трещиноватым скальным основанием , სომხეთის სახელმწიფო საინჟინრო უნივერსიტეტის შრომების კრებული, სერია „ჰიდროლოგია და ჰიდროტექნიკა“	1 (18). 2015	ერევანი	5
<p>1. სტატიაში განვითარებულია ახალი მიდგომა კაშხლებიდან ვარდნილი წყლის ჭავლით განპირობებული დაბზარული კლდოვან ფუძეების ლოკალური გამორეცხვების საანგარიშოდ. არსებული მეთოდებისგან განსხვავებით წარმოდგენილი მეთოდი ითვალისწინებს ისეთ ფაქტორებს, როგორცაა კაშხლის ჭავლის შეჭრა ფუძის ბზარებში, კლდოვანი ფუძის ბლოკური აგებულება, ბზარების გახსნა კლდოვანი ელემენტის დრკადის თვისებები. მიღებული შედეგები დამაკმაყოფილებლად შეესაბამება კლდის გამორეცხვაზე ნატურული დაკვირვებებისა და ექსპერიმენტალური კვლევების არსებულ მასალებს.</p>					

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ივანე საღინაძე იური ქადარია მანონ კოდუა	შავი ზღვის ფოთის რეგიონის ქარებისა და ტალღური რეჟიმების ძირითადი მონაცემები	V საერთაშორისო სამეცნიერო-ტექნიკური კონფერენცია „წყალთა მეურნეობის, გარემოს დაცვის, არქიტექტურისა და მშენებლობის ტანამედროვე პრობლემები“ 16-19 ივლისი, 2015, თბილისი
მომხსენებათა ანოტაციები			
1. ნაშრომში თავმოყრილია შავი ზღვის ფოთის რეგიონის ქარებისა და ტალღური რეჟიმებზე მრავალწლიანი დაკვირვებებისა და გაზომვების შედეგები. გაანალიზებულია მათი გავლენა სანაპირო დინებებსა და წყლის დონის აწევაზე.			

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1.	შალვა გაგოშიძე	ტალღურ მოძრაობათა მდგრადობის შესახებ წრიული კვეთის უდაწნეო წყალსატარებში	ევროკავშირის დედამიწის შემსწავლელ მეცნიერთა გენერალურიანსამბლეა, EGU2015 ვენა, ავსტრია 12-27 აპრილი 2015
2.	შალვა გაგოშიძე მანონ კოდუა	The Main Results of Compilation of Basic Data of Seawater Pollution and Sediment Migration in the Poti Port Region of Georgia and Development of Appropriate	ევროკავშირის პროგრამა „BLACK SEA BASIN 2007-2013“ (BLACK SEA) „სახდვაო საპორტო

	Mathematical Models for their Calculation ქალაქ ფოთის რეგიონში ზღვის დაბინძურებისა და ნატანის მიგრაციის ძირითადი მონაცემები და მათი გაანგარიშების მათემატიკური მოდელები	რეგიონებსი გარემოსდაცვითი პრობლემების გაერთიანებული მონიტორინგი და მათი გადაჭრის გზები“ ICME-ს III ვორკშოფი, ერევანი
<p>1. მოხსენებათა ანოტაციები მიღებულია სანგარიშო გამოსახულება ნებისმიერი რადიუსისა და შევსების წრიული კვეთის წყალსატარში უდაწნეო ნაკადის თავისუფალ ზედაპირზე ზედღებული ტალღებისას, შესწავლილია ამ ტალღების მდგრადობის საკითხები;</p> <p>2. წარმოდგენილია ფოთის პორტსა და საქართველოს შავი ზღვისპირეთის მიმდებარე რეგიონებში მოპოვებული და შეფასებული ზღვის წყლის დაბინძურების მაჩვენებლები. ამავე რეგიონებისთვის (ანაკლიის ნაპირის ჩათვლით) დასახულია გეომორფოლოგიური და ჰიდროსაინჟინრო პრობლემების გადაჭრის გზები. მიმოხილულია ქართველ პარტნიორთა მიერ პროექტში დასახულ ამოცანათა გადასაწყვეტად შემუშავებული მათემატიკური მოდელები.</p>		

IV. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	იაკუბლოს კაშხლის რეაბილიტაციასთან დაკავშირებით ჩასატარებელი საპროექტო კვლევები (ჰიდროტექნიკური და მელიორაციული მშენებლობა)	საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	მ.ყალაბეგიშვილი	ადგილობრივი
2	ვარძიის ფერდზე ჩამონადენი წყლის მართვა აცილების	ნ. ვაჩიშვილი ილიას	მ.ყალაბეგიშვილი	ადგილობრივი

	სისტემის პროექტი	სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კულტურული მემკვიდრეობის კვლევის ცენტრის ხელმძღვანელი		
3	ნამახვანძვის ორ საფეხურიანი კასკადის საექსპერტო შეფასება	სს ნამახვანი	მ.ყალაბეგიშვილი	უცხოური
4	ნენსკრაჰესის საექსპერტო შეფასება	JSC საქართველოს ენერგეტიკული განვითარების ფონდი	მ.ყალაბეგიშვილი	უცხოური
5	გორის ელექტროსადგურების სამშენებლო ნაწილის ექსპერტიზა	JSC საქართველოს ენერგეტიკული განვითარების ფონდი	მ.ყალაბეგიშვილი	ადგილობრივი

დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები

1. ჩატარებული იქნა იაკუბლოს კაშხლის საპროექტო გადაწყვეტის, ასევე ექსპლუატაციაში განვითარებული პროცესების ანალიზი. დამუშავებული იქნა კაშხლის სარეაბილიტაციო ვარიანტები სეისმური ზემოქმედების გათვალისწინებით.
2. დამუშავებული იქნა პროექტი ვარძიის ფერდზე ჩამონადენი წყლის აცილების უზრუნველყოფისათვის.
3. ნამახვანძვის ორ საფეხურიანი კასკადისათვის ჩატარდა საექსპერტო შეფასება, რომლის საფუძველზე მოხდება გარკვეული კონსტრუქციული ცვლილება.
4. ჩატარდა ნენსკრაჰესის ნაგებობათა საექსპერტო შეფასება.
5. ჩატარდა გორის ელექტროსადგურების სამშენებლო ნაწილის, მათ შორის კოშკის ფუძის კონსტრუქციის ექსპერტიზა.

IV. 2.

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური
---	---	-----------------------	------------------------	--

	მიმართულების მიითებით			გრანტი
1	სტუ-სა და აიოვას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ერთობლივი პროექტი: „აგრარული პროგრამების განვითარება საქართველოში“	ა.ფრანგიშვილი	ლ.ლოღელიანი	სგმს, სტუ
2	თეძამის ჰიდროკვანძის პროექტის სამეცნიერო-ტექნიკური ექსპერტიზა	რ. ხუროძე	ლ. ლოღელიანი; მ.ყალაბეგიშვილი; ზ. ასკურავა; ი. ქადარია; ზ. ეზუგბაია; ე. კაცაძე; ნ. ქევხიშვილი; ნ. ფოფორაძე.	
3	არხაშენის ჰიდროკვანძის პროექტის სამეცნიერო-ტექნიკური ექსპერტიზა	რ. ხუროძე	ლ. ლოღელიანი; მ.ყალაბეგიშვილი; ზ. ასკურავა; ი. ქადარია; ზ. ეზუგბაია; ე. კაცაძე; ნ. ქევხიშვილი; ნ. ფოფორაძე	

სხვა აქტივობა

კონსტანტინე ხაზალიას აქტივობები:

1. განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი, სერტიფიკატი: პროფესიულ კვალიფიკაციათა განვითარების ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში მოღვაწე საგანმანათლებლო პროგრამის კურიკულუმის შემუშავების პროცესში მონაწილეობისათვის.
2. შპს „ეკოტექნოლოჯია“ დაპროექტება: გარდაბანის რაიონი, სოფ.ახალისამგორი-ვაზიანი და ნორიო-მარტყოფი-ახალსოფელის კომპლექსური წყალმომარაგების სქემის დაპროექტება; დედოფლისწყაროს რაიონის სოფ.გამარჯვება წყალმომარაგების სქემა.
3. შპს „აკვარიუსი“ დმანისი-განთიადის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაციის პროექტის ზედამხედველობა.

გიორგი დალაქიშვილის აქტივობები:

1. პროფესიულ კვალიფიკაციათა განვითარების ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში საგანმანათლებლო პროგრამის კურიკულუმის შემუშავების პროცესში. განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის გვიდით მომზადდა „ჰიდროტექნიკური მშენებლობის ტექნიკოსი“, პროფესიული სტანდარტის პროექტი სასწავლო კურსში 1. ჰიდროტექნიკური ნაგებობათა მშენებლობის მოსამზადებელი სამუშაოები. 2. ჰიდროტექნიკური ნაგებობების მშენებლობის წარმოება. სერთიფიკატი.

ამირან საყვარელიძის აქტივობები:

სამშენებლო ინდუსტრია – წიგნში: “საქართველო 2050, ქვეყნის განვითარების სტრატეგია”. (თავი 3.5, გვ.56-92).

**წყალმომარაგების, წყალარინების, თბოაირმომარაგების და შენობების
საინჟინრო აღჭურვის დეპარტამენტი №105**

დეპარტამენტის უფროსი- პროფ. ნიკოლოზ ნაცვლიშვილი

დეპარტამენტის პერსონალური შემადგენლობა:

1.	ლევან კლიშიაშვილი	პროფ.
2.	ნიკოლოზ ნაცვლიშვილი	პროფ.
3.	გურამ სოსელია	პროფ.
4.	ზაურ ციხელაშვილი	პროფ. (ემერიტუსი 1 ნოემბრიდან)
5.	დავით გურგენიძე	პროფ.
6.	ირაკლი ყრუაშვილი	პროფ.
7.	ალექსანდრე დავითაშვილი	პროფ.
8.	ირმა ინაშვილი	პროფ.
9.	ოთარ ფურცელაძე	პროფ.
10.	მამული გრძელიშვილი	პროფ.
11.	იური ქადარია	პროფ.
12.	ირაკლი შეყრილაძე	პროფ.
13.	შოთა მესტვირიშვილი	პროფ.
14.	ვაჟა ნაჭყებია	ასოც.პროფ.
15.	ზურაბ ზალიკაშვილი	ასოც.პროფ.(გარდაიცვალა ნოემბერში)
16.	მარინა ნაცვლიშვილი	ასოც პროფ.
17.	ლიმიტრი კუჭუხიძე	ასოც.პროფ.
18.	ოთარ გიორგობიანი	ასოც.პროფ.

19.	ხათუნა ხატიური	ასისტ.პროფ.
20.	კარინა მელიქიძე	ასისტ.პროფ.
21.	ალექსი კოპალიანი	მასწავლებელი
22.	ნანა მეფარიშვილი	ასოც.პროფ. (მოწვეული)
23.	გიორგი ელიავა	უფრ.სპეციალისტი
24.	ლია სოსელია	სპეციალისტი
25.	ნათია მახარობლიძე	ლაბორანტი
26.	ირაკლი მუსერიძე	ლაბორანტი

**I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული
სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

I. 4

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	“ეროზიულ-დვარცოფული მოვლენების თეორიული კვლევა” ინჟინერია, ჰიდროინჟინერია	შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი	ი. ყრუაშვილი	ი. ინაშვილი ე. კუხალაშვილი კ. ბზიავა
2	№ FR/360/3-105/ახალი ახალი ტიპის მოტივტივე-მოცურავე ტალღა-შემარბილებელ ჰიდროტექნიკურ ნაგებობათა კომპლექსის შემუშავება სანაპირო ზოლის და ღია პორტების შტორმული ტალღებისაგან დასაცავად	შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი	ზ.ციხელაშვილი	
გარდამავალი (მრავალწლიანი) პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული				

შედგენები

1. დვარცოფსაცავების პარამეტრების ცვლილების კანონზომიერების დადგენა და გაანგარიშების მეთოდების სრულყოფა ისეთ ოპერატიულ საშუალებებს მოითხოვს, რომლის გამოყენებით სრულყოფილად აღწერილი იქნება მასში განთავსებული დვარცოფული მასის მდგრადობის რღვევისა და დაძვრის პროცესის მექანიზმი. ხარისხობრივი ფუნქციების გამოყენებით მიღებულია დვარცოფსაცავში დაგროვილი დვარცოფული მასის სიმაღლის, დვარცოფის ხარჯისა და მისი გადაადგილების სიჩქარის საანგარიში დამოკიდებულებები. კვლევის შედეგებმა დაადასტურა, რომ თეორიულად და ექსპერიმენტული მასალის საფუძველზე მიღებულ **K**-ს მნიშვნელობებს შორის განსხვავება არ აღემატება 10%-ს.

2. შესრულდა III ეტაპი. განხორციელდა შემდეგი ამოცანები:

სამ განზომილებიანი (3) პოტენციური მოძრაობის ტალღური ამოცანის ფორმულირება და რიცხვითი ამოხსნა; შერჩეულია გამოთვლითი სქემა ტალღური ამოცანის რიცხვითი ამოხსნისათვის; ამოხსნილია ტალღური ამოცანა მართკუთხა თანაბარ არეზე სასრული სხვაობების ფორმით, განსაზღვრულია: ა) ძირითადი არის შიდა (რეგულარული) წერტილები, ბ) საზღვრის სიბრტყის წერტილები, გ) საზღვრის ორი სიბრტყის კვეთის წერტილები, დ) საზღვრის სამი სიბრტყის კვეთის წერტილები, ე) თავისუფალი ზედაპირის არასტაციონალური პირობა; ჩამოყალიბებულია ტალღური ამოცანა ალგებრული ოპერატორული ფორმით, ა) მიღებულია იტერაციული ამონახსნი; ბ) განხორციელებულია

მოტივტივე ტალღაჩამხშობი კონსტრუქციის სამგანზომილებიანი (3) მათემატიკური მოდელირება რიცხვითი სასრულ სხვაობიანი მეთოდის გამოყენებით; შესრულებულია

ამოცანის ფორმულირება და ამოხსნა, შედგენილია სანაპირო ზოლის გამოთვლითი სქემა და გადაწყვეტილია ამოცანის ამოხსნა რიცხვითი სასრულ სხვაობის მეთოდით.

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ლ.კლიმიაშვილი მ.ნაცვლიშვილი	მტყუნებათა შეფასება წყლის მიწოდების და განაწილების სისტემებში	თბილისი სტუ-ს გამომცემლობა 2015 წ.	139

ანოტაციები

1. განხილულია დეფექტების წარმოქმნის, დეფორმაციის და დაშლის, კოროზიის მიზეზები და მათი აღმოფხვრის საშუალებები. მოცემულია დიაგნოზის ალგორითმები და მათი რეალიზაცია. გაანალიზებულია კოროზიული პროცესები, მოყვანილია კოროზიის სინქარის განაწილება ნიმუშის სიღრმის მიხედვით, აგრეთვე საკონტროლო ნიმუშები ლითონის ნიადაგური კოროზიის კვლევისთვის. რეკომენდირებულია მიღსადენების დიაგნოსტიკის გამოყენება ურღვევობის კონტროლის მეთოდით, სადაც მოცემულია კორელაციური ანალიზატორის ქმედების პრინციპები.

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ო. ფურცელაძე გ. რატიანი	„ჰაერის კონდიციონირება და სიცივით მომარაგება“	სტუ-ს გამომც.	360
2.	ო.ნათიშვილი ი.ყრუაშვილი გ.გავარდაშვილი ი.ინაშვილი	მეთოდური რეკომენდაციები ღვარცოფსაწინააღმდეგო ნაგებობების პროექტირებისათვის (ჰიდრაულიკური გაანგარიშებები)	საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია 2015 წ.	49
3.	გ.სოსელია ს.ინჯია	მეთოდური მითითებები ” შრომის უსაფრთხოების დაცვა წყალმომარაგებისა და წყალარინების სისტემებში	გადაცემულია. “გლობალური და ლოკალური საფრთხეების შეფასებისა და კვლევის სასწავლო სამეცნიერო ცენტრი”	78

ანოტაციები

1. სახელმძღვანელოში ჩამოყალიბებულია ჰაერის კონდიციონირების და სიცივით მომარაგების თეორიის და ტექნიკის საფუძვლები. განხილულია ტენიანი ჰაერის თვისებები და მისი მდგომარეობის ცვლილებების პროცესები. მოცემულია ჰაერის კონდიციონირების სისტემების გაანგარიშების, მუშაობის რეჟიმის და რეგულირების მეთოდები. ნაჩვენებია ჰაერის კონდიციონირების სისტემების სითბო-სიცივით მომარაგების მეთოდები, ენერჯის ხარჯვის შემცირების, სითბოს და სიცივის უტილიზაციის გზები.

2. „მეთოდურ რეკომენდაციებში“ განხილულია ღვარცოფსაწინააღმდეგო ნაგებობების

პროექტირების პრინციპები, ბმული ღვარცოფული ნაკადის დამრტყმელი ძალის განსაზღვრა ყრუ და გამჭოლ ღვარცოფგადამღობ ნაგებობაზე, ბმული ღვარცოფის გამოტანის კონუსზე გაფართოება და გაჩერება, ღვარცოფული ნაკადის ამმალღებელი უკუტალღის სიმაღლის განსაზღვრა განივ ყრუ ზღუდარზე და ზვავისებრი ბმული ღვარცოფული ნაკადის დინამიკური მახასიათებლების პროგნოზი.

„მეთოდურ რეკომენდაციებში“ გათვალისწინებული მოთხოვნები უნდა სრულდებოდეს ღვარცოფსაწინააღმდეგო დამცავი ნაგებობების პროექტირების, ღვარცოფულ რეგიონებში ღვარცოფსაწინააღმდეგო ღონისძიებების გატარებისა და ასევე, მშენებლობისთვის ჩატარებული საინჟინრო კვლევების დროს.

3.მეთოდური მითითებები გათვალისწინებულია გადამზადების თრენინგ-კურსების ჩასატარებლად წყალმომარაგებისა და წყალარინების სფეროში მომუშავე სპეციალისტებისათვის.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბჰერდუ ბის რაოდენობა
1	მ.გრძელიშვილი ო. გიოგობიანი ა. კოპალიანი	„მზის თბომომარაგების სისტემები და მათი გამოყენების პერსპექტივები“ ჟურნალი „მშენებლობა“	№4(35), 2014	სტუ	4
2.	ო.ფურცვლაძე ნ.მეფარიშვილი ი.დენისოვა	“თბილი იატაკის გათბობის სისტემების შესახებ ძველ ცივილიზაციებში”		სტუ (გადაცემულია დასაბეჭდათ)	
3.	კ.მელიქიძე ვ.მელიქიძე	„მუნიციპალური ენერგეტიკული პასპორტის“ ელექტრონული პროგრამის შემუშავება მუნიციპალური ენერგომომარაგების შესაფასებლად	ევროპული გეოგრაფიული ასოციაციის ჟურნალი (ჩაბარებულია დასაბეჭდათ)	ევროპული გეოგრაფიული ასოციაცია (ელექტრონული) www.eurogeographyjournal.eu	4
4.	ი.შეყრილაძე.	“თბურამძრავიანი	№1-2 (19-20),	სტუ	9

	მ.მეფარიშვილი ე.მაჭავარიანი გ.გიგინეიშვილი	მემბრანული ტუმბოს რეალური თერმოდინამიკური ციკლის ანალიზი	2015	ჟურნალი “ჰიდროინჟინერია”	
5.	ი.შეყრილაძე. მ.მეფარიშვილი ე.მაჭავარიანი გ.გიგინეიშვილი ჯ.რუსიშვილი დ.შეყრილაძე	“თბურამძრავიანი მემბრანული ტუმბოს ექსპერიმენტული მოდელის შექმნა და თერმოჰიდროდინამიკური პროცესების გამოკვლევა”	№1-2 (19-20), 2015	სტუ ჟურნალი “ჰიდროინჟინერია”	9
6.	ნ.ფოფორაძე ი.ახვლედიანი ი.შეყრილაძე ო.სესკურია	“ყაზბეგ-ომალოს რეგიონის ქვედა- და შუაიურული ფიქლებრივი ტერიგენული ნალექების თავისებურებები”	№30.2015.	ჟურნალი “ინტელექტუალი”	3
7	ი.ყრუაშვილი ი. ინაშვილი ი. კლიმიაშვილი	“ღვარცოფსაწინააღმდეგო ბარიერები საპროექტო პარამეტრების კომპიუტერული მოდელირება”. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “გლობალური დათბობა და აგრობიომრავალფეროვნე ბა”		თბილისი	4 გვ.
8	ე. კუხალაშვილი ი. ინაშვილი კ. ბზიავა ი.ყრუაშვილი დ.ლორთქიფანიძე	“ღვარცოფსადინარში ტალღურად მოძრავი ბმული ღვარცოფის მასხასიათებლების დადგენა”. ჰიდროინჟინერია	№ 1-2 (19-20)	თბილისი, საგამომცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	5 გვ.
9	ლ.კლიმიაშვილი დ.გუბელაძე ი.ყრუაშვილი დ.გურგენიძე	კალაპოტური პროცესების თავისებურება	№1-2(19-20)	ჰიდროინჟინერია	5
10	ლ.კლიმიაშვილი დ.გუბელაძე დ.გურგენიძე მ.ნაცვლიშვილი	მდინარეებში ტრანზიტული ნაკადის მოძრაობის კანონ- ზომიერებები	№1-2(19-20)	ჰიდროინჟინერია	6
11	ლ.კლიმიაშვილი	წყალმომარაგების	№1-2(19-20)	ჰიდროინჟინერია	5

	მ.ნაცვლიშვილი	სისტემებში მექანიკური ზემოქმედებისას დეფექტების წარმოქმნის შესახებ			
12	დ.კლიმაშვილი ნ.ნაცვლიშვილი დ.გურგენიძე	ექსპერტული სისტემების აგების შესახებ	№1-2(19-20)	ჰიდროინჟინერია	5
13	ზ.ციხელაშვილი ი.მარგალიტაძე, თ. გველესიანი, მ. მჭედლიძე	მოტივივე ტალღაშემარბილებელი კონსტრუქციული ნაგებობების ბმული მოდელების ლაბორატორიული გამოცდის პროცესის დაგეგმვის სისტემური ასპექტები. შრომათა კრებული, საქართველოს საინჟინრო სიახლეები -	№2, 2015	თბილისი	5
14	ზ. ციხელაშვილი პ. გიორგაძე დ. გურგენიძე გ. ჭიჭინაძე მ. ონეზაშვილი	ქართული მაღალხარისხოვანი „ბიოლოგიურად აქტიური“ ბუნებრივი სასმელი წყლის მიწისქვეშა საექსპლუატაციოდ დასაშვები მარაგების ნაწილის ეფექტური გამოყენების შესახებ, შრომათა კრებული, სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი „მშენებლობა“.	№2 (37), 2015	თბილისი	
15	ზ.ციხელაშვილი პ. გიორგაძე დ. გურგენიძე გ. ჭიჭინაძე მ. ონეზაშვილი	საქართველოს მიწისქვეშა ბუნებრივი სასმელი წყლის საექსპლუატაციოდ დასაშვები მარაგების მიხედვით წყლის ხარისხის განაწილების კარტოგრაფიული პროგრეტის აგების შესახებ. შრომათა კრებული, სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი	№2(37), 2015	თბილისი	5

		„მშენებლობა“.			
ანოტაციები					
<p>1. სტატიაში განხილულია მზის თბომორაგების სისტემების მოწყობა და მათი გაანგარიშება, მზის ენერჯის მოდინება სხვადასხვა გეოგრაფიულ განედზე და მზის ელემენტების განლაგების გავლენა თბომორაგების სისტემების დატვირთვებზე. საქართველოს პირობებში მზის ენერჯის გამოყენება გათბობის და განსაკუთრებით კი ცხელწყალმომარაგების სისტემებში მოგვცემს მილიონობით კუბური მეტრი ბუნებრივი გაზის დაზოგვის საშუალებას, რაც მნიშვნელოვანია, როგორც ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებისათვის ასევე ეკოლოგიური თვალსაზრისითაც.</p> <p>2. სტატიაში მიმოხილულია ძველ ცივილიზაციებში არსებული თბილი იატაკის გათბობის სისტემები. ამ სისტემების ჩასახვა და განვითარება, როგორც ევროპაში, ასევე აზიის ქვეყნებში. აღწერილია საქართველოს ტერიტორიაზე, არქეოლოგიური გათხრების შედეგად აღმოჩენილი ნაქალაქარი ძაღლისის ჰიპოლაუსტის სისტემა, რომელიც ჩვენი წელთაღრიცხვით I-IV საუკუნეებით თარიღდება</p> <p>3. საქართველოში ენერგოეფექტურობი სამოქმედო გეგმის, ალტერნატიული ენერჯო პროგრამების, ინვესტიციების და ღონისძიებების შესაფასებლად შემუშავდა ელექტრონული პროგრამა, „მუნიციპალური ენერჯეტიკული პასპორტი“. პროგრამა წარმოადგენს ენერჯომოხმარების შეფასების, დაგეგმვის ინსტრუმენტს მცირე მუნიციპალიტეტების მხარდაჭერისთვის, ენერგოეფექტურობისა და სავარაუდო ღონისძიებების დასაგეგმად. ელექტრონული პროგრამა აპრობირებული იყო საქართველოს 7 მუნიციპალიტეტებში და დაიმსახურა დადებითი შეფასება თანამშრომლებისაგან.</p> <p>4. გაანალიზებულია თბურამძრავიანი მემბრანული ტუმბოს რეალური თერმოდინამიკური ციკლი. მიღებულია მარგი ქმედების კოეფიციენტის საანგარიშო განტოლება. დამუშავებულია ციკლის რიცხვითი მოდელი, რომელიც საშუალებას იძლევა განვსაზღვროთ ციკლის პარამეტრები სხვადასხვა საწყისი პირობებისთვის. ოყვანილია მოდელირების შედეგები.</p> <p>5. მოცემულია თბურამძრავიანი მემბრანული ტუმბოს ექსპერიმენტული მოდელისა და მისი თერმო-ჰიდროდინამიკური პარამეტრების საკვლევი სტენდის აღწერა, კვლევის მეთოდიკა და შედეგები. ნახვენებია ახალი მოდიფიკაციის ექსპერიმენტული მოდელის ძირითადი ახალი კვანძის, თხევადდგუშიანი მუშა საკნის ქმედითუნარიანობა კონდენსაციის სასურველ ორსინქარიან რეჟიმში. ოცემულია ექსპერიმენტული მოდელის მქკ-სა და დაწნევას შორის დამოკიდებულების ექსპერიმენტალური მრუდები, წარმადობის დიაპაზონი.</p> <p>6. ყაზბეგ-ომალის რეგიონის თიხაფიქლების ნიმუშების ლაბორატორიული კვლევის შედეგების ანალიზის საფუძველზე გამოყოფილია შეილგაზის (ბუნებრივი აირის) შემცველობის თვალსაზრისით პერპექტიული ლოკალური უბნები, რომელთა მცირე ნაწილის პროდუქტიულობის დადგენის შემთხვევაშიც კი საქართველო ბუნებრივი აირით მდიდარ ქვეყნებს შორის აღმოჩნდება.</p> <p>7. ნაშრომში მიღებული დამოკიდებულებებით და კომპიუტერული პროგრამა DEBFLOW-ს გამოყენებით შესაძლებელია დრეკადი ღვარცოფსაწინააღმდეგო ბარიერების საპროექტო პარამეტრების გაანგარიშება კონსტრუქციის მახასიათებლების, მასზე მოსული დატვირთვის,</p>					

სიმტკიცის მარაგის კოეფიციენტისა და ღვარცოფული კერიდან დაძრული მასის მახასიათებლების დროსთან კავშირში გათვალისწინებით.

8. მთის რელიეფის პირობებში კაშხლის გარღვევა იწვევს დიდი გამრეცხი ენერჯის მქონე გამრღვევი ტალღის წარმოქმნას, რომელიც სწრაფად გარდაიქმნება ღვარცოფულ ნაკადად. ნაშრომში მიმდინარეობს მცდელობა გადაწყვიტოს იქნას ღვარცოფული ნაკადის ერთი მიმართულების გრძივი ტალღების გაანგარიშების საკითხი. მიღებულია საანგარიშო დამოკიდებულებები, რომელთა მეშვეობითაც შესაძლებელია განსაზღვრულ იქნას ნაკადის სიმაღლე ტალღის სიმაღლის გათვალისწინებით, როგორც რეოლოგიური მახვენებლის გათვალისწინებით, ისე მათ გარეშე.

9. წყლით გამოწვეული ეროზიული პროცესების კვლევისას ერთ-ერთი ძირითადი ამოცანა ნაკადის ჰიდროდინამიკური სტრუქტურის შესწავლაა ფსკერულ და მის მიმდებარე შრეში, რადგან ძირითადად ის განაპირობებს კალაპოტის დეფორმაციას, სიძქარის ველის ტრანსფორმაციას და ტურბულენტური აღრევის ინტენსიურობას.

10. განხილულია ზედაპირული და კალაპოტის შემადგენელი გრუნტის ნაკადის მოძრაობა. დადგენილია ინდუცირებული დინების ზეგავლენა ზედაპირული ნაკადის ჰიდრაულიკურ მახასიათებლებზე. მიღებულია დამოკიდებულება კალაპოტის გამტარუნარიანობის ინტეგრალური მახასიათებლების გამოსათვლელად.

11. განხილულია წყალმომარაგების სისტემებში გამოყენებული ლითონის მილებში ბზარებისა და წერტილოვანი დეფექტების წარმოქმნის პროცესი მექანიკური ზემოქმედებისას. გაანალიზებულია ლითონის ელემენტების სიმტკიცის დაკარგვის დისლოკაციური მექანიზმი, რომელთა მოძრაობამ ორ გადამკვეთ დაცურების სიბრტყეში შეიძლება გამოიწვიოს ბზარის წარმოქმნა.

12. განხილულია ექსპერტული სისტემის შექმნის და პრობლემური სფეროს საკვანძო კონცეპტების გამოვლენის პროცესი. გაანალიზებულია ექსპერტისგან ცოდნის ამოღების, გადაცემის, წარმოდგენის, მართვის სტრატეგიის, აგრეთვე მომხმარებელთან ურთიერთქმედების ქვესისტემისა და სისტემის რეალიზაციის ადეკვატური ხერხების არჩევა.

13. განხილულია მოტივტივე ტალღაშემარბილებელი ჰიდროტექნიკური ნაგებობების ბმული მოდელების ლაბორატორიული გამოცდის პროცესის დაგეგმვის სისტემური ასპექტები. მიზნის მისაღწევად შემოთავაზებულია დესკრიფციული (აღწერითი) ტიპის მოდელების გამოყენება, რომელიც ექსპერიმენტების დამგეგმავ პერსონალს საშუალებას აძლევს აქტიურად გამოიყენოს სპეციალისტ-ექსპერტთა ფსიქო-ფიზიკური ხასიათის ლოგიკური „არამკვეთრი მსჯელობები“ ბმული მოდელების ექსპერიმენტული გამოცდის პროცესის მსვლელობის შესაძლო საგეგმო-რეალურ მდგომარეობათა სიმრავლის ასახვაში უგანზომილებო ხარისხობრივ-კრიტერიალური შეფასების სკალებში, შემდეგი გრადაციების შესაბამისად: „ცუდი მდგომარეობა“, „შუალედური მდგომარეობა“, „კარგი მდგომარეობა“.

14. მსოფლიოში არსებული სასმელი წყლის მწვავე დეფიციტის ფონზე, „საქართველოს სასმელი წყლის რესურსების რაციონალური გამოყენებით ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური სწრაფი განვითარების პროგრამა-კონცეფციის“ მიხედვით აგებული ლოგისტიკურ-ინოვაციური

პროექტის – “წყალი ეროვნული სიმდიდრე”-ს შესაბამისად შესაძლებელია ქვეყანაში სასმელი წყლის ჩამომსხმელ-დამფასოებელი ინდუსტრიის შექმნა და საექსპლუატაციოდ დასაშვები მარაგის ნაწილის (2 მ³/წმ) მზა პროდუქციის სახით ჩამოსხმა და მისი კომერციული რეალიზაცია საერთაშორისო ბაზრებზე, რაც მომგებიანი იქნება როგორც საქართველოს ეკონომიკისათვის, ასევე მიმზიდველი საინვესტიციო პროექტების მოზიდვის საქმეში.

15. შემოთავაზებული მეთოდოლოგიის საფუძველზე შესაძლებელი იქნება საქართველოს მიწისქვეშა ბუნებრივი სასმელი წყლის საექსპლუატაციო-დასაშვები მარაგების მიხედვით წყლის ხარისხის განაწილების კარტოგრაფიული პორტრეტის აგება (წყლის ხარისხის განაწილების კარტოგრაფიული რუკა) როგორც ცალკეულად აღებული საკვლევი წერტილების, ასევე წერტილთა ერთობლივობის მიხედვით. ამასთან წყლის ხარისხის განაწილების შესაბამისად რეგიონალურად (ცალკეული მუნიციპალიტეტების მიხედვით) დაიგეგმება მზა პროდუქციის წყლის ჩამომსხმელ-დამფასოებელი საწარმოების მშენებლობა. მიზნის მისაღწევად პრაქტიკულად საჭირო იქნება საქართველოს არეალში არსებული მიწისქვეშა ბუნებრივი სასმელი წყლის მზა პროდუქციის საექსპლუატაციოდ დასაშვები მარაგების რესურსული პოტენციალის წყლის ხარისხის განაწილების დადგენა სასურველობის მიხედვით (საკადასტრო რუკების შედგენა) და მის საფუძველზე რეგიონალურად (მუნიციპალიტეტების მიხედვით) სასმელი წყლის მზა პროდუქციის ჩამომსხმელ-დამფასოებელი საწარმოების და შესაბამისი სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის შექმნის აუცილებლობის დასაბუთება.

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათა- ური, ჟურნა- ლის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	I.G. Shekriladze	“Tabooed Universal Characteristic Length and Mised Boiling Heat Transfer Research”.	V.5, № 5, 2015	“Journal of Physical Science and Application”	10

ანოტაცია

1.The paper presents the next step in international discussion aimed at overcoming the absurd situation in boiling heat transfer research. The focus is made on the problem of the characteristic length of the process most clearly exhibiting the consequences of half a century ignoring the basic model "theater of director" (MTD), the universal correlation (UC) and some other boiling fundamentals. Inefficiency of the generally accepted, so called model "theater of actors" (MTA) is particularly pronounced just in the confusion with the characteristic length.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1.	ნ. ჩხეიძე, ზ. ციხელაშვილი, პ. გორგაძე	ბათუმის ეკოლოგიური პრობლემები და მისი გადაჭრის გზების საკითხისათვის	VIსაერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, „ბათუმი – წარსული და თანამედროვეობა“. 2015
2.	ზ. ციხელაშვილი, ნ. ჩხეიძე, პ. გორგაძე	ბათუმის სანაპირო- რეკრეაციულ ზოლში ახალი ტიპის მცურავი შტორმშემარბილებელი ჰიდროტექნიკური ნაგებობების განთავსების საკითხისთვის	VIსაერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, „ბათუმი – წარსული და თანამედროვეობა“. 2015
4.	ი.შეყრილაძე	“საქართველოს ელექტროენერგეტიკის განვითარების სტრატეგიის შესახებ”	3-5 ნოემბერი. 2015წ. ქთბილისი

მომხსენებთა ანოტაციები

1.ბათუმის ეკოლოგიური უსაფრთხოება დიდ წილად განსაზღვრავს მისი, როგორ ერთ-ერთი ტურისტული პოტენციალის მქონე საზღვაო ქალაქის სტატუსს. შავი ზღვის ეკოლოგიური პრობლემები მეკუთრად გადაჯაჭვულია სხვადასხვა გარემოს დაცვით საკითხებთან, ყოველივე ეს განსაზღვრავს ტურიზმის განვითარების პერსპექტივებს. ნაშრომში ზღვის დაბინძურების, ნაპირების წარცხვის, ჰაერის სისუფთავის, ქალაქის ვენტილაციის, ხმაურის,

ენის ეკოლოგიის სხვა პრობლემების და მათი მოწესრიგების საკითხებია წამოჩენილი.

2. შემოთავაზებულია ახალი ტიპის მცურავ-მოტივტივე შტორმშემარბილებელი ჰიდროტექნიკური ნაგებობების ერთიანი ბმული კომპლექსის მიხედვით აგებული ინოვაციური პროექტი, რომელიც გარკვეულ ქმედუნარიანობასა და სიცოცხლისუნარიანობას შესძენს ზღვისპირა ქალაქებში საერთაშორისო დანიშნულების ღია პორტებისა და სანაპირო-რეკრეაციული ზოლების სარეაბილიტაციო-სივრცით პერსპექტიულ მშენებლობას, აგრეთვე ამ ობიექტებზე ეკოლოგიურ-პრევენციული რეკომენდაციების შემუშავებას (ნაპირწარეცხვებისგან და დატბორვებისგან დაცვა, შტორმის პირობებში სანიაღვრე კანალიზაციის შეუფერხებელი ფუნქციონირება, დამსვენებელთა რეკრეაციულ-კომფორტული დონის ამაღლება და სხვ.), რაც თანამედროვე მდგომარეობით აქტუალური და დროულია. ამასთან, პირველ რიგში, მიზანშეწონილი იქნება ქ. ბათუმის და ქ. ურეკის მიმდებარე სანაპირო-რეკრეაციული საკურორტო ზოლის შერჩევით მონაკვეთებზე ჩვენს მიერ შემოთავაზებული საპილოტე-საცდელი პროექტების განხორციელება.

3. მსოფლიოში არსებული სასმელი წყლის მწვავე დეფიციტის შექმნილი ტოტალური პრობლემის ფონზე შესაძლებელი იქნება საქართველოში (მუნიციპალიტეტების მიხედვით) ბუნებრივი სასმელი წყლის ჩამომსხმელ-დამფასოებელი საწარმოების ინდუსტრიის შექმნა და შესაბამისად მაღალხარისხოვანი და მუდმივგანახლებადი მიწისქვეშა ბუნებრივი “ბიოლოგიურად აქტიური” სასმელი წყლის ნაწილის (2მ³/წამში მოცულობით) საერთაშორისო ბაზრებზე კომერციული რეალიზაცია.

4. აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადების 85-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა”.

განხილულია საქართველოს ჰიდროენერგეტიკის წინმსწრები განვითარების პერსპექტიული სტრატეგიული მიმართულება, რომელიც რეგიონული მნიშვნელობის მძლავრი ჰიდროაკუმულაციური ბირტვის შექმნასა და მის ბაზაზე ქარისა და მზის ელექტროენერგეტიკის ფართო განვითარებას ითვალისწინებს. რი ათეული წლისწინათ ასეთი მიდგომა ერთგვარად დროს უსწრებდა, თუმცა ამჟამად მსოფლიო ენერგეტიკის განვითარების ტენდენციები ცალსახად მის აქტუალურობაზე მეტყველებს. მოხსენებაში ნაჩვენებია ხსენებული სტრატეგიის მაღალი კონკურენტუნარიანობა, როგორც ეკონომიკური ეფექტურობის, ასევე ეგერგომომარაგების საიმედოების უზრუნველყოფის კონტექსტში.

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
---	--------------------------------	--------------------	------------------------------------

1	გ.სოსელია	მტკნარი წყლის რაციონალურად გამოყენების შესახებ	ბაქო- სექტემბერი საერთაშორისო ფორუმი გაეროს ეგიდით
2.	I.G. Shekriladze	Tabooed Universal Characteristic Length and Misled Boiling Heat Transfer Research.	დუდილისა და კონდენსაციის თბოგადაცემის მე-9 საერთაშორისო კონფერენცია, 26-30 აპრილი, 2015, ბოულდერი, კოლორადო, აშშ ჰტკპ://ბოილინგ2015.უმდ.ელუ/
<p>მოსხენებათა ანოტაციები</p> <p>1. მოსხენებაში განხილულია მტკნარი წყლის გამოყენებისა და მისი რაციონალური მიწოდების საკითხები ნაკლებად დარწმუნებული მეზობელი ქვეყნებისათვის მონიტორინგის ჩატარების შემდეგ.</p> <p>2. The next step is made in international discussion aimed at overcoming the absurd situation in boiling heat transfer research. The focus is made on the problem of the characteristic length of the process most clearly exhibiting the consequences of half a century ignoring the basic model "theater of director" (MTD), the universal correlation (UC) and some other boiling fundamentals. Inefficiency of the generally accepted, so called model "theater of actors" (MTA) is particularly pronounced just in the confusion with the characteristic length.</p>			

IV. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

IV. 2.

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	“Prep136-აკადემიური თანამშრომლობა შესაძლებლობების გაზრდისათვის გარემოსდაცვით	ი.ინაშვილი	ი.ყრუაშვილი კ.ბზიავა	ავსტრიის სააგენტო საერთაშორისო თანამშრომლობისათვის განათლებასა და კვლევაში (OeAD-

	სწავლებაში” ინჟინერია			GmbH)
2.	მდინარე არაგვის ხეობაში დამაბინძურებელი ფაქტორების მოსპობის ან შერბილების შესახებ	გ.სოსელია	ს.ჯაფარიძე	უნგრეთის სახელმწიფო ბანკი
3.	დედოფლისწყაროს წყალმომარაგების სისტემის გაუმჯობესება	გ.სოსელია	გ.ჩიტყე კ.ქველადე	ადგილობრივი
4.	დაბა აბასთუმნის წყალმომარაგების სისტემის რეაბილიტაციის-რეკონსტრუქცია	გ.სოსელია	გ.ჩიტყე	ადგილობრივი
გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები				
<p>1. აღნიშნული პროექტი ითვალისწინებს ორი სამაგისტრო პროგრამის მომზადებას (ქართულენოვანი და ინგლისურენოვანი) - წყლის რესურსების მართვის მიმართულებით; შესაბამისი სასწავლო მასალების მომზადებას; ელექტრონული და დისტანციური სწავლების პლატფორმის შექმნას; აკადემიური პერსონალის სტაჟირება-გადამზადებას, ვორქშოპებს როგორც საქართველოში აგრეთვე ავსტრიაში; მაგისტრებისა და დოქტორანტების გაცვლითი პროგრამების განხორციელებას.</p> <p>2. პროექტი ითვალისწინებს მდინარე არაგვის კალაპოტთან დაკავშირებული სოფლების აღჭურვას თანამედროვე მობილური ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობებით. ტარდება სრული ბიოლოგიური გაწმენდა და კმა წმენდა ჩვენს მიერ დამუშავებული მეცნიერული მეთოდებით და ხერხებით.</p> <p>3. წყალმომარაგების სისტემის გაუმჯობესების მიზნით გამოყენებულია სადრენაჟო სისტემის წყალშემკრებ ნაგებობაში ვერტიკალური ტუმბოები ჰორიზონტალურ მდგომარეობაში, რაც გააუმჯობესებს წყლის მიწოდების საქსპლოატაციო პირობებს.</p> <p>4. ახალი პროექტი ითვალისწინებს წყალგამწმენდი კომპლექსის მოწყობას უახლესი თანამედროვე ნაგებობებით ჰიდროციკლონის კვანძი ქვიშის მოსაცილებლად; თხელფენოვანი სალექარი ჩაკეთებული გამწმენდი ნაგებობის ქვედა სექტორში; გამფილტრავი სექტორი; მიმღები კამერები-სუფთა წყლის რეზერვუარი და ა.შ.</p>				

სხვა აქტივობები

პროფ. გ.სოსელიას მიერ, რომელიც ლევან სამხარაულის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს ექსპერტია, გაიცა სხვადასხვა უწყების საპროექტო სამუშაოებზე 24 ექსპერტიზა.

პროფ.გ.სოსელიას ხელმძღვანელობით ქ.ქუთაისში ჩატარდა ტრენინგი საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის მუშაკებთან და ხელმძღვანელებთან წყალმომარაგების მოქმედ სისტემებში თხევადი ქლორის მიწოდებისა და უსაფრთხოების თვალსაზრისით წინასწარი საექსპლოატაციო სამუშაოების ჩატარების საკითხებზე.

პროფ.გ.სოსელია არის საქართველოს პრემიერ-მინისტრის კომისიის წევრი წყლის რესურსების გონივრული გამოყენების საკითხებში.

მშენებლობის კომპიუტერული დაპროექტების დეპარტამენტი №106

*სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი - პროფესორი მურმან კუბლაშვილი

* სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

პროფ. მურმან კუბლაშვილი, პროფ. ბადრი გვასალია, პროფ. ვახტანგ ჭანკოტაძე, ასოც. პროფ. ედისონ აბრამიძე, ასოც. პროფ. ზაზა სანიკიძე, ასისტ. პროფ. თამარ კვაჭაძე, უფ. მასწ. ზ. კაპანაძე.

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბგპრდუ ბის რაოდენობა
---	---------------------	---	---------------------------------	-----------------------------------	----------------------------

1	ბ. გვასალია, დ. ჯანყარაშვილი, თ. კვაჭაძე, ი. მეჭვანიშვილი	ჩარჩოს ოპტიმალური დაპროექტება	სტუ შრომების კრებული №3	სტუ-ს გამომცემლობა, თბილისი	10
2	ე. აბრამიძე, ე. აბრამიძე, ვ. ჭანკოტაძე	ფენოვანი ელიფსოიდალური გარსების არაწრფივი დეფორმაციის ამოცანების რიცხვითი ამოხსნა დაზუსტებული თეორიის საფუძველზე	სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნ. „მშენებლობა“, №2(37)	სტუ, თბილისი	6
3	N.Koblishvili, M. Kublashvili, Z. Sanikidze, M. Zakradze	On Solving The Dirichlet Generalized Problem For A Harmonic Function In The Case Of An Infinite Plane With A Crack-Type Cut	Proceedings of A. Razmadze Mathematical Institute. Vol. 168	თბილისი, 2015	9
4	თ. ამბროლაძე, მ. კუბლაშვილი	მაქსიმალური ხარჯების გაანგარიშება დაკვირვებათა საკმარისი მწკრივის არსებობის შემთხვევაში	სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი „მშენებლობა“, №2(37)	სტუ, თბილისი	4
5	ტ. ზაკუტაშვილი, ზ. კაპანაძე, თ. მაცაბერიძე, ი. ბოჭორიშვილი	სიმინჯოვანი საძირკვლები სეისმურ რაიონებში	სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი „მშენებლობა“, №3(38)	სტუ, თბილისი	
6	ტ. ზაკუტაშვილი, ზ. კაპანაძე, თ. მაცაბერიძე, ი. ბოჭორიშვილი	სეისმური ზემოქმედებისას სიმინჯოვანი საძირკვლების ტალღური მეთოდით გაანგარიშების ალგორითმი	სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი „მშენებლობა“, №3(38)	სტუ, თბილისი	
ანოტაციები					
1. შრომაში განხილულია ჩარჩოს კონსტრუქცია, რომელიც შედგება დრუ ძელებისაგან. კონსტრუქცია იმყოფება დატვირთვის ზემოქმედების ქვეშ, რომელიც მოდებულია					

- დისკრეტულ წერტილებში. დამუშავებულია ჩარჩოს, როგორც სივრცითი კონსტრუქციის პარამეტრების ოპტიმალური მნიშვნელობის გაანგარიშების მეთოდი.
2. ფენოვანი ელოფსოიდალური გარსების არაწრფივი ღერძსიმეტრიული დეფორმაციის ამოცანების რიცხვითი ამოხსნისათვის დაზუსტებული თეორიის საფუძველზე მიღებულია ამ კლასის ამოცანების ამომხსნელი დიფერენციალურ განტოლებათა არაწრფივი სისტემა. განხილულია კერძო მაგალითი და ჩატარებულია მისი რიცხვითი რეალიზაცია.
  3. ნაშრომში მოცემულია გარკვეული სახის დირიხლეს განზოგადებული ამოცანის ამოხსნის ალგორითმი. განზოგადებული ამოცანის ქვეშ იგულისხმება შემთხვევა, როცა სასაზღვრო ფუნქციას აქვს პირველი გვარის წევრის წერტილების სასრული რაოდენობა. ამოხსნის პროცესი შედგება შემდეგი ეტაპებისგან: 1) დირიხლეს განზოგადებული ამოცანის დაყვანა დამხმარე ჩვეულებრივ ამოცანაზე ჰარმონიული ფუნქციისათვის; 2) დამხმარე ამოცანის მიახლოებითი ამოხსნა ფუნდამენტურ ამონახსნთა მეთოდის მოდიფიცირებული ნერსისის გამოყენებით; 3) დასმული ამოცანის ამოხსნის განსაზღვრა დამხმარე ამოცანის ამონახსნის საშუალებით. განხილულია მაგალითები, სადაც წევრის წერტილები წარმოადგენს უკუქცევის წერტილებს.
  4. წყალმეტობის მაქსიმალური ხარჯი შემთხვევითი სიდიდეა. მისი რაოდენობრივი და თვისებრივი შეფასება ხდება ალბათობის თეორიის გამოყენებით, კერძოდ, უზრუნველყოფის მრუდის გამოყენებით. ამისათვის საჭიროა წინასწარ შეირჩეს განაწილების კანონი. მიღებულია სამპარამეტრიანი გამა განაწილება. მის გამოსაყენებლად აუცილებელია სამი პარამეტრის, საშუალო არითმეტიკულის, ვარიაციისა და ასიმეტრიის კოეფიციენტების განსაზღვრა. ისინი შეიძლება დავადგინოთ მომენტების მეთოდით, უდიდესი დამაჯერებლობის მეთოდით და სპეციალური ფორმულებით, როდესაც გვაქვს ცნობები ექსტრემალური ხარჯის შესახებ. ყველა მეთოდისთვის შედგენილია სიმბოლურ პროგრამულ ენაზე ატკემატიცა-8, რომლის საშუალებითაც ხდება სამი პარამეტრის და მაქსიმალური ხარჯის განსაზღვრა. სტატიაში განხილულია ერთი შემთხვევა მდინარე ბორჯომულას მაგალითზე.
  5. სტატიაში განხილულია ხიმინჯების ანგარიში სეისმური ზემოქმედებისას ფუძე-გრუნტის დამყოლობის გათვალისწინებით. აღნიშნული მეთოდიკით შესაძლებელია გამოთვლილი იქნას სისტემა <<ხიმინჯი-გრუნტი>> სიხისტისა და დემფირების პარამეტრები, რაც მნიშვნელოვანია შენობა-ნაგებობების დაძაბულ-დეფორმირებული მდგომარეობის ანალიზისათვის.
  6. სტატიაში განხილულია სეისმური ზემოქმედებისას ხიმინჯოვანი საძირკვლების გაანგარიშების ტალღური მეთოდი. შედგენილია გამოთვლითი ალგორითმი, რომელიც საშუალებას იძლევა სეისმური ზემოქმედებისას ხიმინჯის გარკვეულ დისკრეტულ წერტილებში გამოთვლილი იქნას როგორც განივი სიხისტის მნიშვნელობები (ზამბარები), ასევე განივი ძალებისა და მღუნავი მომენტის მნიშვნელობები.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	მ. ზაქრადე, ზ. სანიკიძე, მ. კუბლაშვილი	ზოგიერთი სასაზღვრო ამოცანის რიცხვითი ამოხსნა დიფუზიური პროცესების კომპიუტერული მოდელირების გამოყენებით.	საქართველოს მათემატიკოსთა კავშირის VI საერთაშორისო კონფერენცია, ბათუმი, საქართველო, 12-16 ივლისი, 2015
<p style="text-align: center;">მოხსენებათა ანოტაციები</p> <p>განხილულია ზოგიერთი სასაზღვრო ამოცანის რიცხვით ამოხსნასთან დაკავშირებული საკითხები. კერძოდ, დადგენილია აღნიშნული ამოცანების კავშირი გარკვეულ დიფუზიურ პროცესებთან. ამ პროცესების კომპიუტერული მოდელირების საფუძველზე დამუშავებულია სასაზღვრო ამოცანების მიახლოებით ამოხსნის მეთოდი. ნაჩვენებია გამოყენებული მეთოდის ეფექტურობა როგორც შიდა, ისე გარე ორ და სამგანზომილებიანი ამოცანებისათვის. მოყვანილია კონკრეტული მაგალითები სხვადასხვა კონფიგურაციის არეებისათვის.</p>			

სხვა აქტივობა

1. თარგმნილია და მომზადებულია ქართულ ენაზე ამერიკელი მეცნიერების - არვიდ ეიდის, როლანდ ჯენისონის, ლარრი ნორთჰაპისა და სტივენ მიკელსონის – წიგნის „ინჟინერიის საფუძვლები და ამოცანების ამოხსნა“ ლექციების კურსი „მშენებლობის კომპიუტერული დაპროექტების“ დეპარტამენტის პროფესორ ბადრი გვასალიას მიერ. თბილისი, 2015 წელი, 114 გვ.
2. ასევე თარგმნილია და მომზადებულია ქართულ ენაზე ამერიკელი მეცნიერების – დავით მარტინის და მარტა სერბის – ლექციების კურსი პროფესორ ბადრი გვასალიას მიერ. თბილისი, 2015 წელი, 113 გვ.

სატრანსპორტო და მანქანათმშენებლობის და სამშენებლო
ფაკულტეტისაშორისი საბზარო დეპარტამენტი №15

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი - პროფესორი ენვერ მოისწრაფიშვილი

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

მოისწრაფიშვილი ენვერ – პროფესორი
 მოისწრაფიშვილი მანანა – პროფესორი
 ბურდულაძე ალექსი – პროფესორი
 ნადირაშვილი პეტრე – პროფესორი
 მექანარიშვილი თეიმურაზი – პროფესორი
 ირემაშვილი ხვინა – ასოცირებული პროფესორი
 დათუკიშვილი გივი – ასოცირებული პროფესორი
 კობახიძე კახაბერ – ასოცირებული პროფესორი

რურუა ნუგზარ – პროფესორი
 ჭურაძე თამაზი – პროფესორი
 მჭედლიშვილი კონსტანტინე – პროფესორი
 კუპატაძე თორნიკე – ასოცირებული პროფესორი
 კვანტალიანი გულივერ – ასოცირებული პროფესორი
 გრძელიშვილი მარინე – ასოცირებული პროფესორი
 მაისურაძე ბორის – ასოცირებული პროფესორი
 პაპუაშვილი თენგიზი – ასოცირებული პროფესორი
 შიშინაშვილი მანუჩარი – ასისტენტ პროფესორი

**სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებით 2015 წლისათვის
 დაგეგმილი და შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიმოხილვით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	მთიან რაიონებში განლაგებულ ჰიდროკვანძებზე დვარცოფების კატასტროფული ზემოქმედების პროგნოზირება და პრევენცია. ჰიდრაულიკა და საინჟინრო ჰიდროლოგია; მათემატიკური მოდელირება და სისტემების იდენტიფიკაცია, გარემოს დაცვის ტექნოლოგიები.	სტუ	გ.ჯინჯიხაშვილი, ხ.ირემაშვილი (თანახელმძღვანელი)	გ.ბერძენაშვილი თ.სტეფანია გ.არონია

გარდამავალი (მრავალწლიანი) პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები

- 1) ანალიზური და გრაფიკული დამოკიდებულებები, რომელთა საშუალებით ოპერატიულად განისაზღვრება არათანაბარი მოძრაობის ღვარცოფული ნაკადი კალაპოტის შევიწროვებისა და გაგანიერების უბნებზე.
- 2) გრაფიკული დამოკიდებულებები ღვარცოფის კინემატიკურ და დინამიკურ პარამეტრებზე მისი სატურაციისა და სტრტიფიკაციის ხარისხის გავლენის შესაფასებლად.
- 3) გათვლების მეთოდოლოგია; გათვლის მაგალითები.

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ნ.რურუა	რკინიგზის ლიანდაგის მოვლა-შენახვა	ელექტრონული სახელმძღვანელოს სახით საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის დაკვეთით	284
2.	მ.მოსწრაფიშვილი	სიგნალიზაცია, ცენტრალიზაცია და ბლოკირება რკინიგზის ტრანსპორტზე	ელექტრონული სახელმძღვანელოს სახით საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის დაკვეთით	546

ანოტაციები

სახელმძღვანელო მომზადებულია საქართველოს რკინიგზაზე მოქმედი ტექნიკური რეგულირებისათვის საჭირო ბრძანებების, წესების, ინსტრუქციების და სხვა ნორმატიული აქტების დაცვით და სალიანდაგო მეურნეობაში დასაქმებულ მუშაკთა მდიდარ პრაქტიკულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით. იგი ერთგვარი ინსტრუქციაა მასწავლებლებისათვის, თუ როგორ შეადგინოს მაქსიმალურად ეფექტური დავალებები ყველაზე ოპტიმალური მეთოდებით.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ნ.რურუა, გ.სამსიანი	მატარებლების მოძრაობის უსაფრთხოების ამაღლება ჩიხურ ლიანდაგებში მოძრაობისას. “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	“ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”, 2015, №2(34) გვ.72-79.	თბილისი. “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	8
2	ნ.რურუა, ე.მოისწრაფიშვილი ა.სამხარაძე	მიწის ვაკისის გაანგარიშებები მდგრადობაზე “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	“ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”, 2015, №2(34) გვ.63-71.	თბილისი. “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	9
3	ნ.რურუა, ლ.ჩხეიძე	25 მეტრიანი რელსების მუშაობის რეჟიმისა და ექსპლუატაციის პირობების განსაზღვრა “მშენებლობა”	სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი „მშენებლობა“ №2(37), 2015წ. გვ.97-102.	თბილისი. “მშენებლობა”	6
4	ნ.რურუა, ლ.რუხაძე	უპირაპირო ლიანდაგში რელსების ჩადულების გზით	სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი „მშენებ-	თბილისი. “მშენებლობა”	5

		სარელსო გადაბმების დეფექტური ადგილების აღდგენის ტექნოლოგიის შერჩევა “მშენებლობა”	ლობა“ №2(37), 2015წ. გვ.87-91.		
5	ნ.რურუა, კ.მჭედლიშვილი, ზ.გაბედავა	სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის ობიექტების სერ- ტიფიცირებისა და ლიცენზირების სა- კითხები “მშენებლობა”	სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი „მშენებ- ლობა“ №2(37), 2015წ. გვ.161-164.	თბილისი. “მშენებლობა”	4
6	მ. შიშინაშვილი	საგზაო საფარის მდგრადობის გაუ- მჯობესების მეთო- დები / ეროვნული თავდაცვის აკადემიის შრომები	ეროვნული თავდაცვის აკადე- მიის შრომები №1,	გორი / ეროვნული თავდაცვის აკადემია	4
7	Мchedlishvili K., Чкоидзе Г.	Расчет суммарных дорожных сопротивлений на дорогах в горной местности для технико-экономического обоснования проектных решении. Сб. трудов «Транспорт».	Сб. трудов «Транс- порт». №1-2 (57- 58).Тбилиси. 2015г. стр.20-24	Тбилиси. «Транспорт».	5
8	ЧурадзеТ., Мchedlishvili K., Лаитадзе С., Стура У.	Вопросы повышения пожарной безопасности в транспортных тоннелях. Сб. трудов «Транспорт».	Сб. трудов «Транс- порт». №1-2 (57- 58).Тбилиси. 2015г. стр.18-20	Тбилиси. «Транспорт».	3
9	ბურდულაძე ა.რ. ჩადუნელი ლ.ზ.	Применение полужестких покрытий в дорожном хозяйстве. Транспорт	Сб. трудов «Транс- порт». №1-2 (57- 58).Тбилиси. 2015г.	თბილისი	3

10	ბურდულაძე ა.რ. ჩადუნელი ლ.ზ.	Восстановление дорожной одежды технологией ресиклирования. Транспорт	Сб. трудов «Транспорт». №1-2 (57-58).Тбилиси. 2015г.	თბილისი	4
11	თ. პაპუაშვილი ა.გოგობერიშვილი	„მოდულიზირებული ლორლოვან-მასტიკური ასფალტი“. სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი – „მშენებლობა“.	სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი – „მშენებლობა №1 (36), 2015 წ. ქ.თბილისი	ქ. თბილისი სტუ	6
12	თ. პაპუაშვილი ა.გოგობერიშვილი	„პოლიმერებით მოდიფიცირებული ბიტუმების ტექნიკური ასპექტები“. სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი – „მშენებლობა“.	სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი – „მშენებლობა. №1 (36), 2015 წ. ქ.თბილისი	ქ. თბილისი სტუ	6
13	თ. პაპუაშვილი ვ. ჯღამაია	„საავტომობილო გზის ტრასირებისას მოხვევის კუთხის სიდიდის ზეგავლენა წრიული და გარდამავალი მრუდების სიდიდეზე“. საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „ინტელექტუალი“.	საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „ინტელექტუალი“. №30, 2015 წ. ქ.თბილისი	ქ. თბილისი სტუ	7
14	Мchedlishvili K., Чкоидзе Г.	Экологичность – необходимый критерии выбора проектного варианта автомобильной дороги. Сб. трудов «Транспорт».	Сб. трудов «Транспорт». №3-4 (59-60).Тбилиси. 2015г.	Тбилиси. «Транспорт».	5
15	კ.მჭედლიშვილი, მ.ელიზბარაშვილი, პ.ელიზბარაშვილი	ტრანსპორტის მართვის ავტომატიზირებული	“ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”,	თბილისი. “ტრანსპორტი და მანქანათ-	4

		სისტემის ჩამოყალიბების საკითხისთვის “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	2015, №2(33) გვ.195-198.	მშენებლობა”	
16	Мчедlishვილი К., Гачечиладзе В. Арчвадзе Г.	Перспективы развития автомобильного спорта. Сб. трудов «Транспорт».	Сб. трудов «Транспорт». №3-4 (59-60).Тбилиси. 2015г.	Тбилиси. «Транспорт».	3
17	Мчедlishვილი К., Стурау У. Арчвадзе Г.	Дорожная инфраструктура Грузии с точки зрения использования автомобильном спорте. Сб. трудов «Транспорт».	Сб. трудов «Транс- порт». №3-4 (59- 60).Тбилиси. 2015г.	Тбилиси. «Транспорт».	3

ანოტაციები

- სტატიაში განხილულია მატარებლების მოძრაობის უსაფრთხოების ამაღლების საკითხები ჩიხურ ლიანდაგებში მოძრაობის და სასადგურო ლიანდაგებში სამანევრო სამუშაოების ჩატარების პროცესში. დადგენილია მატარებლის ფრიქციულ ელემენტებიანი რკინიგზის საბჯენთან დაჯახების შედეგად მისი რელსებზე წაცურების მანძილის სიდიდის მნიშვნელობები მოძრავი შემადგენლობის მოძრაობის სიჩქარეზე და წონაზე დამოკიდებულებით.

- სტატიაში განხილულია ერთგვაროვან შეკავშირებულ გრუნტებში მიწის მასების ზედაპირის ჩამოცურების წრიულცილინდრული და სიბრტყული ფორმები. გაანალიზებულია მიწის ვაკისის მდგრადობაზე გაანგარიშების გრაფო-ანალიზური და ანალიზური მეთოდები.

- სტატიაში განხილულია 25 მეტრიანი რელსების მუშაობის რეჟიმი და საექსპლუატაციო პირობები, კლიმატურ პირობებზე დამოკიდებულებით 25მ რელსების ექსპლუატაციის შესაძლო რეჟიმები. დადგენილია დასაშვები ტემპერატურული ამპლიტუდის მნიშვნელობა, რომელიც იძლევა 25მ რელსების ექსპლუატაციის საშუალებას საპირაპირო ღრეჩოების სეზონური რეგულირების გარეშე.

- სტატიაში განხილულია უპირაპირო ლიანდაგში რელსების ჩადულების გზით სარელსო გადაბმების დეფექტური ადგილების აღდგენის ტექნოლოგიის შერჩევა დეფექტური ადგილის ადგილმდებარეობისა და რაოდენობის გათვალისწინებით. დადგენილია უპირაპირო ლიანდაგის სარელსო გადაბმებში ტემპერატურული ძალების ეპიურის მნიშვნელობები სამუშაოთა წარმოების ზონაში მისი ელექტროკონტაქტური შედეგებით აღდგენამდე.

- სტატიაში განხილულია სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის ობიექტების სერტიფიცირებისა და ლიცენზირების საკითხები.

- ნაშრომში განხილულია საავტომობილო გზის საფარის საექსპლუატაციო მანქანების გაზრდის საკითხები.
- ნაშრომში განხილულია სამთო საავტომობილო გზებზე ჯამური საგზაო წინააღმდეგობის საპროექტო გადაწყვეტილებების ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთებისათვის.
- ნაშრომში განხილულია სახანძრო უსაფრთხოების ამალგების საკითხები სატრანსპორტო გვირაბებში.
- ნაშრომში განხილულია ნახევრადხისტი საფარის გამოყენება საგზაო მშენებლობაში.
- ნაშრომში განხილულია საგზაო სამოსის აღდგენის ტექნოლოგია რესინკლერების ტექნოლოგიით.
- მოდიფიცირებული ღორღოვან-მასტიკური ასფალტის გამოყენებით შესაძლებელია საგზაო საფარის საექსპლუატაციო მახასიათებლების გაუმჯობესება. გაზრდილი ფინანსური დანახარჯების კომპენსირება შესაძლებელია საგზაო საფარის საექსპლუატაციო ვადების გაზრდით და რემონტათვის პერიოდების შემცირებით.
- ბიტუმში პოლიმერის შეყვანა ზრდის მის სიბლანტეს და ოპტიმალურ შედეგს აღწევს პოლიმერის 4%-ის დამატების შემთხვევაში. ამ დროს ბიტუმის სიმყიფე რჩება სტაბილური, რაც არ ითქმის იგივე პენეტრაციის სუფთა ბიტუმის შემთხვევაში.
- ნაშრომში განხილულია СНИП 2.05.85-ის მონაცემებზე დაყრდნობით დაკვალული მრუდის ელემენტების კრიტიკული ანალიზი, ჩვენს შემთხვევაში საქმე ეხება იმ ცხრილის ნაკლოვანებებს, სადაც მოცემულია წრიული მრუდის მინიმალური რადიუსები, სათანადო გარდამავალი მრუდების მინიმალურ სიგრძეებთან ერთად.
- ნაშრომში განხილულია საავტომობილო გზების ეკოლოგიურობის საკითხები.
- ნაშრომში განხილულია ტრანსპორტის მართვის ავტომატიზირებული სისტემის ჩამოყალიბების საკითხები.
- ნაშრომში განხილულია საავტომობილო სპორტის განვითარების პერსპექტივები.
- ნაშრომში განხილულია საავტომობილო გზის ინფრასტრუქტურის განვითარების პერსპექტივები საავტომობილო სპორტის თვალსაზრისით.

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებუ- ლის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	M. Shishinashvili	Use of Semi Fixed Composite Surfaces at Georgia / Journal	#09(29)	Philadelfia, USA / Internatiional Academy of	3

		“Theoretical&Applied Science”		Theoretical&Applied Science	
ანოტაციები					
<ul style="list-style-type: none"> ნაშრომში განხილულია ნახევრადხისტი კომპოზიციური ფენილების გამოყენების პერსპექტივები საქართველოში. 					

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	X.Иремашвили A.Ахмедов	Математическое моделирование действия береговой конструкции, расположенной в русле горной реки, для размыва наносных отложений и небо льших оползневых масс	V საერთაშორისო სამეცნიერო-ტექნიკური კონფერენცია „წყალთა მეურნეობის, გარემოს დაცვის, არქიტექტურისა და მშენებლობის თანამედროვე პრობლემები“ 16 - 19 ივლისი, 2015წ. ქ.თბილისი
2	ხ.ირემაშვილი თ.გველესიანი ზ.ციხელაშვილი გ.ბერძენაშვილი	მცურავი ტალღაჩამქრობის (დემპფერის) მოქმედების მათემატიკური მოდელირების განხორციელების მეთოდის შესახებ.	V საერთაშორისო სამეცნიერო-ტექნიკური კონფერენცია „წყალთა მეურნეობის, გარემოს დაცვის, არქიტექტურისა და მშენებლობის თანამედროვე პრობლემები“ 16 - 19 ივლისი, 2015წ. ქ.თბილისი
3	Kh.Iremashvili T.Gvelesiani A. Akhmedov G.Berdzenashvili	RIVER FLOW VELOCITIES DISTRIBUTION AT THE TRANSVERSAL COST-PROTECTING STRUCTURE ZONE.	V საერთაშორისო სამეცნიერო-ტექნიკური კონფერენცია „წყალთა მეურნეობის, გარემოს დაცვის, არქიტექტურისა და მშენებლობის თანამედროვე პრობლემები“ 16 - 19 ივლისი, 2015წ.

			ქ.თბილისი
მოსხენებათა ანოტაციები			
<p>1. მათემატიკური მოდელირების საფუძველზე შესრულებულია დეზის ტიპის იაფი და მარტივი მდინარის ნაპირდამცავი კონსტრუქციის გაანგარიშების მაგალითი, რომელსაც აქვს ნახვრეტები. ამ კონსტრუქციის დანიშნულებაა მდინარის კალაპოტის გარკვეულ უბნებზე განახორციელოს ნატანის დანალექისა და მცირე მოცულობის მეწყრული მასების წარეცხვა.</p> <p>2. შემოთავაზებულია ზღვის შეღვის სანაპირო ზონაში მცურავი ტალღაჩამქრობის (დემფერის), მოქმედების მათემატიკური მოდელირების მეთოდიკა ორგანზომილებიანი (2) ჰიდროდინამიკის ამოცანის თ.გველესიანის მიერ ადრე მიღებული ამონახსნის გამოყენების საფუძველზე.</p> <p>3. სასაზღვრო ამოცანის ამონახსნი რომელიც შეეხება სითხის სამგანზომილებიან (3) დამყარებულ არათანაბარ მოძრაობას მდინარის კალაპოტში, ადრე მიღებულ იქნა თ.გველესიანის მიერ. აქ ეს ამონახსნი გამოიყენება კონკრეტულ შემთხვევაში ნაკადის სიჩქარეთა ველის კომპიუტერული აგების მიზნით, განივი ნაპირდამცავი ნაგებობის-დეზის განლაგების უბანზე.</p>			

სატრანსპორტო და მანქანათმშენებლობის ფაკულტეტი

2015 წლის სამეცნიერო ანგარიში

ფაკულტეტზე ფუნქციონირებს 6 დეპარტამენტი:

№501-საწარმო ტექნოლოგიური მანქანები და მექატრონიკა

№502- მექანიკის ინჟინერიისა საწარმოო ტექნოლოგიები

№503 პოლიგრაფია და მსუბუქი მრეწველობის ტექნოლოგიები

№504 საინჟინრო გრაფიკა და ტექნიკური მექანიკა

№ 505 კვების ინდუსტრია

№506 სატყეო ტექნიკური

№507 ლოგისტიკა

№508 ტრანსპორტისა და მანქანათმშენებლობის მენეჯმენტი

№ 509 საავტომობილო ტრანსპორტი

№510 სარკინიგზო ტრანსპორტი

№511 საზღვაო და სპეციალური ტექნოლოგიური ტრანსპორტი

№512 საგზაო

საწარმოო ტექნოლოგიური მანქანებისა და მექატრონიკის დეპარტამენტი

№ 501

დეპარტამენტის უფროსი: თამაზ მჭედლიშვილი

დეპარტამენტის წევრები:

1. თავხელიძე დავით დავითის ძე	პროფესორი
2. დემეტრაშვილი კახი გურამის ძე	პროფესორი
3. მიქაძე ზაალი ილიას ძე	პროფესორი
4. შილაკაძე მიხეილ იერემიას ძე	პროფესორი
5. შურღაია ირაკლი ბორისის ძე	ასოც. პროფესორი
6. ქირია ვაჟა ირაკლის ძე	ასოც. პროფესორი
7. რუხაძე ომარ გრიგორის ძე	ასოც. პროფესორი
8. სუთიძე ლიანა ნიკოლოზის ას.	ასოც. პროფესორი
9. ელერდაშვილი ირმა შოთას ას.	ასოც. პროფესორი
10. ხეჩია გივი ვლადიმერის ძე	ასოც. პროფესორი
11. ბაღდავაძე გელა გიორგის ძე	ასოც. პროფესორი
12. ღვინიაშვილი ზვიად მევლუდის ძე	ასისტ. პროფესორი
13. მჭედლიშვილი ზურაბ თამაზის ძე	ასისტ. პროფესორი
14. ბუნნიკაშვილი თეიმურაზ პავლეს ძე	ასოც. პროფესორი
15. ამყოლაძე ხათუნა მიხეილის ას.	ასოც. პროფესორი
16. თედიაშვილი ლია კუკურის ას.	ასოც. პროფესორი
17. ნადირაშვილი გიორგი სიმონის ძე	ასოც. პროფესორი

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1.	გ. ხვინია, მ. სილოგავა, ზ.ჯაფარიძე, თ. დოლიძე	მეთოდური მითითებები ლაბორატორიული სამუშაოების შესასრულებლად ურთიერთშეცვლადობა, სტანდარტიზაცია და ტექნიკურ გაზომვებში	თბილისი 2015	48
2.	მ. სვანაძე, გ.ხვინია, კ. მჭედლიძე, მ. სილოგავა	საზეინკლო და ელექტროსამონტაჟო სამუშაოები (საწარმოო სწავლება სასწავლო სახელოსნოში)	სტუ, 2015	165
3.	გ.ხვინია, ო.რუსაძე, გ. გოცირიძე	ლითონდამამუშავებელი ტექნოლოგიური მანქანების დაპროექტების საფუძვლები (სალექციო კურსი და ტექნიკური პროექტები)	სტუ, 2015	146
4.	ო. რუსაძე	ამპრაგთა ავტომატიზებული ელექტრო-ჰიდრაულიკური და პნევმატიკური სისტემები	სტუ, 2015	76
5.	თ. ბუხნიკაშვილი	მიწისმჭრელი მანქანების მოდერნიზაციის საკითხები (დამხმარე სახელმძღვანელო)	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“	60
6.	ლ.სუთიძე	მიწის სამუშაოების მანქანები. პრაქტიკული სამუშაოები (მეთოდური მი- თითებები)	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“	75
ანოტაციები				
1. შედგენილია მანქანათმშენებლობის სპეციალობის საბაკალავრო საგანმანათლებლო პროგრამა “ურთიერთშეცვლადობა, სტანდარტიზაცია და ტექნიკური გაზომვების”				

სილაბუსის შესაბამისად. ნაშრომში მოცემულია საზომი და საკონტროლო იარაღების კონსტრუქციის და მუშაობის პრინციპების აღწერა, მათი გამოყენების კონკრეტული მაგალითები. განკუთვნილია სატრანსპორტო და მანქანათმშენებლობის ფაკულტეტის სპეციალობების ბაკალავრიატის სტუდენტებისათვის. დაეხმარება ყველა საინჟინრო სპეციალობის დაუფლების სურვილის მქონე პირს გაზომვების ტექნიკის უნარჩვენების ჩამოყალიბებაში, ასევე გამოადგება ამ დარგში მომუშავე სპეციალისტებს.

2. ნაშრომში მოცემულია ზეინკლის სამუშაო ადგილის ორგანიზება, დეტალების გაზომვის და საკონტროლო იარაღების შესახებ ცნობები. აღწერილია საზეინკლო იარაღები და ხელსაწყოები, საზეინკლო ოპერაციების შესრულების ხერხები. დანართში მოცემულია ურთიერთშეცვლადობის ძირითადი ცნებები და ტერმინები, მოყვანილია მანქანათმშენებლობაში გამოყენებული მასალები და ცხრილები და ცნობარები.
3. დამხმარე სახელმძღვანელოს პირველ ნაწილში მოცემულია ტექნოლოგიური მანქანების (ლითონსაჭრელი ჩარხების) დაპროექტების სრული სალექციო კურსი ანუ ჩარხების კინემატიკური და ძალოვანი გაანგარიშებები, რომლებიც ითვლება ჩარხების ტექნიკური და მუშა პროექტების შექმნის საფუძვლად.
4. დამხმარე სახელმძღვანელოში განხილულია საწარმოო ტექნოლოგიური მანქანების “ამძრავთა ავტომატიზებული ელექტრო-ჰიდრაულიკური და პნევმატიკური სისტემები”, მათი მუშაობის პრინციპი, დანიშნულება და გამოყენების არე, აგრეთვე კონსტრუქციული თავისებურებანი და მოცემულია მათი დადებითი და უარყოფითი მხარეების ანალიზი.
5. წარმოებაში დანერგილი მიწისმჭრელი მექანიზმების დანერგვის ნიმუშები. მიღებული საავტორო მოწმობების განხილვა.
6. განხილულია პრაქტიკული სამუშაოები, როგორც სემინარული ტიპის ასევე მაგალითების ამოხსნით და ვარიანტები საშინაო დავალებისათვის.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1.	T. Mchedlishvili, I. Romanadze, O. Tedoradze, n. Narashidze, I. Tediashvili	Modeline the dynamics of electromechanics autotred drive system of towinc winch/ Problems of Mechanics, International scientific jurnal of IFTOMM,	№ 1 (58)	Tbilisi, 2015	pp. 17 - 22

2.	З. Микадзе, З Гаситашвили, М. Тевдორაძე, М. Хартишвили	აკადემიკოს ი. ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა”	ISBN 978- 9941-20-575- 0.	სტუ, 2015 წ.	7
3.	ა.ბუქანიშვილი მ.შილაკაძე	ატრაქციონების კონს- ტრუირების, მონტაჟის და ექსპლუატაციის საკითხები მათი ტექნიკური უსაფ- რთხოების თვალსაზრისით	№2(33)	თბილისი, სამეცნიერო ტექნიკური ჟურნალი „ტრანსპორ- ტი და მანქანათმშე- ნებლობა“	10
4.	მ.შილაკაძე	ანაკლიის პორტის მშენე- ბლობის უზრუნველყო- ფისათვის	№1(29)	თბილისი, სამეცნიერო ტექნიკური ჟურნალი „ტრანს- პორტი და მანქანათმშე- ნებლობა“	4

ანოტაციები

1. გემებზე გამოყენებული საბუქსირო მოწყობილობების საიმედო მუშაობა და ეფექტური მართვა მიეკუთვნებიან გემის უსაფრთხოების განხორციელების მნიშვნელოვან ფაქტორებს. ჭარმოდგენილ ნაშრომში განიხილებიან საკვლევი სისტემის გაღრმავებულ დინამიკურ მოდელირებასთან დაკავშირებული საკითხები.
2. В статье дана характеристика инновационной деятельности ведущих стран мира, в частности рассмотрены такие вопросы, как структуры инновационных систем, организация исследовательских работ в государственном секторе и университетах, система образования и подготовки кадров,

партнерство между государством, промышленностью и ниверситетами. Охарактеризованны мероприятия проводимы странами с целью разработки и реализации научно-технологической и инновационной политики, рассмотрен вопрос финансирования.

3. ნაშრომში განხილულია ღონისძიებანი ისეთი სამუშაოების წარმოებისათვის, როგორცაა ატრაქციონების ტექნიკური მომსახურება და გამოცდები. მოცემულია ატრაქციონების უსაფრთხო ექსპლუატაციის პარამეტრები.
4. ანაკლიის პორტის მშენებლობის უზრუნველყოფისათვის ინჟინერ-ტექნიკური კადრების დროული მომზადებისათვის სტუ-ში წარმოდგენილია შესაბამისი საგანმანათლებლო პროგრამა „სახმელეთო სატრანსპორტო-ტექნოლოგიური საშუალებები“

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1.	З. Микадзе, З Гаситашвили	Исследование инновационной политики и национальных инновационных систем некоторых стран G8 , тезисы докладов I международный форум “Наука и бизнес».		Днепропетровск, Украина	4
2.	З. Микадзе, Т. Чумбуридзе, Н. Арабули	Анализ Модели компьютерной сети с органичным временем ожидания, SCINCE AND WRALD, international scientific	№ 10 (26), 2015 VOL. I	Volgograd, 15 ISSN 2308-4804	6

	journal			
ანოტაციები				
<p>1. В статье проведенный анализ показывает четкую тенденцию по формированию государственно-частных партнерств в области инноваций, что находит свое отражение в системах управления на уровне органов исполнительной власти США, стран Европы и Японии. Особенно эта тенденция заметна на примере развития систем государственно-частного финансирования инновационной деятельности, которые во все большей степени структурируются в рамках инновационной цепочки «образование – наука – технологии – промышленность». В результате появляются целые комплексы фондов, создаваемых в целях финансирования различных этапов инновационной деятельности.</p> <p>2. მოცემულ ნაშრომში ჩატარებულია მზარდი, განვითარებადი კომპიუტერული ქსელის კვლევა ანალიტიკური მიდგომით, რაც საშუალებას იძლევა აღნიშნული სისტემის ფუნქციონირების პროცესი აღიწეროს უფრო ადექვატური მათემატიკური (რეკურენტული) მოდელის აგებით.</p>				

მეჩანის ინჟინერიის საჯაროო ტექნოლოგიების დეპარტამენტი 502

2015 წლის სამეცნიერო ანგარიში

- * დეპარტამენტის ხელმძღვანელი სრული პროფ. რაულ თურმანიძე;
- * სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:
  1. სრული პროფ. რაულ თურმანიძე;
  2. სრული პროფ. მერაბ შვანგირაძე;
  3. სრული პროფ. ვაჟა მენთემაშვილი;
  4. ასოც. პროფ. ვაჟა შილაკაძე;
  5. ასოც. პროფ. დავით ბუცხრიკიძე;
  6. ასოც. პროფ. ნანა ბაქრაძე;
  7. ასოც. პროფ. თენგიზ გერკეული;
  8. უფრ. ლაბორანტი ვიტალი ნადარაია;
  9. უფრ. ლაბორანტი ვასილ ბაჩანაძე;
  10. ლაბორანტი თამარ აფციაური.

**I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული
სამეცნიერო - კვლევითი პროექტები**

I. 4.

2	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1.	<p>№AR/74 /3-120/14</p> <p>ბაზალტის ბოჭკოებით არმირებული პოლიმერულ კომპოზიციური მასალების კვლევა, მაღალი წნევის ბალონების და ქარის გენერატორების დამზადება.</p> <p>შესრულების პერიოდი 27.04.2015 – 27.04.2017წ.</p> <p>საინჟინრო მეცნიერებები, მაღალტექნ. მასალები, მანქანათმშენებლობა.</p>	რუსთაველის ფონდი, სტუ	მ. შვანგირაძე	<p>მ. შვანგირაძე,</p> <p>ს. ბაციკაძე,</p> <p>თ. გერკეული,</p> <p>დ. ბუცხრიკიძე.</p> <p>ნ. ბაქრაძე</p>
<p align="center">გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები (ქართულ ენაზე)</p>				
<p>ამჟამად დასრულებულია პროექტის I-ლი ეტაპი (ხანგრძლივობა 6 თვე). 6 თვის გეგმაში გათვალისწინებული იყო კომპოზიციური მასალებისაგან ნაკეთების მიღების ტექნოლოგიების შესწავლა და ანალიზი, ამასთან ერთად “მექანიკის ინჟინერიის საწარმოო ტექნოლოგიების” 502 დეპარტამენტის ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით აღნიშნული ტექნოლოგიების განხორციელების უზრუნველყოფა. გეგმით გათვალისწინებული სამუშაო სრულყოფილად შესრულებული.</p>				

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	რ. თურმანიძე, დ. ბუცხრიკიძე, მ. შვანგირაძე	მექანიკის ინჟინერიის ტექნოლოგია	საგამომცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი”, თბილისი,	367
2	დ. ბუცხრიკიძე, რ. თურმანიძე, მ. შვანგირაძე	მექანიკის ინჟინერიის ტექნოლოგიის საფუძვლები	სტუ, თბილისი, ელ.ვერსია	497
3	რ. თურმანიძე, ვ. შილაკაძე	მასალების ჭრით დამუშავება /პრაქტიკული სამუშაოებისათვის/	სტუ, თბილისი, ელ.ვერსია	106
4	რ. თურმანიძე, ვ. შილაკაძე, მ. თალაკვაძე	ასალების ჭრით დამუშავება /ლაბორატორიული სამუშაოებისათვის/	სტუ, თბილისი, ელ.ვერსია	90
ანოტაციები				
<p>1. სახელმძღვანელოში “მექანიკის ინჟინერიის ტექნოლოგია” მოყვანილია მანქანების სახასიათო, ძირითადი (ტიპიური) დეტალების დამზადების ტექნოლოგიური პროცესებისა აგების და მოთხოვნილი ვარიანტის შერჩევის ანალიზური მიდგომა წარმოების ხასიათის გათვალისწინებით. მოცემულია თანამედროვე სამანქანათმშენებლო წარმოებაში გამოყენებული ტექნოლოგიური პროცესების ანალიზი ეკონომიურობის დასაბუთებით. სახელმძღვანელო განკუთვნილია უმაღლესი ტექნიკური სასწავლებლების მექანიკის ინჟინერიის და ტექნოლოგიების სპეციალობის ბაკალავრიატისა და მაგისტრატურის სტუდენტებისათვის.</p>				

<p>2. სახელმძღვანელოში “მექანიკის ინჟინერიის ტექნოლოგიის საფუძვლები” აღწერილია მექანიკური დამუშავების ტექნოლოგიური პროცესების დაპროექტების თეორია და მეთოდის საკითხები წარმოების ტიპების თავისებურებების გათვალისწინებით. განხილულია მექანიკური დამუშავების სიზუსტის და ზედაპირის ხარისხის ფორმირების საკითხები მიზეზ-შედეგობრივ ჭრილში და მათი უზრუნველყოფის პირობები. სახელმძღვანელო განკუთვნილია უმაღლესი ტექნიკური სასწავლებლების მექანიკის ინჟინერიის და ტექნოლოგიების სპეციალობის ბაკალავრიატისა და მაგისტრატურის სტუდენტებისათვის.</p>
<p>3. სახელმძღვანელოს დანიშნულებაა პრაქტიკული მეცადინეობების ჩატარების გაადვილება, სადაც ნაჩვენებია სხვადასხვა სირთულის ამოცანები და დავალებები, მოყვანილია კითხვები ცოდნის თვითშემოწმებისათვის და შესაძლებელია სტუდენტებმა გამოიყენონ ამოცანების დამოუკიდებლად გადაწყვეტის დასაუფლებლად.</p>
<p>4. ლაბორატორიულ სამუშაოებში განხილულია მასალების ჭრით დამუშავების კურსის ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხები, რომელთა საფუძვლიანი ათვისება სტუდენტს საშუალებას მისცემს ექსპერიმენტალურად შეისწავლოს ჭრის პროცესის ძირითადი კანონზომიერებები, შეითვისოს პრაქტიკული ჩვენებები და შემდგომ წარმატებით გამოიყენოს მეცნიერული კვლევების ჩასატარებლად.</p>

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	რ. თურმანიძე, თ. ავციანური	Implants of the human hip - joints and peculiarities of their manufacture with the high precision and quality of machining of the work surfaces, 6-საერთაშორისო		პორტუგალია, პორტოს უნივერსიტეტი	9

		კონფერენციის “მასალების მექანიკა და დიზაინის საკით- ხები” მასალების კრებული.			
2	რ. თურმანიძე, თ. აფციაური, ბ. ფოფხაძე	Selection of materials for implants of the human hip- joint and technology of their machining with achievement of high precision and quality of spherical surfaces. 5-საერთაშორისო კონფერენციის “ეკონომიკა და მართვა ახალი ტექნოლოგიების ბაზაზე” მასალების კრებული.		ერიანკა ბანია, სერბეთი. SaTCIP Publisher Ltd	8
3	რ. თურმანიძე	Разработка методики подбора материалов для имплантов тазобеде- ренного сустава человека и технология их обработки с достижением высокой точности и качества сферических поверхностей. საერთაშორისო სამეც. ტექნიკური შრომების კრებული “ჭრა და ინსტრუმენტი ტექნო- ლოგიურ სისტემებში”.	№85	საგამომცემლო ცენტრი ნტუ «ხპი», უკრაინა, ხარკოვი	13
4	რ. თურმანიძე, ე.წიქარიშვილი, ბ. ფოფხაძე	Средства повышения эффективности методов получения энергии с использованием возобновляемых источников и ее	1'2015	საგამომცემლო ცენტრი ნტუ «ხპი», უკრაინა, ხარკოვი,	9

		<p>аккумуляции.</p> <p>სამეცნიერო შრომების კრებული “მაღალი ტექნოლოგიები მანქანათმშენებლობაში”</p>			
5	<p>რ. თურმანიძე,</p> <p>გ. ბახანაძე,</p> <p>გ. ფოფხაძე</p>	<p>Optimization of geometric parameters of hard metal micro drills to increase tool life and performance of drilling package of printed circuit boards.</p> <p>საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის “საწარმოო სისტემები სსსკ-2015” შრომების კრებული.</p>	3	<p>ბუქარესტის უნივერსიტეტი “პოლიტექნიკა”, რუმინეთი, ბუქარესტი</p>	6

ანოტაციები ქართულ ენაზე

- ვინაიდან ადამიანის მენჯ-ბარძაყის სახსრის იმპლანტატების თავები, დატვირთვის თვალსაზრისით, ექსპლოატაციას განიცდიან ძლიერ ექსტრემალურ პირობებში, გამძლე მასალების შერჩევა და სფერული ნაწილის მიღებისათვის სიზუსტის და დამუშავებული ზედაპირის ხარისხის გაზრდა წარმოადგენს მეტად აქტუალურ ამოცანას. ნაშრომში შესწავლილია ის პრობლემები, რომლებიც ითვალისწინებენ საფირონის კრისტალის ორიენტაციის გავლენას მათ დამუშავებადობაზე ალმასური ქარგოლის ტორსით ხეხვის დროს. მიღებული შედეგების საფუძველზე დადგენილია მათი დამუშავების ოპტიმალური პირობები და შემუშავებულია არასრული სფერული ზედაპირების ფორმის წარმოქმნის პერსპექტიული და ორიგინალური სქემები, კერძოდ კი, ადამიანის მენჯ-ბარძაყის სახსრისათვის საფირონის ენდოპროტეზის მაღალხარისხოვანი სფერული ნაწილის მისაღებად.
- მოსხენებაში ნაჩვენებია სტუ-ში ბოლო 15 წლის მანძილზე დინამიკაში ცვალებადი გეომეტრიული პარამეტრების შესაძლებლობის მქონე ხრახნების სრულყოფის ხაზით გაწეული სამუშაოები. გაანალიზებულია ამ მიმართულებით შექმნილი ყველა კონსტრუქციის დადებითი და უარყოფითი მხარეები საავიაციო აპარატებისა და ქარის ენერგეტიკული დანადგარებისათვის. აგრეთვე მოცემულია მეთოდოლოგია ყველა კონკრეტულ შემთხვევაში ყველაზე ეფექტური კონსტრუქციის შერჩევისათვის როგორც ავიაციაში, ასევე ქარის ენერგეტიკაში.

3. გამოკვლევულ იქნა მცირე დიამეტრის მქონე სალი შენადნობის მიკრობურღებით ნაბეჭდი ფილების პაკეტის ღრმა ბურღვისას ძალოვანი მახასიათებლების ცვალებადობის ხასიათი. კერძოდ, შესწავლილი იქნა სხვადასხვა რეჟიმებსა და სიღრმეებზე ბურღვისას ღერძული ძალისა და მგრესი მომენტის ცვალებადობა, რისთვისაც დაპროექტდა და დამზადდა სპეციალური მაღალი მგრძობიარობის გამზომი ხელსაწყოები. კვლევის შედეგების ანალიზის საფუძველზე არსებული სტანდარტული ბურღვის გეომეტრიულ პარამეტრებში შეტანილ იქნა ცვლილებები და შეიქმნა ახალი კონსტრუქციის მიკრობურღები სპირალური ღარის ცვალებადი ასვლის კუთხით. ჩატარებულ იქნა სტანდარტული და ახალი კონსტრუქციის ბურღვის შედარებითი კვლევა. კვლევის შედეგებმა აჩვენა ცვალებადი ბურღვის უპირატესობა ნაბეჭდი ფილების პაკეტის ღრმა ბურღვისას. კერძოდ, შეიქმნა შესაძლებლობა ნაბეჭდი ფილების პაკეტში შემაჯავლი ერთდროულად დასამუშავებელი ფილების რაოდენობის გაზრდისა, რაც თავისთავად იწვევს ბურღვის პროცესის წარმადობის გაზრდას.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	რ. თურმანიძე, თ. აფციაური, გ. ფოფხაძე	Selection of materials for implants of the human hip-joint and technology of their machining with achievement of high precision and quality of spherical surfaces.	18–21 ივნისი 2015წ. ვრიანჩკა ბანია, სერბეთი
2	რ. თურმანიძე, თ. აფციაური, გ. ფოფხაძე	Новые материалы для имплантов тазобедренного сустава человека и технология их обработки с достижением высокой точности и качества	22–25 ივნისი 2015წ. ოდესა, უკრაინა

		сферических поверхностей.	
3	მ. შვანგირაძე	Эффективность использования базальтового волокна при изготовлении баллонов высокого давления.	22-26 ივნისი 2015წ. კატოვიცე, პოლონეთი
4	რ. თურმანიძე, ე. წიქარიშვილი, გ. ფოფხაძე	New design of rotors with variable parameters and their effectiveness for aircraft and wind stations.	29 ივნისი – 3 ივლისი, 2015წ. კრაკოვი, პოლონეთი
5	რ. თურმანიძე, თ. აფციაური	Implants of the human hip - joints and peculiarities of their manufacture with the high precision and quality of machining of the work surfaces.	26–30 ივლისი 2015წ. პონტა დელგადა – აზორები, პორტუგალია
6	რ. თურმანიძე, ე. წიქარიშვილი, გ. ფოფხაძე	Средства повышения эффективности методов получения энергии с использованием возобновляемых источников и ее аккумуляции.	7–12 სექტემბერი 2015წ. ოდესა, უკრაინა
7	რ. თურმანიძე, ე. წიქარიშვილი, გ. ფოფხაძე	New design of rotors with variable parameters in dynamics and their effectiveness for aircraft and wind stations.	01–04 ოქტომბერი 2015წ. ჰანოი, ვიეტნამი
8	რ. თურმანიძე, ვ. ბაჩანაძე გ. ფოფხაძე	Optimization of geometric parameters of hard metal micro drills to increase tool life and performance of drilling package of printed circuit boards.	12–13 ნოემბერი 2015წ. ბუქარესტი, რუმინეთი

მოსხენებათა ანოტაციები ქართულ ენაზე

- ვინაიდან ადამიანის მენჯ-ბარძაყის სახსრის იმპლანტატების თავები, დატვირთვის თვალსაზრისით, ექსპლოატაციას განიცდიან ძლიერ ექსტრემალურ პირობებში, გამძლე მასალების შერჩევა და სფერული ნაწილის მიღებისათვის სიზუსტის და დამუშავებული ზედაპირის ხარისხის გაზრდა წარმოადგენს მეტად აქტუალურ ამოცანას. ნაშრომში შესწავლილია ის პრობლემები, რომლებიც ითვალისწინებენ საფორონის კრისტალის ორიენტაციის გავლენას მათ დამუშავებადობაზე აღმასური ქარგოლის ტორსით ხეხვის დროს. მიღებული შედეგების საფუძველზე დადგენილია

მათი დამუშავების ოპტიმალური პირობები და შემუშავებულია არასრული სფერული ზედაპირების ფორმის წარმოქმნის პერსპექტიული და ორიგინალური სქემები, კერძოდ კი, ადამიანის მენჯ-ბარძაყის სახსრისათვის საფირონის ენდოპროტეზის მაღალხარისხოვანი სფერული ნაწილის მისაღებად.

2. საქართველოში იწარმოება ბაზალტის ბოჭკო. შესაბამისად ჩვენს ინტერესს წარმოადგენს მაღალი წნევის ბალონების დამზადება ამ ბოჭკოს გამოყენებით. კონფერენციაზე გაკეთდა მოხსენება დეპარტამენტში არსებული, ჩვენს მიერ დამზადებული დანადგარების გამოყენებით მაღალი წნევის ბალონების პოლიმერულ – კომპოზიციური მასალისგან, რომელშიც არმირების ბოჭკოდ გამოყენებულ იქნა ბაზალტის ძაფი, დამზადების ტექნოლოგიის შესახებ.
3. მოხსენებაში ნაჩვენებია სტუ-ში ბოლო 15 წლის მანძილზე დინამიკაში ცვალებადი გეომეტრიული პარამეტრების შესაძლებლობის მქონე ხრახნების სრულყოფის სახით გაწეული სამუშაოები. გაანალიზებულია ამ მიმართულებით შექმნილი ყველა კონსტრუქციის დადებითი და უარყოფითი მხარეები საავიაციო აპარატებისა და ქარის ენერგეტიკული დანადგარებისათვის. აგრეთვე მოცემულია მეთოდოლოგია ყველა კონკრეტულ შემთხვევაში ყველაზე ეფექტური კონსტრუქციის შერჩევისათვის როგორც ავიაციაში, ასევე ქარის ენერგეტიკაში.
4. გამოკვლეულ იქნა მცირე დიამეტრის მქონე სალი შენადნობის მიკრობურდებით ნაბეჭდი ფილების პაკეტის ღრმა ბურღვისას ძალოვანი მახასიათებლების ცვალებადობის ხასიათი. კერძოდ, შესწავლილი იქნა სხვადასხვა რეჟიმებსა და სიღრმეებზე ბურღვისას ღერძული ძალისა და მგრესი მომენტის ცვალებადობა, რისთვისაც დაპროექტდა და დამზადდა სპეციალური მაღალი მგრძობიარობის გამზომი ხელსაწყოები. კვლევის შედეგების ანალიზის საფუძველზე არსებული სტანდარტული ბურღვის გეომეტრიულ პარამეტრებში შეტანილ იქნა ცვლილებები და შეიქმნა ახალი კონსტრუქციის მიკრობურდები სპირალური ღარის ცვალებადი ასვლის კუთხით. ჩატარებულ იქნა სტანდარტული და ახალი კონსტრუქციის ბურღვის შედარებითი კვლევა. კვლევის შედეგებმა აჩვენა ცვალებადობიანი ბურღვის უპირატესობა ნაბეჭდი ფილების პაკეტის ღრმა ბურღვისას. კერძოდ, შეიქმნა შესაძლებლობა ნაბეჭდი ფილების პაკეტში შემავალი ერთდროულად დასამუშავებელი ფილების რაოდენობის გაზრდისა, რაც თავისთავად იწვევს ბურღვის პროცესის წარმადობის გაზრდას.

პოლიბრაზიისა და მსუბუში მრეწველობის ტექნოლოგიების დეპარტამენტი

№503

დეპარტამენტის ხელმძღვანელი: ჯუმბერ უფლისაშვილი

დეპარტამენტის პერსონალური შემადგენლობა:

კაპანაძე ლია,
 ლურსმანაშვილი ლია,
 ნათბილაძე ნია,
 ფხაკაძე ნანი,
 დევიძე ლიანა,
 გერგემელიძე ლელა,
 ბარამაშვილი თეა,
 უგრეხელიძე ირინე,
 ალოევა გულნარა,
 ყიფშიძე მანანა,
 ლომიძე ლიანა,
 ზედელაშვილი ნინო.

**I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული
 სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	დაფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	ქართული ეროვნული სამოსის ფორმებისა და კონსტრუქციების კვლევა ილუსტრირებული ცნობარის და ნიმუშების დამზადებით.	შ. რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გამოყენებითი კვლევების საგრანტო პროექტი. 2015 – 2016 წ. ხელშ. №AR/176/3-220/14 28.04.2015	ნ. დოლიძე	ძირითადი მეცნიერ-მკვლევარი ლ. ლურსმანაშვილი

პროექტის ძირითად ამოცანებს წარმოადგენს ქართული ეროვნული სამოსის შესახებ წერილობითი წყაროების მოძიება, სამუზეუმო ექსპონატებისა და იკონოგრაფიული მასალების კვლევა, სამოსის ელემენტების ამსახველი ტერმინების, გამოყენებული მასალების სახელწოდებების განმარტებითი ლექსიკონის დამუშავება. სხვადასხვა კუთხის ეროვნული

სამოსის ფორმებისა და გამოყენებული მასალების შესწავლა და მათი შედარებითი ანალიზი. სამოსის კონსტრუქტორული და ტექნოლოგიური დაგეგმარება. ქართული ეროვნული სამოსის ილუსტრირებული ცნობარის მომზადება და გამოცემა.

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ლურსმანაშვილი ლ., კვესელავა ქ., ქორჩილავა დ.	მე-19 საუკუნის თბილისური ჩაცმულობა და ორნამენტი	მონოგრაფიული ბროშურა. ქართულ - ინგ. ცნობარი 2015წ. დაიბეჭდა თბილისის მერიის ხელშეწყობით.	44
<p>მონოგრაფიულ ცნობარში აღწერილია მე-19 საუკუნის ქალაქური ჩაცმულობა და მისი შედარებითი დახასიათება უკვე ფეხმოკიდებულ ევროპულ სამოსთან. ნაშრომში დაწვრილებითაა განხილული წერილობითი წყაროები, ეთნოგრაფიული მასალები, და მუზეუმებში დაცული ქალაქური კოსტუმის ნიმუშები. დამუშავებულია ქალისა და მამაკაცის ქალაქური კოსტუმის კლასიფიკაცია. ცნობარი განკუთვნილია ეროვნული კოსტუმით დაინტერესებული ახალგაზრდებისათვის.</p>				

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ლურსმანაშვილი ლ. თანაავტორები: დოლიძე ნ. გზირიშვილი ნ. ფხაკაძე ნ.	ტანსაცმლისმხატვრულ იკონსტრუირება	საქართველოსგანათლებ ბისსამინისტრო	517

	დათუაშვილი მ. უგრეძელიძე. ჩარკვიანი. ჩირგაძე ქ.			
2	ჯ. უფლისაშვილი ნ. ნათბილაძე	ფერწარმოება და ფოტოპროცესები პოლიგრაფიაში	დამხმარე სახელმძღვანელო გამომცემობა „ტექნიკური სახლი“ 2015წ.	141
<p>1. სახელმძღვანელო „ტანსაცმლის მხატვრული კონსტრუირება“ შეიქმნა პროფესიული განათლების სტუდენტებისათვის პროფესიულ კვალიფიკაციათა განვითარების ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში.</p> <p>2. წიგნში გადმოცემულია ფოტოგრაფიის განვითარების ის-ტორია, გამოსახულების მიღების ტექნოლოგიური ცვლილებები და ამ ცვლილებების გათვალისწინებით ფოტოგრაფიის როლი პოლიგრაფიაში.</p>				

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ჯ.უფლისაშვილი ნ.ნათბილაძე	ჰომოტექტიური გარდამქმნელი მექანიზმების კატალოგი.	საქ.პატენტი დეპონირების მოწმობა 6221 2015 წ	11
2	ჯ.უფლისაშვილი ნ.ნათბილაძე	ინვერსიული გარდამქმნელი მექანიზმების კატალოგი.	საქ.პატენტი დეპონირების მოწმობა 5960	12
3	ჯ.უფლისაშვილი ნ.ნათბილაძე	ქალაქის დასტის საჭრელი მოწყობილობა.	საქპატენტი სასარგებლო მოდელი 13694/02. 2015წ	12

4	ჯ.უფლისაშვილი ნ.ნათბილაძე	მოწყობილობა ტრაფარეტული ბეჭდვისათვის	საქპატენტი სასარგებლო მოდელი 13695/02 2015წ	11
<p>1. ჰომოტექტიური გარდამქმნელი მექანიზმების კატალოგი, საშუალებას გვაძლევს მარტივად შევარჩიოთ საჭირო მექანიზმები ჩვენთვის სასურველი კინემატიკური პარამეტრების გათვალისწინებით, ამ კატალოგში გათვალისწინებულია ისეთი მექანიზმები, რომელიც ჰომოტექტიური გარდამქმნელი მექანიზმების საფუძველზე იქნება შედგენილი.</p> <p>2. ინვერსიული გარდამქმნელი მექანიზმების კატალოგი, საშუალებას გვაძლევს მარტივად შევარჩიოთ საჭირო მექანიზმები ჩვენთვის სასურველი კინემატიკური პარამეტრების გათვალისწინებით</p> <p>3. სასარგებლო მოდელის ტექნიკური შედეგია კონსტრუქციის გამარტივება, ექსპლოატაციასა და მომსახურებაზე დანახარჯების შემცირება და დანის სფეციფიკური (დახრილ-მრუდწირული) მოძრაობის ფართო დიაპაზონში რეგულირების შესაძლებლობა</p> <p>4. სასარგებლო მოდელი განეკუთვნება პოლიგრაფიული მრეწველობის დარგს, კერძოდ მოწყობილობებს ტრაფარეტული ბეჭდვისათვის. სასარგებლო მოდელის ტექნიკური შედეგია ტექნოლოგიური შესაძლებლობის გაფართოება და ბეჭდვის ხარისხის ამაღლება.</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათა- ური, ჟურნა- ლის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ჯ.უფლისაშვილი ნ.ნათბილაძე	ინვერსიული გარდამქმნელი მექანიზმის რეალიზაცია ტრაფარეტული ბეჭდვით მოწყობილობებში	ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა, სამეც.-ტექნ. ჟურნალი N1 (32)2015 2015წ	თბილისი, სტუ	6
2	ჯ.უფლისაშვილი ნ.ნათბილაძე	დასტის მჭრელი მოწყობილობის მექანიზმი	ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა, სამეც.-ტექნ. ჟურნალი N1 (32)2015	თბილისი, სტუ	4

			2015წ		
3	კაპანაძე ლია, გიორგობიანი თამთა	თანამედროვე სტანდარტები და მათი გამოყენება სამკერვალო საწარმოებში	სამეცნიერო პედაგოგიური ჟურნალი „განათლება“ №1(12), 2015 წ.	თბილისი, სტუ,	4
4	კაპანაძე ლია, გიორგობიანი თამთა, აბაშიძე ქეთევანი	სამკერვალო წარმოე-ბის ტექნოლოგიური პროცესის სრულ- ყოფა თანამედროვე მანქანა-დანადგა- რების გამოყენებით	სამეცნიერო პედაგოგიური ჟურნალი „განათლება“ №3(14), 2015 წ.	თბილისი, სტუ,	5
5	ნ. დოლიძე, ი. ჩარკვიანი, ლ. ლურსმანაშვილი, გ. კვანტიძე	ქართული ეროვნული სამოსის დამზადების ტექნოლოგიების კვლევა რაჭული ტრადიციული სამოსის მაგალითზე	აკ. წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, რეფერირებადი სამეცნიერო ჟურნალი „გონი“ № 4, 2016წ.	ქუთაისი	4
<p>1. მექანიზმის მუშაობის პრინციპი მოიცავს გეომეტრიული გარდაქმნა - ინვერსიის ყველა თვისებას. მექანიზმის მუშაობის შედეგია ტექნოლოგიური შესაძლებლობის გაფართოება და ბეჭედის ხარისხის ამაღლება.</p> <p>2. კონსტრუქციის გამარტივება მიიღწევა იმით, რომ დანისათვის დახრილ-მრუდწირული მოძრაობის მიმნიჭებელი მექანიზმი შესრულებულია სახსრული მრავალრგოლა მექანიზმის, კერძოდ ორი შეწყვილებული მრუდმხარა-ბარბაცა მექანიზმის სახით.</p> <p>3. თანამედროვე სტანდარტების შესწავლა მისი პრაქტიკული გამოყენების მიზნით საშუალებას მოგვცემს შევირჩიოთ მომქმედი სტანდარტის ის ოპტიმალური ვარიანტი, რომელიც გააუმჯობესებს სამკერვალო ნაწარმის ხარისხს. ნაშრომში მოცემულია გვირისტებისა და ნაკერების კლასიფიკაცია სტანდარტული მანქანების გათვალისწინებით.</p> <p>4. სამკერვალო მრეწველობის მთავარ ამოცანას წარმოადგენს მრავალფეროვანი ასორტიმენტისა და მაღალი ხარისხის ნაწარმის მიწოდება მომხმარებელზე.</p>					

ინდივიდუალურ და მასიურ წარმოებაში გამოშვებული პროდუქციის ხარისხი მეტწილად დამოკიდებულია წარმოების პროცესში გამოყენებულ მანქანა-დანადგარებზე.

5. სტატიაში განხილულია ქართული ეროვნული სამოსის დამზადების ტექნოლოგიები რაჭული ტრადიციული კოსტიუმის მაგალითზე. აღწერილია მის ძირითადი ელემენტები და განხილულია მათ დასამზადებლად გამოყენებული ძირითადი გვირისტულები და გვირისტები. ჩატარებული კვლევის შედეგები გამოყენებული იქნება საქართველოს სხვადასხვა მთიანი რეგიონის ტრადიციული სამოსის დამზადების ტექნოლოგიის შედარებისათვის.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	გ. ხატიაშვილი, ჯ. უფლისაშვილი, ნ. ნათბილაძე	„ინვერსიული გარდაქმნების საფუძვ. კონსტრუირებული მექანიზმის ოპტიმალური სქემების სინთეზი“	თბილისი, სტუ, 2015 წ. მაისი, სტუდენტთა 83- ლია საერთაშორისო კონფერენცია.
1. ჩვენს მიერ კონსტრუირებული სასარგებლო მოდელი განეკუთვნება პოლიგრაფიული მრეწველობის დარგს და შეიძლება გამოყენებული იყოს ქაღალდის ან მუყაოს ან სხვა არალითონური მასალების დასტების დასაჭრელად.			

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	კაპანაძე ლ.	თანამედროვე მენეჯმენტის პრინციპები საქართველოს	აზერბაიჯანის ტექნოლოგიური

	ნახუტაშვილი ე. აბაშიძე ქ. გიორგობიანი თ.	მსუბუქი მრეწველობის აღორძინებისათვის	უნივერსიტეტი, ქ. განჯა, საერთაშორისო სამეც.კონფ. 7-8 მაისი 2015წ.
2	ლურსმანაშვილი ლ., დოლიძე ნ. დათუაშვილი მ. უგრეხელიძე ი.	ИССЛЕДОВАНИЕ ЗАВИСИМОСТИ ПРОЧНОСТИ СВАРНОГО ШВА ИСКУССТВЕННОГО МЕХА ОТ ВЕЛИЧИНЫ МОЛЕКУЛЯРНОЙ МАССЫ И МОЛЕКУЛЯРНО- МАССОВОГО РАСПРЕДЕЛЕНИЯ	აზერბაიჯანის ტექნოლოგიური უნივერსიტეტი, ქ. განჯა, საერთაშორისო სამეც.კონფ. 7-8 მაისი 2015წ.
3	EkaLekashvili, LiaLursmanashvili, EkaterineTukhashvili.	Silk Production in Georgia: History and Development Opportunities	SapienzaUniversita Di Roma. “Fashion through History” wstumesymbolscomunication. Rome, 20-22 May 2015. საერთაშორისო კონფერენცია “მოდა, კოსტუმი, სიმბოლიკა“, იტალია, რომი, 20-22 მაისი 2015წ.
<p>1. ნაშრომში განხილულიათანამედროვე მენეჯმენტის პრინციპები საქართველოს მსუბუქი მრეწველობის აღორძინებისათვის.</p> <p>2. ნაშრომში განხილულია ხელოვნური ბეწვის ნაწარმის ტექნოლოგიური დამუშავების მეთოდები, კერძოდ შედუღებითი მეთოდით დამუშავება და მასზე მოქმედი ფაქტორების კვლევა. ექსპერიმენტის შედეგად დადგინდა შედუღებითი ნაკერის სიმტკიცეზე მოლეკულური მასის სიდიდის გავლენა.</p> <p>3. ნაშრომში განხილულია აბრეშუმის წარმოება საქართველოში უძველესი დროიდან დღემდე. რუსეთის კოლონიალური რეჟიმის დროს საქართველოში ფაქტიურად შეწყდა აბრეშუმის ქსოვილის წარმოება და მხოლოდ 1920 წლიდან მოხდა მისი აღორძინება. ქართულ ბუნებრივ აბრეშუმის ქსოვილზე – შიფონზე ძალიან დიდი მოთხოვნა იყო როგორც საბჭოთა კავშირში ასევე ევროპაშიც. სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციების მოსაზრებით დღევანდელ პირობებშიც საქართველოს კარგი პოტენციალი გააჩნია აბრეშუმის წარმოებისათვის და შესაძლებელია ის სრულიად ობიექტურად ერთ-ერთი კონკურენტუნარიანი სუბიექტი გახდეს საერთაშორისო ბაზარზე. სწორედ ამიტომ საქართველოს საპარტნიორო ფონდის პორტფოლიო შეიცავს რიგ საინვესტიციო სქემებს, რომლებიც უკავშირდება აბრეშუმის წარმოების ხელშეწყობას საქართველოში.</p>			

დეპარტამენტი ხელმძღვანელი - პროფესორი ი. ბაციკაძე

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა

იოსებ ბაციკაძე (პროფესორი)
ნოდარ დავითაშვილი (პროფესორი)
ვახტანგ გოგილაშვილი (პროფესორი)
რომეო გოგალაძე (პროფესორი)
ნინო ნიკვაშვილი (პროფესორი)
ნანა ნოზაძე (პროფესორი)
მერაბ კახიანი (პროფესორი)
გრიგოლ ჭელიძე (პროფესორი)
თენგიზ ჩხაიძე (პროფესორი)
გიორგი ჯაფარიძე (პროფესორი)
მანანა არაბიძე (პროფესორი)
ზურაბ კვინიკაძე (პროფესორი)
ლიანა ასათიანი (ასოცირებული პროფესორი)
ნათელა ჯავახიშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
ნუნუ მუმლაძე (ასოცირებული პროფესორი)
მერი დემეტრაშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
გიორგი წულეისკირი (ასოცირებული პროფესორი)
თამარ ბერიძე (ასოცირებული პროფესორი)
ნინო ნოზაძე (ასოცირებული პროფესორი)
ლიანა ზურაბიშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
გია ნამგალაძე (ასოცირებული პროფესორი)
თენგიზ კახეთელიძე (ასოცირებული პროფესორი)
კობა ილურიძე (ასოცირებული პროფესორი)
გივი ნადირაშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
ნოშრევან წულუკიძე (ასოცირებული პროფესორი)
გოჩა ჩიტაიშვილი (ასისტენტ პროფესორი)
მანანა ნოზაძე (ასისტენტ პროფესორი)
ლია ქისიშვილი (ასისტენტ პროფესორი)
თეიმურაზ კოკაია (ასისტენტ პროფესორი)
ქეთევან ჭკუასელი (ასისტენტ პროფესორი)

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	გ. წულეისკირი ი. ბაციკაძე მ. არაბიძე	სამკუთხედის გეომეტრიის ზოგიერთი საკითხები	ხელნაწერი	80
<p>ანოტაცია: მონოგრაფიაში განხილულია სამკუთხედის გეომეტრიის, როგორც პლანიმეტრიის ერთ-ერთი შტოს თანამედროვე მიღწევები და შევსებულია კერძო შემთხვევებით, მათ შორის, არასაკუთრივი ელემენტების გათვალისწინებით.</p>				

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1.	გ. წულეისკირი ი. ბაციკაძე მ. არაბიძე	სამშენებლო ხაზვა	ხელნაწერი გამზადებულია გამოსაცემად	106
<p>ანოტაცია: სახელმძღვანელო განკუთვნილია სტუ-ს სამშენებლო ფაკულტეტის სტუდენტებისა და დეპარტამენტთან არსებული უმაღლესი სკოლის გრაფიკული დისციპლინების მასწავლებელთა მომზადების სასწავლო ცენტრის მსმენელთათვის.</p> <p>სახელმძღვანელოში განხილული საკითხები სრულ შესაბამისობაშია მომქმედ სილაბუსთან.</p>				
2.	ი. ბაციკაძე ზ. კვინიკაძე გ. შენგელია	პერსპექტივი (სახელმძღვანელო) 2015	ხელნაწერი გამზადებულია გამოსაცემად	100

	<p>ანოტაცია: სახელმძღვანელო განკუთვნილია სტუ-ს არქიტექტურის, ურბანისტიკისა და დიზაინის ფაკულტეტის სტუდენტებისა და დეპარტამენტთან არსებული უმაღლესი სკოლის გრაფიკული დისციპლინების მასწავლებელთა მომზადების სასწავლო ცენტრის მსმენელთათვის.</p> <p>სახელმძღვანელოში განხილული საკითხები სრულ შესაბამისობაშია მოქმედ სილაბუსთან.</p>			
3.	ზ. კვინიკაძე	გეგმილური გეომეტრია (დამხმარე სახელმძღვანელო)	ხელნაწერი გამზადებულია გამოსაცემად	75
	<p>ანოტაცია: დამხმარე სახელმძღვანელოში განხილულია ფიგურების პროექციული თვისებები, რომლებიც არ იცვლება სიბრტყის პროექციული გარდაქმნების დროს.</p> <p>იგი განკუთვნილია საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სატრანსპორტო და მანქანათმშენებლობის ფაკულტეტის მაგისტრანტებისა და დოქტორანტებისათვის. ასევე დაეხმარება გრაფიკული გეომეტრით დაინტერესებულ ინჟინრებს.</p>			
4.	ლ. ქისიშვილი, ბ. ბოქოლიშვილი	დარგობრივ სამრეწველო ნაწარმთა კონსტრუირების მეთოდოლოგია	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი თბილისი 2015	243
	<p>ანოტაცია: სახელმძღვანელო შედგენილია სამრეწველო ინჟინერიისა და ტექნოლოგიების საბაკალავრო, საგანმანათლებლო პროგრამით გათვალისწინებული საგნის „დარგობრივ სამრეწველო ნაწარმთა კონსტრუირების მეთოდოლოგიის“ სილაბუსის შესაბამისად. სახელმძღვანელოში განხილულია ის ზოგადი საკითხები, რომელთა გათვალისწინებაც სხვადასხვა სამრეწველო ნაკეთობათა კონსტრუირების დროსაა აუცილებელი. ნაკეთობათა კონსტრუირებასთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები გადაწყვეტილია ავტომატიზირებული დაპროექტების სისტემის Autocad-ის გამოყენებით.</p>			
5	გ.ჩიტაიშვილი, ნ.ნოზაძე, ა.ჩიტაიშვილი, მ. ნოზაძე	საინჟინრო გრაფიკა	ხელნაწერი	173

	<p>ანოტაცია: დამხმარე სახელმძღვანელო გათვალისწინებულია უმაღლეს იტექნიკური სასწავლებლების იმსპეციალობათა სტუდენტებისათვის, რომელთა სასწავლო გეგმებში საინჟინრო გრაფიკა ცალკე დისციპლინად არის შეტანილი. იგი მოიცავს ამ სასწავლო დისციპლინის პროგრამით განსაზღვრულ პირველ და მეორე ნაწილს.</p>			
6	<p>გ.ჩიტაიშვილი, ნ.ნოზაძე, მ. ნოზაძე</p>	<p>„AutoCADD 2015-ის ზოგიერთი სიახლე</p>	<p>ხელნაწერი გადაცემულია დასაბუჯდად</p>	<p>27</p>
	<p>ანოტაცია:“დამხმარე სახელმძღვანელო „AutoCADD 2015-ის ზოგიერთი სიახლე” განკუთვნილია საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის უმაღლესი პროფესიული და საბაკალავრო განათლების საგანმანათლებლო პროგრამებით მომზადებული სტუდენტებისათვის. ასევე მეთოდური მითითებები კარგსამსახურს გაუწევს იმ პირებს, ვინც კომპიუტერული პროგრამა AutoCADD-ის უახლესი ვერსიის შესწავლით არის დაინტერესებული.</p>			
7	<p>მ.კახიანი, გ. ჭელიძე</p>	<p>მანქანათა ნაწილების და მანქანა დანადგარების დინამიკა</p>	<p>საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. თბილისი. 2015.</p>	<p>167</p>
	<p>ანოტაცია: სახელმძღვანელოში მოცემულია მანქანათა ნაწილების სიმტკიცის, ხანგამძლეობის, ცვეთამდეგობისა და საიმედოობის გაანგარიშების თანამედროვე მეთოდები, რომლებიც გამოიყენება მანქანათმშენებლობაში. მოცემულია როგორც თეორიული გაანგარიშების, ისე პრაქტიკული გამოცდებისათვის აუცილებელი გაანგარიშებანი და რეკომენდაციები, რომელთა გამოყენებით მიიღწევა მანქანის შექმნის პროცესის ოპტიმიზაცია.</p>			
8.	<p>მ.სილოგავა, მ. სვანაძე, გ. ხვიჩია, კ. მჭედლიძე</p>	<p>საზეინკლო და ელექტრო სამონტაჟო სამუშაოები (საწარმოო სწავლება სასწავლო სახელოსნოში)</p>	<p>საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი 2015წ.</p>	<p>165</p>
	<p>ანოტაცია: სახელმძღვანელოში მოცემულია ზეინკლის სამუშაო ადგილის მოწყობისა და ორგანიზაციის, დეტალების გაზომვისა და საკონტროლო იარაღების შესახებ ცნობები. აღწერილია საზეინკლო იარაღები და ხელსაწყოები, საზეინკლო ოპერაციების შესრულების ხერხები. დანართში მოცემულია უღთიერთშეცვლადობის ძირითადი ცნებები და ტერმინები, მოყვანილია მანქანათმშენებლობასი გამოყენებული მასალები, ცხრილები და ცნობარები.</p>			

9.	Барбакадзе С.Ш., Дзидзигური М.Н.	Инженерная графика	ხელნაწერი	130
<p>ანოტაცია: მოცემული ნაშრომი შედგენილია საინჟინრო გრაფიკის და ტექნიკური მექანიკის დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილი ახალი სილაბუსის მიხედვით, რომლის მიხედვით მიმდინარეობს საინჟინრო გრაფიკის სწავლება რუსულენოვან ჯგუფებში. წიგნში განხილულია კონსტრუქციული გეომეტრიის, გეგმილური ხაზვის და აქსონომეტრიის ძირითადი საკიტხები, ნახაზის გაფორმების პრინციპები, აგრეთვე პროგრამის მოცულობის შესაბამისი საკვანძო ამოცანები.</p>				

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ი. ბაციკაძე მ. არაბიძე	მხაზველობითი გეომეტრიის ამოცანათა კრებული (ტიპობრივ ამოცანათა ანოხსნა მეთოდური მითითებებით)	გადაცემულია სტუ-ს გამომცემლობაში	162
<p>ანოტაცია: ამოცანათა კრებული შედგენილია საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სტუდენტებისთვის და გათვალისწინებულია ძირითადად იმ სპეციალობებისთვის სადაც მხაზველობით გეომეტრიას სწავლობენ ერთსემესტრიანი პროგრამით. ნაშრომის ძირითადი პედაგოგიური კონცეფცია დამუშავებული და აპრობირებულია საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის საინჟინრო გრაფიკისა და ტექნიკური მექანიკის დეპარტამენტში.</p>				
2.	ნოდარ დავითაშვილი	პრაქტიკული მეცადინეობების კრებული რობოტებსა და რობოტოტექნიკურ სისტემებში.	თბილისი: იფტომმ-ის საქართველოს კომიტეტი. 2015	206

3	მ. დემეტრაშვილი, მ.ძიძიგური	ზედაპირების თანაკვეთა ტექნიკური დეტალების ნახაზებზე	გადაცემულია სტუ-ს გამომცემლობაში	45
<p>ანოტაცია:ნაშრომში განხილულია საინჟინრო გრაფიკის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი თემის – ზედაპირების თანაკვეთის წირის აგების მეთოდები, რაც წარმოდგენილია სხვადასხვა ტიპისა და სირთულის მაგალითებით. თეორიულ მასალას თან ერთვის ამოცანების ვარიანტები. ნაშრომის პირველ ნაწილში განხილულია ამოცანის გადაწყვეტის სხვადასხვახერხი, იმის გათვალისწინებით თუ რა სახის ზედაპირები იკვეთება და როგორი მდებარეობა აქვთ მათ გვეგმილთა სიბრტყეების მიმართ. ნაშრომის მეორე ნაწილი შეიცავს 15 ამოცანას ზედაპირების თანაკვეთაზე (ორიხედის მიხედვით მესამე ხედის აგება ჭრილების შესრულებასთან ერთად), ტექნიკაში ფართოდ გავრცელებული, სხვადასხვა ტიპის ზედაპირების შემცველი დეტალების მაგალითებზე. ყველა ამოცანა ამოხსნილია. პასუხის გაცნობა სასურველია სამუშაოს შესრულების შემდეგ, შემოწმების მიზნით, ან მას შემდეგ, როდესაც ამოცანის დამოუკიდებლად ამოხსნა არ ხერხდება.</p> <p>ნაშრომი დაეხმარება სტუდენტებს თემის საფუძვლიანად შესწავლაში, აგრეთვე საკონტროლო სამუშაოების შესრულებაში როგორც საინჟინრო გრაფიკაში, ასევე მანქანათსაშენ ხაზვაში. წარმოდგენილი ამოცანები აგრეთვე შეიძლება გამოვიყენოთ გრაფიკული კომპიუტერული პროგრამების, კერძოდ უტოჩად-ის საშუალებით გვეგმილური ხაზვის შესწავლის პროცესშიც.</p>				
4	ნ. ჯავახიშვილი	სავარჯიშოები გვეგმილურ ხაზვაში	„ტექნიკური უნივერსიტეტი“ 2015წ.	80
<p>ანოტაცია:დამხმარე სახელმძღვანელოში განხილულია ხაზთატიპების, შეუღლების, ზომების დასმის, აგრეთვე მოდელის მოცემული ორი ხედის მიხედვით მესამე ხედის აგების მაგალითები და მათი ამოხსნა. მოცემულია თეორიული მასალა აღნიშნული მაგალითების შესასრულებლად.განკუთვნილია საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის იმ სპეციალობათა ბაკალავრიატის სტუდენტებისათვის, რომელთა სასწავლო გეგმით გათვალისწინებულია საინჟინრო გრაფიკის სრული კურსის შესწავლა. ასევე შეიძლება გამოვიყენონ უმაღლესი პროფესიული განათლების სტუდენტებმა და ხაზვით დაინტერესებულმა პირებმა.</p>				

5	მ.სილოგავა, გ. ხვინია, ზ. ჯაფარიძე, თ. დოლიძე	მეთოდური მითითებები ლაბორატორიული სამუშაოების შესასრულებლად ურთიერთშეცვლად ობა, სტანდარტიზაცია და ტექნიკური გაზომვები	თბილისი 2015	48
ანოტაცია: ნაშრომში მოცემულია საზომი და საკონტროლო იარაღების კონსტრუქციისა და მუშაობის პრინციპების აღწერა, მათი გამოყენების კონკრეტული მაგალითები				
6	გ.ჩიტიაშვილი, ნ.ნოზაძე, ნ.მუმლაძე	ინგლისურ- ქართული განმარტებითი ლექსიკონი, კომპიუტერულ საინჟინრო გრაფიკაში მომუშავე სტუდენტებისთვის	თბილისი 2015	27
ანოტაცია: წინამდებარე, ინგლისურ-ქართული ლექსიკონი განკუთვნილია საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის უმაღლესი პროფესიული და საბაკალავრო განათლების პროგრამით მოსამზადებელი სტუდენტებისთვის, რომლებიც კომპიუტერულ საინჟინრო გრაფიკას პროგრამულ პაკეტ უტოლ -ის გამოყენებით. აღნიშნულ ლექსიკონში განმარტებულია ის სიტყვები, რომლებსაც სტუდენტი ძირითადად იყენებს კომპიუტერული პროგრამა AutoCAD-ის გამოყენებით სასწავლო პროგრამით გათვალისწინებული ამოცანების ასაგებად.				
7	ნ. მუმლაძე, მ. ბეგიაშვილი	მეთოდური მითითებები მსაზველობით გეომეტრიაში შუალედური ტესტირების ამოცანების ამოსახსნელად	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“ 2015	37

	<p>ანოტაცია:წინამდებარე მეთოდური მითითებები, განკუთვნილია სტუ-ს იმ ფაკულტეტის სტუდენტებისთვის, რომლებიც გადიან მსაზველობითი გეომეტრიის სასწავლო პროგრამით გათვალისწინებულ კურსს. წარმოდგენილ მეთოდურ მითითებებში განხილულია I და II შუალედური ტესტირების ამოცანების ამოხსნის გზები.</p>
--	--

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდები ს რაოდენობა
1	ზ.ნაცვლიშვილი ი. ბაციკაძე ზ. კვინიკაძე გ. ჩიტაიშვილი	მეორე რიგის ზედაპირების ურთიერთ-კვეთის წირის განსაზღვრა გრაფიკული და ანალიზური მეთოდებით.	ჟურნალი “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა 2015 წ.	ქ. თბილისი	10
<p>ანოტაცია: თანამედროვე ეტაპზე გეომეტრიული ხასიათის ამოცანების ამოხსნა ხდება გრაფიკული ან ანალიზური მეთოდებითა და ასევე კომპიუტერული ტექნიკის გამოყენებით. გეომეტრიაში გეომეტრიული ფიგურები მოცემულია გრაფიკულად. ამიტომ მიზანშეწონილია ზედაპირი განხილულ იქნას, როგორც რაიმე წირის სივრცეში თანამიმდევრული გარკვეული კანონით გადაადგილების შედეგი. გრაფიკული მეთოდი ხასიათდება სიმარტივეთა და თვალსაჩინოებით, მაგრამ შედეგს ვლტებულობთ ნაკლები სიზუსტით, თუმცა საინჟინრო ამოცანების გადასაწყვეტად საკლებით მისაღებია.</p>					
2	ნინო ნოზაძე, თამარ ბერიძე	ზოგიერთი პოზიციური ამოცანის ამოხსნა მაღლივნიშნულების ნი გეგმილების მეთოდის გამოყენებით	ჟურნალი “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა” #3(34) 2015 წ.	ქ. თბილისი	8

	<p>ანოტაცია: ნაშრომში განხილულია მსახველობითი გეომეტრიის ზოგიერთი პოზიციური ამოცანის ამოხსნა პროფ. ა. შავგულიძის მიერ დამუშავებული „მაღლივნიშნულებიანი გეგმილების მეთოდის“ გამოყენებით. ეს მეთოდი დამყარებულია პროფ. ი. ჯაფარიძის დამოუკიდებელი მოდელების სისტემის შემადგენელი a-5ტიპის მოდელის პროექციული რეალიზაციისერთ-ერთ შესაძლო სქემაზე. კერძოდ, დაგეგმილების კონსტრუქციული აპარატი გამოყენებულია კერძოშემთხვევის დროს, როდესაც ჰიპერბოლური წრფივი კონგრუენცია ორთოგონალურია. ამავე დროს, კონგრუენციის ერთი დირექტრისა d₂ ინციდენტურია Π₂-ის და მართობულია Π₁-ის, ხოლო მეორე დირექტრისა d₁ არის Π₁ სიბრტყის არასაკუთრივი წრფე. ამ მოდელს შეთავსებული აქვს დეკარტეს მართკუთხა კოორდინატთა სისტემა ისე, რომ d₂ემთხვევაz-ს. შედეგად მიიღება კომპლექსური ნახაზი, რომელიც წარმოადგენს სამგანზომილებიანი სივრცის ორთოგონალური გეგმილების ნახაზს, შევსებულს მაღლივი ნიშნულებით z=d₂წრფეზე.</p>				
3	<p>ნინო ნოზაძე, თამარ ბერიძე</p>	<p>სამთო-გეოლოგიური საინჟინრო პრაქტიკის ამოცანების ამოხსნა მაღლივნიშნულებიანი გეგმილების მეთოდის გამოყენებით</p>	<p>ჟურნალი “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა” №3(34) 2015წ.</p>	<p>ქ.თბილისი</p>	<p>6</p>
<p>ანოტაცია: სტატიაში სამთო-გეოლოგიური საინჟინრო პრაქტიკის ოთხი ამოცანა გადაწყვეტილია მაღლივნიშნულებიანი გეგმილების მეთოდის გამოყენებით. ამ მეთოდის უპირატესობა იმაში მდგომარეობს, რომ რიგი დამხმარე აგებებისა გატანილია ძირითადი გეგმის გარეთ და ამით მიღწეულია ნახაზის თვალსაჩინოება, გაზომვების სიმარტივე და დინამიურობა. მაღლივნიშნულებიანი გეგმილების მეთოდით პოზიციური და მეტრული ამოცანების ამოხსნის დროს ვსარგებლობთ რიცხვით ნიშნულებიანი გეგმილების მეთოდისათვის მიღებული ძირითადი ტერმინებითა და განმარტებებით.</p>					
4	<p>ლიანა ასათიანი</p>	<p>Геометрические построения на плоскости</p>	<p>ჟურნალი “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა” №1(32) 2015წ.</p>	<p>ქ.თბილისი</p>	<p>4</p>
<p>ანოტაცია: გეომეტრიული ადგილების მეთოდის გამოყენებით ამოხსნილია ამოცანა: მოცემულ a საფუზველზე აიგოს მოცემული კვადრატის ტოლდანი პარალელოგრამი b გვერდით ისე, რომ პარალელოგრამის დიაგონალების სიგრძეების შეფარდება იყოს m:n.</p>					

5.	ლიანა ასათიანი	მრავალწახნაგები	ჟურნალი “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა” №3(34) 2015წ.	ქ.თბილისი	4
<p>ანოტაცია: სტატია ატარებს ინფორმაციულ ხასიათს, გვაძლევს საშუალებას გავიგოთ ბევრი საინტერესო მრავალწახნაგების შესახებ. მაგალითად ის, რომ ორიგამები და კუსუდამები იგება წესიერი მრავალწახნაგების ან პუასონის სხეულების გამოყენებითა და მრავალი სხვა.</p>					
6	ნ. ჯავახიშვილი	მეტრული ამოცანების ამოხსნა ინვერსიის გამოყენებით	ჟურნალი “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა” №3(34) 2015წ.	ქ.თბილისი	6
<p>ანოტაცია: სტატიაში განხილულია გეომეტრიული ამოცანების ამოხსნის ორიგინალური ხერხი, მოცემულია მათი ამოხსნის სპეციფიკური მეთოდიკა. გადმოცემულია ინვერსიის ზოგიერთი თვისებები და მათი გამოყენება ამოცანების ამოხსნისათვის. ინვერსიული გარდაქმნების გამოყენება საგრძნობლად ამარტივებს გეომეტრიული ამოცანების ამოხსნას. გეომეტრიული ინვერსიის გარდაქმნა ეს არის წერტილების სიბრტყეზე გარდაქმნის განსაკუთრებული სახეობა. ამ გარდაქმნის პრაქტიკული ღირებულება მდგომარეობს იმაში, რომ წრეწირების შემცველი ამოცანების ამოხსნა დაიყვანოს წრეწირების შესაბამისი ამოცანების ამოხსნაზე, რომელთა ამოხსნა გაცილებით მარტივია.</p>					
7	მ.რ.კახიანი ს.ი.პრიხოლდკო	КЛАССИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ИССЛЕДОВАНИЮ УСТОЙЧИВОСТИ РЕГИОНАЛЬНЫХ ПРИРОДНО- ПРОМЫШЛЕННЫХ СИСТЕМ	Georgiam Engineering News, 2015,#4,vol.76	ქ.თბილისი	7
<p>ანოტაცია:სტატიაში განხილულია რეგიონალური საწარმო-ბუნებრივი სისტემების მდგრადობის თეორიის განვითარების კონცეფცია, აღნიშნული საკითხის განხილვისათვის საჭირო სისტემური მიდგომისა და თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენების საფუძველზე მონაცემთა რეგიონალური ბაზის შექმნის მიზნით.</p>					
8	მ.რ.კახიანი ს.ი.პრიხოლდკო	СИСТЕМНЫЙ ПОДХОД К АНАЛИЗУ РЕГИОНАЛЬНЫХ ПРИРОДНО-	ჟურნალი “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	ქ.თბილისი	9

		ПРОМЫШЛЕННЫХ СТРУКТУР (НА ПРИМЕРЕ ДОНБАССА И ТКИБУЛИ- ШАОРСКОГО МЕСТОРОЖДЕНИЯ).	№3(34) 2015წ.		
<p>ანოტაცია: დონბასისა და ტყიბული-შაორის საბადოების სათბობ-ენერგეტიკული კომპლექსის(სეკ) საწარმოები გაზრდილი რისკის შემცველები და მაღალი საწარმოო ხიფათის მატარებელი ობიექტები არიან, გააჩნიათ რა ტექნოგენური ხასიათის კარასტროფების მაღალ პოტენციურ შესაძლებლობები, სხვადასხვა ავარიების, ხალხსა და გარემოს მიმართ საფრთხის შესაძლებლობები. სეკ კომპლექსის საწარმოებისაგან გამომდინარე რისკების მრავალფეროვნება იძულებულს გვხდის განვახორციელოთ კომპლექსური მიდგომა აღნიშნული პრობლემებისადმი კატასტროფებისა და ავარიების მინიმალიზაციის მიზნით, აგრეთვე აუცილებელი ხდება რისკ-მენეჯმენტის სისტემის ორგანიზება, რომელიც მიმართული იქნება სხვადასხვა ხასიათის პრობლემების მაშტაბური კომპლექსის გადასაწყვეტად, რომლებშიც ეკოლოგიურ პრობლემებს დაეთმობათ ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ადგილი.</p>					
9	რ.ვარსიმაშვილი მ.კახიანი ზ.ვარსიმაშვილი	მრგვალი ექსცენტრული კონუსური კბილანის დამზადების ხერხი	ბრძანება პატენტის გაცემის თაობაზე 832 08.02.2015წ.საპატენტო მაცნე	ქ.თბილისი	25
<p>ანოტაცია: გამოგონებაში მოცემულია ექსცენტრული კონუსური კბილანის დამზადების ხერხი, რისთვისაც სპეციალური მოწყობილობების ნაცვლად გამოყენებულია ჩვეულებრივი მრგვალი კბილანების დასამზადებლად გამოყენებული კბილსაჭრელი ჩარხები, რაც მნიშვნელოვნად ამარტივებს ექსცენტრული კონუსური კბილანების დამზადების პროცესს.</p>					
10	გ.ჩიტაიშვილი, ზ. კვინიკაძე, ი. ბაციკაძე, გ.ნამგალაძე	მეორე რიგის ზედაპირების ურთიერთკვეთის წირის განსაზღვრა გრაფიკული და ანალიზური მეთოდებით	ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა თბილისი ISSN 1512-3537	ქ.თბილისი	10
<p>ანოტაცია: თანამედროვე ეტაპზე გეომეტრიული ხასიათის ამოცანების ამოხსნა ხდება გრაფიკული ან ანალიზური მეთოდებითა და ასევე კომპიუტერული ტექნიკის გამოყენებით. გეომეტრიაში გეომეტრიული ფიგურები მოცემულია გრაფიკულად.</p>					

	ამიტომ მიზანშეწონილია ზედაპირი განხილულ იქნას, როგორც რაიმე წირის სივრცეში თანამიმდევრული გარკვეული კანონით გადაადგილების შედეგი. გრაფიკული მეთოდი ხასიათდება სიმარტივითა და თვალსაჩინოებით, მაგრამ შედეგს ვღებულობთ ნაკლებისიზუსტით, თუმცასაინჟინრო ამოცანების გადასაწყვეტად სავსებით მისაღებია.				
11	გ.ჩიტაიშვილი, ზ. კვინიკაძე, ი. ბაციკაძე, ზ. ნაცვლიშვილი, მ. ხუბუტია	ბერკეტული მექანიზმების ანალიზისა და სინთეზის ამოცანების გადაწყვეტა კომპიუტერული ტექნიკის გამოყენებით	ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა თბილისი ISSN 1512-3537	ქ.თბილისი	10
<p>ანოტაცია: წარმოდგენილ ნაშრომში განხილულია როგორც ბრტყელი ასევე სივრცითი (სფერული) სახსრული მექანიზმების სტრუქტურული ანალიზისა და სინთეზის ზოგადი მეთოდური და პრაქტიკული საკითხები. აგებულია ბრტყელი და სფერული ხუთგოლა მექანიზმების სხვადასხვა წერტილების მიერ აღწერილი ტრაექტორიები. დადგენილია ის ძირითადი კრიტერიუმები რომლებიც უზრუნველყოფენ ერთი და იგივე სტრუქტურის მქონე მექანიზმების მიერ სხვადასხვა სახის ტრაექტორიის მიღებას. მათ აქვთ სუფთა გეომეტრიული ხასიათი, რადგან დამოკიდებული არიან მხოლოდ კინემატიკური სქემის მუდმივი პარამეტრებისა და მექანიზმების განზოგადოებული კოორდინატების მნიშვნელობაზე და რომელთა დაცვაც უზრუნველყოფს მექანიზმის ერთი და იგივე წერტილების მიერ სხვადასხვა ტრაექტორიების მიღებას.</p>					
12	გ.ჩიტაიშვილი, ნ. ნოზაძე	გრაფიკული მეთოდით და კომპიუტერული პროგრამების გამოყენებით სფერული ბერკეტული მექანიზმების მდებარეობის ფუნქციის განსაზღვრა	„საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა“ თბილისი საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“ ISBN 978-9941-20-575-0	ქ.თბილისი	5
<p>ანოტაცია: წარმოდგენილ ნაშრომში განხილულია სფერული მექანიზმების მდებარეობის ფუნქციის განსაზღვრის გრაფიკული მეთოდი, რომელიც წარმოადგენს ძირითად პრობლემას, როგორც ანალიზის ასევე სინთეზის ამოცანების გადაწყვეტისას. შემოთავაზებული ასხვადასხვა გეომეტრიული ფიგურის სფეროს ზედაპირზე მოძრაობის ამოცანების ამოხსნისადმი თვალსაჩინო და ნაკლებ შრომატევადი მიდგომა, რომელიც საშუალებას იძლევა მარტივად და ეფექტურად</p>					

განისახდვროს სფერული მექანიზმების ცალკეული წერტილების კოორდინატები.					
14	თ. ჩხაიძე, ბ. ჯაფარიძე, ლ. გოგოლაძე, დ. გონგლაძე	К вопросу повышения ресурса тяжелонагруженных безсепараторных подшипников качения	ჟურნალი “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა” №3(34) 2015წ.	ქ.თბილისი	9
<p>ანოტაცია: განიხილება უსეპარატორო გორგოლაჭიანი გორვის საკისრების რესურსის გაზრდის შესაძლებლობები, ჩატარებულია კვლევა კოშკურა პორტალურ ამწეზე ექსპლუატაციის პირობებში. კომპიუტერული პროგრამით მოდელირებულია გორგოლაჭების შესაძლო განლაგება, რომელიც იწვევს ექსტრემალურ პირობებს. განიხილება გორგოლაჭებს შორის ღრეჩოს გავლენა ნებისმიერ და გორგოლაჭიან საკისრებში საკონტაქტო ზედაპირების ცვეთის დონის ხარისხზე. შეთავაზებულია ტექნოლოგიური წინადადებები მათი მუშაუნარიანობის და საიმედოობის გაზრდისათვის.</p>					

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/ კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ნოდარ დავითაშვილი	Analysis of spherical five- bar hinged mechanisms with two degrees of	Scientific journal of IFTtoMM“Problems of Mechanics”, # 1(58), 2015	USA	6

		freedom and dwells of output link			
2	ნოდარ დავითაშვილი	On some problem of synthesis of spatial five-bar hinged mechanisms with two degrees of freedom	Journal of Mechanical Engineering and Application (USA), Vol. 2 issue 6, 2015	USA	6
3.	ნოდარ დავითაშვილი	Synthesis of hinged five-bar mechanisms with two degrees of freedom destined for food industry	Scientific Journal of IFToMM“Problems of Mechanics”. # 2(59), 2015	USA	7
4.	ნოდარ დავითაშვილი	Analysis of common problems of dynamics of spherical hinged mechanisms with 2 degrees of freedom	Scientific Journal of IFToMM“Problems of Mechanics”. # 4(61)	USA	10
5.	ლ.ზურაბიშვილი, ჯ. იოსებიძე, გაბრამიშვილი	Development of a nevmethol of runingin of moto cars tribolount”S”I	“nova” Publishers New-york 2015	USA	8
<p>ანოტაცია: დამუშავებულია მოხახუნე ზედაპირების მიმუშავების ახალი მეთოდი ნანოდისპერსიული ამორფული ნახშირბადის გამოყენებით, რომელსაც გააჩნია ხახუნის დროს მიკროალმასების ზედაპირული შრის წარმოქმნის უნარი.</p>					

შესაბამისად მცირდება ზედაპირების ცვეთა, ხახუნი და იზრდება ე.წ. “პიტინგამდე დრო” და “შემდგომი მოქმედების ეფექტი.					
6.	ლ.ზურაბიშვილი, გ.ბოგველიშვილი, გ.აბრამიშვილი	Greenind the car appluatio of universal motor and transmission Oil 2.	“nova” Publishers New-York2015	USA	7
<p>ანოტაცია: ნაშრომში ექსპერიმენტულად არის დასაბუთებული, რომ ავტორების მიერ შექმნილი ახალი საავტომობილო სამოტორო-სატრანსმისიო ზეთის გამოყენება უზრუნველყოფს ზეთის გამოცვლის ვადების გაზრდას 43%, ხოლო ჯამური მანვე გამონაბოლქვის შემცირებას 45%-ით.</p>					
7.	გ.ჩიტაიშვილი, ნ. ნოზაძე	ANALYSIS AND SYNTHESIS OF SPATIAL THREE- BAR MECHANISMS OF USING AUTOCAD AND INVENTOR SOFTWARE	ხელნაწერი გადაცემულია დასაბუჯდად	USA	6
<p>ანოტაცია: წარმოდგენილ ნაშრომში განხილულია სფერული მექანიზმების სინთეზის ტექნიკური ამოცანები, რომელიც წარმოადგენს ძირითად პრობლემას, როგორც ანალიზის ასევე სინთეზის ამოცანების გადაწყვეტისას. წარმოდგენილია სივრცითი სამრგოლიანი მექანიზმების კინემატიკური კვლევის ამოცანების ამოსწისადმი თვალსაჩინო და ნაკლებ შრომატევადი მიდგომა, რომელიც საშუალებას იძლევა მარტივად და ეფექტურად განისაზღვროს სივრცითი სამრგოლიანი მექანიზმების ცალკეული წერტილების კოორდინატები</p>					

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1.	Чхаидзе Тенгиз Беридзе Тамара Нозадзе Нино	Функциональные аспекты совершенствования управления объектов мезоуровня экономики	«РОССИЙСКАЯ АКАДЕМИЯ НАРОДНОГО ХОЗЯЙСТВА” Сосновый Бор 2015, 23апреля
<p>ანოტაცია: განიხილება შლიცისებრი ინსტრუმენტების ორიგინალური მაღალტექნოლოგიური პროცესით მიღების ხერხი, შეთავაზებულია ძალოვანი პარამეტრების გაანგარიშების მეთოდოლოგია.</p>			

სხვა აქტივობა

№	ავტორი	სლაიდები	საგნების დასახელება	სლაიდების რაოდენობა
1	ი. ბაციკაძე	სალექციო კურსისა და პრაქტიკული მეცადინეობის ჩასატარებლად კომპიუტერული ტექნიკის გამოყენებით	1. მხაზველობითი გეომეტრია, 2.საინჟინრო გრაფიკა, 3. ჩრდილები და პერსპექტივა 4.გეგმილური ხაზვა 5.სამშენებლო ხაზვა	ლექცია 2220 პრაქ. 1565 ლექცია 1126 პრაქ. 1102 ლექცია 2104 პრაქ. 1420 პრაქ. 70 პრაქ. 58

კვების ინფუსტრიის დეპარტამენტი № 505

დეპარტამენტის ხელმძღვანელი: თ.მეგრელიძე

დეპარტამენტის პერსონალური შემადგენლობა:

1. სრული პროფესორი: თამაზ მეგრელიძე,
2. სრული პროფესორი: ზურაბ ჯაფარიძე,
3. სრული პროფესორი: გივი გოლეთიანი,
4. ასოცირებული პროფესორი: გივი გუგულაშვილი,
5. ასისტენტ-პროფესორი: გიორგი ბერუაშვილი,
6. მოწვეული სრული პროფესორი: ნუგზარ ბაღათურია,
7. მოწვეული სრული პროფესორი: ნანა ბეგიაშვილი,
8. მოწვეული სრული პროფესორი: ლალი ტაბატაძე,
9. მოწვეული ასოცირებული პროფესორი: კონსტანტინე ფარცხალაძე,
10. მოწვეული ასოცირებული პროფესორი: გიული გოგოლი

სურსათის უვნებლობის მართვის ცენტრი:

1. რევაზ მელქაძე: წამყვანი მეცნიერ მუშაკი

**I.3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული
სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	დაფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	საკვებ-სამკურნალო მცენარეული ნედლეულის გადამუშავების რაციონალური ტექნოლო-	სსიპ შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი, საქართველოს ტექნიკური	თამაზ მეგრელიძე	ვ.ღვანლიანი გ.გუგულაშვილი ე.სადაღაშვილი

	გიების და მოწყო- ბილობების დამუ- შავება	უნივერსიტეტი		
<p>სამუშაო დასრულებულა 2015 წლის 25 მაისს. ლითონშია დამზადებული საკვებ-სამკურნალო მცენარეული ნედლეულის გადამამუშავების დანადგარი, რომელიც დამონტაჟებულია ქლანხსუთში შპს “არომატი-91“-ის ტერიტორიაზე. ჩატარებულმა ცდებმა, აჩვენეს მცენარეული ნედლეულის: კაკასიური დეკას, ეკალიპტის, მაცვლის, ჩაის და პიტნის ფოთლების გადამამუშავების მაღალი შედეგები. საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროდან მიღებულია დანადგარის და ახალი ტექნოლოგიის აღიარება.</p>				

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	თ.მეგრელიძე, გ.ბერუაშვილი, გ.გუგულაშვილი	კვების საწარმოთა სპეციალური სატრანსპორტო საშუალებები	თბილისი: ტექნიკური უნივერსიტეტი	79 გვ.
2	გ.ბერუაშვილი	კვების საწარმოების ტექნოლოგიური პროცესების ავტომატიზაციის საზომ-საკონტროლო ხელსაწყოები	თბილისი: ტექნიკური უნივერსიტეტი	130 გვ.
3	თ.მეგრელიძე, გ.ბერუაშვილი, გ.გუგულაშვილი	მაცივარი მანქანების და დანადგარების ავტომატიზაციის ხელსაწყოები და საშუალებები	თბილისი: ტექნიკური უნივერსიტეტი	115 გვ.
4	თ.მეგრელიძე, ო.ვეზირიშვილი,	თბური ტუმბო	თბილისი: ტექნიკური	161 გვ.

	ვ.ღვანლიანი, გ.გუგულაშვილი, ი.ფონხიძე		უნივერსიტეტი	
--	---	--	--------------	--

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	კ.ფარცხალაძე, გ.კვირიკაშვილი, გ.ხაჭაპურიძე	სამაცივრო დანადგარების ავტომატიზაციის თანამედროვე სისტემები	“ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა“ შამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი, № 1 (32), 2015 წ.	ქ.თბილისი, ტექნიკური უნივერსიტეტი	7
2	კ.ფარცხალაძე, გ.ხაჭაპურიძე	ავტორეფრიჟერატორების მაცივარდანადგარის ავტომატური მართვის უნივერსალური სისტემური ბლოკის შემუშავება	“ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა“ შამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი, № 1 (32), 2015 წ.	ქ.თბილისი, ტექნიკური უნივერსიტეტი	9

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	თ.მეგრელიძე ვ.ღვანლიანი გ.გუგულაშვილი ეს.სადალაშვილი	მცენარეული ნედლეულის გადამამუშავებელი დანადგარის გამოცდის შედეგები	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწოდებლობების პრობ-

	გ.პირველი		ღემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 11-19 გვ.
2	თ.მეგრელიძე გ.გოლეთიანი გ.გუგულაშვილი	პექტინის გამოყენება ფუნქციონალურ საკვებ პროდუქტებში	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწყობილობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 24-30 გვ.
3	თ.მეგრელიძე ვ.ღვინია გ.გუგულაშვილი ეს.ადალაშვილი გ.პირველი	მცენარეული ნედლეულის გადამუშავების ახალი ტექ- ნოლოგია და ტექ- ნოლოგიური მოწყობილობა	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწყობილობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 101-110 გვ.
4	თ.მეგრელიძე გ.გუგულაშვილი გ.პირველი	ვაშლისა და მსხლის ნაყოფიდან მიღებული პექტინუ-რი ნივთიერებების ცვლილებები მათი შენახვის პროცესში	კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწყობილობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 172-177 გვ.
5	თ.მეგრელიძე თ.ისაკაძე გ.გუგულაშვილი	მაცივარი მანქანების ეფექტურობის ზრდა თბომცვლელი აპარატების მოდერნიზაციის გზით	კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწყობილობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 194-199 გვ.
6	ვ.ღვინია გ.გუგულაშვილი გ.პირველი	ჩაის ფოთლიდან უჯრედული წვენის გამოყოფა მისი გა- ყინვა-გაღებობის გზით	კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწყობილობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 211-219 გვ.
7	თ.მეგრელიძე გ.გუგულაშვილი თ.ისაკაძე გ.ბერუაშვილი	სითხის რგოლიანი კომპრესორის მუშა კამერებში სითხის რგოლის მდგრადობის პირობების	კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწყობილობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული.

		განსაზღვრა	თბილისი 2015 წ. 219-224 გვ.
8	მ.ჯაფარიძე, მ.ხოშყარიძე	საკონიაკე სპირტის დასაძველებელი გამოფიტული მუხის კასრების ტექნოლოგიური რესურსის გაზრდა	კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწოდებლობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 138-143 გვ.
9	კ.ფარცხალაძე, გ.ხაჭაპურიძე	სატრანსპორტო რგოლის გაუმჯობესება უწყვეტი სამაცივრო ჯაჭვის რეალიზაციით	კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწოდებლობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 205-210 გვ.
10	კ.ფარცხალაძე, ა.ტყეშელაშვილი	Проектирование и внедрение холодильной установки для большегрузных камер краткосрочного хранения пищевых продуктов	კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწოდებლობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 228-232 გვ.
11	გ.ბერუაშვილი	ხილის საცავის დარის პარამეტრების განსაზღვრა	კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწოდებლობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 167-171 გვ.
12	გ.ბერუაშვილი	ჩილინდრული ბუნკერის გამოსასვლელი ხვრელის საკეტზე მოქმედი წნევის განსაზღვრა	კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწოდებლობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 178-185 გვ.
13	ნ.ქევიციანი, ზ.დვინიაშვილი, გ.გოლეთიანი გ.ქირია, ბ.ჩხაიძე	საშრობი დანადგარის შემუშავება ბიო ბრიკეტის წარმოებისათვის	კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწოდებლობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 39-44 გვ.
14	გ.გოგოლი,	ძეგვეულის ფარში	კონფერენციის “კვების

	ე.სადალაშვილი	მცენარეული ჰიდროკოლოიდების გამოყენების ტექნოლოგიური შესაძლებლობები და პრობლემები	მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწობილობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 45-49 გვ.
15	Т.Мегрелидзе А.Гасымова	Исследование процесса сушки чая при прерывистом облучении инфракрасными лучами	კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწობილობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 55-59 გვ.
16	Г.Голетиани З.Лазарашвили Г.Зубиашвили	Исследование нового метода смешивания сыпучих материалов	კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწობილობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 132-137 გვ.
17	З.Лазарашвили Г.Голетиани	Использование металлотканых фильтровальных материалов в пищевой промышленности	კონფერენციის “კვების მრეწველობის ტექ- ნოლოგიური პროცესების და მოწობილობების პრობ- ლემები“ შრომათა კრებული. თბილისი 2015 წ. 162-166 გვ.
18	თ.მეგრელიძე გ.გუგულაშვილი გ.პირველი	კარტოფილის ოზონირება მისი სამაცივრო შენახვისას	საერთაშორისო სა- მეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის “ფუნქციონალური დანიშნულების კვების პროდუქტების წარმოების ინოვაციური ტექ- ნოლოგიები“ შრომათა კრებული. ქუთაისი, 2015 წ. 289-292 გვ.
19	თ.მეგრელიძე თ.ისაკაძე ლ.გუგულაშვილი	მზის ენერჯით მომუშავე აბსორბციულ-დიფუზიური მაცივარი მანქანის ექსპერიმენტული კვლევა	საერთაშორისო სა- მეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის “ფუნქციონალური დანიშნულების კვების პროდუქტების წარმოების ინოვაციური ტექ- ნოლოგიები“ შრომათა კრებული. ქუთაისი, 2015 წ.

			487-490 გვ.
20	K.Vezirishvili-Nozadze N.Mirianashvili T.Megrelidze T.Gedevanishvili N.Grdzelishvili V.Bakhtadze V.Khatashvili	Energy Conservation with Heat Pump Technology in Milk Industry	აკადემიკოს ი.ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის “საინ-ფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა“ შრომათა კრებული. გვ. 579-583.
21	ლ.გუგულაშვილი ე.სადალაშვილი თ.ისაკაძე გ.პირველი გ.გუგულაშვილი	ეკოლოგიურად უსაფრთხო ჰიდრო-ენერგეტიკული დანადგარის ახალი კონსტრუქცია	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის “მდგრადი ენერგეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები“ მოხსენებების კრებული. ქუთაისი, 2015 წ. 307-310 გვ.

ლოგისტიკის დეპარტამენტი №507

დეპარტამენტის ხელმძღვანელი: პროფესორი გიორგი დობორჯგინიძე

დეპარტამენტის პროფესორები:

რეზო თედორაძე

თეიმურაზ გორშკოვი

ლევან ბოცვაძე

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ლ.ბოცვაძე, მ. მეზურიშვილი, ვ. ბოცვაძე, დ.შარაბიძე	ინტერმოდალური გადაზიდვების მართვა	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ქუთაისის ა.წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, გამომცემლობა, თბილისი, 2015	521
სახელმძღვანელო საერთაშორისო ინტერმოდალურ გადაზიდვებში ოთხი სახის ტრანსპორტის გამოყენებით უნივერსიტეტების, სატრანსპორტო და ლოგისტიკის სპეციალობის სტუდენტებისთვის, ბიზნესმენებისათვის, სპეციალისტებისთვის				
№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
2	ლ.ბოცვაძე, თ. გრიგორაშვილი	ინტეგრირებული ლოგისტიკის მენეჯმენტი	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, საგამომცემლო სახლი „უნივერსალი“, თბილისი 2015	711
სახელმძღვანელო მიწოდებათა ჯაჭვის სფეროში უნივერსიტეტების ბიზნესის ორგანიზაციისა და მართვის, სატრანსპორტო და ლოგისტიკის სტუდენტებისათვის, ბიზნესმენებისათვის, სპეციალისტებისათვის				
№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
3	ლ.ბოცვაძე, თ	მიწოდებათა ჯაჭვის	საქართველოს	

	გრიგორაშვილი	მენჯემენტი	ტექნიკური უნივერსიტეტი, საგამოცემლო სახლი „ უნივერსალი“, თბილისი, 2015	577
სახელმძღვანელო უნივერსიტეტების სატრანსპორტო და ლოგისტიკის სპეციალობის სტუდენტებისათვის, ბიზნესმენებისა და სპეციალისტებისათვის				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათა- ური, ჟურნა- ლის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	გ. დობორჯგინიძე	Анализ Состояния и Тенденции Развития Логистического Рынка Южного Кавказа,	4	სტუ-ს ტრანსპორტისა და მანქანათმშენებლო ბის ფაკულტეტი	6
2	გ. დობორჯგინიძე	ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლ ობა მიწოდების ჯაჭვის ეფექტურობის შეფასება ქართულ კომპანიებში, ეკონომიკა და ბიზნესი, ჟურნალი	4	თსუ-ს ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტი	16

3	გ. დობორჯგინიძე	ЛОГИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ ГРУЗОВЫХ ПЕРЕВОЗОК НА УЧАСТКЕ КОРИДОРА «ТРАСЕКА» В ГРУЗИИ	4	სტუ-ს ტრანსპორტისა და მანქანათმშენებლობის ფაკულტეტი	7
---	-----------------	---	---	---	---

Анализ Состояния и Тенденции Развития Логистического Рынка Южного Кавказа

ლოგისტიკა წარმოადგენს სამხრეთ კავკასიის ქვეყნების ეკონომიკის მნიშვნელოვან ფაქტორს. ეფექტიანი ლოგისტიკური სისტემის შექმნა იძლევა შესაძლებლობას რეგიონის საერთაშორისო ლოგისტიკურ ქსელში ინტეგრირებისათვის და გლობალური მოთამაშეების მოზიდვისათვის. ერთერთი მნიშვნელოვანი ნაბიჯი სამხრეთ კავკასიის, როგორც კონკურენტუნარიანი ლოგისტიკური ადგილმდებარეობის ჩამოყალიბებისკენ არის ლოგისტიკური ინფრასტრუქტურის სისტემური განვითარება, რომელიც შესძენს მის სატრანსპორტო სისტემას ქსელურ ეფექტს და გაზრდის ეფექტურობას.

მიწოდების ჯაჭვის ეფექტურობის შეფასება ქართულ კომპანიებში

ბოლო წლებში მიწოდების ჯაჭვის ეფექტურობის შეფასება ჩამოყალიბდა როგორც კომპანიებში მიწოდების ჯაჭვის სტრატეგიული მართვისა და მისი მუდმივი კონტროლის ინსტრუმენტი, რომელიც ეხმარება კომპანიებს მიაღწიონ დასახულ მიზნებს. იგი საშუალებას იძლევა მოხდეს მიწოდების ჯაჭვის ეფექტურობის მუდმივი გაუმჯობესება, რაც პირდაპირ დაკავშირებულია კომპანიების კონკურენტუნარიანობის ამაღლებასთან.

ნაშრომში განხილულია 2014 წლის ბოლოს საქართველოში ჩატარებული მიწოდების ჯაჭვის კვლევის შედეგები და წარმოდგენილია საქართველოს მიწოდების ჯაჭვის სექტორის ეფექტურობის შეფასების მაჩვენებლები. აღნიშნული კვლევა ჩატარდა დელოიტ კონსალტინგის, საქართველოს ლოგისტიკის ასოციაციისა და საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ლოგისტიკის დეპარტამენტის ერთობლივი თანამშრომლობით.

ЛОГИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ ГРУЗОВЫХ ПЕРЕВОЗОК НА УЧАСТКЕ

В статье анализируются показатели грузооборота на Грузинском участке коридора «ТРАСЕКА». Дается логистический анализ грузооборота и сделан прогноз закономерности его роста до 2020 года. Проведены исследования уровня загрязнения атмосферы на этом участке коридора «ТРАСЕКА» вредными веществами от выхлопных газов автомобильного транспорта и возникшие при этом экологические проблемы. Указан способ улучшения экологического состояния на «ТРАСЕКА» путем оптимизаций транспортных процессов с использованием логистических систем (внедрение интермодальных, комбинированных и контрейлерных перевозок с целью перераспределения грузопотоков на более экологичный железнодорожный транспорт), что требует организационную, технологическую и техническую усовершенствования

инфраструктуры «ТРАСЕКА» на уровне международных стандартов.

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
4	რ.თედორაძე	ევროპა-კავკასია-აზიის საერთაშორისო სატრანსპორტო დერეფნის („ტრასეკა“) ეკოლოგიური უსაფრთხოების პრობლემების ლოგისტიკური ანალიზი	2(33)	ტრანსპორტი და მანქანათმსენებლობა, თბილისი 2015	p.218-223
<p>ჰაერი ადამიანისათვის უმთავრესი სასიცოცხლო რესურსია. გარემოს ერთერთი მნიშვნელოვანი და მახინძურებელია ავტოტრანსპორტი. ამიტომ ნაშრომში ეკოლოგიის პრობლემებში ძირითადად განვიხილავთ, საავტომობილო ტრანსპორტის მიერ ატმოსფერული ჰაერის ადამიანის ჯამრთელობისათვის მავნე ნივთიერებებით დაბინძურების პრობლემებს. ატმოსფეროს დაბინძურება ისეთი ნივთიერებებისაგან, როგორცაა: ნახშირბადის, აზოტისა და გოგირდის ოქსიდები, ჰვარტლი, ორგანული ნივთიერებების მყარი ნაწილაკების დასაშვებზე მაღალი კონცენტრაციები, მავნე ზემოქმედებს არამარტო ადამიანის ჯამრთელობაზე, არამედ საერთოდ ბუნებასა და მატერიალურ ფასეულობებზე.</p>					
№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
5	თ.გორშკოვი, თ. გორეხიანი	მულტიმოდალური ლოგისტიკური ცენტრების განვითარების მსოფლიო პრაქტიკა	2(52)	„ინტელექტი“ თბილისი	8
<p>განხილულია და გაანალიზებულია ლოგისტიკური ცენტრების სტრუქტურა და განვითარების ტენდენციები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნების მაგალითზე. შემუშავებულია ძირითადი მიმართულებები და ტენდენციები ლოგისტიკური ცენტრების განვითარების სფეროში.</p>					
№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის / კრებულის	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა

			ნომერი		
6	თ. გორშკოვი	Приоритетные области транспортных исследований в Грузии	3(33)	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი	3
ევროკავშირის სატრანსპორტო პოლიტიკის შესაბამისად განხილულია ის ძირითადი მიმართულებები სადაც უნდა განხორციელდეს სატრანსპორტო კვლევები საქართველოს სატრანსპორტო სისტემისთვის.					

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/ კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	რ.თედორაძე	Improvement of Vehicle Capaciti by Adapting of Its Operational Properties to Maintenance Conditions	5	Innovative Methods for Improvement of Technical, Economic and Ecological Efficiency of Motor Cars. <i>Published by Nova Science Publishers, Inc. NewYork. 2015.</i>	p.127-132
სტატიაში განხილულია მოძრაობის პირობების ლოგისტიკური ანალიზის საფუძველზე სატრანსპორტო საშუალების შერჩევის პრობლემა მისი ეფექტურობის და ეკოლოგიურობის მაჩვენებელი პარამეტრების კრიტერიუმებით.					

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
2	რ.თედორაძე	RATE OF REDUCTION OF ATMOSPHERIC POLLUTION ON THE INTERNATIONAL HIGHWAYS BY THE LOGISTIC ORGANIZATION OF COMBINATION TRANSPORTATION	7	დუბაის ტექნიკური უნივერსიტეტი	75-79

სტატიაში მოცემულია ტრასეკას კორიდოს საქართველოს მონაკვეთზე ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესების ანალიზი კომბინირებული გადაზიდვების იმპლემენტაციის გზით.

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის / კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
3	თ.გორშკოვი, ნ.კუპრაძე	Международная конференция «Актуальные проблемы менеджмента в условиях инновационного развития экономики», тезисы докладов, 2015г.	7	Луцк, Украина	2

სტატიაში განხილულია საკონტეინერო გადაზიდვების და მთლიანად სისტემის განვითარება საქართველოში. აღწერილია ძირითადი მიმართულებები და სტრატეგია ამ პრობლემის გადასაწყვეტად.

ტრანსპორტის და მანქანათმშენებლობის მინიჭების დეპარტამენტი №508

დეპარტამენტის ხელმძღვანელი: პროფესორი გოდერძი ტყეშელაშვილი

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემაღენლობა:

ტყეშელაშვილი გოდერძი-პროფესორი
 კილაძე თამარი-პროფესორი
 დიდიშვილი ნინო-პროფესორი
 ზუბიაშვილი მარიამი-პროფესორი
 წიკლაური ჟუჟუნა-პროფესორი
 მოისწრაფიშვილი მზია-ასოცირებული პროფესორი
 ელგენდარაშვილი ცირა - ასოცირებული პროფესორი
 რიხაძე თამარი - ასოცირებული პროფესორი

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	მ.მოისწრაფიშვილი, თ. არჩვაძე	ფირმის სამეურნეო საქმიანობის ანალიზი.	მეთოდიკა, თბილისი 2015წ. უაკ 626.9 “პარნასი”.	გვ.54
<p>ნაშრომი წარმოადგენს ეკონომიკური მასალების ნაკრებს, რომელსაც გამოყენება აქვს ფირმის სამეურნეო საქმიანობის ეკონომიკური ანალიზის ჩატარებისას. მეთოდიკა ემსახურება პრაქტიკულ მეცადინეობას.</p>				

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	გ.ტყეშელაშვილი მ.ზუბიაშვილი თ. კილაძე	ფირმის მენეჯმენტი	სტუ.	გვ. 305

სახელმძღვანელოში განხილულია საწარმოს მართვის პოლიტიკა და მართვის თანამედროვე მიდგომები, ძირითადი დებულებები, ასევე ის საკითხები, რომლებიც მნიშვნელოვანწილად განსაზღვრავს თანამედროვე საწარმოს საქმიანობის ეფექტიანობას.

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
2	ყ. ნემსაძე ზ. ნემსაძე	ბუღალტრული (ფინანსური) აღრიცხვის საფუძვლები”	სტუ	გვ.230

განხილულია ფინანსური აღრიცხვის თეორიული და პრაქტიკული საკითხები. განსაკუთრებული ყურადღება აქვს დათმობილი საერთაშორისო სტანდარტების ფინანსური სისტემით წარმოებას.

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
3	ყ. ნემსაძე, ნ. მარტიაშვილი	ფინანსური პოლიტიკა საფირმო ორგანიზაციებში	აკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი	გვ.200

სახელმძღვანელოში განხილულია გამანაწილებელი ფუნქციები, საერთაშორისო კორპორაციული და შიდაეკონომიკური სეგმენტების მიხედვით, საბაზრო ეკონომიკისა და სოციალურ-ეკონომიკური ნიშანდობლობის მიხედვით.

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
4	ნ. აჩუაშვილი ი.გოდერძიშვილი	ბუღალტრული აღრიცხვის საფუძვლები	თბილისი 2015წ.	180 გვ.

ჩვენი ქვეყნის საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლამ წინა პლანზე გადმოსწია საბაზრო ეკონომიკის ფუნდამენტალური პრინციპები. ავტორის თვალსაზრისით ნაშრომი წარმოადგენს საწარმოს სააღრიცხვო ციკლის წარმატებით განხორციელების დამხმარე საშუალებას.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	თ. კილაძე ნ.დიდიშვილი	საწარმოში მარკეტინგის ანალიტიკური ფუნქციის მნიშვნელობა	“ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა” №1 (32) 2015წ.	სტუ	112–118
<p>ორგანიზაციის ფინანსური წარმატება ხშირად დამოკიდებულია მის მარკეტინგულ სამსახურებზე. ინანსები, წარმოება, ბუღალტერია და კომპანიის მოღვაწეობის სხვა მხარეები ნაკლებად მნიშვნელოვანია იმ შემთხვევაში, როდესაც არ არის საკმარისი მოთხოვნილება წარმოებასა და მომსახურებაზე.</p>					

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
2	ბ.ტყეშელაშვილი ი.გიგაური, თ.კილაძე	პროდუქციის კონკურენტუნარიანობის როლი და სტრატეგიები საწარმოთა ანტიკრიზისულ მართვაში.	“ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა” №1 (32) 2015წ.	სტუ.	118–124
<p>ბოლო პერიოდი საქართველოს ეკონომიკაში მიმდინარე ნეგატიურმა პროცესებმა გამოიწვია უმეტეს საწარმოთა გაკოტრება, რასაც ადასტურებს ექსპორტის შემცირება მოსახლეობის ცხოვრების მკვეთრი გაუარესება, ფინანსური ბაზრის დესტაბილიზაცია.</p>					

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
3	Jujuna Tsiklauri- Shengelia, Revaz Shengelia, Natia Shengelia, (შუაშუნა	რისკის ტიპები და ჰეჯირების ტექნიკა ფინანსურ მენეჯმენტში	ჟურ. “ეკონომიკა”, 2015, №1-2	თბილისი	8

წიკლაური- შენგელია, რევაზ შენგელია, ნათია შენგელია)				
<p>ფინანსურ მენეჯმენტს, შეუძლია რა გადამწყვეტი როლი ითამაშოს ბიზნესის არსებობასა და განვითარებაში, იგი ისეთი მნიშვნელოვანია კომპანიისთვის, როგორც წარმოება, PR და მარკეტინგი. მოკლედ, ფინანსური მენეჯმენტი ნიშნავს საწარმოს ფინანსური რესურსებისა და ზოგადად საქმიანობის ეფექტურად დაგეგმვას, ორგანიზებას, მართვასა და კონტროლს.</p>				

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
4	უუუუნა წიკლაური - შენგელია რევაზ შენგელია, ნათია შენგელია.	ინვესტიცია ხალხისთვის თუ მხოლოდ ინვესტორისა და “ელიტისთვის”	ჟურ. “ეკონომიკა”, 2015, №3-4	თბილისი	15
<p>ცნობილია, რომ უცხოელი ინვესტორი კაპიტალს არ დააბანდებს ისეთ ქვეყანაში, სადაც შიდა ინვესტიციური პრაქტიკა მოშლილია. გამომდინარე აქედან, შეიძლება დავასკვნათ, რომ ინვესტიციური კრიზისის დაძლევის, და, მაშასადამე, უცხოური ინვესტიციების გადიდების კატალიზატორად შეიძლება მივიჩნიოთ შიდა საინვესტიციო საქმიანობის გააქტიურება.</p>					

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებუ- ლის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
5	თ. კილაძე ი. თედევეი	კონომიკური ინტერესები და მათი როლი კორპორაციულ	ჟურნალი “ეკონომიკა” №5-6, 2015წ.	ჟ. “ეკონომიკა”	გვ. 119-130

		ურთიერთობებში	.		
ანოტაციები					
<p>სტატიაში განხილულია ეკონომიკური მოთხოვნილებებისა და ინტერესთა ურთიერთკავშირი, სამეურნეო სუბიექტების ეკონომიკური ინტერესები, მათი იერარქია და შეთანხმების სპეციფიკა მბრძანებლურ-ადმინისტრაციული და საბაზრო ეკონომიკის პირობებში.</p>					

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
6	თ.კილაძე ნ.ყიფიანი	საქართველოს საავტომობილო ტრანსპორტის განვითარების პრობლემები	ჟ."მოამბე" XX11" 2015წ.	საქართველოს ბიზნესის მეცნიერებათა აკადემია.	გვ. 35-40
<p>ტრანსპორტი საქართველოს ეროვნული ეკონომიკის მნიშვნელოვანი შემადგენელი ნაწილია, რასაც ქვეყნის გეოპოლიტიკური მდებარეობა განაპირობებს. ტრანზიტული ტვირთბრუნვის მნიშვნელოვანი მოცულობისათვის იგი მისაღები უნდა იყოს.</p>					

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
7	მოსწრაფიშვილი მზია	ტრანსპორტი და ეკოლოგია	ჟურნალი "განათლება" ISS 1512-102X №3(13).	ქ.თბილისი, 2015წ.	გვ.11
<p>ტრანსპორტი ადამიანის ყოფაცხოვრების ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ატრიბუტია, რომელიც განუწყვეტლივ განიცდის განვითარებას და სრულყოფას,თუმცა ეს განვითარება უნდა განხილვოდეს კაცობრიობის მიღებული გამოცდილებით და სისტემის –“ადამიანი-გარემო” ბალანსის შენარჩუნებით,რათა დედამიწა თავისი მოსახლეობით დაცული იქნას ეკოლოგიური კატასტროფისაგან.</p>					

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
8	მოსწრაფიშვილი მზია	მოსახლეობის აღწერაში გამოყენებული სიასხეები.	ჟურნალი "ხელისუფლება და საზოგადოება" ISS N1512-374X #2(34)	ქ. თბილისი 2015 წელი.	გვ.137-144

სტატიაში ჩამოთვლილია და გაშუქებულია საკითხები, რომელიც მოცემული იყო გამოკითხვის პროგრამაში. კითხვები დაკავშირებულია ძველი აღწერის მასალებთან და გაკეთდა დასკვნა, რომ ახალი მოცემულობით მიღებული შედეგები ევროპის ქვეყნებთან პარალელის გავლებაში დაგვეხმარება და შესაბამის სამსახურებს მიმართულებას მისცემს სწორი პოლიტიკის გატარებაში.

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
9	ჟუჟუნა წიკლაური – შენგელია, რევაზ შენგელია.	მეცნიერულ-ტექნიკური ცოდნის დაბალი დონე - ეკონომიკური ზრდის უმთავრესი შემაფერხებელი ფაქტორი კრეატიული ეკონომიკის პირობებში	ჟურ. "ეკონომიკა", 2015, №7-9	თბილისი	13

ბოლო პერიოდის სოციალურ-ეკონომიკური მაჩვენებლებიდან გამომდინარე ნაშრომში ნაჩვენებია, რომ კრეატიული ეკონომიკის პირობებში ქვეყნის განვითარების დონის ამაღლების უმთავრესი საშუალებაა მოსახლეობის საყოველთაო კეთილდღეობისკენ მიმართული სწრაფი ეკონომიკური ზრდა, ხოლო ასეთი ეკონომიკური ზრდის ძირითადი ფაქტორი- მეცნიერულ-ტექნიკური ცოდნის, მისი განახლება-კვლავწარმოების მაღალი დონე.

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
10	თ.რუხაძე ც.ელგენდარაშვილი თ. ქამხაძე	ფირმის სტრუქტურის სირთულის შეფასება და პატერნ ანალიზის გამოყენება ორგანიზაციულ სტრუქტურებში.	თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული VII“ 2015 წ.	თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი.	გვ.433-439
<p>ნაშრომში განხილულია შემდეგი საკითხი: სხვადასხვა სახის ორგანიზაციებში სტრუქტურათა რაციონალიზაციის პრაქტიკულ საქმიანობაში პატერნ ანალიზის გამოყენებამ უჩვენა, რომ შესაძლებელია მოიძებნოს ორგანიზაციული სტრუქტურის ეფექტური (სირთულისა და მდგრადობის თვალსაზრისით) ვარიანტი. შესარჩევად, საკმარისი არ არის ორგანიზაციის საქმიანობის თავისებურებების შესახებ გარკვეული წარმოდგენა ვიქონიოთ, საჭიროა ასევე კარგი ინტუიცია, რომელიც მოაქვს გამოცდილებას</p>					

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
11	ა. კურტანიძე ბ. ცისკარიძე	სამრეწველო ბიზნესში პროექტების მენეჯმენტის კვლევის და სრულყოფის მიმართულებათა დადგენა	თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული VII“ 2015 წ.	თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი.	4გვ.
<p>სტატიაში განხილულია სამრეწველო ბიზნესში პროექტების მენეჯმენტის კვლევისათვის მართვის ავტომატიზირებული სისტემა მაღალი დონის ინფორმაციული უზრუნველყოფით, რაც გამორიცხავს პარალელური სამუშაოების ჩატარებას, გადაზიდვების დაბლირებას, ტვირთებით და მგზავრებით ერთ მარშრუტზე მაქსიმალურად დატვირთვას.</p>					

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ჟუჟუნა წიკლაური-შენგელია, რევაზ შენგელია.	მეცნიერულ-ტექნიკური ცოდნის განახლება- კვლავწარმოების მაღალი დონე-კრეატიული ეკონომიკის განვითარების ძირითადი ფაქტორი	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია “ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები გუშინ დღეს, ხვალ” თბილისი, 17-18 ოქტომბერი, 2015წ.
<p>კრეატიული ეკონომიკის პირობებში ქვეყნის განვითარების დონის ამაღლების უმთავრესი საშუალებაა მოსახლეობის საყოველთაო კეთილდღეობისკენ მიმართული სწრაფი ეკონომიკური ზრდა, ხოლო ასეთი ეკონომიკური ზრდის ძირითადი ფაქტორი – მეცნიერულტექნიკური ცოდნის, მისი განახლება-კვლავწარმოების მაღალი დონე</p>			

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
2	Jujuna Tsiklauri-Shengelia, Revaz Shengelia , Natia Shengelia. (რევაზ შენგელია, ნათია შენგელია, ჟუჟუნა წიკლაური-შენგელია)	The Types of Risks and Hedging Techniques	ახალგაზრდა მეცნიერთა კონფერენცია თბილისი, 18-19 მაისი, 2015წ.
<p>ფინანსური რისკ-მენეჯმენტი მთავარ აქცენტს აკეთებს, როდის და რა ფინანსური ინსტრუმენტების გამოყენებით დაიცვას ბიზნესის სხვადასხვა რისკებისგან. ფინანსურ რისკ-მენეჯმენტს შეუძლია, ბიზნესს აარიდოს და დაიცვას იგი სხვადასხვა მოსალოდნელი საფრთხეებისაგან, მაგალითად, როგორცაა: საკრედიტო, საბაზრო, უცხოური სავალუტო, ინფლაციის, ლიკვიდურობის, სექტორის და სხვა რისკები.</p>			

საავტომობილო ტრანსპორტის დეპარტამენტი № 509

დეპარტამენტის ხელმძღვანელი: ჯუმბერ იოსებძე

დეპარტამენტის აკადემიური პერსონალი

პროფესორები:

ო.გელაშვილი, ჯ.იოსებძე,
 გ.აბრამიშვილი, ნ.ნავაძე,
 ზ.ბოგველიშვილი, ვ. ლეკიაშვილი,
 ლ. ბუბუტიშვილი, დ. ძოწენიძე

ასოცირებული პროფესორები:

ხ. მღებრიშვილი, ნ. თოფურია, დ. ფრიდონაშვილი, გ. მიქაძე,
 ვ.ქართველიშვილი, მ. ტურიაშვილი, ნ. დიასამიძე

ასისტ. პროფესორი: მ. ზურიკაშვილი

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ჯ. იოსებძე, ო.გელაშვილი, ნ. ნავაძე, გ. აბრამიშვილი, გ. ტყეშელაშვილი, ხ.მღებრიშვილი,	ავტოსატრანსპორტო ტერმინოლოგიის ცნობარი.	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. თბილისი, 2015. სტუ-ს გრიფით.	187

	დ. ფრიდონაშვილი			
<p>სახელმძღვანელოში წარმოდგენილია ფართოდ და კომპლექსური სახით ავტოტრანსპორტის ტერმინოლოგია. როგორც ცნობილია, საავტომობილო ტრანსპორტი ქვეყნის ეროვნული მეურნეობის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი დარგია. საკმარისია აღინიშნოს, რომ საქართველოში სამგზავრო გადაყვანების და სატვირთო გადაზიდვების დაახლოებით 70% საავტომობილო ტრანსპორტზე მოდის. უკანასკნელი, ფართო გაგებით, მოიცავს საავტომობილო გადაყვანა-გადაზიდვებს, საგზაო მოძრაობის და ეკოლოგიურ უსაფრთხოებას, ავტომობილების სერვისს, ავტოტრანსპორტის ლოგისტიკას და მენეჯმენტს.</p> <p>აღნიშნულის შესაბამისად “ავტოსატრანსპორტო ტერმინოლოგიის ცნობარში“ წარმოდგენილია ტერმინები და ძირითადი განმარტებები ავტოსატრანსპორტო კომპლექსის ზემოთ მითითებული შემადგენელი ნაწილების მიხედვით.</p>				
2	ნუგზარ ნავაძე ოთარ გელაშვილი	საქართველოს საავტომობილო ტრანსპორტის ფუნქციონირების სამართლებრივი საფუძვლები	რეკომენდირებულია სტუ-ს სარედაქციო- საგამომცემლო საბჭოს მიერ. გამომცემელი შპს “დანი”	272
<p>სახელმძღვანელოში თანამიმდევრულად, იერარქიის შესაბამისად არის განხილული ძირითადი ნორმატიული აქტების მთავარი მოთხოვნები, მიღების და ძალაში შესვლის წესები, რომელთა პრაქტიკულად განხორციელება დიდად გარანტირებულს გახდის საავტომობილო ტრანსპორტის სფეროში საშემსრულებლო და ტექნოლოგიური პროცესების სამართლებრივად წარმართვას, რაც უაღრესად მნიშვნელოვანია, როგორც დარგის ხელმძღვანელი მუშაკებისათვის, ისე სისტემაში დასაქმებული ინჟინერ-ტექნიკური პერსონალის და მათთან დაკავშირებული ფიზიკური თუ იურიდიული პირებისათვის. განკუთვნილია, როგორც საავტომობილო ტრანსპორტის, ასევე ბიზნესის ორგანიზაციისა და მართვის მიმართულებების სტუდენტების, მაგისტრანტების და დოქტორანტებისათვის.</p>				
3	ვ. ქართველიშვილი მ. ბარბაქაძე, გ. არჩვაძე	დატვირთვა-განტვირთვის მექანიზაცია საზღვაო ტრანსპორტზე	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. თბილისი, 2015.	252
<p>სახელმძღვანელოში განხილულია ნავსადგურებში და საზღვაო ტრანსპორტზე ტვირთების დატვირთვა-განტვირთვის სამუშაოების მექანიზაციისა და ავტომატიზაციისთვის საჭირო თანამედროვე ტექნიკური აღჭურვა და შესაძლებლობანი</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	<p>ჯ. იოსებიძე ა. ბეჟანიშვილი დ. ალადაშვილი ზ. მიქაძე</p>	<p>ბუნებრივ გაზზე მომუშავე საავტომობილო გაზსაკრები საკომპრესორო სადგურების მეურნეობა. “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა</p>	<p>“ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა” № 1 (32) , 2015</p>	<p>ქ. თბილისი, სტუ</p>	<p>12</p>
<p>ნაშრომში ექსპერიმენტალურადაა დადგენილი, რომ საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში დამუშავებული საავტომობილო სამოტორო-სატრანსმისიო ზეთების გამოყენება, სასქონლო ძრავისა და სატრანსმისიო ზეთებთან შედარებით, უზრუნველყოფს მსუბუქი ავტომობილების გამონაბოლქვი მავნე კომპონენტების ჯამური რაოდენობის საშუალოდ 4,8%-ით შემცირებას, ხოლო ზეთების გამოცვლია ვადების 43%-ით გაზრდას, რაც განაპირობებს ავტომობილების ეკოლოგიურობის მნიშვნელოვან ამაღლებას.</p>					
2	<p>ნუგზარ ნავაძე მიხეილ ნავაძე</p>	<p>ქუთაისის საქალაქო სატრანსპორტო მომსახურების მდგომარეობა და მისი გაუმჯობესების ღონისძიებები. “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”</p>	<p>№1(32),2015</p>	<p>თბილისი. სატრანსპორტო და მანქანათმშენებლობის ფაკულტეტი</p>	<p>10</p>

ქუთაისის სატრანსპორტო მომსახურებას ანხორციელებს მხოლოდ საქალაქო სამგზავრო საავტომობილო ტრანსპორტი, ქალაქის საავტობუსო სამარშრუტო ქსელის მთლიანი სიგრძე 155 კმ-ს, მარშრუტების საშუალო სიგრძე კი 15 კმ-ს, ერთი მგზავრის მგზავრობის საშუალო მანძილი კი დაახლოებით 6-7 კმ-ს შეადგენს. მიკროავტობუსების 40 მარშრუტზე 300-ზე მეტი, ხოლო მსუბუქი ავტომობილების 5 მარშრუტზე 10 სატრანსპორტო საშუალება მუშაობს, მგზავრთა გადაყვანას აწარმოებს ასევე კერძო მფლობელობაში მყოფი მსუბუქი ტაქსები. წლიურად გადაყვანილი მგზავრების საშუალო რაოდენობა 32 მილიონს შეადგენს.

ქუთაისის გეოპოლიტიკურმა მდებარეობამ, როგორც ერთის მხრივ ევროპა და აზიის ქვეყნებს შორის და მეორე მხრივ საქართველოს დასავლეთ და აღმოსავლეთ რეგიონებს შორის დამაკავშირებელი სატრანსპორტო დერეფნის ნაწილმა განსაკუთრებული მნიშვნელობა შეიძინა, ის ისტორიული ღირსშესანიშნაობები კი, რომელიც ქუთაისს და მის შემოგარენს გააჩნია, თანამედროვე ტურიზმის განვითარების უდიდეს შესაძლებლობებს იძლევა და პირდაპირ მიუთითებს ქუთაისის საქალაქო სატრანსპორტო მომსახურების გაუმჯობესების აუცილებლობაზე.

3	ნუგზარ ნავაძე დავით ლეკვეიშვილი	თბილისი- რუსთავის სატრანსპორტო კავშირის განსა- კუთრებული თავისებურებები და პერსპექტი- ვები.“ტრანსპორტი და მანქანათ- მშენებლობა”	№2(33),2015წ.	თბილისი. სატრანსპორტო და მანქანათმშენებლობის ფაკულტეტი	8
---	------------------------------------	--	---------------	---	---

თბილისსა და რუსთავს შორის სატრანსპორტო კავშირი ძირითადად კერძო მფლობელობაში მყოფი მსუბუქი ავტომობილებით და მიკროავტობუსების სამარშრუტო ხაზებით ხორციელდება, ეს უკანასკნელი აუცილებელი სატრანსპორტო კავშირურთიერთობიდან გამომდინარე უდიდეს მნიშვნელობას იძენს, მარშრუტი სტაბილური მგზავრთდაძაბულობით და შესაბამისად გარანტირებული შემოსავლების და სოლიდური მოგების მიღების თვალსაზრისით, ფიზიკური თუ იურიდიული გადაამყვანები პირების და შესაბამისი ადგილობრივი თვითმმართველი ორგანოების დიდ ინტერესს იწვევს და თავისი მუშაობის სპეციფიკიდან გამომდინარე ხასიათდება განსაკუთრებული თავისებურებებით.

ის ფაქტი, რომ მარშრუტების ფუნქციონირება, მათი დაწესების და მუშაობაზე ნებართვის გაცემის წესი კანონით რეგულირდება და რომ მოძრაობის საერთო ინტერვალი დაახლოებით 1 წუთია, ნამდვილად წარმოადგენს განსაკუთრებულს და იშვიათ შემთხვევას

4.	ხ.მღებრიშვილი გ. მიქაძე, ე.მიქაძე,	ნავთობპროდუქტებ ის დანაკარგების შემცირების	№1	ბიზნეს ინჟინერიზი №1 2015	8
----	--	--	----	------------------------------	---

	ერუსიეშვილი,	ეკოლოგიურ- ეკონომიკური ასპექტები მათი შენახვის პროცესში			
<p>ნაშრომში განხილულია ნავთობპროდუქტების დანაკარგთა სახეები, მათი წარმოქმნის მიზეზები შენახვის სხვადასხვა მეთოდების გამოყენების შემთხვევებში; შესაბამისი სტანდარტებით დადგენილი წესები და მოთხოვნები ნავთობპროდუქტების სწორი შენახვისა და მათი რაციონალური გამოყენების შესახებ; ნავთობპროდუქტების ფიზიკური და ქიმიური თვისებების (ხარისხის) შეცვლის (გაუარესების) მიზეზები; დანაკარგებთან ბრძოლის, მათ მიერ გამოწვეული დიდი მატერიალური ზარალის, გარემოს (ატმოსფერული ჰაერის, ნიადაგის, ჰიდროსფეროს) მნიშვნელოვანი გაჭუჭყიანების, ადამიანის ჯანმრთელობაზე უარყოფითი ზეგავლენის საკითხები და ყოველივე ამით განპირობებული ფრიად არასასურველი შედეგები. მოტანილია ღონისძიებათა ჩამონათვალი, რომელთა პრაქტიკული რეალიზაცია, გარკვეულწილად, ხელს შეუწყობს აღნიშნულ, უაღრესად არასასურველ შედეგთა აღმოფხვრას ან ნაწილობრივ მაინც შემცირებას.</p>					
5	დ. ფრიდონაშვილი, ვ.ხარიტონაშვილი გ.მღებრიშვილი	ლოგისტიკური სერვისით სამგზავრო ავტოსატრანსპორტო საშუალებების შერჩევის პრინციპი.	№1, 2015 წ.	ს/ტ ჟურნალი „ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა“, თბილისი,	4
<p>მოცემულია ლოგისტიკური სერვისით სამგზავრო გადაზიდვებზე მომხმარებელთა მოთხოვნების უზრუნველყოფის განმსაზღვრელი ფაქტორების კლასიფიკაცია, შემოთავაზებულია ოპტიმალური სამგზავრო ავტოსატრანსპორტო საშუალების შერჩევის მეთოდი უსაფრთხოების, კომფორტულობისა და მომსახურების საიმედოობის ინტეგრალური კრიტერიუმების განსაზღვრით წონითი კოეფიციენტების სახით კრიტერიუმების პრიორიტეტის რაოდენობრივ დახასიათებაზე დაფუძნებული ოპტიმალური გადაწყვეტის მოქნილი პრიორიტეტის პრინციპის გამოყენებით</p>					

6	დ. ფრიდონაშვილი ნ.დისამიძე,	ავტომობილების მოდრაობის ციკლური რეჟიმების შეფასება ეფექტურობის კოეფიციენტით.	№3(34), 2015 წ	ს/ტ ჟურნალი „ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა“, თბილისი,	5
---	--------------------------------	--	-------------------	---	---

სტატიაში წარმოდგენილია მოძრაობის ციკლური რეჟიმების კომპონენტები და გამოკვლეულია მათი გავლენა საშუალო სინქარეზე. შემოთავაზებულია შესაფასებლად ეფექტურობის კოეფიციენტი, რომელიც ითვალისწინებს საწვავის ხარჯს და მოძრაობის სინქარეს.

7	ზ.ბოგველიშვილი,	მრავალდერძიანი სატრანსპორტო საშუალებების პნევმობალანსირული რხევითი სისტემის გამოკვლევა.	№4	ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა, თბილისი, 2015, №4,	6
---	-----------------	---	----	--	---

სტატიაში წარმოდგენილია მრავალდერძიანი სატრანსპორტო საშუალებების პნევმობალანსირული რხევითი სისტემის გამოკვლევა მისი როლი და უპირატესობანი საგზაო სატრანსპორტო შემთხვევების და გზებზე მოძრაობის დროს.

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	V. G. Lekiasvili, N.G.topuria I. B. Zakutashvili	The formation of automobiles service operating principles/ International Scientific and Technical ZConference,	Collected papers-Innovative methods for improvement of technical, Economic and ecological effeciency of motor cars..	Nova Science Publishers, Inc. New York, 2015	6

სტატიაში მოყვანილია ავტომობილის საიმედოობის მაჩვენებლების გავლენა სატრანსპორტო ლოგისტიკის ფუნქციონირებაზე. კერძოდ, საიმედოობის კომპლექსური მაჩვენებელი, როგორცაა ტექნიკურად მზადყოფნის კოეფიციენტი, რომელიც აფასებს ტექნიკური მიზეზებით გამოწვეულ მოცდენებს. განხილულია მოცდენების შემცირების ძირითადი მეთოდური მიდგომა სატრანსპორტო პროცესის ოპტიმიზაციის მიზნით ლოგისტიკურ სისტემაში.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ნ. თოფურია დ. ბურდული	სასაწყობო მეურნეობის დაგეგმვა ლოგისტიკური სისტემის ფუნქციონირების გაუმჯობესების მიზნით	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი (სტუდენტთა 83-ე საერთაშორისო კონფერენციის შრომების კრებული) 2015წ.
<p>განხილულია სასაწყობო მეურნეობა, რომელიც წარმოადგენს ლოგისტიკური სისტემის მნიშვნელოვან ელემენტს. მისი სწორი დაგეგმვა მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ხარჯებზე, რომლებიც წარმოიშობა პროდუქტის მომხმარებელამდე მიწოდების პროცესში და აისახება გაყიდული პროდუქტის საბოლოო ფასზე.</p> <p>გადაწყვეტილებები სასაწყობო ქსელის განვითარების შესახებ მიღებული უნდა იქნას საერთო ღირებულების ანალიზის საფუძველზე, რაც გულისხმობს ყველა ეკონომიკური ცვლილების გათვალისწინებას, რომლებიც წარმოიშობა საწყობების რაოდენობის დაგეგმვით ლოგისტიკურ სისტემაში.</p>			

ბ) უცხოეთში

№	მომსახურებელი/ მომსახურებლები	მომსახურების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	Н.Топурия Г. Доборджинидзе, Р.Тедорадзе, Г.Сисвадзе	ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ЛОГИСТИКИ	Луцкий национальный технический университет, сборник научных трудов семинара.Луцк, Украина 2015 г
<p>В работе одним из основных источников загрязнения атмосферы является автомобильный транспорт. Поэтому, задача уменьшения количества выхлопных автомобильных газов вредных веществ является актуальной проблемой. Наряду с другими способами решения этой задачи, в экономически развитых странах повышается роль и внимание оптимизаций транспортной логистики, а именно:</p> <p>- необходимость оптимального расположения товарных складов и терминалов.</p>			

№	მომსახურებელი/ მომსახურებლები	მომსახურების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
2	Мгебришвили Х.А; Топурия Н.Г. Микадзе Г.	ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ	Луцкий национальный технический университет, сборник научных трудов семинара.Луцк, Украина 2015 г
<p>Экономическая эффективность логистических технологий -используют свыше 20 крупных фирм и корпораций, среди которых «Форд», «Дженерал электрик», «Вестингауз». Данная система позволяет выделять узкие места, оказывающие главное влияние на успешное функционирование всей организации. Это обеспечивает практически бесперебойную работу и гарантированный выпуск продукции по заказам рынка.</p>			

№	მომსახურებელი/ მომსახურებლები	მომსახურების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
3	Топурия Н.Г.	Информационные системы в	Луцкий национальный

	Бубутеишвили Л.М. Мгебришвили Х.А.	ლოგისტიკა და პრინციპები	технический университет, сборник научных трудов семинара.луцък, украина 05. 2015 г
<p>Информационная логистика является неотъемлемой частью всей логистической системы обеспечивающую функциональную область логистического менеджмента. Объектом изучения информационной логистики являются информационные потоки, отражающие движение материальных, финансовых и других потоков влияющих на производственный процесс. Основная цель — обеспечение логистических систем информацией в нужные сроки, в нужном объеме и в нужном месте.</p>			

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
4	J.S.Iosebidge, A.P. Chkheidze, D.O. Kupatadze, E.R. Kutelia, G.S. Abramishvili	Improvement of Tribological properties of Motor plastic lubricants with the use of nanodispersed amorphous carbon As their fillers	Innovative Methods for improvement of nechnical, economic and ecological efficiency of motor cars. nova publishers. New York.
<p>В этой работе приведены результаты сравнительного, лаборатории и тестов производительности экспериментальной нефти, содержащих аморфный нанодисперсной углерод (и С) и хорошо известных коммерческих моторные масла трансмиссии автомобиля. Полученные данные показывают высокую многофункциональный трибологические эффективность и С, и по этой причине масло на его основе обеспечивает значительное уменьшение узлов трансмиссии легковые повреждения из-за сильного износа, задиров, точечной коррозии, кавитации, фреттинг-коррозии и т.д., которые предусматривает существенное улучшение двигателя автомобиля долговечность.</p>			

სარკინიგზო ტრანსპორტის დეპარტამენტი № 510

დეპარტამენტის უფროსი - პროფესორი ავთანდილ შარვაშიძე

დეპარტამენტის პერსონალური შემადგენლობა:

პროფესორი:

- ა. შარვაშიძე,
- პ. ქენქაძე,
- ს. კარიპიდისი,
- მ. გოცაძე,
- თ. გრიგორაშვილი

ასოცირებული პროფესორი:

- გ. თელია,
- ზ. მესხიძე,
- რ. მორჩილაძე,
- ჯ. მორჩილაძე,
- ქ. ალადაშვილი,
- ს. შარაშენიძე,
- ჯ. სანიკიძე,
- ა. დუნდუა,
- ნ. მუხიგულაშვილი,
- ნ. მღებრიშვილი,
- მ. პაპასკირი

ასისტენტ პროფესორი:

- ბ. დიდებაშვილი,
- ნ. კვაჭაძე

I. 3. სახელმწიფო გრანტით დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	წვეილთვლების და რელსების ცვეთისა და დაზიანების დიაგნოსტიკის მოწოდებლობა --- რუსთაველის სახელობის ეროვნული	საქართველოს “რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი”	ირაკლი გარიშვილი, აშშ; თანახელმძღვანელი ნ. მღებრიშვილი – სტუ.	ალექსანდრე დუნდუა – სტუ, ნინო კვაჭაძე – სტუ, მარინა ტატანაშვილი – შპს ტრანს ნდ.

	<p>სამეცნიერო ფონდის 2015წლის სახელმწიფო გრანტი. პროგრამა უცხოეთში მოღვაწე თანამემამულეთა მონაწილეობით ერთობლივი კვლევა პროექტის შიფრი №DI/16/4-140/14.</p>			
<p>შემთავაზებული მოწვობილობის, მოძრავ შემადგენლობის თვითეული ერთეულის (ვაგონის) ყოველ წყვილთვალაზე დაყენებით, მიღწეული იქნება წყვილთლისა და რელსის მდგომარეობის ავტომატური კონტროლი. კერძოდ მოძრავი შემადგენლობის:</p> <ul style="list-style-type: none"> - გაცვეთილი წყვილთვლის გამოვლენა და ცვეთის ხარისხის დადგენა; - დაზიანებული წყვილთვლის გამოვლენა; - გაცვეთილი ან დაზიანებული წყვილთვლის დაფიქსირება. <p>წინასწარ შემუშავებული და შედგენილი მათემატიკური მოდელის საფუძველზე:</p> <ul style="list-style-type: none"> - გაცვეთილი რელსის გამოვლენა; - დაზიანებული რელსის აღმოჩენა; - გაცვეთილი ან დაზიანებული რელსის ზუსტი ადგილის განსაზღვრა. <p>ხოლო მიღებული ინფორმაცია, მუდმივად ჩართული იქნება სალოკომოტივო კომპიუტერულ სისტემაში.</p>				

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	С.И. Карипидис	Статические преобразователи	Тбилиси, издательский дом «Технический	214 с.

		электроподвижного состава	университет», 2015	
Монография посвящена важному вопросу исследования мощных однофазных преобразователей – выпрямителей, а также трёхфазных независимых инверторов напряжения				

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ს. კარიპიდისი, ჯ. სანიკიძე	ელექტრული წვევის საფუძვლები	თბილისი, გამომცემლობა “ტექნიკური უნივერსიტეტი”, 2014 წ. (გამოიცა 2015 წელს)	399 გვ.
2	პ. ქენქაძე	ჩქაროსნული სარკინიგზო სამგზავრო გადაზიდვები (დამხმარე სახელმძღვანელო)	თბილისი, გამომცემლობა “ტექნიკური უნივერსიტეტი”, 2014 წ. (გამოიცა 2015 წელს)	80 გვ.
<p>1. განხილულია წვევის, სამუხრუჭე და მოძრაობისადმი წინააღმდეგობის ძალების წარმოქმნის მექანიზმები და მათი რეალიზაციის საკითხები. მათემატიკური აპარატის გამოყენებით ახსნილია მატარებლის მოძრაობის დინამიკის და წვევის გაანგარიშების გრაფიკული, გრაფიკული და ანალიზური მეთოდები. განსაკუთრებული ყურადღება აქვს დათმობილი თანამედროვე ნახევარგამტარული ტექნიკის ბაზაზე შესრულებულ მღოვრე რეგულირების მქონე სტატიკურ გარდამქმნელებს და სტატიკური ინვერტორების გამოყენებით ასინქრონული წვევის ძრავების სიჩქარის რეგულირების სისტემებს.</p> <p>2. სახელმძღვანელო ეთმობა რკინიგზაზე მგზავრთა ჩქაროსნული გადაყვანების აქტუალურ პრობლემებს და პერსპექტივებს</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	<p>А. Шарвашидзе И. Бицадзе</p>	<p>Современные технологии для перехода на интеллектуальный железнодорожный транспорт (на английском языке) Проблемы механики (Международный журнал) ISSN 1512-0740 с. 58-61</p>	<p>№ 2(59) / 2015.</p>	<p>თბილისი IFToMM Georgian Committee of IFToMM</p>	<p>4</p>
2	<p>С. Карипидис Дж. Саникидзе Ю. Схиртладзе Г. Маргвелашвили</p>	<p>Статический преобразователь на транзисторах IGBT для питания обмоток возбуждения тяговых двигателей электровозов постоянного тока в рекуперативном режиме. სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”</p>	<p>№2 (33) 2015</p>	<p>თბილისი, “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”</p>	<p>11</p>
3	<p>С. Карипидис Дж. Саникидзе Ю. Схиртладзе Г. Маргвелашвили</p>	<p>Сравнительный расчет основных показателей реальных кривых фазных напряжений асинхронного двигателя питающегося от трёхфазного инертора напряжения. სასწავლო-მეთოდური და სამეცნიერო-კვლევითი ნაშრომების კრებული “ტრანსპორტი და</p>	<p>№3 (34) 2015</p>	<p>თბილისი, “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”</p>	<p>7</p>

		მანქანათმშენებლობა”			
4	ბ.დიდებაშვილი, ა.კაკაბაძე, ტ.კოტრიკაძე, ო.თვაური	სასაზღვრო (საბაჟო) გადასატვირთი სადგურების განვითარება საქართველოს პირობებში. სამეცნიერო ჟურნალი “მეცნიერება და ტექნოლოგიები”	№4 (718) 2014 (გამოცა 2015)	თბილისი, “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	3
5	ბ. დიდებაშვილი, გ.თელია, ა. კაკაბაძე, ტ. კოტრიკაძე, გ. ჩუბინიძე	ახალი არასპეციალიზებული სატვირთო სადგურებისათვის სალიანდაგო განვითარების სქემების მათემატიკური გაანგარიშება. სამეცნიერო ჟურნალი “მეცნიერება და ტექნოლოგიები”	№2 (720) 2015	თბილისი, “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	3
6	ბ. დიდებაშვილი, გ. თელია, ა. კაკაბაძე, ტ. კოტრიკაძე	საყრდენ შუალედურ სადგურებზე მისასვლელი ლიანდაგების მიერთება და სატვირთო რაიონის ტიპის შერჩევა. სამეცნიერო ჟურნალი “მეცნიერება და ტექნოლოგიები”	№3 (721) 2015	თბილისი, “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	4
7	Н. Мухигулашвили, В. Купрадзе, М. Папаскири	Исследование систем автоматической диагностики для организации технологии обслуживания «по состоянию» Научно- технический журнал “Транспорт”.	№1-2 (57- 58) 2015. 5- 8გგ.	თბილისი, შპს “ტრანსპორტი”	3
8	ბ. მუხიგულაშვილი,	“მდგომარეობის	№2 (33)	თბილისი,	9

	ვ. კუპრაძე, გ. ბენაშვილი	მისედვით” ტექნიკური მომსახურების დატექნიკური დიაგნოსტიკის პროცესების ავტომატიზაციის ტექნოლოგიური მოდელი. სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	2015. 156-164 გვ.	“ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	
9	ნ. მუხიგულაშვილი, ვ. კუპრაძე, გ. ბენაშვილი	სარკინიგზო ავტომატიკისა და ტელემექანიკის მოწყობილობების დაზიანების ყველაზე დიდი ალბათობის მქონე ელემენტების გამოკვლევა. სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	№2 (33) 2015. 164-172 გვ.	თბილისი, “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	8
10	მ. გოცაძე, ა. ნოდია, ბ. მღებრიშვილი	ინფორმაციული დიაგნოსტიკური მოწყობილობა მოძრავი ერთეულის სიჩქარის განსაზღვრისათვის. Научно-технический журнал “Транспорт”.	№1-2 (57-58) 2015	თბილისი, შპს “ტრანსპორტი”	3
11	Гаришвили И., Мгебришвили Н., Дундуа А., Квачадзе Н., Татанашвили М., Кутубидзе Н., Мгебришвили Г., Догонадзе К.	Установление причин юз и скольжения на основе анализа взаимодействующих сил колесных пар и рельса. Научно-технический журнал “Транспорт”.	№3-4 2015	თბილისი, შპს “ტრანსპორტი”	3
12	პ. ქენქაძე,	მოცემულ ეტაპზე საქართველოს	№2	თბილისი, “ტრანსპორტი და	8

ო. ყლატიშვილი, ლ. თელია, ბ. ცერცვაძე, ბ. კაციტაძე	რკინიგზის გადაზიდვით პროცესის სრულყოფის აქტუალური პრობლემები. სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	2015	მანქანათმშენებლო ბა”	
--	---	------	-------------------------	--

სამეცნიერო სტატიებში ძირითადი აქცენტები გაკეთებულია:

1. სარკინიგზო ტრანსპორტზე თანამედროვე ინტელექტუალური სისტემების დანერგვის საკითხებზე;
2. ელექტრომაგვლების წვეის ელექტროძრავების აგზნების გრაგნილებში სტატიკური გარდამსახების გამოყენებაზე;
3. ასინქრონული ძრავების ფაზური ძაბვების ძირითადი მახასიათებლების რეალური მრუდების აგებაზე ძაბვის სამფაზა ინვერტორული კვებისას;
4. 5. 6. სასახლვრო, სატვირთო და საყრდენ- შუალედურ სადგურთა განვითარების საკითხებზე;
7. 8. 9. სარკინიგზო ავტომატიკისა და ტელემექანიკის ავტომატური დიაგნოსტიკის სისტემების კვლევებზე.
10. რკინიგზაზე ინფორმაციული დიაგნოსტიკური მოწყობილობის გამოყენებაზე;
11. თელისა და რელსის ურთიერთქმედების კვლევის საკითხებზე;
12. მოცემულ ეტაპზე საქართველოს რკინიგზაზე გადაზიდვით პროცესის აქტუალურ პრობლემებზე.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომსენებელი/ მომსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	O. Gelashvili, N. Mukhigulashvili,	Research of reasons causes railway automatic and	ბათუმი, 26-29 სექტემბერი

	M. Papaskiri	telemechanics devices failures.	2015
2	N. Mgebrishvili, I. Garishvili, L. Imnaishvili, A. Dundua	New Method of Determination of Wheel Pair's and Rail's Damage	Iveri Prangishvili International Scientific Conference, Tbilisi, 2015.
<p>1. მოხსენება ეხება სარკინიგზო ავტომატიკისა და ტელემექანიკის მოწყობილობათა პრობლემატური კვლევის საკითხებს.</p> <p>2. მოხსენება ეხება რკინიგზაზე მოძრავ შემადგენლობათა და ლიანდაგის ურთიერთქმედებისას წარმოშობილ აქტუალურ საკითხებს და მათი კონტროლის საშუალებებს.</p>			

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	Т. Григорашвили, М. Григорашвили	Определение основных направлений совершенствования сливных приборов с тремя запорными элементами	Санкт-Петербург, 1-5 июля 2015 г
<p>საკითხი ეხება ვაგონ-ცისტერნების ჩამოსასხმელი ხელსაწყოების მოდენიზირებას და კონსტრუქციულ სრულყოფას სამი ჩამკეტი ელემენტის გამოყენებით (სამმაგი დაცვა).</p>			

სახლვარო და სპეციალური ტექნოლოგიური ტრანსპორტის დეპარტამენტი №511

დეპარტამენტის ხელმძღვანელი: პროფესორი გიორგი არჩვაძე

დეპარტამენტის პერსონალური შემადგენლობა

1	არჩვაძე გიორგი	პროფესორი;
2	გელაშვილი თემური	ასოცირებული პროფესორი
3	გეგეშიძე ემზარი	ასოცირებული პროფესორი
4	ბარბაქაძე მაია	ასოცირებული პროფესორი
5	ცხვარაძე რომანი	ასოცირებული პროფესორი
6	ჩხეტია ირაკლი	ასოცირებული პროფესორი
7	ჯაჯანიძე ვალერი	ასისტენტ პროფესორი

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	მ. ბარბაქაძე, გ. არჩვაძე, ვ. ქართველიშვილი	დატვირთვა-განტვირთვის მექანიზაცია საზღვაო ტრანსპორტზე	“ტექნიკური უნივერსიტეტი”, თბილისი, 2015	250
2	ო. გელაშვილი, მ. ბარბაქაძე	საზღვაო პორტები და მათი მექანიკური აღჭურვა	“ტექნიკური უნივერსიტეტი”, ციფრული პოლიგრაფიის გამომცემლობა შპს “ბენე”, თბილისი 2015	360

ანოტაციები

- სახელმძღვანელოში განხილულია ნავსადგურებში და საზღვაო ტრანსპორტზე ტვირთების დატვირთვა-განტვირთვის სამუშაოების მექანიზაციისა და ავტომატიზაციისთვის საჭირო თანამედროვე ტექნიკური აღჭურვა და შესაძლებლობანი
- ნაშრომში საზღვაო პორტები განხილულია, როგორც მნიშვნელოვანი სატრანსპორტო ლოჯისტიკური კვანძები, სადაც სამოქალაქო საზღვაო ფლოტის სხვადასხვა სახეობით მიმდინარეობს ტვირთბრუნვა. აქცენტირებულია პორტების ტექნიკური

ადჭურვა სხვადასხვა სახეობის ტვირთების დატვირთვა-განტვირთვის სამუშაოთა მექანიზაციისა და ავტომატიზაციის კუთხით.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ს. ბიწაძე რ. ბიწაძე მ. ბარბაქაძე	სამი წრეწირის მხები წრეწირის აგება ჰერონის მეთოდით	სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი „ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა“ ISSN 1512-3537 1(32), 2015წ.	თბილისი	5
2	მ. ბარბაქაძე ს. ბიწაძე	სახელმწიფო სტანდარტების უქონლობით გამოწვეული პრობლემები	სამეცნიერო-პედაგოგიური ჟურნალი „განათლება“. ISSN 1512-102X. №2(13), 2015წ.	თბილისი	6
3	მ.მოსწრაფიშვილი მ. ბარბაქაძე თ. უროტაძე	ტრანსპორტი და ეკოლოგია	სამეცნიერო-პედაგოგიური ჟურნალი „განათლება“. ISSN 1512-102X. №3(13), 2015წ.	თბილისი	11
4.	თ. გელაშვილი გ. არჩვაძე ე. გეგეშიძე ი. ჩხეტია რ. ცხვარაძე	ნავთობსადენი და გლობალური ეკოპოლიტიკა	სამეცნიერო ჟურნალი „ბიზნეს-ინჟინერინგი“ 2015 წ.	თბილისი	10
5	Е. Гегешидзе, Т. Гелашвили, В. Джаджанидзе	РАСЧЁТ ЧИСТОЙ ГРУЗОПОДЪЁМНОСТИ И РАСПРЕДЕЛЕНИЯ НАГРУЗКИ ПО ГРУЗОВЫМ ПОМЕЩЕНИЯМ И ДИФФЕРЕНТА СУДНА В МОМЕНТ ОТХОДА ИЗ	თბილისის ღია სასწავლო უნივერსიტეტი 2015წ №6	თბილისი	4

	ПОРТА ПОГРУЗКИ		
--	----------------	--	--

ანოტაციები

1. სტატიაში მოცემულია სამი წრეწირის მხები წრეწირის აგება ჰერონის მეთოდით.
2. სტატიაში დაყენებულია ის საკითხი, რომ დღეისათვის საქართველოს არ გააჩნია სტანდარტები კონსტრუქტორული დოკუმენტაციის საწარმოებლად, რაც აუცილებელია თანა მეროვე სამრეწველო სამყაროში თანაარსებობისთვის. პრობლემის გადაწყვეტა მოი თხოვეს მაღალ საკანონმდებლო დონეს მაღალი კვალიფიკაციის დარგის სპეციალისტების ჩართვით.
3. ტრანსპორტი ადამიანის ყოფა-ცხოვრების ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ატრიბუტია, რომელიც განუწყვეტლივ განიცდის განვითარებას და სრულყოფას, თუმცა ეს განვითარება უნდა განხილვოდეს კაცობრიობის მიღებული გამოცდილებით და სისტემის - „ადამიანი-გარემო“ ბალანსის შენარჩუნებით, რათა დედამიწა თავისი მოსახლეობით დაცული იქნას ეკოლოგიური კატასტროფებისგან.
4. ნაშრომში განხილულია თანამედროვეობის ერთ-ერთი უმწვავესი ეკოლოგიური პრობლემის - თხევადი ნახშირწყალბადების მოპოვების, მოხმარებისა და ქვეყნებს შორის განაწილების საკითხები, რაც გლობალური ეკოლოგიური პოლიტიკის უმნიშვნელოვანესი მიმართულებაა. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა კასპიისა და სამხრეთ კავკასიის რეგიონების როლის შეფასებას გლობალიზაციის პროცესებში, რომელთა აქტუალობაც მნიშვნელოვანწილად განპირობებულია კასპიის ნავთობის ევროპისაკენ ტრანსპორტირების აუცილებლობით. არსებული მონაცემების ანალიზზე დაყრდნობით, შეფასებულია ეკოპოლიტიკური რისკები საქართველოსათვის.
5. Рассмотрены показатели грузоподъёмности и распределения нагрузки по грузовым помещениями й дифферента судно в момент отхода из порта рациональная погрузка судна-многоплановая и многовариантная задача. Рекомендуется детально изучить требования, предъявляемые к грузовому плану, методы и способы их реализации. К ним относятся: полное использование грузоподъёмности и грузоместимости, обеспечение прочности корпуса судна, обеспечение безопасности плавания путём предания судну надлежащей посадки. Следует уяснить, при каких тепловлажностных режимах должна осуществляться доставка груза.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
---	--------------------------------	---------------------	------------------------------------

1.	ბერაია ვია (I კურსის სტუდენტი) ხელ-ლი მაია ბარბაქაძე	მომავლის ტრანსპორტი 1	სტუ სტუდენტთა 83-ე სამეცნიერო კონფერენცია. მაისი, 2015 წ.
2.	ხოსიტაშვილი ირაკლი (I კურსის სტუდენტი) ხელ-ლი მაია ბარბაქაძე	მომავლის ტრანსპორტი 2	სტუ სტუდენტთა 83-ე სამეცნიერო კონფერენცია. მაისი, 2015 წ.
3.	ღურჯია ლეილა (II კურსის სტუდენტი) ხელ-ლი მაია ბარბაქაძე	ნიკო ნიკოლაძე - ევროპული სტანდარტების მეწარმე	სტუ სტუდენტთა 83-ე სამეცნიერო კონფერენცია. მაისი, 2015 წ.

მოსხენებათა ანოტაციები

1. გიგანტურმა გარდაქმნებმა მრეწველობასა და ადამიანური საქმიანობის მრავალ სფეროში, ტექნიკურ-ეკონომიკურმა პროგრესმა, პოლიტიკურმა და სხვა ფუნდამენტალურმა ფაქტორებმა გამოიწვია ტრანსპორტის როგორც რაოდენობრივი ზრდა, ასევე ხარისხობრივი განვითარება. გაიზარდა მოძრავი შემადგენლობის პარკი, უაღრესად განვითარდა საავტომობილო მრეწველობა, მნიშვნელოვნად გაიზარდა მოძრაობის სიჩქარეები, რის შედეგადაც დიდ ქალაქებში მივიღეთ მუდმივი საცობები, ტრანსპორტის გადაადგილების და მანევრირების პრობლემები, მნიშვნელოვნად გაუარესდა ეკოლოგიური გარემო.

მდგომარეობის გამოსასწორებლად საჭიროა არა მარტო არსებული სატრანსპორტო საშუალებების გაუმჯობესება, არამედ ახალი და არატრადიციული ტრანსპორტის სახეობების შექმნა, რაზეც უკვე არსებობს მრავალი იდეა, პროექტი, რომლებიც ელიან მატერიალიზაციას.

2. გიგანტურმა გარდაქმნებმა მრეწველობასა და ადამიანური საქმიანობის მრავალ სფეროში, ტექნიკურ-ეკონომიკურმა პროგრესმა, პოლიტიკურმა და სხვა ფუნდამენტალურმა ფაქტორებმა გამოიწვია ტრანსპორტის როგორც რაოდენობრივი ზრდა, ასევე ხარისხობრივი განვითარება. გაიზარდა მოძრავი შემადგენლობის პარკი, უაღრესად განვითარდა საავტომობილო მრეწველობა, მნიშვნელოვნად გაიზარდა მოძრაობის სიჩქარეები, რის შედეგადაც დიდ ქალაქებში მივიღეთ მუდმივი საცობები, ტრანსპორტის გადაადგილების და მანევრირების პრობლემები, მნიშვნელოვნად გაუარესდა ეკოლოგიური გარემო.

მდგომარეობის გამოსასწორებლად საჭიროა არა მარტო არსებული სატრანსპორტო საშუალებების გაუმჯობესება, არამედ ახალი და არატრადიციული ტრანსპორტის სახეობების შექმნა, რაზეც უკვე არსებობს მრავალი იდეა, პროექტი, რომლებიც ელიან მატერიალიზაციას.

3. ნაშრომში ხაზგასმულია ნიკო ნიკოლაძის მრავალმხრივი ნიჭიერება, უსაზღვრო სიყვარული სამშობლოსადმი; მისი პრაქტიკული საქმიანობა და ბრძოლა მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მიღწევების ქვეყანაში დასანერგად, ერთი კაცისთვის განუზომლად დიდი

საქმეების კეთების უნარი, მისი პროგრესულობა და თანამედროვეობა.

ნიკო ნიკოლაძე, თავისი საქმიანობით, ზუსტად ევროპული სტანდარტების მეწარმეა, რომლისთვისაც მთავარია საქმის კეთება და მიღებული შედეგები. იგი ეპოქალური პიროვნებაა, თანამედროვე ყოფიერებისთვის სასურველი და მისაბაძი.

საგზაო დეპარტამენტი № 512

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი: პროფესორი ენვერ მოისწრაფიშვილი

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

მოისწრაფიშვილი ენვერ – პროფესორი
მოისწრაფიშვილი მანანა – პროფესორი
ბურდულაძე ალექსი – პროფესორი
ნადირაშვილი პეტრე – პროფესორი
მექანარიშვილი თეიმურაზი – პროფესორი
ირემაშვილი ხვიჩა – ასოცირებული პროფესორი
დათუკიშვილი გივი – ასოცირებული პროფესორი
კობახიძე კახაბერ – ასოცირებული პროფესორი

რურუა ნუგზარ – პროფესორი
ჭურაძე თამაზი – პროფესორი
მჭედლიშვილი კონსტანტინე – პროფესორი
კუპატაძე თორნიკე – ასოცირებული პროფესორი
კვანტალიანი გულივერ – ასოცირებული პროფესორი
გრძელიშვილი მარინე – ასოცირებული პროფესორი
მაისურაძე ბორის – ასოცირებული პროფესორი
პაპუაშვილი თენგიზი – ასოცირებული პროფესორი
შიშინაშვილი მანუჩარი – ასისტენტ პროფესორი

**სახელმწიფო გრანტით დაფინანსებული
სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	მთიან რაიონებში განლაგებულ ჰიდროკვანძებზე ღვარცოფების კატასტროფული ზემოქმედების პროგნოზირება და პრევენცია. ჰიდრაულიკა და საინჟინრო ჰიდროლოგია; მათემატიკური მოდელირება და სისტემების იდენტიფიკაცია, გარემოს დაცვის ტექნოლოგიები.	სტუ	გ.ჯინჯიხაშვილი, ხ.ირემაშვილი (თანახელმძღვანელი)	გ.ბერძენაშვილი თ.სტეფანია გ.არონია
<p>- ანალიზური და გრაფიკული დამოკიდებულებები, რომელთა საშუალებით ოპერატიულად განისაზღვრება არათანაბარი მოძრაობის ღვარცოფული ნაკადი კალაპოტის შევიწროვებისა და გაგანიერების უბნებზე.</p> <p>- გრაფიკული დამოკიდებულებები ღვარცოფის კინემატიკურ და დინამიკურ პარამეტრებზე მისი სატურაციისა და სტრტიფიკაციის ხარისხის გავლენის შესაფასებლად.</p> <p>- გათვლების მეთოდოლოგია; გათვლის მაგალითები.</p>				

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ნ.რურუა	რკინიგზის ლიანდა-	ელექტრონული სახელმძღვანელოს სა-	284

		გის მოვლა-შენახვა	ხით საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის დაკვეთით	
2.	მ.მოისწრაფიშვილი	სიგნალიზაცია, ცენტრალიზაცია და ბლოკირება რკინიგზის ტრანსპორტზე	ელექტრონული სახელმძღვანელოს სახით საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის დაკვეთით	546
ანოტაციები				
<ul style="list-style-type: none"> სახელმძღვანელო მომზადებულია საქართველოს რკინიგზაზე მომქმედი ტექნიკური რეგულირებისათვის საჭირო ბრძანებების, წესების, ინსტრუქციების და სხვა ნორმატიული აქტების დაცვით და სალიანდაგო მეურნეობაში დასაქმებულ მუშაკთა მდიდარ პრაქტიკულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით. იგი ერთგვარი ინსტრუქციაა მასწავლებლებისათვის, თუ როგორ შეადგინოს მაქსიმალურად ეფექტური დავალებები ყველაზე ოპტიმალური მეთოდებით. 				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ნ.რურუა, გ.სამსიანი	მატარებლების მოძრაობის უსაფრთხოების ამაღლება ჩიხურ ლიანდაგებში მოძრაობისას. “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	“ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”, 2015, №2(34) გვ.72-79.	თბილისი. “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	8

2	ნ.რურუა, ე.მოსწრაფიშვილი ა.სამხარაძე	მიწის ვაკისის გაანგარიშებები მდგრადობაზე “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლ- ობა”	“ტრანსპორტი და მანქანათმშე- ნებლობა”, 2015, №2(34) გვ.63-71.	თბილისი. “ტრანსპორტი და მანქანათ- მშენებლობა”	9
3	ნ.რურუა, ლ.ჩხეიძე	25 მეტრიანი რელ- სების მუშაობის რეჟიმისა და ექსპ- ლუატაციის პირო- ბების განსაზღვრა “მშენებლობა”	სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი „მშენებლობა“ №2(37), 2015წ. გვ.97-102.	თბილისი. “მშენებლობა”	6
4	ნ.რურუა, ლ.რუხაძე	უპირაპირო ლიან- დაგში რელსების ჩადულების გზით სარელსო გადაბმების დეფექტური ადგილების აღდგენის ტექნოლოგიის შერჩევა “მშენებლობა”	სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი „მშენებლობა“ №2(37), 2015წ. გვ.87-91.	თბილისი. “მშენებლობა”	5
5	ნ.რურუა, კ.მჭედლიშვილი, ზ.გაბელავა	სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის ობიექტების სერ- ტიფიცირებისა და ლიცენზირების სა- კითხები “მშენებლობა”	სამეცნიერო- ტექნიკური ჟურნალი „მშენებლობა“ №2(37), 2015წ. გვ.161-164.	თბილისი. “მშენებლობა”	4
6	მ. შიშინაშვილი	საგზაო საფარის მდგრადობის გაუ- მჯობესების მეთო- დები / ეროვნული თავდაცვის აკადემიის შრომები	ეროვნული თავდაცვის აკადემიის შრომები №1,	გორი / ეროვნული თავდაცვის აკადემია	4
7	Мчедlishვილი К., Чкоидзе Г.	Расчет суммарных до- рожных сопротивлении на дорогах в горной	Сб. трудов «Транспорт». №1-2 (57-	Тбилиси. «Транспорт».	5

		местности для технико-экономического обоснования проектных решений. Сб. трудов «Транспорт».	58).Тбилиси. 2015г. стр.20-24		
8	Чურადзе Т., Мchedlishvili K., ლაიტაძე С., Стура У.	Вопросы повышения пожарной безопасности в транспортных тонелях. Сб. трудов «Транспорт».	Сб. трудов «Транспорт». №1-2 (57-58).Тбилиси. 2015г. стр.18-20	Тбилиси. «Транспорт».	3
9	ბურდულაძე ა.რ. ჩადუნელი ლ.ზ.	Применение полужестких покрытий в дорожном хозяйстве. Транспорт	Сб. трудов «Транспорт». №1-2 (57-58).Тбилиси. 2015г.	თბილისი	3
10	ბურდულაძე ა.რ. ჩადუნელი ლ.ზ.	Восстановление дорожной одежды технологией ресиклирования. Транспорт	Сб. трудов «Транспорт». №1-2 (57-58).Тбилиси. 2015г.	თბილისი	4
11	თ. პაპუაშვილი ა.გოგობერიშვილი	„მოდულიზირებული ღორღოვან-მასტიკური ასფალტი“. სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი – „მშენებლობა“.	სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი – „მშენებლობა“ .№1 (36), 2015 წ. ქ.თბილისი	ქ. თბილისი სტუ	6
12	თ. პაპუაშვილი ა.გოგობერიშვილი	„პოლიმერებით მოდიფიცირებული ბიტუმების ტექნიკური ასპექტები“. სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი – „მშენებლობა“.	სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი – „მშენებლობა“ .№1 (36), 2015 წ. ქ.თბილისი	ქ. თბილისი სტუ	6

13	თ. პაპუაშვილი ვ. ჯღამაია	„საავტომობილო გზის ტრასირებისას მოხვევის კუთხის სიდიდის ზეგავლენა წრიული და გარდამავალი მრუდების სიდიდეებზე“. საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „ინტელექტუალი“.	საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „ინტელექტუალი“. №30, 2015 წ. ქ.თბილისი	ქ. თბილისი სტუ	7
14	Мchedlishvili K., Чкоидзе Г.	Экологичность – необходимый критерии выбора проектного варианта автомобильной дороги. Сб. трудов «Транспорт».	Сб. трудов «Транспорт». №3-4 (59-60).Тбилиси. 2015г.	Тбилиси. «Транспорт».	5
15	კ.მჭედლიშვილი, მ.ელიზბარაშვილი, პ.ელიზბარაშვილი	ტრანსპორტის მართვის ავტომატიზირებული სისტემის ჩამოყალიბების საკითხისთვის “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	“ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”, 2015, №2(33) გვ.195-198.	თბილისი. “ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა”	4
16	Мchedlishvili K., Гаччиладзе В. Арчвадзе Г.	Перспективы развития автомобильного спорта. Сб. трудов «Транспорт».	Сб. трудов «Транспорт». №3-4 (59-60).Тбилиси. 2015г.	Тбилиси. «Транспорт».	3
17	Мchedlishvili K., Стура У. Арчвадзе Г.	Дорожная инфраструктура Грузии с точки зрения использования	Сб. трудов «Транспорт». №3-4 (59-60).Тбилиси.	Тбилиси. «Транспорт».	3

		автомобильном спорте. 2015г. Сб. трудов «Транс-порт».			
ანოტაციები ქართულ ენაზე					
<ul style="list-style-type: none"> • სტატიაში განხილულია მატარებლების მოძრაობის უსაფრთხოების ამაღლების საკითხები ჩიხურ ლიანდაგებში მოძრაობის და სასადგურო ლიანდაგებში სამანევრო სამუშაოების ჩატარების პროცესში. დადგენილია მატარებლის ფრიქციულ ელემენტებიანი რკინიგზის საბჯენთან დაჯახების შედეგად მისი რელსებზე წაცურების მანძილის სიდიდის მნიშვნელობები მოძრავი შემადგენლობის მოძრაობის სიჩქარეზე და წონაზე დამოკიდებულებით. • სტატიაში განხილულია ერთგვაროვან შეკავშირებულ გრუნტებში მიწის მასების ზედაპირის ჩამოცურების წრიულცილინდრული და სიბრტყული ფორმები. გაანალიზებულია მიწის ვაკისის მდგრადობაზე გაანგარიშების გრაფო-ანალიზური და ანალიზური მეთოდები. • სტატიაში განხილულია 25 მეტრიანი რელსების მუშაობის რეჟიმი და საექსპლუატაციო პირობები, კლიმატურ პირობებზე დამოკიდებულებით 25მ რელსების ექსპლუატაციის შესაძლო რეჟიმები. დადგენილია დასაშვები ტემპერატურული ამპლიტუდის მნიშვნელობა, რომელიც იძლევა 25მ რელსების ექსპლუატაციის საშუალებას საპირაპირო დრენოების სეზონური რეგულირების გარეშე. • სტატიაში განხილულია უპირაპირო ლიანდაგში რელსების ჩადულების გზით სარელსო გადაბმების დეფექტური ადგილების აღდგენის ტექნოლოგიის შერჩევა დეფექტური ადგილის ადგილმდებარეობისა და რაოდენობის გათვალისწინებით. დადგენილია უპირაპირო ლიანდაგის სარელსო გადაბმებში ტემპერატურული ძალების ეპიურის მნიშვნელობები სამუშაოთა წარმოების ზონაში მისი ელექტროკონტაქტური შედეგებით აღდგენამდე. • სტატიაში განხილულია სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის ობიექტების სერტიფიცირებისა და ლიცენზირების საკითხები. • ნაშრომში განხილულია საავტომობილო გზის საფარის საექსპლუატაციო მაჩვენებლების გაზრდის საკითხები. • ნაშრომში განხილულია სამთო საავტომობილო გზებზე ჯამური საგზაო წინაღობები საპროექტო გადაწყვეტილებების ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთებისათვის. • ნაშრომში განხილულია სახანძრო უსაფრთხოების ამაღლების საკითხები სატრანსპორტო გვირაბებში. • ნაშრომში განხილულია ნახევრადხისტი საფარის გამოყენება საგზაო მშენებლობაში. • ნაშრომში განხილულია საგზაო სამოსის აღდგენის ტექნოლოგია რესინკლერების ტექნოლოგიით. • მოდიფიცირებული ღორღოვან-მასტიკური ასფალტის გამოყენებით შესაძლებელია საგზაო საფარის საექსპლუატაციო მახასიათებლების გაუმჯობესება. გაზრდილი 					

ფინანსური დანახარჯების კომპენსირება შესაძლებელია საგზაო საფარის საექსპლუატაციო ვადების გაზრდით და რემონტაშორისი პერიოდების შემცირებით.

- ბიტუმი პოლიმერის შეყვანა ზრდის მის სიბლანტეს და ოპტიმალურ შედეგს აღწევს პოლიმერის 4%-ის დამატების შემთხვევაში. ამ დროს ბიტუმის სიმყიფე რჩება სტაბილური, რაც არ ითქმის იგივე პენეტრაციის სუფთა ბიტუმის შემთხვევაში.
- ნაშრომში განხილულია СНИП 2.05.85-ის მონაცემებზე დაყრდნობით დაკავალული მრუდის ელემენტების კრიტიკული ანალიზი, ჩვენს შემთხვევაში საქმე ეხება იმ ცხრილის ნაკლოვანებებს, სადაც მოცემულია წრიული მრუდის მინიმალური რადიუსები, სათანადო გარდამავალი მრუდების მინიმალურ სიგრძეებთან ერთად.
- ნაშრომში განხილულია საავტომობილო გზების ეკოლოგიურობის საკითხები.
- ნაშრომში განხილულია ტრანსპორტის მართვის ავტომატიზირებული სისტემის ჩამოყალიბების საკითხები.
- ნაშრომში განხილულია საავტომობილო სპორტის განვითარების პერსპექტივები.
- ნაშრომში განხილულია საავტომობილო გზის ინფრასტრუქტურის განვითარების პერსპექტივები საავტომობილო სპორტის თვალსაზრისით.

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათა- ური, ჟურნა- ლის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	M. Shishinashvili	Use of Semi Fixed Composite Surfaces at Georgia / Journal "Theoretical&Applied Science"	№09(29)	Philadelfia, USA / Internatiional Academy of Theoretical&Applied Science	3
ანოტაციები					
<ul style="list-style-type: none"> • ნაშრომში განხილულია ნახევრადხისტი კომპოზიციური ფენილების გამოყენების პერსპექტივები საქართველოში. 					

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	X.Иремашვილი A.Ахмедов	Математическое моделирование действия береговой конструкции, расположенной в русле горной реки, для размыва наносных отложений и наибольших оползневых масс	V საერთაშორისო სამეცნიერო-ტექნიკური კონფერენცია „წყალთა მეურნეობის, გარემოს დაცვის, არქიტექტურისა და მშენებლობის თანამედროვე პრობლემები“ 16 - 19 ივლისი, 2015წ. ქობილისი
2	ხ.ირემაშვილი თ.გველესიანი ზ.ციხელაშვილი გ.ბერძენაშვილი	მცურავი ტალღაჩამქრობის (დემფერის) მოქმედების მათემატიკური მოდელირების განხორციელების მეთოდის შესახებ.	V საერთაშორისო სამეცნიერო-ტექნიკური კონფერენცია „წყალთა მეურნეობის, გარემოს დაცვის, არქიტექტურისა და მშენებლობის თანამედროვე პრობლემები“ 16 - 19 ივლისი, 2015წ. ქობილისი
3	KH.Iremashvili T.Gvelesiani A. Akhmedov G.Berdzenashvili	RIVER FLOW VELOCITIES DISTRIBUTION AT THE TRANSVERSAL COST-PROTECTING STRUCTURE ZONE.	V საერთაშორისო სამეცნიერო-ტექნიკური კონფერენცია „წყალთა მეურნეობის, გარემოს დაცვის, არქიტექტურისა და მშენებლობის თანამედროვე პრობლემები“ 16 - 19 ივლისი, 2015წ. ქობილისი

მომხსენებთა ანოტაციები

1. მათემატიკური მოდელირების საფუძველზე შესრულებულია დეზის ტიპის იაფი და მარტივი მდინარის ნაპირდამცავი კონსტრუქციის გაანგარიშების მაგალითი, რომელსაც აქვს ნახვერტები. ამ კონსტრუქციის დანიშნულებაა მდინარის კალაპოტის გარკვეულ უბნებზე განახორციელოს ნატიანის დანალექისა და მცირე მოცულობის მეწყრული მასების წარაცხვა.

2. შემოთავაზებულია ზღვის შეღვის სანაპირო ზონაში მცურავი ტალღაჩამქრობის (დემფერის), მოქმედების მათემატიკური მოდელირების მეთოდის ორგანოზომილებიანი (2) ჰიდროდინამიკის ამოცანის თ.გველესიანის მიერ ადრე მიღებული ამონახსნის გამოყენების

საფუძველზე.

3. სასაზღვრო ამოცანის ამონახსნი რომელიც შეეხება სითხის სამგანზომილებიან (3) დამყარებულ არათანაბარ მოძრაობას მდინარის კალაპოტში, ადრე მიღებულ იქნა თ.გველესიანის მიერ. აქ ეს ამონახსნი გამოიყენება კონკრეტულ შემთხვევაში ნაკადის სიჩქარეთა ველის კომპიუტერული აგების მიზნით, განივი ნაპირდამცავი ნაგებობის-დეზის განლაგების უბანზე.

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
	Моисцрапишвили М.Э, Малагурадзе Д. Т, Маисурадзе Г.Г, Талиашвили Д. З.	РЕКОМЕНДАЦИИ О РАСПОЛОЖЕНИИ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ЦЕНТРОВ ДЛЯ ЭФФЕКТИВНОГО ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЫХ СТАНЦИИ В ГРУЗИИ უკრაინის განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ მოწოდებული II საერთა- შორისო სამეცნიერო პრაქ- ტიკული კომფერენცია „ინო- ვაციური ტექნოლოგიებისა და მენეჯმენტის აქტუალური პრობლემები“	უკრაინა ქ.ლუცკი 20.03.2015წ

Актуальность темы разработки эффективных схем реконструкции железнодорожных станции основана на быстрых темпах развития Европа-Азиатского коридора, в том числе и проходящего через Грузию.

Для обеспечения эффективного и взаимно поддерживающего функционирования транспортных и логистических систем на Грузинской железной дороге нужно на станциях провести реконструктивных работ и мероприятия модернизации.

В докладе рассмотрена перспективы включения в логистических транспортных системах Грузинскую железную дорогу и предложена об двух направлениях использовать его ресурсы более

эффективно. Суть первой направления заключается в том, что на территории Грузии есть возможность в логистических транспортных средствах включить совместно автомобильный, морской, авиационный и железнодорожный транспорт. Для создания мощного логистического центра одно из самых подходящих место в западной Грузии является поселок Шекветили, который находится на транзитной автомобильной дороге между двух портах, поблизости железнодорожной станции Натанеби, а также, вблизи от Батумского аэропорта и паромов. Такая же благоприятная расположения для развития логистического центра имеет поселок Копитнари, который находится вблизи аэропорта с этим же названием, железнодорожной станции Риони и автомобильного магистрала.

Во второй направлению подразумевается разработки схем станционных путей для обеспечения поддержки контейнерных перевозок. По нашим рекомендациям в западной части Грузии его можно устроить тоже в Натанеби из за двух соображении: 1. Техническая невозможность устроить его на территории станции Махинджаури; 2. Избегать воздействие на экологической среде непосредственно черного моря.

В восточной части страны устроить станционных путей для обеспечения поддержки контейнерных перевозок вполне возможно у границ Армении и Азербайджана в Садахло и в Гачиани.

Надо отметить, что станционные пути для обеспечения поддержки контейнерных перевозок должны быть оборудованный новейшими технологиями на территории существующих станции, которые будут обеспечивать как оптимальных технологических процессов, также экологических требования.

ინფორმატიკისა და მართვის სისტემების ფაკულტეტი

წლიური სამეცნიერო ანგარიში

ინტეგრაციის ინფორმატიკის დეპარტამენტი

- * სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – პროფესორი მერაბ ახოზაძე
- * სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა

№	გვარი, სახელი	თანამდებობა
1	მაჭარაძე თენგიზ დავითის ძე	პროფ. სრული
2	ხომერიკი ირინე ოთარის ას	პროფ. სრული
3	როდონია ირაკლი დიომიდეს ძე	პროფ. სრული
4	ახოზაძე მერაბ ნიკოლოზის ძე	პროფ. სრული
5	ძიძიგური გიორგი არჩილის ძე	პროფ. სრული
6	მილნიკოვი ალექსანდრე ანატოლის ძე	პროფ. სრული
7	ბაიაშვილი ზურაბ ალექსანდრეს ძე 1	პროფ. სრული
8	წვერაძე ზურაბ ნიკოლოზის ძე 1	პროფ. სრული
9	კეკელია ვალერიანი ივანეს ძე	ასოც. პროფ.
10	ცისკარიშვილი ნინო ელიზბარის ას	ასოც. პროფ.
11	კოტრიკაძე გულნარა გიორგის ას	ასოც. პროფ.
12	პაატაშვილი ფილხაზ შალვას ძე	ასოც. პროფ.
13	როჭიკაშვილი ეკატერინე გოდერძის ას	ასოც. პროფ.
14	სტურუა თეიმურაზ გიორგის ძე	ასოც. პროფ.
15	ბარდაველიძე ხათუნა ავთანდილის ას	ასოც. პროფ.
16	თელაშვილი ლიანა გიორგის ას	ასოც. პროფ.
17	მგელაძე ანტონ პროკოფის ძე	ასოც. პროფ.
18	ბუაღაგა ნიკოლოზ პეტრეს ძე	ასოც. პროფ.
19	ლობჯანიძე შალვა სერგოს ძე	ასოც. პროფ.
20	ბოჭორიშვილი ირაკლი ნაომის ძე	ასოც. პროფ.
21	კვესელავა ქეთევან იგორის ას	ასოც. პროფ.
22	ჭოლიკიძე ლევანი გოდერძის ძე	ასისტ. პროფ.
23	ბუზალაძე ანნა ზაურის ას	ასისტ. პროფ.
24	ტაკაშვილი ვალერი რობერტის ძე	ასისტ. პროფ.

**I. 1.საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებით 2015 წლისათვის
დაგეგმილი და შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	გარემოზე ავტომობილების გამონაბოლქვის მავნე მოქმედებების შემცირება საწვავის დანამატის გამოყენებით. სტუ-ს შიდა პროექტი.	ჯ.იოსებიძე	მ. ახობაძე ნ. მჭედლიშვილი მ. ბრეგვაძე ც. სალაძე – III კურსის სტუდენტი
2	შიდა საუნივერსიტეტო საპეტიციო და Q & A პორტალ. სტუ-ს შიდა პროექტი.	მ. ახობაძე	ი. ხუბულური – II კურსის სტუდენტი. გ. მელიქიძე – II კურსის სტუდენტი. ჯ. ბაჯელიძე – III კურსის სტუდენტი.
3	სატრანსპორტო ნაკადის მათემატიკური მოდელირება და მართვა ქ.თბილისის მაგალითზე. სტუ-ს შიდა პროექტი.	ბ. მესაბლიშვილი	მ. ახობაძე ე. კურცხალია მ. ქვლივიძე

დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები

1. პროექტის მიზანი იყო - ავტომობილებში საწვავის წვის შედეგად ჰაერში გაფანტული მავნე ნივთიერებების შემცირება საწვავის დანამატის გამოყენებით, რის შედეგადაც მცირდება მავნე მოქმედებების ნივთიერების წილი. ჩატარდა ექსპერიმენტით მიღებული შედეგების სტატისტიური დამუშავება. აგებულია შესაბამისი პროცესების მათემატიკური მოდელები ოპტიმალური დანამატის ზომის განსაზღვრავად.
2. აღნიშნული პროექტით შეიქმნა ვებ-პორტალი შიდა საუნივერსიტეტო მანიფესტაციების, იდეების გამოქვეყნებისა და საუკეთესოს გამოვლენისათვის. აღნიშნული სისტემა უახლოეს პერიოდში დაინერგება საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში.
3. ისეთი საკითხების შესწავლა და გადაჭრა, როგორცაა სატრანსპორტო საცობის ევოლუცია, სატრანსპორტო ქსელის ოპტიმალური ტოპოლოგია, შექნიშნის ამოცანა, კომპლექსური ინტელექტუალური სატრანსპორტო სისტემის შექმნა და სხვა შეუძლებელი

მათემატიკური აპარატის მეთოდების და „ფიზიკური კონცეფციის“ გამოყენების გარეშე. ნაშრომში შესწავლილია ქობილისის სატრანსპორტო ქსელის სტრუქტურა ალგებრული ქსელის ტოპოლოგიის საფუძველზე და შემუშავებულია ალგორითმი სატრანსპორტო ნაკადის მართვისათვის (ქობილისის სატრანსპორტო ქსელის მაგალითზე).

I. 2.

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	სამყაროს შექმნა: ბიბლიური და თანამედროვე მეცნიერული თვალთახედვით. სტუ-ს შიდა პროექტი. თეოლოგია, ფიზიკა (მომართულება)	მ.ახობაძე	დეკანოზი ლ. მათეშვილი თ. ჩხიკვაძე, ნ. პაატაშვილი – IV კურსის სტუდენტი. ს.ბუდალაშვილი IV კურსის სტუდენტი.
<p>გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები</p> <p>1. პროექტში წარმოდგენილია ფრაქტალების, უახლესი ქაოსის თეორიის ურთიერთმიმართებითი შედარება მეცნიერულ-თეოლოგიური თვალსაზრისით. ნაჩვენებია, რომ მეცნიერული და ბიბლიური თვალთახედვები სამყაროს წარმოშობაზე იდენტურია. ცნობილი მეცნიერები სისტემების და მართვის თეორიაში მ. მასარევიჩი, ტაკახარამი, ივ.ფრანგიშვილი და სხვა თავიანთ ნაშრომებში აღნიშნავენ, რომ სისტემების კვლევისათვის არაეფექტურია, არასაკმარისია მხოლოდ კლასიკური ექსპერიმენტული მიდგომა, რამეთუ ბოლო მეცნიერული კვლევები ადასტურებენ, რომ ყოველივე განისაზღვრება მიზნით (მიზნის კატეგორია). რომ მთელის თვისებები არ არის მისი შემადგენელი ელემენტარული ნაწილების თვისებათა ჯამი. სისტემური მიდგომის პარადიგმების ფორმირება დაიწყო ძირითადად XX საუკუნის მეორე ნახევრიდან, რაც დაკავშირებული იყო სინგერის, როზენბუტის, ვინერის და ზომერგოფის შრომებთან. მათ პირველად დაინახეს, რომ „მექანიზმების“ აღქმა როგორც თეოლოგიურად ფუნქციონირებადი არსებები, კონცეპტუალურად უფრო სასარგებლო (აუცილებელი) არის მისი არსის გასაგებად, ასახსნელად. რაც სხვანაირად შეიძლება ითქვას ასე: აუცილებელია გამოვიდეთ საგნის ერთიანობიდან (ის როგორც ერთიანი) და ამ ასპექტიდან დავიწყოთ მისი სტრუქტურის, სტრუქტურული ელემენტების შესწავლა (ზოგადად თავად სტრუქტურა წარმოადგენს ფუნქციონალურ გაგებას (ცნებას).</p>			

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	მ. ახობაძე	მაკროსისტემების მათემატიკური მოდელირების საკითხები (ენტროპიის მაქსიმიზაციის პრინციპის საფუძველზე)	თბილისი სტუ	124 გვ.
ანოტაციები				
1. წინამდებარე ნაშრომში მოცემულია მაკროსისტემების მათემატიკური მოდელირების და მათ მართვასთან დაკავშირებული პრობლემების გადაჭრის საკითხები, რომლებიც (ზოგადობის შეუზღუდავად) ილუსტრირებულია ერთგვაროვანი მაკროსისტემების (კერძოდ დემოგრაფიული და ურბანისტული სისტემების) მათემატიკური მოდელირების მაგალითებზე.				

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ვ. კეკელია	შესავალი ორგანიზაციული მენეჯმენტის ფუნქციების ალგორითმიზაციაში (მეთოდური მითითებები ლაბორატორიული პრაქტიკუმისათვის), საქართველოს	ტექნიკური უნივერსიტეტი, 2015 წ.	80 გვ.
2	ნ. ბუაღავა ქ. კვესელავა	ანიმაცია ვებ-დიზაინში Flash ტექნოლოგიის ბაზაზე დამხმარე სახელმძღვანელო	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, 2015 წ.	125 გვ.

3	თ. მაჭარაძე	ბიზნეს მონაცემთა კომპიუტერული ანალიზი. დამხმარე სახელმძღვანელო	თბ., სტუ, 2015,	A4, 148 გვ.
4	თ. სტურუა, ც. სილაძე, თ. თოდუა, ბ. ტაბატაძე	ლაბორატორიული სამუშაოები ინფორმატიკაში MS Excel-ის შესასწავლად	ევროპის სასწავლო უნივერსიტეტი, თბილისი, 2015წ.	75.გვ
5	მ.ახობაძე	კონფლიქტურ სიტუაციებში გადაწყვეტილების მიღების ინტერაქტიული სისტემები. ლექციების მოკლე კურსი. თბილისი. 2015	სტუ-ს ბიბლიოთეკა	142 გვ
6	მ.ახობაძე	ინფორმატიკის კანონები და საზოგადოებრივი განვითარების კანონზომიერებანი. სისტემური ანალიზი და სინერგეტიკა. ლექციების მოკლე კურსი. თბილისი. 2015	სტუ-ს ბიბლიოთეკა	101 გვ
7	მ.ახობაძე, ე. კურცხალია, ბ. მესაბლიშვილი	ზოგადსისტემური კანონზომიერებანი. რთული სისტემების ანალიზი და მართვა.თბილისი. 2015	სტუ-ს ბიბლიოთეკა	209 გვ.
8	მ. ახობაძე, ე. კურცხალია	სივრცული ეკონომიკური პროცესების მათემატიკური მოდელირება (საინვესტიციო რისკების მინიმიზაცია). თბილისი. 2015.	სტუ	185 გვ.
9	მ. ახობაძე	არამკაფიო სიმრავლეთა თეორიის მათემატიკური საფუძვლები. თბილისი. 2015	სტუ	61 გვ

ანოტაციები

1. ანოტაცია განხილულია სხვადასხვა სახის ორგანიზაციული მართვის ობიექტების დაგეგმვის, აღრიცხვის, კონტროლის და ანალიზის პრაქტიკული ამოცანები. მოცემულია მათი აღწერა, განსაზღვრულია საწყისი მონაცემები, მისაღები შედეგები, მათემატიკური მოდელები და ალგორითმები, დოკუმენტის ფორმები, საწყისი და საანგარიშო შედეგების ჩასაწერად.
2. ანოტაცია პროგრამა Adobe Flash CS6 წარმოადგენს ყოველსომომცველ გარემოს ინტერაქტიული ვებ-გვერდებისა და განსაკუთრებით, ციფრული ანიმაციის შესაქმნელად. წარმოდგენილ სახელმძღვანელოში მოცემულია Flash რედაქტორში მუშაობის პრინციპები, დეტალურადაა აღწერილი Adobe Flash CS6-ის ინტერფეისი, განხილულია ვექტორული და რასტრული გრაფიკა, გრაფიკული ობიექტებისა და სიმბოლოების შექმნა, მათი მიმზიდველი სახით გაფორმება. სახელმძღვანელოს

უმეტესი ნაწილი ეძღვნება სხვადასხვა - Motion, Classic და Shape Tween მეთოდებით ანიმაციური კლიპების შემუშავებას, ვიდეორგოლის ტექსტური და ხმოვანი ეფექტებით გაფორმებას, მასში ასინქრონული ანიმაციისა და ინვერსიული კინემატიკის გამოყენებას, ვებ-გვერდზე ვიდეორგოლის განთავსებას. პროგრამის შესწავლის გაადვილების მიზნით ნაშრომში უხვადაა გამოყენებული პრაქტიკული მაგალითები. სახელმძღვანელო განკუთვნილია უნივერსიტეტების ტექნიკური დარგის სტუდენტებისათვის, აგრეთვე კომპიუტერული ანიმაციით დაინტერესებულ პირთათვის.

3. განხილული ბიზნესის სფეროში სტატისტიკურ მონაცემთა კომპიუტერული ანალიზის საკითხები. პრაქტიკულ მასალასთან ერთად მოყვანილია სტატისტიკური ანალიზის საბაზო ცნებები. მონაცემთა ანალიზის ინსტრუმენტებად გამოყენებულია Ms Excel-ის ფუნქციები და Analysis Toolpak პაკეტის პროცედურები.

4. სახელმძღვანელოში მოცემულია ლაბორატორიული სამუშაოები, რომლებიც სტუდენტებს MS Excel ცხრილური რედაქტორის პრაქტიკულ ათვისებაში დაეხმარება. საგნის სრულყოფილად შესწავლის მიზნით საგნის სასწავლო პროგრამით გათვალისწინებული საჭირო სათანადო ტერმინებისა და ბრძანებების გაცნობა სტუდენტებს ამავე სახელმძღვანელოში შეუძლიათ. ნაშრომი წარმოადგენს ლექციების მოკლე კურსს ბაკალავრიატისა და მაგისტრატურის სტუდენტებისთვის. ასევე, ამ სფეროში მოღვაწე ნებისმიერი მსურველისათვის.

5. ნაშრომი წარმოადგენს ლექციების მოკლე კურსს ბაკალავრიატისა და მაგისტრატურის სტუდენტებისთვის. ასევე, ამ სფეროში მოღვაწე ნებისმიერი პირისთვის. ნაშრომის მიზანია შეასწავლოს სტუდენტს:

- სისტემური ანალიზის საფუძველზე შეაფასოს კონფლიქტური სიტუაცია. მოახდინოს კონფლიქტის კლასიფიკაცია.
- საზოგადოების განვითარების სისტემური კანონზომიერების საფუძველზე მოახდინოს მიზნებისა და სტრატეგიის ფორმირება კონფლიქტური პრობლემების გადაჭრისათვის.

კონფლიქტური პროცესების კოგნიტური მოდელირება და მისი გამოყენება შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღებისათვის.

6. ნაშრომის მიზანია სტუდენტს გააცნოს ის ზოგადსისტემური კანონზომიერებანი, რომლებიც მოქმედებენ სხვადასხვა ბუნებრივ და საზოგადოებრივ სისტემებში. ასწავლოს ახალი ინფორმაციული ტექნოლოგიების (მეთოდების, საშუალებების) გამოყენების პრინციპები საზოგადოებრივი და ხელოვნური სისტემების ანალიზის, მართვისა და გადაწყვეტილების მიღებისათვის.

7. ისეთი საკითხების შესწავლა და გადაჭრა, როგორებიცაა: სატრანსპორტო საცობის ევოლუცია, სატრანსპორტო ქსელის ოპტიმალური ტოპოლოგია, შუქნიშნის ამოცანა, კომპლექსური, ინტელექტუალური სატრანსპორტო სისტემის შექმნა და სხვა შეუძლებელია მათემატიკური აპარატის, მეთოდების და “ფიზიკური კონცეფციების” გამოყენების გარეშე. ნაშრომში განხილულია სისტემების კვლევის ყველაზე გამოყენებადი მეთოდები: **გრაფიკული მეთოდები, გრაფების თეორია**, რომლებიც თვალნათლივ, კარგად ასახავენ სისტემის სტრუქტურის თავისებურებებს. სისტემების სტრუქტურისა და მისი ელემენტების შესწავლის ერთ-ერთ საუკეთესო მეთოდს წარმოადგენს **Q-ანალიზი**. ამ მეთოდით სისტემის სტრუქტურის შესწავლა საშუალებას გვაძლევს გავიგოთ სისტემაში ამა თუ იმ კანონზომიერებების წარმოქმნის მექანიზმი,

- დავადგინოთ სისტემის დეგრადაციის მიზეზები, კანონზომიერებანი და მათი განმსაზღვრელი ელემენტები, გავიანგარიშოთ მისი რაოდენობრივი და თვისობრივი მახასიათებლები და სხვა.
8. ნაშრომის მიზანია შეიქმნას ინტერაქტიული პროგრამული სისტემა მაკროსისტემების იმიტაციური მოდელირებისა და მართვისთვის. მაკროსისტემას ვუწოდებთ ისეთ სისტემას, რომელიც, როგორც ერთიანი, ავლენს სხვა ბუნებასა და თვისებებს, ვიდრე მისი შემადგენელი ნაწილები. უმეტესწილად, სისტემა, როგორც ერთიანი, განეკუთვნება დეტერმინირებულ სისტემათა კლასს, მაშინ, როდესაც მისი შემადგენელი ნაწილების ქცევა სტოქასტიკურია. საინვესტიციო პორტფელის ფორმირების პროცესი, ურბანული სისტემები, სივრცული ეკონომიკური სისტემები, ბიოლოგიური, სოციალური, კომპიუტერულ ქსელებში ინფორმაციული ნაკადის გავრცელების დინამიკა და სხვა მიეკუთვნებიან მაკროსისტემათა კლასს. აღნიშნული ნაშრომი მოიცავს ინფორმატიკისა და მართვის სისტემების, ბიზნეს-ინჟინერინგისა და არქიტექტურის, ურბანისტიკისა და დიზაინის ფაკულტეტების სტუდენტებისა და თანამშრომლების ინტერესების სფეროს
  9. სისტემების ანალიზის ტრადიციული მეთოდები არა არის საკმარისი ჰუმანისტური სისტემების ანალიზისათვის იმიტომ, რომ ისინი ვერ მოიცავენ ადამიანის აზროვნების და ყოფაქცევის არამკაფიობას. ამიტომ ჰუმანისტური სისტემების ანალიზისათვის აუცილებელია მიდგომები, როცა სიზუსტე, სიმკაცრე და მათემატიკური ფორმალიზმი არ წარმოადგენენ რაიმე აბსოლუტურად აუცილებელს, არამედ გამოიყენება ისეთი მეთოდოლოგიური სქემა, რომელშიც დასაშვებია არამკაფიობა და ნაწილობრივი ჭეშმარიტებები. ნაშრომში განხილულია სწორად ასეთი მიდგომები.

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ჭ.კეკელია	ინფორმაციის დაცვის მეთოდის დამუშავება, ნატურალური რიცხვთა გამოყენებით	(საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი, გაერთიანებული სამეცნიერო კონფერენცია, სამეცნიერო ჟურნალი 2015წ.)	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, 2015 წ.	5გვ.
2	ჭ.კეკელია	კრიპტოგრაფიის	(საქართველოს ტექნიკური	საქართველოს	6გვ.

	ბ.კოტრიკაძე	სიმეტრიული სისტემის ზოგიერთი მეთოდის რეალიზაციის საკითხების შესახებ	უნივერსიტეტი, შრომები მართვის ავტორიზებული სისტემები, 2015წ.)	ტექნიკური უნივერსიტეტი, 2015 წ.	
3	ბ.კოტრიკაძე	ინფორმაციის დაცვის მეთოდის დამუშავება, 33 განზომილებიანი კვადრატული მატრიცის გამოყენებით	(საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი, გაერთიანებული სამეცნიერო კონფერენცია, სამეცნიერო ჟურნალი 2015წ.).		5 გვ.
4	ბ.კოტრიკაძე	ინფორმაციის დაცვის მეთოდის დამუშავება, ნატურალურ რიცხვთა გამოყენებით.	1. (საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი, გაერთიანებული სამეცნიერო კონფერენცია, სამეცნიერო ჟურნალი 2015წ.)		
5	ნ. ბუაღაია, ლ.ჭოლიკიძე, კ.ოვსიანიკოვი	პაკეტების IP-ფრაგმენტაცია და მისი რეალიზაციის თავისებურებები შემავალი ICMP პროტოკოლის აკრძალვის შემთხვევაში.	სტუ, შრომები, მართვის ავტომატიზებული სისტემები, №4(18),2015 წ., ISSN 1512-3979,		3 გვ.
6	ნ. ბუაღაია, ი.ბოჭორიშვილი, გ.სამარდანიშვილი	ქსელ შინაკადური მულტიმედის მართვა მულტიქასტ რეჟიმში IGMP პროტოკოლის მეშვეობით	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “მსოფლიო და კავკასია”, სოციალურ მეცნიერებათა აკადემია, თბილისი, 2015 წ.		4 გვ.
7	ნ. ბუაღაია,	ღრუბლოვანი გამოთვლების (Cloud Computing) და ღრუბლის	სტუდენტთა III რესპუბლიკური სამეცნიერო კონფერენცია “ინფორმაციული ტექნოლოგიები და	ახალციხე	3 გვ.

		დაცვის მეთოდების ანალიზი	მათი გამოყენება“2015წ.		
8	გ.ძიძიგური, ზ.ზურაბიშვილი, შ.გონგლაძე, ნ. ჩადუნელი	თანამდებობათა ფარდობითი ღირებულებების შეფასება და მისი ავტომატიზაციის ზოგიერთი საკითხი	შრომები №1 (495) 2015.	საგამომცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი”,	
9	ნ.ცისკარიშვილი	Модели плоских задач оптимального поиска объектов	აკად. ი. ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის”საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა” მასალები, საქართველო, თბილისი 3-5 ნოემბერი. (http://ictmc.gtu.ge/conference .pdf)	საგამომცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი	
10	Kh. Bardavelidze, A. Bardavelidze	A Computer Simulation Of Drying Apparatus Nonlinear Control System	The International Scientific Conference Dedicated To Academician I. Prangishvil’s 85 th Anniversary "Information And Computer Technologies, Modeling, Control"-2015	Tbilisi, Georgian Technical Univercity, GTU	3 p.
11	Kh. Bardavelidze, A. Bardavelidze	Simulation Modeling of a Queuing System in the MATLAB Environment	VII International scientific and Practical Conference "Internet and Society"-2015	Kutaisi, Akaki Tsereteli State Unvercity, ATSU	4 p.
12	Avtandil Bardavelidze, Irakli Basheleishvili, Khatuna Bardavelidze	Microcontroller-Based Water Supply Control System	VII International scientific and Practical Conference "Internet and Society"-2015	Kutaisi, Akaki Tsereteli State Unvercity, ATSU	3 p.
13	ნ. ვარძიაშვილი ზ. წვერაიძე,	სივრცული ეკონომიკური	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია	საქართველოს ტექნიკური	გვ.: 67-71

	მ. ჭოლიკიძე	პროცესების პარამეტრული იდენტიფიკაციის ათვის	– IEC-2015, ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს, ხვალ, 16-17 ოქტომბერი, თბილისი, 2015.	უნივერსიტეტი, 2015	
14	გ.ძიძიგური	თანამდებობათა ფარდობითი ღირებულებების შეფასება და მისი ავტომატიზაციის ზოგიერთი საკითხი.		საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, 2015 წ.	
15	მ.ახობაძე, ბ.მესაბლიშვილი ე.კურცხალია	სივრცული ეკოლუციური პროცესების ფენომენოლოგია და საინვესტიციო პოლიტიკა	ყოველკვარტალური რეგულირებადი და რეცენზირებადი ჟურნალი “ბიზნეს-ინჟინერინგი” №1,	თბილისი, 2015,	გვ: 51-55.
16	მ. ახობაძე, თ. უთურგაიძე, ლ. ბეჟანიშვილი, ვ. უთურგაიძე	აქტიურ ზმნათა ფორმების წარმომქმნელი მოდელი მთარგმნელი სისტემისთვის	აკადემიკოს ი. ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა” შრომები, 3-5 ნოემბერი, თბილისი, 2015, გვ	თბილისი, 2015,	გვ. 436- 440
17	მ. ახობაძე, ე. კურცხალია	სივრცული ეკონომიკური პროცესების სტრუქტურული ანალიზი საინვესტიციო რისკების პრევენციისათვის	აკადემიკოს ი. ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა”, შრომები, თბილისი, 3-5	თბილისი, 2015	გვ: 512- 516

			ნოემბერი 2015		
18	მ. ახოზაძე	მოსაზრებანი მეცნიერების ბიბლიური საფუძვლების შესახებ	აკადემიკოს ი. ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა”, შრომები, თბილისი, 3-5 ნოემბერი, 2015	თბილისი, 2015	ბგ. 618-621
					5.

ანოტაციები

- კრიპტოგრაფიის საფუძველზე, მიზანი იყო ისეთი ახალი მეთოდის მიღება, სადაც არ იქნებოდა ის უარყოფითი მხარეები, რომლებიც არის უკვე არსებულ ცნობილ მეთოდებში და გარდა ამისა იქნებოდა ყველა მეთოდისაგან განსხვავებული მეთოდი. გამოყენებულია ღია გასაღები ნებისმიერი ტექსტის სახით, რომლის საფუძველზეც კანონიერი მომხმარებლები იღებენ საიდუმლო გასაღებს ღია ტექსტის თანმიმდევრობითი დანომრვითა და რიცხვთა გაბნევით. მიღებული მეთოდი მიეკუთვნება ასიმეტრიულ სისტემებს. დადგენილია მეთოდის მახასიათებლები.
- განხილულია კრიპტოგრაფიის ზოგიერთი მეთოდების რეალიზაციის პრაქტიკული საკითხები. კერძოდ, იგი ეძღვნება ცნობილი სიმეტრიული მეთოდების (ცეზარის, ვიჟინერისა და ვერნამის) მარეალიზებელი ალგორითმების აბსტრაქტული მოდელის სახით წარმოდგენას და მათი აპარატურული რეალიზაციის საკითხებს. შემოთავაზებულია მათემატიკური აპარატი, რომელსაც საფუძველად უდევს ალგორითმული (მიკროპროგრამული) ალგებრის სისტემის – ოპერატორული ალგებრის და პირობის ალგებრის ცნება, რომელთა ტერმინებშიც შეიძლება იყოს აღწერილი სხვადასხვა სახის ალგორითმული პროცესები.
- ნაშრომში ზოგადად აღწერილია კრიპტოგრაფია. არსებულ მეთოდებზე დაყრდნობით, შემუშავებულია ახალი მეთოდი, რომელშიც ჩადებულია, გარკვეული კანონზომიერებით, ქართული ანბანის ნუმერაცია ღია გასაღების სახით. საიდუმლო გასაღები კი გამოითვლება საშუალო არითმეტიკულის გამოყენებით. ე.ი. გამოყენებულია როგორც ღია, ასევე საიდუმლო გასაღები, რომელსაც კანონიერი მომხმარებლები იღებენ გამოთვლების საფუძველზე, ღია გასაღების გამოყენებით და ერთმანეთისაგან დამოუკიდებლად. გამოთვლილია გასაღების სიმრავლე, გატეხვის ალბათობა და მეთოდის საიმედოობა, ანუ დადგენილია მეთოდის მედეგობა.
- კრიპტოგრაფიის საფუძველზე, მიზანი იყო ისეთი ახალი მეთოდის მიღება, სადაც არ იქნებოდა ის უარყოფითი მხარეები, რომლებიც არის უკვე არსებულ ცნობილ მეთოდებში და გარდა ამისა იქნებოდა ყველა მეთოდისაგან განსხვავებული მეთოდი.

- გამოყენებულია ღია გასაღები ნებისმიერი ტექსტის სახით, რომლის საფუძველზეც კანონიერი მომხმარებლები იღებენ საიდუმლო გასაღებს ღია ტექსტის თანმიმდევრობითი დანომრვითა და რიცხვთა გაბნევით. მიღებული მეთოდი მიეკუთვნება ასიმეტრიულ სისტემებს. დადგენილია მეთოდის მახასიათებლები.
5. სტატიაში ნაჩვენებია პაკეტების ფრაგმენტაციის კრიტერიუმები, მისი აუცილებლობა გადატვირთული ქსელის შემთხვევაში, განხილულია ფრაგმენტაციის მექანიზმი, მისი რეალიზაციის პროცედურა როგორც მარშრუტიზატორის, ასევე წყარო-აბონენტის მიერ, კერძოდ პაკეტის დაყოფის, ხოლო შემდგომ დანიშნულების ჰოსტში აწყობის მიმდევრობა, ნაჩვენებია მარშრუტიზატორის მიერ პაკეტების ფრაგმენტაციის უარყოფითი მხარე. დეტალურადაა აღწერილი PMTUD-ს ამოქმედების მექანიზმი, ICMP პროტოკოლის როლი პაკეტების ფრაგმენტაციის პროცესში. ახსნილია, თუ რატომ არ მოხდება ფრაგმენტაცია დაბლოკილი შემავალი ICMP პროტოკოლის დროს, ნაჩვენებია ამ შემთხვევაში ფრაგმენტაციის განხორციელების შესაძლო ვარიანტი.
  6. მულტიქასტ რეჟიმისათვის იდეალურ გარემოს წარმოადგენს ვირტუალური ქსელი. VLAN-ის გამოყენება მოსახერხებელია ერთი სეგმენტის ფარგლებში. მაგრამ სხვადასხვა ქსელებში გაბნეული ჯგუფის წევრების შემთხვევაში რთულია იმის განსაზღვრა, თუ როგორ უნდა მიაღწიოს სერვერიდან გაგზავნილმა მონაცემებმა მიღებამდე, ვინაიდან პაკეტის გადაადგილების მარშრუტის “ხელით“ გაწერა შეუძლებელია, მარშრუტს ვერ განსაზღვრავს ვერც მარშრუტიზაციის ძირითადი პროტოკოლები. ამისათვის გამოიყენება IGMP და PIM პროტოკოლები. მარშრუტიზატორსა და კლიენტს შორის გარკვეული შეტყობინებების გაცვლის შემდეგ, იწყება წყაროდან ჯგუფისათვის მულტიმედია ნაკადის მიწოდება. ჯგუფის წევრების კონტროლს ახორციელებს მარშრუტიზატორი IGMP Query პაკეტის მეშვეობით. მისი გადასაწყვეტია, მულტიქასტ მაუწყებლობა გაგრძელდეს თუ არა რომელიმე კლიენტის მიერ ჯგუფის დატოვების - Leave Group სურვილის შემთხვევაში. მან ზუსტად უნდა განსაზღვროს IGMP Group Specific Query-ს მეშვეობით, იყო თუ არა კლიენტი ჯგუფის ბოლო IGMP Query-ის მუშაობის ლოგიკიდან გამომდინარე განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მისი როლი დროებით მწყობრიდან გამოსული ქსელის შემთხვევაში. დაზიანებული ქსელის გამართვის შემდეგ, მან უნდა განახორციელოს კლიენტისათვის შეჩერებული ნაკადის მიწოდების აღდგენა ადამიანის ჩარევის გარეშე.
  7. ღრუბლოვანი გამოთვლების უსაფრთხოების ძირითად პრობლემას წარმოადგენს მისი კონტროლი და მართვა. სტატიაში განსაზღვრულია და კლასიფიცირებულია ძირითადი საფრთხეები, ჰიპერვიზორზე შემოტევებისაგან დასაცავი სპეციალიზირებული საშუალებები. ფიზიკური ინფრასტრუქტურის უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად სერვერებზე და ქსელურ ინფრასტრუქტურაზე უნდა განხორციელდეს წვდომის მკაცრი კონტროლი. ფიზიკური უსაფრთხოებისაგან განსხვავებით, ქსელური უსაფრთხოებისათვის, პირველ რიგში აუცილებელია არასანქცირებული შეღწევის საწინააღმდეგო საიმედო მოდელის შექმნა, რომელიც ითვალისწინებს ქსელთაშორისი ბრანდმაუერების (Firewall) გამოყენებას. განხილულია ასევე Cloud Security Alliance – ის მიერ (CSA) შემოთავაზებული უსაფრთხოების რეკომენდაციები.
  8. სტატიაში აღწერილია თანამდებობათა ფარდობითი ღირებულებების შეფასების მნიშვნელობა და როლი დაწესებულების ადამიანური რესურსის სრულყოფილი

- მართვისათვის, აგრეთვე, მისი განხორციელების ზოგიერთი მიდგომა და მეთოდი. განხილულია შეფასების პროცესის ავტომატიზაციის საკითხები, შეთავაზებულია დაწესებულების თანამდებობათა შეფასების წესი.
9. სტატიაში განხილულია ობიექტის მოცემულ რაიონში ძებნის ამოცანა, აგრეთვე ძებნა გამოძახებით, სხვადასხვა საძიებო სიტუაციაში. შედგენილია ორი მათემატიკური მოდელი ობიექტის აღმოჩენისათვის ძებნის ოპტიმიზებს მიზნით. მიღებულია t –მიმდინარე დროზე დამოკიდებულებით პროცესის განაწილების ფუნქციები, განაწილების მაქსიმუმის კოორდინატები. გამოყვანილია ძებნის ტრაექტორიის განტოლება ლოგარითმული სპირალის სახით. აღმოჩენის ალბათობა მოიცემა ჩვეულებრივი ან ზედაპირული ინტეგრალის საშუალებით, მიახლოებითი ამოხსნა კი - ინტეგრალური ჯამების გამოთვლით.
  10. ნაშრომში წარმოდგენილია წარმოდგენილია საშრობი აპარატის მართვის არაწრფივი ორკონტურიანი სისტემა, ასევე გამოსაშრობი მასალის ნარჩენი ტენშემცველობის არაწრფივი ავტომატური მართვის სისტემის სტრუქტურული და ბლოკური სქემა კომპიუტერული მოდელირებისათვის. მოდელირების შედეგად მიღებულია გარდამავალი მახასიათებლები, როგორც არაწრფივი ელემენტებით, ისე არაწრფივი ელემენტების გარეშე. შედარებითი ანალიზის შედეგად დადგენილია, რომ შემოთავაზებული მართვის სისტემა საშუალებას იძლევა 4%-ით დავზოგოთ ენერგოდანახარჯები და 3%-ით გავაუმჯობესოთ მასალის ხარისხი.
  11. ნაშრომში განხილულია მასობრივი მომსახურების სისტემის (მმს) იმიტაციური მოდელირება სავაჭრო ობიექტის მაგალითზე. იმიტაციური მოდელირების შედეგად მიღებული რიცხვითი მნიშვნელობების სტატისტიკური ანალიზის საფუძველზე დადგენილი იქნა აკრებული იმიტაციური მოდელის ადეკვატურობა და მისი სისწორე.
  12. ნაშრომში განხილულია წყლის მომარაგების ავტომატიზაციის სისტემა: წყლის მომარაგება რეზერვუარში და წყლის დონის ავტომატური რეულირების ციფრული სისტემა PIC ტიპის მიკროკონტროლერის გამოყენებით.
  13. სივრცული ეკონომიკური პროცესები, დემოგრაფიული პროცესი და სხვა მიეკუთნებიან მაკროსისტემათა კლასს. ნაშრომში განხილულ მოდელში შესაფასებელ პარამეტრებს წარმოადგენენ სივრცული ეკონომიკური პროცესის განმსაზღვრელი პარამეტრები, მაგალითად ინვესტიციები და მოსახლეობის გარკვეული ჯგუფიდან (მაგალითად ასაკობრივი ჯგუფიდან) ინდივიდის ამოგდების შემთხვევით მექანიზმს განაწილების – ალბათობები. იდენტიფიკაცია მიმდინარეობს სტანდარტული გზით. თავდაპირველად განისაზღვრება დისპერსია რეალურსა და მოდალურ სიდიდეებს შორის, მოსახლეობის თითოეული ჯგუფისათვის. დისპერსიის მინიმიზაცია ხდება ვექტორის მიხედვით, დასაშვებ სიმრავლეზე მოცემული შეზღუდვების დროს.
  14. სტატიაში აღწერილია თანამდებობათა ფარდობითი ღირებულებების შეფასების მნიშვნელობა და როლი დაწესებულების ადამიანური რესურსის სრულყოფილი მართვისათვის, აგრეთვე, მისი განხორციელების ზოგიერთი მიდგომა და მეთოდი. განხილულია შეფასების პროცესის ავტომატიზაციის საკითხები, შეთავაზებულია დაწესებულების თანამდებობათა შეფასების წესი.
  15. ნაშრომში ენტროპიის მაქსიმიზაციის პრინციპის საფუძველზე განხილულია სივრცული ეკონომიკური პროცესის მათემატიკური მოდელირების საკითხები, რომლებიც სტრუქტურულად წარმოადგენენ განსაზღვრულ სივრცულ არეებში

ლოკალიზებულ ურთიერთმოქმედ ეკონომიკების მოდელების ერთობლიობებს. ეს საშუალებას გვაძლევს კლასიკური იდეა - წონასწორული ბაზრისა, ტრანსფორმირებული იქნას ლოკალურ საბაზრო წონასწორობათა პრინციპად, რომლებიც ერთმანეთს ენაცვლებიან ძირითადი ევოლუციური ეკონომიკური პროცესის განვითარებისას.

16. თანამედროვე ვითარებაში უცხოური ინფორმაციის საყოველთაო და სრული გავრცელება ხდება მხოლოდ მშობლიურ ენაზე. ამიტომ საჭირო ინფორმაციის მოძიების და შერჩეული მასალის თარგმნის განხორციელების მიზნით აქტუალურია სათანადო სათარგმნი კომპიუტერული სისტემების განვითარება. არსებული თანამედროვე სათარგმნი სისტემები, რომლებიც ძირითადად სტატისტიკურ მეთოდებზე არის ორიენტირებული, ვერ უზრუნველყოფენ სიტყვათა ყველა ფორმის ავტომატურ მიღებას. ნაშრომში შემოთავაზებულია ჰიბრიდული სისტემა, რომელშიც სათარგმნი ალგორითმის კომპიუტერული რეალიზაცია ხორციელდება ქართული ენის მოდელირების საფუძველზე.
17. ნაშრომში შექმნილია ინვესტირების მათემატიკური მოდელი. რეგიონის ეკონომიკური პროცესის სტრუქტურის ანალიზის საფუძველზე კეთდება საინვესტიციო რისკების პრევენცია თითოეული ინვესტორისათვის. გამოყენებულია მათემატიკის ორივე პრინციპი (უწყვეტი და დისკრეტული). სივრცული ეკონომიკის მოდელის სტრუქტურა აიგება მაკროსისტემურ მიდგომაზე, სადაც ინვესტიციების ნაკადის ფორმირება ხდება ენტროპიის მაქსიმიზაციის პრინციპის საფუძველზე. ინვესტორის მიერ მოპოვებული ახალი ინფორმაციის მიხედვით, სტრუქტურული ანალიზის მეთოდის ე.წ. Q-ანალიზის გამოყენებით პროგნოზი უკეთდება რეგიონის მაკროეკონომიკურ პარამეტრებს, რეგიონში შესაძლებელი ყოველი ცვლილების იმიტაციით, რაც ინვესტორს აძლევს საშუალებას მიიღოს ოპტიმალური გადაწყვეტილება და შეამციროს ინვესტირების რისკი.
18. ნაშრომში ურთიერთმიმართებითი განხილვის მეთოდით ნაჩვენებია ქაოსის თეორიისა და ინფლაციური თეორიის მიღწევების თანხვედრა სამყაროს შექმნის კრეაციულ მოსაზრებებთან

კომპიუტერული ინჟინერიის დეპარტამენტი

- * სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – პროფესორი ლევან იმნაიშვილი
- * სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა

№	სახელი, გვარი, მამის სახელი	თანამდებობა
1	რომან სამხარაძე იუზას ძე	სრ.პრ
2	მედია ანდლულაძე ქრისტეფორეს ას	სრ.პრ
3	ოთარ ნატროშვილი გიორგის ძე	სრ.პრ
4	მზია კიკნაძე გურამის ას	სრ.პრ
5	ოლეგ ნამიჩიშვილი მიხეილის ძე	სრ.პრ
6	კონსტანტინე კამკამიძე ნიკოლოზის ძე	სრ.პრ
7	თეიმურაზ შარაშენიძე ელიზბარის ძე	სრ.პრ
8	ოთარ ქართველიშვილი მიხეილის ძე	სრ.პრ
9	ლევან იმნაიშვილი შოთას ძე	სრ.პრ
10	ზურაბ გასიტაშვილი აკაკის ძე	სრ.პრ (0.5)
11	არჩილ ფრანგიშვილი ივერის ძე	სრ.პრ (0.5)
12	თენგიზ გიორგელიძე დომენტის ძე	სრ.პრ
13	ნინო ბერაია ოლეგის ას	სრულ

1	ოლღა ხუციშვილი გმირის ას	ასოც
2	ალექსანდრე ბენაშვილი მიხეილის ძე	ასოც
3	ქეთევან ავალიშვილი ვახტანგის ას	ასოც
4	მარინე თუშიშვილი ანდროს ას	ასოც
5	თეა თოდუა დათიკოს ას	ასოც
6	ნატალია გაბაშვილი ვლადიმერის ას	ასოც
7	ელენე კამკამიძე კონსტანტიეს ას	ასოც
8	ნანი არაბული ვიქტორის ას	ასოც
9	ცისანა ხოშტარია ნიკოლოზის ას	ასოც
10	სიმონ ხოშტარია ნიკოლოზის ძე	ასოც
11	ზაურ ჯოჯუა სერაფიონის ძე	ასოც
12	მაკა ხართიშვილი	ასოც

1	თამარ გაბაშვილი გიორგის ასული	ასისტ
2	ეკატერინე ბოჭორიძე ვასილის ას	ასისტ
3	ნინო ჯოჯუა მამელის ას	ასისტ
4	ლევან ჯიქიძე რეზოს ძე	ასისტ
5	ია ირემიძე ზაალის ას	ასისტ
6	ეკატერინე გვარამია გურამის ას	ასისტ
7	მაგული ბედინეიშვილი მიტროფანეს ას	ასისტ
8	მიხეილ რამაზაშვილი თამაზის ძე	ასისტ

**I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული
სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	რეგიონთა მდგრადი განვითარების ინტეგრირებული კოგნიტიური, გენეტიკური და ნეირონული მოდელები დარგი: ინფორმატიკა მიმართულება: მოდელირება	სსიპ – შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი და უკრაინის სამეცნიერო ტექნოლოგიური ცენტრი (ევროკავშირი)	ოლეგ ნამიჩიშვილი	1. ა. ფრანგიშვილი 2.ზ. გასიტაშვილი 3.დ. ვერულავა 4.მ. კიკნაძე დამხმარე პერსონალი: 1. მ. რამაზაშვილი
2	აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადებიდან 85-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია «საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა – 2015 (ICT-MC 2015)» / საკონფერენციო გრანტების კონკურსის ხელშეკრულება: CF/14/12-812/15, 29.06.2015 კვლევის მიმართულება: ინჟინერია და ტექნოლოგიები	სსიპ – შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი და თანადაფინანსებელი საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	ოლეგ ნამიჩიშვილი	1. ჰ. მელაძე 2. დ. გორგიძე 3.ზ. გასიტაშვილი 4. მ. კიკნაძე 5. თ. ლომინაძე 6. ქ. ქოქრაშვილი 7. მ. ხართიშვილი 8. ი. გორგიძე 9. ჯ. ანთიძე 10. ქ. მახაშვილი დამხმარე პერსონალი: 1. მ. რამაზაშვილი 2. ჟ. გოგიაშვილი
<p>პირველი პროექტის პირველი ეტაპის (1.03.2015 – 31.08.2015)ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები (ქართულ ენაზე) საქართველოში მდგრადი განვითარების სტრატეგიის, როგორც ევროინტეგრაციის</p>				

პროცესის საკვანძო ასპექტის კვლევამ პროექტის პირველ ექვსთვიან ეტაპზე, გამოავლინა რამდენიმე მნიშვნელოვანი პრობლემა:

1. მიუხედავად იმისა, რომ მდგრადი განვითარების საკვანძო მნიშვნელობა მთავრობის მიერ საზოგადოებრივ იქნა რეალურად, ამ თემას, მთავრობის მხრიდან არ ექცევა სათანადო ყურადღება. საყურადღებოა, რომ ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს დღეისათვის არა აქვს ეფექტიანი მართლმართლებელი ფუნქციები,

2. მთავრობა მდგრადი განვითარების საკითხს განიხილავს მის მოქმედებულ, ანუ გარემოს დაცვით კონტექსტში. სხვა შემთხვევაში, ძველად წარმოსადგენია მდგრადი განვითარების სტრატეგიის შემუშავება ზედა განხორციელების ზომების შემუშავებაზე პასუხისმგებელ უწყებად, პრემიერ მინისტრის აპარატის ნაცვლად, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო გაემწესებინათ;

3. რიგი პროგრამები (დონისძიებები) უფრო მეტად კეთილი სურვილების იმპლემენტაციას წარმოადგენს, ვიდრე სრულფასოვან და ურთიერთდაკავშირებულ პროექტებს. მაგალითად, ინფორმაციული ტექნოლოგიების ნებისმიერი სპეციალისტისთვის „კომპიუტერისს წავლება“ აბსურდულ ცნებას „ადმინისტრაციის პარტნიორობა“ დ საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური პოლიტიკა. წარმოადგენს, რადგან სპეციალისტი, რომელიც საოფისე პაკეტებთან ან ავტომატიზებულ სამუშაო ადგილთან მუშაობს, სრულიად სხვა კომპეტენციას საჭიროებს ვიდრე პროგრამისტი ან სისტემური ადმინისტრატორი. გაუგებარია, რა დარგის მოთხოვნას აკმაყოფილებს ასეთი ტრენინგები;

4. დღემდე არ არსებობს მდგრადი განვითარების ინდიკატორთა ქართული სისტემა. შესაბამისად პროგრამებში არსად (სადაც ამის შესაძლებლობა არის), არაა განსაზღვრული პროგრამის (დონისძიების) წარმატების შეფასებადი კრიტერიუმები. მაგალითად, სიღარიბის დონის შემცირების, უმუშევრობასთან ბრძოლის და სხვა მსგავს აქტივობებს აქვთ წარმატების ერთმნიშვნელოვანი მაჩვენებლები, თუმცა ასეთი რამ მთავრობის მიერ დადგენილი არ არის. როგორც ჩანს, მთავრობა არ ფლობს ადეკვატურ მეთოდოლოგიას მდგრადი განვითარების ქმედითი სტრატეგიის ჩამოსაყალიბებლად;

5. კვლევა, როგორც აბსოლუტურ, ასევე ფარდობით მაჩვენებლებზე დაყრდნობით, აჩვენებს, რომ არსებობს დიდი რაოდენობით დაგროვილი და გადაუდებელი პრობლემები, რომლებზეც რეაგირება დაუყოვნებლივ უნდა დაიწყო, რათა თავიდან იქნეს აცილებული ეკონომიკური ოლაფსი საშუალო და გრძელვადიან პერსპექტივაში. შესაბამისად, როგორც მთლიანად მდგრადი განვითარების სტრატეგიის, ასევე მისი ეკონომიკური კომპონენტის სრულყოფა მოითხოვს მთავრობის სამოქმედო გეგმისა და პრიორიტეტების ძირეულ რევიზიას. აქედან გამომდინარე, გამოვლენილ პრობლემებზე დროული და ადეკვატური რეაგირების მიზნით სასურველია:

- პრემიერ-მინისტრთან, ან ეკონომიკის და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთან (მეორე შემთხვევაში პრემიერის მონაწილეობით) შეიქმნას მდგრადი განვითარების სტრატეგიული ჯგუფი, რომლის შემადგენლობაში შევა როგორც სახელმწიფო სუბიექტების, ასევე სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლები;

- ეკონომიკის და მდგრადი განვითარების სამინისტროს და სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ერთობლივი ძალისხმევით, სამოქალაქო საზოგადოების აქტიური ჩართულობის ფონზე, მდგრადი განვითარების ინდიკატორების ქართული სისტემის ჩამოყალიბებაზე მუშაობის დაწყება;

- ევროპული პრაქტიკის თანახმად, საკანონმდებლო ჩარჩოს შემუშავება კანონშემოქმედებითი

საქმიანობის მდგრადი განვითარების მიზნებთან შესაბამისობაში სავალდებულო მოყვანის ღონისძიებათა შესახებ. ამასთან, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს უნდა ჰქონდეს როგორც შიდა, ასევე აუთსორსინგის რესურსი, რათა მოახდინოს აკვანძო რეფორმების ანალიზი მდგრადი განვითარების ჭრილში;

•სამოქალაქო საზოგადოება მზადაა იაქტიუროს მდგრადი განვითარების სამთავრობო სტრატეგიის ფორმირებისა და იმპლემენტაციის პროცესის მონიტორინგი.

მდგრადი განვითარების ზოგიერთი მათემატიკური და სტატისტიკური ამოცანა განხილულ ეტაპზე განხილული გვაქვს ორ ნაშრომში.

მეორე დასრულებული პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები: მოკლე საინფორმაციო მონაცემები ჩატარებული კონფერენციის შესახებ:

საგრანტო ხელშეკრულება № CF/14/12-812/15, 29.06.2015

ა) კონფერენციის სტატუსი - საერთაშორისო

ბ) თემატიკა - საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა

გ) ჩატარების თარიღი - 2015 წლის 3, 4 და 5 ნოემბერი

დ) ჩატარების ადგილი - 0175 თბილისი, კოსტავას 77, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ადმინისტრაციული კორპუსი

ე) კონფერენციის ხანგრძლივობა - 3 დღე

ვ) სექციების რაოდენობა - 8: ინფორმაციული ტექნოლოგიები; ტექნიკურ სისტემებში მართვის პრობლემები; კომპიუტერული ინჟინერია; მათემატიკური და კომპიუტერული მოდელირება; კლასტერული, ღრუბლოვანი, განაწილებული, პარალელური გამოთვლები და მათი საინჟინრო გამოყენებები; ენერგეტიკის პრობლემები; საინჟინრო ფიზიკა; მეცნიერება და რელიგია;

ზ) ინფორმაცია მომხსენებელთა რაოდენობის, ვინაობისა და მოხსენებათა სათაურების შესახებ;

მომხსენებელთა რაოდენობა -157; მათ შორის უცხო ქვეყნის მოქალაქე -10; ეს ქვეყნებია: ამერიკის შეერთებული შტატები, რუსეთის ფედერაცია, პოლონეთი, ლიტვა, აზერბაიჯანი, სომხეთი;

თ) სამუშაო ენები: ქართული, ინგლისური, რუსული

ი) სამუშაო რეგლამენტი: პლენარული მოხსენება - 35 წთ, სასექციო მოხსენება -15 წთ.

კ) კონფერენციის WEB-გვერდი: <http://www.ict-mc.gtu.ge/>

ლ) დაფინანსება ფონდიდან 40 ათასი ლარი, ტექნიკური უნივერსიტეტის თანადაფინანსება - 10 ათასი ლარი.

I. 4.

	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიითითებით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
	„ეფექტური“	შოთა რუსთაველის	ა. ფრანგიშვილი	ღ.იმნაიშვილი

<p>ბიომეტრიული ტექნოლოგიების დამუშავება მსხვილმაშტაბიანი საარჩევნო სისტემის მაგალითზე“, საინფორმაციო ტექნოლოგიები</p>	<p>ეროვნული სამეცნიერო ფონდი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი</p>		<p>ქ.ყაჭიაშვილი, მ.ბედინიშვილი, ა.ტიტინიძე, ნ.კირკიტაძე, ნ.იაშვილი, გ.ძნელაძე</p>
---	--	--	---

გარდამავალი (მრავალწლიანი) პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები (ქართულ ენაზე)

- დამუშავებული და გამოკვლეული იქნა სხვადასხვა დანიშნულების ბიომეტრიული სისტემების იმიტაციური მოდელები
- დამუშავებული იქნა ბიომეტრიული სისტემების ეფექტურობის კრიტერიუმები. დამუშავებული იქნა ბიომეტრიული სისტემების ეფექტურობის ამაღლების ორი მეთოდი.
- გამოკვლეული იქნა სხვადასხვა სხვადასხვა ქვეყნების საარჩევნო სისტემები: ტრადიციული, ელექტრონული და ე.წ. ბიომეტრიული.
- გამოკვლეული და დადგენილი იქნა ბიომეტრიული მანვენებლები საარჩევნო პროცესში გამოყენების თვალსაზრისით. დამუშავებული იქნა ბიომეტრიული საარჩევნო სისტემების არქიტექტურები.
- დამუშავებული და გამოკვლეული იქნა მაშტაბურ საარჩევნო სისტემაში ამომრჩევლის იდენტიფიცირების დანქარების ალგორითმი.
- გამოკვლეული იქნა სუბიექტის დაქტილოსკოპიური ბიომეტრიული მანვენებლის ხარისხის დამოკიდებულება გარემო პირობებთან და სხვადასხვა ტიპის დაქტილოსკოპიურ სკანერებთან მიმართებაში.
- დაქტილოსკოპიური ბიომეტრიული მანვენებლის უხარისხობის პირობებისათვის რეალიზებული და აპრობირებული იქნა კვაზიმულტიბიომეტრიული მეთოდი დაქტილოსკოპიური და თვალის ფერადი გარსის ბიომეტრიული მანვენებლების გამოყენებით
- გამოკვლეული იქნა საარჩევნო პროცესის გაყალბების ის მეთოდები და ხერხები, რომელთა აღმოფხვრაც ხდება ბიომეტრიული ტექნოლოგიების გამოყენებით.
- დადგენილი იქნა საარჩევნო პროცესში გამოყენების თვალსაზრისით ბიომეტრიული მანვენებლების სიმრავლე. დამუშავებული იქნა ბიომეტრიული საარჩევნო სისტემის არქიტექტურა და პროტოკოლები.
- დამუშავებული იქნა ბიომეტრიული საარჩევნო სისტემის აპარატურულ-პროგრამული საშუალებებისადმი წაყენებული მოთხოვნები. გამოკვლეული და დადგენილი იქნა ბიომეტრიულ საარჩევნო სისტემაში გამოყენების თვალსაზრისით პერსპექტიული აპარატურულ-პროგრამული საშუალებანი.

№	<p>პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიითითებით</p>	<p>დამფინანსებელი ორგანიზაცია</p>	<p>პროექტის ხელმძღვანელი</p>	<p>პროექტის შემსრულებლები</p>
---	--	-----------------------------------	------------------------------	-------------------------------

	MTCU/64/4-141/14 რეგიონთა მდგრადი განვითარების ინტეგრირებული კოგნიტიური, გენეტიკური და ნეირონული მოდელები ინფორმაციო სისტემების მოდელები;	შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი და მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების ცენტრი უკრაინაში (მტცუ)	ო. ნამიჩიშვილი	ა. ფრანგიშვილი ზ. გასიტაშვილი მ. კიკნაძე
პროექტი დასრულდება 2016 წლის სექტემბერში				

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	არჩილ ფრანგიშვილი, ლევან იმნაიშვილი, ოლეგ ნაიჩიშვილი	საექსპერტო სისტემები	თბილისი: საგამომ- ცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი”, 2015	158 გვ.

ანოტაცია

სახელმძღვანელოში განხილულია საექსპერტო და ცოდნის წარმოდგენის სისტემათა ძირითადი ცნებები, მახასიათებლები, ასევე აგების თავისებურებები. გაშუქებულია საექსპერტო სისტემების ფუნქციონირების ფუნდამენტური პრინციპები, ფასდება საექსპერტო სისტემების უპირატესობა და ნაკლოვანებები, ასევე აღწერილია მათი გამოყენების ყველაზე საინტერესო არეები. ყურადღება გამახვილებულია გადაწყვეტილებათა მიღების პროცესზე, ნდობის ბაიესური ქსელების გამოყენებით, HUGIN პროგრამულ გარემოში.

განკუთვნილია საექსპერტო სისტემებით დაინტერესებული მაგისტრანტებისათვის, რომლებიც მომზადებას გადიან კომპიუტერული მეცნიერების, მართვის საინფორმაციო სისტემების, პროგრამული ინჟინერიისა და სხვა ანალოგიურ სფეროთა სპეციალიზაციით.

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
---	-----------------	--------------------------------	--------------------------------------	------------------------

2	ზ. მიქაძე, მ. კიკნაძე	კომპიუტერული სისტემები და გამოყენებითი ტექნოლოგიები	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	550
---	-----------------------	---	---	-----

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
3	ო.ქართველიშვილი ც.ხოშტარია ს.ხოშტარია	მიკროპროცესორული სისტემები. ნაწილი I მიკროკონტროლერების არქიტექტურა	თბილისი. 2015 “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	150გვ
ანოტაცია				
<p>სახელმძღვანელო ეხება მიკროპროცესორული სისტემების დაგეგმარების საკითხებს. იგი შედგენილია ერთსახელა კურსის პროგრამის მიხედვით და წარმოადგენს მის პირველ ნაწილს. სახელმძღვანელოში განიხილება მიკროკონტროლერის არქიტექტურა ერთ-ერთ მიკროკონტროლერის მაგალითზე. ნაშრომში აღწერილია მიკროკონტროლერის შემადგენლობაში შემავალი ბლოკების სტრუქტურა, მათი მუშაობის პრინციპი და ურთიერთკავშირი მიკროკონტროლერის მუშაობის დროს. რამდენადაც მიკროკონტროლერები გამოიყენებიან ობიექტების მართვის სისტემებში, წიგნში მნიშვნელოვანი ადგილი ეთმობა მიკროკონტროლერების ობიექტებთან კავშირის ორგანიზაციას ინტერფეისების საშუალებით. განიხილება სხვადასხვა ინტერფეისის პროტოკოლები. მიკროკონტროლერების სისტემების პროექტირების დროს ერთ-ერთი ცენტრალური ადგილი უკავია სისტემის ფუნქციონირების პროგრამის შედგენას მომხმარებლის მიერ, რაც განიხილება შემდგომ ნაწილში. ამის გამო წიგნში მოცემული მასალა ორიენტირებულია მიკროპროცესორის ბლოკებთან სამომხმარებლო პროგრამის ურთიერთქმედების შესწავლაზე სხვადასხვა ამოცანის შესრულების დროს.</p> <p>სახელმძღვანელო გათვალისწინებულია საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ინფორმატიკისა და მართვის სისტემების ფაკულტეტის შესაბამისი სპეციალობის სტუდენტებისათვის და აგრეთვე იმ სპეციალისტებისთვის, რომლებიც მუშაობენ მიკროპროცესორული სისტემების პროექტირებისა და ექსპლუატაციის სფეროში..</p>				
№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
4	კ.ოდიშარია, ს.ხოშტარია, ც.ხოშტარია	ინფორმაციის უსაფრთხოების	ქ.თბილისი, გამომცემლობა	301 გვ.

		საფუძვლები.	“გრიფონი” 2015წ.	
5	ს.ხომტარია, ც.ხომტარია	კომპიუტერების ლოგიკური საფუძვლები	ქ.თბილისი, გამომცემლობა “გრიფონი” 2015წ	120 გვ.
6	ო.ქართველიშვილი, ც.ხომტარია, ს.ხომტარია	მიკროპროცესორული სისტემები, ნაწილი პირველი მიკროკონტროლერ-ის არქიტექტურა	ქ.თბილისი, საგამომცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი” 2015წ.	152 გვ.
ანოტაცია				
<p>4. სახელმძღვანელოში ვრცლადაა წარმოდგენილი ინფორმაციის დაცვის ორგანიზაციის ტრადიციული პრინციპები, ფუნდამენტალური ცნებები</p> <p>5 სახელმძღვანელოში განხილულია კომპიუტერული ლოგიკის საფუძვლები, რომლებიც მკითხველებს გამოადგებათ გამოთვლითი საშუალებების პროექტირების დროს.</p> <p>6. სახელმძღვანელოში განხილულია მიკროპროცესორული სისტემების დაგეგმარების საკითხები. იგი შედგენილია ერთსახელა კურსის პროგრამის მიხედვით და წარმოადგენს მის პირველ ნაწილს.</p>				

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ა. ბენაშვილი გ. ბენაშვილი	კომპიუტერის არქიტექტურისა და ორგანიზაციის საფუძვლები. ტესტების კრებული	თბილისი, ტექნიკური უნივერსიტეტი	111
ანოტაციები				
<p>ტესტების კრებულში ასახულია კომპიუტერების თაობები, მათი განვითარების ძირითადი ეტაპები, კომპიუტერის ძირითადი კლასები, ინფორმაციის წარმოდგენა კომპიუტერში, თვლის სისტემები, ციფრული ლოგიკური დონე, კომპიუტერის ძირითადი კომპონენტები, კერძოდ: ცენტრალური პროცესორი; მუდმივი და ოპერატიული მეხსიერება; ვიდეო და აუდიოსისტემა; კომპიუტერის ინტერფეისი; სალტე; პორტი; გარე დამამახსოვრებელი მოწყობილობები.</p>				

ტესტები განკუთვნილია ინფორმატიკისა და მართვის სისტემების ფაკულტეტის I კურსის სტუდენტებისთვის.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბმრდების რაოდენობა
1	ლ. იმნაიშვილი; მ. ბედინიშვილი	ბიომეტრიული ტექნოლოგიების პერსპექტივები სასწავლო დაწესებულებაში. პირველი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „თანამედროვე ინფორმაციული ტექნოლოგიები ეკონომიკური გლობალიზაციის პირობებში“, 23–24 ოქტომბერი, 2015 წ. შრომების კრებული.		ქ. თბილისი	5
<p>ანოტაცია</p> <p>იზრდება ინფორმაციული ტექნოლოგიების როლი სასწავლო დაწესებულების მენეჯმენტში და უშუალოდ სასწავლო პროცესში. შესაბამისად, დადგა სუბიექტის საიმედო იდენტიფიცირების პრობლემა, რომლის გადაწყვეტისათვის სტატიაში შემოთავაზებულია ბიომეტრიული ტექნოლოგიის გამოყენება. გაანალიზებულია ბიომეტრიული აუტენტიფიცირების უპირატესობები სხვა საშუალებებთან მიმართებაში. გამოკვეთილია სასწავლო პროცესის მართვაში სუბიექტის ბიომეტრიული იდენტიფიცირების გამოყენების შესაძლო სფეროები და მიმართულებები.</p>					
№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბმრდების რაოდენობა
2	ლ. იმნაიშვილი; მ. ბედინიშვილი; ზ. ჯაბუა	ელექტრული პარამეტრების გაზომვისა და ვიზუალიზაციის სისტემა. მე-3 საერთაშორისო საერთაშორისო კონფერენცია „ენერგეტიკა: რეგიონალური პრობლემები და განვითარების		ქ. ქუთაისი	5

		პერსპექტივები“, ქ.ქუთაისი, 24.10.2015–25.10.2015. მოსხენებების კრებული, გვ. 9–13.			
--	--	---	--	--	--

ანოტაცია

ელექტრული პარამეტრების თანამედროვე მრავალფუნქციური ციფრული გამზომი ხელსაწყოები ვერ უზრუნველყოფენ გაზომილი პარამეტრების აღქმის მაღალ ერგონომიულობას, რომლის ამადლებსათვის შემოთავაზებულია გაზომილი პარამეტრების დამატებით ანალოგურ ფორმაში წარმოდგენა და ვიზუალიზაცია. შემოთავაზებულია მეთოდი, რომელიც საშუალებას იძლევა გავაერთიანოთ ანალოგური და ციფრული გამზომი ხელსაწყოების დადებითი მხარეები, ერთის მხრივ, ანალოგური ხელსაწყოებისათვის დამახასიათებელი ინფორმაციის აღქმის მაღალი ერგონომიულობა და, მეორეს მხრივ, ციფრული ხელსაწყოებისათვის – გაზომვის მაღალი სიზუსტე. აღნიშნული მეთოდის რეალიზაციისათვის შემოთავაზებულია გამზომი სისტემების არქიტექტურები, რომლებიც მაღალი ეფექტურობით უზრუნველყოფენ გაზომილი პარამეტრების სტრუქტურის და ანალოგური და ციფრული ფორმით ვიზუალიზაციას.

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
3	ლ. იმნაიშვილი; მ. ბედინეიშვილი; ნ. კირკიტაძე	ბიომეტრიის გამოყენების პერსპექტივები ენერგეტიკულ ობიექტებზე. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მდგრადი ენერგეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები“, ქ.ქუთაისი, 18.06.2015. მოხსენებების კრებული, გვ. 17–21.		ქ. ქუთაისი	5

ანოტაცია

განხილულია ენერგეტიკულ ობიექტზე პერსონალის ფიზიკური დაშვების, ტექნოლოგიური პროცესების მართვის ელექტრონულ სისტემებში და ბიზნეს-პროცესების მართვის ელექტრონულ სისტემებში მომხმარებლის აუტენტიფიცირების პრობლემები. ენერგეტიკული დანიშნულების ინფორმაციულ სისტემებში პერსონალის დაშვებისა და აუტენტიფიცირების საიმედოობის ამადლების მიზნით პერსონალის იდენტიფიცირებისათვის შემოთავაზებულია ბიომეტრიული ტექნოლოგიების, კერძოდ კი კვაზიმულტიბიომეტრიული მეთოდის გამოყენება. განხილულია კვაზიმულტიბიომეტრიული მეთოდის ენერგეტიკული დანიშნულების ინფორმაციულ სისტემებში გამოყენების კონკრეტული საკითხები.

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის	გამოცემის ადგილი,	გვერდი
---	------------------	---	-------------------	-------------------	--------

			ნომერი	გამომცემლობა	ბისრაოდენობა
4	ფრანგიშვილი ა.ი., იმნაიშვილი ლ.შ., ბედინეიშვილი მ.მ., კირკიტაძე ნ.	ბიომეტრიული საარჩევნო სისტემა. აკადემიკოს ი.ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი სერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია "საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა". თბილისი, 3-5 ნოემბერი, 2015წ. შრომების კრებული, გვ. 26-31.		თბილისი	6

ანოტაცია

ბიომეტრიული ტექნოლოგიის გამოყენებას საარჩევნო პროცესში უდავოდ მოაქვს დადებითი შედეგები საარჩევნო პროცესების გაყალბებისაგან დაცვის, შედეგების გამოყვანის სისწრაფის და ამომრჩევლების ობიექტურობის შეგრძნების ამაღლების თვალსაზრისით. მაგრამ ერთი ტიპის ბიომეტრიული მახასიათებლის გამოყენება ვერ უზრუნველყოფს ამომრჩევლის გარანტირებულ იდენტიფიცირებას. პრობლემის გადაწყვეტის მიზნით სამუშაოში შემოთავაზებულია ამომრჩევლის იდენტიფიცირების მეთოდი სამი სხვადასხვა ბიომეტრიული მაჩვენებლის გამოყენებით. შემოთავაზებულ მეთოდზე დამუშავებულია საარჩევნო პროცესის სქემა და ბიომეტრიული საარჩევნო სისტემის არქიტექტურა და პროტოკოლი.

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამომცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბჰმ რდებისრაოდენობა
5	Giorgi Iashvili, Zurab Gasitashvili, Levan Imnaishvili, Pete Burner.	Nev, optimal access control system for distributed networks. აკადემიკოს ი.ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი სერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია "საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა". თბილისი, 3-5 ნოემბერი, 2015წ. შრომების კრებული, კვ. 76-78.		თბილისი	3

ანოტაცია

განხილულია დაშვების განაწილებული სისტემების თანამედროვე მოდელები.						
6	ფრანგიშვილი ა.ი., კვირიკაშვილი ს.გ., ნამიჩეიშვილი ო.მ.	საზოგადოებას თან ურთიერთობა სოციალური მართვის სტრუქტურაში. საქართველოს საინჟინრო სიახლენი (Georgian Engineering News). ISSN 1512-0287	2015, № 1, ტომი 73.		გვ. 21-25	
7	ფრანგიშვილი ა.ი., კვირიკაშვილი ს.გ., ნამიჩეიშვილი ო.მ.	ინტერნეტი, როგორც პიარის რეალიზაციის გარემო და ინსტრუმენტი; საქართველოს საინჟინრო სიახლენი (Georgian Engineering News). ISSN 1512-0287	2015, № 1, ტომი 73.	თბილისი	გვ. 26-30	
8	А.И. Прангишвили, О.М. Намичейшвили	Ускоренное тестирование изделий на долговечность и усталостное разрушение. ТРУДЫ международной научной кон-	2015	Тбилиси	С. 20-25	

		ференции «Ин- формационные и компьютерные технологии, моделирование, управление (ИКТ-МУ 2015)», посвященной 85-летию со дня рождения академика И.В.Прангишви ли				
9	Archil Prangishvili, Oleg Namicheishvili, Zurab Gasitashvili, Darejan Verulava, Mzia Kiknadze	Models for the Sustainable Development of the Georgian Regions. PROCEEDINGS of the International Scientific Conference Dedi- cated to Acade- mician Iveri Prangishvili's 85 th Anniversary «In- formation and Computer Technologies, Modeling, Control (ICT-MC 2015)». ISBN 978-9941- 20-575-0	2015	Tbilsi	169-175 pp	
10	Archil Prangishvili,	Conceptual Investi- gation of the	2015	Tbilsi	163-168 pp	

	Oleg Namicheishvili, Zurab Gasitashvili, Darejan Verulava, Mzia Kiknadze	Regional System. PROCEEDINGS of the International Scientific Conference Dedi- cated to Acade- mician Iveri Prangishvili's 85 th Anniversary «In- formation and Computer Technologies, Modeling, Control (ICT-MC 2015)». ISBN 978-9941- 20-575-0				
11	А.И. Прангишвили, Ж.Г. Гогиашвили, О.М.Намичейшвили М.Т. Рамазашвили	Основные парадигмы экспертных сис- тем. ТРУДЫ международной научной кон- ференции «Ин- формационные и компьютерные технологии, моделирование, управление (ИКТ-МУ 2015)», посвященной 85-летию со дня рождения академика И.В.Прангишви	2015	Тбилиси	с. 316-321	

		ლი			
ანოტაციები					
6. სოციალური მართვის სტრუქტურისათვის სრულიად ახალ რაკურსში შესწავლილია საზოგადოებასთან ურთიერთობა და გაკეთებულია მნიშვნელოვანი პრაქტიკული დასკვნები.					
7. ახლებურად არის გააზრებული ინტერნეტი, როგორც პიარის რეალიზაციის გარემო და უმნიშვნელოვანესი ინსტრუმენტი.					
8. ჩემოყალიბებულია დაჩქარებული ტესტირების ამოცანები, რომლებიც ნაკეთობათა ხანგამძლეობასთან არის დაკავშირებული. მოცემულია ძირითადი განმარტებები და შემოტანულია ე.წ. «დაჩქარების ფუნქციის» ცნება. წრფივი მოდელის შემთხვევაში ამ ცნების საფუძველზე განსაზღვრულია მოწყობილობის უმტყუნო მუშაობის დროის განაწილების ინტეგრალური ფუნქცია. ჩამოყალიბებულია დაჩქარების ფუნქციის წრფივობის კრიტერიუმი. მიღებულია თანაფარდობა, რომელიც განაზოგადებს პალმგრენ-მაინერის პრინციპს და აგებულია დაჩქარებული ტესტირების მეთოდი, რომელიც ამ თანაფარდობას იყენებს. მეთოდი უზრუნველყოფს ნაკეთობის საიმედოობის სწრაფ დადგენას, როცა დატვირთვა იზრდება ან უწყვეტად, ან საფეხურებით.					
9. ნაშრომი განიხილავს და აანალიზებს რეგიონების მდგრადი განვითარების თანამედროვე მფგომარეობას და საქართველოს რეგიონულ პოლიტიკას, რომელიც განსაზღვრავს რეგიონის მდგრადობის ასპექტებს და განვითარების სოციალურ-ეკონომიკურ ფაქტორებს. ყურადღება ეთმობა რეგიონის მდგრადი განვითარების პრობლემათა სისტემის ფორმალიზაციას და მდგრადი განვითარების კრიტერიუმების დაჯგუფებას ბლოკებად. მოხსენების ბირთვია ძირითადი ფაქტორების კონცეპტუალური მახასიათებლები მოდელირების პროცესში და ამოცანათა სისტემატიზაცია.					
10. სტატია განიხილავს და აჯამებს ძირითად ფაქტორებს რეგიონთა კვლევის პროცესში და ყურადღებას ამახვილებს მთავარ და პრაქტიკისათვის მნიშვნელოვან პარამეტრებზე, განსაკუთრებით სოციალურ, ტექნოლოგიურ, ეკონომიკურ, კულტურულ, ინსტიტუციურ, პოლიტიკურ და ორგანიზაციულ მახასიათებლებზე. მოხსენება ასევე ეხება რეგიონული დიაგნოსტიკის პრობლემებისა და საკითხების სისტემატიზაციას, კლასტერული ანალიზის შესაძლო გამოყენების ხაზგასმით.					
11. ნაშრომში მოცემულია საექსპერტო სისტემათა სამი ძირითადი პარადიგმის მიმოხილვა. ს პარადიგმები ეფუძნება წესებს, რომლებიც განუსაზღვრელობასაც ითვალისწინებს, ნეორონულ ქსელებს და ბაიესის ნდობის ქსელებს. ნეორინულ და ბაიესურ ქსელებს შორის ჩატარებულია განსხვავებათა კონსტრუქციული ანალიზი და დასახულია ამ საკითხის შემდგომი კვლევის საინტერესო მიმართულებები.					
№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა

12	მ. კიკნაძე, ლ.გაჩეჩილაძე	უმაღლესი მათემატიკის სწავლების პროგრამული უზრუნველყო ფის სტრუქტურა	შრომათა კრებული №19, 2015	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის არჩილ ელიაშვილის მართვის სისტემების ინსტიტუტი გამომცემლობა ‘დამანა’	5
№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებუ- ლის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
13	ნ. არაბული გ. გამდლიშვილი	ქსელის დაპროექტება და მოწყობა უსადენო და ობიექტურ- ბოჭკოვანი ფართობის ი წვდომის ქსელისთვის	N1(51). 2015. ISSN 1512-0333	International Periodical scientific Journal “INTELECT”.	4
<p>13. მოცემულ სტატიაში განხილულია -ს განთავსების ამოცანა უსადენო და ობიექტურ-ბოჭკოვანი წვდომის ქსელის შემთხვევაში. სტატიაში შემოთავაზებულია კლასტერიზაციის ტექნიკა, რათა გადაიჭრას -ს განთავსების ამოცანა და ასევე მოცემულია ამ სქემის შედარება შემთხვევითობის პრინციპზე აგებული -ს განთავსების სქემასთან ქსელის ხარისხის გაუმჯობესების და ღირებულების შემცირების კუთხით. სტატიაში ასევე განვიხილულია რამოდენიმე -ს შემთხვევაში სხვადასხვა არქიტექტურის მქონე პასიური ობიექტური ქსელის განთავსების სქემა და მათი ღირებულების შედარება.</p>					
14	ნ. არაბული; ვ. ხიმენკო	The right approach to the safety of Wi-Fi networks	N1. 2015	საქართველოს თავდაცვის აკადემიის საერთაშორისო ჟურნალი.	4
<p>სტატიაში განხილულია უკაბელო ქსელების უსაფრთხოების ტექნოლოგია. ასევე</p>					

განხილულია ყველა მოქმედი დაშიფვრუს ტექნოლოგია WEP, WPA, 802.1x და ა.შ. ნაჩვენებია, რომ სწორად კონფიგურირებული უკაბელო ქსელები წარმოადგენს გადაულახავ ბარიერს ჰაკერისთვის.

15	ნ. არაბული; ბ. გამდლიშვილი; ვ. აღამია	უსადენო ქსელების კომუნიკაციის პრინციპები და უპირატესობა	N1. 2015	საქართველოს თავდაცვის აკადემიის საერთაშორისო ჟურნალი.	3
----	---	---	----------	---	---

ნაშრომში მოცემულია უსადენო ქსელების ქსელურ ინფრასტრუქტურასთან და კონკრეტულ სერვისებთან წვდომის მოქნილი მექანიზმები, მათი გამოყენების სფეროები და ამოცანები. მათი განვითარების, კონკრეტულ გარემოზე და ამოცანებზე ორიენტირების ასპექტები. ანხილულია უკაბელო ქსელების გადაცემის სიხშირის ლიცენზირება და მისი გამოყენების ეკონომიკური ეფექტი. დღეს დღეობით არსებული სტანდარტების მიხედვით მაგისტრალური კავშირების აგების შემთხვევაში უსადენო ქსელების გამოყენება უფრო სარგებელია.

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
16	თ. თოდუა, ბ. ტაბატაძე	ცოდნის მენეჯმენტის სისტემების გამოყენების ასპექტები თანამედროვე კომპანიებში. ი. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის „თანამედროვე ინფორმაციული ტექნოლოგიები ეკონომიკური გლობალიზაციის პირობებში“ შრომების კრებულში		ი. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი	5

17	რ. კაკუბავა, მ. ნიუარაძე, თ. თოდუა	კომპიუტერული სისტემების პროგრამული უზრუნველყოფის ანალიზის ზოგიერთი ასპექტი. აკადემიკოს ი. ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის „საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა“ შრომების კრებული		საქართველ ოს ტექნიკური უნივერსიტ ეტი	4
18	რ. კაკუბავა, თ. თოდუა, თ. მიქავა	ბაიესური მიდგომა ექსპერტული სისტემების დაპროექტების ამოცანებში. აკადემიკოს ი. ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის „საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა“ შრომების კრებული		საქართველ ოს ტექნიკური უნივერსიტ ეტი	5
ანოტაციები ქართულ ენაზე					

- 16) სტატიაში განხილულია თანამედროვე კომპანიებში ცოდნის მენეჯმენტის (KM) სისტემების დანერგვის აუცილებლობისა და გამოყენების საკითხები; განხილულია ის სირთულეები და ამოცანები, რომლებიც ამ ტიპის სისტემების დანერგვას ახლავს თან; ნაჩვენებია ცოდნის მენეჯმენტის სისტემების ეფექტურობა კომპანიიდან წამყვანი თანამშრომლის წასვლის შემთხვევაში. ასევე განხილულია OMIS სისტემები, მათი არქიტექტურა და როლი ინფორმაციის დამუშავების პრაქტიკული ამოცანების გადაწყვეტაში.
- 17) სტატიაში განხილულია კომპიუტერული სისტემების პროგრამული უზრუნველყოფის დაპროექტებისას წამოჭრილი ტიპური პრობლემები. ნაჩვენებია სისტემის პროგრამული უზრუნველყოფის ანალიზის საჭიროება და პროგრამული უზრუნველყოფის გავლენის შეფასების აუცილებლობა მთლიანი სისტემის მწარმოებლურობაზე. მოცემული მასივის უდიდესი ელემენტის გამოთვლის მარტივი პროგრამის საფუძველზე ნაჩვენებია შესაბამისი პროგრამული უზრუნველყოფისთვის შესრულების საშუალო დროის გამოთვლის გზები.
- 18) სტატიაში განხილულია ექსპერტულ სისტემებში ცოდნის წარმოდგენისა და ცოდნის ბაზის ფორმირების საკითხები, თვითწავლადი ექსპერტული სისტემის აგების თეორიული და პრაქტიკული ასპექტები, სამედიცინო დიაგნოსტიკის სფეროში ბაიესური მიდგომის განხორციელების მაგალითი და მისი ალგორითმული და პროგრამული რეალიზაციის გზები.

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
19	ლ.გავაშელაშვილი, გ.ჩაჩანიძე, რ. სამხარაძე	ვებ გვერდის კლასიფიკაცია, თვისებები და ალგორითმები/მეცნიერებისა და საზოგადოების განვითარების ფონდი „ინტელექტი“ III საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. მოსხენებათა შრომები.	№1	„კომპიუტინგი,განათლების მეცნიერებები, მასწავლებლის განათლება“. ბათუმი.17-19.10.2015	3 გვ.

20	მ. ქეხიშივილი, ე. კამკამიძე, რ. სამხარაძე	საგანმანათლებლო სფეროში გამოყენებადი ზოგიერთი ვებ-სერვისები/ თბილისი, "საქარ-თვე ლოს ტექნიკური უნივერსიტეტი"	№1	„ბიზნეს-ინჟინერინგი“, 2015	3 გვ.
21	რ. სამხარაძე, ც. ნოზაძე, თ. როსნაძე, ლ. გაჩეჩილაძე	ექსპერიმენტული კვლევების პროცედურული მოდელი ინფრაწითელ ტენზომეტრობაში/ თბილისი, "საქარ თვე ლოს ტექნიკური უნივერსიტეტი"	№1	„ბიზნეს-ინჟინერინგი“, 2015	3 გვ.
<p>19. კლასიფიკაცია საიტზე მნიშვნელოვანია იმგვარად რომ მოიძიოს საჭირო ინფორმაცია. ვებ გვერდების უკონტროლო ბუნებიდან გამომდინარე წარმოდგენილია კლასიფიკაციის მრავალი მეთოდი, როგორცაა “მცოცავი”, შეკითხვაზე პასუხის გაცემის დამხმარე სისტემა და ა.შ. ყოველივე ეს მიმართულია სწორედ ინფორმაციის ოპტიმალური ძიებისათვის ინტერნეტში.</p> <p>20. სტატიაში მოყვანილი და სხვა საშუალებების გამოყენებით ქართული სკოლა შეძლებს გავიდეს უმაღლესი დონის სტანდარტებზე და მოახდინოს კონკურენტუნარიანი აბიტურიენტების გამოშვება, გაზარდოს სწავლების ეფექტურობა და მოსწავლეთა ჩართულობა, შექმნას კარგად მომზადებული საბაზო პლაცდარმი შემდგომი განათლებისა და განვითარებისათვის.</p> <p>21. ნაშრომში განხილულია ინფრაწითელი მეთოდით ტენის განსაზღვრისათვის ექსპერიმენტული კვლევების პროცესი. განსაზღვრულია კვლევის სტრუქტურა და ეტაპები. მოყვანილია პირველი ეტაპის - მგრძობელობის ზონის განსაზღვრისათვის ექსპერიმენტული კვლევის პროცედურული მოდელი. კონკრეტული ტენზომეტრის დამუშავების ხარჯების შესამცირებლად შემოთავაზებულია ავტომატიზებული კვლევების განხორციელების მეთოდი.</p>					
№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა

22	ო.ქართველი შვილი	მიკროკონტროლერი ავტომატური მორწყვის სისტემაში	შრომები მართვის ავტომატიზირებუ ლი სისტემები № 1(19)	თბილისი 2015 გამომცემლობა “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	8გვ
№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებუ ლის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლო ბა	გვერდების რაოდენობა
23	С.Хоштария, Ц. Хоштария, К.Бареладзе	Повышение надежности авиационных эргономических систем.	1(10)/2015 г	г.Тбилиси, Международн ый научный журнал «Воздушный транспорт»	7 стр.
<p>В работе рассмотрены вопросы повышения надежности авиационной эрготической системы. Предлагается путь повышения эффективности управления эрготической системы с использованием тренажерной системы.</p>					
№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებუ ლის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლო ბა	გვერდების რაოდენობა
24	Benashvili A.M. Benashvili G.A. Sulchanishvili S.V.	Designing of the System Board on the Basic of an Asynchronous Serial Bus. Georgian Engineering News	2015, №1(73)	Techinformi, Tbilisi	4
<p>ანოტაციები ქართულ ენაზე</p> <p>სტატიაში შემოთავაზებულია სისტემური პლატის არქიტექტურის მოდიფიცირებული ვარიანტი. კერძოდ, შემოთავაზებულია პარალელური სინქრონული სალტის ჩანაცვლება მიმდევრობითი ასინქრონული სალტით. დასაბუთებულია, რომ სისტემური პლატის არქიტექტურის ასეთი სახით მოდიფიცირება ამცირებს მოხმარებულ ენერგიას და ზრდის</p>					

სწრაფქმედებას					
№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებუ- ლის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლო ბა	გვერდების რაოდენობა
25	Н. Арабули Т.З. Чумбуридзе З.И. Микадзе	АНАЛИЗ МОДЕЛИ КОМПЬЮТЕРНОЙ СЕТИ С ОГРАНИЧЕННОЙ ДЛИНОЙ ОЧЕРЕДИ И ОГРАНИЧЕННЫМ ВРЕМЕНЕМ ОЖИДАНИЯ	International scientific journal, No 10(26), 2015, Vol. I ISSN 2308- 4804 p.95	SCIENCE AND WORLD	6

სტატიაში მოყვანილია ზრდადი, გავითარდებადი კომპიუტერული ქსელის ანალიზი, ისეთი მანვენებლების გათვალისწინებით, როგორებიცაა: წარმადობა და მტყუნება მდგრადობა. მოყვანილი მათემატკური მოდელი უფრო ადეკვატურად აღწერს მონაცემთა გადაცემის პროცესს. აღნიშნული მოდელი შესაძლებელია გამოყენებული იქნას იმიტაციურ მოდელირებაშიც.

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებუ- ლის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლო ბა	გვერდების რაოდენობა
26	Н.О. Берая, Е.В. Бочоридзе, Е.Г. Гварамя	Влияние погрешностей средств измерения на свойство, минимизирующее максимальную дисперсию предсказания для четырёхкомпонентн ых симплекс- решетчатых планов	«Интеграция науки и практики в современных условиях». Материалы III Международн ой научно- практической конференции, 2015, с.105- 113	Россия, М.: Изд-во «Перо»,2015	9

სტატიაში დეტალურადაა გამოკვლეული წინასწარმეტყველების მაქსიმალური დისპერსიის მნიშვნელობა საკვლევი არეში, რომელიც განსაზღვრულია თვით სიმპლექსით,

საზომი საშუალებებისათვის დამახასიათებელი ცდომილებების პირობებში.
 საზომი საშუალებების ცდომილებების არსებობის პირობებში, რომელთა მიხედვითაც ხდება გეგმის შესაბამისად ფაქტორების დონების დაყენება, ნაჩვენებია რეალური ექსპერიმენტის დაგეგმვის დამახინჯების პრინციპი.
 გენერირებული გეგმებისათვის განისაზღვრებოდა გამოსაკვლევი კრიტერიუმის შესაბამისი სიმრავლეები და ყოველი მათგანისათვის არსებული სხვადასხვა ცდომილებების არსებობისას გამოიყოფოდა მინიმალური და მაქსიმალური მნიშვნელობები, რომლებიც ქმნიდნენ დერეფანს.
 ექსპერიმენტატორს ეძლევა კონკრეტული რეკომენდაციები საზომი საშუალებების ცდომილებების სხვადასხვა დიაპაზონში ოპტიმალური გეგმების გამოყენების შესახებ.

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	Н.О. Берая, Е.В. Бочоридзе, Е.Г. Гварамия	Изменение свойств, связанных с точностью оценок коэффициентов регрессии симплексо-решетчатых планов в условиях ошибок эксперимента. (Избранные вопросы современной науки. Монография. Часть XVII. / Научный ред. д.п.н., проф. С.П. Акутина.)	М.:Издательство «Перо», 2015	125 (6-35) с.
ანოტაციები				
<p>ექსპერიმენტის დაგეგმვაში საკუთრივ ექსპერიმენტი განიხილება როგორც კვლევისა და ოპტიმიზაციის ობიექტი. შესასწავლი სისტემის შესახებ ინფორმაციის შესაბამისად ხორციელდება ექსპერიმენტის ოპტიმალური მართვა და კვლევის სტრატეგიის შეცვლა ყოველი ობიექტისათვის ოპტიმალური სტრატეგიის არჩევის მიზნით.</p> <p>თუმცა რეალობაში გეგმების ოპტიმალურობის მახასიათებლები მახინჯდება. ეს განპირობებულია იმითაც, რომ ოპტიმალური გეგმების რეალიზაცია საჭიროებს გამოსაკვლევი ფაქტორების ზუსტი დონეების დაყენებას, დაყენება კი ხორციელდება საზომი საშუალებების გამოყენებით, რომლებიც ხასიათდებიან გარკვეული ცდომილებებით.</p> <p>რაც უფრო მეტია გაზომვის საშუალებების ცდომილებები გამოსაკვლევი</p>				

ფაქტორების დონეების დაყენებისას, მით უფრო მეტად ირღვევა ოპტიმალურობის მახასიათებლები.

მონოგრაფიაში აღწერილია სიმპლექს-გისოსური გეგმების კრიტერიუმები, რომლებიც დაკავშირებული არიან ამოქსილის მნიშვნელობების შეფასების სიზუსტესთან აკებული მოდელების საშუალებით.

საზომი საშუალებების ცდომილებების არსებობის პირობებში, რომელთა მიხედვითაც ხდება გეგმის შესაბამისად ფაქტორების დონეების დაყენება, ნახვენებია რეალური ექსპერიმენტის დაგეგმვის დამახინჯების პრინციპი.

წარმოდგენილია სხვადასხვა საკვლევი არის სკანირების პრინციპი საკვლევი გეგმების თვისებებზე სხვადასხვა ცდომილებების გავლენის შესწავლის დროს.

ნაშრომის საფუძველზე ექსპერიმენტატორს შეუძლია შეაფასოს გამოყენებული სიმპლექს-გეგმის საინტერესო თვისების გაუარესების ხარისხი საზომი საშუალებების კომპონენტების დონეების განსაზღვრისათვის.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	იმნაიშვილი ღ.შ., ბედინეიშვილი მ.მ., ჯაბუა მ.ა.	ელექტრული პარამეტრების გაზომვისა და ვიზუალიზაციის სისტემა.	მე-3 საერთაშორისო საერთაშორისო კონფერენცია „ენერგეტიკა: რეგიონალური პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები“, ქ.ქუთაისი, 24.10.2015– 25.10.2015.
ანოტაცია			
ელექტრული პარამეტრების თანამედროვე მრავალფუნქციური ციფრული გამზომი ხელსაწყოები ვერ უზრუნველყოფენ გაზომილი პარამეტრების აღქმის მაღალ ერგონომიულობას, რომლის ამადლებსათვის შემოთავაზებულია გაზომილი პარამეტრების დამატებით ანალოგურ ფორმაში წარმოდგენა და ვიზუალიზაცია. შემოთავაზებულია მეთოდი, რომელიც საშუალებას იძლევა გავაერთიანოთ ანალოგური და ციფრული გამზომი ხელსაწყოების დადებითი მხარეები, ერთის მხრივ, ანალოგური ხელსაწყოებისათვის დამახასიათებელი ინფორმაციის აღქმის მაღალი ერგონომიულობა და, მეორეს მხრივ, ციფრული ხელსაწყოებისათვის – გაზომვის მაღალი სიზუსტე.			

აღნიშნული მეთოდის რეალიზაციისათვის შემოთავაზებულია გამზომი სისტემების არქიტექტურები, რომლებიც მაღალი ეფექტურობით უზრუნველყოფენ გაზომილი პარამეტრების სტრუქტურიზებას და ანალოგური და ციფრული ფორმით ვიზუალიზაციას.

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
2	იმნაიშვილი ლ.შ., ბედინეიშვილი მ.მ., კირკიტაძე ნ.	ბიომეტრიის გამოყენების პერსპექტივები ენერგეტიკულ ობიექტებზე.	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მდგრადი ენერგეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები“, ქ.ქუთაისი, 18.06.2015.

ანოტაცია

განხილულია ენერგეტიკულ ობიექტზე პერსონალის ფიზიკური დაშვების, ტექნოლოგიური პროცესების მართვის ელექტრონულ სისტემებში და ბიზნეს-პროცესების მართვის ელექტრონულ სისტემებში მომხმარებლის აუტენტიფიცირების პრობლემები. ენერგეტიკული დანიშნულების ინფორმაციულ სისტემებში პერსონალის დაშვებისა და აუტენტიფიცირების საიმედოობის ამადლების მიზნით პერსონალის იდენტიფიცირებისათვის შემოთავაზებულია ბიომეტრიული ტექნოლოგიების, კერძოდ კი კვაზიმულტიბიომეტრიული მეთოდის გამოყენება. განხილულია კვაზიმულტიბიომეტრიული მეთოდის ენერგეტიკული დანიშნულების ინფორმაციულ სისტემებში გამოყენების კონკრეტული საკითხები.

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
3	იმნაიშვილი ლ.შ., ბედინეიშვილი მ.მ.,	ბიომეტრიული ტექნოლოგიების პერსპექტივები სასწავლო დაწესებულებაში.	პირველი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „თანამედროვე ინფორმაციული ტექნოლოგიები ეკონომიკური გლობალიზაციის პირობებში“, ქ. თბილისი, 23-24 ოქტომბერი, 2015 წ.

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
4	ფრანგიშვილი ა. ი. იმნაიშვილი ლ.შ ., ბედინეიშვილი მ. მ.,	ბიომეტრიული საარჩევნო სისტემა.	აკადემიკოს ი .ფრანგიშვილის დაბადების

	კირკიტაძე ნ.		85წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია "საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა". თბილისი, 3-5ნოემბერი, 2015წ.
--	--------------	--	---

ანოტაცია

ბიომეტრიული ტექნოლოგიის გამოყენებას საარჩევნო პროცესში უდავოდ მოაქვს დადებითი შედეგები საარჩევნო პროცესების გაყალბებისაგან დაცვის, შედეგების გამოყვანის სისწრაფის და ამომრჩევლების ობიექტურობის შეგრძნების ამაღლების თვალსაზრისით. მაგრამ ერთი ტიპის ბიომეტრიული მახასიათებლის გამოყენება ვერ უზრუნველყოფს ამომრჩევლის გარანტირებულ იდენტიფიცირებას. პრობლემის გადაწყვეტის მიზნით სამუშაოში შემოთავაზებულია ამომრჩევლის იდენტიფიცირების მეთოდი სამი სხვადასხვა ბიომეტრიული მახვენებლის გამოყენებით. შემოთავაზებულ მეთოდზე დამუშავებულია საარჩევნო პროცესის სქემა და ბიომეტრიული საარჩევნო სისტემის არქიტექტურა და პროტოკოლი.

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
5	Giorgi Iashvili, Zurab Gasitashvili, Ivan Imnaishvili, Pete Burner.	Nev, optimal access control system for distributed networks.	აკადემიკოს ი.ფრანგიშვილის დაბადების 85წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია "საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა". თბილისი, 3-5ნოემბერი, 2015წ.

ანოტაცია

განხილულია განაწილებული დაშვების სისტემების თანამედროვე მოდელები.

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
---	--------------------------------	--------------------	------------------------------------

6	ლ. გავაშელაშვილი, გ. ჩანანიძე, რ. სამხარაძე	ინტერნეტ ძიების ალგორითმი და Google-ის არქიტექტურა	მეცნიერებისა და საზოგადოების განვითარების ფონდი “ინტელექტი” III საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. მოხსენებათა შრომები. კომპიუტინგი, განათლების მეცნიერებები, მასწავლებლის სწავლება. თბილისი.
---	---	--	---

ინტერნეტი ყოველდღიურად იზრდება, გროვდება უდიდესი რაოდენობის ინფორმაცია, რომელიც გადის ყოველდღიურ დამუშავებას იქმნება მილიონობით საიტები და ინახება თემატურ კატალოგებში. სტატიაში განხილულია ინტერნეტ ძიების ალგორითმები წარმოდგენილია მისი დადებითი და უარყოფითი მხარეები. წარმოდგენილია დღესდღეისობით უძლიერესი საძიებო სისტემის გუგლის არქიტექტურა და მისი მუშაობის პრინციპები

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
7	Archil Prangishvili, Oleg Namicheishvili, Zurab Gasitashvili, Darejan Verulava, Mzia Kiknadze	Models for the Sustainable Development of the Georgian Regions	აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადებიდან 85-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია «საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა - 2015 (ICT-MC 2015)», 2015 წლის 3-5 ნოემბერი, თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი.
8	Archil Prangishvili, Oleg Namicheishvili, Zurab Gasitashvili,	Conceptual Investigation of the Regional System	აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადებიდან 85-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო

	Darejan Verulava, Mzia Kiknadze		კონფერენცია «საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელი- რება, მართვა - 2015 (ICT- MC 2015)», 2015 წლის 3-5 ნოემბერი, თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
9	А.И. Прангишвили, О.М.Намичейшвили (Пленарный доклад)	Ускоренное тестирование изделий на долговечность и усталостное разрушение.	აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადებიდან 85-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშო- რისო სამეცნიერო კონფერენცია «საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელი- რება, მართვა - 2015 (ICT- MC 2015)», 2015 წლის 3-5 ნოემბერი, თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი.
მოსხენებათა ანოტაციები			
7. მოსხენება განიხილავს და ანალიზებს რეგიონების მდგრადი განვითარების თანამედროვე მფგომარეობას და საქართველოს რეგიონულ პოლიტიკას, რომელიც განსაზღვრავს რეგიონის მდგრადობის ასპექტებს და განვითარების სოციალურ-ეკონომიკურ ფაქტორებს. ყურადღება ეთმობა რეგიონის მდგრადი განვითარების პრობლემათა სისტემის ფორმალიზაციას და მდგრადი განვითარების კრიტერიუმების დაჯგუფებას ბლოკებად. მოსხენების ბირთვია ძირითადი ფაქტორების კონცეპტუალური მახასიათებლები მოდელირების პროცესში და ამოცანათა სისტემატიზაცია.			
8. მოსხენება განიხილავს და ანალიზებს ძირითად ფაქტორებს რეგიონთა კვლევის პროცესში და ყურადღებას ამახვილებს მთავარ და მნიშვნელოვან პარამეტრებზე, განსაკუთრებით სოციალურ, ტექნოლოგიურ, ეკონომიკურ, კულტურულ, ინსტიტუციურ, პოლიტიკურ და ორგანიზაციულ მახასიათებლებზე. მოსხენება ასევე ეხება რეგიონული დიაგნოსტიკის პრობლემებისა და საკითხების სისტემატიზაციას, კლასტერული ანალიზის შესაძლო გამოყენების ხაზგასმით.			
9. ჩემოყალიბებულია დაჩქარებული ტესტირების ამოცანები, რომლებიც ნაკეთობათა ხანგამძლეობასთან არის დაკავშირებული. მოცემულია ძირითადი განმარტებები და			

შემოტანულია ე.წ. «დაჩქარების ფუნქციის» ცნება. წრფივი მოდელის შემთხვევაში ამ ცნების საფუძველზე განსაზღვრულია მოწყობილობის უმტყუნო მუშაობის დროის განაწილების ინტეგრალური ფუნქცია. ჩამოყალიბებულია დაჩქარების ფუნქციის წრფივობის კრიტერიუმი. მიღებულია თანაფარდობა, რომელიც განაზოგადებს პალმგრენ-მაინერის პრინციპს და აგებულია დაჩქარებული ტესტირების მეთოდი, რომელიც ამ თანაფარდობას იყენებს. მეთოდი უზრუნველყოფს ნაკეთობის საიმედოობის სწრაფ დადგენას, როცა დატვირთვა იზრდება ან უწყვეტად, ან საფეხურებით.

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
10	Archil Prangishvili, Oleg Namicheishvili, Zurab Gasitashvili, Darejan Verulava, Mzia Kiknadze	Conceptual Investigation of the Regional System	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, 2015 წლის 3-5 ნოემბერი

მოსხენება ეხება რეგიონის მდგრადი განვითარების თანამედროვე პრობლემებისა და საქართველოს რეგიონალური ეკონომიკური პოლიტიკის შესწავლისა და ანალიზის საკითხებს. რეგიონის მდგრადობის ასპექტებისა და განვითარების სოციალურ-ეკონომიკური ფაქტორების განსაზღვრას

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
11	თ. თოდუა	ცოდნის მენეჯმენტის სისტემების გამოყენების ასპექტები თანამედროვე კომპანიებში.	ი. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
12	თ. თოდუა	ბაიესური მიდგომა ექსპერტული სისტემების დაპროექტების ამოცანებში	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

13	რ. კაკუბავა	კომპიუტერული სისტემების პროგრამული უზრუნველყოფის ანალიზის ზოგიერთი ასპექტი.	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
<p>11) სტატიაში განხილულია თანამედროვე კომპანიებში ცოდნის მენეჯმენტის (KM) სისტემების დანერგვის აუცილებლობისა და გამოყენების საკითხები; განხილულია ის სირთულეები და ამოცანები, რომლებიც ამ ტიპის სისტემების დანერგვას ახლავს თან; ნაჩვენებია ცოდნის მენეჯმენტის სისტემების ეფექტურობა კომპანიიდან წამყვანი თანამშრომლის წასვლის შემთხვევაში. ასევე განხილულია OMIS სისტემები, მათი არქიტექტურა და როლი ინფორმაციის დამუშავების პრაქტიკული ამოცანების გადაწყვეტაში.</p> <p>12) სტატიაში განხილულია ექსპერტულ სისტემებში ცოდნის წარმოდგენისა და ცოდნის ბაზის ფორმირების საკითხები, თვითსწავლადი ექსპერტული სისტემის აგების თეორიული და პრაქტიკული ასპექტები, სამედიცინო დიაგნოსტიკის სფეროში ბაიესური მიდგომის განხორციელების მაგალითი და მისი ალგორითმული და პროგრამული რეალიზაციის გზები.</p> <p>13) სტატიაში განხილულია კომპიუტერული სისტემების პროგრამული უზრუნველყოფის დაპროექტებისას წამოჭრილი ტიპური პრობლემები. ნაჩვენებია სისტემის პროგრამული უზრუნველყოფის ანალიზის საჭიროება და პროგრამული უზრუნველყოფის გავლენის შეფასების აუცილებლობა მთლიანი სისტემის მწარმოებლურობაზე. მოცემული მასივის უდიდესი ელემენტის გამოთვლის მარტივი პროგრამის საფუძველზე ნაჩვენებია შესაბამისი პროგრამული უზრუნველყოფისთვის შესრულების საშუალო დროის გამოთვლის გზები.</p>			

**IV. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე
შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

IV. 2.

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის მართვის ინფორმაციულ-ანალიტიკური ერთიანი ავტომატიზებული სისტემის შექმნა	დ. იმნაიშვილი	მ.ბედინეიშვილი, გ. ძნელაძე, გ.არაბიძე, ა.ტიტინიძე, ნ.კირკიტაძე, მ.ოსიპოვი, ა.ჯაგინოვი, ქ.დოლონაძე	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის გრანტი
<p align="center">გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები</p>				
<p>პროექტის 2015 წლის ეტაპი. თეორიული შედეგები:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ბიზნეს-პროცესების მართვის მოდელები (ხისტი, მოქნილი, შერეული პროცესები) • აკადემიური დატვირთვების მართვის მოდელები • სასწავლო პროცესების მართვის მოდელები და ალგორითმები • ორგანიზაციის სტრუქტურის მართვის მოდელი • ადამიანური რესურსების მართვის მოდელი • დიდი მაშტაბების ინფორმაციული სისტემის მართვის მეთოდები <p>პრაქტიკული შედეგები:</p> <ul style="list-style-type: none"> • პროცესების მართვის მოდული • პროცესების მართვის შაბლონების მოდული • ადამიანური რესურსების მართვის მოდული • სისტემის ადმინისტრირების მოდული • ცალკეული პროცესების მართვის ინსტრუქციები <p>მიმდინარეობს სისტემის დანერგვის მოსამზადებელი სამუშაოები</p>				

მართვის სისტემების დეპარტამენტი

- * სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – ასოც. პროფ. ქეთევან კოტრიკაძე
- * სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა

№	სახელი, გვარი, მამის სახელი	თანამდებობა
1	გურამ ბელთაძე	პროფ.
2	ომარ კოტრიკაძე	პროფ.
3	თამაზ ობგაძე	პროფ.
4	ვალიდა სესაძე	პროფ.
5	ბესარიონ შანშიაშვილი	პროფ.
6	ნინო მჭედლიშვილი	პროფ.
7	ჯემალ გრიგალაშვილი	პროფ.
8	სულხან ხუციშვილი	პროფ.
9	პაატა ჯოსაძე	პროფ.
10	ლელა გაჩეჩილაძე	ასოც. პროფ.
11	ვლადიმერ კეკენაძე	ასოც. პროფ.
12	ქეთევან კოტრიკაძე	ასოც. პროფ.
13	ირმა კუცია	ასოც. პროფ.
14	ვასილ კუციავა	ასოც. პროფ.
15	ნოდარ ნარიმანაშვილი	ასოც. პროფ.
16	ოლღა ხუციშვილი	ასოც. პროფ.
17	ირმა დავითაშვილი	ასოც. პროფ.
18	ნანა მალღააკელიძე	ასოც. პროფ.
19	ია მოსაშვილი	ასოც. პროფ.

20	თეა ხუციშვილი	ასისტ. პროფ.
21	ლიანა ყანჩაველი	პროფ.

I. 1.საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებით 2015 წლისათვის დაგეგმილი და შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	პროფესიულ კალიფიკაციათა ხელსეწყობის პროგრამა, დამფინანსებელი - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი. 4 პროფესიული პროგრამისა და 1 სტანდარტის ექსპერტი-ფასილიტატორი. 2015 წელი.	ია მოსაშვილი	ია მოსაშვილი
დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები 1. შემუშავდა 4 ახალი პროფესიული განათლების პროგრამის სტანდარტი.			

I. 2.

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	„Embedded systems in education of Georgia, Phase 2“მართვის სისტემები და ავტომატიზაცია	ვ. კუნცი	ინსტრუქტორი ია მოსაშვილი
2	Project LMPH "LICENCE MASTERS PROFESSIONNELS EN MANAGEMENT DES ACTIVITES HOTELIERES POUR LE	პროექტის დირექტორი ია მოსაშვილი	სტუ-ს, თსუ-ს, გორის პედაგოგიური ინსტიტუტის პროფესორები

	DEVELOPPEMENT DE L'INDUSTRIE TOURISTIQUE EN GEORGIE, AZERBAÏDJAN ET MOLDAVIE' .2015-2016 ტურიზმი და და სატუმროების ბიზნესი		
3	წყლის დაბინძურების დინამიკა და სოციალურ- ეკონომიკური შედეგების მათემატიკური მოდელირება ხელსაწყოთმშენებლობა, ავტომატიზაცია და მართვის სისტემები(მართვის სისტემები)	პროფესორი,ტ.მ.დ. თამაზ ობგაძე	დოქტორანტი: დაჩი ჯანელიძე
4	ფასიანი ქაღალდების ღირებულების დინამიკური ანალიზი ხელსაწყოთმშენებლობა, ავტომატიზაცია და მართვის სისტემები(მართვის სისტემები)	პროფესორი,ტ.მ.დ. თ.ობგაძე	დოქტორანტი: ლ.გურგენიძე
5	Динамический анализ СТОИМОСТИ КОМПАНИИ ხელსაწყოთმშენებლობა, ავტომატიზაცია და მართვის სისტემები(მართვის სისტემები)	პროფესორები: ა.ფრანგიშვილი, თ.ობგაძე	ნ. ბიჩენოვა, ვ. გოგოლაძე
<p>გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. დამფინანსებელი - ფოლკცვაგენის ფონდი, გერმანია. 2012-2015 წლები. როექტის ფარგლებში შეიქმნა ლაბორატორია სტუ, იმს ფაკულტეტი, მე-6 კ. 206 ბ აუდ. გარემონტდა და შეძენილი იქნა ჩაშენებული სისტემების პლატები და შესაბამისის პროგრამული უზრუნველყოფა, ტრენაჟორები ლაბორატორიებისთვის, კომპიუტერები. სტუდენტებისთვის და პროფესორებისთვის გაიმართა ტრენინგები, როგორც საქართველოში, ასევე – გერმანიაში. შეირჩა საუკეთესო სტუდენტები (2 სტუდენტი), რომლებმაც სადიპლომო ნაშრომი შეასრულეს კაეზერსლაუტერნის ტექნიკურ უნივერსიტეტში, გერმანია. შემუშავდა სასწავლო კურსების სილაბუსები ჩაშენებულ სისტემებში. 2. მომზადდა ახალი სამაგისტრო პროგრამა. 3. დაცულია სადოქტორო დისერტაცია. ნაშრომში შესწავლილია შავი ზღვის ბათუმის აკვატორიაში, ნავთობის შესაძლო ჩადვრის შემთხვევაში მოსალოდნელი პროცესები 			

და მათი ეკონომიკური შედეგების ანალიზი. შესწავლილია ზღვაში ჩამდინარე წყლების ის დასაშვები დაბინძურების რაოდენობა, მდინარეთა მოცემული კონფიგურაციის გათვალისწინებით, რომლებიც ზღვაში არ შეცვლიან დასაშვები დაბინძურების ხარისხს, რისთვისაც ამოხსნილია შესაბამისი შებრუნებულ ამოცანა გადატანის განტოლებისათვის. აგებულია სითხის გრუნტში ფილტრაციის ფრაქტალური მოდელი, რაც საშუალებას იძლევა, გამოვითვალოთ გრუნტის წყლების შესაძლო დაბინძურების ხარისხი ნავთობსადენის დაზიანების შემთხვევაში.

ნაშრომი დასრულების სტადიაშია და მიმდინარეობს სადოქტორო დისერტაციის გაფორმება.

4. ნაშრომში შესწავლილია ფასიანი ქაღალდების ღირებულების ცვლილების დინამიკა და ჩატარებულია შესაბამისი ანალიზი. გაანალიზებულია ფასიანი ქაღალდების სხვადასხვა ტიპები და შესწავლილია მათი დინამიკა. შესრულებულ სამუშაოზე დაყრდნობით მიმდინარეობს მონოგრაფიის გაფორმება.

5. ნაშრომში შესწავლილია კომპანიის ღირებულების დადგენის მექანიზმები და ჩატარებულია არსებული ლიტერატურის ანალიზი. შესწავლილია კომპანიის ღირებულების ანალიზის სხვადასხვა მეთოდები და შედგენილია პროგრამა Mathcad-ის გარემოში მონაცემთა პერსისტენტობის დასადგენად, რისთვისაც გამოიყენება R/S ანალიზი და განისაზღვრება ჰორსტის მაჩვენებელი. თუ, სისტემა აღმოჩნდება პერსისტენტული, მაშინ ვატარებთ ვეივლეტ-ანალიზს და საშუალება გვაქვს ვაწარმოთ დროითი სისტემის დინამიკის ხანმოკლე პროგნოზი. მაგალითისათვის, შესწავლილია ლუკოილის კომპანიის ღირებულების დინამიკა. ნაშრომში აგებული მეთოდიკა დიდ დახმარებას გაუწევს ბიზნესმენებსა და ბიზნეს-ანალიტიკოსებს კომპანიის მომავალი ღირებულების დადგენის საქმეში

I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

I. 4

	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	ახალი პროფესიული სტანდარტი: “პროგრამული უზრუნველყოფის დეველოპერი”.	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო	შორენა ჯაფარიძე	ღელა გაჩეჩილაძე ნონა ოთხოზორია შორენა მჭედლიძე ნუგზარ ჩადუნელი მედეა გუგუშვილი

	მიმართულება: ინფორმაცია და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიები. სარეგისტრაციო ნომერი: 06109			სათუნა ჩიკაშუა
<p>გარდამავალი (მრავალწლიანი) პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები</p> <p>პროექტი დასრულებულია და შემუშავებულია ახალი პროფესიული სტანდარტი დასახელებით “პროგრამული უზრუნველყოფის დეველოპერი”.</p>				

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ჯ. გრიგალაშვილი	სასმელებისა და პროდუქტების წარმოების ტექნოლოგიური პროცესების ავტომატიზაციის შესახებ, ტომი 4, (მეთოდური მითითებები ლაბორატორულ-პრაქტიკული სამუშაოების შესასრულებლად/დამხმარე სახელმძღვანელო	სტუ, 2015	144 გვ.
2	ნ. მაღლაკელიძე, კ. ოდიშარია, ს. ხოშტარია, ც. ხოშტარია	ინფორმაციული უსაფრთხოების საფუძვლები	თბილისი 2015 წ., საქართველოს საავიაციო უნივერსიტეტი.	301 გვ
3	ნ. ფაილოძე, გ. სულაშვილი,	საბუღალტრო საქმე (თეორია, ფინანსური	სტუ-ს გამომცემლობა,	360

	ჯ. ალანია, ზ. ლიპარტია, ვ. კეკელიძე თ. ხუციშვილი	ადრიცხვა) რუსულ ენაზე	თბილისი 2015წ.	
4	ხუციშვილი თ., ხუციშვილი თ., ფაილოძე ნ., სულაშვილი მ., ციხელაშვილი ბ.	საოფისე პროგრამები 2013. ტექსტური რედაქტორი . საპრეზენტაციო პროგრამა ელექტრონული ცხრილები.	სტუ-ს გამომცემლობა, თბილისი 2015წ.	472
5	კუციავა ვ., ჯოხაძე პ., ხუციშვილი თ.	გადამწოდები	სტუ-ს გამომცემლობა, თბილისი 2015წ.	350
6	იური მოდებაძე ვასილ კუციავა გურამ კურტანიძე	მრავალარხიანი ტელეკომუნიკაციის საფუძვლები (ვირტუალური ლაბორატორიული სამუშაოები ნაწილი I)	თბილისი “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	81
7	ლელა გაჩეჩილაძე, ლია ნონიკაშვილი	ობიექტზე ორიენტირებული დაპროგრამება Java ენაზე (მეთოდური მითითებები ლაბორატორიული სამუშაოების შესასრულებლად). I ნაწილი.	თბილისი 2014	147
8	ლელა გაჩეჩილაძე	დაპროგრამების ალგორითმული ენა C# (მეთოდური მითითებები ლაბორატორიული სამუშაოების შესასრულებლად). I ნაწილი.	სტუ 2015	263
9	ლელა გაჩეჩილაძე, ნონა ოთხოზორია	პროგრამული უზრუნველყოფის დეველოპერი (შესრულების ბოლო	განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი	700

		ეტიკა)	2015	
10	ია მოსაშვილი, ზურაბ გომარელი	მობილურ- საკომუნიკაციო აპარატების ტექნიკოსის სახელმძღვანელო.	განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი. 2015 წელი.	88
11	ია მოსაშვილი, ამირან ზათიაშვილი	ელექტრონული და ციფრული მოწყობილობების დიაგნოსტიკოს- შემკეთებლის სახელმძღვანელო.	განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი. 2015 წელი.	178
12	თ.ობგაძე, ნ.თუშიშვილი, ლ.გურგენიძე, ს.მუხაშაგურია, ე.მეტრეველი, ნ.ვარძიაშვილი	ცოცხალი სისტემების ანალიზის მეთოდები, 1 ტომი	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი	256
13	თ.ობგაძე, ა.ფრანგიშვილი	ცოცხალი სისტემების ანალიზის მეთოდები(დიფერენ- ცირებად მრავალსახეობათა ლოკალური გეომეტრია), 2 ტომი	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი	156
14	ნ.მჭედლიშვილი, ი.დავითაშვილი.	წრფივი სისტემების ავტომატური მართვის თეორია	CD -2625	208
15	ნ.მჭედლიშვილი, ი.დავითაშვილი.	დაპროგრამება MATLAB გარემოში	CD -2626	108
<p>სახელმძღვანელო განკუთვნილია სტუდენტებისათვის და მასში განხილულია თანამდროვე წარმოებაში გამოყენებული ტექნოლოგიური პროცესების ავტომატიზაციის საშუალებები და ტექნოლოგიები.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. სახელმძღვანელოში განხილულია ინფორმაციის უსაფრთხოების თანამდროვე მეთოდების საფუძვლები. 2. ნაშრომში განხილულია ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის თეორიული და პრაქტიკული საკითხები. გადმოცემულია ფინანსური აქტივების და დებიტორული დავალიანებების, არაფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების, ბიუჯეტიდან მიღებული დაფინანსების, წმინდა ღირებულების, შემოსავლებისა და ხარჯების აღრიცხვის საკითხები ნორმატიული დოკუმენტების მოთხოვნების შესაბამისად. 				

სახელმძღვანელო განკუთვნილია ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტის ბაკალავრიატის, მაგისტრატურისა და დოქტორანტურის სტუდენტებისა და ამ დარგში მომუშავე სპეციალისტებისათვის.

3. თანამედროვე ოფისი წარმოდგენელია კომპიუტერისა და გამოყენებითი პროგრამული უზრუნველყოფის პაკეტის, ტექსტური რედაქტორის – *Microsoft Word*, საპრეზენტაციო პროგრამა *Microsoft PowerPoint* და ელექტრონული ცხრილების – *Microsoft Excel* გარეშე. სახელმძღვანელოში მოცემულია ტექსტურ რედაქტორთან მუშაობის უნარ-ჩვევები, თანმიმდევრულად და ილუსტრირებულად მოცემულია ტექსტურ რედაქტორთან მუშაობის ძირითადი პრინციპები. წარმოდგენილია დოკუმენტის რედაქტირების მძლავრი საშუალებების გამოყენების შესაძლებლობები. პრეზენტაციები ფართოდ გამოიყენება ბიზნესში, ახალი პროდუქციის ან ახალი პროექტების წარსადგენად, საჯარო გამოსვლების დროს, ასევე სასწავლო მასალების მომზადებისა და დემონსტრირებისათვის. კარგად გაფორმებული და სტრუქტურულად გამართული პრეზენტაცია აადვილებს წარმოდგენილი მასალის შინაარსის აღქმას. განხილულია აგრეთვე ელექტრონული ცხრილების – *Microsoft Excel*-ის მუშაობის პრინციპი. მოცემულია დაფორმების, ფორმულების, გვერდისა და უჯრედის რედაქტირებისა და ფორმატირების ოპერაციები. მოცემულია მონაცემების, ფუნქციებისა და ფორმულების სხვადასხვა ტიპები. წარმოდგენილია მონაცემთა ბაზების შედგენის, დალაგებისა და დამუშავების საკითხები.
4. განხილულია მრეწველობის სხვადასხვა დარგებისა და საყოფაცხოვრებო ტექნიკაში გამოყენებული გადამწოდების ფართო სპექტრი. აღწერილია მათი როგორც მოქმედების პრინციპები, ისე ჩართვის სქემები და პრაქტიკული გამოყენების მაგალითები.
5. აღწერილია ვირტუალური ლაბორატორიული სამუშაოების ჩატარებისათვის კომპიუტერთან მუშაობის უცილებელი საკითხები და ლაბორატორიული სამუშაოების ჩატარების მაგალითები. მოყვანილია ლაბორატორიული სამუშაოების ვარიანტები და ოქმის გაფორმების ნიმუში.
6. ნაშრომში განხილულია 15 ლაბორატორიული სამუშაოს შესრულების მეთოდიკა *Java* დაპროგრამების ენაზე. ყოველი სამუშაოსთვის წარმოდგენილია თეორიული წინამძღვრები და აღწერილია პროგრამული კოდის ჩაწერისა და მისი შესრულების პროცედურები.
7. მოცემული მეთოდური მითითებანი განკუთვნილია *Java* ენაზე ობიექტზე ორიენტირებული დაპროგრამების ასათვისებლად.
8. ნაშრომში განხილულია 15 ლაბორატორიული სამუშაოს შესრულების მეთოდიკა *C#* დაპროგრამების ენაზე. ყოველი სამუშაოსთვის წარმოდგენილია თეორიული წინამძღვრები და აღწერილია პროგრამული კოდის ჩაწერისა და მისი შესრულების პროცედურები. მოცემული მეთოდური მითითებები განკუთვნილია ალგორითმული ენა *C#*-ის ასათვისებლად.
9. ნაშრომში განხილულია ალგორითმიზაციისა და სტრუქტურული დაპროგრამების საკითხები *C* დაპროგრამების ენაზე, ობიექტზე ორიენტირებული დაპროგრამება *Java* დაპროგრამების ენაზე, მონაცემთა ბაზის პორექტირება *MySQL* –ის ბაზაზე, პარალელური დაპროგრამების საკითხები, ქსელური დაპროგრამება *Java*

- დაპროგრამების ენაზე, პროგრამული დიზაინის ნიმუშების შედგენა, უნიფიცირებული მოდელირების ენა (UML), პროგრამული უზრუნველყოფის ტესტირება და დოკუმენტირება. სახელმძღვანელო მუშავდება განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის დაკვეთით.
10. სახელმძღვანელოში განხილულია მობილურ-საკომუნიკაციო აპარატების ტექნიკოსისთვის აუცილებელი საკითხები. შვადასხვა სახის აპარატურული და საკომუნიკაციო ტექნიკის აღწერა, მუშაობის პრინციპები და მათი მომსახურების თავისებურებანი.
  11. სახელმძღვანელოში განხილულია თანამედროვე ელექტრონული და ციფრული მოწყობილობების დიაგნოსტიკოს-შემკეთებლისთვის აუცილებელი თეორიული და პრაქტიკული მასალები.
  12. შესწავლილია ბულის ალგებრების კატეგორია, რაც საშუალებას იძლევა ავაგოთ და შევისწავლოთ სალაპარაკო ენის ფორმალიზებული მოდელები. განხილულია რიცხვითი და ფუნქციონალური სიმრავლეები, რათა შევძლოთ ცოცხალ სისტემებთან დაკავშირებული დინამიკური სისტემების ანალიზი; შესწავლილია დინამიკური სისტემისა და ქაოსის, კვლევის კლასიკური და ტოპოლოგიური მეთოდები.
  13. ნაშრომში განხილულია ტოპოლოგიური ჯგუფის სტრუქტურა და მისი აგების კონსტრუქციული მეთოდები. შესწავლილია ლის ჯგუფებისა და ალგებრების გამოყენების საზღვრები ცოცხალი სისტემების, დიფერენციალური დინამიკური სისტემების ამონახსნთა კლასიფიკაციისათვის. შესწავლილია ტენზორული ანალიზი და მისი გამოყენების გზები ფარდობითობის ზოგად თეორიაში. შესწავლილია კარტანის დიფერენციალური ფორმები და აინშტაინის განტოლებები.
  14. მოცემულია ლაბორატორიული სამუშაოების კურსი საგანში “მართვის თეორია I”, რომელშიც არის შესწავლილი მართვის თანამედროვე სისტემის ანალიზისა და სინთეზის მეთოდები, განხილულია როგორც გასხნილი, ასევე შეკრული წრფივი სისტემები. მოცემულია მათი შედარებითი ანალიზი; გამოყენებულია ასეთი ობიექტების ავტომატური კვლევის კომპიუტერული სისტემა Matlab/Simulink-ი. განხილულია მდგრადობის და თვისობრიობის საკითხები.
  15. განხილულია ლაბორატორიული სამუშაოების ციკლი, რომელიც შედგება ჩვიდმეტი ამოცანისაგან და განკუთვნილია ლაბორატორიული მეცადინეობების ჩასატარებლად საგანში: “დაპროგრამება Matlab გარემოში”. ამოცანებში განხილულია Matlab სისტემის დაპროგრამების ელემენტები: ციკლის, განშტოების, პროგრამის გამართვის, მონაცემების დამუშავების და სხვა ოპერატორები.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდები ის რაოდენ
---	---------------------	---	---------------------------------	--------------------------------------	--------------------------

					ობა
1	ნ.ნარიშვილი	ვარიაციული ამოცანები განაწილებულ პარამეტრებიან ეკონომიკურ სისტემებში,	მართვის ავტომატიზებული სისტემები №1(19)	სტუ.თბილისი	3
2	კუციავა ვ., კუციავა ა., გოგოლაძე გ.	მონაცემთა ბლოკის დაშიფრვის არასტანდარტული სიმეტრიული კრიპტოალგორითმი. მართვის ავტომატიზებული სისტემების შრომები	№1(19). 2015 წ.	სტუ. თბილისი	7
3	ა.ფრანგიშვილი, თ.ობგაძე	საქართველოს ეროვნული თვითმყობადობის განმსაზღვრელი პარამეტრების დადგენა და ეთნო-კულტურული ევოლუციის მოდელირება საქ.ტექნ.უნივერსიტეტის შრომების კრებული, მას	№2(20), 2015	სტუ. თბილისი,	8
4	დ. გორგიძე, ს. ხუციშვილი, ნ. ხარაძე	აქტიური სისტემების თეორიის პრინციპები და სტიმულირების ბაზური მოდელები	ბიზნეს – ინჟინერინგი N2 2015	სტუ. თბილისი,	8
5	ჯ. გაგლოშვილი, ზ.გასიტაშვილი, ს. ხუციშვილი	სკრინინგის და რანჟირების ამოცანები ღია ინოვაციებში	საქართველოს ტექნიკური უნი-ვერსიტეტის სამეცნიერო შრომების კრებული N3(497) 2015	სტუ. თბილისი,	7

6	გ.კერვალიშვილი ზ. გასიტაშვილი, ს. ხუციშვილი, ნ. მჭედღვილი, მ. ხართიშვილი	სატრანსპორტო ლოგისტიკური ცენტრების კლასიფიკაცია და მათი ოპტიმალური ადგილმდებარეობის განსაზღვრის მეთოდი	საქართველოს საინჟინრო სიახლენი – N 2	სტუ. თბილისი,	8
---	--	--	---	---------------	---

ანოტაციები

1. სატატიაში განხილულია ვარიაციული ამოცანების გადაწყვეტის მეთოდები, რომელიც გამოიყენება ეკონომიკური სისტემების შესაფასებლად. კერძოდ განაწილებულპარამეტრებიანი სისტემებისთვის.
2. სტატიაში განხილულია პერსპექტიული მცირეჰიდროელექტრო სადგურების პროექტების შედგენისას აგრეგატების შერჩევისა და მათი მართვის პრინციპები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ჰიდრორესურსების გაცილებით ეფექტურ გამოყენებას. მოყვანილია პერსპექტიული ჰეს-ის წლიური გამომუშავების მოდელირების შედეგები, სხვადასხვა პრინციპებით შერჩეული აგრეგატების შემთხვევებში.
3. ნაშრომში შესწავლილია ქართული ხასიათის ის ელემენტები, რაც განაპირობებს ეროვნული თვითმყო აღობის საფუძველს. გამოყოფილია კავკასიური კულტურის ძირითადი საბაზისო ელემენტები და ქართული ბაზისისათვის დამახასიათებელი ის დამატებითი პარამეტრები, რაც ქმნის ქართულ ხასიათს. ჩამოყალიბებულია ეროვნული თვითმყობადობის დინამიკის განმსაზღვრელი, აგრეგირებული პარამეტრების საბაზისო სისტემა. შემოღებულია ეროვნული თვითმყობადობის ინდექსის ცნება. შესწავლილია გლობალიზაციის გავლენა ეროვნული თვითმყობადობის ინდექსის ზრდაზე. ჩამოყალიბებულია ეროვნული თვითმყობადობის ზრდის შემაფერხებელი მიზეზების სისტემა და აგებულია ეროვნული თვითმყობადობის ინდექსის დინამიკის შესაბამისი მათემატიკური მოდელი საქართველოს 1990-2015 წლების მონაცემების გათვალისწინებით.
4. ნაშრომში განხილულია აქტიური სისტემების თეორიის, როგორც ეკონომიკური სისტემების კვლევის მნიშვნელოვანი, თანამედროვე საშუალების პრინციპები, მახასიათებლები, კვლევის მეთოდები. წარმოდგენილია სტიმულირების ბაზური მექანიზმები.
5. განხილულია ინოვაციური პროცესების ევიოლუციური მოდელების სხვადასხვა თაობა, მოყვანილია მათი შედარებითი ანალიზი, დასმულია და გადაწყვეტილია იდეების სკრინინგის და რანჟირების ამოცანა (თეორიული ნაწილი).
6. განხილულია სატრანსპორტო ლოგისტიკური ცენტრების კლასიფიკაციის ნიშნები, მრავალკრიტერიუმიანი ექსპერტული მეთოდის გამოყენებით იხსნება ოპტიმალური ადგილის განსაზღვრის ამოცანა.

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათა- ური, ჟურნალ- ის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
---	---------------------	--	---------------------------------	--------------------------------------	------------------------

7	Besarion Shanshiashvili, Mindia Salukvadze, Nugzar Dadiani, Vladimer Gabisonia.	Model validation at identification of linear dynamical systems with variable parameters.	Archil .Eliashvili Institute of control systems of the Georgian Technical University.	Proceedings. Tbilisi, 2015, № 19	4 p.
ანოტაციები					
1. განხილულია იდენტიფიკაციის ამოცანების გადაწყვეტა წრფივი დინამიკური სისტემებისთვის ცვლადი პარამეტრების შემთხვევაში.					

II. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	თ.ობგაძე	МАТЕМАТИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ДИНАМИКИ ИНДЕКСА САМОБЫТНОСТИ НАЦИОНАЛЬНЫХ ОБРАЗОВАНИЙ	НАУЧНОЕ ПЕРИОДИЧЕСКОЕ ИЗДАНИЕ «INSITU» ISSN 2411-7161,	Эвропеиский фонд иновационного развития, Москва, 2015	5
ანოტაციები					
2. სტატიაში განხილულია ეროვნული იდენტობის საკითხები და შექმნილია კვლევისთვის შესაბამისი მათემატიკური მოდელი.					

II. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომსხენებელი/ მომსხენებლები	მომსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ნ.ნარიშვილი	განაწილებულ- პარამეტრებიანი ობიექტების მართვის კერძო ამოცანები	აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადების 85-ე წლისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. 3-5 ნოემბერი 2015.თბილისი
2	ჯოსაძე პ.დ., კუციავა ვ.ა.	ჰიდრორესურსების ეფექტური გამოყენების შესახებ მცირე ჰიდროელექტროსადგურების დაპროექტებისას.	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მდგრადი ენერგეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები“, მომსხენებების კრებული, ქუთაისი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, 18 ივნისი, 2015 წ.გვ. 112-116.
3	ჯოსაძე პ., კუციავა ვ., ჯოსაძე ა.	მცირე ჰესების პროექტების წინასწარი ტექნიკურ- ეკონომიკური კვლევის პროგრამული უზრუნველყოფა	III საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ენერგეტიკა: რეგიონული პრობლემები და განვითარების პერსპექტივები“, მომსხენებების კრებული, ქუთაისი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, 24-25 ოქტომბერი, 2015 წ. გვ. 33- 37.
4	ნანა მაღლაკელიძე, ინგა აბულაძე.	კიბოს დიაგნოსტიკა ადრეულ ეტაპზე და მისი მკურნალობის მეთოდი ნანოტექნოლოგიის გამოყენებით.	მერვე ყოველწლიური საერთაშორისო კონფერენცია „ განათლება XXI საუკუნეში“. შრომები. გორის სახელმწიფო სასწავლო ინსტიტუტი 2015 წ.
5	ოლღა ხუციშვილი, თეა ხუციშვილი,	მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარება	III საერთაშორისო ეკონომიკური

	ანა მეტრეველი	საქართველოში.	კონფერენცია - I ჩ 2015 16-17 ოქტომბერი თბილისი-ქუთაისი, საქართველო
6	ო. ხუციშვილი, თ. ხუციშვილი, ნ. ფაილოძე, ბ. ციხელაშვილი	ენერგოსისტემების ოპტიმალური მართვა სიმეტრიისა და შენახვის კანონების საფუძველზე	აკადემიკოს ი. ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლის- თავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნო- ლოგიები, მოდელირება, მართვა” 3-4 ოქტომბერი თბილისი, საქართველო
7	ია მოსაშვილი, გიორგი ჩაჩუა.	„ეფექტური პროგრამული უზრუნველყოფის შემუშავებს და ტესტირება ჩაშენებული სისტემების მართვისათვის“.	აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის „საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა“ შრომები. 3-5 ნოემბერი, 2015 წელი. 298-302გვ.
8	ია მოსაშვილი, თეიმურაზ სახელაშვილი	„მართვის სისტემის საიმედობის განვითარებაზე ორიენტირებული მოდელი საავტომობილო მომსახურების მაგალითზე“.	აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის „საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა“ შრომები. 3-5 ნოემბერი, 2015 წელი. 339-342გვ.
9	Белтадзе Г.Н.	Равновесия в играх со строго ранжированными критериями.	აკადემიკოს ი. ფრანგიშვილის დაბადების

			85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა“, მოსხენებათა თეზისები, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი 3-5 ნოემბერი, 2015 წელი, გვ. 451-455.
10	ო.კოტრიკაძე, ქ. კოტრიკაძე	ორპარამეტრიანი სამწვერა პოლინომების ფესვური ჰოლოგრაფების ანალიზური კვლევა	აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის „საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა“ შრომები. 3-5 ნოემბერი, 2015 წელი.
ანოტაციები			
<ol style="list-style-type: none"> 1. მოსხენებაში განხილულია ობიექტების მართვის კერძო ამოცანები, მათი გადაწყვეტის გზები და მეთოდლოგია. კერძოდ გამაწილებულ პარამეტრებიანი ობიექტებისთვის. 2. მოსხენებაში განხილულ იქნა თანამედროვე მცირე ჰიდროჰესების დაპროექტების თავისებურებანი და ჰიდრორესურსების გამოყენების ეფექტური მეთოდები. 3. მოსხენებაში განხილულია მცირე ჰესების პროექტების წინასწარი კვლევა. კერძოდ, ტექნიკურ-ეკონომიკური გაანგარიშებანი და შემუშავებულია შესაბამისი პროგრამული უზრუნველყოფა. 4. მოსხენებაში განხილული იყო თანამედროვე ნანოტექნოლოგიების გამოყენება სიმსივნის ადრეულ დიაგნოსტიკასა და მკურნალობაში. 5. სახელმწიფოს ეკონომიკური განვითარება მნიშვნელოვანწილად დამოკიდებულია მცირე და საშუალო ბიზნესის სწორ განვითარებაზე. ცნობილია, რომ ნებისმიერი წარმოება წარმოუდგენელია მატერიალური წარმოების გარეშე. თანამედროვე მსოფლიოში არსებული სიტუაციიდან გამომდინარე, მცირე და საშუალო ბიზნესი ყველაზე მნიშვნელოვანია ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების კუთხით. ის საქმიანი ურთიერთობები, რომლებიც ამ სფეროს განვითარებისათვის არის 			

- საჭირო, მნიშვნელოვანი და აუცილებელიცაა ქვეყნის მომავალი განვითარებისათვის.
6. ნაშრომში განხილულია სისტემების ოპტიმალური მართვის ამოცანის გადაწყვეტა ე. ნეტერის თეორემის საშუალებით, რომელიც ამყარებს კავშირს სიმეტრიასა და შენახვის კანონებს შორის. ამ თეორიის გამოყენება საშუალებას იძლევა დავადგინოთ, რომ ოპტიმალური მართვისას სრულდება შენახვის კანონები. ოპტიმალური მართვის ძირითადი თეორემები უცვლელი რჩება. ხდება ამ თეორემების სხვა სახით ინტერპრეტაცია. ასეთი მიდგომა ხელს უწყობს ოპტიმალური მართვის თეორიის სრულყოფას და ზრდის მისი პრაქტიკული გამოყენების არეალს.
  7. ჩაშენებული სისტემები ფართოდ გამოიყენება თანამედროვე ტიპის ავტომეტური მართვის სისტემებში. მათ გარეშე წარმოუდგენელია თანამედროვე წარმოება, სხვადასხვა სახის თანამედროვე ტექნიკა. ამიტომ მნიშვნელოვანია მათი ეფექტური პროგრამების შემუშავება და შესაბამისის პლატების ტესტირება.
  8. საიმედოობის პრობლემის გადაჭრა თანამედროვე მართვის სისტემებისთვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანია. მოხსენებაში განხილულია საავტომობილო მომსახურების მაგალითზე საიმედოობის ამოცანა.
  9. ნაშრომში გამოკვლეულია თამაშთა თეორიაში წონასწორობის პირობები, როდესაც ადგილი აქვთ მკაცრად რანჟირებულ პირობებს.
  10. განხილულია ორპარამეტრიანი სამწვერა პოლინომების ფესვების კვლევა ფესვური პოლოგრაფებით; ფესვების მოძრაობის ტრაექტორიების ანალიზური კვლევის შედეგად გამოვლენილია ფესვების ისეთი თვისებები, რომელთა შემჩნევა გრაფიკულად შეუძლებელია და აგებულია სამწვერა პოლინომების ფესვური პოლოგრაფები. ორი პარამეტრის ერთდროულად ცვლილებისას ფესვური პოლოგრაფი შეიძლება გამოყენებული იქნას უფრო მაღალი რიგის პოლინომების ფესვების დასადგენად. გარდა ამისა, განხილული მიდგომა ამარტივებს ფესვური პოლოგრაფების აგების ალგორითმს.

№	მომხსენებელი/	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
11	Shanshiashvili Besarion.	Identification and modeling of one class of dynamic systems.	Swedish-Georgian conference in analysis and dynamical systems (15-22 july, Tbilisi, georgia, 2015). Abstracts book. Tbilisi, 2015, p. 33.
12	Besarion Shanshiashvili and Mindia Salukvadze.	Parameter Identification of One Class of Non-Stationary Systems.	Proceedings of the International Scientific Conference Devoted to

			Academician I.V. Prangishvili's 85th Anniversary "Information and Computer Technologies, Modeling, Control" (3 - 5 November 2015, Tbilisi), pp. 262-267
13	I. Kutsia, V. Sesadze, P. Jokhadze.	Application Fractal Time Series for Earthquake Cycles.	International Scientific Conference Dedicated to 85 th anniversary of Academician I.V. Prangishvili „Information and Computer Technologies, Modelling, Control“, Proceedings, Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia, November 2015, pp. 272-276.
14	ჯ. გაგლოშვილი, ს. ხუციშვილი	მოდელირების ამოცანები დია ინოვაციურ პროცესებში	მესამე საერთაშორისო კონფერენცია-IEC-2015 ერონვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს, ხვალ
15	ა..ფრანგიშვილი, ჟ. გაგლოშვილი, ზ. გასიტაშვილი, ს. ხუციშვილი	ინოვაციური პროცესების მართვის ამოცანების მათემატიკური მოდელირება	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა. 3-5 ნოემბერი 2015. შტუ.
16	დ. გორგიძე, ს. ხუციშვილი, ნ. ხარაძე	სტიმულირების მექანიზმები მრავალდონიან პროექტულ სტრუქტურებში	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა. 3-5 ნოემბერი 2015. შტუ.
მოხსენებათა ანოტაციები			
11. განხილულია დინამიკური სისტემის მოდელირების და იდენტიფიკაციის ამოცანის გადაწყვეტის გზები; განხილულია მათი მოდელირების ამოცანები.			
12. განხილულია არასტაციონალური სისტემების პარამეტრების იდენტიფიკაცია შესაბამის მაგალითებზე.			

13. მოხსენებაში განხილული იქნა მიწისძვრის დროითი რიგების ანალიზი ფრაქტალების საშუალებით.
14. წარმოდგენილია დახურული და ღია ინოვაციური მოდელები და ხდება მათი შედარებითი ანალიზი, დამუშავებულია ღია ინოვაციური პროცესის ახალი სტრუქტურული მოდელი.
15. გაანალიზებულია ღია ინოვაციური მოდელების სტადიების თანმიმდევრობა და მათ შორის პირდაპირი და უკუ კავშირები, იხსნება იდეების წინასწარი შეფასების ამოცანა ექსპერტული მეთოდის გამოყენებით. ხდება მეთოდის შემადგენელი ამოცანების კომპიუტერული მოდელირება.
16. პროექტების მართვის სამდონიანი ფუნქციონალური სტრუქტურისთვის დასმულია სტიმულირების ამოცანა, რომელიც იხსნება ცენტრის და ელემენტების სრული ინფორმირებულობის პირობებში.

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	Shanshiashvil B. G.	Parameter identification of one class of non-stationary dynamic systems	Proceedings of the X International Conference “System Identification and Control Problems Sicpro ’15 (Moscow, Russia, January 26-29, 2015). Moscow, V.A. Trapeznikov Institute of Control Sciences , 2015 pp. 887-895.
2	Anzor Abzalava, Rusudan Kutateladze, Nino Pailodze, Olga Khutsishvili, Giorgi Sulashvili, Alexander Kekenadze	The Causes of Economic Crisis and the Aspects of it’s Development	Fifth Annual Conference of the Economic Forum of Entrepreneurship and International Business, ECO-ENA: Economics and Eco-Engineering Associate, Harvard University, Boston, MA, USA, January 2015.
3	Gavardashvili G.V., Khutsishvili O.G.,	Prediction of the Shapes of a Debris Flow Wave Front by	6th International Conference on Debris-Flow Hazards

	Gavardashvili N.G.	Considering Theoretical and Field Studies.	Mitigation: Mechanics, Predution and Assessment. June 22-25, 2015, Tsukuba International Congress Center, EPOCHAL, TSUKUBA, JAPAN
4	თ.ობგაძე	Математическое моделирование динамики роста	Тезисы докладов, ДВАДЦАТЬ ВТОРАЯ МЕЖДУНАРОДНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕМАТИКА. КОМПЬЮТЕР. ОБРАЗОВАНИЕ г. Пущино, РФ, 3–8 февраля 2015 г. E-mail: mce@mce.su Сайт: www.mce.su
5	G.N.Beltadze, J.A.Giorgobiani.	Shapley’s Axiomatics for Lexicographic Cooperative Games.	International Journal of Modern Education and Computer Science (MECS). Hong Kong, Volume 7, Number 8, August 2015, pp. 1-8. ISSN: 2075-017X.

მოსხენებათა ანოტაციები

1. განხილულია არასტაციონალური დინამიკური სისტემების პარამეტრების იდენტიფიკაციის ამოცანები
2. თანამედროვე მსოფლიოში პოლიტიკური და ფინანსური მდგომარეობა არის საკმაოდ შემაშფოთებელი. დისკუსიები, რომელიც მიმდინარეობს მსოფლიოში მიმდინარე ეკონომიკური კრიზისის შესახებ, საკმაოდ მნიშვნელოვანია, რადგანაც ეს საშუალებას გვაძლევს ჩავწვდეთ პრობლემის არსს და მივიღოთ შესაბამისი გადაწყვეტილება.
3. ღვარცოფის კინეტიკური ენერჯისა და შესაბამისად მისი დამანგრეველი ძალის პროგნოზირების მიზნით განხილულია ნაკადის კინეტიკური ენერჯის ფორმირების საკითხი ღვარცოფის ტალღის ფრონტის ფორმების გათვალისწინებით. ღვარცოფის მუდმივი ხარჯის შემთხვევაში ამოხსნილია დაუმყარებელი მოძრაობის დიფერენციალური განტოლება ჰიდრაულიკური ხახუნისა და ჰაერის შუბლური წინააღმდეგობის ძალების გათვალისწინებით, რომლის საშუალებითაც დგინდება ღვარცოფის ფრონტის ფორმები და მისი გეომეტრიული ზომები. 2000-2013 წწ ბუნებაში ფორმირებული ღვარცოფის ტალღის ფრონტის ფორმების დადგენის მიზნით მდინარე თეთრი არაგვის მარჯვენა ეროზიულ-ღვარცოფული ტიპის შენაკადზე მღეთის ხეზე (საქართველო) განხორციელდა საველე-ექსპედიციური კვლევები სადაც ღვარცოფის 15 ტალღის ფრონტზე დაფიქსირდა ჰიდროლოგიური, ჰიდრაულიკური და გეომეტრიული პარამეტრები, ტერიტორიის გეოგრაფიული და გეოლოგიური შესაბამისი მახასიათებლების მხედველობაში მიღებით. ჩატარებული კვლევების საიმედოობა შეფასებულია იაპონელი მეცნიერის პროფესორ ტ.

- ტაკაპაშისა და ბუნებრივ მონაცემებთან შედარების გზით.
- ნაშრომში აგებულია ცოცხალი ორგანიზმის ზრდის ფრაქტალური მათემატიკური მოდელი, რომელიც საშუალებას იძლევა შევისწავლოთ როგორც ცოცხალი ორგანიზმების ცალკეული შემადგენელი ნაწილების ზრდის მექანიზმები, ასევე, სოციალური, კულტურული და ეკონომიკური სისტემების ზრდის მულტიფრაქტალური მოდელებიც.
  - ლექსიკოგრაფიული კორპორატიული თამაშებისთვის განხილულა შეპლის აქსიომები, რომლებიც რეალიზებულია კლასიკურ კოოპერატიულ თამაშებში. მტკიცდება, რომ ამ აქსიომებით განისაზღვება შეპლის მატრიცა ერთადერთი სახით.

IV. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

IV. 2.

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	Development of Embedded System Courses with implementation of Innovative Virtual approaches for integration of Research, Education and Production in UA, GE, AM. TEMPUS-ის 2014-2016 წლები. მართვის სისტემები და ავტომატიზაცია	თ. ლომონაძე, დირკ ვან მორე	პროექტი შემსრულებელია მოსაშვილი	TEMPUS

გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები

პროექტის ფარგლებში მომზადდა ახალი პროგრამისთვის სილაბუსები. აღიჭურვა თანამედროვე ტექნიკით ლაბორატორია სტუ, იმს ფაკულტეტი, მე-6 კ. 209 ბ აუდ. შექმნილი იქნა ჩაშენებული სისტემების პლატები და შესაბამისის პროგრამული უზრუნველყოფა, ტრენაჟორები ლაბორატორიებისთვის, კომპიუტერები, სერვერი სტუდენტებისთვის და პროფესორებისთვის გაიმართა ტრენინგები, როგორც საქართველოში, ასევე – სლოვენიაში და ბელგიაში.

2	„სამეცნიერო-საინოვაციო კონკურსი სკოლის მოსწავლე გოგნებისათვის“. მე-2 ადგილის მფლობელი. 2014 წლის დეკემბერი - 2015 წლის მაისი. მართვის სიტემების და ავტომატიზაცია	მენტორი. ია მოსაშვილი	სკოლის მოსწავლე გოგონები	დამფინანსებელი - აშშ-ს საელჩო საქართველოში.
გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები				
სკოლის მოსწავლე ორმა გოგონამ პროექტის ფარგლებში მოამზადა პროექტი ჩაშენებული სისტემების განხრით და დაიკავეს მე-2 ადგილი.				

მიკროპროცესორული და საზომი სისტემების დეპარტამენტი

- * სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – პროფესორი ზაალ აზმაიფარაშვილი
- * სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა

1	აზმაიფარაშვილი ზაალი	სრ.პრ.
2	ჩხეიძე ირინა	სრ.პრ.
3	ფადიურაშვილი ვლადიმერი	სრ.პრ.
4	ხარატიშვილი ლიანა	სრ.პრ.
5	წულუკიძე მზია	სრ.პრ.
6	ოთხოზორია ნონა	სრ.პრ.
7	მურჯიკნელი გურამ	სრ.პრ.
8	ოთხოზორია ვანო	ასოც.
9	ჟვანია რევაზ	ასოც.

10	ერემეიშვილი ნაზიბროლა	ასოც.
11	გარსევანიშვილი იზოლდა	ასოც.
12	ბალიაშვილი მედეა	ასოც.
13	ცერცვაძე რამაზ	ასოც.
14	კობახიძე გიორგი	ასოც.
15	ტოკაძე ლალი	ასისტ
16	ტომარაძე ომარი	ასისტ
17	მენაბდე თამარ	ასისტ
18	აბელაშვილი ნოდარ	სრ.პრ.
19	მანაგაძე ანა	სრ.პრ.
20	მეცხვარიშვილი იოსები	ასოც.პრ.
21	ისაკაძე მანანა	უფრ. მასწავლებელი
22	მელიქიძე ოლდა	უფრ. მასწავლებელი
23	ფოლადაშვილი მერაბ	უფრ. მასწავლებელი
24	ნარჩემაშვილი მედეა	უფრ. მასწავლებელი
25	ინაიშვილი იზოლდა	უფრ. მასწავლებელი
26	გუგუნაშვილი ნუგზარ	უფრ. მასწავლებელი
27	შალამბერიძე ირინა	უფრ. მასწავლებელი
28	კოლომიკოვი სოფო	უფრ. მასწავლებელი
29	გოცირიძე მარინა	უფრ. მასწავლებელი
30	ნიკოლაიშვილი ნათელა	უფრ. მასწავლებელი
31	ჯოხარიძე ზურაბ	უფრ. მასწავლებელი

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ო. ტომარაძე ზ. აზმაიფარაშვილი	LabVIEW: მიკროპროცესორული და საზომი სისტემების ანალოგური ელემენტების და კვანძების ლაბორატორიული პრაქტიკუმი (დამხმარე სახელმძღვანელო)	საქ. ტექნიკური უნივერსიტეტის საგამომცემლო სახლი 2015წ.	150
2	ო. ტომარაძე ზ. აზმაიფარაშვილი	საწარმოო პროცესების მეტროლოგიური უზრუნველყოფა (პრაქტიკული სამუშაოები)	საქ. ტექნიკური უნივერსიტეტის საგამომცემლო სახლი 2015წ.	65
3	ო. ტომარაძე გ. მურჯიკნელი	ტექნიკური სისტემების დიაგნოსტიკა (პრაქტიკული სამუშაოები)	საქ. ტექნიკური უნივერსიტეტის საგამომცემლო სახლი 2015წ.	60
4	ზ. აზმაიფარაშვილი ო. ტომარაძე	სპექტრული გაზომვების საფუძვლები (დამხმარე სახელმძღვანელო)	საქ. ტექნიკური უნივერსიტეტის საგამომცემლო სახლი 2015წ.	170
5	ზ. აზმაიფარაშვილი ო. ტომარაძე	დისკრეტული ელექტრონიკის საფუძვლები (სახელმძღვანელო)	საქ. ტექნიკური უნივერსიტეტის საგამომცემლო სახლი 2015წ.	250

6	მ. ბაღიაშვილი, ზ. აზმაიფარაშვილი	ავტომატიზებული დაპროექტების სისტემები NI Multisim და NI Ultiboard	საქ. ტექნიკური უნივერსიტეტის საგამომცემლო სახლი 2015წ.2015, ISBN 978- 9941-20-528-6.	116
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>სახელმძღვანელოში განხილულია ელექტრონული აპარატურის ავტომატიზებული დაპროექტებისათვის გამოყენებული ორი პროგრამა Multisim-ი და Ultiboard-ი, აგრეთვე მოყვანილია ზოგადი ცნებები ავტომატიზებული დაპროექტების შესახებ.</p> <p>ელექტრონული მოწყობილობების სქემების დასახაზად და მუშაობის სიმულირებისათვის გამოყენებული პროგრამა Multisim -ის აღწერისას ნაჩვენებია როგორ ხდება ფორმატის (ფურცლის) ზომების, პარამეტრების და ოფციების შერჩევა, ძირითადი წარწერების სხვადასხვა ენაზე და ქვეყანაში მოქმედი სტანდარტების შესაბამისად გაფორმება, კომპონენტების მონაცემთა ბაზებით სარგებლობა. განხილულია კომპონენტების ძირითადი სახეობები და პარამეტრები, სქემის შედგენის ზოგადი წესები.</p> <p>Electronics Workbench -ში შექმნილი ელექტრული სქემების საზვის პროგრამებთან ინტეგრირებული სამონტაჟო ფირფიტების კონსტრუქტორი პროგრამის Ultiboard ის აღწერისას განხილულია ელექტრონული კომპონენტების ჯგუფები, ელექტრონული ანაწობების შესაძლო სტრუქტურები, ციფრული მიკროსქემების ტიპები და ზომები, ნაბეჭდი სამონტაჟო ფირფიტის სახეები, ზომები, მასალები. ნაჩვენებია როგორ ხდება სამონტაჟო ფირფიტის გამოტანა ნახაზზე, აკრძალვის ზონის გამოყოფა, ელემენტების გადაადგილება და ორიენტირება, ტრასირება, სამონტაჟო ფირფიტის პროექტის ფენების ამობეჭდვა, სხვადასხვა ელემენტების შექმნა, რომლებიც არ შედის მონაცემთა ბაზაში, აგრეთვე პროექტის ექსპორტი ერბერ ფაილების სახით.</p>				
7	გ. მურჯიკნელი ო. ტომარაძე	ტექნიკური სისტემების დიაგნოსტიკა (პრაქტიკული სამუშაოები)	სტუ-სგამომცემლობა თბილისი. 2015 წ	64
<p>სახელმძღვანელოში განხილულია ტექნიკური სისტემების დიაგნოსტიკის მეთოდების გამოყენება პრაქტიკაში. განხილულია პრაქტიკული ამოცანები და მათი ჩატარების მეთოდიკა. დამხმარე სახელმძღვანელო განკუთვნილია სტუდენტებისათვის ანალოგური დასახელების სასწავლო კურსში ლაბორატორიული და პრაქტიკული სამუშაოების ჩასატარებლად.</p>				

8	ვ.ოთხოზორია ზ.ცირამუა	ინფორმაციული ტექნოლოგიები	სტუდენტის სახელმძღვანელო, განათლების ხარისხის განვითარების ცენტრი, თბილისი 2015	287
<p>სახელმძღვანელოში ზანიადაქმაროს სტუდენტს დაეუფლოს ინფორმაციულ ტექნოლოგიებს და შეძლოს მისი ეფექტური გამოყენება პროფესიულ საქმიანობაში.</p> <p>აღამიანების სოველდლიური ცხოვრება წარმოუდგენელია ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გარეშე, შესაბამისად სახელმძღვანელოში მოცემული საკითხები</p> <p>საინტერესოა აქტუალური ქნებანების მიერ პროფესიის დაუფლების მსურველთათვის. სახელმძღვანელოში მოცემული ინსტრუმენტების გამოყენება შესაძლებელია, როგორც წავლების, ასევე დასაქმებისა და ყოველდღიური საქმიანობის პირობებში.</p>				
9	ვ.ოთხოზორია ზ.ცირამუა შ. სვანიშვილი	Windows სისტემების ადმინისტრირება	სტუდენტის სახელმძღვანელო, განათლების ხარისხის განვითარების ცენტრი, თბილისი 2015	გვ. 376
<p>სახელმძღვანელოში ზანიადაქმაროს სტუდენტს დაეუფლოს სისტემების ადმინისტრირების პრინციპებს და შეძლოს მისი ეფექტური გამოყენება პროფესიულ საქმიანობაში.</p> <p>სახელმძღვანელოში მოცემული საკითხებისა და ინტერესოდა აქტუალური ქნება სისტემების ადმინისტრირებისათვის,</p> <p>სახელმძღვანელოში მოცემული ინსტრუმენტების გამოყენება შესაძლებელია, როგორც წავლების, ასევე დასაქმებისა და ყოველდღიური საქმიანობის პირობებში.</p> <p>სახელმძღვანელოში აღწერილი ამინდინარე პერიოდში აქტუალური და ფართოდ გამოყენებადი პროგრამულ-აპარატურული უზრუნველყოფის ელემენტები და სერვისები..</p>				
10	ვ.ოთხოზორია ზ.ცირამუა შ. სვანიშვილი	მარშრუტიზაცია და კომუტაცია ქსელებში (ქსელის ადმინისტრირება 1	სტუდენტის სახელმძღვანელო, განათლების ხარისხის განვითარების ცენტრი, თბილისი 2015	308
11	ვ.ოთხოზორია ზ.ცირამუა შ. სვანიშვილი	მარშრუტიზაცია და კომუტაცია ქსელებში (ქსელის ადმინისტრირება 2	სტუდენტის სახელმძღვანელო, განათლების ხარისხის	209

			განვითარების ცენტრი, თბილისი 2015	
	<p>სახელმძღვანელოს მიზანია დაეხმაროს სტუდენტს დაეუფლოს კომპიუტერული ქსელის დაგეგმვა-გამართვის პრინციპებს და შეძლოს მისი ეფექტური გამოყენება პროფესიულ საქმიანობაში. სახელმძღვანელოში მოცემული საკითხები საინტერესო და აქტუალური იქნება ქსელის ადმინისტრატორებისათვის და დაეხმარება მათ მცირე და საშუალო ქსელების ადმინისტრირებაში. სახელმძღვანელოში მოცემული ინსტრუმენტების გამოყენება შესაძლებელია, როგორც სწავლების, ასევე დასაქმებისა და ყოველდღიური საქმიანობის პირობებში.</p> <p>სახელმძღვანელოში აღწერილია მიმდინარე პერიოდში აქტუალური და ფართოდ გამოყენებადი პროგრამულ-აპარატურული უზრუნველყოფის ელემენტები და სერვისები</p>			
13	ნ. ოთხოზორია ლ. გაჩეჩილაძე	პროგრამული უზრუნველყოფის დეველოპერი. სახელმძღვანელო	თბილისი, 2015, განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის დაკვეთით	650
	ანოტაცია			
	<p>სახელმძღვანელო „პროგრამული უზრუნველყოფის დეველოპერი“ განკუთვნილია პროფესიული სასწავლებლების სტუდენტებისათვის და მოიცავს პროგრამის დეველოპერის პროფესიული პროგრამის მოდულების შესაბამის თემატიკას. ის შეესაბამება პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამის მოთხოვნებს და ხელს უწყობს აღნიშნული პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევას, როგორც პრაქტიკული, ასევე კოგნიტური უნარების განვითარებას. სახელმძღვანელო ხელს უწყობს იმ ღირებულებებისა და უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბებას, რომლებიც შესაბამის პროფესიულ სტანდარტშია წარმოდგენილი.</p>			

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბმვრდების რაოდენობა
1	ერემეიშვილი ნ.,	АВТОМАТИЗИРОВАН-	AUTOMATED		

	გარსევანიშვილი ი., კუნელაშვილი ე.	НАЯ УСТАНОВКА ПОВЕРОЧНОЙ СХЕМЫ ЭЛЕКТРОХИМИЧЕСКИХ АНАЛИЗАТОРОВ	CONTROL SYSTEMS - № 2(20), 2015		
	ანოტაცია				
	უკანასკნელი პერიოდის განმავლობაში ტარდებოდა მიზანმიმართული მუშაობა სითხის შემადგენლობის ელექტროქიმიური ანალიზატორების მეტროლოგიური უზრუნველყოფის საშუალებების შექმნაზე. დღეისათვის დამუშავებული და სერიულად წარმოებულია ბევრი სახის თხევადი ნარევის სახელმწიფო სტანდარტების ნიმუშების კომპლექტები. დღის წესრიგში დადგა თხევადი ნივთიერებების შემადგენლობის ანალიზატორების შესამოწმებელი ავტომატიზებული სქემის შექმნის და ნარევის კონცენტრაციის წარმოებული ერთეულის მაღალი სიზუსტით შემოწმებისათვის მოწობილობის შემუშავების აუცილებლობა. მაღალი მეტროლოგიური მაჩვენებლები და სერიული გამოშვება მთლიანად აკმაყოფილებს თხევადი ნივთიერებების შემადგენლობის ელექტროქიმიური ანალიზატორების მარტივი ტიპის შესამოწმებელი ავტომატიზებული სქემების შექმნის მოთხოვნებს				
3	აღ. მალცევი	How to use Adobe Acrobat XI to manipulate and manage PDF	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. განათლება./ თბილისი, 2015. №2		
4	აღ. მალცევი	Zooming in AutoCAD, nX and nXP Options.	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. განათლება./ თბილისი, 2015. №2		
5	ნ. აბელაშვილი ნ. აბელაშვილი	საკონგროლო ნიმუშის მომზადება ლაბორატორიათა შორისი გამოცდების ჩაგარებისას, მართვის ავტომატიზებული სისტემები	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. განათლება./ თბილისი, 2015.		5-6

	ანოტაცია				
	<p>ნაშრომში განიხილება ლაბორატორიათა შორისი გამოცდების (ლშგ) ჩატარებისას საკონტროლო ნიმუშის კვლევის მეთოდიკა გაზომვის შედეგების განმეორებადობის კრიტერიუმის განსაზღვრისა და მისი ფიზიკური მნიშვნელობის და სადგენდმონაწილე ლაბორატორიებისათვის კვალიფიკაციის შემოწმებისას შესაბამისობის შეფასებისთვის. ლაბორატორიათა შორისი გამოცდების ჩატარებისას მათი ურთიერთშესაბამისობის დადგენა გამოცდის შედეგების დისპერსიებისა და დაკვირვებათა შედეგების საშუალო არითმეტიკულებს შორის განსხვავებისა და შესაბამისად მათი ერთგვაროვნების დადგენის გზით ხორციელდება, სადაც პირსონის კრიტერიუმთან ერთად შესაძლებელია სტიუდენტის კრიტერიუმის გამოყენებაც.</p>				
	ნ. აბელაშვილი	საკონტროლო ნიმუშის მომზადება ლაბორატორიათა შორისი გამოცდების ჩატარებისათვის. მართვისა ვგომაციზებული სისტემები. (შრომები)	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი №2(11), 2015 წ.		

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	Н.О. Берая, Е.В. Бочоридзе, Е.Г. Гварамия	Изменение свойств, связанных с точностью оценок коэффициентов регрессии симплексо-решетчатых планов в условиях ошибок эксперимента. (Избранные вопросы современной науки. Монография. Часть XVII.	М.:Издательство «Перо», 2015	125 (6-35) с.

		/ Научный ред. д.п.н., проф. С.П. Акутина.)		
ანოტაციები				
<p>ექსპერიმენტის დაგეგმვაში საკუთრივექსპერიმენტი განიხილება როგორც ვლევისა და ოპტიმიზაციის ობიექტი. შესასწავლი სისტემის შესახებ ინფორმაციის შესაბამისად ხორციელდება ექსპერიმენტი სოპტიმალური მართვა, კვლევის სტრატეგიის შეცვლა ყოველი ობიექტისათვის ოპტიმალური სტრატეგიის არჩევის მიზნით.</p> <p>თუმცა რეალობაში გეგმები სოპტიმალურობის მახასიათებლები მახინჯდება. ეს განპირობებულია იმიტაც, რომ ოპტიმალური გეგმების რეალიზაცია საჭიროებს გამოსაკვლევი ფაქტორების ზუსტი დონეების დაყენებას, დაყენება კი ხორციელდება საზომი საშუალებების გამოყენებით, რომლებიც ხასიათდებიან გარკვეული ცდომილებებით.</p> <p>რაც უფრო მეტია გაზომვის საშუალებების ცდომილებები გამოსაკვლევი ფაქტორებისდონეების დაყენებისას, მით უფრო მეტად ირღვევა ოპტიმალურობის მახასიათებლები.</p> <p>მონოგრაფიაში აღწერილია სიმპლექს-გისოსური გეგმების კრიტერიუმები, რომლებიც დაკავშირებული არიან ამოახილის მნიშვნელობების შეფასების სიზუსტესთან აგებული მოდელების საშუალებით.</p> <p>საზომი საშუალებების ცდომილებების არსებობის პირობებში, რომელთა მიხედვითაც ხდება გეგმის შესაბამისად ფაქტორების დონეების დაყენება, ნაჩვენებია რეალური ექსპერიმენტის დაგეგმვის დამახინჯების პრინციპი.</p> <p>წარმოდგენილია სხვადასხვა საკვლევი არის სკანირების პრინციპი საკვლევი გეგმების თვისებებზე სხვადასხვა ცდომილებების გავლენის შესწავლის დროს.</p> <p>ნაშრომის საფუძველზე ექსპერიმენტატორს შეუძლია შეაფასოს გამოყენებული სიმპლექს-გეგმის საინტერესო თვისების გაუარესების ხარისხი საზომი საშუალებების კომპონენტების დონეებისგან საზღვრისათვის.</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	Н.О. Берая, Е.В. Бочоридзе, Е.Г. Гварамия	Влияние погрешностей средств измерения на свойство, минимизирующее максимальную	«Интеграция науки и практики в современных условиях». Материалы III	Россия, М.: Изд-во «Перо», 2015	9

		дисперсию предсказания для четырёхкомпонентных симплекс-решетчатых планов	Международной научно- практической конференции, 2015, с.105-113		
2	Н. О. Берая, Е. В. Бочоридзе Е.Г. Гвараamia	Влияние погрешностей средств измерения на свойство, минимизирующее максимальную дисперсию предсказания для четырёхкомпонентных симплекс-решетчатых планов..	Россия, Таганрог, «Интеграция науки и практики в современных условиях», 28 февраля 2015 г		
3	I.Metskhvarishvili, T. Lobzhanidze, G. Dgebuadze, B. Bendeliani, M. Metskhvarishvili, V. Gabunia, HgBa ₂ Ca ₂ Cu ₃ O _y	Superconductor Prepared By As Vapour Diffusion Process, High Performance Functional Polymers and Composites	<i>Book,</i> <i>Nova Science Publishers</i>	New York, USA, Apple Academic press, Inc.	5
	შესწავლილი იყო დარიშხანის ზეგავლენა Hg -ფუძიან ზეგამტარებზე. ვერცხლის წყლის ორთქლის წნევის კონტროლი ხდებოდა As ₂ O ₃ რეაგენტის მცირე დანამატებით. დეტალურად შესწავლილია მათი ქიმიურ-ფიზიკური თვისებები. კვლევებმა გვიჩვენეს რომ დარიშხანის მცირე დოზით დანამატმა მნიშვნელოვნად გაზარდა მაღალტემპერატურული ფაზის წილი საკვლევი ნიმუშებში.				
4	I.R. Metskhvarishvili, G.N. Dgebuadze, B.G.Bendeliani, M.R. Metskhvarishvili, T.E. Lobzhanidze, L. T. Gugulashvili,	Low-Field High- Harmonic Studies in Hg- 1223 High-Temperature Polycrystalline Superconductor, Journal of Superconductivity and Novel Magnetism	28 (2015) 1491	Springer Science+Business Media	4

	შესწავლილია მოცულობით $HgBa_2Ca_2Cu_3O_{8+\delta}$ ზეგამტარებში ჰარმონიკების გენერაცია ულტრა სუსტ მაგნიტურ ველებში. წყვილი და კენტი ჰარმონიკების დამოკიდებულება ტემპერატურაზე ცვლად და მუდმივ მაგნიტურ ველებზე. შედეგებმა გვიჩვენეს, რომ ამ ტიპის ზეგამტარებში ხორციელდება კვადრატული დამოკიდებულების კრიტიკული მდგომარეობის მოდელი.				
5	I.R. Metskhvarishvili, G.N. Dgebuadze, B.G. Bendeliani	Ac Susceptibility and Third Harmonics Studies of Hg-1223 Superconductors with Edition of Arsenic Oxide, <i>IEEE Transactions on Applied Superconductivity</i>	26	New York, USA, American Institute of Physics	4
ანოტაცია					
ნაშრომში წარმოდგენილია დარიშხანის ოქსიდის ზეგაველენა $HgBa_2Ca_2Cu_3O_y$ მაღალტემპერატურული ზეგამტარის ელექტრულ და მაგნიტურ თვისებებზე. კვლევებმა გვიჩვენეს, რომ არადოპირებულ ნიმუშთან შედარებით 0.4 wt.% პრპცენტია ნიმუშზე გაიზარდა კრიტიკული დენის სიმკვრივე $175 A/cm^2$ -მდე					

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	I.Metskhvarishvili, G. Dgebuadze, B. Bendeliani	$HgBa_2Ca_2Cu_3O_y$ superconductors prepared by As vapour diffusion process	4 th International Caucasian Symposium on Polymers and Advanced Materials (ICSP&AM4), Batumi 2015, 1-5 July, Abstract Book, p. 84
ანოტაცია			
შესწავლილი იყო დარიშხანის ზეგაველენა Hg –ფუძიან ზეგამტარებზე. ვერცხლისწყლის ორთქლის წნევის კონტროლი ხდებოდა As რეაგენტის მცირე დანამატებით. დეტალურად შესწავლილია მათი ქიმიურ-ფიზიკური თვისებები. კვლევებმა გვიჩვენეს რომ დარიშხანის მცირე დოზით დანამატმა მნიშვნელოვნად			

გაზარდა მაღალტემპერატურული ფაზის წილი საკვლევ ნიმუშებში.			
2	I.R. Metskhvarishvili, G.N. Dgebuadze, B.G. Bendeliani, V. M. Gabunia	Influence of fifth group elements on superconductive properties of high temperature superconductors	21-23 ოქტომბერი, 2015, თბილისი, საერთაშორისო კონფერენცია თანამედროვე მასალები და ტექნოლოგიები
ანოტაცია			
<p>ჩვენ წარმოგიდგინებთ Bi-2223 სისტემაზე Sb_2O_3 და Hg-1223 სისტემაზე As_2O_3 დანამატების ზეგავლენას. ნიმუშები შემადგენლობით $Bi_{1.7}Pb_{0.3}Ca_2Sr_2Cu_3Sb_xO_y$ ($x=0,0-0.8$ wt.%) მომზადებული იყო მყარფაზური რეაქციის მეთოდით. სუფთა დადარიშხანდანამატიანი $HgBa_2Ca_2Cu_3As_xO_y$ ($x=0.0-0.8$ wt.%) ზეგამტარები და სინთეზებული იყვნენ მყარფაზური რეაქციის მეთოდით და ხურული კვარცის ამპულაში. Sb და As დოპირებულ ნიმუშებზე, ცვლადი ამთვისებლობისა და მაღალი ჰარმონიკების გაზომვის შედეგებმა გვიჩვენეს, რომ მეხუთე ჯგუფის ელემენტების მცირე დანამატები ზრდის Bi-2223 და Hg-1223 მაღალტემპერატურულ ზეგამტარებში ზეგამტარული ფაზის მოცულობით წილს და თერმულსტაბილურობას.</p>			

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	I. Metskhvarishvili, G. Dgebuadze, T. Lobzhanidze, B. Bendeliani, M. Metskhvarishvili, V. Gabunia,	Influence of poly(vinylalcohol) on superconducting properties of Hg-1223 HTS	France, Lion, 6-10 September, 12th European Conference on applied superconductivity (EUCAS-2015), Abstract Book, p.134
ანოტაცია			
<p>მომხსენებაში წარმოდგენილი იყო პოლიმერის poly(vinylalcohol) ზეგავლენა მაღალტემპერატურული მოცულობითი ზეგამტარის მომზადების ტექნოლოგიაზე და მის ქიმიურ თვისებებზე. ნაჩვენებია იყო, რომ პოლიმერმა გაზარდა რეაქციის უნარიანობა და შესაბამისად შემცირდა ნიმუშების მომზადების დრო.</p>			

2	I. Metskhvarishvili, G. Dgebuadze, B. Bendeliani, T. Lobzhanidze, M. Metskhvarishvili, V. Gabunia,	Ac Susceptibility and Third Harmonics Studies of Hg-1223 Superconductors with Edition of Arsenic Oxide	France, Lion, 6-10 September, 12 thEuropeanConferenceonapplied superconductivity (EUCAS- 2015), Abstract Book, p. 284- 285
ანოტაცია			
<p>ნაშრომში წარმოდგენილია დარიშხანის ოქსიდის ზეგავლენა $HgBa_2Ca_2Cu_3O_y$ მაღალტემპერატურული ზეგამტარის ელექტრულ და მაგნიტურ თვისებებზე. კვლევებმა გვიჩვენეს, რომ არადოპირებულ ნიმუშთან შედარებით 0.4 wt.% პრპცენტია ნიმუშე გაიზარდა კრიტიკული დენის სიმკვრივე $175 A/cm^2$-მდე.</p>			

ბიოსამედიცინო ინჟინერიის დეპარტამენტი

- * სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – პროფ. ირინა გოცირიძე
- * სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა
  1. პროფესორი ირინა გოცირიძე;
  2. პროფესორი ლევან ლაზარაშვილი;
  3. პროფესორი ზვიად ღურწკაია;
  4. პროფესორი ელგუჯა ყუბანეიშვილი;
  5. ასოცირებული პროფესორი ნიკოლოზ ინვია;
  7. უფროსი მასწავლებელი გიორგი გიგილაშვილი;
  8. უფროსი მასწავლებელი ზვიად მგალობლიშვილი;
  9. უფროსი მასწავლებელი მარინა მესხია
  10. დეპარტამენტის სპეციალისტი ნანა კირვალიძე;
  11. დეპარტამენტის სპეციალისტი მარიამ წიკლაური

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/	გამოცემის ადგილი,	გვერდები
---	------------------	---	-----------	-------------------	----------

			კრებულ ის ნომერი	გამომცემლობა	ს რაოდ ენობა
1	Irina A. Gotsiridze Paata J Kervalishvili Tohid. A. Talebifar	Controlling Of Drug Administration systems The International Scientific Conference Dedicated To Academician I. Prangishvilis 85 Anniversary “ Information and Computer Technologies, Modelling, Control”Proceedings Tbilisi 2015		საგამომცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	1
2	ირინა გოცირიძე ანა ფიცხელაური	კომპიუტერულ ტომოგრაფიასთან დაკავშირებული რადიოაქტიური დასხივების დოზების შემცირების შესაძლებლობები აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლსთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამედიცინო კონფერენცია “საინფორმაციო კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა”		საგამომცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	1
3	ირინა გოცირიძე მარიამ წიკლაური ზვიად ღურწყაია	მობილური ტელემედიცინის დამუშავების საკითხები კომპიუტერულ ტომოგრაფიასთან დაკავშირებული რადიოაქტიური დასხივების დოზების შემცირების შესაძლებლობები აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლსთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამედიცინო კონფერენცია “საინფორმაციო კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა”		საგამომცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	1

	ბგ . 136			
ანოტაციები				
<p>რეზიუმე 1 - დღესდღეობით ნანომედიცინა და წამლების მიზანმიმართული მიწოდების მეთოდების დამუშავებაში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია მართვის განხორციელება. ამ სისტემებში მართვა განსხვავდება მაკრო-კონტროლისგან. ჩატარებულია მიმოხილვითი ანალიზი ნანომედიცინის და მართვის თეორიის სფეროების ურთიერთკავშირზე.</p> <p>რეზიუმე 2 - კომპიუტერული ტომოგრაფია (კტ) წარმოადგენს სხიურდიფრაქციის თანამედროვე კომპიუტერულ ტომოგრაფიასთან დაკავშირებული რადიაქტიური დასხივების დოზების შემცირების შესაძლებლობას ახალი, თანამედროვე და უსაფრთხო ტექნოლოგიების დანერგვა და სამედიცინო პერსონალის კვალიფიკაციის პერმანენტული ამაღლება წარმოადგენს.</p> <p>რეზიუმე 3 - ტელემედიცინა 21-ე საუკუნის ჯანდაცვის ორგანიზაციის ახალი ფორმაა. რომლის ფორმირება მოხდა მედიცინის, ტელესაკომუნიკაციო ტექნოლოგიების და ინფორმატიკის შერწყმით. ტელემედიცინის განსახორციელებლად ფართო გამოყენება ჰპოვა მობილურმა ტელემედიცინის სადგურებმა - რომელიც აპარატურულ და პროგრამული უზრუნველყოფის მრავალპროფილურ კომპლექსს წარმოადგენს,</p>				

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	I. Gotsiridze	Biomedical Engineering Education in Georgia: Experience And Challenges 3 rd International Conference on Nanotechnologies and Biomedical Engineering pp.118, 2015		Chishinau, Republic Moldova	2

2	I. Gotsiridze	Development of the BME MSc Study Program in Georgia within the BME-ENA TEMPUS IV Project 3 rd International Conference on Nanotechnologies and Biomedical Engineering pp.116 , 2015		Chishinau, Republic Moldova	3
3	Irina A. Gotsiridze, Giorgi T. Gigilashvili Zviad T. Gurtskaia, and Nikoloz S.Invia	Computer Perimeter for Screening of Field of Visions and Standardization of this Method IEEE International Conference on e-Health And Bioengineering Book of Abstracts pp.7 2015		Iasi,Romania	1

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ირინა გოცირიძე, ტოპიდ ტალეზიფარი	Controlling Of Drug Administration systems The International Scientific Conference Dedicated To Academician I. Prangishvilis 85 Anniversary	2015 თბილისი
2	ანა ფიცხელაური	კომპიუტერულ ტომოგრაფიასთან დაკავშირებული რადიოაქტიური დასხივების დოზების შემცირების	2015 თბილისი

		შესაძლებლობები	
3	მარიამ წიკლაური	მობილური ტელემედიცინის დამუშავების საკითხები	2015 თბილისი
4	ირინა გოცირიძე	Improving Academic Standarts In Educations –Conference ISE	2015 თბილისი
მოსხენებათა ანოტაციები			
<p>1 - დღესდღეობით ნანომედიცინა და წამლების მიზანმიმართული მიწოდების მეთოდების დამუშავებაში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია მართვის განხორციელება. ამ სისტემებში მართვა განსხვავდება მაკრო- კონტროლისგან. ჩატარებულია მიმოხილვითი ანალიზი ნანომედიცინის და მართვის თეორიის სფეროების ურთიერთკავშირზე.</p> <p>2 - კომპიუტერული ტომოგრაფია (კტ) წარმოადგენს სხივური დიაგნოსტიკის თანამედროვე კომპიუტერულ ტომოგრაფიასთან დაკავშირებული რადიაქტიური დასხივების დოზების შემცირების შესაძლებლობას ახალი, თანამედროვე და უსაფრთხო ტექნოლოგიების დანერგვა და სამედიცინო პერსონალის კვალიფიკაციის პერმანენტული ამაღლება წარმოადგენს.</p> <p>3 - ტელემედიცინა 21-ე საუკუნის ჯანდაცვის ორგანიზაციის ახალი ფორმაა. რომლის ფორმირება მოხდა მედიცინის, ტელესაკომუნიკაციო ტექნოლოგიების და ინფორმატიკის შერწყმით. ტელემედიცინის განსახორციელებლად ფართო გამოყენება ჰპოვა მობილურმა ტელემედიცინის სადგურებმა - რომელიც აპარატურულ და პროგრამული უზრუნველყოფის მრავალპროფილურ კომპლექსს წარმოადგენს.</p> <p>4 - ერთობლივი სამაგისტრო პროგრამის “ ბიოსამედიცინო ინჟინერია” დამუშავების ეტაპები და შედეგები.</p>			

ბ) უცხოეთში

№	მომსხენებელი/ მომსხენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ირინა გოცირიძე	Biomedical Engineering Education in Georgia: Experience And Challenges	2015 მოლდოვა, კიშინიოვი
2	ირინა გოცირიძე	Development of the BME MSc Study Program in Georgia within	2015 იასი, რუმინეთი

		the BME-ENA Project	
3	ირინა გოცირიძე	Computer Perimeter for Screening of Field of Visions and Standardization of this Method	2015 იასი რუმინეთი
<p>მოსხენებათა ანოტაციები ქართულ ენაზე</p> <ol style="list-style-type: none"> საქართველოში ბიოსამედიცინო ინჟინერიის სფეროში განათლების მიღების გამოცდილება, მოქმედი აკადემიური პროგრამები და მათი განვითარების შესაძლებლობები. საქართველოში ბიოსამედიცინო ინჟინერიის სფეროში BME ENA პროექტის გამოცდილება. კომპიუტერული პერიმეტრის საცდელი ნიმუშის სტანდარტიზაციის მეთოდოლოგიის წარდგენა. <p style="text-align: center;">1</p>			

IV. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი)
1	“A UNIVERSAL TEST ON MAGNETO SENSITIVITY” ბიოსამედიცინო ინჟინერია INTERNATIONAL SCIENCE AND TECHNOLOGYCENTER (ISTC) Project # G-2094 /2014-2015/		ნიკოლოზ ინვია Project Sub Manager	უცხოური გრანტი

მათემატიკის დეპარტამენტი

მათემატიკის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი: ლავით ნატროშვილი

მათემატიკის დეპარტამენტის შემადგენლობა:

კონკურსით დაკავებული პოზიციები:

*20 პროფესორი, 21 ასოცირებული პროფესორი, 3 ასისტენტ პროფესორი,
7 უფროსი მასწავლებელი, 5 სპეციალისტი*

*(გარდა ამისა, 20 თანამშრომელი მოწვეულია ხელშეკრულებით:
5 პროფესორი და 15 ასოცირებული პროფესორი)*

მათემატიკის დეპარტამენტის სრული შემადგენლობა

სრული პროფესორი:

1. დავით ნატროშვილი (დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, სრული პროფესორი)
2. შოთა ზაზაშვილი (პროფესორი)
3. ლევან გიორგაშვილი (პროფესორი)
4. ლეონარდ მძინარიშვილი (პროფესორი)
5. ვლადიმერ ხოჭოლავა (პროფესორი)
6. ალექსანდრე მესხი (პროფესორი)
7. შაქრო ტეტუნაშვილი (პროფესორი)
8. დუგლას უგულავა (პროფესორი)
9. ვასტანგ პაატაშვილი (პროფესორი)
10. თეიმურაზ ალიაშვილი (პროფესორი)
11. სერგო ხარიბეგაშვილი (პროფესორი)
12. გივი ბერიკელაშვილი (პროფესორი)
13. ალექსი კირთაძე (პროფესორი)
14. გოგი ფანცულაია (პროფესორი)
15. გოგი ყირმელაშვილი (პროფესორი)
16. ზუბიკო ნაცვლიშვილი (პროფესორი)
17. გივი გიორგაძე (პროფესორი)
18. ნოდარ მაჭარაშვილი (პროფესორი)
19. თემურ ჯანგველაძე (პროფესორი)
20. დაზმირ შულაია (პროფესორი)

ასოცირებული პროფესორი:

1. ზურაბ ქვათაძე (ასოცირებული პროფესორი)
2. ტრისტან ბუაძე (ასოცირებული პროფესორი)
3. გივი ფიფია (ასოცირებული პროფესორი)
4. გურამ სამსონაძე (ასოცირებული პროფესორი)
5. გონა თოდუა (ასოცირებული პროფესორი)
6. ნიკოლოზ კაჭახიძე (ასოცირებული პროფესორი)
7. ავთანდილ გაჩეჩილაძე (ასოცირებული პროფესორი)
8. ზურაბ თედიაშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
9. გიორგი ქარსელაძე (ასოცირებული პროფესორი)

10. იური ბეჟუაშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
11. ლიდა ბერიძე (ასოცირებული პროფესორი)
12. ვარდენ ცუცქირიძე (ასოცირებული პროფესორი)
13. გურამ საღუნუშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
14. ქეთევან სხვიტარიძე (ასოცირებული პროფესორი)
15. ირინე სიგუა (ასოცირებული პროფესორი)
16. ეკა ელერდაშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
17. ნოდარ ხომერიკი (ასოცირებული პროფესორი)
18. თამარ კვირიკაშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
19. ზვიად წიკლაური (ასოცირებული პროფესორი)
20. მაია ხარაშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
21. ბორის მასპინძელაშვილი (ასოცირებული პროფესორი)

ასისტენტ პროფესორი

22. ცირა ცანავა (ასისტენტ პროფესორი)
23. მაია მრევლიშვილი (ასისტენტ პროფესორი)
24. ციალა ბუჩუკური (ასისტენტ პროფესორი)

ხელშეკრულებით მოწვეული თანამშრომლები

1. თამაზ ვეკუა (პროფესორი)
2. ნუგზარ შავლაყაძე (პროფესორი)
3. როლანდ გაჩეჩილაძე (პროფესორი)
4. თენგიზ ბუჩუკური (პროფესორი)
5. ჯემალ ფერაძე (პროფესორი)
6. თენგიზ ტეტუნაშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
7. ია რამიშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
8. ავთანდილ კვალიაშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
9. ასლან ჯალაღანიძე (ასოცირებული პროფესორი)
10. ლამარა შანქიშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
11. გივი მჭედლიძე (ასოცირებული პროფესორი)
12. თინა ყურაშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
13. თებრო ყიფიანი (ასოცირებული პროფესორი)
14. ნანა მახარაშვილი (ასოცირებული პროფესორი)
15. თამარ კვარაცხელია (ასოცირებული პროფესორი)
16. ნანა ჩხაიძე (ასოცირებული პროფესორი)
17. ზურაბ კიდურაძე (ასოცირებული პროფესორი)
18. რუსუდან წულაძე (ასოცირებული პროფესორი)
19. აკაკი გაბელაია (ასოცირებული პროფესორი)
20. გურამ ბელთაძე (ასოცირებული პროფესორი)

უფროსი მასწავლებლები

21. ალექსანდრე მშვენიერაძე
22. მიმოზა იოსავა
23. სანდრო კლიმიაშვილი
24. მარეხი ივანიძე
25. დიანა ივანიძე
26. თამარ ქასრაშვილი
27. დავით მეტრეველი

სპეციალიტები

28. შონია ლანა
29. ფირცხალავა თამარ
30. ქაჯაია დავით
31. ზარიძე ეთერი
32. ორთოძე გულიკო

მათემატიკის დეპარტამენტის მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის ზოგადი სტატისტიკური მონაცემები

საქართველოს რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი (მათემატიკის დეპარტამენტის 18 თანამშრომელი მონაწილეობს 14 გრანტის დამუშავებაში):

- 1) FR/286/5-101/13 (დ.ნატროშვილი, თ.ბუნუკური, მ.ივანიძე, დ.ივანიძე)
- 2) D/13-23 (ა. მესხი, შ.ტეტუნაშვილი, თ.ტეტუნაშვილი, ვ.პაატაშვილი,)
- 3) 31/47 (ა. მესხი, შ.ტეტუნაშვილი, ვ.პაატაშვილი, ც.ცანავა)
- 4) FR /30/5 – 101/12 (ს.ხარიბეგაშვილი, თ. ჯანგველაძე, ზ.კიღურაძე)
- 5) FR /86/5 – 109/14 (ნ.შავლაყაძე, ს.ხარიბეგაშვილი)
- 6) FR/223/5-100/13 (დ.უგულავა)
- 7) 31/25 (გ.ფანცულაია, ა.კირთაძე, მ.ბერიაშვილი)
- 8) FR/116/5-100/14 (ა.კირთაძე, გ.ფანცულაია, გ.გიორგაძე)
- 9) FR/100/5-106/13 (ზ.კიღურაძე)
- 10) 04/26 (თ. ჯანგველაძე, ზ.კიღურაძე)
- 11) YS/23/5-106/14 (z.kiRuraZe)
- 12) DI/16/4-120/11 (თ. ჯანგველაძე)
- 13) CNRS / SRNSF2013 (თ. ჯანგველაძე)
- 14) FR/406/5-106/12 (გ.ბერიკელაშვილი)

საერთაშორისო გრანტები (მათემატიკის დეპარტამენტის 2 თანამშრომელი მონაწილეობს 2 საერთაშორისო გრანტის დამუშავებაში):

- 11) დიდი ბრიტანეთის საინჟინრო და ფიზიკური სამეცნიერო კვლევების საბჭოს გრანტი EPSRC (Engineering and Physical Sciences Research Council, UK, EP/M013545/1 (დ. ნატროშვილი)
- 12) ტემპუსის საგანმანათლებლო გრანტი: 543868-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS - JPCR, MathGeAr, (დ. ნატროშვილი, შ. ზაზაშვილი)

პუბლიკაციები (სულ - 3 სახელმძღვანელო, 7 ლექციების კურსი საინჟინრო მათემატიკაში, 1 მონოგრაფია, 55 სამეცნიერო სტატია):

საქართველოში: ა) 3 სახელმძღვანელო (თბილისი, კავკასიის უნივერსიტეტი) და 7 ლექციების კურსი საინჟინრო მათემატიკაში (ამერიკული სახელმძღვანელოების მიხედვით, თბილისი, სტუ);
ბ) 29 სტატია;

უცხოეთში: ა) 1 მონოგრაფია.
ბ) 26 სტატია (მათ შორის იმპაქტ-ფაქტორიან ჟურნალებში* -14 სტატია)

სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა:

- ა) საქართველოში - წაკითხულ იქნა 40 მოხსენება ;
ბ) უცხოეთში - წაკითხულ იქნა 10 მოხსენება.

საერთაშორისო კავშირები:

მათემატიკის დეპარტამენტის თანამშრომლებს სამეცნიერო ურთიერთობა აქვთ შემდეგი ქვეყნების სამეცნიერო ცენტრებთან: აშშ, დიდი ბრიტანეთი, გერმანია, საფრანგეთი, პორტუგალია, იტალია, პოლონეთი, ავსტრია, ისრაელი, საბერძნეთი, უკრაინა, ჩეხეთი, სასომხეთი.

შეიქმნა მათემატიკის სპეციალობის ახალი სადოქტორო პროგრამა (პროგრამის ხელმძღვანელი პროფესორი ალექსი კირთაძე)

სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№ 1

№	პროექტის დასახელება	დაფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
---	---------------------	---------------------------	-----------------------	------------------------

1	<p>მრავალკომპონენტური დრეკადი სტრუქტურების დინამიკის მათემატიკური მოდელების გამოკვლევა სრულად შეუღლებული თერმო-მექანიკური და ელექტრო-მაგნიტური ველების გათვალისწინებით ხელშეკრულების ნომერი № FR/286/5-101/13 (31 მარტი, 2014 – 31 მარტი, 2017 წწ)</p>	<p>შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი</p>	<p>დავით ნატროშვილი</p>	<p>ოთარ ჭკადუა დავით ნატროშვილი</p>
<p>ა) აგებულია განზოგადებული თერმოელექტრომაგნიტო დრეკადობის თეორიის ფსევდორხევის დიფერენციალური ოპერატორების ფუნდამენტური მატრიცები და დადგენილია მათი თვისებები პოლუსისა და უსასრულობის მიდამოში. მიღებულია შესაბამისი განტოლებათა სისტემის ამონახსნის ზოგადი ინტეგრალური წარმოდგენა ზედაპირული და მოცულო ბითი ინტეგრალების საშუალებით. გამოკვლეულია პოტენციალთა და მათგან წარმოქმნილი ინტეგრალური (ფსევდო დიფერენციალური) ოპერატორების თვისებები ჰე-ლდერის, სობოლევ-სლობო დეცკის, ბესელის პოტენციალებისა და ბესოვის ფუნქციათა სივრცეებში. გაანალიზებულია შესაბამისი ფსევდო დიფერენციალური ოპერატორების ფრედჰოლ მურობა და დადგენილია მათი ნულ-სივრცეების სტრუქტურა.</p> <p>ბ) შეწავლილია თერმო-ელექტრო-მაგნიტო დრეკადობის თეორიის ძირითადი, შერეული, ბზარის ტიპის და ტრანს მისიის ტიპის ამოცანები პოტენციალთა მეთოდისა და ფსევდოდიფერენციალურ განტოლებების თეორიის გამოყენებით. პოტენციალთა მეთოდის გამოყენებით დამტკიცებულია აღნიშნული ამოცანების ამონახსნების არსებობის თეორემები და გამოკვლეულია ამონახსნების რეგულარობა.</p> <p>გ) ტრანს მისიის ტიპის ამოცანების ამონახსნებისთვის გამოკვლეულია ასი mp-to-tu-ri თვისებები ისეთი წირების მიდამოში, რომლებიც ერთმანეთისგან გამოყოფენ ზედაპირის ნაწილებს განსხვავებული ტიპის სასა ზღვრო პირობებით, ან რომლებზეც საკონტაქტო ზედაპირი გადაკვეთს კომპოზიტური სხეულის გარე საზღვარს. შესწავლილია ძაბვების სინგულარობების მანვენებლების და მათი გარემოს მახასიათებლებზე და განსაკუთრებული წი რის გეომეტრიაზე დამოკიდებულება, ასევე გაანალიზებულია ოსცილირებადი სინგულარობების შემთხვევები.</p>				

№ 2

№	პროექტის დასახელება	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
---	---------------------	----------------------------	-----------------------	------------------------

2	<p>ლოკალიზებული ინტეგრალური განტოლებების მათემატიკური თეორია არაწრფივი კერძოწარმოებულისანი დიფერენციალური განტოლებებისათვის</p> <p>1 ივნისი, 2015 – 31 მაისი, 2018.</p> <p>საგრანტო ხელშეკრულების ნომერი: EP/M013545/1</p>	<p>დიდი ბრიტანეთის საინჟინრო და ფიზიკური სამეცნიერო კვლევების საბჭო</p> <p>EPSRC (Engineering and Physical Sciences Research Council, UK) EP/M013545/1</p>	<p>სერგეი მიხაილოვი (ლონდონის ბრუნელის უნივერსიტეტი)</p>	<p>სერგეი მიხაილოვი (ლონდონის ბრუნელის უნივერსიტეტი) ვოლფგანგ ვენდლანდი (შტუტგარტის უნივერსიტეტი, გერმანია) მასიმო ლანცა დე ქრისტოფორის (პადუას უნივერსიტეტი, იტალია) მირელა კორ (კლიუ-ნაპოლას უნივერსიტეტი, რუმინეთი) დავით ნატროშვილი (სტუ, საქართველო)</p>
<p>არაწრფივი ელიფსური სკალარული განტოლებებისათვის დამუშავდა სასაზღვრო ამოცნების ამოხსნის ახალი მეთოდი, რომელიც დამყარებულია განზოგადებულ ლოკალიზებულ პოტენციალთა მეთოდზე. გამოკვლეულია სხვადასხვა ტიპის კვაზიწრფივი განტოლებები და კვლევებში დადგენილია მიღებული არაწრფივი ინტეგრალური განტოლებებისათვის მიმდევრობითი მიახლოების მეთოდის კრებადობა.</p>				

№3

№	პროექტის დასახელება	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
3	<p>ინტეგრალური ოპერატორები და სასაზღვრო ამოცნები ახალ ფუნქციურ სივრცეებში; ფურიეს ანალიზისა და ვეივლეტების თეორიის ახალი ასპექტები</p> <p>ხელშეკრულების ნომერი D/13-23</p>	<p>შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი</p>	<p>რ. გეწაძე და ვ. კოკილაშვილი</p>	<p>ა.მესხი ლ.ეფრემიძე ვ. პაატაშვილი შ.ტეტუნაშვილი თ. ტეტუნაშვილი თ. თევზაძე ი. ნანობაშვილი</p>

	(20 დეკემბერი, 2012 – 20დეკემბერი, 2015)			
<p>ა) შემორებულია გრანდ ცვლადმაჩვენებლიანი ლეგების სივრცე და შესწავლილია მისი სტრუქტურული თვისებები. ეს სივრცე წარმოადგენს ორი ახალი ფუნქციური სივრცის ნარევს. ერთი ნაკანოს სივრცეა, ხოლო მეორე კი ივანიეც-სბორდონეს სივრცე. დადგენილია აღნიშნული სივრცის ასოცირებული სივრცე. ასევე აღწერილია კლასი, რომელიც წარმოადგენს კ სივრცის გასრულებას ამ სივრცეში. მტკიცდება, რომ ეს უკანასკნელი არ ემთხვევა გრანდ ცვლადმაჩვენებლიან ლეგების სივრცეს. სივრცის მაჩვენებელზე სუსტი ლიფშიცის პირობის ქვეშ დადგენილია ჰარდი-ლიტლვუდის მაქსიმალური და კალდერონ-ზიგმუნდის სინგულარული ოპერატორების შემოსახდურულობა.</p> <p>ბ) შესწავლილია ორწონიანი ამოცანა მრავლადსუბწრფივი წილადური მაქსიმალური ოპერატორისა და მრავლადწრფივი წილადური ინტეგრალური ოპერატორებისათვის. დადგენილია აუცილებელი და საკმარისი პირობა წონათა წყვილზე, რომლისთვისაც ადგილი აქვს ამ ოპერატორების შემოსახდურულობას წონიანი სივრცეების ნამრავლიდან სხვა წონიან ლეგების სივრცეში. აღნიშნული კრიტერიუმები ნაპოვნი იმ შემთხვევაში, როცა მარჯვენა წონები აკმაყოფილებს შებრუნებულ გაორმაგების პირობას. აღნიშნული შედეგი ანზოგადებს სხვა მათემატიკოსების მიერ აქამდე ცნობილ ანალოგიურ შედეგებს. როგორც კერძო შემთხვევა გამომდინარეობს კვალის უტოლობის სრული აღწერა მრავლადსუბწრფივი წილადური მაქსიმალური ოპერატორისათვის.</p> <p>გ) მიღებულია დაზუსტებული მუდმივები ერთწონიან უტოლობებისათვის კალდერონ-ზიგმუნდის ოპერატორის კომპუტატორებისათვის, რომლებიც განსაზღვრულია კვაზიმეტრიკულ ზომიან სივრცეებზე. კერძოდ დამტკიცებულია ბაკლის ტიპის თეორემები აღნიშნული ოპერატორებისათვის მაკენჰაუპრის მახასიათებლის ტერმინებში.</p>				

№4

№	პროექტის დასახელება	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
4	ჰარმონიული ანალიზის, აპროქსიმაციის თეორიისა და ინტეგრალურ ოპერატორთა თეორიის თანამედროვე პრობლემები ახალ ფუნქციურ სივრცეებში; გამოყენებები სასაზღვრო ამოცანებში ხელშეკრულების ნომერი	შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი	დ. ვერემიძე	გ.კოკილაშვილი, ა.მესხი შ. ტეტუნაშვილი, ვ. პაატაშვილი, ც. ცანავა, ნ. დანელიაძე.

	31/47 (15 აპრილი 2013 – 15 აპრილი 2016)			
<p>ა) დამტკიცებულია ბერნშტეინის ტიპის უტოლობები ცვლადმაჩვენებლიან გრანდ ლეგების სივრცეში.</p> <p>ბ) ნაპოვნია აუცილებელი და საკმარისი პირობა ზომაზე, როლის მიმართაც განსაზღვრული განზოგადებული პოტენციალის ტიპის ოპერატორი შემოსაზღვრული კვაზიმეტრიკულ ზომიან სივრცეზე განსაზღვრულ ლეგების სივრცეებში. აღნიშნული ტიპის თეორემა წამოადგენს სობოლევის თეორემის განზოგადებას კვაზიმეტრიკული ზომიანი სივრცეზე განსაზღვრული პოტენციალის ტიპის ოპერატორებისათვის.</p> <p>გ) დამტკიცებულია ექსტრაპოლაციის თეორემები გრანდ ლეგების სივრცეებში. კერძოდ ნაჩვენებია, რომ თუ ფუნქციათა წყვილებისათვის ადგილი აქვს ერთწონიან უტოლობას მაკენჰაუპტის სათანადო წონისათვის კლასიკურ ლეგების სივრცეში, მაშინ სრულდება ერთწონიანი უტოლობა ივანიეც-სბორდონეს სივრცეებშიც შესაბამისი კლასის წონებისათვის. ამოცანა შესწავლილია როგორც დიაგონალურ, ასევე არადიაგონალურ შემთხვევაშიც. მიღებული შედეგი გამოყენებულია ერწონიანი უტოლობების დასადგენად სხვადასხვა ოპერატორებისათვის, კერძოდ კალდერონ-ზიგმუნდის ოპერატორებისა და მათი კომპუტატორებისათვის, წილადური ინტეგრალური ოპერატორებისათვის და მათი კომპუტატორებისათვის, ასევე კოიფმან-ფეფერმანის ტიპის უტოლობის მისაღებად.</p>				

№5

№	პროექტის დასახელება	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
5	ზოგიერთი არაწრფივი არასტაციონარული მოდელის გამოკვლევა და რიცხვითი ამოხსნა	შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გრანტი № FR /30/5 – 101/12 (№ 31/32 საგრანტო ხელშეკრულება 2013–2016)	ს. ხარიბეგაშვილი	ს. ხარიბეგაშვილი ო. ჯოხაძე, თ. ჯანგველაძე, ზ. კილურაძე
<p>დასრულებული პროექტის (ეტაპის) შედეგები (ანოტაცია)</p> <p>კუთხოვან არეში უწყვეტ ფუნქციათა კლასში ტალღის განტოლებისათვის ხარისხოვანი არაწრფივობით შესწავლილია ერთი სასაზღვრო ამოცანა დირიხლეს და ნეიმანის პირობებით არამახასიათებელ მზიდებზე. დადგენილია პირობები ამოცანის მონაცემებზე, რომლებიც უზრუნველყოფენ გლობალური ამონახსნის არსებობას და ერთადერთობას. განხილულია აგრეთვე ლოკალური და ფეთქებადი ამონახსნის არსებობის საკითხები. ერთი პარაბოლური ტიპის არაწრფივი ინტეგრალ-დიფერენციალური განტოლებისათვის შესწავლილია საწყის – სასაზღვრო ამოცანის ამონახსნის არსებობის, ერთადერთობისა და ასიმპტოტური ყოფაქცევის საკითხები. აგებულია შესაბამისი სხვაობიანი სქემები და</p>				

ჩატარებულია რიცხვითი ექსპერიმენტები.

№6

	პროექტის დასახელება	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
6	დრეკადობის ბრტყელი თეორიის ზოგიერთი წრფივი და არაწრფივი საკონტაქტო ამოცანა	შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გრანტი № FR/86/5 – 109/14 2015–2018	ნ. შავლაყაძე	ს. ხარიბეგაშვილი, ო. ჯოხაძე
<p>დასრულებული პროექტის (ეტაპის) შედეგები (ანოტაცია) დასმულია დრეკადობის ბრტყელი თეორიის საკონტაქტო ამოცანები სხვადასხვა მასალისაგან შედგენილი დრეკადი ფირფიტისა და თხელკედლიანი არაერთგვაროვანი დრეკადი ელემენტის(ჩართვის, სტრინგერის) ურთიერთქმედების შესახებ</p>				

№7

№	პროექტის დასახელება	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
7	ფურიეს კოეფიციენტები და კრებადობის საკითხები	შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გრანტი. ხელშეკრულება N FR/223/5-100/13 (31 მარტი 2014, 31 მარტი 2016 წწ.)	ლ. გოგოლაძე (ოსუ)	ლ. გოგოლაძე, ვ. ცაგარეიშვილი, ო.ძაგნიძე, დ. უგულავა
<p>დ.უგულავა 2015 წელს იკვლევდა ლოკალურად კომპაქტურ აბელის ჯგუფებზე განსაზღვრულ ფუნქციათა კლასების აპროქსიმაციის საკითხებს. ჩატარებული კვლევის შედეგად, უწყვეტი პერიოდული ფუნქციების ფურიეს მწკრივების შეჯამებადობის შესახებ ცნობილი შედეგები განზოგადებულია ლოკალურად კომპაქტურ აბელისჯგუფებზე განსაზღვრული თითქმის პერიოდული ფუნქციებისათვის. შედეგები ასახულია ნაშრომში “Суммирование рядов Фурье почти-периодических функций на локально компактных Абелевых группах”, რომელიც მიღებულია დასაბეჭდად ჟურნალში Известия ВУЗ, Математика.</p>				

№8

№	პროექტის დასახელება	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
---	---------------------	----------------------------	-----------------------	------------------------

8	სიმრავლეთა და ფუნქციონირების ზომადობის მოდიფიკაცია და მათი გამოყენებები გრანტი №31/25 საანგარიშო პერიოდი: 15.04.2013-15.04.2016	შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი	გოგი ფანცულაია	გოგი ფანცულაია, ალექსანდრე ხარაზიშვილი, ალექსი კირთაძე, მარიამ ბერიაშვილი
---	---	---	----------------	---

ა) შესწავლილია სიგმა-სასრულო ინვარიანტული ზომის მეტრიკული ტრანზიტულობის და სუსტად მეტრიკული ტრანზიტულობის თვისებები და დადგენილია მათ შორის ურთიერთკავშირი.

ბ) შესწავლილია ყველაშესაძლო ნამდვილ რიცხვთა სივრცეში სივრცეში სხვადასხვა ტიპის ფაზური მოძრაობის აღწერა ორდინალური და სტანდარტული "ლებეგის ზომის" ტერმინებში.

№9

№	პროექტის დასახელება	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
9	ზომები ალგებრულ-ტოპოლოგიურ სტრუქტურებზე და მათი გამოყენებები FR/116/5-100/14 (04.05.2015---04.05.2018)	შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი	ალექსი კირთაძე	ალექსი კირთაძე, გოგი ფანცულაია გივი გიორგაძე, ნინო რუსიაშვილი, მურმან კინწურაშვილი

ა) შესწავლილია ადიტიური ფუნქციების ზომადობის თვისებები. კერძოდ, ნაჩვენებია, რომ არსებობს ისეთი ნამდვილი ცვლადის ნამდვილმნიშვნელობიანი ადიტიური ფუნქცია, რომელიც აბსოლუტურად არაზომადია ზომათა გარკვეული კლასების მიმართ და რომლის გრაფიკიც არის მასიური სიმრავლე.

ბ) შესწავლილია უსასრულო-განზომილებიან მართკუთხედზე უნიფორმულად განაწილებულ სასრულ სიმრავლეთა ზრდადი მიმდევრობის თვისებების გამოყენებით შემუშავებულია ახალი მიდგომა უსასრულო-განზომილებიანი მონტე-კარლოს ინტეგრირებისათვის და მიღებულია უსასრულო-განზომილებიანი გაძლიერებული ტიპის თეორემების მართებულობა.

№10

№	პროექტის დასახელება	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
10	ზოგიერთი არაწრფივი კერძო-წარმოებულებიანი	შ. რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი. პროექტი განხორციელდა	ზ. კიდურაძე	ზ. კიდურაძე

<p>ინტეგრირებული დიფერენციალური განტოლებათა სისტემის გამოკვლევა და რიცხვითი ამოხსნა (FR/100/5-106/13, ხელშეკრულება 10/04, 15 აპრილი, 2014 – 15 აპრილი, 2015)</p>	<p>ი. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ი. ვეკუას სახელობის გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტში</p>		
<p>დასრულებული პროექტის (ეტაპის) შედეგები (ანოტაცია)</p>			
<p>პარაბოლური ტიპის არაწრფივი ინტეგრირებული დიფერენციალური განტოლებათა დიფუზიური სისტემებისთვის დასმული საწყის-სასაზღვრო ამოცანებისათვის დადგენილი იქნა ამონახსნთა ასიმპტოტური ყოფაქცევა არაწრფივობის უკვე შესწავლილზე შედარებით ფართო კლასებისთვის. გამოკვლეული იქნა შესაბამისი სხვაობიანი სქემების მდგრა დობა და კრებადობა. შეიქმნა პროგრამული პაკეტი და მათი გამოყენებით ჩატარდა მრავალრიცხოვანი რიცხვითი ექსპერიმენტი. განხორციელდა მიღებული რიცხვითი შედეგების ანალიზი და კომპიუტერული ექსპერიმენტების შედარება თეორიულ დასკვნებთან.</p>			

№11

№	პროექტის დასა ხელება	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
11	<p>მაქსველის განტოლებათა სისტემაზე დაფუძნებული ზოგიერთი არაწრფივი ინტეგრირებული დიფერენციალური მოდელის გამოკვლევა და რიცხვითი ამოხსნა (CNRS / SRNSF 2013, ხელშეკრულება 04/26, 10 აპრილი, 2014 – 10 აპრილი, 2016)</p>	<p>საფრანგეთის სამეცნიერო კვლევების ეროვნული ცენტრი და შ. რუსთავე ლის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი. პროექტი ხორციელდება ი. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ი. ვეკუას სახელობის გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტში</p>	<p><u>თ. ჯანგველაძე (საქართველოს მხრიდან)</u> <u>ფ. ჰექტი (საფრანგეთის მხრიდან)</u></p>	<p><u>თ. ჯანგველაძე</u> <u>ზ. კილურაძე</u> <u>საფრანგეთის მხრიდან:</u> <u>ფ. ჰექტი</u> <u>ო. პირონაუ</u> <u>ი. დანაილა</u></p>
<p>ანოტაცია</p>				
<p>განხილულია მაქსველის განტოლებათა სისტემაზე დაფუძნებული არაწრფივი დიფერენციალური და ინტეგრირებული დიფერენციალური მოდელებისათვის დასმული საწყის-სასაზღვრო ამოცანების ამონახსნების თვისებრივი და სტრუქტურული მახასიათებლები. შესწავლილია საწყის-სასაზღვრო ამოცანების ამონახსნების</p>				

არსებობა, ერთადერთობა და ასიმპტოტური ყოფაქცევა დროითი ცვლადის უსასრულოდ ზრდისას. განხილულია როგორც ერთგანზომილებიანი, ისე მრავალგანზომილებიანი შემთხვევები. აგებული და გამოკვლეულია შესაბამისი დისკრეტული ანალოგები. დამტკიცებულია ალგორითმების კრებადობის თეორემები. აგებულ ალგორითმებზე დაყრდნობით შექმნილია პროგრამული პაკეტები. ჩატარებულია შესაბამისი რიცხვითი ექსპერიმენტები და მათი ანალიზი.

№12

№	პროექტის დასა ხელემა	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
12	ზოგიერთი საწყის-სასაზღვრო ამოცანის ამონახსნის ასიმპტოტური ყოფაქცევა და მიახლოებითი ამოხსნა ერთი არაწრფივი ინტეგრირ-დიფერენციალური განტოლებათა სისტემისათვის (YS/23/5-106/14, ხელშეკრულება YS/23/5-106/14, 7 ივნისი, 2015 – 31 აგვისტო, 2015)	შ. რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი. პროექტი ხორციელდება (ახალგაზრდთა მეცნიერთა სტაჟირების გრანტი) ი. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ი. ვეკუას სახელობის გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტში	ზ. კილურაძე	ზ. კილურაძე
დასრულებული პროექტის (ეცაპის) შედეგები (ანოტაცია)				
შესწავლი ღია ერთი არაწრფივი გასაშუალებული დიფუზიური სისტემის როგორც რაოდენობრივი ასევე თვისებრივი მახასიათებლები. აღნიშნული სისტემა წარმოიშობა ელექტრომაგნიტური ველის გარემოში გავრცელების პროცესის მათემატიკური მოდელირებისას. შესწავლი ღია შესაბამისი საწყის-სასაზღვრო ამოცანების ამონახსნების ასიმპტოტური ყოფაქცევის საკითხები. აგებულია და გამოკვლეულია მოდელის შესაბამისი სასრულ-სხვაობიანი სქემები. დამტკიცებულია მდგრადობისა და კრებადობის თეორემები. აგრეთვე განხილულია მრავალგანზომილებიანი შემთხვევა. შემუშავებულია სარეალიზაციო ალგორითმები და შექმნილია პროგრამული პაკეტები, რომელთა საშუალებითაც ჩატარებულია მრავალი რიცხვითი ექსპერიმენტი. კვლევები ჩატარებულ იქნა ჩეხეთში, ჩეხეთის რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის მათემატიკის ინსტიტუტში, რომელიც მდებარეობს ქალაქ ბრნოში.				

№13

№	პროექტის დასახელება	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
13	შეზღუდვებიანი ლოგიკური პროგრამირება ურანგო ტერმებზე და მათ მიმდევრობებზე აღმწერი ოპერატორებით (DI/16/4-120/11, ხელშეკრულება 13/08, 10 aprili, 2012 – 10 აპრილი, 2015)	შ. რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი. (უცხოეთში მოღვაწე თანამემამულეთა მონაწილეობით ერთობლივი კვლევებისათვის სა ხელ მ წიფო გრანტი)	თ. კუცია (იოჰან კეპლერის უნივერსიტეტი, ლინცი, ავსტრია), თ. ჯანგველაძე (საქართველოს მხრიდან)	თ. კუცია, თ. ჯანგველაძე, ს. რუხაია, ლ. ტიბუა, გ. ჭანკვეტაძე, ბ. დუნდუა, გ. მიქანაძე, ს. ფხაკაძე
დასრულებული პროექტის (ეტაპის) შედეგები (ანოტაცია)				
ჩამოყალიბებულია შეზღუდვების გადაწყვეტადობის და ამოხსნის პროცედურა ურანგო ტერმებისთვის და მათი მიმდევრობებისთვის, აღწერის ოპერატორების გარეშე. დამ ტკი-ცე ბუ ლია პროცედურის გაჩერების, კორექტულობის და სისრულის თეორემები.				

№14

№	პროექტის დასახელება	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
14	კრებადობის შეთანხმებული შეფასებები მაღალი რიგის სხვაობებით დაზუსტების მეთოდში ხელშეკრულების ნომერი FR/406/5-106/12 (15 აპრილი, 2013 – 15 აპრილი, 2016)	შ. რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი.	გივი ბერიკელაშვილი	გივი ბერიკელაშვილი ბიძინა მიდლოაშვილი

პროექტის მიზანს წარმოადგენს ორსაფეხურიანი სასრულ-სხვაობიანი მეთოდის დაფუძნება ელიფსური ტიპის განტოლებებისა და განტოლებათა სისტემებისათვის დასმული სხვადასხვა ამოცანისათვის. მეთოდის არსი ასეთია: დიფერენციალური ამოცანის აპროქსიმაცია ხდება მარტივი, ორდინალური სიზუსტის სხვაობიანი სქემით; მიღებული ამონახსნით ვახდენთ სხვაობიანი სქემის მარჯვენა მხარის სათანადო კორექციას და იმავე ბაღეზე ვხსნით კორექტირებულ სქემას. შედეგად მიღებული ამონახსნი მაღალი რიგის სიზუსტისაა.

საანგარიშო პერიოდში აგებული და გამოკვლეული იყო სხვაობიანი სქემები სტატიკური დრეკადობის თეორიის მესამე (ხისტი კონტაქტის) სასაზღვრო ამოცანისათვის და პუასონის განტოლებისათვის დასმული ბიწაძე-სამარსკის ტიპის არალოკალური ამოცანის შემთხვევაში. მიღებულია ზუსტი ამონახსნის სიგლუვესთან შეთანხმებული კრებადობის შეფასებები სობოლევ-სლობოდეცის სივრცეებში.

პუბლიკაციები:

1) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

#	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	გ. ლობჯანიძე, ნ. მჭედლიშვილი, ნ. სხირტლაძე, თ. ჯანგველაძე	პრეკალკულუსი	თბილისი, კავკასიის უნივერსიტეტი	203
ანოტაცია				
სახელმძღვანელოში გადმოცემულია არითმეტიკის ძირითადი კანონები, უმარტივეს რიცხვით ფუნქციათა თვისებები, განტოლებათა და უტოლობათა ამოხსნადო ბასთან და კავშირ ბუღი მნიშვნელოვანი საკითხები, მათემატიკური ინდუქციის პრინციპი და ლოგიკის საწყისები. თითო-ეული პარაგრაფის ბოლოს მოცემულია თეორიული კითხვები და პრაქტიკული სავარჯიშოები დამოუკიდებელი მუშაობისათვის.				
2	გ. ლობჯანიძე, ნ. მჭედლიშვილი, ნ. სხირტლაძე, თ. ჯანგველაძე	კალკულუსი	თბილისი, კავკასიის უნივერსიტეტი	396
ანოტაცია				
სახელმძღვანელო მოიცავს მათემატიკური ანალიზის საკვანძო საკითხებს. წიგნში გადმოცემულ თეორიულ მასალას თანახლავს არაერთი საილუსტრაციო მაგალითი დეტალური ამოხსნითურთ. თითოეული პარაგრაფის ბოლოს მოცემულია თეორიული კითხვები და პრაქტიკული სავარჯიშოები დამოუკიდებელი მუშაობისათვის.				
3	გ. ლობჯანიძე, ნ. მჭედლიშვილი,	წრფივი ალგებრა	თბილისი, კავკასიის	154

	ნ. სხირტლაძე, თ. ჯანგველაძე		უნივერსიტეტი	
ანოტაცია				
სახელმძღვანელო მოიცავს წრფივი ალგებრის საკვანძო საკითხებს. წიგნში გადმოცემულ თეორიულ მასალას თან ახლავს არაერთი საილუსტრაციო მაგალითი დეტალური ამოხსნითურთ. თითოეული პარაგრაფის ბოლოს მოცემულია თეორიული კითხვები და პრაქტიკული სავარჯიშოები დამოუკიდებელი მუშაო ბი სათვის.				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათა- ური, ჟურნა- ლის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	O. Chkadua, D. Natroshvili	Localized boundary-domain integral equations approach for Robin type problem of the theory of piezo-elasticity for inhomogeneous solids. Memoirs on Differential Equations and Mathematical Physics.	Vol. 65, 2015, 57-91.	Razmadze Mathematical Institute, Tbilisi	45
ანოტაცია					
ნაშრომში შესწავლილია დრეკადობის სამგამზომილებიანი თეორიის რობინის ტიპის ამოცანა არაერთგვაროვანი პიეზოელექტრული სხეულებისათვის, როდესაც მატერიალური პარამტრები ივრცული ცვლადის ფუნქციებია. გამოკვლეულია ამონახსნის ერთადრეთობის საკითხი და დამტკიცებულია მონახსნის არსებობის თეორემა სობოლევ-სლობოდეცკის ფუნქციურ სივრცეებში განზოგადებული სასაზღვრო-სივრცული ნტეგრალური განოლებების მეთოდით, რომელიც ეფუძნება ვიშიკ-ესკინის თეორიას.					
2	G. Manelidze, D. Natroshvili	Direct Boundary Integral Equations Method for Acoustic Problems in Unbounded Domains. Bulletin of TICMI,	Vol. 19, No. 1, 2015, 3-25	I. vekua Institute of Applied Mathematics	23

ანოტაცია

ჰელმჰოლცის განტოლებისათვის ღირისლეს და ნეიმანის გარე სასაზღვრო ამოცანების შემთხვევისათვის გამოკვლეულია პირდაპირი სასაზღვრო ინტეგრალური განტოლებების მეთოდის ზოგიერთი ასპექტი. ცნობილია, რომ გარე სასაზღვრო ამოცანები მარტივი და ორმაგი პოტენციალების საშუალებით არ დაიყვანება ცალსახად ამოხსნად ეკვივალენტურ ინტეგრალურ განტოლებებზე. ეს ხდება ე.წ. რეზონანსული სიხშირეების შემთხვევაში. ამიტომ თავსებადობის შემთხვევაში შესაბამის არაერთგვაროვან ინტეგრალურ განტოლებებს გააჩნიათ უამრავი ამონახსენი. ნაშრომში ნაჩვენებია, რომ ამონახსნთა უსასრულო სისტემაში არსებობს მხოლოდ ერთი ამონახსენი, რომელიც შეესაბამება ფიზიკურ შინაარსს, კერძოდ იგი შეესაბამება მონახსნის ნორმალთ წარმოებულის კვალს ღირისლეს ამოცანის შემთხვევაში, ხოლო თვით ამონახსნის კვალს ნეიმანის სასაზღვრო ამოცანის შემთხვევაში. ნაშრომში ასევე შემოთავაზებულია მეთოდი, რომელსაც ღირისლეს და ნეიმანის გარე სასაზღვრო ამოცანები დაყავს ეკვივალენტურ ფსევდოდიფერენციალურ განტოლებებზე.

3	Ю. БeжyашвилИ	Решение плоских динамических задач сопряженной теории эластотермодиффузии საქართველოს საინჟინრო სიახლენი	NO.1.VOL.73, 2015, 31-39	Georgian Federacion for Informacion and Documentacion (GFID), NGO Georgian Engineering News (GEN) LTD Tbilisi 0179, Kostava 47	5
---	---------------	---	-----------------------------	---	---

ანოტაცია

განხილულია თერმოდინამიკის მბული თეორიის ორგანზომილებიანი დინამიკური ამოცანები. პოტენციალთა მეთოდის, სინგულარული ინტეგრალური განტოლებების და ლაპლასის გარდაქმნის გამოყენებით, დამტკიცებულია ამოხსნების არსებობისა და ერთადერთობის თეორემები რეგულარულ ფუნქციათა კლასში.

4	დ. შულაია, დ.გულუა, მ. ბიბილური	On one Singular Integral Equation Arising from the Radiative Transfer Theory , Bulletin of the Georgian National Academy of Sciences	T.9, N1,	თბილისი საქართველოს აკადემიის გამომცემლობა	6
---	---------------------------------------	---	----------	---	---

ანოტაცია

ნაშრომში მიღებულია გამოსხივების გადატანის თეორიიდან წარმოქმნილი ერთი ინტეგრალური განტოლების ამოხსნადობის აუცილებელი და საკმარისი პირობები

ჰელდერის ფუნქციათა კლასში.					
5	V. Kokilashvili, M. Mastylo and A. Meskhi	Multilinear fractional integrals in weighted grand Lebesgue spaces	Proceedings of A. Razmadze Mathematical Institute, ტომი 169	თბილისი, თსუ-ს გამომცემლობა	11
ანოტაცია					
დადგენილია ერთწონიანი და კვალის უტოლობები ერთგვაროვანი ტიპის სივრცეებზე განსაზღვრული მრავლადწრფივი წილადური ინტეგრალური ოპერატორებისათვის გრანდ ლეებეგის სივრცეებში.					
6	V. Kokilashvili, M. Mastylo and A. Meskhi	Multilinear maximal functions and singular integrals in weighted grand Lebesgue spaces	Proceedings of A. Razmadze Mathematical Institute, ტომი 167	თბილისი, თსუ-ს გამომცემლობა	9
ნოტაცია					
მიღებულია ერთწონიანი უტოლობები მრავლადწრფივი ჰარდი-ლიტლუუდისა და კალდერონ-ზიგმუნდის ოპერატორებისათვის გრანდ ლეებეგის სივრცეებში. ოპერატორები და სივრცეები განსაზღვრულია კვაზიმეტრიკულ ზომიან სივრცეზე ზომაზე გაორმაგების პირობით.					
7	A. Meskhi	Criteria for the boundedness of potential operators in grand Lebesgue spaces	Proceedings of A. Razmadze Mathematical Institute, ტომი 169	თბილისი, თსუ-ს გამომცემლობა	13
ნოტაცია					
სტატიაში აღწერილია გრანდ ლეებეგის სივრცის მეორე პარამეტრის მნიშვნელობები, რომლისთვისაც ადგილი აქვს პოტენციალის შემოსაზღვრულობას აღნიშნულ სივრცეებში. კერძოდ ნაჩვენებია, რომ ადგილი არ აქვს წილადური ინტეგრალური ოპერატორის შემოსაზღვრულობას ორ გრანდ ლეებეგის სივრცეს შორის თუ მათი მეორე პარამეტრები ტოლია. დადგენილია ერთწონიანი კრიტერიუმი პოტენციალებისათვის წონიან გრანდ ლეებეგის სივრცეებში.					
8	V.Paatashvili	Smirnov classes of analytic functions with variable exponent in multiply connected domains	Bull. Georgian National Academy of Sciences, v. 9, №1, 2015, 16-23.	თბილისი, მეცნიერებათა აკადემიის გამომცემლობა	8
ანოტაცია					
შემოდებულია მრავლადბმულ არეში სმირნოვის კლასების ერთი შესაძლო ვარიანტი. ანონსირებულია ამ კლასების ფუნქციათა რიგი თვისებები, მათ შორის დადგენილია					

კომის ინტეგრალით წარმოდგენადობის პირობა.					
9	V. Paatashvili V. Kokilashvili	On variable exponent Hardy classes of analytic and harmonic functions	Proceedings of A. Razmadze Mathematical Institute, v 169, 93-103	თბილისი, თსუ-ს გამომცემლობა	11
ანოტაცია					
განხილულია ჰარდის ტიპის ცვლადმაჩვენებლიანი ანალაზურ და ჰარმონიულ ფუნქციათა კლასები, როცა ცვლადი მაჩვენებლის მინიმუმი 1-ის ტოლია. ტრადიციულად განიხილება შემთხვევა როცა ეს მინიმუმი მეტია ერთზე. შემოღებული შემთხვევისათვის განზოგადდა ფიხტენგოლცის, სმირნოვის, ტუმარკინის კარგად ცნობილი შედეგები.					
10	V. Paatashvili V. Kokilashvili	Riemann boundary value problem in variable exponent Smirnov class of generalized analytic functions	Proceedings of A. Razmadze Mathematical Institute, v 169, 105-118	თბილისი, თსუ-ს გამომცემლობა	14
ანოტაცია					
შესწავლილია რიმანის სასაზღვრო ამოცანა განზოგადებულ ანალიზურ ფუნქციათა ცვლადმაჩვენებლიან სმირნოვის კლასებში. დადგენილია ამოხსნადობის აუცილებელი და საკმარისი პირობები. ამოხსნადობის შემთხვევაში აგებულია ამოხსნები.					
11	V. Paatashvili V. Kokilashvili	On the Occasion of Boris Khvedelidze 100 th Birthday Anniversary	Proceedings of A. Razmadze Mathematical Institute, v 169, 1-6	თბილისი, თსუ-ს გამომცემლობა	6
ანოტაცია					
გადმოცემულია ბორის ხვედელიძის ძირითად სამეცნიერო ნაშრომთა მიმოხილვა, საიდანაც ჩანს ის დიდი ღვაწლი რაც ამ ნაშრომებმა შეიტანეს ანალიზურ ფუნქციათა სასაზღვრო ამოცანათა თეორიაში და სინგულარულ ინტეგრალურ განტოლებებში. გადმოცემულია აგრეთვე ბორის ხვედელიძის ბიოგრაფიის არსებითი მომენტები.					
12	S.Kharibegashvili, O.Jokhadze	On a Zaremba type problem for nonlinear wave equations in the angular domains. <i>Proc. A. Razmadze Math. Inst.</i>	Volume 167	ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი	130-135 (6)
13	S.Kharibegashvili	The existence of solutions of one nonlocal in time	Volume 66	ივანე ჯავახიშვილის სახელობის	83-101 (19)

		problem for multidimensional wave equations with power nonlinearity. <i>Mem. Differential Equations Math. Phys.</i> 66 (2015), 83-101.		თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი	
--	--	--	--	---	--

ანოტაციები

1. კუთხოვან არეში არაწრფივი ტალღის განტოლებისათვის გამოკვლეულია ზარემბას ტიპის სასაზღვრო ამოცანა არამახასიათებელ მზიდებზე. განხილულია გლობალური ამონახსნის არსებობის, ერთადერთობისა და არარსებობის საკითხები. შესწავლილია აგრეთვე ამოცანის ლოკალური ამოხსნადობა და ფეთქებადი ამონახსნის არსებობა.

2. შესწავლილია ერთი დროით არალოკალური ამოცანა რობენის ტიპის სასაზღვრო პირობით მრავალგანზომილებიანი ტალღის განტოლებისათვის ხარისხოვანი არაწრფივობით. დადგენილია პირობები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ამ ამოცანის ამონახსნის არსებობას. როგორც კერძო შემთხვევა ამ განტოლებისათვის განხილულია პერიოდული ამოცანა.

14	L.Giorgashvili, D.Metreveli	Problems of Statics of Two- component Elastic Mixtures for a Half-Space	Vol. 167	Proc.A.Razmadze Math. Inst. Tbilisi, 2015.	20
----	-----------------------------	---	----------	--	----

ანოტაცია

ნაშრომში შესწავლილია ორკომპონენტიანი დრეკადი ნარევის სტატიკის სასაზღვრო ამოცანები ნახევარ-სივრცისათვის, როდესაც საზღვარზე მოცემულია კერძო გადაადგილებების ნორმალური მდგენელებისა და ძაბვის ვექტორების მხები მდგენელების ზღვრული მნიშვნელობები, ასევე ამოცანა, როდესაც საზღვარზე მოცემულია კერძო გადაადგილებების მხები მდგენელებისა და ძაბვის ვექტორების ნორმალური მდგენელების ზღვრული მნიშვნელობები. შემუშავებულია ახალი მეთოდი სასაზღვრო ამოცანების ამოხსნისა, რომლის საშუალებითაც ნაშრომში განხილული ამოცანების შესწავლა დაყვანილია ლაპლასის განტოლებისათვის ნახევარ-სივრცის შემთხვევაში, დირიხლესა და ნეიმანის სასაზღვრო ამოცანების ამოხსნაზე. დამტკიცებულია ერთადერთობის თეორემები. ამოხსნები მიღებულია კვადრატურებში.

15	T.Jangveladze	Long-Time Behavior of Solution and Semi-Discrete Scheme for One Nonlinear Parabolic Integro-Differential Equation, <i>Proc. A. Razmadze Math. Inst.</i>	168	თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა	13
----	---------------	---	-----	-------------------------------------	----

ანოტაცია

ერთი არაწრფივი პარაბოლური ტიპის ინტეგრირ-დიფერენციალური განტოლებისთვის შესწავლილია ნახევრად-დისკრეტული სქემა და ამონახსნის ასიმპტოტური ყოფაქცევა დროითი ცვლადის უსასრულოდ ზრდისას. განხილულია საწყის-სასაზღვრო ამოცანა

<p>შერეული სასაზღვრო პირობებით. ყურადღება გამახვილებულია ადრე შესწავლილზე უფრო ფართო კლასის არაწრფივობის შემთხვევაზე. განხილული მოდელი დაფუძნებულია მაქსველის განტოლებათა სისტემაზე, რომლის საშუალებითაც აღიწერება გარემოში ელექტრომაგნიტური ველის გავრცელების პროცესი.</p>					
16	D.Ugulava, D.Zarnadze	On a new mathematical model of computerized tomography. Intern. Conf.devoted to the 85 th anniversary of acad. I.V. Prangishvili	Conference's Proceedings, 3-5 November, 2015	Tbilisi, Georgia	4
<p>ანოტაცია</p> <p>კომპიუტერული ტომოგრაფიის ამოცანის მიახლოებითი ამოხსნისათვის აგებულია წრფივი განზოგადებულად ცენტრალური სპლაინური ალგორითმი. გამოკვლევა ეყრდნობა რადონის ოპერატორის ცნობილ სინგულარულ გაშლას იმ შემთხვევისათვის, როდესაც ეს ოპერატორი მოქმედებს მთელს მრავალგანზომილებიან ევკლიდეს სივრცეზე განსაზღვრულ და გარკვეული წონით ინტეგრებად ფუნქციათა სივრცეში.</p>					
17	D.Ugulava , D.Zarnadze	On a linear generalized central spline algorithm of computerized tomography. Proceedings of A.Razmadze Math. Inst.	v.168, 2015	Tbilisi, Georgia	21
<p>ანოტაცია</p> <p>შესწავლილია ოპტიმალური და ძლიერად ოპტიმალური (ცენტრალური) სპლაინური ალგორითმების კონსტრუირების საკითხი არაკორექტული ამოცანებისათვის განუზღვრელობის (ცდომილების) უარესი დასმის შემთხვევისათვის. მიღებულ შედეგებზე დაყრდნობით გამოკვლეულია კომპიუტერული ტომოგრაფიის ამოცანა მრავალგანზომილებიანი ევკლიდეს სივრცის ერთეულოვან ბირთვზე განსაზღვრულ და გარკვეული წონით ინტეგრებად ფუნქციათა სივრცეში.</p>					
18	J.Peradze	An iteration method of solution of a nonlinear integral equation for a Kirchhoff type beam. Proc. Tbilisi International Conference on Computer Science and Applied Mathematics		Tbilisi, 2015	6
<p>ანოტაციები</p>					

ნაშრომში განხილულია სასაზღვრო ამოცანა არაწრფივი ინტეგრო-დიფერენციალური განტოლებისათვის, რომელიც აღწერს კირჰოფის (ირცჰოფფ) სტატიკური ძელის მდგომარეობას. ამოცანის ამოსახსნელად გამოყენებულია იტერაციული მეთოდი, შესწავლილია მისი კრებალობის პირობები, შეფასებულია კრებალობის სიჩქარე.

19	A.Jaghmaidze, R.meladze	Solution nonclassical Problems Of Statics Of Microstretch Materials with Microtemperatures Applied Mathematics Informatics and Mechanics	2015	Tbilisi University Press, Tbilisi	15
----	----------------------------	---	------	---	----

ანოტაცია

ნაშრომში განხილულია თერმოდრეკადობის სტატიკის არაკლასიკური სასაზღვრო ამოცანები ბირთვისთვის მიკროგაჭიმვების მქონე სხეულისათვის, მიკროტემპერატურების გათვალისწინებით. შესაბამის განტოლებათა სისტემის ამოხსნის ზოგადი წარმოდგენების საშუალებით დასმული ამოცანების ამოხსნები მიღებულია აბსოლუტურად და თანაბრად კრებადი მწკრივების სახით.

20	V. Tsutskiridze, L. Jikidze	The conducting liquid flow between porous wells with heat transfer	Vol. 167, 2015, pp.73-89, (Engl)	PROCEEDINGS of A. Razmadze mathematical nstitute, Tbilisi.	16
----	--------------------------------	--	--	---	----

ანოტაცია

სტატიაში შესწავლილია ბლანტი არაკუმშვადი გამტარი სითხის პულსაციური დინება ფოროვან კედლებს შორის, როდესაც მოქმედებს გარეგანი ერთგვაროვანი მაგნიტური ველი. სითხის დინება გამოწვეულია ფოროვანი კედლების პულსაციური მოძრაობით და წნევის პულსაციური დაცემით. ტემპერატურის ცვლილება ფოროვანი მილის კედლებზე და თვით მილში მიმდინარეობს პულსაციურად. სითბოგადაცემის განტოლებებში გათვალისწინებულია, როგორც ხახუნის შედეგად გამოწვეული ენერჯის დისიპაცია, ასევე ჯოულის სითბო. მიღებულია დასმული ამოცანის ზოგადი ამონახსნი და მისი კერძო შემთხვევები.

21	A. Kirtadze	<i>On nonmeasurability of additive functions, Proc. A. Razmadze Math. Inst.</i>	Proc. A. Razmadze Math. Inst. 167, 2015	A. Razmadze Mathematical Institute	2
----	-------------	---	--	--	---

ანოტაცია

განხილულია ადიტიური ფუნქციების თვისებები ზომის თეორიის თვალსაზრისით. კერძოდ, დადგენილია, რომ არსებობს ადიტიური ფუნქცია, რომელიც აბსოლუტურად არაზომადია ლებეგის ზომის ყველა იმ გაგრძელებათა კლასის მიმართ, რომლებიც ინვარიანტულნი არიან ძვრების მიმართ. აგრეთვე დადგენილია, რომ არსებობს

ადიტიური ფუნქცია, რომლის გრაფიკიც არის მასიური სიმრავლე ნამრავლი ზომის მიმართ.					
22	Z.Kiguradze, M.Kratsashvili	On One Two-Dimensional Model Based on Maxwell System, <i>Rep. Enlarged Sess. Semin. I.Vekua Appl. Math.</i>	29	თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა	4
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>განხილულია ერთი ორგანზომილებიანი არაწრფივი კერძოწარმოებულებიანი ინტეგრო-დიფერენციალური განტოლება. აღნიშნული განტოლება მიღებულია მაქსველის ცნობილი სისტემის რედუცირებით ინტეგრო-დიფერენციალურ სახეზე. შესწავლილია დირიხლეს საწყის-სასაზღვრო ამოცანა ერთგვაროვანი სასაზღვრო პირობებით. გამოკვლეულია ამონახსნის ასიმპტოტური ყოფაქცევა დროითი ცვლადის უსასრულო ზრდისას. დადგენილია სტაბილიზაციის რიგი.</p>					
23	Z.Kiguradze	On One Two-Dimensional Nonlinear Integro-Differential Equations, <i>Abstracts of International Workshop on Qualitative Theory of Differential Equations</i>	QUALITDE-2015 (ISSN 1512-3391)	თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა	4
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>განხილულია ერთი ორგანზომილებიანი კერძოწარმოებულებიანი გასაშუალებული ინტეგრო-დიფერენციალური განტოლება, რომელიც აღწერს ელექტრომაგნიტური ველის გარემოში გაერცელების პროცესს. გამოკვლეულია შესაბამისი საწყის-სასაზღვრო ამოცანის ამონახსნის ასიმპტოტური ყოფაქცევა როცა . დადგენილია სტაბილიზაციის რიგები სხვადასხვა ფუნქციონალურ სივრცეებში. განხილულია ადრე შესწავლილზე უფრო ფართო კლასის არაწრფივობის შემთხვევები.</p>					
24	Sh. Tetunashvili	On some properties of sets of uniqueness of functional series	Vol.9(2015), No1	თბილისი, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მოამბე	4 გვ.
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>დადგენილია ფუნქციათა მწკრივების ერთადერთობის სიმრავლეების სტრუქტურა და მათი</p>					

ზოგიერთი თვისება.					
25	T.Jangveladze	On Two Systems of Nonlinear Partial Differential Equations, <i>Rep. Enlarged Sess. Semin. I.Vekua Appl. Math.</i>	29	თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა	4
ანოტაცია					
განხილულია ორი ტიპის არაწრფივი კერძოწარმოებულებიანი დიფერენციალური განტოლებათა სისტემა. შესწავლილია საწყის-სასაზღვრო ამოცანის ამონახსნის ზო გიერთი თვისება და მიახლოებითი ამოხსნა.					
26	T.Jangveladze	Investigation and Approximate Resolution of One Nonlinear Integro-Differential Parabolic Equation, <i>Abstracts of International Workshop on Qualitative Theory of Differential Equations</i>	QUALITDE-2015 (ISSN 1512-3391)	თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა	4
ანოტაცია					
პარაბოლური ტიპის ერთი არაწრფივი ინტეგრო-დიფერენციალური განტოლებისათვის შესწავლილია საწყის-სასაზღვრო ამოცანის ცალსახად ამოხსნადობა და შესაბამისი ნახევრად-დისკრეტული და სხვაობიანი სქემების კრებადობა.					
27	G. Berikelashvili B. Midodashvili	On the improvement of convergence rate of difference scheme for one mixed boundary-value problem. <i>Memoirs on Differential Equations and Math. Phys.</i>	Vol. 65 , 2015, 23 - 34	A. Razmadze Mathematical Institute, Tbilisi	12

ანოტაცია

ერთეულოვან კვადრატში განხილულია პუასონის განტოლებისათვის დასმული შერეული სასაზღვრო ამოცანა, რომელიც აპროქსიმებულია სასრულ-სხვაობიანი ორსაფეხურიანი კორექციის მეთოდით. დამტკიცებულია კორექტირებული ამონახსნის კრებადობა m რიგით, როცა დიფერენციალური ამოცანის ამონახსნი მიეკუთვნება $m \in (2, 4]$ მახვენებლიან სობოლევ-სლობოდეცკის სივრცეს. მიღებული თეორიული დასკვნების საილუსტრაციოდ ჩატარებულია რიცხვითი ექსპერიმენტები.

28	Pantsulaia G.	SOLOVAY MODEL AND DUALITY PRINCIPLE BETWEEN THE MEASURE AND THE BAIRE CATEGORY IN A POLISH TOPOLOGICAL VECTOR SPACE $H(X, S, \mu)$	Reports of Enlarged Session of the Seminar of I. Vekua Institute of Applied Mathematics Volume 29, 2015	თბილისი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი	4
----	---------------	---	---	--	---

ანოტაცია

სოლოვეის მოდელში ნაჩვენებია, რომ სრულდება ორადულობის პრინციპი ზომასა და კატეგორიას შორის შემდეგ წინადადებასთან მიმართებით-”ვექტორ-ფუნქციის ყოველი განზოგადოებული ინტეგრალის განსაზღვრის არე არის პირველი კატეგორიის სიმრავლე”.

29	G. PANTSULAIA AND T. KIRIA	ON STATISTICAL STRUCTURES IN A POLISH NON- LOCALLY- COMPACT GROUP ADMITTING AN INVARIANT METRIC	Proceedings of A. Razmadze Mathematical Institute Vol. 168 (2015), 117–127	A. Razmadze Mathematical Institute, Tbilisi State University	11
----	-------------------------------	--	--	---	----

ანოტაცია

ბალკა, ბუკოლიჩისა და ელექეშის მიერ 2012 წელს შემოტანილი ჰაარის ემბივალენტის გამოყენებით ინვარიანტული მეტრიკით აღჭურვილ პოლონურ არალოკალურად-კომპაქტურ პოლონურ ჯგუფებზე აგებულია არსებითად ახალი კლასი სტატისტიკური სტრუქტურების რომელთაც გააჩნიათ უცნობი პარამეტრის ობიექტური და ძლიერად ობიექტური ძალღებული შეფასებები. აგებულია სუსტად განცალკეობადი სტატისტიკური სტრუქტურის ისეთი მაგალითი, რომლისთვისაც ძალღებული შეფასების არსებობის საკითხი

გადაუჭრელია (ZF) & (DC) აქსიომათა სისტემაში. ეს შედეგები აძლიერებს ფანცულაიასა და კინწურაშვილის მიერ 2014 წელს მიღებულ შედეგებს.

2) უცხოეთში

მონოგრაფიები

1	T.Jangveladze, Z.Kiguradze, B.Neta	Numerical Solution of Three Classes of Nonlinear Parabolic Integro-Differential Equations.	Elsevier, ACADEMIC PRESS, ISBN: 978-0-12- 804628-9	254
---	--	--	--	-----

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/ კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდები ს რაოდენობა
1*	C. E. Athanasiadis, D. Natroshvili, V. Sevrouglou and I. G. Stratis	Mixed impedance transmission problems for vibrating layered elastic bodies. // Mathematical Methods in the Applied Sciences.	wileyonlinelibrary.com DOI: 10.1002/mma.3295 (2015)	Wiley	31

ანოტაცია

ტალღათა გაბნევის სამგანზომილებიანი ამოცანები ნაწილობრივ შეფუთული უბნობრივ ერთგვაროვანი და არაერთგვაროვანი დრეკადი ფენოვანი სხეულებისათვის დაიყვანება შერეულ იმპედანსურ ტრანსმიის მოცანებზე მდგრადი რხევის განტოლებებისათვის. უბნობრივ ერთგვაროვანი იზოტროპული სხეულებისათვის, პოტენციალთა მეთოდის გამოყენებით ეს ამოცანები დაყვანლია ეკვივალენტურ ფსევდოდიფერენციალურ განტლებათა სისტემაზე. დეტალურადაა გამოკვლეული შესაბამისი ფსევდოდიფერენციალური ოპერატორების თვისებები და დამტკიცებულია მათი შებრუნებადობა რხევის პარამეტრის ნებისმიერი მნიშვნელობისათვის, რასაც არსებითია

შექცეული ამოცანების შესწავლაში. სტატიაში გამოკვლეულია ასევე ამონახსნების სიგლუვის თვისებები სინგულრობი წირების მახლობლობაში და დადგენლია თითქმის საუკეთესო ჰელდერის სიგლუვე. ეს სიგლუვის მანვენბელი ფატობრივად განსაზღვრავს ძაბვების სინგულარობის მანვენბელებს. აღმოჩნდა, რომ ეს მანვენბელები არსებითადაა დამოკიდებული ხეულის მარეტიალურ პარამატრბზე.

ნაშრომში მოკლედაა გაანალიზებული ლიპშიცური არეების შემთხვევა. არაერთგვროვანი კომპოზიტური სხეულების შემთხვევა გამოკვლეულია ე.წ. არალოკალური მიდგომით, რასაც ამოცანა დაყავს ვარიაციულ განტოლებამდე, რომლის შესაბამისი სესქვილინეარული ფორმა კოერციტიულია.

2	C. E. Athanasiadis, D. Natroshvili, V. Sevroglou and I. G. Stratis	A Mixed Impedance Scattering Problem for Partially Coated Obstacles in Two-Dimensional Linear Elasticity, // In: Integral Methods in Science and Engineering, Theoretical and Computational Advances, C. Constanda, A. Kirsch, Eds., Birkhäuser, Heidelberg-New York-Dordrecht-London, 2015, 29-41.	Integral Methods in Science and Engineering, Theoretical and Computational Advances, C. Constanda, A. Kirsch, Eds., 2015, 29-41	Birkäuser, Heidelberg-New York-Dordrecht-London	13
---	---	---	---	---	----

ანოტაცია

ნაშრომში შესწავლილია ჰარმონიული ტლდების გაბნევის ორგანზომილებიანი პირდაპირი და შებრუნებული ამოცანები ნაწილობრივ შეფუთული უბნობრივ ერთგვაროვანი დრეკადი ფენოვანი სხეულებისათვის. ირადპირი ამოცანა ნავიეს განტოლებებისათვის ფორმულირებულია დიადიკური ფორმით და დამტკიცებულია ამონახსნის ერთადერთობის, არსებობის და რეგულარობის საკითხები. შემდეგ გამოკვლეულია შებრუნებული ამოცანის ამონახსნის ერთადერთობა. კერძოდ, დამტკიცებულია, რომ შეუღწევადი ნაწილობრივ შეფუთული სხეულის გეომტრიული ფორმა და საკონტაქტო ზედაპირები ცალსახად შეიძლება განისაზღვროს ტალღის კვალით. დამტკიცება ემყარება ბრტყელი ტალღებისა და წერტილოვანი

წყარობისათვის გამოყვანილ ინტეგრალურ თნფარდობებს. ნაშრომში საიდუსტრაციოდ განხილულია ორფენოვანი სხეული, თუმცა იგივე მეთოდი შეიძლება გამოყენებული იყოს მრგალფენიანი და ასევე სამგანზომილებიანი სხეულებისათვის.

3	D. Shulaia	On One Two-Dimensional Linear Integral Equation with a Coefficient that has Zeros Journal of Mathematical Sciences	August 2015 ,Volume 208, Issue 6	USA Springer	12
---	------------	---	----------------------------------	--------------	----

ანოტაცია

ნაშრომის მიზანია შესწავლა ჰელდერის ფუნქციათა კლასში წრფივი ორგანზომილებიანი ინტეგრალური განტოლებების რომელთა, კოეფიციენტს გააჩნია მარტივი ნული. სინგულარულ ინტეგრალურ განტოლებათა თეორიის საფუძველზე დადგენილია ამოხსნადობის აუცილებელი და საკმარისი პირობები განტოლების გულზე ზოგიერთი შეზღუდვებით.

4	D. Shulaia, P. Ghurtskaia	On One Linear Integral Equation with a Coefficient that has Zeros Journal of Mathematical Sciences	August 2015, Volume 208, Issue	USA Springer	16
---	---------------------------	---	--------------------------------	--------------	----

ანოტაცია

ნაშრომის მიზანია შესწავლა ჰელდერის ფუნქციათა კლასში წრფივი ინტეგრალური განტოლებების რომელთა კოეფიციენტს გააჩნია ორი მარტივი ნული. სინგულარულ ინტეგრალურ განტოლებათა თეორიის საფუძველზე დადგენილია ამოხსნადობის აუცილებელი და საკმარისი პირობები განტოლების გულზე ზოგიერთი შეზღუდვებით. ამოხსნა დაიყვანება მეორე გვარის ინტეგრალურ განტოლებამდე.

5*	Mesghi, H. Rafeiro and M. A. Zaighum	Interpolation on variable Morrey spaces defined on quasi-metric measure spaces,	<i>Journal of Functional Analysis</i> , doi:10.1016/j.jfa.2015.11.013 , Available online 4 December 2015.	Elsevier	15
----	--------------------------------------	---	---	----------	----

ანოტაცია

დამტკიცებულია რისი-ტორინის თეორემა ცვლადმაჩვენებლიან მორის სივრცეებში მოქმედი წრფივი ოპერატორებისათვის. ამოცანა შესწავლილია კვაზიმეტრიკულ ზომიან სივრცეში. სივრცის მაჩვენებლები კვაზიმეტრიკულ ზომიან სივრცეზე განსაზღვრული

ზომადი ფუნქციებია, რომლებიც თავისუფალია ყოველგვარი დამატებითი ლოგარითმული პირობისაგან.

6*	V. Kokilashvili and A. Meskhi	On weighted Bernstein type Inequality in grand variable exponent Lebesgue spaces,	<i>Mathematical Inequalities and Applications</i> Vol. 18, No.3	Element d.o.o. publishing house, Croatia	12
----	-------------------------------	---	--	--	----

ანოტაცია
შემორებულია გრანდ ცვლადმახვენებლიანი ლებეგის სივრცე და დამტკიცებულია ბერნშტეინის ტიპის უტოლობა აღნიშნულ სივრცეში.

7*	V. Kokilashvili, M. Mastylo and A. Meskhi	Two-weight norm estimates for multilinear fractional integrals in classical Lebesgue spaces	<i>Fractional Calculus and Applied Analysis</i> Vol. 18, No. 5	Springer	18
----	---	---	---	----------	----

ანოტაცია
დამტკიცებულია ორწონიანი უტოლობები მრავლადწრფივი წილადური მაქსიმალური და წილადური ინტეგრალური ოპერატორებისათვის. მიღებული პირობები წონათა წყვილზე ერთდროულად აუცილებელი და საკმარისია როცა წონა მარჯვენა მხარეს აკმაყოფილებს შებრუნებულ გაორმაგების პირობას. ანალოგიური ამოცანა შესწავლილია მრავლადწრფივი ჯერადი წილადური ინტეგრალური ოპერატორებისათვისაც. აღნიშნული დებულებებიდან გამომდინარეობს კვალის ამოცანის ამოხსნა მრავლადსუბწრფივი წილადური მაქსიმალური ფუნქციებისათვის.

8*	V. Kokilashvili, M. Mastylo and A. Meskhi	Fractional integral operators between Banach function lattices	<i>Nonlinear Analysis, Theory, Methods and Applications</i> Vol. 117	Elsevier	11
----	---	--	---	----------	----

ანოტაცია
სრულად აღწერილია ზომა, რომლის მიმართაც განსაზღვრული განზოგადებული

წილადური ინტეგრალური ოპერატორი შემოსაზღვრულია კვაზიმეტრიკულ ზომიან სივრცეზე განსაზღვრულ ლებეგის სივრცეებში. დადგენილია აუცილებელი და საკმარისი პირობა, რომელიც უზრუნველყოფს წილადური ტიპის გულიანი ოპერატორის შემოსაზღვრულობას ლორენცის სივრციდან მარცინკევიჩის სივრცეში.

9*	V. Kokilashvili, M. Mastylo and A. Meskhi	The multisublinear maximal type operators in Banach function lattices,	<i>Journal of Mathematical Analysis and Applications</i> Vol. 421, No.1	Elsevier	14
----	---	--	--	----------	----

ანოტაცია
დადგენილია აუცილებელი და საკმარისი პირობები წონათა წყვილზე, რომლებიც უზრუნველყოფს ზრდადი ფუნქციით განსაზღვრული მრავლადსუბწრფივი მაქსიმალური ტიპის ოპერატორის შემოსაზღვრულობას ბანახის ფუნქციურ მესრებს შორის. ბანახის პუნქციურ მესრებზე გარკვეული გეომეტრიული პირობების ქვეშ შესწავლილია როგორც სუსტი ასევე ძლიერი ტიპის ორწონიანი უტოლობები აღნიშნული ოპერატორებისათვის. მიღებულია ორწონიანი კრიტერიუმები მრავლადსუბწრფივი წილადური მაქსიმალური ოპერატორებისათვის კონკრეტულ ფუნქციურ სივრცეებში.

10*	V. Paatashvili	Smirnov classes of analytic functions with variable exponent in multiply connected domains.	Complex Variable and Elliptic Equations, DOI 1080/17476933.2015.1053474, Available online 22 June 2015.	Taylor & Francis	11
-----	----------------	---	---	------------------	----

ანოტაცია
მრავლადბმულ არეებში ანალიზურ ფუნქციათა სმირონოვის ცვლადმაჩვენებლიანი კლასებისათვის დადგენილია ასეთი კლასებისათვის ცვლადბმულ არეებში ცნობილი შედეგების განზოგადებანი. გამოკვლეულია კომის ტიპის ინტეგრალთა აღნიშნული კლასებისადმი მიკუთვნების საკითხი.

11*	S.Kharibegashvili, O.Jokhadze	On the Cauchy and Cauchy-Darboux problems for semilinear wave equations. <i>Georgian Math. J.</i>	Volume 22 No.1	Academic publisher De Gruyter Berlin	81-104 (24)
12*	S.Kharibegashvili, O.Jokhadze	The time-periodic problem for weekly nonlinear telegraph equation with oblique derivative in the boundary condition <i>Differential Equations</i> 51 (2015), No.10, 1369-1386.	Volume 51 No.10	Spinger New York City	1369-1386 (18)

13*	S.Kharibegashvili, B. Midodashvili	On the solvability of a problem nonlocal in time for a semilinear multidimensional wave equations. <i>Ukrainian Math. J.</i>	Volume 67 No.1	Spinger Berlin	82-105 (24)
ანოტაციები					
<p>11. გამოკვლეულია ერთი კომის და შერეული ამოცანა არაწრფივი ტალღის განტოლებისათვის დირიხლესა და ნეიმანის ტიპის არაწრფივი სასაზღვრო პირობებით. განტოლებაში და სასაზღვრო პირობაში შემავალი არაწრფივი წევრების გათვალისწინებით შესწავლილია ამონახსნის არსებობისა და ერთადერთობის საკითხები. განხილულია აგრეთვე ფეთქებადი ამონახსნის არსებობის შემთხვევები.</p> <p>12. ტელეგრაფის განტოლებისათვის ხარისხოვანი არაწრფივობით შესწავლილია პერიოდული ამოცანა დირიხლესა და პუანკარეს სასაზღვრო პირობებით. განხილულია ამონახსნის არსებობის, არარსებობისა და ერთადერთობის საკითხები.</p> <p>13. შესწავლილია ერთი დროით არალოკალური ამოცანა დირიხლეს სასაზღვრო პირობით მრავალგანზომილებიანი არაწრფივი ტალღის განტოლებისათვის. დადგენილია პირობები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ამ ამოცანის ამონახსნის არსებობას. ამ განტოლებისათვის როგორც კერძო შემთხვევა განხილულია პერიოდული ამოცანა.</p>					
14*	A. Гаччиладзе, P. Гаччиладзе,	Односторонние контактные задачи с трением, возникающим вдоль нормали. Дифференциальные Уравнения,	Volume 67 No.1 DOI: 10.1134/ SO 3740641150	Москва, 2015,	ст. 1-19
ანოტაციები					
<p>გამოკვლეულია სასაზღვრო-საკონტაქტო ამოცანა მიკროპოლარული ერთგვაროვანი დრეკადი ჰემიტროპული სხეულისათვის ხახუნის გათვალისწინებით. ამ ამოცანაში ხახუნის ძალა წარმოიქმნება დრეკადი სხეულის არა მხები მიმართულებით გადაადგილებისას, არამედ ნორმალის მიმართულებით გადაადგილებისას. განხილულია ორი შემთხვევა: კოერციტიული (როდესაც დრეკადი სხეული თავისი საზღვრის რომელიღაც დადებითი ზომის ნაწილით ჩამაგრებული) და არაკოერციტიული (როდესაც ასეთი ჩამაგრებები არ გვაქვს). სტეკლოვ-პუანკარეს ოპერატორის გამოყენებით ეს ამოცანა ეკვივალენტურად დაიყვანება სასაზღვრო ვარიაციულ უტოლობაზე. ვარიაციულ უტოლობათა ზოგად თეორიაზე დაყრდნობით შეისწავლება სუსტი ამონახსნების არსებობისა და ერთადერთობის საკითხი. კოერციტიულ შემთხვევაში ამოცანა ამოხსნადია ცალსახად და უპირობოდ და ამონახსნი უწყვეტად არის დამოკიდებული ამოცანის მონაცემებზე, ხოლო არაკოერციტიულ შემთხვევაში ცხადი სახით იწერება ამონახსნის არსებობის აუცილებელი პირობა. ეს პირობა გარკვეულ დამატებით შეზღუდვებში წარმოადგენს არსებობის საკმარის პირობასაც.</p>					
15	L.Giorgashvili,	Boundari Value	Vol.22	Georgian	14

	A.Jaghmaidze, G.Karseladze, G.Sadunishvili	Pro- Blems of Stationary oscillation of the Thermoelasticity of Microstretch materials with Microtempera- tures		Mathematical Journal, Tbilisi, 2015	
--	--	---	--	---	--

ანოტაცია

ნაშრომში განხილულია მიკრო დაჭიმულობის მქონე თერმოდრეკადობის სტაციონარული რხევის ძირითადი სასაზღვრო ამოცანები მიკროტემპერატურის გათვალისწინებით. მიღებულია შესაბამისი ერთგვაროვანი დიფერენციალური განტოლებათა სისტემის ამონახსნის ზოგადი წარმოდგენის ფორმულა, გამოსახული რვა მეტაჰარმონიული ფუნქციების საშუალებით. განხილულია დირიხლესა და ნეიმანის ტიპის სასაზღვრო ამოცანები სფერული ზედაპირებით შემოსაზღვრული არეებისათვის. დამტკიცებულია ამ ამოცანების ამონახსნების ერთადერთობის თეორემები. ამოხსნები მიღებულია აბსოლუტურად და თანაბრად კრებადი მწკრივების სახით.

16*	N.Shavlakadze ,	The effective solution of two-dimensional integral-differential equations and their applications in the theory of viscoelasticity. Journal of Applied Mathematics and Mechanics. ZAMM. Z. Angew. Math. Mech.	95, No.12, 1548-1557 (2015)/DOI 10.1002/zamm.201400091.	WILEY-VCH	10
-----	-----------------	--	---	-----------	----

ანოტაცია

განიხილება ეფექტური ამოხსნები ორგანზომილებიანი ინტეგრო-დიფერენციალური განტოლებისა, რომლებიც დაკავშირებულია დრეკადი თხელი არაერთგვაროვანი სასრული ჩართვისა და დრეკადი ფირფიტის ურთიერთქმედებასთან, როდესაც ჩართვისა და ფირფიტის მასალები ექვემდებარებიან ცოცვალობის თვისებას. დრეკადი ჩართვის გეომეტრიული და ფიზიკური პარამეტრების პარაბოლური და წრფივი კანონით ცვლილების პირობებში, ინტეგრალური გარდაქმნების მეთოდითა და ანალიზურ ფუნქციათა თეორიის სასაზღვრო ამოცანების გამოკვლევის გზით მიღებულია ზუსტი

ამოსსნები ცხადი სახით და დადგენილია უცნობი საკონტაქტო ძაბვების ასიმპტოტური ყოფაქცევა დრეკადი ჩართვის ბოლოების მიდამოებში.

17	N. Shavlakadze	The boundary value contact problems of electroelasticity for piezo-elastic half space with elastic inclusion. Proceedings of IV International Conference "Topical problems of continuum mechanics".	2015, 21-26 , 491-495.	National academy of sciences of Armenia Institute of Mechanics	5
----	----------------	---	------------------------	--	---

ანოტაცია

განხილულია მექანიკური და ელექტრული ველების მოძებნის ამოცანა დრეკადი ჩართვის მქონე პიეზო-ელექტრულ ნახევარსივრცეში. ჩართვაზე მოქმედებს მუდმივი ინტენსივობის დატვირთვა. ანალიზურ ფუნქციათა თეორიის მეთოდების გამოყენებით ამოცანა დაიყვანება სინგულარულ ინტეგრალ-დიფერენციალურ განტოლებაზე უძრავი სინგულარობით სასრული ინტეგრალის გასწვრივ. ინტეგრალური გარდაქმნის გამოყენებით მიიღება რიმანის ამოცანა, რომლის ამონახსნი წარმოდგინება ცხადი სახით. განსაზღვრულია ტანგენციალური საკონტაქტო ძაბვა საკონტაქტო წირის გასწვრივ და დადგენილია საკონტაქტო ძაბვის ყოფაქცევა სინგულარული წერტილების მიდამოში.

18*	G.Berikelashvili, B.Midodashvili	Compatible convergence estimates in the method of refinement by higher-order differences. Differential Equations	Vol. 51 , # 1 2015 107-115	Springer	9
-----	----------------------------------	--	----------------------------------	----------	---

ანოტაცია

მუდმივ კოეფიციენტებიანი ელიფსური განტოლებისათვის დასმული დირიხლეს ამოცანის ამოსახსნელად გამოყენებულია მეორე რიგის სიზუსტის სასრულ-სხვაობიანი სქემა. მიღებული მიახლოებითი ამონახსნით ვახდენთ სქემის მარჯვენა მხარის კორექციას. დამტკიცებულია, რომ თუ დიფერენციალური ამოცანის ამონახსნი მიეკუთვნება მახვენებლიან სობოლევ-სლობოდეცკის სივრცეს, მაშინ კორექტირებული სქემის ამონახსნის კრებადობის რიგია m .

19*	G.Berikelashvili B.Midodashvili	On increasing the convergence rate of difference solution to the third boundary value problem of elasticity theory. <i>Boundary Value Problems</i>	2015: 226 doi:10.1186/s13661-015-0492-4	Springer	11
-----	------------------------------------	---	--	----------	----

ანოტაცია

სტატიკური დრეკადობის თეორიის მესამე (ხისტი კონტაქტის) ამოცანისათვის შესწავლილია მაღალი რიგის სიზუსტის ამონახსნების მიღების მეთოდი. საბაზისოდ მეორე რიგის სიზუსტის სხვაობიანი სქემა გამოიყენება, რომლის ამონახსნით ვახდენთ სქემის მარჯვენა მხარის კორექციას. დამტკიცებულია კორექტირებული ამონახსნის კრებადობა -ური რიგით, თუ დიფერენციალური ამოცანის ამონახსნი მიეკუთვნება მახვენებლიან სობოლევ-სლობოდეცკის სივრცეს. ჩატარებული რიცხვითი ექსპერიმენტები ადასტურებენ ალგორითმის საიმედობას.

20	G.Berikelashvili M.M. Gupta B.Midodashvili	On the improvement of convergence rate of difference schemes with high order differences for a convection-diffusion equation. AIP Conference Proceedings	Vol. 1648, p.470002 2015 doi:10.1063/1.4912679	AIP Publishing. Melville, New York	4
----	--	---	--	--	---

ანოტაცია

განხილულია კონვექცია-დიფუზიის სამგანზომილებიანი ამოცანა ცვლადი კოეფიციენტებით კონვექციურ წევრებთან. მიახლოებითი ამონახსნის მისაღებად გამოყენებულია ორსაფეხურიანი სხვაობიანი მეთოდი, რომელიც იყენებს 7-წერტილიან შაბლონს. დამტკიცებულია მიახლოებითი ამონახსნის m რიგით ($2 < m \leq 4$) კრებადობა, თუ ზუსტი ამონახსნი მიეკუთვნება m -მახვენებლიან სობოლევ-სლობოდეცკის სივრცეს.

21	Murman Kintsurashvili, Tengiz Kiria,	On objective and strong objective	Journal of Statistics: Advances in Theory and Applications, Volume 13,	Scientific Advances Publishers	15
----	--	-----------------------------------	--	--------------------------------	----

	Gogi Pantsulaia	consistent estimates of unknown parameters for statistical structures in a Polish group admitting an invariant metric	No. 2 (2015) 179-233	71/52 Bhusoli Tola Khuldabad Allahabad 211 006 (INDIA)	
--	-----------------	---	----------------------	--	--

ანოტაცია

ბალკა, ბუკხოლიჩისა და ელეკეშის მიერ 2012 წელს შემოტანილი ჰაარის ემბივალენტის გამოყენებით ინვარიანტული მეტრიკით აღჭურვილ პოლონურ არალოკალურად-კომპაქტურ პოლონურ ჯგუფებზე აგებულია არსებითად ახალი კლასი სტატისტიკური სტრუქტურების რომელთაც გააჩნიათ უცნობი პარამეტრის ობიექტური და ძლიერად ობიექტური ძალდებული შეფასებები. აგებულია სუსტად განცალკეადი სტატისტიკური სტრუქტურის ისეთი მაგალითი, რომლისთვისაც ძალდებული შეფასების არსებობის საკითხი გადაუჭრელია (ZF) & (DC) აქსიომათა სისტემაში. აგებულია ობიექტური და ძლიერად ობიექტური ძალდებული შეფასებების მქონე სტატისტიკური სტრუქტურების მაგალითები კომპაქტურ პოლონურ ჯგუფში.

22	Gogi Pantsulaia	Infinite-Dimensional Monte-Carlo Integration	Monte Carlo Methods and Applications. ISSN (Online) 1569-3961, ISSN (Print) 0929-9629, DOI: 10.1515/mcma-2015-0108 , Volume 21, Issue 4 (Oct 2015)	Walter de Gruyter GmbH Genthiner Strasse 13 D-10785 Berlin Germany	17
----	-----------------	--	---	--	----

ანოტაცია

R^∞ სივრცის უსასრულო-განზომილებიანი მართკუთხედის სასრულ ქვესიმრავლეთა ზრდადი უნიფორმულად განაწილებული მიმდევრობების თვისებების გამოყენებით დაფუძნებულია უსასრულო-განზომილებიანი მონტე-კარლოს ინტეგრირება და მიღებულია უსასრულო-განზომილებიანი გაძლიერებული კანონის ტიპის თეორემები. ერთეულოვან ინტერვალზე განსაზღვრული უნიფორმული მიმდევრობების გამოყენებით მოცემულია კოლმოგოროვის დიდ რიცხვთა გაძლიერებული კანონის ახალი დამტკიცება, რომელიც არსებითად განსხვავდება კოლმოგოროვისეული დამტკიცებისაგან.

23	Gogi Pantsulaia	On structure of uniformly distributed sequences in	Cornely University Library http://arxiv.org/abs/1506.07009	Cornely University, USA	11
----	-----------------	--	--	-------------------------	----

		[-1/2,1/2] from the point of view of shyness			
ანოტაცია					
<p>[-1/2,1/2] ინტერვალზე უნიფორმულად განაწილებული მიმდევრობების სტრუქტურის აღწერა იამასაკის λ ზომის ტერმინებში შესწავლილი იყო [G.Pantsulaia, On Uniformly Distributed Sequences on [-1/2,1/2], Georg. Inter. J. Sci. Tech.,4(3) (2013), 21--27] ნაშრომში და ნახვენები იყო რომ R^∞ სივრცის λ-თითქმის ყველა ელემენტი არის უნიფორმულად განაწილებული [-1/2,1/2] ინტერვალზე. იგივე სტრუქტურა შესწავლილია ჰაარის ნულ სიმრავლის თვალსაზრისით და დად-გენილია, რომ ის წარმოადგენს ჰაარის ნულ სიმრავლეს R^∞ სივრცეში. ასევე ნახვენებია, რომ სოლოვეის მოდელში, [-1/2,1/2] ინტერვალზე უნიფორმულად (მოდულით 1) განაწილებული მიმდევრობები წარმოადგენენ ჰაარის ნულ სიმრავლის დამატებას R^∞ სივრცეში.</p>					

24	G. Pantsulaia	Construction of invariant non-separable extensions of the measure defined by H-valued measurable $\mathbb{G}$ -process on $H \setminus \text{sp } G$.	<i>Palest. J. Math.</i> 4 (2015), no. 2, 258--262.	Palestine Polytechnic University , Hebron, Palestine.	5 გვერდი
----	---------------	--	---	---	----------

ანოტაცია

ყოველი უსასრულო ადიტიური G ჯგუფისა და ყოველი არათვლადი ჰაუსდორფის კომპაქტური ტოპოლოგიური H ჯგუფისათვის, რომლისთვისაც სრულდება პირობა $card(H) = card(H^{\mathbb{N}}) = card(H^G)$ H^G ჯგუფზე აგებულია H -მნიშვნელობიანი G -პროცესი და გამოთვლილია სხვადასხვა სიმრავლურ-თეორიული მახასიათებლები მათი სხვადასხვა F_{H^G} ინვარიანტული გაგრძელებებისათვის, სადაც F_{H^G} აღნიშნავს H^G ჯგუფის გარდაქმნების ჯგუფს, წარმოქმნილს G ჯგუფის ყველა გადანაცვლებებისა და H^G ჯგუფის ყველა ფინიტური ერთეულოვანი გარდაქმნების ჯგუფებით. უფრო ზუსტად, აგებულია H^G ჯგუფზე განსაზღვრული ჰაარის-ბერის ზომის მარცხნიდან F_{H^G} -ინვარიანტულ გაგრძელებათა ისეთი ორთოგონალური ოჯახი, რომ ამ გაგრძელებებთან ასოცირებული მეტრიკულ სივრცეთა ტოპოლოგიური წონები არიან მაქსიმალური. დამატებით, H^G -ზე განსაზღვრულ ასეთ ზომათა ოჯახისათვის შესწავლილია F_{H^G} -ინვარიანტულ ზომის გაგრძელების ამოცანა.

25	G.Pantsulaia	Satisfaction	Cornell University Library	Cornell	13 გვერდი
----	--------------	--------------	----------------------------	---------	-----------

	G.Giorgadze	Problem of Consumers Demands measured by ordinary “Lebesgue measures” in R^∞	http://arxiv.org/pdf/1510.06251v1.pdf DOI:10.13140/RG.2.1.1044.0404	University, USA	
--	-------------	---	--	-----------------	--

ანოტაცია

შესწავლილია R^∞ სივრცეზე განსაზღვრული ორდინალური “ლებეგის ზომების” საშუალებით აწონილი სამომხმარებლო მოთხოვნის დაკმაყოფილების პრობლემა სხვადასხვა მათემატიკურ მოდელში

26	G. Pantsulaia	Infinite-dimensional Monte-Carlo integration	<i>Monte Carlo Methods Appl.</i> 21 (2015), no. 4, 283--299	Walter de Gruyter GmbH Genthiner Strasse 13 D-10785 Berlin Germany	17 გვერდი
----	---------------	--	--	--	-----------

ანოტაცია

R^∞ სივრცის უსასრულო-განზომილებიანი მართკუთხედის სასრულ ქვესივრცეებზე ზრდადი უნიფორმულად განაწილებული მიმდევრობების თვისებების გამოყენებით დაფუძნებულია უსასრულო-განზომილებიანი მონტე-კარლოს ინტეგრირება და მიღებულია უსასრულო-განზომილებიანი გაძლიერებული კანონის ტიპის თეორემები.

სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის დასახელება, ჩატარების დრო და ადგილი
1	დ. ნატროშვილი	Acoustic scattering by inhomogeneous anisotropic obstacle: Boundary-domain integral equation approach.	საქართველოს მექანიკოსთა კავშირის VI საერთაშორისო კონფერენცია, თბილისი, საქართველო, 29 სექტემბერი-4 ოქტომბერი, 2015

მომხსენების ანოტაცია

ნაშრომში განხილულია აკუსტიკური ტალღების გაბნევის მათემატიკური ამოცანები,

როდესაც ამრეკლავი წინაღობა წარმოდგენს ანიზოტროპულ არაერთგვაროვან გარემოს. განხილულია შემთხვევა, როდესაც ფიზიკური პარამეტრები წყვეტილია ერთგვაროვანი და არერთგვაროვანი ნაწილების გამყოფ ზედაპირზე. ამოცანები შესწავლილია ახლად დამუშავებული სასაზღვრო-სივრცული ლოკალიზებული განტოლებების თეორიის გამოყენებით, რომელიც დაფუძნებულია ლოკალიზებული პარამეტრიქსის საშუალებით აგებული განზოგადებული პოტენციალებისა და მათი შესაბამისი ინტეგრალური და ფსევდოდიფერენციალური ოპერატორების თვისებებზე. დამტკიცებულია შესაბამისი ტრანსმისიის ამოცანების ამონახსნთა არსებობისა და ერთადერთობის თეორემები რხევის პარამეტრის ნებისმიერი მნიშვნელობისათვის.

2	O.Chkadua, D. Natroshvili	Localized boundary-domain integral equations approach for problems of the theory of electro-magneto-elasticity for inhomogeneous solids.	International Workshop on Operator Theory and Applications, IWOTA 2015, 2015, 6-10 July, Tbilisi, Georgia
---	---------------------------	--	---

მოსხენების ანოტაცია

ნაშრომში ლოკალური სასაზღვრო-სივრცული ინტეგრალური განტოლებების მეთოდით გამოკვლეულია თერმო-ელექტრო-მაგნეტო დრეკადობის თეორიის ამოცანები არაერთგვაროვანი სხეულების შემთხვევაში. დადგენლია ამონახსნების არსებობისა და ერთადერთობის თეორემები სხვადასხვა ფუნქციურ სივრცეებში.

3	Yuri Bezhuashvili	On the solvability of the three-dimensional first dynamic boundary value problem of hemitropic elasticity	საქართველოს მათემატიკოსთა კავშირის VI ყოველწლიურისაერთაშორისო კონფერენცია, ბათუმი, 12-16 ივლისი, 2015
---	-------------------	---	---

მოსხენების ანოტაცია

განხილულია კემიტროპული დრეკადობის თეორიის დინამიკის პირველი სასაზღვრო ამოცანა. ფურიეს მეთოდის გამოყენებით მიღებულია, ამოცანის ამოხსნა კლასიკური აზრით.

4	A.Meskhi	Multilinear Integral Operators in Some Non-standard Weighted Function Spaces (Plenary Speaker)	შვედურ-ქართული კონფერენცია ანალიზსა და დინამიკურ სისტემებში, 15-22 ივლისი, თბილისი, საქართველო
---	----------	--	--

მოსხენების ანოტაცია

მოსხენებაში გადმოცემულია შედეგები მრავლადსუბწრფივი მაქსიმალური ფუნქციებისა და მრავლადწრფივი სინგულარული და წილადური ინტეგრალური ოპერატორების შემოსაზღვრულობის შესახებ წონიან გრანდ ლებეგის სივრცეებში. კერძოდ მოყვანილია ერთწონიანი უტოლობები აღნიშნული ოპერატორებისათვის და აღწერილია კვალის

უტოლობა მრავლადწრფივი პოტენციალებისათვის.			
5	A.Meskhi	Fractional integral operators between Banach function lattices (Invited Speaker)	International Workshop on Operator Theory and Applications (IWOTA 2015), July 6-10, Tbilisi, Georgia
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>მოყვანილია სუსტი და ძლიერი ტიპის ორწონიანი უტოლობების კრიტერიუმები კვაზი-ამოზნექილი ფუნქციებით გაჩენილი მრავლადნახევრადწრფივი მაქსიმალური ოპერატორებისათვის ბანახის ფუნქციურ მესრებზე. აღნიშნული ოპერატორები განაზოგადებს მრავლადნახევრადწრფივი ჰარდი-ლიტლვუდისა და წილადური მაქსიმალურ ფუნქციებს. ორწონიანი შეფასებები მიღებულია ბანახის ფუნქციურ მესრებზე გარკვეული გეომეტრიული პირობების ქვეშ.</p>			
6	A.Meskhi	Multilinear Integral Operators in Weighted Function Spaces	II Advanced Courses of TICMI in Applied Mathematics, 28-29 SEPTEMBER, 2015, Georgia I.Vekua Institute of Applied Mathematics of I. Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>მოსხენებაში გადმოცემულია მომხსენებლის მიერ სხვა მათემატიკოსებთან თანაავტორობით ბოლო დროს მიღებული შედეგები მრავლადწრფივი ინტეგრალური ოპერატორების ასახვის თვისებებზე წონიან ფუნქციურ სივრცეებში.</p>			
7	A. Meskhi	ინტერპოლაცია ცვლადმაჩვენებლიან მორის სივრცეში	თსუ ა. რაზმაძის მათემატიკის ინსტიტუტის ყოველწლიური კონფერენცია, 14-18 დეკემბერი, თბილისი.
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>დამტკიცებულია გადმოცემულია რისი-ტორინის საინტერპოლაციო თეორემის განზოგადება ცვლადმაჩვენებლიან მორის სივრცეებში. სივრცეები და მათზე მოქმედი ოპერატორები განსაზღვრულია კვაზიმეტრიკულ ზომიან სივრცეებზე. შედეგი ახალია ევკლიდეს სივრცეებისათვისაც.</p>			
8	V. Paatashvili	რიმან -ჰილბერტის ამოცანა განზოგადებულ ანალიზურ ფუნქციათა კლასებში	შვედურ-ქართული კონფერენცია ანალიზსა და დინამიკურ სისტემებში, 15-22 ივლისი, თბილისი, საქართველო
მოსხენების ანოტაცია			

განხილულია რიმან-ჰილბერტის სასაზღვრო ამოცანა განზოგადებულ ანალიზურ ფუნქციათა სმირნოვის ცვლადმაჩვენებლიან კლასში. ადგენილია ამოხსნადობის აუცილებელი და საკმარისი პირობები, ამოხსნადობის შემთხვევაში აგებულია ამონახსნები.

9	V. Paataashvili	სმირნოვის ცვლადმაჩვენებლიანი კლასები მრავლადბმულ არეებში	ილია ვეკუას სახელობის გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის (გმი) სემინარის XXIX გაფართოებული სხდომები, თბილისი, 22-24 აპრილი, 2015
---	-----------------	--	---

მოსხენების ანოტაცია
 მოსხენებაში გადმოცემულია მრავლადბმულ არეში ანალიზურ ფუნქციათა სმირნოვის ცვლადმაჩვენებლიანი კლასების ზოგიერთი თვისებები, მათ შორის გაშლის თეორემა, კოშის ინტეგრალით წარმოდგენადობა, განზოგადებულია მუდმივი მაჩვენებლის შემთხვევაში ცალადბმული არეებისთვის ცნობილი სმირნოვისა და ტუმარკინის თეორემებით.

10	L.Giorgashvili, G.Karseladze, G.Sadunishvili	Interaction of Elastic and Scalar fields	საქართველოს მათემატიკოსთა კავშირის VI საერთაშორისო კონფერენცია, ბათუმი, 12-16 ივლისი, 2015.
----	--	--	---

ანოტაცია
 ნაშრომში შესწავლილია მყარი სხეულისა და სკალარული ველის ურთიერთქმედების საკონტაქტო ამოცანა, როდესაც საკონტაქტო ზედაპირი ბრუნვითი სფეროიდია. საკონტაქტო ზედაპირზე მოცემულია სპეციალური ფორმის საკონტაქტო პირობები. დამტკიცებულია ერთადერთობის თეორემა. ამოცანის ამონახსნი მიღებულია ლეჟანდრის პოლინომების შემცველი აბსოლუტურად და თანაბრად კრებადი მწკრივების სახით.

11	ნ. შავლაყაძე	The solution of two-dimensional integral-differential equations and their applications in the theory of viscoelasticity.	საქართველოს მექანიკოსთა კავშირის VI ყოველწლიური საერთაშორისო კონფერენცია. 29 სექტემბერი-04 ნოემბერი, სექტემბერი, 2015, თბილისი
----	--------------	--	--

მოსხენების ანოტაცია
 განიხილება ეფექტური ამოხსნები ორგანზომილებიანი ინტეგრო-დიფერენციალური განტოლებისა, რომლებიც დაკავშირებულია დრეკადი თხელი სასრული ჩართვისა და

დრეკად ფირფიტის ურთიერთქმედებასთან, როდესაც ჩართვისა და ფირფიტის მასალები ექვემდებარებიან ცოცვადობის თვისებას. დრეკადი ჩართვის გეომეტრიული პარამეტრების პარაბოლური და წრფივი კანონით ცვლილების პირობებში, ანალიზურ ფუნქციათა თეორიის სასაზღვრო ამოცანების გამოკვლევის გზით მიღებულია ზუსტი ამოხსნები და დადგენილია უცნობი საკონტაქტო ძაბვების ასიმპტოტური ყოფაქცევა დრეკადი ჩართვის ბოლოების მიდამოში.

12	ნ. შავლაყაძე	სპეციალური ტიპის ინტეგრო-დიფერენციალური განტოლება და მისი გამოყენება დრეკადობის თეორიის საკონტაქტო ამოცანებში.	თსუ ა. რაზმაძის მათემატიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო კონფერენცია 14-18 დეკემბერი, 2015, თბილისი.
----	--------------	--	---

მოსხენების ანოტაცია
დასმულია დრეკადობის ბრტყელი თეორიის საკონტაქტო ამოცანები სხვადასხვა მასალისაგან შედგენილი დრეკადი ფირფიტისა და თხელკედლიანი არაერთგვაროვანი დრეკადი ელემენტის(ჩართვის, სტრინგერის) ურთიერთქმედების შესახებ, როდესაც საკონტაქტო პირობა ითვალისწინებს წებოს თხელი ფენის არსებობას. მიღებულია ექვივალენტური სინგულარული ინტეგრო-დიფერენციალური განტოლება. ჩატარებულია ამ განტოლების ასიმპტოტური გამოკვლევა. ფურიეს ინტეგრალური გარდაქმნების და ანალიზურ ფუნქციათა თეორიის მეთოდების გამოყენებით მიიღება კარლემანის ტიპის (გადაადგილებიანი) სასაზღვრო ამოცანა ან რიმანის ამოცანა, რომელთა ამოხსნები მიიღება ცხადი სახით. ორთოგონალურ პოლინომთა მეთოდის გამოყენებით მიღებული უსასრულო წრფივი ალგებრულ განტოლებთა სისტემები გამოკვლეულია რეგულარობაზე. შესაბამისად მოძებნილია ინტეგრო-დიფერენციალური განტოლების როგორც ზუსტი, ასევე მიახლოებითი ამოხსნები. მიღებულია საკონტაქტო ძაბვების ასიმპტოტური შეფასებები სინგულარულ წერტილებში.

13	J.Peradze	A method of solution of a nonlinear integro-differential equation http://conference.ens-2015.tsu.ge/lecture/update/404	The Third Scientific Conference in Exact and Natural Sciences ENS-2015, Tbilisi State University, February 2- 7, 2015
----	-----------	---	---

მოსხენების ანოტაცია
განხილულია პარაბოლური ტიპის არაწრფივი დიფერენციალური განტოლება, რომელიც აღწერს ერთგანზომილებიან დიფუზიას . შესაბამისი სასაზღვრო ამოცანის ამოხსნებად გამოყენებულია რიცხვითი ალგორითმი, რომლის შემადგენელი ნაწილებია გალიორკინის მეთოდი და ნიუტონის იტერაცია. შესწავლილია მეთოდის კრებადობის პირობები და შეფასებულია მიახლოების სიზუსტე.

14	J.Peradze, Z.Tsiklauri, G.Papukashvili	On the solution of a boundary value problem for the nonli-near Ball dynamic beam https://www.tsu.ge/data/file_db/faculty_zust_sabunebismetk/Progra	Second Tbilisi-Salerno Work-shop on Modeling in Mathe-matics, Tbilisi, March 16-18, 2015
----	--	--	--

		mm_%20(1).pdf	
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>მოსხენებაში განხილულია ჰიპერბოლური არაწრფივი დიფერენციალური განტოლება დინამიური ძელისათვის. განტოლების ამოსახსნელად გამოყენებულია პროექციული მეთოდი და სიმეტრიული სხვაობიანი სქემა. შედეგად მიღებული დისკრეტულ განტოლებათა სისტემის ამოსახსნელად გამოყენებულია კარდანოს ფორმულა და იაკობის იტერაციული პროცესი. მიღებულია კრებადობის პირობები და შეფასებულია ცდომილება.</p>			
15	J.Peradze	An iteration method of solution of a nonlinear integral equation for a Kirchhoff type beam	Tbilisi International Conference on Computer Science and Applied Mathematics, Tbilisi, 21-23 March, 2015
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>განხილულია სასაზღვრო ამოცანა არაწრფივი ინტეგრო-დიფერენციალური განტოლებისათვის, რომელიც აღწერს კირჰოფის (Kirchhoff) ძელის სტატიკურ მდგომარეობას. ამოცანის ამოსახსნელად გამოყენებულია იტერაციული მეთოდი, შესწავლილია მისი კრებადობის პირობები, შეფასებულია კრებადობის სიჩქარე.</p>			
16	N.Kachakhidze, N.Khomeriki, J.Peradze, Z.Tsiklauri	Chipot's method for Kirchhoff's one-dimensional static equation	ი.ვეკუას სახ.თსუ გმი სემი-ნარის XXVIII გაფართოებული სხდომა, 22-24 აპრილი, 2015
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>ჩიპოს (Chipot's) მეთოდი გამოიყენება კირჰოფის (Kirchhoff) ერთგანზომილებიანი სტატიკური განტოლების ამოსახსნელად. შესწავლილია ამ მეთოდის მდგრადობის საკითხი.</p>			
17	J.Peradze	An equation for the transverse displacement of a nonlinear static shell http://www.gmu.ge/Batumi2015/	VI International Conference of the Georgian Mathematical Union, Batumi, July 12-16, 2015
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>სტატიკური გარსისათვის დონელ-ვლასოვის (Donnell-Vlasov) არაწრფივ განტოლებათა სისტემიდან გამოყოფილია კირჰოფის ტიპის არაწრფივი ინტეგრო-დიფერენციალური განტოლება განივი გადაადგილების ფუნქციის მიმართ.</p>			
18	J.Peradze, Z.Tsiklauri, G.Papukashvili	The accuracy of a solution of a static beam problem http://www.viam.science.tsu.ge/conferences/mianse2015/	მათემატიკისა და ინფორმატიკის გამოყენება საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებსა და ინჟინერიაში, ი.ვეკუას

			სახ. თსუ გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტი, 11-13 ნოემერი, 2015
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>მოსხენებაში განხილულია სასაზღვრო ამოცანა კირჰოფის (Kirchhoff) ძელის არაწრფივი დიფერენციალური განტოლებისათვის. მიახლოებითი ამონახსნი წარმოდგენილია ფუნქციების წრფივი კომბინაციის სახით, რომლის კოეფიციენტები აკმაყოფილებენ გალიორკინის არაწრფივ განტოლებათა სისტემას. ამ სისტემის გარკვეული გარდაქმნის შედეგად სისტემის იაკობიანი გადაქცევა ისრისებრ მატრიცად, რაც შერმან-მორისონის (შპერმან-ორრისონ) ფორმულაზე დაყრდნობით შესაძლებელ ხდის იაკობიანისათვის შებრუნებული მატრიცის ცხადი სახით წარმოდგენას. სისტემის ამოსახსნელად გამოყენებულია ნიუტონის იტერაციული პროცესი. შეფასებულია ალგორითმის სრული ცდომილება.</p>			
19	Zviad Tsiklauri and Gaga Papukashvili	On the solution of a boundary value problem for the nonlinear dynamic beam	Second Tbilisi-Salerno workshop on modeling in mathematics. Tbilisi, March 16-18 2015
<p>ანოტაცია</p> <p>ჯ.ბოლის ცნობილი განტოლებისათვის აგებულია ამონახსნის მიახლოებითი ალგორითმი, რომელიც შეიცავს გალიორკინის მეთოდს, სიმეტრიულ სხვაობიან სქემას და იტერაციულ პროცესს. განიხილება ალგორითმის სიზუსტის საკითხი.</p>			
20	Zviad Tsiklauri	Solution of different dimensional Kirchhoff static equation	VI -international conference of the Georgian mathematical union . Batumi, July 12-16, 2015
<p>ანოტაცია</p> <p>კირხჰოფის ერთ და ორგანზომილებიანი განტოლებების ამოსახსნელად გამოყენებულია ჩიპოს ალგორითმი. განხორციელებულია კომპიუტერული გამოთვლები.</p>			
21	Z. Tsiklauri	An iterative method for a Timoshenko type dynamic beam	საქართველოს მექანიკოსთა კავშირის ყოველწლიური კონფერენცია თბილისი, 29.09-04.10.2015

ანოტაცია

განხილულია საწყის სასაზღვრო ამოცანა არაწრფივი დიფერენციალური განტოლებისათვის, რომელიც აღწერს ტიმოშენკოს ტიპის დინამური ძელის მდგომარეობას. მიახლოებითი ამონახსნის მისაღებად გამოყენებულია გალიორკინის მეთოდი, სხვაობიანი სქემა და იაკობის იტერაციული მეთოდი. შეფასებულია იტერაციული მეთოდის ცდომილება.

22	V. Tsutskiridze, L. Jikidze	On the unsteady motion of a viscous hydromagnetic fluid contained between rotating coaxial cylinders of finite length	VI International conference of the Georgian Mathematical Batumi, July 12-16, 2015. Georgia. Book of Abstracts, p. 196.
----	-----------------------------	---	--

მოსხენების ანოტაცია

შესწავლილია ბლანტი არაკუმშვადი გამტარი სითხის პულსაციური დინება ორ უსასრულო სიგრძის მქონე ბრუნავ კონცენტრულ ცილინდრებს შორის, როდესაც მოძრაობოს მართობულად მოდებულია გარეგანი ერთგვაროვანი მაგნიტური ველი. ჰანკელის გარდაქმნების გამოყენებით მიღებულია მაგნიტოჰიდროდინამიკის განტოლებათა სისტემის ამონახსნები კონკრეტულ შემთხვევებში. გამოთვლილია სითხის ფიზიკური მახასიათებლები(ხახუნის ძალა სითხეში და მილის კედლებზე, სითხის საშუალო სიჩქარე და სითხის ხარჯი).

23	L. Jikidze, V. Tsutskiridze	Unsteady rotation problem of the motion of infinite porous plate with the falling stream of the conductive fluid with account of magnetic field and heat transfer in case of variable injection velocity and electric conductivity .	საქართველოს მექანიკოსთა კავშირის VI საერთაშორისო კონფერენცია, თბილისი, საქართველო, 29 სექტემბერი-4 ოქტომბერი, 2015.
----	-----------------------------	--	---

მოსხენების ანოტაცია

მიმდევრობითი მიახლოების მეთოდით შესწავლილია სიჩქარის კომპონენტების მქონე გამტარი სითხის დამცემი ნაკადით უსასრულო ფოროვანი ფირფიტის ბრუნვის არასტაციონარული ამოცანა მაგნიტური ველის და სითბოგადაცემის გათვალისწინებით, როცა ელექტროგამტარებლობის კოეფიციენტი და გამოჟონვის სიჩქარე წარმოადგენენ ტემპერატურაზე დამოკიდებულ ფუნქციებს. დინამიკური და სითბური სასაზღვრო ფენათა სისქეების განსასაზღვრავად მიღებულია შესაბამისი

<p>დიფერენციალური განტოლოებები და ჩაწერილია მათი ზუსტი ამოხსნები ზოგიერთ კერძო შემთხვევაში, როდესაც გამოქონვის სიჩქარე იცვლება სხვადასხვა კანონით და სასაზღვრო ფენთა სისქეებს შორის არსებობს დამოკიდებულება დროის მიმართ. გამოთვლილია დინების ყველა ფიზიკური მახასიათებელი.</p>			
24	ა. კირთაძე	ზომის თვალსაზრისით უგულებელყოფადი სიმრავლეების შესახებ ა. რაზმაძის სახელობის ინსტიტუტის კონფერენცია,	14-18 დეკემბერი, 2015, თბილისი
<p>მოხსენების ანოტაცია მოხსენებაში განხილული იყო ზომის თვალსაზრისით უგულებელყოფადი სიმრავლეების თვისებები სხვადასხვა ოპერაციების მიმართ.</p>			
25	ა. კირთაძე	დინამიკური სისტემების არასეპარაბელური გაგრძელებების შესახებ	Swedish-Georgian Conference in Analysis and Dynamical Systems, 15-22 July, Tbilisi, Georgia, 2015
<p>მოხსენების ანოტაცია განხილულ იქნა არასეპარაბელური დინამიკური სისტემების თვისებები და დინამიკური სისტემების არასეპარაბელური გაგრძელებების ზოგიერთი მეთოდი.</p>			
26	Z.Kiguradze, M.Kratsashvili	On One Two-Dimensional Model Based on Maxwell System	ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ი.ვეკუას სახელობის გამო ყე ნებითი მათემატიკის ინსტიტუტის სემინარის გაფართოებული სხდომების მოხ სენე ბე ბი. 22-24 აპრილი, 2015წ., თბილისი
<p>მოხსენების ანოტაცია განხილულია ერთი ორგანზომილებიანი არაწრფივი კერძოწარმოებულებიანი ინტეგრო-დიფერენციალური განტოლება. აღნიშნული განტოლება მიღებულია მაქსველის ცნობილი სისტემის რედუცირებით ინტეგრო-დიფერენციალურ სახეზე. შესწავლილია დირიხლეს საწყის-სასაზღვრო ამოცანა ერთგვაროვანი სასაზღვრო პირობებით. გამოკვლეულია ამონახსნის ასიმპტოტური ყოფაქცევა დროითი ცვლადის უსასრულო ზრდისას. დადგენილია სტაბილიზაციის რიგი.</p>			
27	T.Jangveladze, Z.Kiguradze	On Some Partial Differential and Integro-Differential Nonlinear Models	Swedish-Georgian Conference in Analysis & Dynamical Systems,

			Georgian National Academy of Science, Tbilisi, Georgia, 15-22 July, 2015.
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>შესწავლილია მაქსველის განტოლებათა სისტემაზე დაფუძნებული ზოგიერთი არაწრფივი კერძოწარმოებულებიანი და ინტეგრო-დიფერენციალური მოდელის ერთგანზომილური ანალოგი. გამოკვლეულია შესაბამისი საწყის-სასაზღვრო ამოცანების ამონახსნების ასიმპტოტური ყოფაქცევა და მიახლოებითი ამოხსნის საკითხი.</p>			
28	Z.Kiguradze, M.Aptsiauri	On One Two-Dimensional Nonlinear Integro-Differential Equation Based on Maxwell System	VI International Conference of the GMU, Batumi, Georgia, 12-16 July, 2015.
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>შესწავლილია ელექტრომაგნიტური ველის გარემოში გავრცელების პროცესის აღმწერი ერთი არაწრფივი ორგანზომილური განტოლება. გასაშუალებული განტოლება. გამოკვლეულია შესაბამისი საწყის-სასაზღვრო ამოცანის ამონახსნის ზოგიერთი რაოდენობრივი და თვისებრივი მახასიათებელი.</p>			
29	T.Jangveladze, Z.Kiguradze, M.Kratsashvili	Asymptotic Behavior of Solution and Semi-Discrete Scheme for One Nonlinear Averaged Integro-Differential Equation With Source Term	VI International Conference of the GMU, Batumi, Georgia, 12-16 July, 2015.
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>შესწავლილია ერთი არაწრფივი გასაშუალებული წყაროს წევრიანი ინტეგრო-დიფერენციალური განტოლება. განხილულია საწყის-სასაზღვრო ამოცანა შერეული ტიპის სასაზღვრო პირობებით. აგებული და გამოკვლეულია შესაბამისი ნახევრად-დისკრეტული სქემა. დადგენილია ასევე ამონახსნის ასიმპტოტური ყოფაქცევა.</p>			
30	Sh. Tetunashvili	On some properties of sets of uniqueness of functional series	შვედურ-ქართული კონფერენცია ანალიზსა და დინამიკურ სისტემებში, თბილისი, 15-22 ივლისი, 2015
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>დადგენილია ფუნქციათა მწკრივების ერთადერთობის სიმრავლეების სტრუქტურა და მათი ზოგიერთი თვისება.</p>			
31	Sh. Tetunashvili	$\mathcal{E}$ - ერთადერთობის სისტემების შესახებ	ოსუ ანდრია რაზმაძის მათემატიკის ინსტიტუტის კონფერენცია, 14-18 დეკემბერი, 2015
<p>მოსხენების ანოტაცია</p>			

დადგენილია $\mathcal{E}$ -ერთადერთობის ჯერადი სისტემებისათვის ერთადერთობის სიმრავლეთა ზომის ზუსტი შეფასება.			
32	T.Jangveladze	On Two Systems of Nonlinear Partial Differential Equations	ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ივეკუას სახელობის გამო ყე ნებითი მათემატიკის ინსტიტუტის სემინარის გაფართოებული სხდომების მოხ სენე ბე ბი. 22–24 აპრილი, 2015წ., თბილისი
<p>მოხსენების ანოტაცია</p> <p>განხილულია ორი ტიპის არაწრფივი კერძოწარმოებულებიანი დიფერენციალური განტოლებათა სისტემა. შესწავლილია საწყის-სასაზღვრო ამოცანის ამონახსნის ზოგიერთი თვისებები და მიახლოებითი ამოხსნა.</p>			
33	T.Jangveladze	Investigation and Numerical Resolution of Two Types Nonlinear Partial Integro-Differential Models	VI International Conference of the GMU, Batumi, Georgia, 12-16 July, 2015.
<p>მოხსენების ანოტაცია</p> <p>შესწავლილია ორი ტიპის არაწრფივი კერძოწარმოებულებიანი ინტეგრალ-დიფერენციალური მოდელი. აღნიშნული მოდელები დაფუძნებულია მაქსველის ცნობილ განტოლებათა სისტემაზე, რომელიც აღწერს ელექტრომაგნიტური ველის გარემოში გავრცელების პროცესს. გამოკვლეულია როგორც შესაბამისი საწყის-სასაზღვრო ამოცანების ამონახსნების ასიმპტოტური ყოფაქცევა, ასევე მიახლოებითი ამოხსნის საკითხები.</p>			
34	G. Berikelashvili, B.Midodashvili	Solution to the third boundary value problem of elasticity theory	საქართველოს მათემატიკოსთა კავშირის VI საერთაშორისო კონფერენცია, 12 - 16 ივლისი ბათუმი, 2015.
<p>მოხსენების ანოტაცია</p> <p>მართკუთხა არეში განხილულია სტატიკური დრეკადობის თეორიის მესამე (ხისტი კონტაქტის) სასაზღვრო ამოცანა. პირველ საფეხურზე ვხსნით $L_n U = \varphi$ მეორე რიგის სიზუსტის სხვაობიან სქემას. მიღებული U ამონახსნის გამოყენებით გამოითვლება გარკვეული მაკორექტირებელი $R_n U$ შესაკრები და იგივე ბადეზე ვხსნით $L_n \tilde{U} = \varphi + R_n U$ სქემას. დამტკიცებულია კორექტირებული სქემის კრებალობა $O(h^m)$ სიჩქარით, თუ დიფერენციალური ამოცანის ამონახსნი მიეკუთვნება $m \in (2, 4]$ მანვენებლიან სობოლევ-</p>			

სლობოდეციის სივრცეს.			
35	G. Berikelashvili	Convergence analysis of difference Schemes for generalized Benjamin-Bona-Mahony-Burgers equation	International Workshop on the Qualitative Theory of Differential Equations (QUALITDE – 2015, December 27 - 29, 2014, Tbilisi)
<p>ანოტაცია</p> <p>განზოგადებული ბენჯამინ-ბონა-მაჰონი-ბურგერის არაწრფივი განტოლებისათვის დასმული საწყის-სასაზღვრო ამოცანის ამოსახსნელად შემოთავაზებულია სასრულ სხვაობიანი სქემა. დამტკიცებულია სქემის ცალსახად ამოხსნადობა და აბსოლუტური მდგრადობა, აგრეთვე $k-1$ რიგით კრებადობა, როცა დიფერენციალური ამოცანის ამონახსნი მიეკუთვნება $k \in (1, 3]$ მახვენებლიან სობოლევ-სლობოდეციის სივრცეს.</p>			
36	G.Pantsulaia	Description of the Structure of Uniformly Distributed Sequences on $[-1/2; 1/2]$ from the Point of View of Shyness	VI Annual International Conference of the Georgian Mathematical Union, July 12 – 16, 2015 Batumi(Georgia)
<p>ანოტაცია</p> <p>$[-1/2, 1/2]$ ინტერვალზე უნიფორმულად განაწილებული მიმდევრობების სტრუქტურის აღწერა იამასაკის λ ზომის ტერმინებში შესწავლილი იყო [G.Pantsulaia, On Uniformly Distributed Sequences on $[-1/2, 1/2]$, Georg. Inter. J. Sci. Tech., 4(3) (2013), 21--27] ნაშრომში და ნახვენები იყო რომ R^∞ სივრცის λ-თითქმის ყველა ელემენტი არის უნიფორმულად განაწილებული $[-1/2, 1/2]$ ინტერვალზე. იგივე სტრუქტურა შესწავლილია ჰაარის ნულ სიმრავლის თვალსაზრისით და დადგენილია, რომ ის წარმოადგენს ჰაარის ნულ სიმრავლეს R^∞ სივრცეში. ასევე ნახვენებია, რომ სოლოვის მოდელში, $[-1/2, 1/2]$ ინტერვალზე უნიფორმულად (მოდულით 1) განაწილებული მიმდევრობები წარმოადგენენ ჰაარის ნულ სიმრავლის დამატებას R^∞ სივრცეში.</p>			
37	M. Kintsurashvili, G.Pantsulaia	Monte-carlo algorithms for computations of infinite-dimensional Riemann integrals with respect to product measures in R^∞	VI Annual International Conference of the Georgian Mathematical Union, July 12 – 16, 2015 Batumi(Georgia)
<p>ანოტაცია</p> <p>შემოდებულია R^∞ სივრცეზე განსაზღვრული ნამდვილ-მნიშვნელობიანი ფუნქციებისათვის ნამრავლი ზომების მიმართ რიმანის აზრით ინტეგრებადობის ცნება და მოცემულია ზოგიერთი საკმარისი პირობა რომელიც უზრუნველყოფს R^∞ სივრცეზე განსაზღვრული ნამდვილ-მნიშვნელობიანი ფუნქციებისათვის რიმანის აზრით ინტეგრებადობას. ასეთი ფუნქციებისათვის შემუშავებულია ალგორითმი რომელიც ვეილის თეორემის უსასრულო-განზომილებიანი ვერსიის საშუალებით განსაზღვრული სპეციალური ჯამების საშუალებით იძლევა მათი რიმანის ინტეგრალის (ნამრავლი ზომების მიმართ) აპროქსიმაციის საშუალებას.</p>			

38	G. Pantsulaia	On Dynamical Systems in a Polish Group	SWEDISH-GEORGIAN CONFERENCE IN ANALYSIS AND DYNAMICAL SYSTEMS, 15-22 July, Tbilisi, Georgia
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>შემუშავებულია მიდგომა რომელიც იძლევა საშუალებას ნებისმიერი კონტინუუმის სიმძლავრის სიმრავლე აღჭურვით პოლონური ჯგუფის სტრუქტურით და ორმხრივად ინვარიანტული ჰაარის ზომით. ეს მიდგომა იძლევა საშუალებას დადებითად გავცეთ პასუხი მალეკის (2012) შეკითხვაზე შეიძლება თუ არა რომ ორ განსხვავებულ ლის ჯგუფს ჰქონდეს ერთი და იგივე ჰაარის ზომა. ნაჩვენებია ასევე, რომ არაატომური ბორელის ალბათური ზომით აღჭურვილ პოლონურ სივრცეზე შესაძლებელია ისეთი ჯგუფური ოპერაციის შემოღება, რომ აღნიშნული ჯგუფისათვის მოცემული ზომა წარმოადგენდეს ჰაარის ალბათურ ზომას.</p>			
39	G. Pantsulaia	<i>Under Collatz conjecture the Collatz mapping has no an asymptotic mixing property (mod 3)</i>	Seminar of I.Vekua Institute of Applied Mathematics, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi (Georgia), March 4 , 2015
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>მარკოვის ერთგვაროვანი ჯაჭვების თვისებების გამოყენებით გამოთვლილია ბანახის ზომა იმ ნატურალური რიცხვებისა, რომლებიც კოლატის მოძრაობისას n-ნაბიჯის შემდეგ ხვდებიან ლუწ ნატურალურ რიცხვთა სიმრავლეში. როგორც შედეგი მიღებულია, რომ კოლატის ყველა მიმდევრობების n-ური კოორდინატების სიმრავლეში ლუწი რიცხვების განაწილების ფართობითი სიხშირე ტოლია $\frac{2}{3} + \frac{(-1)^{n+1}}{3 \times 2^{n+1}}$ რიცხვის. ნაჩვენებია, რომ ანალოგიური რიცხვითი მახასიათებლები $3m + 1$ სახის რიცხვებისათვის $\frac{3}{5} + \frac{(-1)^{n+1}}{15 \times 2^{2(n-1)}}$ რიცხვის ტოლია. ამ ფორმულების გამოყენებით დამტკიცებულია, რომ კოლატის ასახვას არ გააჩნია ასიმპტოტური აღრევის თვისება (mod 3). აგებულია მაგალითი ნატურალურ რიცხვთა დეკარტულ კვადრატზე განსაზღვრული ნამდვილ-მნიშვნელობიანი ისეთი ფუნქციისა, რომლისთვისაც ბანახის ზომის მიმართ განმეორებითი ინტეგრალების ტოლობა იწვევს, რომ კოლატის ჰიპოთეზა არაა მართებული. ნაჩვენებია ასევე, რომ კოლატის ჰიპოთეზა არაა მართებული სუპერ-ნატურალური რიცხვებისათვის</p>			
40	Gogi Pantsulaia	Infinite-Dimensional Monte-Carlo Integration	Applications of Mathematics and Informatics in Natural Sciences and Engineering, Tbilisi Scientific Festival, 11-

			13 November, 2015, Tbilisi
ანოტაცია			
R^∞ სივრცის უსასრულო-განზომილებიანი მართკუთხედის სასრულ ქვესივრცეებზე ზრდადი უნიფორმულად განაწილებული მიმდევრობების თვისებების გამოყენებით დაფუძნებულია უსასრულო-განზომილებიანი მონტე-კარლოს ინტეგრირება და მიღებულია უსასრულო-განზომილებიანი გაძლიერებული კანონის ტიპის თეორემები.			

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის დასახელება, ჩატარების დრო და ადგილი
1	J.Gwinner, D. Natroshvili,	Coupled Contact Problems in Piezoelectricity – Mathematical Modelling and Boundary Element Approximation of Higher Order	VI International Conference on Coupled Problems in Science and Engineering, COUPLED PROBLEMS 2015, May 18-20, 2015, Venice, Italy
მომხსენების ანოტაცია			
<p>მომხსენებაში განხილულია დრეკადობის თეორიის სამგანზომილებიანი უნილატერალური საკონტაქტო ამოცანები პიეზოელექტრული სხეულებისათვის ხახუნის გათვალისწინებით. აქ ჩვენ განვაზოგადებთ [1] ნაშრომში განხილულ წრფივ მოდელს პიეზოელექტრული სხეულებისათვის და მიღებული არაწრფივი მოდელისათვის გამოვიყენებთ პოტენციალთა მეთოდს, რომელიც დამუშავებული იყო [2] ნაშრომში კემიტროპული სხეულებისათვის. ამ მიდგომით ჩვენი ამოცანა დაიყვანება სასაზღვრო ვარიაციულ უტოლობაზე. ნაჩვენებია ამოცანების სუსტი ამონახსნების ერთადერთობისა და არსებობის თეორემები. დამტკიცებულია ამონახსნის უწყვეტად დამოკიდებულება ამოცანის მონაცემებზე და ხახუნის კოეფიციენტზე. იმ შემთხვევაში, როდესაც სხეული არ არის ჩამაგრებული საზღვრის რაიმე ნაწილის გასწვრივ და განიცდის მხოლოდ ძალების ზემოქმედებას, დადგენილია ამოცანის ამოხსნადობის აუცილებელი და საკმარისი პირობები, რომლებიც ცხადი სახითაა ამოწერილი. თეორიული გაანალიზების შემდეგ, ჩვენ ვსწავლობთ ამონახსნების მიახლოებითი რიხვითი გამოთვლის მეთოდებს. ჩვენ ვიყენებთ მაღალი რიგის სასრულ ელემენტთა მეთოდს საზღვარზე მოცემული ვარიაციული უტოლობის ამოხსნისად. აქ ჩვენ ვექტორული შემთხვევისათვის განვაზოგადებთ [3] ნაშრომში საკალარული შემთხვევისათვის დამუშავებულ მიდგომას.</p>			
2	D. Natroshvili	Acoustic scattering by inhomogeneous anisotropic obstacle: Boundary-domain integral equation approach.	The 12-th International Conference on Mathematical and Numerical Aspects of Wave Propagation 2015, 20-24 July, Karlsruhe, Germany

<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>ნაშრომში განხილულია აკუსტიკური ტალღების გაბნევის მათემატიკური ამოცანები, როდესაც ამრეკლავი წინაღობა წარმოდგენს ანიზოტროპულ არაერთგვაროვან გარემოს. განხილულია შემთხვევა, როდესაც ფიზიკური პარამეტრები წყვეტილია ერთგვაროვანი და არერთგვაროვანი ნაწილების გამყოფ ზედაპირზე. ამოცანები შესწავლილია ახლად დამუშავებული სასაზღვრო-სივრცული ლოკალიზებული განტოლებებზე ბის თეორიის გამოყენებით, რომე ლიც დაფუძნებულია ლოკალიზებული პარამეტრიკ სის საშუალებითაგებული განზოგადებული პოტენციალებისა და მათი შესაბამისი ინტეგრალური და ფსევდოდოფერენციალური ოპერატორების თვისებებზე. დამტკიცებულია შესაბამისი ტრანსმისიის ამოცანების ამონახსნთა არსებობისა და ერთადერთობის თეორემები რხევის პარამეტრის ნებისმიერი მნიშვნელობისათვის.</p>			
3	A.Meskhi	One-sided operators in grand variable exponent Lebesgue spaces	Joint International Meeting of the American, European and Portuguese Mathematical Societies, June 10-13, 2015, Porto, Portugal.
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>მიღებულია ცალმხრივი ინტეგრალური ოპერატორების (ცალმხრივი მასიმალური, სინგულარული და წილადური ინტეგრალები) შემოსაზღვრულობა დაზუსტებულ ცვლადმაჩვენებლიანი გრანდ ლებევის სივრცეებში იმ შემთხვევაში, როცა სივრცის მაჩვენებელი აკმაყოფილებს ცალმხრივ ლოგარითმულ პირობას (ცალმხრივი სუსტი ლიფშიცის პირობას), რომელიც უფრო სუსტია ვიდრე დინი-ლიშიცის პირობა.</p>			
4	ნ. შავლაყაძე	The boundary value contact problems of electroelasticity for piezo-elastic half space with elastic inclusion.	Proceedings of IV International Conference "Topical problems of continuum mechanics". 21-26 სექტემბერი, 2015, სომხეთი , ცახკაძორი
<p>მოსხენებათა ანოტაციები</p> <p>განხილულია მექანიკური და ელექტრული ველების მოძებნის ამოცანები ცვლადი სიხისტის დრეკადი ჩართვის და გვირაბის ტიპის ბზარის მქონე პიეზო-ელექტრულ ნახევარსივრცეში. ჩართვაზე მოქმედებს მუდმივი ინტენსივობის დატვირთვა, ბზარის საზღვარზე კი ნორმალური წნევა. ანალიზურ ფუნქციათა თეორიის მეთოდების გამოყენებით ამოცანა დაიყვანება სინგულარულ ინტეგრალ-დიფერენციალურ განტოლებებზე სასრული ინტერვალის გასწვრივ. ინტეგრალური გარდაქმნის გამოყენებით მიიღება რიმანის ამოცანა, რომლის ამონახსნი წარმოიდგინება ცხადი სახით. განისაზღვრება ტანგენციალური საკონტაქტო ძაბვა საკონტაქტო წირის გასწვრივ და დადგენილია საკონტაქტო ძაბვის ყოფაქცევა სინგულარული წერტილების მიდამოებში.</p>			
5	A. Kirtadze	ადიტიური ფუნქციების ზოგიერთი ზომადობის თვისების შესახებ	43th Winter school in abstract analysis, 10-17 january, Prague, 2015, Czech

			Peublic
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>მოსხენებაში განხილული იყო ადიტიური ფუნქციების ზომადობის თვისებები. კერძოდ, დადგენილ იქნა, რომ არსებობენ ზომათა გარკვეული კლასების მიმართ აბსოლუტურად არაზომადი ადიტიური ფუნქციები. აგრეთვე, მოყვანილ იქნა ზომის გაგრძელების ამოცანა, სადაც არსებით როლს თამაშობს მასიური გრაფიკის მქონე ფუნქციები.</p>			
6	A. Kirtadze	მოცულობის ტიპის ფუნქციონალები ევკლიდეს გეომეტრიაში	12th International Conference on Geometry and Applications, 1-6 September, Varna, Bulgaria, 2015.
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>მოსხენებაში განხილული იყო მოცულობის ტიპის ფუნქციონალების თვისებები ზომის თეორიის თვალსაზრისით.</p>			
7	T.Jangveladze, Z.Kiguradze, M.Kratsashvili	One Nonlinear Model Based on Maxwell System	39th Annual SIAM Southeastern Atlantic Section Conference (SIAM SEAS 2015). University of Alabama in Birmingham, Birmingham, Alabama, USA, March 20-22, 2015
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>გამოკვლეულია მაქსველის განტოლებათა სისტემაზე დაფუძნებული გარემოში ელექტრომაგნიტური ველის დიფუზიის პროცესის აღმწერი მოდელი. შესწავლილია შესაბამისი საწყის-სასაზღვრო ამოცანების ამონახსნების ასიმპტოტური ყოფაქცევა დროითი ცვლადის უსასრულოდ ზრდისას.</p>			
8	T.Jangveladze, Z.Kiguradze, G. Asanishvili, G.Jangveladze	On One System of Nonlinear Multidimensional Partial Differential Equations	39th Annual SIAM Southeastern Atlantic Section Conference (SIAM SEAS 2015). University of Alabama in Birmingham, Birmingham, Alabama, USA, March 20-22, 2015
9	T.Jangveladze	On Two Nonlinear Partial Integro-Differential Models	4 th International Conference on Applied and Computational Mathematics (ICACM'15). Plenary Lecture. Seoul, Korea, September 5-7, 2015
<p>მოსხენების ანოტაცია</p> <p>ელექტრომაგნიტური ველის დიფუზიის პროცესის აღმწერი ორი კერძოწარმოებულებიანი ინ-ტეგრო-დიფერენციალური მოდელისათვის განხილულია შესაბამისი საწყის-სა საზღვრო ამოცანების ამონახსნების ასიმპტოტური ყოფაქცევა დროითი ცვლადის უსასრულოდ ზრდისას. აგებული და შესწავლილია შესაბამისი დისკრეტული</p>			

ანალოგები. ჩატა რე ბულია მრავალი რიცხვითი ექსპერიმენტი. მოყვანილია შედეგების გრაფიკული ილუსტრაციები და მათი ანალიზი.

10	G. Pantsulaia	On some applications of Haar ambivalents in mathematical statistics	The 43th Winter School in Abstract Analysis , Svratka , Czech, January 10 - 17, 2015
----	---------------	---	--

ანოტაცია

ბალკა, ბუკოლიჩისა და ელექემის მიერ 2012 წელს შემოტანილი ჰაარის ემბივალენტის გამოყენებით ინვარიანტული მეტრიკით აღჭურვილ პოლონურ არალოკალურად-კომპაქტურ პოლონურ ჯგუფებზე აგებულია არსებითად ახალი კლასი სტატისტიკური სტრუქტურების რომელთაც გააჩნიათ უცნობი პარამეტრის ობიექტური და ძლიერად ობიექტური ძალდებული შეფასებები. აგებულია სუსტად განცალკევებული სტატისტიკური სტრუქტურის ისეთი მაგალითი, რომლისთვისაც ძალდებული შეფასების არსებობის საკითხი გადაუჭრელია (ZF) & (DC) აქსიომათა სისტემაში. აგებულია ობიექტური და ძლიერად ობიექტური ძალდებული შეფასებების მქონე სტატისტიკური სტრუქტურების მაგალითები კომპაქტურ პოლონურ ჯგუფში.

უცხოეთის სამეცნიერო/სასწავლო დაწესებულებებთან თანამშრომლობა:

დავით ნატროშვილი:

ა) სამეცნიერო თანამშრომლობა ლონდონის ბრუნელის უნივერსიტეტთან (მათემატიკის

დეპარტამენტი, პროფესორი სერგეი მიხაილოვი).

2015 წლის 1 ივნისიდან 30 სექტემბრის ჩათვლით ერთობლივი სამეცნიერო მუშაობის

ჩასატარებლად მივლინებით ვიმყოფებოდი ლონდონის ბრუნელის უნივერსიტეტში ბრიტანული სამეცნიერო გრანტის დაფინანსებით EPSRC (Engineering and Physical Sciences

Research Council), UK EP/M013545/1

ბ) სამეცნიერო თანამშრომლობა მიუნხენის ბუნდესვერის უნივერსიტეტთან (მათემატიკის დეპარტამენტი, პროფესორი იოახიმ გვინერი).

გ) სამეცნიერო თანამშრომლობა ათენის უნივერსიტეტთან (მათემატიკის დეპარტამენტი, პროფესორი იოანის სტრატისი, ქრისტოს ათანასიადისი).

დ) 543868-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS -JPCR, MathGeAr ტემპუსის საგრანტო პროექტის მონაწილე საქართველოს უნივერსიტეტების კოორდინატორი და პროექტის საკოორდინაციო საბჭოს წევრი. (სტუ, საქართველოს უნივერსიტეტი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, აკაკი წერეთლის სახელობის ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი)

ე) სასწავლო მეთოდური თანამშრომლობა ტემპუსის პროექტის ფარგლებში (543868-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS -JPCR, MathGeAr):

- საარბრუკენის უნივერსიტეტთან (გერმანია)
- ლიონის უნივერსიტეტთან (საფრანგეთი)
- ტამპერეს ტექნოლოგიურ უნივერსიტეტთან (ფინეთი)

ვ) საუნივერსიტეტო საგანმანათლებლო პროგრამებთან დაკავშირებული მივლინებები ტემპუსის პროექტის ფარგლებში (543868-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS -JPCR, MathGeAr):

- ტამპერეს ტექნოლოგიური უნივერსიტეტში (ფინეთი) – იანვარი 2015
- ლიონის უნივერსიტეტში (საფრანგეთი) – მარტი, 2015
- ერენის საინჟინრო სახელმწიფო უნივერსიტეტში – აპრილი, 2015
- საარბრუკენის უნივერსიტეტში (გერმანია) – ივლისი, 2015
- საარბრუკენის უნივერსიტეტში (გერმანია) – დეკემბერი, 2015

აღექსანდრე მესხი:

ა) სამეცნიერო თანამშრომლობა პოზნანის (პოლონეთი) ადამ მიცკევიჩის უნივერსიტეტთან (მათემატიკისა და კომპიუტერულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, პროფესორი მიეჩისლავ მასტილო). პროფესორი მასტილო 2015 წლის ივლისში იმყოფებოდა სტუმრად თბილისში, რომელთანაც ერთად ვიმუშავეთ თანამედროვე ჰარმონიული ანალიზის ზოგიერთ ღია ამოცანაზე.

ბ) სამეცნიერო თანამშრომლობა ალგარვეს (პორტუგალია) უნივერსიტეტთან (პროფესორი სტეფან სამკო). პროფესორ სამკოსთან თანაავტორობით მომზადდა მონოგრაფია ორ ტომად, რომელიც 2016 წელს გამოქვეყნდება.

გ) სამეცნიერო თანამშრომლობა Ponticia Universidad Javeriana (კოლუმბია) (პროფესორი ჰუმბერტო რაფეირო). ჩართული ვარ პოსტდოქტორანტურის პროგრამაში "Study of boundedness of some operators in generalized Morrey spaces" (კონტრაქტის ნომერი: DPE-040-15 and ID-PRJ: 6576), Pontificia Universidad Javeriana, რაც გამოიხატება პოსტდოქტორანტ

მ. ა. ზაიგუმის თანახელმძღვანელობაში კ. რაფეიროსთან ერთად

ნუგზარ შავლაყაძე:

ა) სამეცნიერო თანამშრომლობა ლუიზიანას სახელმწიფო უნივერსიტეტთან (მათემატიკის დეპარტამენტის პროფესორი ი. ანტიპოვი).

ბ) სამეცნიერო თანამშრომლობა სომხეთის მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მექანიკის ინსტიტუტთან (პროფესორი ა. სააკიანი, პროფესორი ვ. აკოპიანი)

ზურაბ კიდურაძე:

1. სამეცნიერო თანამშრომლობა მისურის ტექნოლოგიების უნივერსიტეტთან (როლა, აშშ, ელექტრომაგნიტური თავსებადობის ლაბორატორია, პროფესორები ჯეიმს დრეენიაკი, მიხეილ წიკლაური).

2. სამეცნიერო თანამშრომლობა ჩეხეთის აკადემიის მათემატიკის ინსტიტუტთან (ბრნო, ჩეხეთის რესპუბლიკა, პროფესორი ალექსანდრე ლომთათიძე).
3. სამეცნიერო თანამშრომლობა პიერ და მარი კიურის უნივერსიტეტთან (პარიზი, საფრანგეთი, ჟაკ-ლუი ლიონსის ლაბორატორია, პროფესორები ფედერიკ შექტი, ოლივერ პირონაუ).
4. სამხედრო-საზღვაო სადოქტორო სკოლა (მონტერეი, აშშ, გამოყენებითი მათემატიკის დეპარტამენტი, პროფესორი ბენი ნეტა).

თემურ ჯანგველაძე:

- ა) სამეცნიერო თანამშრომლობა სამხედრო-საზღვაო სადოქტორო სკოლასთან ან (მონტერეი, აშშ, გამოყენებითი მათემატიკის დეპარტამენტი, პროფესორი ბენი ნეტა).
- ბ) სამეცნიერო თანამშრომლობა პიერ და მარი კიურის სახელობის უნივერსიტეტთან (პარიზი, საფრანგეთი, ჟაკ-ლუი ლიონსის ლაბორატორია, პროფესორები: ფედერიკ შექტი, ოლივერ პირონაუ).
- გ) სამეცნიერო თანამშრომლობა იოჰან კეპლერის სახელობის უნივერსიტეტთან (ლინცი, ავსტრია, მათემატიკის დეპარტამენტი, პროფესორი თეიმურაზ კუცია).
- დ) სამეცნიერო თანამშრომლობა მისურის ტექნოლოგიების უნივერსიტეტთან (როლ ა, აშშ, ელექტრომაგნიტური თავსებადობის ლაბორატორია, პროფესორები: ჯეიმს დ რენიაკი, მიხეილ წიკლ აური).

გივი ბერიკელაშვილი

სამეცნიერო თანამშრომლობა ჯორჯ ვაშინგტონის უნივერსიტეტთან (Murli M. Gupta, Professor of Mathematics in the Columbian College of Arts and Sciences at George Washington University in Washington, DC).

სასწავლო პროცესთან კავშირი 2015 წლის მანძილზე (დოქტორანტურა, მაგისტრატურა, ლექციების კურსები):

დავით ნატროშვილი:

- ა) საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში მათემატიკის დეპარტამენტში ეხელმძღვანელობდი 1 დოქტორანტის სამეცნიერო მუშაობას: გელა მანელიძე.
- ბ) აგრარული ფაკულტეტის სტუდენტებისათვის ქართულ-ამერიკული ერთობლივი პროგრამის ფარგლებში ჩემი რედაქტორობით ავტორთა ჯგუფთან ერთად (პროფესორები

შოთა ზაზაშვილი, გივი ბერიკელაშვილი, თეიმურაზ ალიაშვილი) ლექციების კურსად მომზადდა შემდეგი წიგნების ქართული თარგმანები

1. S.B. Vardeman, J.M. Jobe, Basic Engineering Data Collection and Analysis. Duxbury, 2001.
2. S.C. Chapra, R.P. Canale, Numerical Methods for Engineers, Sixth Edition, McGraw Hill, 2010.
3. R.K. Nagle, E.B. Saff, A.D. Snider, Fundamentals of Differential Equations, Eighth Edition, Pearson, Addison-Wisley, 2012.
4. A. Agresti, C. Franklin, Statistics: The Art and Science of Learning from Data, Third Edition, Pearson, 2013.
5. G.B. Thomas, M.D. Weir, J. Hass, Thomas' Calculus, Early transcendental, Twelfth Edition, Addison-Wesley, 2010.
6. S.T.Tan, Applied Calculus for the Managerial, Life, and Social Sciences, Eighth Edition, Brooks/Cole, Cengage Learning, 2011.

ალექსანდრე მესხი:

საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში, ინფორმატიკისა და მართვის სისტემების ფაკულტეტზე ვხელმძღვანელობ სამ მაგისტრანტს.

ვახტანგ პაატაშვილი:

საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში, ინფორმატიკისა და მართვის სისტემების ფაკულტეტზე ვხელმძღვანელობ ორ მაგისტრანტს: გვანცა გვარამაძესა და ნინო ნინიძეს.

ლევან გიორგაშვილი

ვარ ხელმძღვანელი მესამე კურსის დოქტორანტ დავით მეტრეველის.

ნუგზარ შავლაყაძე

საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში, მათემატიკის დეპარტამენტში ვხელმძღვანელობ 2 მაგისტრანტს.

ალექსი კირთაძე

საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტის მათემატიკის დეპარტამენტში:

- ა) თამარ ქასრაშვილმა დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია (ხელმძღვანელი: ა. ხარაზიშვილი, ა.კირთაძე).
- ბ) ვხელმძღვანელობ 2 დოქტორანტს: რუსუდან ჩართოლანი; ნინო რუსიაშვილი.
- გ) ვხელმძღვანელობ მეორე წლის მაგისტრანტს: ირინე ცუცქვირიძე.
- დ) ვარ ახალგაზრდა მეცნიერთა საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული თენგიზ ტეტუნაშვილის მენტორი.

ზურაბ კიდურაძე

1. საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში მათემატიკის დეპარტამენტში ვხელმძღვანელობ 1 დოქტორანტის სამეცნიერო მუშაობას: მაია აფციაური.

2. ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მათემატიკის დეპარტამენტში ვხელმძღვანელობ 1 დოქტორანტის სამეცნიერო მუშაობას: მაია ნიკოლიშვილი.
3. სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მათემატიკისა და კომპიუტერულ მეცნიერებათა ფაკულტეტზე ვხელმძღვანელობ 1 დოქტორანტის სამეცნიერო მუშაობას: ბესიკ ტაბატაძე.
4. სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მათემატიკისა და კომპიუტერულ მეცნიერებათა ფაკულტეტზე ვხელმძღვანელობდი დოქტორანტ მიხეილ გაგოშიძეს, რომელმაც 2015 წლის 23 ივლისს დაიცვა დისერტაცია.

თემურ ჯანგველაძე

1. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის მათემატიკის დეპარტამენტში ვხელმძღვანელობ 3 დოქტორანტის სამეცნიერო მუშაობას: მაია აფციაური, ციცილო კაცაძე, კახაბერ შენგელია.
2. ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზუსტ და საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტზე ვხელმძღვანელობ 1 დოქტორანტის სამეცნიერო მუშაობას: მაია ნიკოლიშვილი.
3. სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მათემატიკისა და კომპიუტერულ მეცნიერებათა ფაკულტეტზე ვხელმძღვანელობ 2 დოქტორანტის სამეცნიერო მუშაობას: ბესიკ ტაბატაძე, მაია კრაწაშვილი.
4. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის მათემატიკის დეპარტამენტში ვხელმძღვანელობ 2 მაგისტრანტის მუშაობას: ლევან გაბაძე, ირაკლი კვარაცხელია.
5. სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მათემატიკისა და კომპიუტერულ მეცნიერებათა ფაკულტეტზე ვხელმძღვანელობდი დოქტორანტ მიხეილ გაგოშიძეს, რომელმაც 2015 წლის 23 ივლისს დაიცვა დისერტაცია.

ეკონომიკური ინფორმაციის დეპარტამენტი

- * სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – პროფესორი ნოდარ ლომინაძე;
- * სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

№	გვარი, სახელი	თანამდებობა
1	ბახტაძე თენგიზ ოთარის ძე	პროფესორი
2	ბოსიკაშვილი ზურაბ ვლადიმერის ძე	პროფესორი
3	გაბელაია აკაკი გალაქტიონის ძე	პროფესორი

4	გონიტაშვილი ლალი ირაკლის ას	პორფესორი
5	თევდორაძე მედეა თენგიზის ას	პორფესორი
6	კაიშაური თინათინ ვიქტორის ას	პორფესორი
7	კაპანაძე დავით შოთას ძე	პორფესორი
8	კობიაშვილი ანა ალექსის ას	პორფესორი
9	ლომინაძე ნოდარ ნიკოლოზის ძე	პორფესორი
10	ლომინაძე თამარ ნოდარის ას	პორფესორი
11	ცირამუა ზაზა გივის ძე	პორფესორი
12	ადამია ვლადიმერ ბიჭიკოს ძე	ასოც. პროფ.
13	ასათიანი თამარ მურმანის ას	ასოც. პროფ.
14	ბეჟანიშვილი ლოლიტა გაროლდის ას	ასოც. პროფ.
15	ლობჯანიძე ლილი თენგიზის ას	ასოც. პროფ.
16	ლოლაშვილი ნინო შალვას ას	ასოც. პროფ.
17	მდინარაძე ქეთევან ლევანის ას	ასოც. პროფ.
18	ნაჭყებია მზიანა დავითის ას	ასოც. პროფ.
19	ჟვანია თალიკო გენადის ას	ასოც. პროფ.
20	ჩიკაშუა ეკატერინე ანზორის ას	ასოც. პროფ.
21	პაპიაშვილი რუსუდან გიორგის ას	ასისტ. პროფ.
22	ოკუჯავა შორენა რეზოს ას	ასისტ. პროფ.
23	გიაშვილი ია ოთარის ას	ასისტ. პროფ.
24	წიკლაური ნინო ლავრენტის ას	ასისტ. პროფ.

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	რ.ქუთათელაძე, ა.კობიაშვილი	ბიზნეს კომუნიკაცია	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი, 2015	184
ანოტაცია				
<p>სახელმძღვანელოში განხილულია ეფექტური ბიზნეს-კომუნიკაციის აგების ძირითადი პრინციპები; რუტინული, პოზიტიური და ნეგატიური ბიზნეს-კორესპონდენციის წარმოების თავისებურებები; ბიზნეს-კომუნიკაციის სწორად დაგეგმვის, მომზადებისა და წარმოების საკითხები; ანგარიშებისა და წინადადებების მომზადების წესები; კარიერული წინსვლისთვის აუცილებელი რეზიუმეს მომზადებისა და სამსახურში აყვანასთან დაკავშირებული გასაუბრების სათანადოდ წარმართვის გზები; კულტურათშორისი ურთიერთობების თავისებურებები დღევანდელ გლობალურ სამყაროში.</p> <p>სახელმძღვანელო განკუთვნილია ტექნიკური უნივერსიტეტის როგორც ბაკალავრიატის, ისე მაგისტრატურისა და დოქტორანტურის სტუდენტებისა და ბიზნეს-კომუნიკაციით დაინტერესებული ნებისმიერი პირისთვის.</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	Ana Kobiashvili, Davit Chikovani, Madhat Medani Mousa,	Peculiarities of Semantic Nets in Control Systems. Journal of Technical Science &	Volume 4, Issue 1, May.	Tbilisi, International Black Sea	4

	Cabir Erguen.	Technologies.		University, 2015	
2	რ.ქუთათელაძე, ა.კობიაშვილი, ქ. ქუთათელაძე	დიალოგის მართვა კოოპერაციული ცოდნის გამოყენებით	№1(495)	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, შრომების კრებული, თბილისი, 2015	8
3	თ. ჟვანია, ა. კობიაშვილი	ელექტრონული სწავლება, როგორც თანამედროვე სამართლებრივი ტრენდი	№5	გურამ თავართქილაძის სასწავლო უნივერსიტეტის სამეცნიერო შრომთა კრებული, თბილისი, 2015	5
4	М. Начкебия	Поиск объектов на площади / Georgian Engineering News	№3, 2015	Тбилиси, ГТУ	6
5	Дж. Гиоргобиани, Н. Цискаришвили, М. Начкебия	Модели плоских задач опти- мального поиска объектов. Труды международной науч- ной конференций “Информа- ционные и компьютерные технологии, Моделирование, Управление”	2015	Тбилиси, ГТУ	4

1. სტატიაში წარმოდგენილია რთული კომპლექსური ტექნოლოგიური ობიექტების მართვის სისტემების ძირითადი ფუნქციები. განხილულია რთულ ობიექტებში ინფორმაციის სემანტიკური ქსელების საშუალებით წარმოდგენის მეთოდი. გაანალიზებულია იმ ამოცანათა დიაპაზონი, რომლებიც უნდა იქნეს გადაჭრილი მართვის სისტემების დიზაინის პროცესში. განსაზღვრულია ცოდნის წარმოდგენის ფორმალიზმი და დამუშავებულია ამ ფორმალიზმში დედუქციური დასკვნების მიღების პროცედურები და საკომუნიკაციო საშუალებები. წარმოდგენილია სემანტიკურ ქსელებზე დედუქციური დასკვნების მიღების ალგორითმი.

2. წარმოდგენილია დიალოგის მართვის მოდელი ცოდნაზე დაფუძნებულ სისტემებში. ნაჩვენებია დიალოგის მონაწილეებს შორის ურთიერთგაგების მხარდამჭერი გზები. აღწერილია დიალოგის გამონათქვამების იდენტიფიკაციისა და შემოსაზღვრის საშუალებები. ილუსტრირებულია დიალოგის აგების ხერხები. სტატიაშიექსპერტულ სისტემებში კოოპერაციული ცოდნის გამოყენების ძირითადი კონცეფციები, რომლებიც უზრუნველყოფს დიალოგის ეფექტურ მართვას.

3. სტატიაში წარმოდგენილია ელექტრონული სწავლების დადებითი და უარყოფითი

მხარეები. სტატია გვაცნობს ელექტრონულ სწავლებას, როგორც თანამედროვე საგანმანათლებლო საშუალებას, რომელიც გულისხმობს თვითმორტივაციას, კომუნიკაციას, ქმედითუნარიანობასა და ტექნოლოგიის უახლეს მიღწევებს. სტატიაში მოკლედაა წარმოდგენილი მსოფლიოში ელექტრონული სწავლების ზოგადი მდგომარეობა. მასში ასევე გამოკვლეულია ელექტრონული სწავლების გამოყენების თავისებურებები უმაღლეს და საშუალო საგანმანათლებლო დაწესებულებებში და შემოთავაზებულია რამდენიმე რეკომენდაცია სწავლების ამ ფორმის წარმატებული გამოყენებისათვის. სტატიაში ჩატარებულია ელექტრონული სწავლების ზეგავლენის ანალიზი ტრადიციულ საგანმანათლებლო ინსტიტუტებზე. სტატიაში შემოთავაზებულია ელექტრონული სასწავლო პროდუქტის შექმნის მომხმარებლის მიმართ ცენტრირებული დიზაინის მეთოდი, როგორც ცნობილი და აპრობირებული ხერხი და ნაჩვენებია მისი უპირატესობები.

4. სტატიაში განხილულია ობიექტის მოცემულ რაიონში ძებნის ამოცანას ხვადასხვა საძიებოსი ტუაციაში. განხილულია ორი შემთხვევა: როცა საძიებო რესურსი შედგება უხმაურ საშუალებებისაგან, რომელთაგან თავის არიდება ობიექტს არ ძალუძს, და მეორე, როცა საძიებო რესურსში არის ე.წ. ხმაურიანი ძალები. შესაბამისად, შედგენილია ორი მათემატიკური მოდელი ობიექტის აღმოჩენისათვის ძებნის ოპტიმიზაციის მიზნით.
5. ნაშრომში განხილულია ძებნა ფართობზე და ძებნა გამოძახებით წარმოებს მაშინ, როცა კონტაქტი ძებნის ობიექტთან დაიკარგა და ძებნა უნდა განახლდეს სავარაუდო მონაცემებზე დაყრდნობით. ამ პირობებში მიღებულია t – მიმდინარე დროზე დამოკიდებულებით პროცესის განაწილების ფუნქციები, განაწილების მაქსიმუმის კოორდინატები და გადაადგილების სიჩქარე. გამოყვანილია ძებნის ტრაექტორიის განტოლება ლოგარითმული სპირალის სახით. აღმოჩენის ალბათობა მოიცემა ჩვეულებრივი ან ზედაპირული ინტეგრალის საშუალებით, მიახლოებითი ამოხსნა კი - ინტეგრალური ჯამების გამოთვლით.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	მ.კიკნაძე, ა.კობიაშვილი, ნ. გიორგობიანი	Fuzzy Expressions in Knowledge Representation	აკადემიკოს ი.ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია

			„საინფორმაციო და კონპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა”, თბილისი 3-5 ნოემბერი, 2015 წ.
2	Дж. Гиоргобиани, Н. Цискаришвили, М. Начкебия	Модели плоских задач оптимального поиска объектов.	Тбилиси, 3-5 ноября, 2015г.
ანოტაციები			
<p>1. მოყვანილია არაცხადი ლოგიკის თეორიის განვითარებისთვის უმნიშვნელოვანესი მიზნები, რომლებიც ეფუძნება კონცეპტუალური ინფორმაციის ეფექტურ წარმოდგენასა და მართვას.</p> <p>2. განხილულია ობიექტის რაიონში (ფართობზე) და გამოძახებით (განმეორებით) ძებნის ამოცანები სხვადასხვა საძიებო სიტუაციაში. შექმნილია შესაბამისი მათემატიკური მოდელები საძიებო ძალების მიერ ობიექტის ძებნის ოპტიმიზაციისთვის</p>			

IV. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

IV. 2.

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	544605-TEMPUS-1-2013-1-BE-TEMPUS-JPHES ინსტრუმენტების შექმნა უწყვეტი სწავლებისთვის ამიერკავკასიის რეგიონში: ელექტრონული სწავლება	თ. ლომინაძე	ნ. ლომინაძე რ. პაპიაშვილი მ. ხართიშვილი მ. თევდორაძე თ. კაიშაური თ. ასათიანი	EU, TEMPUS
გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და				

პრაქტიკული შედეგები

შესწავლილია ელექტორული სწავლებისათვის განკუთვნილი არსებული რესურსები და ინფრასტრუქტურა და დასახულია მათი გაუმჯობესების გზები; იდენტიფიცირებული და შესწავლილია სამიზნე ჯგუფი; შემუშავებულია პროექტის განხორციელების სტრატეგიული გეგმა; შექმნილია პროექტის ვებ-გვერდი;

2	<p>544091-TEMPUS-1-2013-1-BE-TEMPUS-JPCR</p> <p>ჩაშენებული სისტემების კურსის შექმნა ინოვაციური ვირტუალური მიდგომების გამოყენებით კვლევის, განათლებისა და წარმოებისთვის უკრაინა, საქართველოსა და სასომხეთში</p>	თ. ლომინაძე	<p>ნ. ლომინაძე რ. პაპიაშვილი მ. ხართიშვილი მ. თევდორაძე თ. კაიშაური თ. ასათიანი</p>	EU, TEMPUS
---	--	-------------	---	------------

გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები

შესწავლილია ჩაშენებულის სისტემების სპეციალობის არსებული კურიკულუმი, იდენტიფიცირებულია ახალი სასწავლო კურსების გამოყენების ადგილი; შემუშავებულია პროექტის განხორციელების სტრატეგიული გეგმა; შექმნილია პროექტის ვებ-გვერდი;

3	<p>GNC ("Georgian National Corpus") ქართული ენის ეროვნული კორპუსი</p>	მ. თანდაშვილი	<p>მ. თანდაშვილი რ. პაპიაშვილი მ. ბერიძე ლ. ლორთქიფანიძე ი. გიპერტი</p>	<p>ფოლკსვაგენ-შტიფტუნგის (Volkswagen-Stiftung) ფონდი</p>
---	---	---------------	---	--

გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები

ინტეგრირებული ტექსტების აღრიცხვა და ჰედერების მომზადება საერთაშორისო სტანდარტის TEI მიხედვით

საინჟინრო ფიზიკის დეპარტამენტი

- * სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – პროფესორი, აკაკი გიგინეიშვილი
- * სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა – 106

**სახელმწიფო გრანტით დაფინანსებული
სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	„ტალღის ენერჯის გარდამქმნელის ახალი მოდელი“	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის განახლებადი ენერჯის და ენერგოეფექტურობის ცენტრის 2015 წლის საგრანტო პროექტი	მ. ჭირაქაძე	შ. ხიზანიშვილი კ. გორგაძე

**I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული
სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	მასიური ნანოსტრუქტურული	შოთა რუსთაველის ეროვნული	ნ. ჩიხრაძე	ნ. ჩიხრაძე, ა. გიგინეიშვილი,

	მასალების სინთეზი ტიტან-ალუმინ-ნიკელის სისტემაში აფეთქებით კომპაქტირებით	სამეცნიერო ფონდი		გ. აბაშიძე, გ. ონიაშვილი
3	პროექტი “მნმსკ 2015: მოწინავე და ნანომასალების საერთაშორისო კონფერენცია და გამოფენა”	სსიპ შოთა რუსთაველის ეროვნულ სამეცნიერო ფონდის 2015 წლის მოკლევადიანი ინდივიდუალური სამოგზაურო სახელმწიფო სამეცნიერო გრანტების კონკურსის საგრანტო ხელშეკრულებით #03/03 (29.06.2015) განხორციელებული პროექტი		ნ. ბოჭორიშვილი, ირ. ახვლედიანი, ზ. მალვენიშვილი
<p>დასრულებული პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები</p> <p>1. ჩატარდა კომპაქტირებამდე კაზმის საწყისი ოპტიმალური სიმკვრივის ექსპერიმენტული დადგენის სამუშაოები. საწყისი სიმკვრივის ოპტიმალური მნიშვნელობები დადგინდა პირობებისთვის: $\rho = f(P_0, C_0, T)$; $\rho = f(P, C_0, T_0)$.</p> <p>ცალკეულ კონკრეტულ შემთხვევებში ფორიანობის შეფასება ხორციელდებოდა მიკროსკოპიული კვლევებით და არქიმედეს მეთოდით.</p> <p>ჩატარდა სხვადასხვა ტემპერატურაზე Ti-Al-Ni - ის კაზმების კომპაქტირება აფეთქებით, P=5-10გპა -ინტენსივობის დარტყმითი ტალღებით. მასიური ნანოსტრუქტურული ნიმუშები მზადდებოდა წისქვილში დამუშავებული ნანოფხვნილების აფეთქებით კომპაქტირებით მიწისქვეშა ასაფეთქებელ კამერაში.</p> <p>განხორციელდა კომპაქტირებული ნიმუშების სიმტკიცის ზღვრის განსაზღვრა კუმშვაზე და გაჭიმვაზე. კუმშვაზე სიმტკიცის ზღვარი განისაზღვრებოდა სტანდარტული მეთოდით. ნიმუშების ფორმიდან და ზომებიდან გამომდინარე გაჭიმვაზე სიმტკიცის ზღვარის დასადგენად გამოყენებულ იქნა ბრაზილიური ტესტი.</p>				

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	თ.ბუაღავა, კ.გორგაძე, ი.ლომიძე, ლ.მაცაბერიძე, ა.ესაკია, მ.მეცხვარიშვილი თ.ჩიჩუა	ფიზიკის ლაბორატორიული პრაქტიკუმი I ნაწილი მექანიკა და მოლეკულური ფიზიკა	თბილისი	145
2	ა.გიგინეიშვილი, კ.გორგაძე, ა.ესაკია, ბ.კუპულაძე, ლ.მაცაბერიძე, მ.მეცხვარიშვილი, ი.პაპავა. ლ.ჩახვაშვილი, თ.ჩიჩუა	ფიზიკის ლაბორატორიული პრაქტიკუმი II ნაწილი მექანიკა და მოლეკულური ფიზიკა	თბილისი	200
3	ლ. ჩხარტიშვილი	შესავალი ბიოლოგიურ ფიზიკაში მედიცინისა და სიცოცხლის შემსწავლელი მეცნიერებებისათვის	თბილისი, სტუ	134

4	ზაურ ჯაბუა	ექსპერიმენტის შედეგების ელემენტარული დამუშავება	ელექტრონული სახელმძღვანელო. თბილისი, სტუ Gtu.ge/book/exsperimen tis_monacem_eleme_da muShaveba.pdf	149 გვ
5	ზაურ ჯაბუა	პრაქტიკუმი. ექსპერიმენტის შედეგების მათემატიკური დამუშავების მეთოდები	ელექტრონული სახელმძღვანელო თბილისი სტუ Gtu.ge/book/praq_ exsperimentis_shedeg_ mate_eleme_damuShav eba.pdf	92 გვ

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ა.ესაკია, ს.ღონღაძე, ჯ.ქირია, პ.მინდელი	ნახშირწყალბადების რიებისას სეისმური ტომოგრაფიის მეთოდის გამოყენება გტკმ და სსზ მასალების გრავიმეტრიულ და მაგნიმეტრიულ მონაცემებთან კომპლექსში	თბილისი 2015 ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახ. უნივერსიტეტი, მიხეილ ნოდias სახელობის გეოფიზიკის ინსტიტუტი	30-45

2	ზ.ჩანსიანი, ე.ხერაგია, ლ. დარჩიაშვილი	პრაზეოდიმის სპექტრის დამოკიდებულება ფაზების სიმეტრიაზე	სტუ „განათლება“ 1(12) 2015	240-242
3	З. Чачхиани, Э. Зерагия, Л. Дарчиашвили	Растворы (Смесь газов)	ENERGY 2015, №1 (73)	47-49
4	З. Чачхиани, М. Бочоришвили, Л. Дарчиашвили	Растворы жидкие	სტუ „განათლება“ 1(12) 2015	234-339
5	З.Джабуа, А.Гигинеишвили	Сборник докладов. 21- 23 октябрь.2015. Тбилиси, Грузия. С.221- 224. Международная конференция. Современные материалы и технологии.	Тбилиси, Издательство «Универсал»	4 გვ

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბჰერდჟე ბის რაოდენობა
1	Z.Buachidze, A.Cirakadze, A.Gigineishvili, P.Kervalishvili, M.Wireman, W.Toscano, T.Chichua, V.Gvakharia, I.Gelashvili	COMBINED PROCWSSING OF WASTE ORGANIC POLYMERS AND MANGANESE BEARING WASTE/LOW GRADE ORES INTO FUELS AND LOW- CARBON MANGANESE ALLOYS./International Journal of Global Warming	v.10.#3		

2	P.Kervalishvili, A.Chirakadze, Z.Buachidze, D.Jishiashvili, T.Bjalava, G.Kervalishvili, W.Toscano, V.Gvakharia, G.Sergeenko	Microwave in environmental technologies and synthesis of nano-materials: Georgian experience. In NUCLEAR RADIATION SENSORS AND NANOSENSORY SYSTEMS.		Tbilisi, March 6-9	22-86
3	Z.Gasitashvili, P.Kervalishvili, A.Chirakadze, Z.Buachidze, A.Gigineishvili, K.Gorgadze	Advanced methods of utilization of secondary resources for energy production and accumulation. The international Scientific Conference Dedicated to Academician I.Prangishvili's 85 th Anniversary "Information and Computer Technologies, Modelling Control"		Tbilisi, March 6-9	87-94
4	P.Kervalishvili, A.Chirakadze, Z.Buachidze,	Microwave enhanced producing of high-purity metallic manganese and composite manganese based alloys, In NUCLEAR RADIATION SENSORS AND NANOSENSORY SYSTEMS.		Tbilisi, March 6-9	87-94
5	A.Gigineishvili, D.Jishiashvili, M.Wireman, W.Toscano, G.Kervalishvili, V.Gvakharia, G.Sergeenko	Application of the Eco-Industrial Park (EIP) Concept for providing of Environment-Friendly and Profitable Industrial Processing of Waste into Caseous, Liquid and Solid Fuels and other Highly Demanded Marketable Products. არჩილ ელიაშვილის მართვის სისტემების ინსტიტუტის შრომათა კრებული.	v.18,2015	Tbilisi	49-54

6	P.Kervalishvili, A.Chirakadze, Z.Buachidze, A.Gigineishvili, L.Gurchumelia, V.Gvakharia, N.Kavlashvili	ARSENIC POLLUTION OF SOILS AND MORBIDITY PREVALENCE IN RACHA-LOWER SVANETI DISTRICR OF GEORGIA. International Journal of Global Warming.	v.10.№12015		
7	V.Gvakharia, A.Chirakadze, N.Chakvetadze, M.Chokheli, W.Toscano, L.Gvertsiteli, N.Bagrationsi, M.Stamataeli	Geopolitical Changes and New Ecological Challenges in the Context of Management of the Industrial and MunicipalWaste in the Post Soviet Space. Prospective of “green” utilization of agricultural waste in Georgis. International conference ADVANCED MATERIALS AND TECHNOLOGIES			
8	O.Kutsnashvili, O.Tsklauri, A.Chirakadze, L.Ghurchumelia, K.Chigogidze, G.Chiradze	FABRICATION OF BULK COMPOSITE MATERIALS IN DYNAMIC CONDITION in TI – AL- Ni -B SYSTEM		21-23 OCTOBER 2015 Tbilisi, Georgia	480-487
9	M. CHIKHRADZE, G.ONIASHVILI1, A.GIGINEISHVILI, N.CHIKHRADZE	BULK NANOCOMPOSITES BY ADIABATIC EXPLOSIVE CONSOLIDATION OF POWDERS“./ „თანამედროვე მასალები და ტექნოლოგიები“ ,		საქართველო	6

10	ნ. ჩიხრაძე, გ. აბაშიძე, მ. ჩიხრაძე	საერთაშორისო კონფერენციის კრებულში		თბილისი, სოხუმის ილია ვეკუას ფიზიკა- ტექნიკის ინსტიტუტი	7
11	მ.მეცხვარიშვილი თ. რაზმაძე, ი. კალანდაძე, მ. ბერიძე, ნ. ჯოსაძე	¹⁵¹ Eu-ის ზოგიერთი γ - გადასვლის შკე-ს სპექტრის გამოკვლევა	2015 №4	თბილისი, „ტექნიკური უნივერსიტეტი	ბეჭდვაში ია
12	K.Gorgadze T.Berikashvili G.Nabakhtiani T.Berberashvili Sh.KhizaniSvili	Formation of Titanium alloys 3D Nanostructures Nano Studies N ISSN 1987-8826	№9 2014	House Nekeri	117-180
13	G.Nabakhtiani L.Chkhartishvili A.Gigineishvili K.Gorgadze	Radioactive Waste Manajment in Georgia	№9 2014	House Nekeri	149-154
14	K. Davitadze, Z. Gogua, K. Kantidze, T. Minashvili	Dependence between the energy GaP width and shallow imprities in semiconductors with tetrahedral symmetri	AIR TRANSPORT	Tbilisi, Publishing house LTD “Stamba-G”	8 გვ.
15	A. Gachechiladze, O. Tsagareishvili, M. Darchiashvili, B. Margiev, L. Rukhadze, L. Chkhartishvili	Antifrictional metallic materials modified with hexagonal boron nitride. In: Proceedings of the 2nd International Conference “Modern Technologies & Methods of Inorganic Materials Science”		2015, Tbilisi, Sachino	121-131

16	З. М. Мириджанашвили И. Н. Пулариани, Л. С. Чхартшвили, Д. Л. Габуня, В. И. Гарибашвили, А. З. Канделаки, И. Л. Купрейшвили	Износостойкие порошковые композиции на основе (Cr,Ti)B ₂ , содержащие нановключения Al ₂ O ₃ . В сб.: Доклады 2-й Международной конференции «Современные технологии и методы неорганического материаловедения»		2015, Тбилиси, Сачино	202-208
17	A. Gachechiladze, B. Margiev, R. Chedia, A. Oakley, L. Chkhartishvili, O. Tsagareishvili	New nanoalloys for modifying the steel. In: Proceedings of the 2nd International Conference "Modern Technologies & Methods of Inorganic Materials Science"		2015, Tbilisi, Sachino	228-231
18	Т. А. Бацикадзе, Д. Л. Габуня, В. М. Габуня, Т. Г. Гигиташвили, О. А.Цагарейшвили Л. С. Чхартшвили	Получение смеси бора и карбида бора в электрической дуге.		Известия Национальной академии наук Грузии (Серия: Химия), 2015, 41, 1-2	160-163
19	L. Chkhartishvili, R. Becker, R. Avci	Relative stability of boron quasi-planar clusters. In: Proceedings of the International Conference "Advanced Materials & Technologies"		2015, Tbilisi, Universal	42-46
20	R. Becker, L. Chkhartishvili	Dipole moment of quasi-planar boron clusters		Nano Studies, 2015, 11,	29-48

21	L. Chkhartishvili, S. G. Narasimhan	Volume of intersection of six spheres: A special case of practical interest		Nano Studies, 2015, 11	111-126
22	ლ. ჩხარტიშვილი	მოწინავე და ნანო მასალების საერთაშორისო კონფერენცია და გამოფენა.		Nano Studies, 2015, 11	111-126
23	D. Jishiashvili, Z. Shiolashvili, N. Makhatadze, A. Jishiashvili, B. Buadze, L. Chkhartishvili	On morphology of indium phosphide based nanowires.		Nano Studies, 2015, 12	79-86
24	M. Darchiashvili, O. Tsagareishvili, I. Kurashvili, A. Sichinava, I. Tabatadze, L. Chkhartishvili, G. Darsavelidze	Influence of a real surface on physical-mechanical properties of polycrystalline β -rhombohedral boron		Nano Studies, 2015, 12,	105-114
25	А. А. Гачечиладзе, А. Л. Оклей, Б. Г. Маргиев, Р. В. Чедия, Л. С. Чхартишвили О. А. Цагарейшвили	Исследование процесса получения нанокристаллических боросодержащих лигатур		Nano Studies, 2015, 12	205-208
26	ლ. ჩხარტიშვილი	მე-3 საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია “ნანოტექნოლოგია და ნანომასალები”		Nano Studies, 2015, 12	223-228

27	T. Eterashvili T. Dzigrashvili M. Vardosanidze	Deviations of Microcrack during Propagation in Thin Films of Austenitic Steel and Accompanying Accommodative Processes;	Key Engineering Materials Vols. 627 (2015)		pp297-300
28	ა. გერასიმოვი მ. ვეფხვაძე	ნანონაწილაკის ატომის ადგილმონაცვლეობასთან დაკავშირებული ფუნდამენტური თვისებების დამოკიდებულება მათ ზომებზე. მეცნიერება და ტექნოლოგიები	3	თბილისი, ტექნიკური უნივერსიტეტი	18
29	ა. გერასიმოვი ბ. ჩირაძე მ. ვეფხვაძე თ. რატიანი	A NEW MECHANISM OF “ANOMALIES” OF PHENOMENA RELATED TO ATOMIC DISPLACEMENTS IN NANOMATERIALS. Nano Studies	11	თბილისი, ნეკერი	10
30	ა. გერასიმოვი მ. ვეფხვაძე კ. გორგაძე თ. რატიანი	ივერი ფრანგიშვილი რელიგიისა და მეცნიერების ურთიერთმიმართების შესახებ. სვეტიცხოველი	2	თბილისი, ტექნიკური უნივერსიტეტი	6
31	ა. გერასიმოვი მ. ვეფხვაძე კ. გორგაძე	Ивери Прангишвили и кризис современной физики. საქართველოს საინჟინრო სიახლენი GEORGIAN ENGINEERING NEWS (GEN)	4	თბილისი, საერთაშორისო საინჟინრო აკადემია, საქართველოს საინჟინრო აკადემია	5

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	L. Chkhartishvili	All-boron nanostructures. CRC Concise Encyclopedia of Nanotechnology. 2015, Boca Raton	CRC Press – Taylor & Francis Publ	53-69
2	L. Chkhartishvili	Boron nitride nanostructures. CRC Concise Encyclopedia of Nanotechnology.	2015, Boca Raton, CRC Press – Taylor & Francis Publ. Group,	70-99

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	L. S. Chkhartishvili	Near-surface electric field of nanoparticles of binary compounds with layered structure. In: Abstracts of the International Research & Practice Conference “Nanotechnology & Nanomaterials”	2015, Lviv, Eurosvit	2015, Lviv, Eurosvit
2	L. S. Chkhartishvili.	Modeling atomic geometry of fibers and	2015, Kiev, IPMS	47-47

		bundles of nanotubular boron. In: Proceedings of the 5th International Conference “High Mat Tech”		
--	--	---	--	--

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	M.Chikhradze, E.Mataradze, K.Tavalalashvili, N.Bochorishvili, S. Marjanishvili	Development of Device for Identification Explosions and Fires	2015 Signal Processing Symposium, SPSympo, pp 293-296	Poland	4
2	E. Mataradze, M.Chikhradze, S. Marjanishvili, N.Chikhradze, N.Bochorishvili	Multifunctional device for explosion detection	8th World Conference on Explosives and Blasting (EFEE), Proceedings pp 359-364, Lyon 2015	France	6
3	N. Bochorishvili, N.Chikhradze, E. Mataradze, I. Akhvlediani, M. Chikhradze, T. Krauthammer	New Suppression System of Methane Explosion in Coal Mines	ELSEVIER, Proceda Earth and Planetary Science, Volume 15, 2015, Pages 720-724	ELSEVIER	5
4	ბ. ჩიხრაძე, ფ. მარჯიანი,	Hybrid fiber and nanopowder reinforced composites for wind	ტ.4, #1	ELSEVIER	8

	გ. აბაშიძე	turbine blades ჰიბრიდული ბოჭკოებით და ნანოფხვნილებით გამლიერებული კომპოზიტები ქარის ტურბინების ფრთებისთვის/ "მასალათმცოდნეობის და ტექნოლოგიების ჟურნალი"			
5	ნ. ჩიხრაძე, ნ. ბოჭორიშვილი, ე. მატარაძე, ირ. ახვლედიანი, თ. კრაუტჰამერი	New Suppression System of Methane Explosion in Coal Mines ქვანახშირის შახტებში მეთანის აფეთქების ახალი ჩამხშობი სისტემა/ Journal of Planetary Sciences, www.sciencedirect.com	ტ.15	ELSEVIER, ScienceDirect	5
6	დ.ხომერიკი, ს.ხომერიკი, რ.მიხელსონი, ნ. ჩიხრაძე, ა.ხვადაგიანი	Production of Industrial Explosive Substances on the Basis of the Powders and Solid Rocket Fuel Released from the Utilization of the Expired Ammunition მყარი სარაკეტო საწვავის და ვადაგასული დენტების ბაზაზე სამრეწველო ფეთქებადი ნივთიერებების მიღება/ Journal of Planetary Sciences, www.sciencedirect.com	ტ.15	ELSEVIER, ScienceDirect	4
7	T.A. Pagava	Influence of IR Illu-	2015, Vol.60,	2015, Vol.60,	pp. 521-527

	L.S. Chkhartiishvili N.I. Maisurade M. G. Beridze D.Z. Khocholava	mination on Conduction Electron Scattering in Crystals Irradiated With 25-MeV Protons	No.6,	No.6,	
8	T. Pagava L. Chkhartishvili N. Maisuradze R. Esiava Sh. Dekanosidze M. Beridze N. Mamisashvili	Role of boron in formation of secondary radiation defects in silicon.	2015, 4/5 (76)	East. Eur. J. Enterprise Technol Mater. Sci	pp. 54-64
9	R. Becker, L. Chkhartishvili, R. Avci, I. Murusidze, O. Tsagareishvili, N. Maisuradze	“Metallic” boron nitride. European Chemical Bulletin	2015, 4, 1-3,		8-23
10	L. Chkhartishvili, N. Mamisashvili, N. Maisuradze	Single-parameter model for multi-walled geometry of nanotubular boron. Solid State Sciences	2015, 2015, 47		61-67
11	R. Becker, L. Chkhartishvili, P. Martin	Boron, the new graphene? Vacuum Technology & Coating	2015, 16, 4		38-44
12	T. A. Pagava, L. S. Chkhartishvili, N. I. Maisuradze, M. G. Beridze, D. Z. Khocholava	Influence of IR illumination on conduction electron scattering in crystals irradiated with 25-MeV protons.	2015, 3, 5(75) – Applied Physics	Eastern European Journal of Enterprise Technologies	63-64
13	L. Chkhartishvili, Sh. Dekanosidze, N. Maisuradze, M. Beridze, R. Esiava	Estimation of atomic charges in boron nitrides.	2015, 3, 5(75) – Applied Physics,	Eastern European Journal of Enterprise	63-64

				Technologies	
14	L. Chkhartishvili, D. Jishiashvili, Z. Shiolashvili, N. Makhatadze, A. Jishiashvili, D. Buadze	Temperature-dependent morphological changes in InP based nanowires	2015, Ottawa	International Conference & Exhibition on Advanced & Nano Materials,	1-7
15	L. Chkhartishvili, R. Becker	Effective atomic charges and dipole moment of small boron clusters	2015, Ottawa	International Conference & Exhibition on Advanced & Nano Materials	130-147
16	T. Pagava, L. Chkhartishvili, N. Maisuradze, R. Esiava, Sh. Dekanosidze, M. Beridze, N. Mamisashvili	Role of boron in formation of secondary radiation defects in silicon	2015, 4, 5(76) – Applied Physics & Materials Science	Eastern European Journal of Enterprise Technologies	52-58 & 63-63
17	R. Becker, L. Chkhartishvili, P. Martin	Tribological applications for boron	2015, 16, 10	Vacuum Technology & Coating,	36-41

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
---	--------------------------------	---------------------	------------------------------------

1	მ. ჩხრაძე	FABRICATION OF BULK COMPOSITE MATERIALS IN DYNAMIC CONDITION in TI – AL- Ni -B SYSTEM	23 აპრილი, 2015 წ., თბილისი, არაორგანული მასალათმცოდნეობის თანამდეროვე ტექნოლოგიები და მეთოდები
2	ა.გიგინეიშვილი	FABRICATION OF BULK COMPOSITE MATERIALS IN DYNAMIC CONDITION in TI-AL-Ni-B SYSTEM. International Conference MODERN TECHNOLOGIES AND METHODS OF INORGANIC MATERIALS SCIENCE.	TBILISI 2015
3	ა.გიგინეიშვილი	The International Scientific Conference Dedicated to Academician I.Prangishvili's 85 th Anniversary. Structure and optical properties of copper phthalocyanine thin films grown on crystalline and amorphous substrates.	Tbilisi, Georgia November,3-5,2015
4	ა.გიგინეიშვილი	The International Scientific Conference Dedicated to Academician I.Prangishvili's 85 th Anniversary. Advanced methods of utilization of secondary resources for energy production and accumulation.	Tbilisi,Georgia November,3-5,2015
5	ა.გიგინეიშვილი	The International Scientific Conference Dedicated to Academician I.Prangishvili's 85 th Anniversary. Synchrotron – based study of electronic structure of	Tbilisi,Georgia November,3-5,2015

		Ba/SiC(111) interface.	
6	ნ. ჩიხრაძე	Fabrication of Bulk Nanocomposites by Mechanical Alloying and Shock Compaction	
7	T. Paghava, M. Metskhvarishvili, M. Beridze, I. Kalandadze, M. Kvirikashvili	Investigation of n-Si crystals irradiated by high-energy protons through the Photo-Hall method. International conference.	Advanced Materials and Technologies , Proceedings, 21-23 October 2015, Tbilisi, Georgia pp.71-74
8	T. Paghava, M. Metskhvarishvili, M. Beridze, I. Kalandadze, M. Kvirikashvili.	Growth defects radiation annealing in n-Si crystals received by the zone melting method. International conference.	October 2015, Tbilisi, Georgia pp.75-77
9	Z.Gasitashvili P.KervaliSvili A.chirakadze Z.Buachidze K.Gorgadze	Advanced methods of utilization of secondary resourced forenergy production and accumulationA	აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადების 85-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი კონფერენცია საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა თბილისი -2015
10	T. Minashvili V.L.Berkovits	Structure and optical properties of copper phthalocyanine thin films grown on crystalline and amorphous substrates	November 3-5, 2015, Tbilisi
11	T. Minashvili G.V. Benemanskaya	Synchrotron- based study of electronic structure of Ba/SiC(111)interface	November 3-5, 2015, Tbilisi
12	A. Gachechiladze, O. Tsagareishvili, M. Darchiashvili, B. Margiev, L. Rukhadze, L. Chkhartishvili.	2nd International Conference “Modern Technologies and Methods of Inorganic Materials Science” (April 20–24, 2015, Tbilisi, Georgia) – მე-2	2015 წლის 20–24 აპრილი, თბილისი, საქართველო

	<p>Antifrictional metallic materials modified with hexagonal boron nitride. – სტენდური მოხსენება – З. М. Мириджанашвили, И. Н. Пулариани, Л. С. Чхартишвили, Д. Л. Габуня, В. И. Гарибашвили, А. З. Канделаки, И. Л. Купрейшвили</p> <p>Износостойкие порошковые композиции на основе (Cr,Ti)B₂, содержащие нановключения Al₂O₃. – სტენდური მოხსენება – A. Gachechiladze, B. Margiev, R. Chedia, A. Oakley, L. Chkhartishvili, O. Tsagareishvili.</p> <p>New nanoalloys for modifying the steel. – სტენდური მოხსენება</p>	<p>საერთაშორისო კონფერენცია “არაორგანული მასალათმცოდნეობის თანამედროვე ტექნოლოგიები და მეთოდები”</p>	
13	<p>L. Chkhartishvili, R. Becker, R. Avci. Relative stability of boron quasi-planar clusters. – ზეპირი მოხსენება</p>	<p>International Conference “Advanced Materials & Technologies” (October 21–23, 2015, Tbilisi, Georgia) – საერთაშორისო კონფერენცია “მოწინავე მასალები და ტექნოლოგიები”</p>	<p>2015 წლის 21–23 ოქტომბერი, თბილისი, საქართველო</p>
14	<p>A. Gachechiladze, O. Tsagareishvili, M. Darchiashvili, B. Margiev, L. Rukhadze, L. Chkhartishvili</p> <p>Antifrictional metallic materials modified with hexagonal boron nitride. – სტენდური მოხსენება – З. М. Мириджанашвили,</p>	<p>2nd International Conference “Modern Technologies and Methods of Inorganic Materials Science” (April 20–24, 2015, Tbilisi, Georgia) – მე-2 საერთაშორისო კონფერენცია “არაორგანული მასალათმცოდნეობის თანამედროვე ტექნოლოგიები</p>	<p>2015 წლის 20–24 აპრილი, თბილისი, საქართველო</p>

	<p>И. Н. Пулариани, Л. С. Чхартишвили, Д. Л. Габуня, В. И. Гарибашвили, А. З. Кандаки, И. Л. Купрейшвили</p> <p>Износостойкие порошковые композиции на основе (Cr,Ti)B₂, содержащие нановключения Al₂O₃. – სტენდური მოხსენება – A. Gachechiladze, B. Margiev, R. Chedia, A. Oakley, L. Chkhartishvili, O. Tsagareishvili.</p> <p>New nanoalloys for modifying the steel</p>	და მეთოდები”	
15	<p>L. Chkhartishvili, R. Becker, R. Avci.</p> <p>Relative stability of boron quasi-planar clusters. – ზეპირი მოხსენება</p>	<p>International Conference “Advanced Materials & Technologies” (October 21–23, 2015, Tbilisi, Georgia) – საერთაშორისო კონფერენცია “მოწინავე მასალები და ტექნოლოგიები”</p>	2015 წლის 21–23 ოქტომბერი, თბილისი, საქართველო
16	Заур Джабуа	<p>Приготовление и механическая прочность пленок некоторых соединений редкоземельных элементов</p>	21-23 октябрь. 2015 г. Тбилиси, Грузия

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების
---	---------------	--------------------	-------------------

	მომხსენებლები		დრო და ადგილი
1	მ. ჩიხრაძე	Development of Device for Identification Explosions and Fires	12 ივნისი 2015წ., ვარშავა, პოლონეთი
2	მ. ჩიხრაძე	Blast Identification Device	9 სექტემბერი, 2015, პრავა, ჩეხეთის რესპუბლიკა
3	ნ. ჩიხრაძე	Fabrication of Bulk Nanocomposites by Mechanical Alloying and Shock Compaction მოცულობითი ნანოკომპოზიტების მიღება მექანიკური ლეგირებით და დარტყმითი ტალღებით კომპაქტირებით	11-14 იანვარი, დოჰა, კატარი
4	ნ. ჩიხრაძე	აფეთქების დეტექტირების მულტიფუნქციური მოწყობილობა	25-28 აპრილი, 2015წ. ლიონი, საფრანგეთი
5	ნ. ჩიხრაძე	Nanocomposites by Adiabatic Shock Wave Compaction ნანოკომპოზიტები ადიაბატური დარტყმითი ტალღებით კომპაქტირებით	7-11 სექტემბერი, 2015წ. პრავა ჩეხეთი
6	ნ. ჩიხრაძე	Bulk Nanocomposites by Explosive Consolidation in Ti-Al-Ni-B System მოცულობითი ნანოკომპოზიტების მიღება Ti-Al-Ni-B სისტემაში აფეთქებით კომპაქტირებით	4-9 ოქტომბერი, 2015წ. ანტალია თურქეთი
7	ნ. ჩიხრაძე	New Suppression System of Methane Explosion in Coal Mines	9-13 ნოემბერი, დესტინი, ფლორიდა, აშშ

		ქვანახშირის შახტებში მეთანის აფეთქებისგან დამცავი სისტემა	
8	L. Chkhartishvili, R. Becker. Effective atomic charges and dipole moment of small boron clusters. – ზეპირი მოხსენება – L. Chkhartishvili, D. Jishiashvili, Z. Shiolashvili, N. Makhatadze, A. Jishiashvili, D. Buadze. Temperature-dependent morphological changes in InP based nanowires. – სტენდური მოხსენება	ICANM 2015: International Conference & Exhibition on Advanced & Nano Materials (August 10–12, 2015, Ottawa, Ontario, Canada) – მნმსკ 2015: მოწინავე და ნანომასალების საერთაშორისო კონფერენცია და გამოფენა Nano – 2015: International	2015 წლის 10–12 აგვისტო, ოტავა, ონტარიო, კანადა
9	L. S. Chkhartishvili. Near-surface electric field of nanoparticles of binary compounds with layered structure. – ზეპირი მოხსენება	Research & Practice Conference “Nanotechnology & Nanomaterials” (August 26–29, 2015, Lviv, Ukraine) – ნანო – 2015: საერთაშორისო კვლევითი და პრაქტიკული კონფერენცია “ნანოტექნოლოგია და ნანომასალები”	2015 წლის 26–29 აგვისტო, ლვოვი, უკრაინა
10	L. S. Chkhartishvili. Modeling atomic geometry of fibers and bundles of nanotubular boron. – დაუსწრებელი მონაწილეობა მოხსენების თეზისების პუბლიკაციით	5th International Conference “High Mat Tech” (October 5–8, 2015, Kyiv, Ukraine) – მე-5 საერთაშორისო კონფერენცია “მაღალტექნოლოგიური მასალები”	2015 წლის 5–8 ოქტომბერი, კიევი, უკრაინა

IV. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	შესრულებული პროექტის	პროექტის	პროექტის	დაფინანსების წყარო
---	----------------------	----------	----------	--------------------

	დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	სელმძღვანელი	შემსრულებლები	(ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	მიწისქვეშა გვირაბების დაცვა საწვავის ღრუბლის აფეთქებისგან	ნ. ჩიხრაძე	ე. მატარაძე, მ. ჩიხრაძე,	NATO-ს პროგრამა "მეცნიერება მშვიდობისა და უსაფრთხოებისთვის"
დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები				
<p>1)Based on the theoretical calculations and computer modelling the value of dynamic pressure developed by fuel cloud explosion on the metallic barriers for different geometrical shape and fuel cloud compositions were estimated;</p> <p>2)The technical requirements on the test bench for experimental investigations of fuel cloud explosion were established and the outline drawing for development of engineering design were prepared.</p> <p>3)The new design of shock wave absorber was developed and testing</p> <p>4)The test bench was fabricated and preliminary experimental studies of processes of explosion of a cloud of fuel were conducted.</p>				

ქიმიური ტექნოლოგიისა და მეტალურგიის ფაკულტეტი

წლიური სამეცნიერო ანგარიში

მეტალურგიის, მასალათმცოდნეობის და ლითონების დამუშავების დეპარტამენტი

1. მასალათმცოდნეობის მიმართულება

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი: პროფესორი მიხეილ ოქროსაშვილი

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა: 9

* პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ო. მიქაძე, ი. ნახუცრიშვილი ნ. მაისურაძე, გ. მიქაძე.	ქრომ-ალუმინიანი უჟანგავი ფოლადის მაღალტემპერატურულ ი უაგვის კინეტიკა.	1(495), გვ. 47-50 2015	სტუ-ს შრომები, თბილისი	4
ანოტაცია					
ცერიუმისა და ცირკონიუმის შემცველი ქრომ-ალუმინიანი უჟანგავი ფოლადის მაღალტემპერატურული უაგვის კინეტიკას კორექტულად აღწერს უაგვის რთული პარაბოლური კანონი. ოქსიდური ხენჯის ზრდის შესაბამისი უაგვის განტოლების გამოყენებით ნაანგარიშებია უაგვის პროცესის წრფივი და პარაბოლური კონსტანტები, აგებულია მაღალტემპერატურული უაგვის თეორიული მრუდები, რომელთა მიხედვით შესაძლებელია რეალური პროცესის პროგნოზირება.					

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ო. ი. მიქაძე, ჯ. ი. ბაღდავაძე თ.ა. ძიგრაშვილი ნ. ი. მაისურაძე	ბიოლითონების ოქსიდების კონვერსიული პროცესების თერმოდინამიკური მოდელირება. "მეტალოფიზიკა და უახლესი ტექნოლოგიები".	37, 1, გვ. 115-120 2015	ქ.კიევი, "მეტალოფიზიკა და უახლესი ტექნოლოგიები".	6

ანოტაცია

წარმოდგენილ ნაშრომში განხილულია სუფთა ლითონების მიღების პროცესი შესაბამისი ოქსიდების კონვერსიით ულტრადიდიანი ჟანგითი პოტენციალის მქონე ატმოსფეროში ($P_{O_2}=10^{-16}-10^{-26}$ ატმ.), რომელიც მიიღწევა ეთილის სპირტის ინჟექციით ჩაკეტილი კონტურის (რეაქტორის) მოცულობაში. ამ მეთოდის გამოყენებით მიღებულ იქნა სუფთა „სიცოცხლის ლითონები“: სპილენძი, რკინა, ნიკელი და კობალტი. სუფთა ქრომის მიღება შესაძლებელია მონათესავე ტექნოლოგიის გამოყენებით ანუ ჟანგბადის ტუმბოს საშუალებით.

* სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	მ.ნ. ოქროსაშვილი, გ.ლ. რაზმაძე, თ.პ. ლომაია, თ.ო. ლოლაძე, ა.ბ. ფეიქრიშვილი	ალუმინის ფუძემდებე Ni, Nb და Ta დანაფარების მიღების ტექნოლოგია	16-18 ივლისი, 2015, თბილისი

Аннотация: В настоящей работе путем анализа диаграмм состояний соответствующих систем и кристаллического строения используемых элементов выявлена возможность получения покрытий Ni, Nb и Ta на алюминиевой подложке методом электронно-лучевой технологии. Показано, что активность алюминиевой подложки и ее низкая температура плавления создают определенные трудности для достижения желаемого сцепления конденсатов выше указанных металлов с алюминием. В связи с этим были намечены направления экспериментальных исследований для достижения положительных результатов.

Установлены оптимальные диапазоны температур конденсации, обеспечивающих удовлетворительное сцепление конденсатов с алюминиевой подложкой. При нанесении никеля она составляет 250-320⁰С, ниобия - 200-340⁰С, тантала - 200-320⁰С. Скорость испарения и конденсации не лимитируется. При температуре подложки ниже нижнего предела ухудшается адгезия конденсатов с подложкой, а выше верхнего предела – развивается реактивная диффузия. В результате реактивной диффузии в переходном подслое Ni-Al образуются промежуточные соединения NiAl₃ и NiAl в виде порошка, что вызывает полное отслоение конденсата от подложки. При нанесении ниобия или тантала продукты реактивной диффузии образуют коробление, охрупчивание и растрескивание алюминиевой подложки.

Образцы, полученные по разработанной технологии, испытаны на знакопеременные изгибы под углом ±180⁰ (радиус кривизны r=5 мм). В конденсате никеля толщиной 30-35 мкм трещинообразование начинается после 5-6 перегибов, ниобия и тантала толщиной 5-10 мкм - при 15-кратном перегибах. Ни в одном случае не наблюдается отслоение конденсата от подложки даже после нарушения целостности образца.

Изучена микроструктура и распределение твердости в поперечном сечении образцов. В конденсатах никеля толщиной 30-35 мкм выявлены две структурные зоны, отличающиеся друг от друга по твердости и окраске. При увеличении толщины конденсата до 60-65 мкм, переходная зона исчезает, что можно связать с уравнением состава и структуры в конденсате во времени.

Изучено влияние естественной поверхности алюминия (она покрыта тонким слоем Al₂O₃) на адгезию покрытий с подложкой. Установлено, что с целью исключения влияния Al₂O₃ на структурообразование покрытий, нанесенный в том же технологическом цикле конденсированный подслоем чистого алюминия ухудшает адгезионные свойства никелевого покрытия с подложкой, что связано с образованием хрупкого интерметаллического соединения системы Ni-Al на активированной поверхности. Подслой чистого алюминия улучшает степень сцепления ниобиевого покрытия с алюминиевой подложкой, а при нанесении тантала – он существенно роль не играет.

По разработанной технологии получены всесторонне напыленные никелем, ниобием и танталом покрытия на алюминиевых технологических образцах сложной геометрической формы. Покрытия удовлетворяют всем основным требованиям, предусмотренных техническими условиями.

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ოლგა წურწუშია, ელგუჯა ქუთელია, მიხეილ ოქროსაშვილი, ნუგზარ ხიდაშელი, თენგიზ კუკავა, თეიმურაზ ძიგრაშვილი	High temperature oxidation of P92 steel and DADI coated with high chromium content Fe-44Cr-4Al alloy	Colby-Sawier Colleje New London, NH, July 25-31. 2015
<p style="text-align: center;">მომხსენებთა ანოტაციები</p> <p>მოცემულ სამუშაოში შესწავლილია სტუ-ში შემუშავებული ორი შენადნობის ფუძემრეკომერციული ფოლადი P92* და მაღალმტკიცე ჭედადი თუჯი (DADI)**. ფოლადი P92 ცნობილია, როგორც მსურვალმედვეი და ცოცვადობამედვეი ფერიტულ/მარტენსიტული მასალა, ხოლო DADI კი ახალი კლასის მასალაა, რომელიც შეიმუშავეს, როგორც ძვრადღირებული ფოლადის ეკონომიური შემცვლელი აბრაზიულ და ეროზიულ გარემოში. მას აქვს უნარი გაუძლოს მაღალი წნევის და ტემპერატურის გავლენას 500-750°C ზღვრებში. რამდენადაც ელექტროსადგურების დეტალებსა და დანადგარებს მზარდი მუშა ტემპერატურა აქვს, რაც გაპირობებულია მათი ეფექტურობის გაზრდის მოთხოვნით, ძალიან მნიშვნელოვანია უფრო მეტად გაიზარდოს და გაუმჯობესდეს არსებული მასალების თბომედვეობა და/ან შეიქმნას საჭირო მახასიათებლების მქონე ახალი მასალა. ამგვარად, მაღალტემპერატურული ჟანგვისადმი წინააღმდეგობის და ხანგამძლეობის გაზრდის მიზნით P92 და DADI-გან დამზადებულ ფუძემრეკებზე დატანილ იქნა Fe-Cr-Al შენადნობის დანაფარები (რეაქტიული ელემენტით La და მის გარეშე), ქრომის მაღალი შემცველობით, ელექტრონულ-სიხიური ტექნიკის გამოყენებით. შესწავლილ იქნა დანაფარის სისქის გავლენა მაღალტემპერატურული ჟანგვისადმი ფუძემრეკის/დანაფარის გამძლეობაზე და დადგინდ იქნა დანაფარის ოპტიმალური სისქე, რომელიც ჩვენს მიერ არჩეული ტემპერატურებისთვის (650, 700 და 750) არის 50-80 მიკრონის ზღვრებში ორივე მასალის დანაფარისათვის.</p> <p>ექსპერიმენტის შედეგებმა გვიჩვენა, რომ ის ნიმუშები, რომლებიც დაფარულია Fe-44Cr-4Al, ხასიათდება უკეთესი წინააღმდეგობით ჟანგვისადმი, ვიდრე ორივე მასალისგან დამზადებული დაუფარავი ნიმუშები. უნდა აღინიშნოს, რომ რეაქტიული ელემენტის როლი მოცემული ექსპერიმენტის ტემპერატურებზე (650-750°C) მკაფიოდ არ გამოიკვეთა და დანაფარის ფასისა და ეკონომიური თვალსაზრისით La შეიძლება მოვაცილოთ დანაფარის მასლის შედგენილობიდან.</p> <p>* P92 ფოლადის შედგენილობა, მასური %: C – 0.07, Cr – 9.0, Mo – 0.50, Ni – 0.06, W – 1.8, V – 2.20, Nb – 0.05</p> <p>** DADI-ს შედგენილობა, მასური %: C – 3.6-3.9, Si – 1.4-1.9, Mn – 0.4-0.6, Mg – 0.03-0.04</p>			

*** საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე
შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	ახალი მხურვალმდეგი დანაფარების მიღება ინდუსტრიული გამოყენებისათვის. მასალათმცოდნეობის მიმართულება	მ. ოქროსაშვილი	მ. ოქროსაშვილი, გ. რაზმაძე, თ. ლომაია, თ. ლოლაძე, ნ. კენჭიშვილი, ნ. კანთელაძე	STCU. Область научных интересов Управления Научных Исследований ВВС США
დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები				
<p>პროექტი ითვალისწინებდა სპეციალური კონსტრუქციის ალუმინისაგან დამზადებული ნიმუშის ყოველმხრივ დაფარვას ნიკელით, ნიობიუმით და ტანტალით. პროექტის ფარგლებში შემუშავებულია ლითონების აორთქლებისა და ორთქლის ნაკადის შემდგომი კონდენსაციის გზით დანაფარების მიღების ტექნოლოგია. განსაზღვრული და დასაბუთებულია ტემპერატურული დიაპაზონის ქვედა და ზედა ტემპერატურული ზღვრები, რაც იძლევა დადებით შედეგს. დადგენილია ალუმინის ზედაპირზე ბუნებრივად არსებული ალუმინის ოქსიდის გავლენა ფაზათა წარმოქმნის პროცესზე. რენტგენოსტრუქტურული ანალიზით განსაზღვრულია შესაბამის სისტემებში შუალედური ფაზების წარმოქმნის პირობები და მათი თავიდან აცილების გზები, რაც აუცილებელია ხარისხიანი დანაფარის მისაღებად დანაფარსა და ფუძემდებ შორის საუკეთესო ადჰეზიური თვისებებით. შემუშავებული ტექნოლოგიით მიღებულია დამკვეთის მიერ მოწოდებული ნახაზის მიხედვით დამზადებული ალუმინის ნაკეთობებზე ყოველმხრივი ნიკელის, ნიობიუმისა და ტანტალის დანაფარები, რომლებიც აკმაყოფილებს ტექნიკური პირობებით წაყენებულ მოთხოვნებს.</p>				

2. სამსხმელო წარმოებისა და ახალი ტექნოლოგიური პროცესების მიმართულება

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი: პროფესორი ვასილ კოპალეიშვილი

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა: 7

* პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ვ. კობალეიშვილი, ნ. მუმლაძე, ზ. ტაბატაძე, ო. ბარბაქაძე, რ. ბაქრაძე.	არმატურის გლინვა ახალი სქემების გამოყენებით XIII-XIV გაღებიდან, მისი ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით შპს „რუსთავის ფოლადის“ პირობებში. ტრანსპორტი და მანქანათმშენებლობა	2 (33)	თბილისი	27

ანოტაცია: დღეს შპს „რუსთავის ფოლადის“ პირობებში რეალიზდება სელექტირებული ფოლადი 3მშ-ის განმტკიცება სწრაფი გაცივებით. ამ დროს საარმატურე ფოლადის სიმტკიცე იზრდება და პლასტიკურობა მცირდება. ფოლადში ნახშირბადის შემცველობამ ($\leq 0,22\%$) და ნახშირბადის ექვივალენტმა ($\leq 0,43\%$) გამოიციხა ჩასატარებელ თერმულ დამუშავებასთან დაკავშირებული სირთულეები და უზრუნველყო არმატურის კარგი შედუღებადობა საველე პირობებში. ნაჩვენებია, რომ ცხლადგლინული არმატურის რღვევის ტოტალური (ჯამური) ენერგია მნიშვნელოვნად აღემატება თერმულად დამუშავებულისას. 14მმ და 12მმ ნომრების არმატურის უწყვეტი გლინვისას გამოიყენება სორტული დგანის თექვსმეტივე გალი. გლინვის ასეთი სქემა არ იძლევა მთმდ-ს (მაღალტემპერატურული თერმომექანიკური დამუშავების) პროცესის მართვის საშუალებას, რის გამოც არმატურის სიმტკიცის გაზრდასთან ერთად მცირდება მისი პლასტიკურობა. მთმდ-ს პროცესების სამართავად შემოთავაზებულია გლინვის ახალი სქემები. ამ სქემებით გლინვა მთავრდება XIII-XIV გაღებზე, რომელთა ადგილებს დაკალიბრების შეუცვლელად საჭიროების შემთხვევაში იკავენ IX-X და XI-XII გაღები. აპრობირებულია 28 და 25მმ ნომრების არმატურის გლინვა და დაფიქსირებულია რღვევის ტოტალური ენერგიის ცვლილებები, რაც 28-ე და 25-ე ნომრებისათვის შეადგენს შესაბამისად 1900 და 3000 ჯოულს. ეს იმის მაჩვენებელია, რომ დეფორმაციის ახალ ულუფებს მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვთ სტრუქტურის ჩამოყალიბებაში. საბოლოო დასკვნებისათვის საჭიროა აღნიშნული პროცესების დაწვრილებითი შესწავლა. ამისათვის საჭიროა XIII, XIV, XV, XVI უჯრების ამძრავების შეცვლა (გაზრდილი სიმძლავრეებით და ხისტი მახასიათებლებით). გლინვის სქემის შეცვლის შედეგად, წრთობის წინ ფოლადის სტრუქტურაში იქნება ფრაგმენტირებული აუსტენიტი, რაც წრთობა-თვითმომშვების შემდეგ უზრუნველყოფს არმატურის სიმტკიცის გაზრდას პლასტიკურობის შეუმცირებლად. ეს კი

ახალი სტრატეგიის საფუძველია.					
2	Р. Гветадзе, С. Канашвили	Архитектура мцхетского Джвари и вопросы происхождения пятикрестового флага Грузии. Квали	1-2	Тбилиси	5
<p>ანოტაცია: სტატიაში განხილულია ქართულ არტეფაქტებზე გამოსახული ხუთჯვრიანი სიმბოლიკა. ყველაზე მნიშვნელოვანი ფაქტია ის, რომ მცხეთის ჯვარი ხუთჯვრიანი სქემის მიხედვით არის აგებული. იმის თქმა, რომ საქართველოს ხუთჯვრიანი დროშა ტამპლიერებისგან არის გადმოღებული არ არის მართებული. 500 წლით უფრო ადრე მცხეთაში ხუთჯვრიანი არქიტექტონიკის ტაძარი იყო აგებული.</p>					
3	Р. Гветадзе	Древнегрузинская алфавитная система и Некресские археологические памятники письменности Грузии. Квали	1-2	Тбилиси	4
<p>ანოტაცია: სტატიაში ნაჩვენებია, რომ ქართული ასომთავრული ანბანი ელინისტური ეპოქის ძეგლია, რომელზეც დაფიქსირებულია ბაბილონური ასტრონომიულ-კალენდარული პარამეტრები. არქეოასტრონომიული კვლევებით დასტურდება, რომ ძვ. წ. 284 წელს შექმნილი იყო ანბანური ასტრონომიული დამწერლობა და იბერიული სახელმწიფო, რომლებსაც 2017 წელს 2300 წელი უსრულდებათ.</p>					

* პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	Кашакашвили Г. В.	Разработка инновационной технологии производства стали. Металлург	7	Москва	2

Аннотация: На основе результатов исследований науглероживания и обезуглероживания в сталеплавильной (мартеновской) ванне при ее глубинной продувке природным газом и сжатым воздухом

через сталевыпускное отверстие, опыта обработки стали в сталеразливочном ковше азотом и шлакообразующими реагентами через разливочное отверстие шиберного затвора разработана инновационная технология выплавки, раскисления и обработки стали с применением только одного агрегата вместо двух дорогостоящих – сверхмощной дуговой сталеплавильной печи и агрегата внепечной обработки стали.

* სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	G. Kashakashvili	ENHANCED LADLE-FURNACE FOR SMELTING AND CASTING STEEL	July 16-18, 2015, Tbilisi

ანოტაცია: შემოთავაზებული მოწოდებლობა და მეთოდი შეეხება კაზმის ჩატვირთვას, რომელიც შედგება ლითონის ჯართისა და ფლუსებისგან და რომლებიც ხელს უწყობს ქვემოდან მიწოდებულ ბუნებრივ აირს და ჟანგბადს კაზმის დადნობაში წარმოქმნილი ალის საშუალებით, ნაღობის მოცულობაში ტემპერატურისა და ქიმიური შედგენილობის გათანაბრებით, წილის წარმომქმნელი კომპონენტის დამატებით და ქვემოდან ინერტული აირის შებერვით. დნობისას ციკხვ-ღუმელი იხრება და იღვრება პირველადი წიდა. ინერტული აირის ქვემოდან შებერვა ხორციელდება დუდილის პროცესში მზა ფოლადის განჟანგვის, ლეგირების, დესულფურაციის, დეფოსფორიზაციის და ტემპერატურის და ქიმიური შედგენილობის ჰომოგენიზაციის პარალელურად. ამ მოწოდებლობის და მეთოდის გამოყენება უზრუნველყოფს მაღალი ხარისხის ფოლადის მიღებას, დნობის მაღალ ეფექტურობას და ფოლადის წარმოების ხარჯების შემცირებას.

3. შავი ლითონების მეტალურგიის მიმართულება

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი: პროფესორი ომარ მიქაძე

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

სრული პროფესორები: 9

ასოცირებული პროფესორები: 2

* პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათა- ური, ჟურნა- ლის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ბ. გოგიჩაშვილი, თ. ცერცვაძე, ა. პაპიაშვილი	მეტალურგიული წილების კომპონენტთა აქტიურობის მათემატიკური გამოთვლა და შედეგების ექსპერიმენტული შემოწმება	„ენერჯია“ №2 (974) 2015	თბილისი	გვ. 132-135
ანოტაცია					
<p>ნაშრომში განხილულია წილის კომპონენტთა აქტიურობის გამოთვლა ა.კუქუროვის მეთოდით. დადგენილია წილის ოპტიმალური შედეგნილობა, რომელიც უზრუნველყოფს ფოლადის ერთდროულად დეფოსფორაციისა და დესულფურაციას. ჩატარებულია შედეგების მათემატიკური შეფასება არაწრფივი რეგრესიის მაჩვენებლიანი და ხარისხობრივი მოდელით, აგრეთვე გამოყენებულია ლაგრანჟის და ნიუტონის საინტერპოლაციო მეთოდი.</p> <p>წარმოდგენილია გათვლის შედეგების საფუძველზე ჩატარებული ექსპერიმენტალური შედეგები.</p>					

* სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	მომხსენებელი :	OBTAINING MULTICOMPONENT	Innovative Technologies in

	<p>O. Sh. Mikadze, თანხავეჭორგბო: B. G. Gogichashvili, T. I. Buchukuri</p>	<p>LIGATURES DURING METALLURGICAL PROCESSING OF INDUSTRIAL WASTE FOR SECONDARY TREATMENT OF LIQUID STEEL</p>	<p>Metallurgy and Materials Science ITMMS - 2015 International Conference July 16-18, 2015, Tbilisi</p>
<p>Аннотация</p>			
<p>В настоящее время в Грузии в достаточно крупных количествах накоплены промышленные отходы металлургического, химического и горно-обогатительного производств. Они частично складированы в местах функционирования действующих и остановленных предприятий, частично просто разбросаны по территории промышленного региона.</p>			
<p>Практически все отходы характеризуются содержанием весьма дорогостоящих полезных компонентов в том или ином количестве.</p>			
<p>Металлургическое освоение таких отходов позволяет решать несколько проблем:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • расширение сырьевой базы производства комплексных сплавов и лигатур, • создание производства многокомпонентных сплавов и лигатур, • осяутимое улучшение экологической ситуации в промышленных регионах, • утилизация практически бросовых промышленных отходов позволяет получать дефицитные комплексные лигатуры с низкой себестоимостью, что позволяет существенно стимулировать развитие малого бизнеса. 			
<p>Цели настоящей работы можно сформулировать следующим образом:</p>			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Идентификация отходов металлургического, химического и горно-обогатительного производств. 2. Разработка технологии получения из данных отходов многокомпонентных лигатур со свободным варированием состава. 3. Изучение теплофизических параметров полученных лигатур. 4. Использование лигатур для раскисления, легирования и модифицирования жидкой стали. 			
<p>Для решения поставленной задачи нами были изучены:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • шлам производства электролитической двуокиси марганца на Руставском производственном объединении АЗОТ, • «хвосты» обогащения баритовой руды Казретского горно-обогатительного комбината, • шламы производства редких металлов, • в качестве восстановителя решено было использовать отсев алюминиевой стружки вторичного производства цветных металлов. 			
<p>В представленной работе была проведена идентификация вышеуказанных отходов с точным определением их химического и фракционного состава, колебания содержания в них ценных компонентов в зависимости от места и времени складирования и их фактического запаса.</p>			
<p>Были рассчитаны рациональные составы шихт для алюминотермического процесса. Определены теплотехнические характеристики шихт и рассчитаны тепловые балансы плавки в различных печах.</p>			
<p>Полученные многокомпонентные лигатуры содержали целый спектр весьма ценных элементов - Mn-Si-Al-Ba- Ca-Mg-Ce-Fe.</p>			
<p>В данной работе были изучены раскислительная способность полученной лигатуры, возможность</p>			

использования ее для рафинирования и модификации стали.

Эксперименты проводились в высокотемпературной печи сопротивления Таммана. Сталь расплавляли в алундовом тигле с открытым зеркалом металла. По достижении температуры 1893 К жидкий металл выдерживали некоторое время, брали пробу и затем вводили лигатуру в количестве (0,1– 3,0)% вдуванием в нижние слои металлического расплава.

Расплав выдерживали в течение 10 минут для разделения слоев металла и шлака, затем отбирали их пробы.

Особо отбирались пробы для определения содержания неметаллических включений стали до и после обработки лигатурой.

Сравнительные плавки проводились путем обработки той же стали смесью компонентов, идентичной составу лигатуры.

Анализом результатов проведенных экспериментов было установлено, что при использовании многокомпонентной лигатуры была достигнута высокая степень деоксидации – 30-85%. Особо необходимо отметить высокую степень десульфурации – до 30-75 %. На сравнительных плавках эти показатели составили соответственно 55 и 45%.

По сравнению с использованием смеси компонентов количество неметаллических включений снизилось на 20—40%

Таким образом, была подтверждена высокая эффективность обработки жидкой стали высокоактивной многокомпонентной лигатурой.

2	მომხსენებელი : Z. Simongulashvili, თანაავტორები: B. Maisuradze, G. Qurdadze, I. Maisuradze	DETERMINATION OF SILICOMANGANESE OPTIMAL COMPOSITION FOR INCREASING EFFECTIVE USE OF MANGANESE	Innovative Technologies in Metallurgy and Materials Science ITMMS - 2015 International Conference July 16-18, 2015, Tbilisi
Аннотация			
В настоящей работе была поставлена задача определения оптимального состава силикомаргаца для повышения эффективного использования марганца.			
3	G. Kashakashvili	ENHANCED LADLE-FURNACE FOR SMELTING AND CASTING STEEL	Innovative Technologies in Metallurgy and Materials Science ITMMS - 2015 International Conference July 16-18, 2015, Tbilisi
Аннотация			
В данной работе представлены данные по усовершенствованию печи-ковша для выплавки высококачественной стали и последующей ее разливки.			
4	T. Tsertsvadze, B. Gogichashvili	LIQUID STEEL TREATMENT WITH EXOTHERMIC	Innovative Technologies in Metallurgy and Materials Science

		SLAG-PRODUCING MIXTURE	ITMMS - 2015 International Conference July 16-18, 2015, Tbilisi
<p>Аннотация</p> <p>В настоящее время в металлургии каечественной стали определяющее место занимает внепечная обработка, одни из методов которой является обработка жидкой стали экзотермическими шлакообразующими смесями.</p>			
5	N. Tsereteli, K. Tsereteli, M. Mshvildadze	RECOVERY OF SPECIAL COMPOSITION MANGANESE CONCENTRATES FROM THE CHIATURA LOW GRADE ORES	Innovative Technologies in Metallurgy and Materials Science ITMMS - 2015 International Conference July 16-18, 2015, Tbilisi
<p>Аннотация</p> <p>В данной работе представлены данные по восстановлению марганцевых концентратов специального состава, полученных из бедных читаурских руд.</p>			
6	N. Tsereteli, K. Tsereteli, M. Mshvildadze	OBTAINING MANGANESE FERROALLOYS FROM SPECIAL COMPOSITION CONCENTRATES AND PRODUCTS	Innovative Technologies in Metallurgy and Materials Science ITMMS - 2015 International Conference July 16-18, 2015, Tbilisi
<p>Аннотация</p> <p>Работа посвящена получению марганцевых ферросплавов из концентратов и продуктов специального состава.</p>			

***საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე
შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოები**

№	გეგმით გათვალისწინებული და შესრულებული სამუშაოს დასახელება მეცნიერების დარგის და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
1	მეტალურგიის დოქტორანტურის პროგრამით შავი ლითონების მეტალურგიის მიმართულებაზე მიღებულია ორი დოქტორანტი ფოლადის წარმოების განხრით.	პროფესორი ომარ მიქაძე	დოქტორანტები: ჯემალ ჯალიაშვილი თორნიკე ნებიერიძე

2	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
	მეტალურგიის დოქტორანტურის პროგრამით შავი ლითონების მეტალურგიის მიმართულებაზე მიღებულია ერთი დოქტორანტი ფეროშენადნობების წარმოების განხრით.	პროფესორი ზურაბ სიმონგულაშვილი	დოქტორანტი გონა ქურდაძე

4. ლითონთა წნევით დამუშავების მიმართულება

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი: პროფესორი ზურაბ ლომსაძე

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა: 6

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	С. Мебония, С. Чагелишвили, П. Мшвилдадзе	Исследование сил ударного взаимодействия в главной линии автоматического трубопрокатного стана. Проблемы механики.	№3(60)	Тбилиси, 2015 Изд. ГТУ	5

Аннотация

Приведены результаты исследования динамических явлений в главной линии автоматстана ТПА400 Руставского металлургического комбината, обусловленных последствием ударного захвата гильзы валками стана (имеется в виду вторичный захват). Показано, что для снижения динамических нагрузок в трансмиссии стана целесообразно обеспечить условия снижения скорости изменения упругого момента участков валопровода,

что практически достижимо увеличением их податливости. С этой целью следует вводить в главную линию стана упругие элементы в виде упругих муфт с заранее определенными характеристиками. Это позволит уменьшить влияние ударного взаимодействия на динамику главной линии автоматстана.

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
2	Нозадзе Д.А., Эджибия П.Р., Мебония С.А., Деметрадзе Д.Т., Гоголадзе Г.П.	ИЗГОТОВЛЕНИЕ И ИССЛЕДОВАНИЕ КАБЕЛЬНЫХ ЖЕЛОБОВ ИЗ ФИБРО-БЕТОНА. Труды ГТУ.	№2(496)	Тбилиси, 2015 Изд. ГТУ	5
Аннотация					
<p>Рассмотрена технология изготовления кабельных желобов из фибробетона. Предложена методика определения их размеров. Расчет действующих нагрузок выполнен на примере желоба конкретных размеров. Установлено, что полученные данной технологией изделия можно использовать в дорожном строительстве.</p>					

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	მ. ბაკაშვილი- ანთელავა, ს. მეზონია	რადიალური ჭედვის მეთოდის გამოყენება.	საერთაშორისო კონფერენცია „ინოვა-ციური ტექნოლოგიები მეტალურგიაში დამასალათმცოდნეობაში“ - თბილისი, 16-18 ივლისი, 2015.
ანოტაცია			
<p>განხილულია რადიალური ჭედვის მეთოდის გამოყენება მანქანათ-მშენებლობაში რთული ფორმის ღერძსიმეტრიული დეტალების დამუშავებისათვის, რომელთა დამზადება ლითონსაჭრელ ჩარხებზე არაეკონომიურია და დაკავშირებულია ლითონის მნიშვნელოვან</p>			

დანაკარგებთან ბურბუშელის სახით. აღნიშნულია, რომ ამ მეთოდს იყენებენ აგრეთვე მეტალურგიაში, კერძოდ მიღების ცივად გლინვის საამქროებში, მიღნამზადების ადიდვის პროცესისათვის მომზადებისათვის.

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
2	ვ. კლდიაშვილი, ს. მებონია.	რკალური ღუმელის მოკლე ქსელის ახალი კონსტრუქცია	საერთაშორისო კონფერენცია „ინოვა- ციური ტექნოლოგიები მეტალურგიაში და მასალათმცოდნეობაში“ - თბილისი, 16-18 ივლისი, 2015.
ანოტაცია			
<p>მოცემულია რკალური ღუმელის მოკლე ქსელის ახალი კონსტრუქცია, რომელიც აგებულია ელექტროდების სამკუთხედით შეერთების სქემაზე. ასეთი სქემის გამოყენება უზრუნველყოფს ელექტროენერჯის ხარჯის შემცირებას (2,5-3)-ჯერ.</p>			

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	В.И.Клдиашвили, Т.М.Натриашвили, С.А.Мебония	Сравнительный анализ рудовос- становительных печей равной мощности на самоспекающихся и графитированных электродах	XII-ая Научно-практическая конференция “Научные перс- пективы XXI века.” 19-20.06. 2015. Новосибирск, Россия.
Аннотация			
<p>Приведен сравнительный анализ рудовосстановительных печей равной мощности показывает с графитированными электродами и с самоспекающимися электродами. Показано, что при применении графитированных электродов энергетические параметры намного улучшаются, повышается естественный коэффициент мощности, уменьшается время плавки, печь получается компактной и удобной для обслуживания, наращивание графитированных электродов осуществляется за малый промежуток времени, а также сокращается численность обслуживающего</p>			

персонала.

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
2	В.И.Клдиашвили, Т.М.Натриашвили, С.А.Мебония	Рациональная конструкция короткой сети для дуговой печи	Международная конференция “Мультинаучные исследования как тренд развития современной науки. 20.03.15. Киев, Украина

Аннотация

Предлагается новая схема конструкции короткой сети для дуговой печи по схеме «треугольник на электродах» в трёхбифилярном исполнении, в которой более полная симметрия достигнута перемычками, образующими треугольник непосредственно у электрододержателей. В предлагаемой схеме токоведущие трубы разной полярности расположены на одном и том же рукаве, что способствует дальнейшему уменьшению индуктивности короткой сети. Применение рассмотренной схемы позволяет в 2,5 – 3 раза уменьшить реактивное сопротивление и на 15 – 20% – активное сопротивление коротких сетей, сократить длительность плавки, уменьшить удельный расход электроэнергии и повысить коэффициент мощности установки.

5. ფერადი ლითონების მეტალურგიის მიმართულება

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი: პროფესორი ზურაბ ოქროსცვარიძე

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა: 4

1. ზურაბ ოქროსცვარიძე - სრული პროფესორი
2. იზოლდა კახიაშვილი - სრული პროფესორი
3. რევაზ კანაშვილი - ასოცირებული პროფესორი
4. ლევან ჩხიკვაძე - ემერეტუსი

* პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/ კრებულის	ჟურნალის/ კრებულის	გამოცემის ადგილი,	გვერდების რაოდენობა
---	------------------	--	-----------------------	----------------------	------------------------

		დასახელება	ნომერი	გამომცემლობა	
1	ლეგან, ჩხიკვაძე, იზოლდა კახნიაშვილი, ზურაბ ოქროსცვარიძე ლევან ანთაშვილი, თამარ წილოსანი	”დარიშხანშემცველი სულფიდური ნედლეულიდან ოქროს ამოღების შესაძლებლობების კვლევა” საქართველოს ქიმიური ჟურნალი	2, 2015	თბილისი, საქართველოს ქიმიური ჟურნალი	7
ანოტაცია					
<p>სტატიაში განხილულია დარიშხანის ოქროშემცველი ნედლეულიდან დარიშხანისა და ოქროს ამოღების მიზნით არსენოპირიტული მადნისა და მისი ნარჩენების ციანირებამდე ტუტე გარემოში დამუხანგველის გამოყენებით გადამუშავების შესაძლებლობა. ამისათვის გათვლილია მიმდინარე პროცესების თერმოდინამიკური ანალიზი. გაანგარიშებულია შესაძლო რეაქციათა იზობარულ-იზოთერმული პოტენციალები და ნაჩვენებია აღნიშნული რეაქციების მიმდინარეობის შესაძლებლობა.</p> <p>ეს შესაძლებლობა დადასტურებულია ოქროშემცველი ნედლეულის ნატრიუმის ჰიდროქსიდით გამოტუტვისას დამუხანგველის გამოყენებით.</p>					
2	G.S. Tsurtsunia, N.S. Roiava, N.S. Gogishvili, I. B. Kakhniashvili, I. T. Zaridze, G.G. Gorelishvili, V.M.Kveselava, P.N. Nikoleishvili	Simultaneous Production of Electrolytic Metallic Manganese and Electrolytic Manganese Dioxide in an AMI 700 IS Anion Exchange Membrane Electrochemical Reactor	162 (8) e96-E103 (2015)	Journal of Electrochemical Society, USA	8
ანოტაცია					
<p>შესწავლილია ლითონური მანგანუმისა და ელექტროლიტური კომპაქტური მანგანუმის დიოქსიდის ერთდროული მიღება ერთ აბაზანაში ანიონგაცვლითი მემბრანის - AMI 700 IS გამოყენებისას. დადგენილია ლითონური მანგანუმის დენით გამოსავალზე კათოდური დენის სიმკვრივის, მანგანუმის და ამონიუმის სულფატების კონცენტრაციის, ტემპერატურის და სელენის დანამატის გავლენა. განხილულია ლაბორატორიული მასშტაბის ელექტროქიმიურ რეაქტორში მიღებული მონაცემები.</p>					
3	მ.ყიფიანი, ზ. ოქროსცვარიძე, ლ. ჩხიკვაძე,	კომპოზიციური ფხვნილების აირალური გაფრქვევა გაუმჯობესებული თვისებების მქონე დანაფარების	№1	ქ. საქართველოს საინჟინრო სიახლენი, საქართველოს	4

	ი.კახნიაშვილი, ი. წილოსანი	მისაღებად	საინჟინრო აკადემია, თბილისი, 2015	
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>აიროთერმული დამცავი დანაფარების ბოლო თაობასგააჩნია მნიშვნელოვნად გაზრდილი ფიზიკურ ქიმიური და მექანიკური თვისებები. აირალური დანაფარების მისაღებად გამოიყენება კომპოზიციური ფხვნილები, განსაკუთრებით თერმულად მორეაგირე კომპოზიციური ფხვნილები. ჩატარებულია (Ni-Al) და (Al₂O₃ -Ni) სისტემებით (Ti-Si) - ის ფხვნილოვანი კონგლომერირებული სისტემის პარამეტრების კვლევა. დადგენილია, რომ კონგლომერირებულ კომპოზიციურ ფხვნილებში ორი ევზოთერმული სისტემის არსებობა კიდევ უფრო ზრდის აირის ალში მოხვედრილი ფხვნილის ტემპერატურის მატებას, რის შედეგადაც იზრდება და უმჯობესდება დანაფარის ხარისხი - ადგეზიური სიმტკიცე, მსურვალმედეობა, ცვეთამედეობა, და სხვა. ასეთი დანაფარების მიღების ტექნოლოგია უფრო იაფია და მარტივი ვიდრე პლაზმური დანაფარებისა, რაც მათი გამოყენების ალბათობას მნიშვნელოვნად ზრდის.</p>				

* სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	И. Кахниашвили	Электроосаждение сплава цинк-марганец.	თბილისი, ფ.თავაძის მეტალურგიისა მასალათმცოდნეობის ინსტიტუტი, ”არაორგანული მასალათმცოდნეობის თანამედროვე ტექნოლოგიები და მეთოდები”. 2015 წ. 20-24 აპრილი, მეორე საერთაშორისო კონფერენცია.
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>შესწავლილია თუთია - მანგანუმის დანაფარის ელექტროქიმიურად მიღების პროცესი. დადგენილია დანაფარის თვისებებზე დენის სიმკვრივის, ტემპერატურის, ხსნარების კონცენტრაციის გავლენა. დადგენილია დანაფარის მიღების პროცესის ოპტიმალური პარამეტრები.</p>			
2	М. Кифиани (Докторант), З. Окросцваридзе, Л. Чхиквадзе, И. Кахниашвили	Разработка состава и технологии получения конгломерированных композиционных термореагирующих порошков для получения газопламенных	თბილისი, ფ.თავაძის მეტალურგიისა მასალათმცოდნეობის ინსტიტუტი, ”არაორგანული მასალათმცოდნეობის თანამედროვე ტექნოლოგიები და მეთოდები”. 2015 წ. 20-24 აპრილი, მეორე

		защитных покрытий с высокими физико-химическими и механическими свойствами	საერთაშორისო კონფერენცია.
ანოტაცია			
შემუშავებულია კონგლომერირებული კომპოზიციური ფხვნილების მიღების ტექნოლოგია. დადგენილია მათი შედგენილობა, ფიზიკურ-ქიმიური და მექანიკური თვისებები.			
3	I. Kakhniashvili, L. Chkhikvadze, Z. Okrostsvardze, T. Tsilosani	Investigation of the possibility of extracting Arsenic and Gold from arseniccontaining sulfide raw materials	Innovative technologies in metallurgy and materials sciense. International Conference 16-18 July,2015 Tbilisi, Gorgia
ანოტაცია			
შესწავლილია ელემენტური დარიშხანისა და ოქროს ამოღების ჰიდრომეტალურგიული პროცესი დარიშხან- და ოქროშემცველი სულფიდური ნედლეულიდან. დადგენილია, რომ დარისხანის გამოტუტვის ხარისხი 90 % აჭარბებს და მიიღება ოქროთი გამდიდრებული კონცენტრატი. ჩატარებულია პროცესის თერმოდინამიკური კვლევა.			
4.	R. Kanashvili	Autoclave method for obtaining composite powders	Innovative technologies in metallurgy and materials sciense. International Conference 16-18 July,2015, Tbilisi, Gorgia.
ანოტაცია			
Ni / Al და Ni / WC კომპოზიციური ფხვნილების პლაზმური დისპერსიით მიღებული დანაფარები ხასიათდებიან მაღალი სიმტკიცითა და ადგეზიის სტაბილურობით.			

***საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე
შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოები**

№	გეგმით გათვალისწინებული და შესრულებული სამუშაოს დასახელება მეცნიერების დარგის და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
1	ცანის და ურავის დარიშხანშემცველი ნედლეულის ჟანგვითი გამოწვის ნარჩენების გადამუშავება ჰიდრომეტალურგიული მეთოდით	იზოლდა კახნიაშვილი ლევან ჩხიკვაძე	იზოლდა კახნიაშვილი, ლევან ჩხიკვაძე, ზურაბ ოქროსცვარიძე

<p>დასრულებული კვლევითი სამუშაოს შედეგები</p> <p>შესწავლილია დარიშხანის ოქროშემცველი ნედლეულიდან დარიშხანისა და ოქროს ამოღების მიზნით არსენოპირიტული მადნისა და მისი ნარჩენების ციანირებამდე ტუტე გარემოში დამჟანგველის გამოყენებით გადამუშავების შესაძლებლობა. ამისათვის გათვლილია მიმდინარე პროცესების თერმოდინამიკური ანალიზი. ჩატარებულია ექსპერიმენტული კვლევები არსენოპირიტული მადნიდან და მისი გადამუშავების ნარჩენებიდან დარიშხანის და ოქროს ამოღების მიზნით. გამოტუტვის პროცესი ტარდებოდა ნატრიუმის ჰიდროქსიდის 0,3 M ხსნარით. pH 10-11. დამჟანგველად გამოყენებული იყო ჰაერის ჟანგბადი და წყალბადის ზეჟანგი. ექსპერიმენტმა აჩვენა, რომ დამჟანგველად H₂O₂ გამოყენებისას დარიშხანის გამოტუტვის ხარისხმა 90% გადააჭარბა.</p>			
2	<p>(Ti-Si) კონგლომერირებული კომპოზიციური ფხვნილის ლეგირება (Ni-Al) და (Al₂O₃-Ni) ფხვნილებით განსაზღვრული თვისებების მქონე დანაფარების მისაღებად.</p>	<p>ზურაბ ოქროსცვარიძე</p>	<p>მარინე ყიფიანი (დოქტორანტი), ლევან ჩხიკვაძე, იზოლდა კახნიაშვილი</p>
<p>ანოტაცია</p> <p>ჩატარებულია (Ni-Al) და (Al₂O₃ -Ni) სისტემებით (Ti-Si) - ის ფხვნილოვანი კონგლომერირებული სისტემის პარამეტრების კვლევა. დადგენილია, რომ კონგლომერირებულ კომპოზიციურ ფხვნილებში ორი ეგზოთერმული სისტემის არსებობა სადაც ერთი იწყება უფრო დაბალ ტემპერატურაზე (Ni-Al, 600⁰), რაც საშუალებას იძლევა მეორე სისტემის (Al₂O₃ -Ni) ეგზოთერმული რეაქცია დაიწყოს უფრო მაღალ ტემპერატურაზე (1300⁰), რომლის ტემპერატურის ადიაბატური მატება კიდევ უფრო ზრდის აირის ალში მოხვედრილი ფხვნილის ტემპერატურის მატებას,რის შედეგადაც იზრდება და უმჯობესდება დანაფარის ხარისხი (ადგეზიური სიმტკიცე, მსურვალმდეგობა, ცვეთამდეგობა, და სხვა).</p>			

6. საშემდგენლო წარმოების მიმართულება

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი: პროფესორი არტურ სულამანიძე
 სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა: 8

* სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების
---	---------------	--------------------	-------------------

	მომხსენებლები		დრო და ადგილი
1	M. Khutsishvili, L. Shengelia	IMPROVEMENT OF PLASMA SPRAYING EFFECTIVENESS	July 16-18, 2015, Tbilisi
<p>ანოტაცია: ნაშრომი ეხება ფხვნილოვანი მასალებით პლაზმურ დაფრქვევას, რომელიც მეტად აქტუალურ სამეცნიერო მიმართულებათა რიცხვს მიეკუთვნება.</p> <p>ნაშრომში განხილულია ტურბოლენტური და ლამინარული მიწოდების პლაზმატრონები. ნაჩვენებია, რომ ტურბოლენტური მიწოდების დროს ფხვნილის ნაწილაკები, ტოვებს რა საკმარის, დნებიან და აჩქარდებიან არა მხოლოდ ღერძის, არამედ რადიალური მიმართულებითაც და ერევა გარემომცველ ცივ ატმოსფეროს. შედეგად ადგილი აქვს დასაფრქვეველი მასალის ნაწილაკების სიჩქარის შემცირებას, დაუანგვას და შესაბამისად, ჩნდებიან დანაფარის ფორმირების ზონაში გაუხურებელი ნაწილაკები.</p> <p>განხილულია ფხვნილის გამოყენების კოეფიციენტი ტურბოლენტური და ლამინარული პლაზმური ნაკადების პლაზმატრონებისათვის. ექსპერიმენტალურად დამაჯერებლად არის დასაბუთებული, რომ ლამინარული მიწოდების პლაზმატრონებში ფხვნილის გამოყენების კოეფიციენტი გაუმჯობესებულია 1,4 –ჯერ.</p>			
2	Z. Sabashvili, T. Loladze, N. Kenchiashvili	EFFECT OF TEMPERATURE AND WATER VAPOR PRESSURE ON SURFACE QUALITY OF THE CUTTING DURING WATER VAPOR PLASMA CUTTING	July 16-18, 2015, Tbilisi
<p>ანოტაცია: პლაზმური ჭრის გამოყენების ეფექტურობის მნიშვნელოვან მაჩვენებელს წარმოადგენს ჭრის ზედაპირების ხარისხი. ხარისხის განმსაზღვრელ პარამეტრებს მიეკუთვნება ჭრის სიგანე, ჭრის ზედაპირების პერპენდიკულარობიდან გადახრის სიდიდე და ხიწვის ზომები. გამოკვლევებით დადგინდა, რომ ამ პარამეტრებზე გავლენას ახდენს პლაზმატრონის შესასვლელზე წყლის ორთქლის ტემპერატურა და წნევა. მათი ზრდა იწვევს ჭრის სიგანის შემცირებას 0,35-0,5 მმ-ით ჰაერ-პლაზმურ ჭრასთან შედარებით, ხოლო ჭრის ზედაპირების პერპენდიკულარობიდან გადახრის სიდიდის მცირდება 2-2,5-ჯერ. ხიწვის ზომები მინიმალურია და არ აჭარბებს დასაშვებ მინიმალურ ზომებს.</p>			

ქიმიური და ბიოლოგიური ინჟინერიის დეპარტამენტი

1. სასურსათო ტექნოლოგიის მიმართულება

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი: პროფ. რ. ხუციშვილი

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა: 8

* 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათა- ური, ჟურნა- ლის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლ ობა	გვერდების რაოდენობა
1	ხუციშვილი რ. სადალაშვილი ე. შაკაია თ. □	სტაფილოს კონცენტრატი და ფქვილოვანი საკონდიტრო	საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია ფუნქციონალური დანიშნულების კვების პროდუქტების წარმოების ინოვაციური ტექნოლოგიები (კრებული)	ქუთაისი – აპრილი – 2015	3
<p>ანოტაცია: მიღებულია სტაფილოს მშრალი კონცენტრატი, შესწავლილია შრობის დინამიკა, მშრალი კონცენტრატი გამოცდილია ფუნქციური დანიშნულების - კექსის წარმოებაში; შემუშავებულია ახალი რეცეპტურა კექსის წარმოებისათვის, რომელიც გამდიდრებულია უჯრედისით, პექტინური და მინერალური ნივთიერებებით, ვიტამინებითა და სხვა სასიცოცხლო ელემენტებით.</p>					
2.	ხუციშვილი რ. სადალაშვილი ე. შაკაია თ. □	ვაშლის კონცენტრატი და ფქვილოვანი საკონდიტრო	საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია კვების მრეწველობის ტექნოლოგიური პროცესების და მოწყობილობების პრობლემები (კრებული)	თბილისი - მარტი - 2015	5
<p>ანოტაცია: მიღებულია ვაშლების მშრალი-ფხვიერი კონცენტრატები, შესწავლილია შრობის დინამიკა, კონცენტრატების ერთობლივი გამოყენებით შემუშავებულ იქნა ახალი რეცეპტურა საკონდიტრო წარმოების სფეროში, კონკრეტულად კრეკერის წარმოებაში, რომელიც გამდიდრებულია მიკრონუტრიენტებით, რაც იძლევა საშუალებას გააფართოოთ ფუნქციური დანიშნულების პროდუქციის ასორტიმენტი.</p>					
3.	ხუციშვილი რ. სადალაშვილი ე. კოვზირიძე თ.	სტევია, როგორც ფქვილოვანი საკონდიტრო ნაწარმის ნედლეული	საქართველოს ქიმიური ჟურნალი №1- 2015	თბილისი - მარტი - 2015	5
<p>ანოტაცია: შექმნილია ახალი ფუნქციური დანიშნულების ფქვილოვანი საკონდიტრო</p>					

ნაწარმი - „ცხობილის“ სახით, რომლის რეცეპტურაშიც რაფინირებული შაქარი ჩანაცვლებულია მცენარეული წარმოშობის ბიოლოგიურად აქტიური დანამატით-„სტევია“-თი; შემუშავებულია ახალი პროდუქტის წარმოების ტექნოლოგიური ინსტრუქცია - შესაბამისი ტექნოლოგიური რეჟიმის პარამეტრებით, პროდუქციის ფიზიკო-ქიმიური მაჩვენებლებით, შესწავლილია ზოგიერთი მაჩვენებლის დამოკიდებულება პროდუქტის შენახვის ხანგრძლიობაზე.

2. ფიზიკური და კოლოიდური ქიმიის მიმართულება

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი: პროფ. ნანა ბოკუჩავა

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა: 11

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელო სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ი. ბერძენიშვილი	კატალიზური რეაქციები	თბილისი: ტექნიკური უნივერსიტეტი	134
ანოტაცია				
განხილულია კატალიზის მოვლენა, კატალიზური რეაქციების კანონზომიერებანი და კატალიზური რეაქციების მნიშვნელობა ქიმიის, ქიმიური ტექნოლოგიისა და მრეწველობისათვის. განკუთვნილია ძირითადად ქიმიური ტექნოლოგიისა და მეტალურგიის ფაკულტეტის ბაკალავრებისთვის. აგრეთვე სასარგებლო იქნება მაგისტრატურის სტუდენტებისათვის და განხილული საკითხების შესწავლით დაინტერესებული პირებისათვის.				
2	ი. ბერძენიშვილი	ფიზიკური ქიმიის სწავლების თანამედროვე მეთოდოლოგია. მეთოდური ნაშრომი.	თბილისი: საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი “საქპატენტი”. დამადასტურებელი მოწმობა № 6282. 22.06. 2015	47
ანოტაცია				

ნაშრომი შეიცავს ფიზიკური ქიმიის სწავლების მეთოდოლოგიურ საკითხებს და მითითებებს შესაბამისი მაგალითებით, მოდელებითა და კომენტარებით.

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	А. Саруханишвили, Д. Эристави, Ш. Андгуладзе, Н. Куцава, А. Гогишвили, М. Гугешидзе, Э. Мацаберидзе	Сб. докл, II Международная конференция Современные технологии и методы неорганического материаловедения	გამომც. „სახინო“	97-98
Аннотация				
Предложен рациональный метод оценки исследования техногенного сырья Грузии сочетанием возможностей термодинамики, петрохимии и основных положений фазовых равновесий				
2	Н. Андгуладзе, В. Горделадзе, А. Саруханишвили	Сб. докл, II Международная конференция Современные технологии и методы неорганического материаловедения	გამომც. „სახინო“	321-325
Аннотация				
Метод основан на теоретическом определении склонности композиций к стеклообразованию, низкой температуры варки и оплавлений на поверхности меди и высоких значениях ТКЛР.				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ა. სარუხანიშვილი, ვ. გორდელაძე, ნ. ანდელუაძე,	„ხუთკომპონენტიანი ბორსილიკატური სისტემის ზოგიერთი	№1(495)	თბილისი, “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	51-56

	ლ. ებანოძე	კომპოზიციიდან მინის წარმოქმნის ფიზიკურ-ქიმიური კომპოზირება.“ სტუ-ს შრომები			
ანოტაცია					
შემოთავაზებულია აღნიშნული სისტემის კომპოზიციებიდან მინის წარმოქმნის მიდრეკილების დადგენის ფიზიკურ-ქიმიური ასპექტები. პროგნოზირებისათვის გამოყენებულია კაზმის შედგენის „ვეტექტიკთა შერწყმის“, „კაუბად-ბორ ჩონჩხის ბმულობის ხარისხის დადგენის“, „უმცირესტემპერატურიანი ვეტექტიკის განსაზღვრის“ პრინციპები.					
2	A. Sarukhanishvili, E. Matsaberidze, M. Kapanadze, M. Mshvildadze, T. Loladze	Journal of Technical Science and Technologies	Volume 4 Issue 1	Tbilisi, IBSU	17-21
Аннотация					
В настоящей работе предлагается метод расчета стандартных мольных величин энтальпии и свободной энергии Гиббса образования безводных силикатов. Метод основывается на принципах структурной аналогии и аддитивности свойств с привлечением термодинамики веществ, сведения о параметрах, которые считаются недостаточно установленными. Опробованное предлагаемого метода в термодинамической оценке реакций с участием безводных силикатов, дало положительные результаты - погрешность оценки химических равновесии не превышает 1-3%.					
3	V. Gordeladze, A. Sarukhanishvili, M. Kapanadze, M. Mshvildadze, T. Loladze	Journal of Technical Science and Technologies	Volume 4 Issue 1	Tbilisi, IBSU	27-30
ანოტაცია					
ნაშრომში განიხილება მინანქრის საფარის გამოწვისას შუალედური ფენის წარმოქმნის საკითხი. გამოწვისას, მინანქრის სპილენძთან ურთიერთქმედების შესაძლო პროცესების თერმოდინამიკური შეფასების საფუძველზე გამოთქმულია ვარაუდი, რომლის თანახმად, ამ მასალების შეჭიდულობა B – O – Cu, Al – O – Cu, Ba – O – Cu ტიპის ხიდებისა და პერიოდული სისტემის მეორე ჯგუფის ელემენტებთან სპილენძის მეტალიდების წარმოქმნის შედეგს წარმოადგენს.					
4	ი.ბერძენიშვილი	თანამედროვე ტექნიკური და ბუნებრივი მინების გასაოცარი მსგავსების შესახებ. ქიმიის უწყებანი	ტომი 2, №1, 2015		გვ. 15-17
ანოტაცია					
დღეს უკვე შეიძლება იმის თქმა, რომ მინის, როგორც მასალის შექმნა ბუნების მიბაძვა და განმეორებაა. ლავა და მაგმა, მსგავსი მასალის ხელოვნურად შესაქმნელად თითქოსდა					

ბუნებით ნაკარნახევი მაგალითებია.					
5	ი. ბერძენიშვილი კ. კამკამიძე	ექსტრაჰირების პროცესის კვლევა სისტემაში “სითხე-სითხე”.	№ 2, (vol. 74), 2015	თბილისი Georgian Engineering News	გვ. 69-70
ანოტაცია					
წარმოდგენილია ორ თხევად ფაზას შორის იოდის განაწილების ექსპერიმენტული მონაცემები. ნაჩვენებია, რაც უფრო მეტად განსხვავდება განაწილების კოეფიციენტი 1-სგან დამატებული გამსხნელის სასარგებლოდ, მით უფრო ეფექტურია ექსტრაჰირება. მოყვანილია ექსტრაქციის პროცესის გაანგარიშება სისტემაში “სითხე-სითხე”.					

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებუ- ლის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის აღგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	I.G. Berdzenishvili, I.I. Matashvili.	Evaluation of glass melting process for fluorine-free functional glass enamels / Актуальные проблемы современной науки	Сборник статей. Часть 1.	Уфа: Аэтерна 2015,	с. 3-5.
ანოტაცია					
სინთეზირებულია უფრო ცირკონსტრონციუმის ფრიტები მომინანქრების უახლესი “Direct” ტექნოლოგიისათვის. ჩატარებული კვლევებით დადგენილია მინის საკაზმე კომპოზიციების ქცევა მაღალტემპერატურული დამუშავებისას. წარმოდგენილია მინისებრი ფაზაში კვარცის ქვიშის და ცირკონის გახსნის კინეტიკური ანალიზი.					

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	А. Саруханишвили, Д. Эристави, Ш. Андгуладзе, Н. Куциава, А. Гогишвили, М. Гугешидзе, Э. Мацаберидзе	К вопросу о новейшей методике термодинамической и петрохимической оценки техногенного сырья	თბილისი, 20-24 აპრილი
Аннотация			
Предложен рациональный метод оценки исследования техногенного сырья Грузии сочетанием возможностей термодинамики, петрохимии и основных положений фазовых равновесий			
2	Н. Андгуладзе, В. Горделадзе, А. Саруханишвили	Возможность прогнозирования стеклопокрытий для меди из ряда композиции системы $\text{Na}_2\text{O}-\text{SrO}-\text{BaO}-\text{B}_2\text{O}_3-\text{SiO}_2$	თბილისი, 20-24 აპრილი
Аннотация			
Метод основан на теоретическом определении склонности композиций к стеклообразованию, низкой температуры варки и оплавлений на поверхности меди и высоких значениях ТКЛР			
3	V. Gordeladze, A. Sarukhanishvili, M. Kapanadze, N. Rachvelishvili	About Tensions in Multy Component Enamel Resulted From Merging With Copper	თბილისი, 16-18 ივლისი
Аннотация			
Показано, как тенденция формирования стекла из состава системы $\text{Na}_2\text{CO}_3-\text{SrCO}_3-\text{BaCO}_3-\text{H}_3\text{BO}_3-\text{SiO}_2$ может быть выявлена с помощью химических и физических показателей.			
4	D. Jincharadze, L. Ebanoidze, N. Bokuchava	Physical-chemical study of mineralogical composition of natural peloid "Phkhoveli"	თბილისი, 16-18 ივლისი
ანოტაცია			
ნაშრომში წარმოდგენილია ბუნებრივი „მშრალი“ პელოიდის „ფხოველის“ არაორგანული ნაწილის შემავალი მინერალები. გამოთქმულია მოსაზრება, რომ მოცემული პელოიდი შედგება პირველადი და მეორადი მინერალებისაგან.			
5	И.Г. Бердзенишвили	Ресурсосберегающая технология производства новых неорганических материалов	II Международная конференция «Современные технологии и методы неорганического

		целевого назначения.	материаловедения», Тбилиси, 20-24 апреля, 2015
ანოტაცია			
შემოთავაზებულია ინფრასტრუქტურული მეგაპროექტების ეფექტურობის ამაღლებაზე ორიენტირებული ახალი ტექნიკური გადაწყვეტილება. წარმოდგენილია მილსადენი კონსტრუქციების ქცევის აღმწერი მათემატიკური მოდელი.			
6	I.G. Berdzenishvili, M.G. Siradze	Solution to Increase the Efficiency of Major Infrastructure Projects	International Conference “Innovative Technologies in Metallurgy and Materials Science”, Tbilisi, Georgia, 2015, 16-18 July
ანოტაცია			
განხილულია საქართველოს მინერალური რესურსების გამოყენების შესაძლებლობა მიზნობრივი დანიშნულების ახალი არაორგანული მასალების წარმოების პროცესში. შემუშავებულია ახალი მასალების სინთეზის ტექნოლოგიური პროცესის სქემა და რეჟიმები.			

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	И.Г. Бердзенишвили	Опыт использования промышленных отходов в производстве стекломатериалов. / Международная Научная Экологическая Конференция на тему: «Проблемы рекультивации отходов быта, промышленного и сельскохозяйственного производства»	24-25 марта, 2015, Краснодар, Кубанский госагроуниверситет.
ანოტაცია			
განიხილება მინისა და მინანქრის სფეროსათვის სამთო გადამუშავების ნარჩენების სანედლეულო რესურსად გარდაქმნა, რაც მნიშვნელოვნად ზრდის წარმოების ეფექტურობას და ამცირებს წარმოებული პროდუქციის თვითღირებულებას. ჩატარებულია სისტემური კვლევა ტექნოგენური ნედლეულის გამოყენებით თვისებრივად ახალი სახის მინისებრი მასალების მიღების მიზნით. ფოლადის ზედაპირზე დამცავი დანაფარის ფორმირებისათვის გამოყენებულია თანამედროვე ენერგოეფექტური 2C/1F ტექნოლოგია.			

IV. სამეცნიერო ერთეულის “საქართველოს ბუნებრივი ნედლეულის ბაზაზე სამკურნალო-პროფილაქტიკური კოსმეტიკური პროდუქციის მიღება” მიერ 2015 წელს შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოები. მიღებულია დეპონირების დამადასტურებელი მოწმობები

№	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
1.	თხევადი საპონი ასკანის პენტონიტურ თიხაზე № 6272	ნ. ბოკუჩავა	დ. ჯინჭარაძე
ანოტაცია			
გამოგონება მიეკუთვნება ჰიგიენურ კოსმეტიკას და ეხება პარფიუმერიულ-კოსმეტიკური პროდუქციის წარმოებას.			
2	ტონალური კოსმეტიკური კრემ-ნიღაბი წითელ თიხაზე № 6309	ნ. ბოკუჩავა	დ. ჯინჭარაძე
ანოტაცია			
გამოგონება მიეკუთვნება დეკორატიულ კოსმეტიკას და ეხება პარფიუმერიულ-კოსმეტიკური პროდუქციის წარმოებას.			

სამეცნიერო ერთეულის, “საქართველოს ბუნებრივი ნედლეულის ბაზაზე სამკურნალო-პროფილაქტიკური კოსმეტიკური პროდუქციის მიღება” პერსონალმა, მონაწილეობა მიიღო გამოფენაში “ქართული ინოვაციები” და გამოგონებები ბიზნესისათვის” და გადაეცათ საქართველოს ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტოს სერტიფიკატი

სერტიფიკატები

1. I.G. Berdzenishvili. CERTIFICATE 024 for competition of the Teacher training program “Modern Methodologies in Teaching and Learning” – Iowa State University Center of Excellence in Teaching and Learning, Georgian Technical University PDC CETL, 2015.
2. I.G. Berdzenishvili. CERTIFICATE საერთაშორისო კონფერენციის “ინოვაციური ტექნოლოგიები მეტალურგიასა და მასალათმცოდნეობაში” – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, 2015.
3. I.G. Berdzenishvili. CERTIFICATE 2015E007P003 of JRC E&I 2015-IRMM-3 TrainMiC® training course - Metrology in Chemistry - Implementing the technical requirements of the ISO/IEC 17025, Georgian Technical University, Tbilisi, 9 – 11 June, 2015
4. I.G. Berdzenishvili. CERTIFICATE სამეცნიერო ცენტრი “AETERNA”, რუსეთის ფედერაცია, 2015.

3. სილიკატების ტექნოლოგიის მიმართულება

სილიკატების ტექნოლოგიის მიმართულების ხელმძღვანელი,
პროფ. თამაზ გაბადაძე

სილიკატების ტექნოლოგიის მიმართულების სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური
შემადგენლობა:

1. პროფ. თ. გაბადაძე
2. პროფ. თ.ჭეიშვილი
3. პროფ. გ. გაფრინდაშვილი
4. პროფ. ი.სულაძე
5. ასოც. პროფ. გ. ლოლაძე

I.3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1.	ახალი მეთოდით აგებული მსოფლიო დონის 3დ სტერეოსკოპიული კონკურენტუნარიანი აგრეგატის შექმნა პროექტი № AR/111/3-112/14 ტელე-კინო ინდუსტრიის განვითარება	რუსთაველის ფონდი (თანადამფინანსებელი საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი)	გივი ლოლაძე	თ. ჭეიშვილი ზ. ლომიძე

ანოტაცია. გარდამავალი პროექტის ძირითად თეორიულ ამოცანას და მიზანს წარმოადგენს, ისეთი აგრეგატის (Rig) შექმნა, რომელიც უზრუნველყოფს სტერეოსკოპულ სხვადასხვა დიაპაზონების ცვლილებების საშუალებას რეალურ დროში – ობიექტების გადაღების დროს.

პრაქტიკულად პროექტში გამოყენებული აგრეგატი (Rig) მსოფლიოში არსებული შესაბამისი მოწყობილობებისგან განსხვავდებით ხასიათდება ძირითადი მახასიათებლების უფრო კარგი მაჩვენებლებით. კერძოდ, მსოფლიოში არსებული მათი მონაცემებია: სტერეო ბაზა 0-120 მმ, კონვერგაცია 0⁰-10⁰ კუთხით, ასეთია: სტერეო ბაზა 0-650 მმ, კონვერგაცია 0⁰-30⁰ კუთხით. აღნიშნული აგრეგატის მონაცემების რეგულირება შესაძლებელია ერთდროულად გადაღების მსვლელობის დროს, რეალურ დროში, რაც მსოფლიოში არსებული ფირმების: SONY, SAMSUNG და სხვა მათ მიერ შექმნილ მოწყობილობებს არ გააჩნია, ასევე პროექტის ფარგლებში შექმნილი მოწყობილობა გამოირჩევა: სიმსუბუქით, დაბალი ფასით, მომსახურების გაადვილებით, მოცულობის სრულყოფილი აღქმით. ე.ი.

3დ სტერეოსკოპული აღქმის არამართო წინა პლანზე, არამედ მოცულობის უკანა მოედ სივრცეში.

II. 1. პუბლიკაციები

ა)საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	გურამ გაფრინდაშვილი	ტიხრული მინანქარი ძვლის ფაიფურის ფუძეზე (ნაშრომი ეძღვნება სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქს, უწმინდეს და უნეტარეს ილია მეორეს)	თბილისი, საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“	169

ანოტაცია. მონოგრაფიაში დამუშავებულია სილიკატური ნაწარმის (კერამიკა, მინა) დეკორირების სრულიად ახალი მიმართულება, რომლის არსი ისაა, რომ ტიხრული მინანქრის ფუძე მზადდება არა ლითონისაგან, არამედ სპეციალური, დაბალ ტემპერატურაზე შეცხობილი, თერმულად მდგრადი კერამიკის ან მინისაგან.

დადგენილია იმ ახალი კლასის მტკიცე სტრუქტურის და ქიმიურად მდგრადი პიგმენტების სინთეზის პირობები და ოპტიმალური შედგენილობა, რომლებიც მხატვრული მომინანქრების ერთ-ერთი ძირითადი კომპონენტებია. მიღებული ქრომოფორები წარმატებით გამოიყენება აგრეთვე ტემპერით და ზეთით ფერწერაში.

დამუშავდა მხატვრული მომინანქრების ტექნოლოგიის ახალი მიმართულება – აღდგენითი ცეცხლის მინანქრების მიღების ტექნიკა. კვლევის თანამედროვე მეთოდებით, თეორიული მოლოდინის საწინააღმდეგოდ, დადგენილია მინანქრის ფენაში უანგზადის შემცველობის, კუთრი ელექტროწინააღმდეგობის და დაბაზულობის ცვლილებები.

ნაშრომი განკუთვნილია უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტების – ბაკალავრების, მაგისტრანტების, დოქტორანტების, მომინანქრების ტექნოლოგიასი მოღვაწე სპეციალისტებისა და შესაბამისი დარგის მუშაკებისათვის.

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი,	გვერდების რაოდენობა
---	-----------------	-----------------------------	-------------------	---------------------

			გამომცემლობა	
1	ი.სულაძე, ზ.სააკიანი, ვ.ჩხეიძე	ალგორითმების პაკეტი წინასწარ დასახული მინერალოგიური შედგენილობის მქონე კლინიკურების მისაღები ნედლეულთა ნარეგების გაანგარიშებისათვის მეთოდური მითითება.	თბილისი, საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“	40

ანოტაცია. წინამდებარე მეთოდური მითითება წარმოადგენს სტუ-ს ქიმიური და ბიოლოგიური ტექნოლოგიების და მშენებლობაში კომპიუტერული დაპროექტების დეპარტამენტების თანამშრომელთა ერთობლივ ნაშრომს. მასში მოყვანილია წინასწარ დასახული ქიმიურ-მინერალოგიური შედგენილობის მქონე კლინიკურების მისაღები ნედლეულთა 2, 3 და 4 კომპონენტის ნარეგების გაანგარიშებისათვის საჭირო ალგორითმების პაკეტი, რომელიც დამუშავებულია MS Excel-ში. ალგორითმებში გათვალისწინებულია კლინიკურების გამოწვის პროცესში გამოყენებული სათბობის სახეობის გავლენა გაანგარიშების მსვლელობაზე. ისინი არსებითად აუმჯობესებენ და აადვილებენ გაანგარიშების პროცედურას, ამასთან უფრო ხელმისაწვდომი და სწრაფი ხდება გაანგარიშებების შედეგების შეტანა უშუალოდ ტექნოლოგიურ პროცესში. მეთოდურ მითითებას გამოიყენებენ როგორც სამშენებლო და ქიმიური ტექნოლოგიის და მეტალურგიის ფაკულტეტების სტუდენტები, ასევე ცემენტის ტექნოლოგიასა და მონათესავე დარგებში მომუშავე სპეციალისტები.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამომცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბმერდების რაოდენობა
1.	ი. სულაძე, გ. რეხვიაშვილი, გ. ჯანგველაძე	თბომცველის ტიპის გავლენის შესწავლა მბრუნავი ღუმელების თბოტექნიკურ და ტექნოლოგიურ პარამეტრებზე. სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი „მშენებლობა“	1(36), 2015	თბილისი, საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“	7
2.	თ.გაბადაძე, ი.სულაძე	ანჰიდრიტული ცემენტები გამოყენების პერსპექტივები საქართველოში სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი „მშენებლობა“	3(38), 2015	თბილისი, საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“	10

3.	თ. ჭეიშვილი, გ. ლოლაძე, ე. ნიკოლეიშვილი	გამარჯვების ადგილმდებარეობის ქვიშა- ხრეშის შესწავლის და ზოგადი შეფასების საკითხისადმი. საქართველოს ქიმიური ჟურნალი	№15 (1), 2015	თბილისი, გამომცემლობა „უნივერსალი“	4
4.	ზ. ჯავაშვილი, თ. ჭეიშვილი	ფლოროვანი არაორგანული მასალების მიღების და გამოყენების პერსპექტივა საქართველოში. საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „ინტელექტუალი“	№ 28, 2015	თბილისი, პოლიგრაფიული ფირმა „ზეონი“	6
5.	გ. გაფრინდაშვილი, ნ. რაჭველიშვილი, ს. სანაძე	კაოლინიზირებული ტრაქტი, როგორც კომპლექსური ნედლეული ძელის ფაიფურის შედგენილობაში საქართველოს ქიმიური ჟურნალი	№15 (2), 2015	თბილისი, გამომცემლობა „უნივერსალი“	5
ანოტაციები					
<p>1. ნაშრომში მოყვანილია ჯაჭვური თბომცველელების ტიპის: [ა]გირლიანდურის, რომელშიც ჯაჭვები ორივე ბოლოთა მიმაგრებული ღუმელის კორპუსზე და ბ)თბომცველის, რომელშიც ჯაჭვები მხოლოდ ერთი ბოლოთა მიმაგრებული, ანუ ე.წ. თბომცველი თავისუფლად კიდული ბოლოებით] გავლენა “სველი” მეთოდით მომუშავე კლინკერის გამოსაწვავი მბრუნავი ღუმელების რიგ პარამეტრებზე. ნაჩვენებია, რომ 4x127მ და მეტი ზომების მქონე მბრუნავი ღუმელებისათვის მიზანშეწონილია თავისუფლად კიდული ბოლოებიანი ჯაჭვების ფარდით შექმნილი თბომცველეების გამოყენება. ამ დროს მიიღწევა თბოგამოყენების კოეფიციენტის მეტი მნიშვნელობა, რაც გამოიხატება მასალის სინესტის შემცირებაში ჯაჭვების ფარდის ზონიდან გამოსვლისას, სათბობის ხარჯის შემცირებაში კლინკერის გამოწვაზე, მბრუნავი ღუმელების წარმადობის გაზრდაში 1-2 ტონით საათში და ა.შ. ყველა ეს ფაქტორები ძალზე მნიშვნელოვანია “სველი” მეთოდით მომუშავე ცემენტის ქარხნებისათვის.</p> <p>2. ნაშრომში განხილულია მშენებლობის გარკვეულ არეალებში პორტლანდცემენტის და მისი სახეობების შემცველი დაბალენერგოტევადი მასალის – ანჰიდრიტული ცემენტის მიღების, თვისებათა კვლევის და გამოყენების საკითხები. საკუთარი კვლევებით მიღებული დიდი მოცულობის შედეგების საფუძველზე ნაჩვენებია, რომ შესაძლებელია მაღალი ფიზიკო-მექანიკური მაჩვენებლების (მარკა 300, 400, 500 და მეტი) მქონე ანჰიდრიტული ცემენტების მიღება საქართველოს როგორც ბუნებრივი (თაბაშირის ქანები, გაჯი და სხვ.) ნედლეულის, ასევე კალციუმის სულფატ-შემცველი წარმოების ნარჩენების ბაზაზე. ფიზიკო-ქიმიური კვლევების საფუძველზე გამოთქმულია მოსაზრება ანჰიდრიტული</p>					

ცემენტების გამაგრების მექანიზმზე, ამ პროცესში კატალიზატორების როლზე და მათი აქტივობის რიგზე. ჩატარებული საწარმოო გამოცდების საფუძველზე ნაჩვენებია, რომ ანჰიდრიტული ცემენტი შესაძლებელია გამოყენებულ იქნას სამშენებლო დეტალების და წყობის ხსნარების დამზადებისათვის. იგი ექვემდებარება კედლების შეღვსვის ოპერაციის მექანიზაციას (განსხვავებით გაჯისაგან). შესაძლებელია მისი გამოყენება სამთო გამონამუშევრებში სიცარიელეთა შევსების და ნახშირის აალების საწინააღმდეგო ფენების შექმნისათვის.

3. შესწავლილია გამარჯვების ადგილმდებარეობის ქვიშა-ხრეშის ფიზიკურ-ქიმიური თვისებები, ჩატარდა მასალის პეტროგრაფიული და რენტგენოფაზური კვლევა, დადგინდა, რომ ბუნებრივი მასალის შედგენილობა ძირითადად წარმოდგენილია დანალექი ქანებით, რომელთაგან წამყვანებია ქვიშაქვა, ტუფქვიშაქვა და კირქვა. საწყისი ქანის - ქვიშაქვის და მისი შემცველი ბუნებრივი მასალის ქვიშა-ხრეშისათვის დადგინდა ქიმიური შედგენილობა და რიგი ისეთი მახასიათებელი თვისებები, როგორცაა ფრაქციულობა, მოცულობითი წონა, წყალშთანტქმა, ლამისებრი შემადგენლის რაოდენობა და სხვ. ოყვანილია ზოგადი დასკვნები და რეკომენდაციები მათი სამშენებლო სფეროში გამოყენების პერსპექტიულობის შესახებ.

4. ფოროვანი არაორგანული მასალები ფართოდ გამოიყენება ტრადიციულ (შემსუბუქებული საშენი მასალები, მსუბუქი ცეცხლგამძლეები და ა.შ.) და ახალ პერსპექტიულ დარგებში (მედიცინა, აგროტექნიკა და ა.შ.). განხილულია საქართველოში არსებული სანედლეულო ბაზის (ტექნოგენური ნედლეული და მთის ქანები) გამოყენებით აფუებული მასალების და მათ საფუძველზე სპეციფიკური ფოროვანი ნაწარმის მირების შესაძლებლობა. აღნიშნულ ასპექტში მოყვანილია როგორც ადგილობრივი პერლიტის და ობსიდიანის, ასევე, პერსპექტიული მასალის-ფიქალის სესწავლის და მათგან ფოროვანი მასალის წარმოების ტექნოლოგიური თავისებურებანი და ეკონომიკურობა.

5. სტატიაში განხილულია ოზურგეთის ადგილმდებარეობის კაოლინიზირებული ტრაქიტის გამოყენების შესაძლებლობა შემცხვარკეციანი მაღალი ხარისხის ძვლის ფაიფურის კაზმის შედგენილობაში. კაოლინიზირებული ტრაქიტი კომპლექსური ბუნებრივი ნედლეულია, ვინაიდან ფაიფურის შედგენილობაში ერთდროულად შეგვყავს ორი აუცილებელი კომპონენტი – მაღლობელი და კაოლინი.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	N. Chijavdze, T. Cheishvili	STUDY AND PROSPEQTS OF APPLICATIONS OF MANGANESE	16-18 June, 2015 Tbilisi, Georgia

		AND COOPER-CONTAINING AMORPHOUS CRYSTALLINE MATRIX MATERIALS	INTERNATIONAL CONFERENCE INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN METALLURGE AND MATERIALS SCIENCE
2.	Z. Javashvili, T. Cheishvili	OBTAINING AND STUDING POROUS HEAT INSULATING MATERIALS WITH THE USE OF LOCAL NATURAL ROCKS	16-18 June, 2015 Tbilisi, Georgia INTERNATIONAL CONFERENCE INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN METALLURGE AND MATERIALS SCIENCE
3.	გ. გაფრინდაშვილი, ს.სანაძე, მ. ჯოლოგუა	მალამოთა ფუძე ვანისქედის ბენტონიტების გამოყენებით	თბილისი, 29-31 მაისი მესამე საერთაშორისო კონფერენცია ფარმაცევტულ მეცნიერებებში
ანოტაციები			
<p>1. შესწავლილია მანგანუმის და სპილენძის ოქსიდების შემცველი ამორფულ-კრისტალურ მატრიციანი მასალები, რომლებშიც მოსალოდნელია ელექტრონული ტიპის გამტარობის რეალიზაცია. მიღებული მასალები – კომპოზიტები ავლენენ უჩვეულო ელექტრულ თვისებებს, რომლებიც აისახა აქტივაციის ენერჯის და ელექტროწინააღობის ტემპერატურული კოეფიციენტის დაბალ სიდიდეებში.</p> <p>2. მოყვანილია ყვარლის ფიქალის შესწავლის შედეგები, მისგან ფოროვანი მასალების მიღების შესაძლებლობის დადგენის მიზნით. თერმული დამუშავებით მიღებული აფუებული ფიქალის თვისებათა შესწავლით დადგინდა, რომ თერმული დამუშავებით გამოწვეული მასალის მახასიათებელ თვისებათა ცვლილება განისაზღვრება მისი თერმული დამუშავების პირობებით (ტემპერატურა, დრო) და გრანულომეტრიით.</p> <p>3. დამუშავებულია სრულიად ახალი გამარტივებული ტექნოლოგია ვანის ქედის (ოზურგეთი) ბენტონიტური თიხისგან წვრილ დისპერსული კოლოიდური მასის მიღებისა, რომელიც წარმატებით შეიძლება გამოიყენოს ფუძედ რბილი სამკურნალწამლო ფორმების დერმატოლოგიაში, გინეკოლოგიაში, ოფთალმოლოგიაში, ონკოლოგიაში, პროქტოლოგიაში და მედიცინის სხვა სფეროებში (ასევე კოსმეტიკაში).</p>			

სხვა აქტივობები

საქართველოს პრემიერ-მინისტრის, სათანადო სამინისტროების და სამშენებლო ორგანიზაციების სახელზე შეტანილია რამდენიმე სხვადასხვა წინადადება (პროფ. თ. გაბადაძე) მეწყერსაშიში ზონების წინასწარი უსაფრთხო ჩამოშლის ან იმავე ადგილზე მათი შეკავება-დამაგრების, წყლის რესურსების უსწრაფესი გაწმენდის, აბრეშუმის გზის და მძლავრი კპს-ების მშენებლობის სპეცცემენტებით უზრუნველყოფის, ასევე ადგილობრივი ნედლეულის ბაზაზე აბრეშუმის გზისთვის

ახალი სტანდარტით გათვალისწინებული სატრანსპორტო მშენებლობისთვის საჭირო ცემენტების ენერგოეფექტური ტექნოლოგიების დანერგვის, არაფეთქებადი დამანგრეველი მასალების, წარმოების ნარჩენებისგან ნოყიერი ნიადაგის მიღების და სხვათა შესახებ. ამ მიმართულებით მიმდინარეობს ინტენსიური კონსულტაციები მათი დანერგვისა და რეალიზაციის მიზნით.

2015 წლის 12 ნოემბერს ალავერდის ეპარქიაში მოხდა საქართველო-გერმანიის ერთობლივი თანამედროვე საწარმოს „სანო-ჯანსაღი კვება“ პრეზენტაცია. კვების პროდუქტებში (ვეტერინარია) გამოყენებული იქნება 2015 წელს სილიკატების ტექნოლოგიის მიმართულებაზე შესაწავლილი ახალი საბადოების (ჩაჩუბეთი, ვანის ქედი) ბიოლოგიურად აქტიური ბუნებრივი დანამატები (პროფ. გ. გაფრინდაშვილი). საკითხი გერმანელი და ქართველი სპეციალისტების მონაწილეობით განხილულ იქნა სტუ-ს რექტორ პროფ. ა. ფრანგიშვილთან და გადაწყდა ჩამოყალიბდეს ახალი სპეციალობა ზემოაღნიშნული საკითხის მიმართულებით.

ალავერდის ეპარქიის ფარგლებში (ქ. თელავი, შუამთის მიმდებარე ტერიტორია) 2016 წლის აგვისტოში ამუშავდება მსოფლიო ბანკის დაფინანსებით მშენებარე თანამედროვე კერამიკული „სასწავლო საწარმო“, რომელიც გამოუშვებს საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში (პროფ. გ. გაფრინდაშვილი) დამუშავებულ ღვინის ქვევრებს, ძვლის ფაიფურს, სასულიერო და საერო ფერწერის საღებავებს, მხატვრულ მინანქრებს და სხვა. „სასწავლო საწარმო“ მოამზადებს კადრებს ქართული მეთუნეობის ტრადიციების აღსადგენად.

4. ბიოსამედიცინო პოლიმერების ტექნოლოგიის მიმართულება

მეცნიერ ხელმძღვანელი: პროფ. რამაზ ქაცარავა

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა: 4

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბჰპრდების რაოდენობა
1	ს. ბაძგარაძე, ნ. კუპატაძე,	საშვილოსნოს ყელის მკურნალობა პოლიმერში დეპონირებული	Georgian Engineering	თბილისი	5

	დ.ტულუში, ნ.კუციავა, რ.ქაცარავა	მიტომიციინით: წამლის კონტროლი- რებადი გამოყოფის შესწავლა	News, №4, 68-72, 2015		
ანოტაცია					
სტატიაში აღწერილია ანტიკანცეროგენული ანტიბიოტიკ მიტომიციინის შემცველი ბიოკომპოზიტური პრეპარატი ბიოდეგრადირებადი ამინომჟავური პოლიესტერამიდური მატრიქსის საფუძველზე დროებითი სახელწოდებით „მიტოკოლი“. ბიოკომპოზიტური პრეპარატი შექმნილია საშვილოსნოს ყელის პათოლოგიების სამკურნალოდ. სტატიაში შესწავლილია მატრიქსიდან მიტომიციინის კონტროლირებადი გამოყოფა.					
2	ს. ბაბგარაძე, ნ. ჯოგლიძე, ნ. კუციავა, რ. ქაცარავა	საშვილოსნოს ყელის მკურნალობა ბიოდეგრადირებად პოლიმერში დეპონირებული მიტომიციინით: პოლიმერული პრეპარატის უსაფრთხოების შესწავლა.	Georgian Engineering News, №1, 120-123, 2015.	თბილისი	4
ანოტაცია					
სტატია ეძღვნება ანტიკანცეროგენული თვისებების მქონე პოლიმერული ბიოკომპოზიტი დროებითი სახელწოდებით „მიტოკოლის“ უსაფრთხოების კვლევას, რომელიც მოიცავს მწვავე ტოქსიურობის, კუმულაციური თვისებებისა და ალერგიულობის შესწავლას. „მიტოკოლი“ წარმოადგენს ელასტიკურ ფირს ბიოდეგრადირებადი მატრიქსის საფუძველზე, რომელშიც დეპონირებულია ციტოსტატიკური ანტიბიოტიკი მიტომიციინი. ჩატარებული ექსპერიმენტების საფუძველზე ავტორები ასკვნიან, რომ საკვლევ პოლიმერულ ბიოკომპოზიტურ პრეპარატ „მიტოკოლს“ თეთრ თაგვებში მაქსიმალური დოზის გამოყენების შემთხვევაშიც არ ახასიათებს მწვავე ტოქსიური, კუმულაციური, ადგილობრივი გამაღიზიანებელი და ალერგიული თვისებები.					
3	ს. ბაბგარაძე, ნ. კუციავა, რ. ქაცარავა	საშვილოსნოს ყელის მკურნალობა ბიოდეგრადირებად პოლიმერში დეპონირებული მიტომიციინით: კლინიკური კვლევის შედეგები.	კერამიკა, 17(1), 10-14 (2015)	თბილისი	5
ანოტაცია					
სტატიაში წარმოდგენილია ონკოლოგიური პათოლოგიების დროს ქიმიური პრეპარატების ლოკალური თერაპია ბიოდეგრადირებად პოლიმერულ მატრიქსში ჩართული პრეპარატ მიტომიციინით. კომპოზიტური პრეპარატი სტატიაში მოიხსენიება “მიტოკოლის” სახელწოდებით. პრეპარატი გამოყენებულია როგორც ლოკალურ, ასევე კომბინირებულ (ლოკალური+რეგიონალური) ქიმიოთერაპიაში. კვლევამ დაადასტურა პრეპარატის ლოკალური გამოყენების უპირატესობა კომბინირებულთან შედარებით - საგრძნობლად მცირე იყო მიტომიციინთან დაკავშირებული ტოქსიკურობის გამოვლინებები.					
4	ნ.კუბლაშვილი ნ.კუპატაძე, დ.ტულუში,	კანის კიბოს მკურნალობა ბიოდეგრადირებად პოლიესტერამიდში	GeorgianEngin eering News, №1, 114-	თბილისი	6

	ნ.კუციავა, რ.ქაცარავა	დეპონირებული 5- ფთორურაცილით: 1. ბიოკომპოზიტის მიღება და წამლის კონტროლირებადი გამოყოფის შესწავლა.	119, 2015		
ანოტაცია					
სტატიაში აღწერილია ანტიკანცეროგენული პრეპარატ-5-ფთორურაცილის (5-FU) შემცველი ბიოკომპოზიტური პრეპარატი ბიოდეგრადირებადი ამინომჟავური პოლიესტერამიდური მატრიქსის საფუძველზე დროებითი სახელწოდებით "ფტოროკოლი". შესაწავლილია პოლიმერულიმატრიქსში დეპონირებული ანტიკანცეროგენული პრეპარატის გამოთავისუფლების კინეტიკა. ნაჩვენებია, რომ გამოყოფილი 5-FU-ს კონცენტრაცია მაღალია სასურველი თერაპიული ეფექტის მიღწევის თვალსაზრისით.					
5	ნ.კუბლაშვილი ნ.ჯოგლიძე ნ.კუციავა, რ.ქაცარავა	კანის მკურნალობა პოლიმერში დეპონირებული 5- ფთორურაცილით. პოლიმერული პრეპარატის უსაფრთხოების შესწავლა.	კერამიკა, 17(1), 32-35 (2015)	თბილისი	4
ანოტაცია					
სტატიაში ეძღვნება პრეპარატ "ფტოროკოლის" უსაფრთხოების შესწავლას. "ფტოროკოლი" წარმოადგენს ბიოდეგრადირებად პოლიმერულ მატრიქსში დეპონირებულ 5-ფტორურაცილის შემცველ ბიოკომპოზიტურ პრეპარატს. დადგენილია, რომ საკვლევი საშუალება "ფტოროკოლს" როგორც თეთრ თაგვებში, ასევე თეთრ ვირთაგვებში მაქსიმალური დოზის გამოყენების შემთხვევაშიც კი არ ახასიათებს მწვავე ტოქსიკური კუმულაციური, ადგილობრივი გამაღიზიანებელი და ალერგიული თვისებები, მაქსიმალური დოზის გამოყენებისას არ აღინიშნება ლეტალობა. ექსპერიმენტში სასიკვდილო დოზის დადგენა მიზანშეწონილად არ იქნა მიჩნეული.					

II. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	R.Katsarava, J.Puggali.	Book chapter in: Leucine: Biology, Consumption and	USA, NOVA publisher	60

	Leucine Based Polymers: Synthesis and Applications.	Benefits. Biochemistry Research Trends, S.R. Newman, Ed., NOVA Sci. Publisher, (2015).		
ანოტაცია				
მიმოსილვაში გაანალიზებულია სხვადასხვა ბუნების სინთეზური პოლიმერი ამინომჟავა ლეიცინის საფუძველზე და მათი გამოყენება ბიოლოგიაში, კატალიზში, ტექნიკაში, “ჭკვიანი” მასალების სახით, ბიოდეგრადირებადი პოლიმერების სახით ქირურგიასა თუ წამლების მიმწოდებელ სისტემებში და სხვ.				

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	A.Díaz, L.J. del Valle, D.Tugushi, R.Katsarava, J.Puiggalí	New poly(ester urea) derived from L-leucine: electro spun scaffolds loaded with antibacterial drugs and enzymes	Materials Science and Engineering C, 2015,46,450–462.	David Publishing Company	13
ანოტაცია					
სტატიაში აღწერილია ანტიბაქტერიული პრეპარატებით და ფერმენტებით დატვირთული ელექტროდართული ნანობოჭკოები ამინომჟავა ლეიცინის საფუძველზე მიღებული ახალი ბიოდეგრადირებადი პოლიმერის – პოლიესტერშარდოვანას გამოყენებით. ნაჩვენებია, რომ იმპრეგნირებული ფერმენტი იწვევს პოლიესტერშარდოვანას ბოჭკოების დაშლას და მათგან ბაქტერიციდული პრეპარატების კონტროლირებად გამოთავისუფლებას.					
2	S.K. Murase, L.J.del Valle, S.Kobauri, R.Katsarava, J. Puiggalí	Electrospun fibrous mats from a L-phenylalanine based poly(ester amide): Drug delivery and accelerated degradation by loading enzymes	Polym. Degrad. Stabil., 119, 275-287 (2015).	David Publishing Company	13
ანოტაცია					
სტატიაში აღწერილია ფერმენტებით დატვირთული ელექტროდართული ნანობოჭკოები ამინომჟავა ფენილალანინის საფუძველზე დასინთეზებული პოლიესტერამიდის გამოყენებით. ნაჩვენებია, რომასეთი ნანობოჭკოები პერსპექტულია წამლის კონტროლირებადი გამოყოფის სისტემების სახით.					
3	S.K.Murase, L.-P. Lv, A.Kaltbeitzel,	Amino acid-based poly(ester amide) nanofibers for tailored	RSC Adv., 5, 55006-55014 (2015).\DOI:10.1039/C5R A06267E	David Publishing Company	13

K.Landfester, L.J.del Valle, R.Katsarava, J.Puiggali, D.Crespy	enzymatic degradation prepared by miniemulsion- electrospinning			
ანოტაცია				
სტატიაში აღწერილია მინიემულსიების ელექტროდართვის მეთოდით ამინომჟავური პოლიესტერამიდური ნანობოჭკოების მიღება. შესწავლილია აღნიშნული ნანობოჭკოების ფერმანტებით კატალიზირებული ბიოდეგრადაცია. ნაჩვენების ნანობოჭკოების პრესპექტულობა წამლის კონტროლირებადი გამოყოფის სისტემების სახით.				

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	G.Policastro, F.Lin, A.Esterle, F.Harris, M.Graham, R.Katsarava, K.S.Stakleff, M.L.Becker.	OGP Functionalized Phenylalanine-based Poly(ester urea) for Enhancing Osteoinductive Potential of human Mesenchymal Stem Cells.	249 th ACS National Meeting & Exposition, March 22-26, 2015, Denver, CO, USA
ანოტაცია			
მოსხენება ეძღვნება ძვლის უჯრედების ზრდის ფაქტორებით სტრუქტურირებულ. მაღალი მექანიკური სიმტკიცის (იუნგის მოდული 6-7 GPa) მქონე ბიოდეგრადირებად პოლიესტერამიდურ მასალებს, რომლებიც პერსპექტულია ძვლის ქსოვილების რეგენერაციისათვის.			
2	S. Kobauri, Ten. Kantaria, Tem. Kantaria, D.Tugushi, N.Kulikova, R. Katsarava	Drug Delivery Nanoparticles Of Amino Acid Based Biodegradable Polymers	17 th International Conference on Bioengineering and Bionanotechnology, Chicago, October 09-09, 17(10) Part II, P. 146.
ანოტაცია			
მოსხენება ეძღვნება ამინომჟავური ბიოდეგრადირებადი პოლიმერების საფუძველზე მიღებულ ნანონაწილაკებს, რომლებიც წარმოადგენენ წამლების გადამტან ეფექტურ კონტეინერებს.			

5. არაორგანულ ნივთიერებათა და საყოფაცხოვრებო ქიმიის პროდუქტების ტექნოლოგია

* სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – ლერი გვასალია

* სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

1. ზაირა ბარდაჩიძე;
2. ნუნუ ბუჩუკური;
3. გიორგი დანელია;
4. მარლენ მჭედლიშვილი;
5. ევგენია შენგელია;
6. თამარ ფალავანდიშვილი;
7. მათა წვერავა.

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ლერი გვასალია	ტექნოლოგიური პროცესების თეორიის საფუძვლები	თბილისი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“ 2015	132 გვ
ანოტაციები				
<p>სახელმძღვანელოში მოცემულია ტექნოლოგიური პროცესების თეორიის საფუძვლები. იგი მოიცავს ქიმიურ-ტექნოლოგიური პროცესის შეფასებას ქიმიური, თერმოდინამიკური და გამოყენებითი კინეტიკის თვალსაზრისით, აგრეთვე კატალიზისა და სამრეწველო კატალიზატორის ტექნოლოგიის საკითხებს.</p> <p>სახელმძღვანელო განკუთვნილია ტექნიკური უნივერსიტეტის ქიმიური და ბიოლოგიური დეპარტამენტების სტუდენტებისათვის.</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
---	-----------------	---	--------------------------	--------------------------------	---------------------

					ბა
1	გ.ანდრიაძე, ე. შენგელია, ლ.გვასალია	ბოსტნეულში ნიტრატ- ნიტრიტის ტრანსფორმაციის მექანიზმზე მოქმედი ფაქტორების შესწავლა	ISN-0132-6074, ტ.41, # 1-2	საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მაცნე, ქიმიის სერია, თბილისი	4
ანოტაცია					
დაჭრილი მწვანეხეხულის და ზოგიერთი ბოსნეულის (კომბოსტო, პომიდორი, ძველი კარტოფილი) ჰაერზე გარკვეული დროით დაყოვნებისას უანგბადის გავლენით მიმდინარეობს ნიტრატ-ნიტრიტების შემცველობის ზრდა. ბოსტნეულში ნიტრატ-ნიტრიტის კონცენტრაციის მნიშვნელოვანი შემცირება შესაძლებელია მათი ოთახის ტემპერატურაზე 40 წუთის განმავლობაში თავდასურულ ჭურჭელში მოთავსებით.					
2	ლ.გვასალია ი.ახვლედიანი ე. ნაყოფია	დიფუზიური წველების ანტიოქსიდანტური მახასიათებლების ცვლილების შესწავლა და პროცესის მათემატიკური მოდელის შექმნა	05. 2015	საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მომამბე, თბილისი	5
ანოტაცია					
შესწავლილია დიფუზიური წველების ანტიოქსიდანტური მახასიათებლების ცვლილება და შექმნილია ამ პროცესის მათემატიკური მოდელი.					

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	E.Shengelia, L. Gvasalia	Cleaning natural and river water using low cost sorbents and their further use	INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN METALLURGY AND MATERIALS SCIENCE International Conference, Georgian Technical University, Tbilisi, 2015 16-18 July
ანოტაცია			

შესწავლილია ტყიბულის ქვანახშირის გამდიდრების კუდების (ქ.გ.კ) ფიზიკო-ქიმიური და ადსორბციული მახასიათებლები. ჩატარებულია რენტგენოფაზური, რენტგენოგრაფული და სპექტრალური გამოკვლევები და დადგენილია, რომ ქ.გ.კ. მიეკუთვნება ორგანო-მინერალურ სორბენტებს. დადგენილია ქ.გ.კ.-ს გამოყენებით წყლიდან ამონიუმის, ფოსფატების, რკინის, კადმიუმის, სპილენძის ადსორბციის ოპტიმალური პარამეტრები.

2	მ. გვიანიძე, ე. შენგელია	ბათუმის წყალარინების გამწმენდი ნაგებობა და მისი გარემოსდაცვითი მნიშვნელობა	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია IEC-2015, ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს, ხვალ . სტუ, 16-17 ოქტომბერი 2015
---	--------------------------	--	--

ანოტაცია

ბათუმის ჩამდინარე წყლების გამწმენდ ნაგებობაზე მიმდინარეობს წყლის მექანიკური და ბიოლოგიური გაწმენდა ევროსტანდარტების შესაბამისად. ბოლო ოთხი წლის განმავლობაში გაიწმინდა 66.577.243მ³ წყალი ზღვრული ნორმების დაცვით და მოხდა ამ წყლის შავზღვაში ჩაშვება. ბათუმის წყალარინების გამწმენდი ნაგებობის გარემოსდაცვითი ფუნქცია ძალზე მნიშვნელოვანია, რადგანაც ქალაქ ბათუმის დაშემოგარენი სოფლების ჩამდინარე წყალი სრულად იწმინდება და არხდება შავი ზღვის დაბინძურება ფეკალური წყლებით.

6. ელექტროქიმიური ინჟინერინგის მიმართულება

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი: პროფესორი თამაზ აგლაძე

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა: 5

სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	დაფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	არაპირდაპირი ელექტროქიმიური აღდგენისა და დაუანგვის მეთოდით ცეოლიტების მოდიფიცირების ტექნოლოგიის დამუშავება;	შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი	ჯემალ შენგელია	შენგელია ჯემალ აგლაძე თამაზ დონაძე მარინე გაბრიჩიძე მაია კიკაბიძე შალვა

ქიმიური ტექნოლოგია; ელექტროქიმია			ბენაშვილი არჩილ ბერიაშვილი ლევან
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>შემუშავებულია ახალი ტიპის მატრიცის - ცეოლიტის ფოროვანი კერამიკის მიღების ტექნოლოგია, რომელიც ითვალისწინებს ცეოლიტის, თიხებისა და ხის ნახერხის ნარევის მაღალტემპერატურულ გამოწვას. მატრიცაში შენარჩუნებულია ცეოლიტის იონმიმოცვლითი უნარი და იგი შერწყმულია კერამიკისათვის დამახასიათებელ მექანიკურ სიმტკიცესთან, რაც ქმნის მაღალი ქიმიური და მექანიკური მდგრადობის აქტიური ნივთიერებებით მოდიფიცირებული მფილტრავი მასალის მიღებისათვის აუცილებელ პირობას.</p> <p>შემუშავებულია მატრიცის - ცეოლიტის ფოროვანი კერამიკული მასალის ლითონური ვერცხლით ან მანგანუმის დიოქსიდით მოდიფიცირების ტექნოლოგია, რომელსაც საფუძვლად დაედო არაპირდაპირი ელექტროქიმიური აღდგენის ან დაუანგვის მეთოდი. ნაჩვენებია ამ მეთოდის ეკონომიკური და სოციალური ეფექტი აღდგენისა და დაუანგვის ქიმიურ მეთოდებთან შედარებით.</p> <p>დადგენილია, რომ ლითონური ვერცხლით მოდიფიცირებული ცეოლიტის ფოროვანი კერამიკული ფილტრი უზრუნველყოფს ფაკულტატიური ანაერობული (მათ შორის E.coli) და აერობული ბაქტერიებისაგან სასმელი წყლის გაწმენდის მაღალ ხარისხს.</p> <p>დადგენილია, რომ მანგანუმის დიოქსიდით მოდიფიცირებული ცეოლიტის ფოროვანი კერამიკული მფილტრავი მასალა უზრუნველყოფს Mn^{+2} იონებისაგან სასმელი წყლის გაწმენდის მაღალ ხარისხს.</p> <p>საგრანტო პროექტის ფარგლებში შემუშავებულ ტექნოლოგიურ გადაწყვეტილებებზე საქპატენტში წარდგენილია ორი განაცხადი, მათგან ერთ-ერთზე მიღებულია დადებითი გადაწყვეტილება:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. საქპატენტის დადებითი გადაწყვეტილება გამოგონებაზე: ლითონური ვერცხლით მოდიფიცირებული ბუნებრივი ცეოლიტის მიღების ხერხი. ავტორები: ჯემალ შენგელია, თამაზ აგლაძე, გიგლა წურწუშია, მარინე დონაძე, მაია გაბრიჩიძე, თამარ ტყეშელაშვილი, ვახტანგ თედიაშვილი. განაცხადის საიდენტიფიკაციო ნომერი 13740/01, განაცხადის შეტანის თარიღი 20.02.2015. 2. განაცხადი გამოგონებაზე: ანტიბაქტერიული მფილტრავი მასალის მიღების ხერხი. ავტორები: ჯემალ შენგელია, ირაკლი სულაძე, გიგლა წურწუშია, თამარ ტყეშელაშვილი, ვახტანგ თედიაშვილი. განაცხადის საიდენტიფიკაციო ნომერი 13862/01, განაცხადის შეტანის თარიღი 17.06.2015. <p>მზადდება განაცხადი გამოგონებაზე: Mn^{+2} იონებისაგან წყლის გამწმენდი მასალის მიღების ხერხი. ავტორები: ჯემალ შენგელია, ვახტანგ თედიაშვილი, თამარ ტყეშელაშვილი, ირაკლი სულაძე, ლევან ბერიაშვილი, შალვა კიკაბიძე.</p>			

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ე. ჩხიკვაძე, მ. გაბრიჩიძე, მ. დონაძე	ჰიდროელექტრო მეტალურგია	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	161
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>დამხმარე სახელმძღვანელო ჰიდროელექტრომეტალურგია მეორე შევსებული და გადამუშავებული გამოშვება განკუთვნილია ელექტროქიმიისა და ფერადი ლითონების სპეციალობების სტუდენტებისათვის როგორც ბაკალავრის, ისე უმაღლესი ხარისხის (მაგი სტრი, დოქტორი) მაძიებელი პირებისათვის. ასევე სასარგებლო და საინტერესო იქნება სამთო საქმის სპეციალისტებისთვის, სახელდობრ, „სასარგებლო წიაღისეულის გამდიდრების“ სპეციალობის სტუდენტებისთვის.</p> <p>ტექნიკურ-ეკონომიკური ანალიზის შედეგები მიუთითებს მანგანუმის ქიმიური ინდუსტრიის პრიორიტეტული განვითარების აუცილებლობაზე.</p> <p>გლობალური ბაზრის რყევების ფონზე დივერსიფიცირებული, ადგილობრივ ნედლეულზე ორიენტირებული მანგანუმის ქიმიური ინდუსტრიის განვითარება, ხელს უწყობს ქვეყნის ეკონომიკის მდგრადობის ზრდას, ქვეყანაში მყარი ვალუტის უწყვეტ შემოდინებას და მოსახლეობის დასაქმებას.</p> <p>ასევე მნიშვნელოვანია, რომ ბოლნისის სპილენძის საბადოზე მოპოვებული პოლიმეტალური მადნების გადამუშავება მხოლოდ ფლოტაციური გამდიდრებით და კონცენტრატის სახით ექსპორტირებით არ შემოიფარგლოს. ამჟამად მეცნიერულ დონეზე არსებობს ამ მადნების ქიმიური გადამუშავებით პროდუქტების მიღების ტექნოლოგიები, სასურველია მომავალში მათი საწარმოო მასშტაბით განხორციელება. ამავე საბადოზე არსებული ძვირფასი ლითონების შემცველი ქვიშები ჰიდრომეტალურგული მეთოდით, ანუ ციანირებით მუშავდება, გამოლექილი ოქრო, ვერცხლი დორეს შენადნობის სახით იმპორტირდება. მიზანშეწონილია ადგილზე დორეს შენადნობის ელექტროლიზური რაფინირებით სუფთა ოქროსა და ვერცხლისა მიღება და მათი ექსპორტი, რაც ხელს შეუწყობს ქვეყნის ეკონომიკური მდგრადობის ზრდას.</p> <p>ჰიდროელექტრომეტალურგული მეთოდების განვითარება ეკონომიკურად მიზანშეწონილს გახდის კავკასიაში პოლიმეტალური მადნების, მათ შორის კვანძის თუთიის პოლიმეტალური საბადოს აღორძინებას. ჰიდრომეტალურგული მეთოდების ფართო მასშტაბით განხორციელებას ესაჭიროება კვალიფიციური კადრები, რასაც წინამდებარე სახელმძღვანელო ხელს შეუწყობს.</p> <p>დახვეწილი ჰიდროელექტრომეტალურგული მეთოდებით მადნების გადამუშავების პროცესი ბოლო დროს სულ უფრო მეტ ყურადღებას იქცევს, რაც განპირობებულია მრავალი ფაქტორით, კერძოდ, ნედლეულის ბაზის შეცვლით – მნიშვნელოვნად შემცირებულია ლითონშემცველი მდიდარი მადნების მოპოვება, ხოლო გამდიდრებისას კონცენტრატები ხშირად მიიღება არაერთგვაროვანი და მდიდარი თანაური მინარევებით, რაც არარენტაბელურს ხდის მაღალტემპერატურულ პირომეტალურგულ გადამუშავებას. ამასთან, საჭირო ხდება ღარიბი მადნების კომპლექსური გადამუშავება. აღსანიშნავია, რომ</p>				

პირომეტალურგიული პროცესები უფრო ენერგოტევადია და მავნე გავლენას ახდენს გარემოზე, ჰიდრომეტალურგიული პროცესები კი დაბალ ტემპერატურაზე მიმდინარეობს, რაც ამცირებს გარემოზე მავნე ზემოქმედებას და ზრდის ღარიბი მადნების გადამუშავების რენტაბელობას.

საქართველოში სასარგებლო წიაღისეულის გადამუშავება (Mn, Cu, Au და სხვა ლითონების შემცველი მადნები) უმთავრესად პირო-ჰიდრომეტალურგიული კომბინირებული მეთოდით ხორციელდებოდა. ჭიათურის მადანი, რომელსაც მარაგის სიდიდისა და მადნის თვისებების მიხედვით პირველი ადგილი უჭირავს საქართველოში (მეორე - მსოფლიოში), მუშავდებოდა როგორც მეტალურგიული მეთოდით (მიიღებოდა ფერო- და სილიკომანგანუმი), ისე ჰიდროელექტროქიმიური მეთოდით (მიიღებოდა ლითონური მანგანუმი, მანგანუმის დიოქსიდები, ოქსიდები, პერმანგანატები, მარილები და სხვ.)

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/ კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ლ. ბერიაშვილი, მ. გაბრიჩიძე, თ. ავლაძე	მანგანუმის ელექტროდის კინეტიკა წყალხსნარებში; საქართველოს ქიმიური ჟურნალი	№1 (15)	თბილისი, “უნივერსალი”	9

ანოტაცია

მანგანუმის ამონიუმის მარილების წყალხსნარებში მიღებული მანგანუმის გამოლექვის და გახსნის პარციალური მრუდების ანალიზის საფუძველზე დადგენილია მანგანუმის ელექტროდის კინეტიკური პარამეტრები წონასწორობის და კათოდური და ანოდური პროცესების მცირე გადაძვის პირობებში. მიღებულია მონაცემები, რომლებიც ადასტურებენ მანგანუმის ელექტროდის წონასწოვრული პოტენციალზე უფრო დადებით პოტენციალებზე γ -მოდულირების მეტასტაბილური მანგანუმის ჰიდრიდის წარმოქმნის ჰიპოტეზას. გამოთქმულია მოსაზრება იმის თაობაზე, რომ უარყოფითი პოტენციალის ზრდით გამოწვეული მეტასტაბილური ჰიდრიდის ფაზის გადასვლა მანგანუმის სტაბილურ α -ფაზაში გამოწვეულია ერთის მხრივ ჰიდრიდული ფაზის დაშლით, ხოლო მეორეს მხრივ, კრისტალიტების გამსხვილებით განპირობებული ზედაპირული ენერჯის შემცირებით.

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	მ. დონაძე, მ. გაბრიჩიძე, ს. კალვაჩე, თ. აგლაძე	Novel method for preparation of the hybrid Metal (I)-Metal (II) Oxide Nanoparticles. Transactions of the Institute of Metal Finishing	94	2015 Institute of Materials Finishing Published by Maney on behalf of the Institute	8
ანოტაცია					
<p>უკანასკნელ ათწლეულებში ბირთვი-გარსის ტიპის ლითონის ნანონაწილაკები ინტენსიურად შეისწავლება მათი უნიკალური კატალიზური, ბიოსამედიცინო, მაგნიტური და ელექტრული თვისებების გამო. ლითონის ნანონაწილაკების შეუღლება განსხვავებული ლითონის ოქსიდის ნანოკლასტერებთან იძლევა მიზნობრივი ფუნქციის მქონე ჰიბრიდული ნანომასალების დამზადების საშუალებას. ნაშრომში წარმოდგენილია AB (A-ინდივიდუალური ლითონის ნანონაწილაკი, B-განსხვავებული ლითონის ნანოოქსიდი) ტიპის ნანოჰიბრიდების სინთეზის ახალი სტრატეგია, რომელიც პირველ ეტაპზე ითვალისწინებს ინდივიდუალური ბირთვი-გარსის ტიპის ნანონაწილაკების ელექტროსინთეზს, ხოლო მე-2 ეტაპზე ნანონაწილაკის გარსის ჩანაცვლებას განსხვავებული ლითონის ოქსიდით, გარსის ორგანული მილექულების ოქსიდის პრეკურსორით დაუანგვის გზით. აღწერილია აღნიშნული სტრატეგიის გამოყენება Ag/MnO₂ ტიპის ჰიბრიდული მასალების სინთეზის და მათ მიერ CO-ს კონვერსიის რეაქციის კატალიზი.</p>					

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	მ. დონაძე, მ. გაბრიჩიძე, ს. კალვაჩე,	Selective Oxidation Technology for Preparation of Functional Metal (I)-Core/Metal (II) Oxide-Shell Nanocomposites.	25-26 ივლისი, ლუნდი (შვედეთი)

თ. აგლაძე	ფუნქციური მეტალ (I)-ბირთვი- მეტალ (II) ოქსიდი-გარსი ტიპის ნანოკომპოზიტების დამზადების ტექნოლოგია.	
ანოტაცია		
<p>მოსხენებაში აღწერილია ბინანოკომპოზიტის მანგანუმის ოქსიდით დაფარული (206მ ზომის) ვერცხლის ნანონაწილაკების სინთეზის ინოვაციური მეთოდი.</p>		

7. გარემოს დაცვა და ეკოლოგია

* სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – პროფ. ნოდარ ჩხუბიანიშვილი

* სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

- პროფესორები: ნ. ჩხუბიანიშვილი
 შ. ანდლულაძე
 გ. მჭედლიშვილი
 დ. ერისთავი
 მ. გვერდწითელი
 ნ. მუმლაძე
- ასოც.პროფ. : ჯ. ქერქაძე
 ი. ბაზდაძე
 მ. დემეტრაძე
 მ. გუგუშიძე
- ასისტ.პროფ. : მ. ქავთარაძე
 რ. კოკილაშვილი
 ე. მაცაბერიძე

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ი. ბაზდაძე.	ქიმიური ნაერთების გავლენა ბიოფეროზე და ცოცხალ ორგანიზმებზე	თბილისი, საქართველო, 2015 “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	183
ანოტაცია				

სახელმძღვანელოში: “ქიმიური ნაერთების გავლენა ბიოფეროზე და ცოცხალ ორგანიზმებზე” განხილულია ქიმიური ელემენტებისა და მათი ნაერთების მოხვედრის გზები ბიოსფეროსა და ცოცხალ ორგანიზმებში. მათი ზღვრულად დასაშვები კონცენტრაციები, დისბალანსის მიზეზები.

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	<p>ა. სარუხანიშვილი დ. ერისთავი; შ. ანდლულაძე ნ. კუციავა; ა. გოგიშვილი; მ. გუგეშიძე; ე. მაცაბერიძე</p>	<p>მე-2 საერთაშორისო კონფერენცია – არაორგანული მასალათმცოდნეობის თანამედროვე ტექნოლოგიები და მეთოდები</p>	<p>თბილისი, საქართველო, “საჩინო”</p>	3
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>ნაშრომში “ტექნოგენური ნედლეულის თერმოდინამიკური და პეტროქიმიური შეფასების უახლესი მეთოდის საკითხისადმი” მითითებულია მანგანუმისა და მეტალურგიული წარმოების ნარჩენების რაციონალური გადამუშავებისა და გამოყენებისადმი ავტორებისეულ მიდგომაზე, რომელიც ეფუძვნება ფიზიკო-ქიმიური ურთიერთქმედების შეფასების თერმოდინამიკურ და პეტროქიმიურ გადაანგარიშების მეთოდებს, შესაბამის სისტემებში ფაზური წონასწორობის მონაცემთა აქტიური გამოყენებით. აღსანიშნავია, რომ საწარმოო ნარჩენების თეორიული საფუძვლების შექმნა, ხელს შეუწყობს მათი როგორც ტექნოგენური ნედლეულის განხილვისა და გამოყენების სფეროების დადგენაში, რაც საბოლოო ჯამში სამომავლოდ მოგვცემს ეკოლოგიური პრობლემების გადაწყვეტასთან ერთად დიდ ეკონომიკურ ეფექტსაც.</p>				
2	<p>დ. ერისთავი; შ. ბიბილური; შ. ანდლულაძე ა. გოგიშვილი; მ. გუგეშიძე; ე. მაცაბერიძე; მ. მამულაშვილი.</p>	<p>მე-2 საერთაშორისო კონფერენცია – არაორგანული მასალათმცოდნეობის თანამედროვე ტექნოლოგიები და მეთოდები</p>	<p>თბილისი, საქართველო, “საჩინო”</p>	2
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>ნაშრომში ”წყლის გაუსნებოვნება ნანო-ტექნოლოგიის მეთოდით” განხილულია ნანოტექნოლოგიის გამოყენებით კოლოიდური ვერცხლის ხელსაწყოს პროექტირება-დამზადება, რომლის საშუალებითაც მიიღება კოლოიდური ვერცხლის სხვადასხვა</p>				

კონცენტრაციის წყალხსნარები და გამოიყენება საჭირო დანიშნულებით.				
3	დ. ერისთავი; შ. ბიბილური; ნ. კუციავა; მ. ქავთარაძე; მ. გუგუშიძე;	სტუ; ინოვაციური ტექნოლოგიები მეტალურგიასა და მასალათმცოდნეობაში	თბილისი, საქართველო.	2
ანოტაცია ნაშრომში “საქართველოს მადნეულის პოლიმეტალური საბადოს გრუნტული წყლების მძიმე მეტალების სულფატებისაგან გაწმენდის მეთოდი, მათი შემდგომი სელექტიური ამოღებით” შემოთავაზებული მეთოდი საშუალებას იძლევა: სულფატების სრული ნეიტრალიზების, გადაყავს მძიმე მეტალები ნალექში, ნალექის გაფილტვრისა და გაწმენდის შედეგად მიიღება გასუფთავებული წყალი, რომელიც იღვრება მდინარეში.				
4	გ. ხიდირი; ი. ჩიკვაძე; რ. კოკილაშვილი;	სტუ; ინოვაციური ტექნოლოგიები მეტალურგიასა და მასალათმცოდნეობაში	თბილისი, საქართველო.	2
ანოტაცია ნაშრომში “მაღალეფექტური ლუმინოფორის მირების ინოვაციური ტექნოლოგია”, შემუშავებულია მაღალეფექტური ლუმინოფორის მიღების ახალი ტექნოლოგია.				
5	რ. კოკილაშვილი; ნ. გასვიანი;	სტუ; ინოვაციური ტექნოლოგიები მეტალურგიასა და მასალათმცოდნეობაში	თბილისი, საქართველო.	2
ანოტაცია ნაშრომში “ინტერმეტალიტების მაღალტემპერატურული ელექტროქიმიური კვლევა” განიხილება აღმუშინების ინოვაციური მიღების ტექნოლოგია.				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ნ. ბაგრატიონი; ვ. გვახარია; ა. ჭირაქაძე; ლ. გვერდწითელი.	რაჭის და ქვემო სვანეთის დაბინძურებული ტერიტორიის ნიადაგის ეკოქიმიური კვლევის შედეგების ზოგადი	ტ.16, №2 2015	თბილისი, საქართველო	6

		ანალიზი. საქართველოს ქიმიური ჟურნალი			
ანოტაცია					
განსაზღვრულია რაჭისა და ქვემო სვანეთის დაბინძურებული ტერიტორიის ნიადაგში დარიშხანის შემცველობა და ამ რეგიონების ეკოლოგიური მდგომარეობა.					
2	ი. გელეიშვილი; ი. ბაზლაძე;	მადნეულის პირიტის კონცენტრატისა და ჭიათურის მანგანუმშემცველი ნედლეულის ერთობლივი ავტოკლავური მუხანგავი გამოტუტვის პროცესის კინეტიკა და მექანიზმი. საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი "ინტელექტუალი"	№29 2015	თბილისი, საქართველო სტუ	8
ანოტაცია					
შესწავლილია მადნეულის პირიტის კონცენტრატის და ჭიათურმანგანუმის შემცველი ნედლეულის ერთობლივი ავტოკლავური მუხანგავი გამოტუტვის პროცესისი ოპტიმალური პარამეტრები.					
3	შ. ანდლულაძე.	ეკოლოგიური პოლიტიკა და ბუნებრივი რესურსების დაცვა- რაციონალური გამოყენება. ჟურნალი "ქართული პოლიტიკა"	№5 2015	თბილისი, საქართველო	2
ანოტაცია					
მსოფლიო პრაქტიკა გვიჩვენებს, რომ ეკოლოგიური პოლიტიკის ეფექტურობას, ბუნებრივი რესურსების დაცვასა და რაციონალურ გამოყენებას განაპირობებს ეფექტური ეკოლოგიური მენეჯმენტის სისტემის არსებობა, რომელიც თავის მხრივ უზრუნველყოფს არამარტო საწარმოს, ქალაქის, რეგიონისა და ზოგადად ქვეყნის ეკოლოგიურ უსაფრთხოებას, არამედ ზრდის მათ ფინანსურ სტაბილურობას.					
4	გ.ხიტირი; რ.კოკილაშვილი;	მაღალეფექტური ლუმინოფორის მიღების ინოვაციური ტექნოლოგია. სტუ-ს "შრომები"	№4(498) 2015	თბილისი, საქართველო, "გამომცემლობა ტექნიკური უნივერსიტეტი"	5
ანოტაცია					
შემუშავებულია მაღალეფექტური ლუმინოფორის მიღების ახალი ტექნოლოგია, რომლის მიხედვითაც ხდება ლუმინოფორის ხარისხის საერთაშორისო სტანდარტების დონეზე ამაღლება და თვითღირებულების 26% შემცირება.					
5	რ. ლაბაძე; გ. ხიდირი;	რაჭის და ქვემო სვანეთის დაბინძურებული	ტ.16, №2 2015	თბილისი, საქართველო,	5

	რ. კოკილაშვილი ა. სულამანიძე; ჟ. ქერქაძე.	ტერიტორიის ნიადაგის ეკოქიმიური კვლევის შედეგების ზოგადი ანალიზი. საქართველოს ქიმიური ჟურნალი		“გამომცემლობა ტექნიკური უნივერსიტეტი”	
ანოტაცია					
სტუ-ს სამეცნიერო-საინჟინრო ცენტრ”უტილიზაციის” მიერ დამუშავებულია ამორტიზებული საბურავების გადამუშავების პირობიზური მეთოდი, რომლის დროსაც საბურავები ტემპერატურის ზეგავლენით უპირო სივრცეში იშლება მყარ, თხევად და აირად პროდუქტებად, რაც მიმდინარეობს 300 °C ტემპერატურაზე.					
6	ნ. მუმლაძე. ი. გელეიშვილი; მ. გუგეშიძე; მ. დემეტრაძე; ი. ბაზლაძე	მადნეულის პირიტის კონცენტრატისა და ჭიათურის მანგანუმშემცველი ნედლეულის ერთობლივი ავტოკლავური მუხანგავი გამოტუტვის პროცესის კინეტიკა და მექანიზმი. საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი “ინტელექტუალი	№29 2015	თბილისი, საქართველო	3
ანოტაცია					
ნაშრომში წარმოდგენილია გარემოში ტყვიის მიგრაციის გზები და ფორმები, გაგლენა ცოცხალ ორგანიზმებზე, რაც უკანასკნელ ათწლეულებში ანთროპოგენურ ფაქტორებთან დაკავშირებით გარემოში მისი კონცენტრაციის დონის ამაღლებას უკავშირდება.					
7	L.V. Gverdsiteli, S. Andguladze, T. Sharashidze.	ეკოლოგიური პოლიტიკა და ბუნებრივი რესურსების დაცვა-რაციონალური გამოყენება. ჟურნალი “ქართული პოლიტიკა”	№5 2015	თბილისი, საქართველო	4
ანოტაცია					
თერმოდინამიკური ანალიზის შედეგად დადგენილია, რომ მანგანუმით შემცველი ნედლეულის და პირიტის კონცენტრატის ერთობლივი ავტოკლავური მუხანგავი გამოტუტვის პროცესში მიმდინარე ძირითადი ქიმიური რეაქციები, როგორც სტანდარტული, ასევე მაღალი ტემპერატურებისა და წნევის პირობებში შეუქცევადია და შესაბამისად მათი წინასწარობები ძლიერად არის გადახრილი მარჯვნივ.					
8	ლ.ქრისტესაშვილი ნ.ჩხუბიანიშვილი	მაღალეფექტური ლუმინოფორის მიღების ინოვაციური ტექნოლოგია. სტუ-ს “შრომები”	№4(498) 2015	თბილისი, საქართველო	5
ანოტაცია					
განსაზღვრულია მდინარე არაგვის წყლის მინერალიზაცია და ელექტროგამტარობა სეზონური ცვლილებების მიხედვით.					

9	ნ. ჩხუბიანაშვილი, მ. ქავთარაძე, ბ. მჭედლიშვილი ლ.ქრისტესაშვილი	ამორტიზებული საბურავების უტილიზაციის ახლებური ხედვა. სტუ-ს “შრომები”	№4(498) 2015	თბილისი, საქართველო	3
ანოტაცია					
<p>ნაშრომში წარმოდგენილია ეთილენის და ტრიქლორმმარმჟავა ეთილის ეთერის რადიკალური ტელომერიზაციის რეაქციის კვლევა, თერმოდინამიკა, ოლეფინის ხსნადო ტელოგენში, ტემპერატურის, ოლეფინის კონცენტრაციის გავლენა ტელომერების შედგენილობაზე. რეკომენდირებულია რეაქციის ჩატარების ოპტიმალური პირობები.</p>					

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	N. Chkhubianishvili, L. Kristesashvili.	Investigation of reaction of telomerization of ethylene and trichloroacetic acid ethyl ester. New york, state nova science publishes „natural science steady technologies”	ამოდის 2015 წლის ბოლოს	აშშ	2

ანოტაცია

ჩატარდა ავტოკლაავური ცდების სერია სპეც. დანადგარზე პერიოდულად მოქმედ ავტოკლაავში. დადგინდა გამოყოფილი ტექნოლოგიების ინდივიდუალურობა. განისაზღვრა რეაქციისატვის სტანდარტული ტბური ეფექტები და ენტროპიის სიდიდე მოლეკულური სტრუქტურის მიხედვით, ჯგუფური შესწორების მეთოდით. შესწავლილია ეთილენის ხსნადობა ტელოგენში სპეც. ანადგარზე. დადგენილია ეთილენის კონვერსიის დამოკიდებულება ტემპერატურაზე, ასევე ინიციატორის გავლენა ტელომერების გამოსავალზე, როგორც ბპ-სათვის, ისე აიბნ-სათვის.

**გარემოს დაცვითი ინჟინერიისა და ეკოლოგიის მიმართულების პროფესორ
მასწავლებლების აქტივობები – 2015 წელს**

პროფესორი ნინო მუმლაძე:

1. გაეროს განვითარების პროგრამა (UNDP) – კონსულტანტი, (2015 წ., სექტემბერ-ნოემბერი) “მეთილბრომიდის განადგურების შესაძლებლობები საქართველოში” (კვლევის ჩატარება).
2. მონაწილეობა საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს ინიციატივითა და გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ორგანიზებით ჩატარებულ კონფერენციაში “ავტორანსპორტიდან გამონაბოლქვის შემცირების ინოვაციური მიდგომები”
3. გარემოს ეროვნული სააგენტოს, გარემოს დაბინძურების მონიტორინგის დეპარტამენტის უფროსის მარინე არაბიძის შეხვედრის ორგანიზება სტუ-ს გარემოს დაცვისა და საინჟინრო ეკოლოგიის მიმართულების პროფესორ-მასწავლებლებთან და სტუდენტებთან .
4. საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის მოადგილის თეიმურაზ მურდულიას შეხვედრის ორგანიზება სტუ-ს გარემოს დაცვისა და საინჟინრო ეკოლოგიის მიმართულების სტუდენტებთან, სადაც სამინისტროს ხედვები, გარემოსდაცვითი პოლიტიკა, პრიორიტეტები და დაგეგმილი აქტივობები იქნა განხილული.
5. საჯარო ლექცია სტუდენტებისათვის “NEA სფეროში”
6. მონაწილეობა საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს ინიციატივით, გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის მიერ შემუშავებული “გარემოსდაცვითი მმართველი” – ახალი სასწავლო პროგრამის პრეზენტაციაზე “ექსპო ჯორჯიაში”, რომელიც ნარჩენების მართვაზე პასუხისმგებელი შესაბამისი კადრების მომზადებას ითვალისწინებს.
7. მონაწილეობა პროგრამის “ნარჩენების მართვის ტექნოლოგიები რეგიონებში (WMTR)“ ორგანიზებით გამართულ “საქართველოს ნარჩენების მართვის ასოციაციის” (WMA) პრეზენტაციაზე.
8. საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროსა და გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ორგანიზებით ოზონის შრის დაცვის საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილ სტუდენტურ კონფერენციაზე “ოზონის შრე – სიცოცხლის ფარი”, სტუ-ს გარემოს დაცვისა და საინჟინრო ეკოლოგიის მიმართულების სტუდენტების მიერ წარდგენილი, კონკურსის წესით შერჩეული სამი მოხსენების (“ოზონის წარმოქმნისა და დაშლის ციკლები ატმოსფეროში”, “ოზონის ხერხელების წარმოქმნა”, “გადავარჩინოთ ოზონის შრე”) ხელმძღვანელი.

ასოცირებული პროფესორი ჯიმშერ ქერქაძე:

1. ქიმიური ტექნოლოგიისა და მეტალურგიის ფაკულტეტზე ჩატარდა ევროკავსირისა და იუნიდოს ერთობლივი სადემონსტრაციო პროექტის

პრეზენტაცია თემაზე: ”რესურსეფექტური და ეკოლოგიურად სუფთა წარმოების განვითარება საქართველოში”. ამ პრეზენტაციის ფარგლებში, ჯ. ქერქაძის მიერ გაკეთებული იქნა მოხსენება თემაზე: ”რესურსეფექტური და სუფთა წარმოების განხორციელების ძირითადი პრინციპები ერთი ქართული საწარმოს მაგალითზე”.

2. ჯ.ქერქაძე ამავე დროს არის რესურსეფექტური და სუფთა წარმოების ადგილობრივი სერტიფიცირებული ექსპერტი.

პროფესორი ლეილა გვერდწითელი:

1. ჩატარდა ერთობლივი სემინარი ჰიდრომეტეოროლოგიის ინსტიტუტის მთავარ მეცნიერ თანამსრომელის ფიზ-მათ. მეც. დოქტორის ალექსანდრე სურმაგასთან ერთად გარემოს დაცვითი ინჟინერიისა და ეკოლოგიის მიმართულების პროფესორ მასწავლებლებისა და სტუდენტებისათვის თემაზე: ”მდინარე მტკვარში დამაბინძურებელ ნივთიერებათა გავრცელების მოდელირება”.
2. ჩატარდა ერთობლივი სემინარი საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაციის “Climate Reality Project” წევრის მაგისტრი გიორგი მეგრელიშვილთან ერთად გარემოს დაცვითი ინჟინერიისა და ეკოლოგიის მიმართულების პროფესორ მასწავლებლებისა და სტუდენტებისათვის თემაზე: “გლობალური კლიმატის ცვლილება, მისი მიზეზები, შედეგები და გამოსავალი”.
3. შპს “გარდაბნის თბოსადგურში” (204კვ.სთ.ქვესადგური) აკრედიტირებული ორგანიზაციის მიერ პერსონალისათვის საკვალიფიკაციო სწავლების ჩატარება წყალმომზადებისა და წყალქიმიური რეჟიმის მნიშვნელობა თბოელექტროსადგურის ექსპლოატაციის საიმედობისა და ეკონომიურობის თვალსაზრისით.

გარემოს დაცვითი ინჟინერიისა და ეკოლოგიის მიმართულებით ამჟამად სრულდება ექვსი სამუშაო აკადემიური დოქტორის ხარისხის მოსაპოვებლად:

1. “ღარიშხანის სამრეწველო ნარჩენების განთავსების პირობების შესწავლა და მათი გავრცელების არეალის ეკოლოგიური შეფასება”. დოქტორანტი ნ. ბაგრატიონი. ხელმძღვანელი პროფ. ლ. გვერდწითელი
2. “პალიასტომის ტბის ეკოლოგიური მდგომარეობაზე პათოგენური ბაქტერიების ზემოქმედების შესწავლა, მოდელირება და მისი აღკვეთის პრევენციული ღონისძიებები”. დოქტორანტი გ. აბრამია. ხელმძღვანელი პროფ. ლ. გვერდწითელი და პროფ. დ. ერისთავი.
3. “ეკოლოგიურად უსაფრთხო ტექნოლოგიების დამუშავება მასობრივად გამრავლებადი ორგანიზმების წინააღმდეგ”. დოქტორანტი ა. მაისურაძე. ხელმძღვანელი პროფ. ლ. გვერდწითელი და პროფ. ე. აბაშიძე.
4. “პირიტის კონცენტრატის და მანგანუმშემცველი ნედლეულის ერთობლივი ავტოკლაავური ჟანგითი გამოტუტვა”. დოქტორანტი ი. გელეიშვილი. ხელმძღვანელი ასოც. პროფ. ი. ბაზღაძე.

5. “რეციკლირება როგორც მადნეულის სამთო-გამამდიდრებელი კომბინატის მუავა კარიერული წყლების გაწმენდის ტექნოლოგიის განხორციელების საშუალება”. დოქტორანტი ა. ბერეჟიანი. ხელმძღვანელი პროფ. შ. ანდლულაძე.
6. “მოლეკულურ-იონური სისტემების დებარირება დექტორირების ნანოქიმია, მემბრანული ნანოტექნოლოგიებისა და ნანასისტემების დამუშავება-შექმნითა და საწარმოო დანერგვით.” დოქტორანტი გ. ბიბილეიშვილი. ხელმძღვანელი პროფ. ნ. მუმლაძე.

გარემოს დაცვითი ინჟინერიისა და ეკოლოგიის მიმართულებით ამჟამად სრულდება ოთხი სამუშაო მაგისტრის ხარისხის მოსაპოვებლად:

- 1.“შპს”თოლიას” ნაყინისა და ვაფლის წარმოების გარემოზე ზემოქმედების შეფასება.
მაგისტრანტი ანა კვინიკაძე. ხელმძღვანელი პროფ. ლ. გვერდწითელი და პროფ. დ. ერისთავი.
- 2.“სპილენძის ნაერთების ზემოქმედება ბიოსფეროზე და ცოცხალ ორგანიზმებზე”
მაგისტრანტი ს. ცოცხალაშვილი. ხელმძღვანელი პროფ. ც. ბაზდაძე.
- 3.“ზოგიერთი მძიმე მეტალებისა და ბიოგენური ელემენტების მიგრაცია ბიოსფეროს კომპონენტებში, ნაგავსაყრელების გავლენა მათ შემცველობაზე ნიადაგსა და წყალში”.
მაგისტრანტი გ. კარგარეთელი. ხელმძღვანელი პროფ. ნ. მუმლაძე და ასოც. პროფ. მ. დემეტრაძე.
- 4.“გაზის და ბენზინის საწვავის ავტოგასამართი სადგურის ეკოლოგიური გამოკვლევა.”
მაგისტრანტი გ.მდინარაძე. ხელმძღვანელი პროფ. ნ. ჩხუბიანიშვილი და პროფ. გ. მჭედლიშვილი.

8. ორგანულ ნივთიერებათა ტექნოლოგიის მიმართულება

- * სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – პროფ. მამუკა მაისურაძე
- * სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

მამუკა მაისურაძე-პროფესორი;
 გიორგი ფალავანდიშვილი-პროფესორი;
 მანანა სირაძე-პროფესორი;
 მზია ანდლულაძე-ასოც. პროფესორი;
 ანასტასია დიდიძე-ასოც. პროფესორი;
 ლალი ქრისტესაშვილი- ასოც. პროფესორი;
 გიული ჯიხაძე- ასოც. პროფესორი;
 ნინო მეძმარიაშვილი- ასოც. პროფესორი;
 მანანა მათნაძე- ასოც. პროფესორი;

ნინო ნეფარიძე-ასისტ. პროფესორი;
 ნანა გახიკიძე-ასისტ. პროფესორი;
 ეკა ჩხაიძე- ასისტ. პროფესორი.

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ა. დიდიძე	РЕЛИКТОВЫЕ АЛКАНЫ И НАФТЕНЫ В НЕФТЯХ ГРУЗИИ	სტუთბილისი	151
ანოტაცია				
<p>აირ-თხევად ქრომატოგრაფიისა და ქრომატომას-სპექტომეტრიის მეთოდებით შესწავლილია საქართველოს ნავთობების სართიჭალა, პატარძეული, ნორიო, თელეთი, მირზაანი, შრომის უბანი, პარაფინული და ციკლოპარაფინული ნახშირ წყალბადები (დუღილის საწყისიდან - დუღილის ბოლომდე და ფრ. 420°C -ზე ზე მით); თითოეული ნავთობისათვის განსაზღვრულია <math>\leq 200</math> ინდივიდუალური ნაჯერი ნახშირწყალბადი, ძირითადი რელიქტური.</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, შურნალის/კრებულის დასახელება	შურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	მ. სირაძე	საპნის ფუძის შრობის პროცესის ანგარიში. საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მაცნე	2015, № 1 – 2	თბილისი	3
ანოტაცია					
<p>დადგენილი თანაფარდობა შეიძლება გამოყენებული იქნას საპნის შრობის ვაკუუმ-საშრობი კამერის კონსტრუირებისა და ანგარიშისათვის, აგრეთვე მოცემული ტენშემცველობის საპნის მიღების პროცესის ავტომატური</p>					

რეგულირებისათვის.					
2	მ. სირაძე	სინთეზური რთულეთეროვანი ცვილის სტრუქტურა და თვისებები. საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მაცნე	2015, № 1 – 2,	თბილისი	2
ანოტაცია					
დადგენილია, რომ სინთეზური და ნატურალური ცვილის ძირითადი მაჩვენებლები ახლოსაა ერთმანეთთან. მათი რეოლოგიური თვისებები კარგად კორელირდებიან მათ მიკროსტრუქტურასთან. ცვილის ბუნებიდან დამოუკიდებლად ისინი წარმოქმნიან მაღალსტრუქტურულ სისტემებს.					
3	მ. სირაძე	მზესუმზირის და ბამბის ზეთების რაფინირების პროცესი. საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მაცნე	2015, № 3.	თბილისი	3
ანოტაცია					
დამუშავებულია მზესუმზირისა და ბამბის ზეთების ტუტე ნეიტრალიზაციის ტექნოლოგია ტუტეწყალსპირტიანი ხსნარების გამოყენებით. სპირტებად გამოყენებულია ნორმალური აგებულების ალიფატური სპირტები.					
4	მ. სირაძე	სტაციონარული კატალიზატორი ბამბის ზეთის ჰიდროგენი-ზაციისათვის. Georgian Engineering news	2015, №4.	თბილისი	3
ანოტაცია					
ნიკელ-სპილენძ-ალუმინის სტაციონარულ კატალიზატორზე კალისა და სპილენძის ფარდობის შერჩევამ შეიძლება უზრუნველყოს ბამბის ზეთის ჰიდროგენიზაციის პროცესის მაღალი სიჩქარე და სელექტიურობა.					
5	მ. სირაძე ი. ბერძენიშვილი	ხსნარებში ტუტის შემცველობის გაზომვის მეთოდი. საქართველოს ქიმიური ჟურნალი	2015, № 5.	თბილისი	3
ანოტაცია					
ხსნარებში ტუტის შემცველობის გაზომვისათვის ყველაზე მეტ სიზუსტეს იძლევა გაზომვა სიმკვრივის მიხედვით. ეს მეთოდი ნაკლებად შრომატევადია, არ საჭიროებს გასატიტრ ხსნარებს, არანაირ ხელსაწყოებს არეომეტრის გარდა და შეიძლება გამოყენებულ იქნას გაზომვებისათვის საწარმოო პირობებში.					

6	მ. სირაძე ი. ბერძენიშვილი	საკვები მზესუმზირის ფქვილის წარმოება. საქართველოს ქიმიური ჟურნალი	2015, № 5.	თბილისი	4
ანოტაცია					
მზესუმზირის ნედლეულის პროტეინის მაღალი ხარისხისა და კვებითი ღირებულების გამომზესუმზირის ფქვილი გამოყენებულია საკვები მიზნებისათვის. ნაწილობრივ ცხიმგამოცლილი მზესუმზირის ფქვილი წარმოადგენს საკვებ ნედლეულს საკონდიტრო წარმოებისთვის.					
7	ლ. ქრისტესაშვილი ნ. ჩხუბიანიშვილი	რადიკალური ტელომერიზაციის რეაქციის შესწავლა საქართველოს ქიმიური ჟურნალი	2015, №1	თბილისი	3
ანოტაცია					
ნაშრომში წარმოდგენილია ეთილენისა და ტრიქლორმმარმჟავა ეთილის ეთერის რადიკალური ტელომერიზაციის რეაქციის კვლევა, თერმოდინამიკა, ოლეფინის ხსნადობა ტელომერში, ტემპერატურის, ოლეფინის გავლენა ტელომერების შემადგენლობაზე, ჯაჭვის გადაცემის კონსტანტები. რეკომენდებულია რეაქციის ჩატარების პირობები.					
8	ლ. ქრისტესაშვილი ნ. ჩხუბიანიშვილი მ. ქავთარაძე გ. მჭედლიშვილი	ელექტროდიალიზის მეთოდით კარიერული წყლების გაწმენდა და ელექტრული ოპტიმალური პარამეტრების დადგენა. საქართველოს ქიმიური ჟურნალი	2015, №2	თბილისი	4
ანოტაცია					
კარიერული წყლების გაწმენდა-უტილიზაციის მიზნით დადგენილია ხსნარის გაწმენდისა და ლითონთა კონცენტრირების ელექტროდიალიზის პროცესის ოპტიმალური ელექტრული პარამეტრები.					

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის	ჟურნალის/ კრებულის	გამოცემის ადგილი,	ბეჭდვების რაოდენობა
---	---------------------	---------------------------------------	-----------------------	----------------------	------------------------

	დასახელება	ნომერი	გამომცემლობა		
1	L.Kristesashvili, N.Chkhubianishvili	Investigation of reaction of telomerization of ethylen and trichloroacetic acid athyl aster. Natural Science Steady Technologies.	2015, #1	აშშ	4
ანოტაცია					
ჩატარდა ავტოკლავური ცდების სერია სპეც. დანადგარზე პერიოდულად მოქმედ ავტოკლავში. დადგინდა გამოყოფილი ტელომერების ინდივიდუალობა. განისაზღვრა რეაქციისათვის სტანდარტული თბური ეფექტები და ენტროპიის სიდიდე მოლეკულური სტრუქტურების მიხედვით. დადგინდა ეთილენის კონვერსიის დამოკიდებულება ტემპერატურაზე, ასევე ინიციატორის გავლენა ტელომერების გამოსავლიანობაზე.					

9. ბიონანოსამედიცინო, კერამიკული და პოლიმერული კომპოზიტების ტექნოლოგიის, ინსპექციის, კონტროლის მიმართულება

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი: პროფესორი ზვიად კოვზირიძე.

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

1. ზვიად კოვზირიძე, პროფესორი; საქართველოს კერამიკოსთა ასოციაციის (სკა) დამფუძნებელი და პრეზიდენტი. კერამიკოსთა მსოფლიო ფედერაციის საბჭოს წევრი 2007 წლიდან, ევროპის კერამიკოსთა საზოგადოების საბჭოს წევრი 2002 წლიდან და ამ ორგანიზაციის, როგორც არამომგებიანი საზოგადოების თანადამფუძნებელი 2013 წლიდან, საქართველოს კერამიკოსთა ასოციაციის ჟურნალ “კერამიკის” დამფუძნებელი და მთავარი რედაქტორი, საერთაშორისო, იმპაქტ ფაქტორიანი ჟურნალის “Journal of Ceramic Science and Technology” თანადამფუძნებელი და რედკოლეგიის წევრი, ჟურნალი გამოდის ქ. ბადენ-ბადენში 2010 წლიდან.
2. ნათელა ნიჟარაძე, პროფესორი; ევროპის კერამიკოსთა საზოგადოების და მსოფლიო კერამიკოსთა საზოგადოების წევრი, საქართველოს კერამიკოსთა ასოციაციის ჟურნალ “კერამიკის” სარედაქციო კოლეგიის პასუხისმგებელი მდივანი;
3. მაია მშვილდაძე, პროფესორი; სკა წევრი, ევროპის კერამიკოსთა საზოგადოების წევრი.
4. გულნაზი ტაბატაძე, ასოცირებული პროფესორი; ევროპის კერამიკოსთა საზოგადოების და მსოფლიო კერამიკოსთა საზოგადოების წევრი, საქართველოს კერამიკოსთა ასოციაციის ჟურნალ “კერამიკის” სარედაქციო კოლეგიის წევრი; სკა წევრი.

5. ეკა ნიკოლეიშვილი, ასისტენტ პროფესორი; სკა წევრი
6. ზვიად მესტვირიშვილი, მოწვეული პედაგოგი; სკა წევრი, ევროპის კერამიკოსთა საზოგადოების საბჭოს წევრი 2014 წლიდან. ჟურნალის „კერამიკა“ სარედაქციო კოლეგიის წევრი.
7. ვერიკო ქინქლაძე უფ. ლაბორანტი; სკა წევრი.
8. მაია ბალახაშვილი, ლაბორანტი; სკა წევრი.
9. ნინო დარახველიძე ლაბორანტი (0,5 ს.ე.); სკა წევრი.

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ზ. კოვზირიძე ნ. ნიჟარაძე გ.ტაბატაძე ჯ.ანელი	ნანოტექნოლოგიებით მიღებული მრავალკომპონენტიანი გაუმჯობესებული სტრუქტურის კერამიკული და პოლიმერული კომპოზიციები	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“ თბილისი, კოსტავას 77 2015 წ.	12 თაბახი
<p>მონოგრაფიაში განხილულია კერამიკული და პოლიმერული კომპოზიციური მასალების მიღების ტექნოლოგიები და მათში მიმდინარე ფიზიკურ-ქიმიური პროცესები. მოცემულია მასალათა თვისებები და მათი გამოყენების სფეროები, მათი მასალათმცოდნეობის საკითხები, თვისებათა გაუმჯობესების გზები. შესწავლილია მასალათა მორფოლოგიური თვისებები, გარე და შიდა ფაქტორების ზემოქმედება მასალათა თვისებებზე, მათ სტრუქტურულ ცვლილებებზე.</p> <p>მონოგრაფია განკუთვნილია სტუ ქიმიური ტექნოლოგიისა და მეტალურგიის ფაკულტეტის სტუდენტების, მაგისტრანტებისა და დოქტორანტებისათვის, შეიძლება გამოყენებულ იქნეს: სამშენებლო, სატრანსპორტო, მანქანათმშენებლობის სპეციალობის სტუდენტებისათვის</p>				

სტატიები

№	ავტორი/	სტატიის სათაური, ჟურნალის	ჟურნალის/	გამოცემის ადგილი,	გვერდების

	ავტორები	ღის/კრებულის დასახელება	კრებულის ნომერი	გამომცემლობა	რაოდენობა
1	ზ.კოფჩირიძე ნ. ნიჟარაძე, მ.ბალახაშვილი	მაღალცეცხლგამძლე დოლომიტ- სერპენტინიტური ნაკეთობების წარმოების ტექნოლოგიის დამუშავება ცემენტის და მეტალურგიული ღუმელების მაღალტემპერატურული ზონების ამონაგისათვის	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი საქართველოს საინჟინრო აცადემია, ბიზნეს – ინჟინერინგი, №1,2015, გვ 134-138.	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, თბილისი, კოსტავას 77	5

ანოტაცია

შესწავლილია საქართველოში მაღალ ტემპერატურაზე (>14500C) მომუშავე საწარმოების მუშაობის პირობები და მაღალტემპერატურულ ზონებში ამონაგის სახით გამოყენებული მასალები, მოთხოვნები, რომლებიც ამ მასალებს წაყენებათ.

შესწავლილია საქართველოში არსებული დოლომიტისა და სერპენტინიტის საბადოები და დადგენილია მათ ბაზაზე მაღალცეცხლგამძლე კლინკერის მიღების შესაძლებლობა.

გათვლილია უცხოეთიდან შემოტანილი ცეცხლგამძლეების ადგილობრივი ნაკეთობის შეცვლით მიღებული ეკონომიკური ეფექტი ცემენტის გამოსაწვავი მბრუნავი ღუმელებისათვის.

ჩატარებულია მიღებული კლინკერის ფიზიკურ-მექანიკური თვისებების კვლევა და მოცემულია დოლომიტისა და სერპენტინიტის ქიმიური და რენტგენოსტრუქტურული ანალიზის შედეგები.

2	ზ.კოფჩირიძე გ.მენტეშაშვილი, პ. ხორავა	მართვადი ლოკალური ჰიპერთერმიის მეთოდით კანის და კანქვეშა სიმსივნური დაავადების სამკურნალო აპარატი	საქართველოს კერამიკოსთა ასოციაციის ჟურნალი “კერამიკა” მოც. 17 1(33), 2015,გვ. 15-22	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, თბილისი, კოსტავას 77	7
---	---	---	---	---	---

ანოტაცია

სამუშაოს მიზანია კანის და კანქვეშა ზედაპირული სიმსივნური დაავადებების მკურნალობა მართვადი ლოკალური ჰიპერთერმიის მეთოდით. შესწავლილია ჰიპერთერმიის მონოთერაპიული ეფექტი კიბოს დაავადებების წინააღმდეგ. მართვადი ლოკალური ჰიპერთერმიის მეთოდის განვითარებისათვის, ექსპერიმენტულ მასალაზე დაყრდნობით, გამოყენებულ იქნა ლაბორატორიული ხელსაწყო ”ლეზი“, რომელიც შეიქმნა სტუ-ის ბიონანოკერამიკისა და ნანოკომპოზიტების მასალათმცოდნეობის ცენტრში (საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი, საქპატენტი. დეპონირების დამადასტურებელი მოწმობა 5054. “მართვადი ლოკალური ჰიპერთერმია და მაგნიტური ჰიპერთერმია კიბოს დაავადებების სამკურნალოდ”). შედეგად დადგენილია, რომ ყველა ცხოველში (3 თვის ალბინოსი თაგვები) დაფიქსირდა კიბოს დაავადების შეჩერება და განვითარდა ინტრატუმორული ნეკროზი. 7–10 სეანსის შემდეგ სიმსივნე დაწყულდა, რაც ექსპერიმენტის დადებით შედეგზე მიუთითებს (პათოლოგიურ-ანატომიური ლაბორატორია

“პათჯეოს” დასკვნა. გამოკვლევა №3119-12 და ჰისტოპათოლოგიური გამოკვლევა №15272-13. ექსპერიმენტულ მასალაზე დაყრდნობით სტუის ბიონანოკერამიკისა და ნანოკომპოზიტების მასალათმცოდნეობის ცენტრში შეიქმნა კლინიკური აპარატურა „ლეზი 1“, ვოლუნტარი პაციენტებისათვის მართვადი ლოკალური ჰიპერთერმიის მეთოდით კანის და კანქვეშა სიმსივნური დაავადებების სამკურნალოდ. დეპონირების დამადასტურებელი მოწმობა-6193, “მართვადი ლოკალური ჰიპერთერმიის მეთოდით კანის და კანქვეშა სიმსივნური დაავადებების სამკურნალო აპარატი”.

3	ზ.კოფჩირიძე ნ.ნიჟარაძე, მ.ბალახაშვილი, ზ.მესტვირიშვილი	გრაფიტის ნანოფხვნილის გაგლეხა დოლომიტ- სერპენტინიტური კომპოზიტის თვისებებზე	საქართველოს კერამიკოსთა ასოციაციის ჟურნალი “კერამიკა”, მოც. 17 1(33), 2015, გვ. 22-31	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, თბილისი, კოსტავას 77	11
---	---	---	--	---	----

ანოტაცია

განხილულია დოლომიტ-სერპენტინიტური კომპოზიტი ნახშირბადშემცველი დანამატისა და შემკვრელის გამოყენებით. ნახშირბადშემცველი დანამატის სახით შერჩეულია გრაფიტის ნანოფხვნილი, შემკვრელის სახით გშ 4-ის 20%-ანი ხსნარი. შესწავლილია მათი გაგლეხა კომპოზიტის ფიზიკურ-ტექნიკურ თვისებებზე, ასევე დანამატის რაოდენობისა და დაყალიბების წნევის ცვლილების გაგლეხა. კვლევა ჩატარებულია დიფერენციალურ-თერმული და ელექტრონული მიკროსკოპიის ანალიზის მეთოდით. შედგენილია კომპოზიტის წარმოების ტექნოლოგიური სქემა.

4	ზ.კოფჩირიძე, ნ.ნიჟარაძე, მ.ბალახაშვილი, გ.ტაბატაძე, მ.მშვილდაძე	სქურის ადგილმდებარეობის დოლომიტის შესწავლა მაღალცეცხლგამძლე კომპოზიტების წარმოებისათვის	საქართველოს კერამიკოსთა ასოციაციის ჟურნალი “კერამიკა”, მოც. 17 2(34), 2015, გვ. 5-14	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“ თბილისი, კოსტავას 77	9
---	---	--	---	---	---

ანოტაცია

ჩატარებულია სქურის საბადოს დოლომიტის სინჯების დეტალური კვლევა ქიმიური, თერმოგრაფიული, მიკროსტრუქტურული და რენტგენოსტრუქტურული ანალიზის მეშვეობით.

დადგენილია, რომ სქურის საბადოს დოლომიტი მაღალხარისხოვანი ნედლეულია მაღალცეცხლგამძლე დოლომიტ-სერპენტინიტური კლინკერის მისაღებად, ხასიათდება ერთგვაროვნებით, მიეკუთვნება I კლასის დოლომიტებს და კირმაგნეზიალური მოდულის მნიშვნელობა თეორიულთან (1,39) შედარებით ბევრად მაღალი აქვს (1,62).

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	Z. Kowziridze, N. Nijaradze, G. Tabatadze, N. Darakhvelidze, Z. Mestvirishvili	Smart Materials in the Sialon-SiC-Al ₂ O ₃ System	Journal of Material Science and Engineering,	International Conference and Expo on Ceramics. August 17-18, 2015 Chicago, USA	3

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1.	Z. Kowziridze, N. Nizharadze, M. Balakhashvili. Z. Mestvirishvili	Effect of graphite nanopowder on the properties of dolomite-serpentinite composite	Innovative Technologies in Metallurgy and Materials science, International conference 16-18 July, 2015, Tbilisi, Georgia. Georgian Technical University
ანოტაცია			
<p>ჩატარებულია საქართველოს დოლომიტების სამი საბადოს (აბანო, სკური, მუსური) და სერპენტინიტების (წნელისი, სახხერე) შედარებითი კვლევა მათი ვარგისობის დადგენის მიზნით მაღალცეცხლგამძლე კლინკერის მისაღებად.</p> <p>კვლევა ჩატარებულია ქიმიური, თერმული და რენტგენოსტრუქტურული ანალიზის მეთოდებით. შესწავლილია დოლომიტ-სერპენტინიტური კომპოზიტი ნახშირბადშემცველი დანამატისა და შემკვრელის გამოყენებით. ნახშირბადშემცველი დანამატის სახით შევარჩიეთ გრაფიტის ნანოფხენილი, მარკა TIMREX KS 6, შემკვრელის - MgSO₄-ის 20%-ანი ხსნარი 10% დამატებით. შევისწავლეთ მათი გავლენა კომპოზიტის ფიზიკურ-ტექნიკურ თვისებებზე. აგრეთვე ამ თვისებებზე დანამატის რაოდენობისა და დაყალიბების წნევის ცვლილების გავლენა. კომპოზიტის შემცველი ნახშირბადის დაჯანგვის თავიდან აცილების მიზნით კაზმში ანტიდამუანგავის სახით შეყვანილია სილიციუმი და შერჩეულია გამოწვის რეჟიმი. ასევე კაზმში შეყვანილია კომპლექსური მოქმედების პლასტიფიკატორი.</p>			

კვლევა ჩატარებულია დიფერენციალურ-თერმული და ელექტრონული მიკროსკოპის ანალიზის მეთოდით.
 ოპტიმალურად შეიძლება ჩაითვალოს დაწნევის წნევა 100მპა, დამატებული გრაფიტის ნანოფხვნილი 15% და შემკვრელი შეიძლება იყოს მაგნიუმის სულფატის 20% ხსნარიც და წყალი, რადგან ამ უკანასკნელის გამოყენების შემთხვევაშიც მიღებულია დამაკმაყოფილებელი შედეგი.

2	Z. Kowziridze, N. Nijaradze, G. Tabatadze, N. Darakhvelidze, Z. Mestvirishvili	Application of Alum-Thermal and Nitrogen methods for obtaining Nano-composites in the systems of SiC-Sialon and Al ₂ O ₃ -Sialon	Innovative Technologies in Metallurgy and Materials science, International conference 16-18July, 2015, Tbilisi, Georgia. Georgian Technical University
---	--	--	--

ანოტაცია

რეაქციული შეცხოვის მეთოდით 1450⁰C-ზე, გეოპოლიმერის (კაოლინი) , ალუმინის ნანო-ფხვნილის, სილიციუმის, ალუმინის ოქსიდის, სილიციუმის კარბიდის, იტრიუმის, მაგნიუმის ოქსიდების და მინისებური პერლიტის (არაგაცი, სასომხეთი) მცირე დანამატებით მიღებულია სიალონ შემცველი ნანო-კომპოზიტი. **მეთოდი** - კომპოზიტი მიღებულია რეაქციული შეცხოვის მეთოდით 1450⁰C-ზე ალუმოთერმული და აზოტირების პროცესით აზოტის გარემოში. **შედეგები** - ამ მეთოდის უპირატესობაა ის, რომ ფხვნილში, რომელიც ახალ დაყალიბებულია თერმული დამუშავების პროცესში ურთიერთქმედების შედეგად: Si₃N₄, Si, ALN რეაქციულები არიან და წარმოქმნიან SiAlON –ს შედარებით დაბალ 1300 – 1350⁰C ტემპერატურაზე. აღსანიშნავია, რომ α-Al₂O₃ და ALN ჩანერგვა β-Si₃N₄–ის კრისტალურ მესერში შედარებით ადვილია აღნიშნულ ტემპერატურულ ინტერვალში, როდესაც Si₃N₄–ის მესერი ჯერ კიდევ ფორმირების პროცესშია. უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ SiAlON – ის სიმაგრე და კოროზიული მედეგობა იმატებს სილიციუმის კარბიდის და კორუნდის შემცველობით კომპოზიტში.

ნაშრომში წარმოდგენილია SiC- SiAlON Al₂O₃-SiAlON და β-SiAlON- ის ფორმირების პროცესები კომპოზიტში და აღწერილია მათი ფიზიკური და ტექნიკური თვისებები. ღია ფორიანობა მიღებული მასალებისა ტოლია 15-16%. სიმაგრე როკველით HRA=94; HV=18 გპა; მექანიკა ღუნვაზე 500-550 მპა. ფაზური შედგენილობა შესწავლილია რენტგენოსტრუქტურული ანალიზით, ოპტიკური და ელექტრონულ-მიკროსკოპიული ანალიზებით.

3	Z. Kowziridze, G. Menteshashvili, P. Khorava, Kh. Bluashvili	Controlled local Hyperthermia and Magnetic Hyperthermia of Surface (skin) cancer Diseases	Innovative Technologies in Metallurgy and Materials science, International conference 16-18July, 2015, Tbilisi, Georgia. Georgian Technical University
---	---	---	--

ანოტაცია

ბიონანოკერამიკული სუპერპარამაგნეტიკების და ბიონანოკომპოზიტების მიღების ხერხი, რომელიც ითვალისწინებს ძეგა პოტენციალის ხელსაწყოში, სადაც ელექტროლიტის სახით იყენებენ რკინის ქლორიდის 5%-იან წყალხსნარს, ხოლო მის ზემოთ ათავსებენ ტოლუოლს 0,6-0,7% ოლეინის მჟავის დანამატით, ელექტროლიტში 0,5 /დმ2 სიმკვრივის დენის

გატარებით ანოდიდან რკინის იონების გამოყოფას და მათ დაფენას კათოდის ზედაპირზე. კათოდის ბრუნვის შედეგად ტოლუოლის ფენაში მისი ამოტანით აცილებენ მისგან რკინის ნაწილაკებს და ტოლუოლის დაბურვისთანავე ამთავრებენ ელექტროლიტურ პროცესს. ტოლუოლის ფენას განაცალკევებენ, აშრობენ და ნარჩენის შემდგომი გამოწვით მუფელის ელექტროლუმელში კიურის ტემპერატურის ზევით (770-800°C) და დაჟანგვით, იღებენ ალფა რკინის უნგს პარამაგნიტურ მდგომარეობაში და ბიონანოკერამიკული სუპერპარამაგნიტიკების გამოყენება ჰიპერთერმისათვის ავთვისებიანი დაავადებების სამკურნალოდ.

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1.	Z. Kowziridze, N. Nijaradze, G. Tabatadze, N. Darakhvelidze, Z. Mestvirishvili	Smart Materials in the Sialon-SiC- Al ₂ O ₃ System	Conference and Expo on Ceramics. August 17-18, 2015 Chicago, USA
<p>ანოტაცია</p> <p>რეაქციული შეცხოების მეთოდით 1450°C-ზე, გეოპოლიმერის (კაოლინი) , ალუმინის ნანო-ფხვნილის, სილიციუმის, ალუმინის ოქსიდის, სილიციუმის კარბიდის, იტრიუმის, მაგნიუმის ოქსიდების და მინისებური პერლიტის (არაგაცი, სასომხეთი) მცირე დანამატებით მიღებულია სიალონ შემცველი ნანო-კომპოზიტი. მეთოდი - კომპოზიტი მიღებულია რეაქციული შეცხოების მეთოდით 1450°C-ზე ალუმოთერმული და აზოტირების პროცესით აზოტის გარემოში. შედეგები - ამ მეთოდის უპირატესობაა ის, რომ ფხვნილში, რომელიც ახალ დაყალიბებულია თერმიული დამუშავების პროცესში ურთიერთქმედების შედეგად: Si₃N₄ , Si , ALN რეაქციულები არიან და წარმოქმნიან SiAlON –ს შედარებით დაბალ 1300 – 1350°C ტემპერატურაზე. აღსანიშნავია, რომ α-Al₂O₃ და ALN ჩანერგვა β-Si₃N₄–ის კრისტალურ მესერში შედარებით ადვილია აღნიშნულ ტემპერატურულ ინტერვალში, როდესაც Si₃N₄–ის მესერი ჯერ კიდევ ფორმირების პროცესშია. უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ SiAlON – ის სიმაგრე და კოროზიული მედეგობა იმატებს სილიციუმის კარბიდის და კორუნდის შემცველობით კომპოზიტში.</p>			
2.	Z. Kowziridze, N. Nijaradze, G. Tabatadze, N. Darakhvelidze, Z. Mestvirishvili	Obtaining of SiAlONs via alum- thermal and nitrogen processes	14 th International Conference of European Ceramic Society, 21-25 June, Toledo, Spein Poster 2348. 2015

ანოტაცია			
<p>შესწავლილია სიალონების მიღებისას მიმდინარე ფიზიკურ-ქიმიური პროცესები 800-1500°C ტემპერატურულ ინტერვალში. შერჩეულია კაზმის შედგენილობები და გამოწვის რეჟიმი. მიღებულია კომპოზიტები SiC-SiAlON და Al₂O₃-SiAlON სისტემაში. დადგენილია, რომ კაოლინ-ალუმინის პუდრას ნარევის გამოწვისას 1500°C-ზე მიიღება X-სიალონი, ხოლო SiC-ალუმინის პუდრა, სილიციუმი და Al₂O₃-ალუმინის პუდრა-სილიციუმის ნარევის გამოწვით 1500°C-ზე წარმოიქმნება β-სიალონი. შესწავლილია მასალათა კოროზიული თვისებები. კვლევა ჩატარებულია რენტგენოსტრუქტურული და მიკროსკოპული ანალიზის მეთოდებით.</p>			
3.	<p>Z. Kowziridze, G. Menteshashvili,** P. Khorava,** Kh. Bluashvili*</p>	<p>CONTROLLED LOCAL HYPERThERMIA AND MAGNETIC HYPERThERMIA OF SURFACE (SKIN) CANCER DISEASES</p>	<p>14th International Conference of European Ceramic Society, 21-25 June, Toledo, Spain Poster 2348. 2015</p>
ანოტაცია			
<p>ჰიპერთერმიის მონოთერაპიული ეფექტის განვითარებისათვის კიბოს დაავადების წინააღმდეგ, ექსპერიმენტულ მასალაზე დაყრდნობით, გამოყენებულ იქნა ლაბორატორიული ხელსაწყო “ლეზი”, რომელიც საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტის ბიონანოკერამიკისა და ნანოკომპოზიტების მასალათმცოდნეობის ცენტრში შეიქმნა (საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი, საქპატენტი. ეპონირების დამადასტურებელი მოწმობა 5054. “მართვადი ლოკალური ჰიპერთერმია კიბოს დაავადების სამკურნალოდ”). ნაჩვენები იქნა, რომ ყველა ცხოველში (ალბინოსი,3 თვის თაგვები) დაფიქსირდა კიბოს დაავადების შეჩერება და განვითარდა ინტრატუმორული ნეკროზი. 7-10 სეანსის შემდეგ სიმსივნე დაწყლულდა, რაც პროცესის შეუქცევადობაზე და გამოყენებული ჰიპერთერმიული მეთოდის ეფექტურობაზე მეტყველებს (პათოლოგიურ-ანატომიური ლაბორატორია “პათჯეოს” დასკვნა. გამოკვლევის №3119-12, თბილისი, საქართველო).</p>			

10. ბიოტექნოლოგიის მიმართულება

- * სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი - თემურ ბუაჩიძე
- * სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

სრული პროფესორები: თ.ბუაჩიძე, ე. კვესიტაძე,
 ასოცირებული პროფესორები: ნ. ბუცხრიკიძე, ლ. თოფურია,
 ასისტენტ პროფესორი: მ. სიღამონ-ერისთავი,
 უფროსი მასწავლებელი - ს. კოპალეიშვილი,
 უფროსი ლაბორანტი - ლ. იმნაიშვილი.

* პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ა. ისაკაძე თ. ცინცაძე გ. ელიავა	ანტიმიკრობული საშუალებები პენიცილინები. ნაწილი I. დამხმარე სახელმძღვანელო სტუდენტებისთვის, რეზიდენტებისა და ექიმებისათვის.	„გეორგიკა“, თბილისი, 2015	60
ანოტაცია				
<p>ნაშრომში განხილულია ანტიბიოტიკების გამოყენების მიმართულებები, მათი ბიოლოგიური მოქმედების ძირითადი მექანიზმები, მიკროორგანიზმების მდგრადობა ანტიბიოტიკების მოქმედების მიმართ, უარყოფითი თანამოვლენები, რომლებიც ჩნდება ანტიბიოტიკების გამოყენების დროს, პენიცილინების გამოყენება კლინიკურ პრაქტიკაში.</p>				
2	ა. ისაკაძე თ. ცინცაძე გ. ელიავა	ანტიმიკრობული საშუალებები პენიცილინები. ნაწილი II. დამხმარე სახელმძღვანელო სტუდენტებისთვის, რეზიდენტებისა და ექიმებისათვის.	„გეორგიკა“, თბილისი, 2015	70
ანოტაცია				
<p>ნაშრომში განხილულია ანტიბიოტიკების გამოყენების მიმართულებები, მათი ბიოლოგიური მოქმედების ძირითადი მექანიზმები, მიკროორგანიზმების მდგრადობა ანტიბიოტიკების მოქმედების მიმართ, უარყოფითი თანამოვლენები, რომლებიც ჩნდება ანტიბიოტიკების გამოყენების დროს, პენიცილინების გამოყენება კლინიკურ პრაქტიკაში.</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	გ. ელიავა, თ. ბუაჩიძე,	ფლოტაციური დანადგარების	ტ. 2, № 4, 2015	„გეორგიკა“, თბილისი	14

	დ. თოფურია, ე. თოფურია	მუშაობის თავისებურებანი საკვები საფუარის წარმოების დროს. სამეცნიერო- პერიოდული ჟურნალი “გაენათის მაცნე”.			
--	---------------------------	--	--	--	--

ანოტაცია

საფუარის უჯრედების გამოყოფის და შესქელების მეთოდებს შორის ფლოტაციურ მეთოდს უკავია განსაკუთრებული ადგილი. ფლოტაციური მეთოდის გამოყენება ხელს უწყობს კაპიტალდაბანდებების შემცირებას, რაც მეტად მნიშვნელოვანია დიდი სიმძლავრის საწარმოთათვის.

ფლოტაციური გამოყოფის ეფექტის გაძლიერებისათვის საჭიროა მიღებულ იქნას ზომები ორი საკონტაქო ფაზის ზედაპირის ფართობის გაზრდისათვის, რაც მისაღწევია ჰაერის ძალიან წვრილი დისპერსირებით. შესარჩევია აგრეთვე საფუარის სახეობა, გვარი, მისი ხარისხი და აგრეთვე საჭიროა კულტურალური სითხის ქიმიური შემადგენლობის ოპტიმიზაცია.

2	თ. ცინცაძე, გ. ელიავა, ე. თოფურია	მცენარეული ნივთიერების ბიოკონვერსიის გზები. სამეცნიერო პერიოდული ჟურნალი „გაენათის მაცნე“	ტ. 2, №4, 19- 27, 2015	“გეორგიკა”, თბილისი	9
---	---	---	---------------------------	------------------------	---

ანოტაცია

ლიგნინცელულოზური და სახამებლისშემცველი მასალების ბიოკონვერსია სხვადასხვა პროდუქტებში წარმოადგენს მნიშვნელოვან პრობლემას. მცენარეული მასალის დიდი ნაწილი მხოლოდ ნაწილობრივ გამოიყენება.

პრობლემის გადასაჭრელად საჭიროა სხვადასხვა ხერხების (ახალი, უფრო აქტიური შტამების-პროდუცენტების გამოყენება, ცელულოზის მქავეური ფერმენტა-ციური ჰიდროლიზი, ინჟინერულ-აპარატურული საკითხების ოპტიმიზაცია) კომპლექსური გამოყენება, რაც ხელს შეუწყობს ბიოტექნოლოგიის პროდუქტების მიღების ეფექტურობას.

3	დ. გაბუნია, თ. ცინცაძე, გ. ელიავა, რ. მჭავანაძე	ათეროსკლეროზის განვითარების მექანიზმების სხვადასხვა თეორიების შედარებითი დახასიათება. სამეცნიერო პერიოდული ჟურნალი „გაენათის მაცნე“	ტ. 2, №4, 42-57, 2015	“გეორგიკა”, თბილისი	16
---	--	--	--------------------------	------------------------	----

ანოტაცია

გამომდინარე იქიდან, რომ ათეროსკლეროზის განვითარებას ხელს უწყობს მრავალი სხვადასხვა ბუნების ფაქტორი და, შესაბამისად, საფუძვლად უდევს

განვითარების სხვადასხვა მექანიზმები, მისი მკურნალობის დროს უნდა გამოიყენებოდეს დიფერენციალური მიდგომა.

აუტოიმუნური წარმოშობის ათეროსკლეროზის დროს პათოგენეზური მკურნალობა უნდა იყოს მიმართული სისხლძარღვთა კედლის ენდოთელური საფარის დაზიანების აღდგენისკენ და ლიპიდების ზეჟანგური დაჟანგვის ნორმალიზაციისაკენ.

ვინაიდან არსებობს კავშირი ანთეზასა და გულის იშემიური დაავადების მწვავე და ქრონიკულ ფაზებს შორის, ამიტომ ანთეზის მარკერების დროული იდენტიფიკაცია ხელს შეუწყობს გულის სისხლძარღვების და თავის ტვინის სისხლძარღვების დაავადებების პრევენციას.

C. pneumoniae გამომწვევის მოქმედებისას მკურნალობა უნდა იყოს მიმართული როგორც პირველადი ინფექციის საწინა-აღმდეგოდ და თრომბოზის გაჩენის რისკის შემცირებისაკენ, ისე სასუნთქი გზების მოშლილი ფუნქციის აღდგენისაკენ, რადგან უკანასკნელი თავად შეიძლება გახდეს სისხლძარღვთა სტრუქტურის ცვლილებისა და ათეროსკლეროზული ცვლილებების განვითარების მიზეზი.

სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ბ) უცხოეთში

№	მომსხენებელი/ მომსხენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	A. Isakadze, T. Tsintsadze G. Eliava	Change in activity of central and automous circuits of heart rhythm regulation in case of dysfunction of airways	Materials of the XI International scientific and practical conference “Modern Scientific Potential – 2015”, February 28 – March 7, 2015, volume 29, Medicine, Veterinary, Medicine, Sheffield, United Kingdom, 2015, England and Wales
<p style="text-align: center;">ანოტაცია</p> <p>გულის რითმის ვარიაბელობის სტატისტიკური ანალიზი ფართოდ გამოიყენება როგორც ექსპერიმენტულ, ისე კლინიკურ მედიცინაში.</p> <p>მოცემულ ნაშრომში სასუნთქი ფუნქციის ცვლილებასთან დაკავშირებით შეისწავლეს სისხლის მიმოქცევის სისტემის ფუნქციონირების დონის ცვლილებების პროცესები, რომლებიც მიმართულია ჰომეოკინეზის უზრუნველ-ყოფაზე და ახასიათებს სისტემურ მექანიზმებს.</p> <p>გამოკვლევა აჩვენა, რომ ცხვირით ბუნებრივი სუნთქვის დარღვევისას ფარდობითი ფიზიოლოგიური მოსვენების პირობებში ხდება გულის რითმის რეგულაციის ცენტრალური და ავტონომიური კონტურების გაწონასწორებული ურთიერთობების დისბალანსი,</p>			

ძლიერდება ნელი პერიოდისა და შემთხვევითი აპერიოდული გავლენების გამოსატყულება, ქვეითდება სარეგულაციო სისტემების დაძაბვის ინდექსი, იზრდება გულის ფუნქციური მდგომარეობის ინდექსი.

2	Eliava G.G., Tsintsadze T.G., Mzhavanadze R.G., Tabidze M. Sh.	Dependence of Physical Activity on Functional Status of Airways and its Importance in Rehabilitation Processes	VII International Conference “Modern Aspects of Rehabilitation in Medicine” Armenia, Yerevan, 16-18.09.2015
---	---	--	---

ანოტაცია

მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვის ღონისძიებების კომპლექსში შედის ადამიანის შრომისუნარიანობის და სამოძრაო აქტივობის ოპტიმიზაცია.

შესწავლილი იყო აღდგენითი პერიოდი ფიზიკური დატვირთვის შემდეგ სხვადასხვა ტიპის სუნთქვის დროს, აღდგენითი პერიოდი ფიზიკური დატვირთვის შემდეგ ასახავს ორგანიზმის ადაპტიური რეაქციების მდგომარეობას.

აღდგენითი პერიოდის დინამიკა ფიზიკური დატვირთვის შემდეგ, ველოერგოგრამის და საერთო ფიზიკური მუშაობისუნარიანობის მაჩვენებლები მიუთითებენ ცხვირით სუნთქვის მნიშვნელოვან როლზე ორგანიზმის ფუნქციური სისტემების მოქმედებაში და, პირველ რიგში, სასუნთქი და გულ-სისხლძარღვთა სისტემების როგორც ფიზიკური დატვირთვის დროს, ისე რესტიტუციის პერიოდში.

ამიტომ რეაბილიტაციის პერიოდში ორგანიზმის სხვადასხვა ორგანოების და სისტემების ფუნქციების დარღვევის კომპენსაციისათვის, სამოძრაო აქტივობისა და ფიზიკური შრომისუნარიანობის აღდგენისათვის საჭიროა სასუნთქი გზების ფუნქციური მდგომარეობის გათვალისწინება, რომლის გაუმჯობესება ხელს შეუწყობს პაციენტთა ჯანმრთელობის და სარეაბილიტაციო ღონისძიებების დადებით დინამიკას.

ზარმაცის დეკლარაცია

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი:

პროფესორი ცინცაძე თამარ გივის ასული

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

- ცინცაძე თამარ გივის ასული – პროფესორი,
- გველესიანი ილია ოთარის ძე - პროფესორი,
- გელოვანი ნანა ჯუჯულოს ასული - პროფესორი,
- ცომაია ირმა ვლადიმერის ას - პროფესორი,
- ბაციკაძე ქეთევან თამაზის ას - პროფესორი,

გიგოშივილი თამარ ოთარის ას – ასოცირებული პროფესორი,
 ელიავა იორგი გრიგოლის ძე – აკადემიური დოქტორი
 კახეთელიძე მზია ბონდოს ას – ასისტენტ პროფესორი,
 საღარეიშვილი თამარ გრიგოლის ას – ასოცირებული პროფესორი,
 ჩიქავა მედეა ლეოს ას – ასოცირებული პროფესორი,
 წიქარიშვილი ხათუნა ჯემალის ას – ასოცირებული პროფესორი,
 მეტრეველი ირინე ზაურის ას – ასისტენტ პროფესორი,
 შაშიაშვილი ნანა ვარლამის ას – მოწვეული სპეციალისტი,
 ღუღუნუშვილი დარეჯან მიხეილის ას – მოწვეული სპეციალისტი,
 თარგამაძე ლიანა ალექსანდრეს ას – მოწვეული სპეციალისტი,
 მიშელაშვილი ხათუნა თამაზის ას – მოწვეული სპეციალისტი (დოქტორანტი),
 ნიშნიანიძე მარიამი ვაჟას ას – მოწვეული სპეციალისტი (დოქტორანტი),

**საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებით 2015 წლისათვის
 დაგეგმილი და შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოები**

№	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
1	საქართველოში გავრცელებული შინდის ფიტოქიმიური კვლევა და ნაყოფიდან სამკურნალო პრეპარატის დამზადება.	ნ. გელოვანი	ნ. გელოვანი, რ. ახალბედაშვილი
<p align="center">დასრულებული კვლევითი სამუშაოს (ეტიპის) შედეგების ანოტაცია</p> <p>სამუშაო შესრულებულია შემდეგი გეგმის მიხედვით:</p> <ol style="list-style-type: none"> საქართველოს ტერიტორიაზე, ველური და კულტივირებული შინდის გავრცელების არეალის დადგენა. მისი სამრეწველო მიზნებისათვის გამოყენების შესაძლებლობა საქართველოში. ველურად მოზარდი და კულტივირებული შინდის ფარმაკო-ბოტანიკური დახასიათება. მასალები შინდის გამოყენების შესახებ უძველეს ქართულ ისტორიულ ძეგლებში (კარაბადინებში). შინდის გამოყენება ხალხურ მკურნალობაში ძველად. შინდის ნაყოფებში ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებების შემცველობის შესახებ არსებული საცნობარო ლიტერატურის მიმოხილვა. მცენარეული ნედლეულის შეგროვება. შინდის ნაყოფებში ზეთის დაგროვების დინამიკის შესწავლა. წინასწარი ცდები შინდის ნაყოფებში ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებების 			

შემცველობაზე. ქონდარიდან ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებების გამომწვლილავი აგენტების შერჩევა და ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებების გამოცალკეება.

№	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
2	კოსმეტიკური საშუალებების (ნიღბები, პილინგები, სკრაბები, ლოსიონები, კოსმეტიკური რძე) რეცეპტურის შემუშავება საქართველოს მინერალური რესურსების გამოყენებით	თ. ცინცაძე, პ. იავიჩი	თ. ცინცაძე, პ. იავიჩი, ხ. მიშელაშვილი

სიახლე

- უპირველესად მუშავდება „კუმისის“ ტბის ტალახის, რომელიც მდიდარია როგორც მინერალური, ისე ორგანული ნივთიერებებით, შემცველი კოსმეტიკური ნიღბების რეცეპტურა. რეცეპტურიდან და მისი შემადგენლობიდან გამომდინარე ისინი გამოყენებულ იქნებიან სხვადასხვა ტიპის კანის მკვებად.
- შემუშავებულია პილინგების და სკრაბების შემადგენლობა, რომლის შემცველობაში შედის „კუმისის“ ტბის ტალახი, სხვადასხვა წყაროს (გოგირდის წყლები, ლუგელა და სხვა) მინერალური წყლები, ასევე ცეოლიტები.
- მუშავდება სახის ლოსიონების და კოსმეტიკური რძის შემადგენლობა, დამზადებული როგორც წყალ-სპირტოვან ფუძეზე, ასევე მრავალატომიან სპირტოვან ფუძეზე, ზოგიერთი მინერალური წარმოშობის ნივთიერებების დამატებით.

№	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
3	სტომატოლოგიური სამკურნალო-პროფილაქტიკური და პარფიუმერული-კოსმეტიკური საშუალებების თანამედროვე რეცეპტურების და ტექნოლოგიების შემუშავება საქართველოს მინერალური ნედლეულის გამოყენებით.	თ. ცინცაძე, პ. იავიჩი	თ. ცინცაძე, პ. იავიჩი, მ. ნიშნიანიძე

ანოტაცია

კვლევის მიზანს წარმოადგენს საქართველოს ბუნებრივი მინერალურ რესურსებზე წარმოებული, სამკურნალო კბილის პასტებისა და ელექსირების ტექნოლოგიების შემუშავება, რომლებიც შეესაბამებიან მიზნობრივ დანიშნულებას, გამოირჩევიან მაღალი ბიოშელწვეადობით და სტაბილურობით. ამ მიზნის მისაღწევად აუცილებელია გავითვალისწინებულ იყოს შემდეგი ამოცანები: 1) შემუშავებულ და დასაბუთებულ იქნეს ბან ის შემცველი სამკურნალო კბილის პასტებისა და ელექსირების ოპტიმალური შემადგენლობა და ტექნოლოგიები. 2) გამოკვლეული იქნას ტექნოლოგიური და ფიზიკურ-ქიმიური ფაქტორების ზემოქმედება ახალ საშუალებების ხარისხზე. 3) გამოკვლეული იქნას მიკრობიოლოგიური თვისებები. 4) შემუშავებული იქნას ხარისხის კონტროლის და სტანდარტიზაციის მეთოდები. 5) შემუშავებულ იქნას მარეგულირებელი დოკუმენტების

კანონპროექტი.

№	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
4	ვიტამინური და ფერმენტული კომპლექსების მიღება ბუნებრივი, ქართული, ენდემური ნედლეულისაგან თანამედროვე ტექნოლოგიური დამუშავების გზით	ნ. გელოვანი	ნ. გელოვანი, ლ. თარგამაძე

დასახული მიზნის მისაღწევად ჩამოყალიბებული იქნა შემდეგი ამოცანები:

- 1) ვიტამინური და ფერმენტული კომპლექსების მისაღებად, ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებების მაღალი შემცველობის მქონე მცენარეული ნედლეულის შერჩევა, დახასიათება და მათი ფუნქციონალური დანიშნულების პროდექტების გამოყენების მეცნიერული დასაბუთება;
- 2) ალუბალის (*Cerasus vulgaris* Milli), ანწლის *Sambucus ebulus* L. კომშის (*Cydonia oblonga*), ხატოტის (*Bunias orientalis*) - ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებების შემცველობის შესახებ არსებული საცნობარო ლიტერატურის მოძიება.
- 3) წინასწარი ცდები ალუბალის (*Cerasus vulgaris* Milli), ანწლის *Sambucus ebulus* L. კომშის (*Cydonia oblonga*), ხატოტის (*Bunias orientalis*) ნაყოფებში და ფოთლებში ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებების შემცველობაზე, აგრეთვე ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებების გამომწვევი რეაგენტების შერჩევა;
- 4) მცენარეული ნედლეულის ბიოქიმიური და ტექნოლოგიური გამოკვლევა;
- 5) საკვლევ მცენარეულ ნედლეულში ვიტამინური და ფერმენტული შედგენილობის გამოკვლევა;

№	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
5	საქართველოში გავრცელებული გველის სუროს (<i>Vinca herbacea</i> Waldst) სახეობების ფიტოქიმიური შესწავლა და გალენური პრეპარატის დამზადება	ნ. გელოვანი	ნ. გელოვანი, თ. ნათენაძე ხ. წიქარიშვილი, თ. ცინცაძე, ი. ეტრეველი, ი. ცომაია, ი. გველესიანი, დ. ღულუნიშვილი

დასრულებული კვლევითი სამუშაოს (ეტაპის) შედეგების ანოტაცია

დადგენილია საქართველოში გავრცელებული გველის სუროს (*Vinca herbacea* Waldst) სახეობების გავრცელების არეალის რუკა. მოძიებულია ლიტერატურა. მოვახდინეთ გველის სუროს სახეობების ფარმაკო-ბოტანიკური დახასიათება. ნედლეულის შეგროვებან და შრობა, მოვიძიეთ მასალები მცენარეული ნედლეულის ქიმიური შემადგენლობისა და ხალხურ-მეცნიერულ მედიცინაში მისი გამოყენების შესახებ; გველის სუროს ზოგიერთი სახეობის სხვადასხვა ნაწილების ფიტოქიმიური ანალიზი; მიღებული გამონაწველილის გასუფთავება და ინდივიდუალური ნივთიერებების ფიზიკურ-ქიმიური

თვისებების კვლევა. გველის სუროს ზოგიერთი სახეობიდან მოვამზადეთ გაღენური პრეპარატი. შევისწავლეთ გველის სუროს სახეობების ტოქსიკურობა.

№	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
6	საქართველოში კულტივირებული გულყვითელას (<i>Calendula officinalis</i> L) ფიტოქიმიური შესწავლა და მის საფუძველზე კანის მოვლის საშუალებების შემუშავება.	ხ. წიქარიშვილი	ხ. წიქარიშვილი, მ. სარდალიშვილი, ი. გველესიანი, თ. ცინცაძე, ნ. გელოვანი, ი. მეტრეველი

დასრულებული კვლევითი სამუშაოს (ეტაპის) შედეგების ანოტაცია
 სამუშაო შესრულებულია შემდეგი გეგმის მიხედვით: გულყვითელას (*Calendula officinalis* L) გავრცელების არეალის დადგენა. ლიტერატურის მოძიება და დამუშავება; გულყვითელას ფარმაკო-ბოტანიკური დახასიათება; მცენარეული ნედლეულის შეგროვება და შრობა; გულყვითელას (*Calendula officinalis* L) სხვადასხვა ნაწილების ქიმიური ანალიზი; მიღებული გამონაწვლილის გასუფთავება და ინდივიდუალური ნივთიერებების ფიზიკურ-ქიმიური თვისებების კვლევა; მიღებული, ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებებიდან სამკურნალო პრეპარატის მომზადება. კანის მოვლის საშუალებების შემუშავება.

№	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
7	საქართველოში მოზარდი ჩვეულებრივი კოწახურის ფოთლები, როგორც ნედლეული სამკურნალო პრეპარატის მისაღებად	თ. ცინცაძე	თ. ცინცაძე, ნ. ბუზალაძე ხ. წიქარიშვილი, ნ. გელოვანი, ი. გველესიანი, ქ. ბაციკაძე, ი. მეტრეველი

დასრულებული კვლევითი სამუშაოს (ეტაპის) შედეგების ანოტაცია
 სამუშაო შესრულებულია შემდეგი გეგმის მიხედვით: საქართველოში მოზარდი კოწახურის პრაქტიკული მნიშვნელობის მქონე სახეობების გავრცელების რუქის შედგენა, ნედლეულის დამზადების შესაძლო ადგილების მითითებით; კოწახურის სახეობების ბოტანიკური დახასიათება, მათი ნედლეულის – ფოთლების დახასიათება, ნედლეულის შეგროვება და შრობა; ლიტერატურის მონაცემების მოძიება ნედლეულის ქიმიური შემადგენლობის და მისი გამოყენების შესახებ ტრადიციულ და სამეცნიერო მედიცინაში; კოწახურის ფოთლების ფიტოქიმიური კვლევა; ფოთლებიდან მშრალი სამკურნალოწამლო სუბსტანციის მიღება და მისგან სამკურნალო ეფექტის მქონე ნაერთების გამონთავისუფლების დინამიკის შესწავლა. კოწახურის ფოთლებიდან ნაღველმდენი მოქმედების პრეპარატის კაფსულირებული ფორმის მიღება

№	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
---	---------------------	-----------------------	------------------------

8	საქართველოში გავრცელებული ბირკავას ფიტოქიმიური შესწავლა	ი. გველესიანი	ი. გველესიანი, ს. ღვინჯილია, თ. ცინცაძე, ი. ეტრეველი, ხ. წიქარიშვილი, ნ. გელოვანი,
<p style="text-align: center;">დასრულებული კვლევითი სამუშაოს (ეტაპის) შედეგების ანოტაცია</p> <p>სამუშაო შესრულებულია შემდეგი გეგმის მიხედვით: ბირკავას გავრცელების არეალის დადგენა. ლიტერატურის მოძიება და დამუშავება; ბირკავას ფარმაკო-ბოტანიკური დახასიათება; მცენარეული ნედლეულის შეგროვება და შრობა; ბირკავას მიწისზედა ნაწილების ქიმიური ანალიზი; მიღებული გამონაწვლილის გასუფთავება და ინდივიდუალური ნივთიერებების ფიზიკურ-ქიმიური თვისებების კვლევა; მიღებული, ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებებიდან ახალი გალენური პრეპარატის მომზადება.</p>			
№	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
9	ბროწეულის ნაყოფებიდან სამკურნალო წამლო ნივთიერებების მიღების ტექნოლოგია და გამოყენება	ი. ცომაია	ი. ცომაია, მ. მათურელი
<p style="text-align: center;">დასრულებული კვლევითი სამუშაოს (ეტაპის) შედეგების ანოტაცია</p> <p>სამუშაო შესრულებულია შემდეგი გეგმის მიხედვით: ბროწეულის ნაყოფების შეგროვება და შრობა; ბროწეულის ნაყოფების ფარმაცევტული ანალიზი; ფარმაცევტული ტექნოლოგია და მისი ძირითადი ამოცანები. ტექნოლოგიური კვლევა; ბიოლოგიურად აქტიური შენაერთების იდენტიფიკაციისა და გამოყენების ტექნოლოგიური პროცესები; მიღებული შედეგების ინტერპრეტაცია</p>			
№	სამუშაოს დასახელება	სამუშაოს ხელმძღვანელი	სამუშაოს შემსრულებლები
10	საქართველოში კულტივირებული ჩაის საპონინების ფარმაკოგნოსტული კვლევა	თ. გიგოშვილი	თ. გიგოშვილი, მ. ბერიაშვილი
<p style="text-align: center;">დასრულებული კვლევითი სამუშაოს (ეტაპის) შედეგების ანოტაცია</p> <p>სამუშაო შესრულებულია შემდეგი გეგმის მიხედვით: საქართველოში გვირილას გავრცელების არეალი; გვირილას ბოტანიკურ-მორფოლოგიური შესწავლა; გვირილა ხალხურ მკურნალობაში; გვირილას ყვავილების სრული ქიმიური ანალიზი; გვირილაში მიკროელემენტების შემცველობის შესახებ; გვირილას შესწავლა კოსმეტოლოგიის თვალთახედვით; გვირილას ნაყენიდან საცხის მომზადება და შესწავლა</p>			

პუბლიკაციები:

1) საქართველოში

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბჰპრდგ ბის რაოდენობა
1	ა. ისაკაძე, ბ. ელიავა, თ. ცინცაძე, ლ. თოფურია.	1. ანტიმიკრობული საშუალებები, პენიცილინები. დამხმარე სახელმძღვანელო სტუდენტებისათვის, რეზიდენტებისა და ექიმებისათვის. ნაწილი I.	„გეორგიკა“, თბილისი, 2015	60
2	ა. ისაკაძე, ბ. ელიავა, თ. ცინცაძე, ლ. თოფურია.	ანტიმიკრობული საშუალებები, პენიცილინები. დამხმარე სახელმძღვანელო სტუდენტებისათვის, რეზიდენტებისა და ექიმებისათვის. ნაწილი II.	„გეორგიკა“, თბილისი, 2015.	65
ანოტაციები				
<p>ნაშრომში განხილულია ანტიბიოტიკების გამოყენების მიმართულებები, მათი ბიოლოგიური მოქმედების ძირითადი მექანიზმები, მიკროორგანიზმების მდგრადობა ანტიბიოტიკების მოქმედების მიმართ, უარყოფითი თანამოვლენები, რომლებიც ჩნდება ანტიბიოტიკების გამოყენების დროს, პენიცილინების გამოყენება კლინიკურ პრაქტიკაში.</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბჰპრდგ ბის რაოდენობა
1	ბ. ელიავა, ლ. თოფურია, ე. თოფურია	მცენარეული ნივთიერების ბიოკონვერსიის გზები სამეცნიერო პერიოდული ჟურნალი „გაენათის მაცნე“	2015 წ. ტ.2, №4,	„გეორგიკა“	19-27

2	დ. გაბუნია, გ. ელიავა, ლ. თოფურია, რ. მუავანაძე	ათეროსკლეროზის განვითარების მექანიზმების სხვადასხვა თეორიების შედარებითი დახასიათება სამეცნიერო პერიოდული ჟურნალი „GAENATIS მაცნე“	2015 წ. ტ. 2, №4,	„გეორგიკა“	42-57
3	მ. ჯაში, გ. ელიავა, რ. მუავანაძე	სხვადასხვა ფაქტორების მოქმედება გვირგვინოვან სისხლშიმოქცევაზე ფიზიკური დატვირთვის დროს სამეცნიერო პერიოდული ჟურნალი „გაენათის მაცნე“	2015 წ. ტ. 2, №4,	„გეორგიკა“	58-65
4	Tsintsadze T., Sagareishvili T., Alania M.	Homeopathic Remedies at the Georgien Pharmaceutical market. 3th International Conference on Pharmaceutical Sciences, "Looking towards the future, honoring the past"	May 29-31, 2015,	Tbilisi, Georgia, . Abstract Book	138-139
5	Alania M., Shalashvili KK., Sagareishvili T., Sutiashvili M., Kavtaradze N.	Plants of the Family Leguminosae of Georgian Flora as Potential sources of Biologically active Flavonoids. 3 th International Conference on Pharmaceutical Sciences, "Looking towards the future, honoring the past"	May 29-31, 2015	Tbilisi, Georgia. Abstract Book	140-141.
6	Алания М.Д., Шалашвили К.Г., Сагарейшвили Т.Г., Сутиашвили М.Г., Кавтарадзе Н.Ш.	Растения семейства Leguminosae L. флоры Грузии- потенциалные источники биологически активных флавоноидов. Известия Национальной Академии Наук Грузии	41, 3,	Грузия	244-247, 201
ანოტაციები					
<p>1. ლიგნინცელულოზური და სახამებლის შემცველი მასალების ბიოკონვერსია სხვადასხვა პროდუქტებში წარმოადგენს მნიშვნელოვან პრობლემას. მცენარეული მასალის დიდი ნაწილი მხოლოდ ნაწილობრივ გამოიყენება. პრობლემის გადასაჭრელად საჭიროა სხვადასხვა ხერხების (ახალი, უფრო აქტიური შტამების-პროდუცენტების გამოყენება, ცელულოზის მუავური ფერმენტა-ციური ჰიდროლიზი, ინჟინერულ-აპარატურული საკითხების ოპტიმიზაცია) კომპლექსური გამოყენება, რაც ხელს შეუწყობს ბიოტექნოლოგიის პროდუქტების მიღების ეფექტურობას.</p> <p>2. გამომდინარე იქიდან, რომ ათეროსკლეროზის განვითარებას ხელს უწყობს მრავალი</p>					

სხვადასხვა ბუნების ფაქტორი და, შესაბამისად, საფუძვლად უდევს განვითარების სხვადასხვა მექანიზმები, მისი მკურნალობის დროს უნდა გამოიყენებოდეს დიფერენციალური მიდგომა.

აუტოიმუნური წარმოშობის ათეროსკლეროზის დროს პათოგენეზური მკურნალობა უნდა იყოს მიმართული სისხლძარღვთა კედლის ენდოთელური საფარის დაზიანების აღდგენისკენ და ლიპიდების ზეჟანგური დაჟანგვის ნორმალიზაციისაკენ.

ვინაიდან არსებობს კავშირი ანთეზასა და გულის იშემიური დაავადების მწვავე და ქრონიკულ ფაზებს შორის, ამიტომ ანთეზის მარკერების დროული იდენტიფიკაცია ხელს შეუწყობს გულის სისხლძარღვების და თავის ტვინის სისხლძარღვების დაავადებების პრევენციას.

C. pneumoniae გამომწვევის მოქმედებისას მკურნალობა უნდა იყოს მიმართული როგორც პირველადი ინფექციის საწინა-აღმდეგოდ და თრომბების გაჩენის რისკის შემცირებისაკენ, ისე სასუნთქი გზების მოშლილი ფუნქციის აღდგენისაკენ, რადგან უკანასკნელი თავად შეიძლება გახდეს სისხლძარღვთა სტრუქტურის ცვლილებისა და ათეროსკლეროზული ცვლილებების განვითარების მიზეზი.

3. გვირგვინოვანი სისხლმომოქცევის ადეკვატურობის განსაზღვრისადმი დასაბუთებული ფიზიოლოგიური მიდგომის დამუშავება საჭიროა შემდგომი დასაბუთებული პათოგენეზური თერაპიის ჩასატარებლად.

ნორმალური გულის მეტაბოლიზმი თითქმის აერობული პროცესია, რომელიც უზრუნველყოფილია ადეკვატური გვირგვინოვანი სისხლმომოქცევით.

გვირგვინოვანი სისხლმომოქცევის რეგულაცია ხდება მეტაბოლური, ნეიროჰუმორული და ფიზიკური მექანიზმების დახმარებით.

დიდი ფიზიკური დატვირთვების დროს, პათოლოგიური პირობების დროს, ცხვირით სუნთქვის მოშლის დროს წარმოიშვება რისკ-ფაქტორები, რომლებიც ხელს უწყობენ მარცხენა პარკუჭის სუბენდოკარდიულ შრეში გვირგვინოვანი სისხლ-მომოქცევის გაუარესებას.

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბმპრდების რაოდენობა
1	A. Isakadze, G. Eliava L. Topuria	Change in activity of central and autonomic circuits of heart rhythm regulation in case of dysfunction of airways Materials of the XI International	2015", February 28 – March 7, 2015, volume 29,	Medicine, Veterinary, Medicine, Sheffield, United Kingdom, 2015, England and	27-33

		scientific and practical conference “Modern Scientific Potential – 2015”,		Wales	
ანოტაციები					
<p>გულის რითმის ვარიაბელობის სტატისტიკური ანალიზი ფართოდ გამოიყენება როგორც ექსპერიმენტულ, ისე კლინიკურ მედიცინაში.</p> <p>მოცემულ ნაშრომში სასუნთქი ფუნქციის ცვლილებასთან დაკავშირებით შეისწავლეს სისხლის მიმოქცევის სისტემის ფუნქციონირების დონის ცვლილებების პროცესები, რომლებიც მიმართულია ჰომეოკინეზის უზრუნველყოფაზე და ახასიათებს სისტემურ მექანიზმებს.</p> <p>გამოკვლევამ აჩვენა, რომ ცხვირით ბუნებრივი სუნთქვის დარღვევისას ფარდობითი ფიზიოლოგიური მოსვენების პირობებში ხდება გულის რითმის რეგულაციის ცენტრალური და ავტონომიური კონტურების გაწონასწორებული ურთიერთობების დისბალანსი, ძლიერდება ნელი პერიოდიკა და შემთხვევითი აპერიოდული გავლენების გამოსატყლება, ქვეითდება სარეგულაციო სისტემების დაბაბვის ინდექსი, იზრდება გულის ფუნქციური მდგომარეობის ინდექსი.</p>					

შრომები, რომლებსაც 2015 წელს მიენიჭა საერთაშორისო ინდექსი

Digital Object Identifier (DOI).

1. Исакадзе Л.Л., Элиава Г.Г., Цинцадзе Т.Г., Буачидзе Т.Ш. Механизмы парадоксальных реакций действия некоторых гипотензивных препаратов. Materialy IX Mezinarodni Vedecko-Prakticka Konferencie “Nastoleni Moderni Vedy-2013” 27 Zari-05-Rijna 2013 roku DII 11 Lekarstvi Biologicke vedy Praha, Publishing House “Education and Science” s.r.o. 2013. стр. 54-59.
2. A.L. Isakadze, G.G. Eliava, T.G. Tsintsadze, T.Sh. Buachidze, L.S. Topuria, L.G. Berulava. Visco-elastic properties of blood vessels and role of their change in the development of pathological processes. Материали за X Международна научна практична конференция «Найновите Научни Пости-жения – 2014», 17-25 март 2014, том 24, Лекарство, София, 2014 pp. 29-31.
3. Isakadze A.L., Eliava G.G. , Svanishvili T.R., Tsintsadze T.G., Topuria L.S. Composition structure of bone tissue and its change during physical physical load and formation of pathological state. Materials of the X International Scientific and Practical Conference, “Prospects of World Science – 2014”, July 30-August 7, 2014, vol. 7, Medicine, Bio-logical sciences, Chemistry and che-mical technology, Ecology. Sheffield, United Kingdom. Science and Education Ltd., England&Wales. pp. 11-15.

4. A. Isakadze, G. Eliava, T. Tsintsadze, L. Topuria. Change in activity of central and autonomic circuits of heart rhythm regulation in case of dysfunction of airways. Materials of the XI International scientific and practical conference “Modern Scientific Potential – 2015”, February 28 – March 7, 2015, volume 29, Medicine, Veterinary, Medicine, Sheffield, United Kingdom. 2015, England and Wales. pp. 27-33.

სამეცნიერო ნაშრომებს მინიჭებული აქვთ საერთაშორისო ინდექსი - DOI (Digital Object Identifier), ობიექტის ციფრული ინდიკატორი.

DOI – არის ინტერნეტის ქსელში ინფორმაციის მიწოდების თანამედროვე სტანდარტი, რომელიც გამოიყენება ყველა უმსხვილესი საერთაშორისო სამეცნიერო ორგანიზაციის და გამომცემულობის მიერ. ამჟამად DOI იდენტიფიკატორი ითვლება ინტერნეტ-ქსელში განთავსებული სამეცნიერო მონაცემების იდენტიფიკაციის და ძებნის ყველაზე საიმედო და მსოფლიოში აღიარებულ საშუალებად.

ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი

წლიური სამეცნიერო ანგარიში

საჯარო მმართველობისა და ელექტრონული ბიზნესის დეპარტამენტი

დეპარტამენტის ხელმძღვანელი: პროფესორი გენადი იაშვილი

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

პროფესორები:

გიორგი ბაღათურია;
შოთა დოღონაძე;
ალექსანდრე ედიბერიძე;
გენადი იაშვილი;
ირინე იაშვილი;
ბესარიონ ფარცვანია;
ალეკო ცინცაძე;
ოთარ ქოჩორაძე.

ასოცირებული პროფესორები:

გიორგი ბაღათურია;
ნუნუ ოვსიანიკოვა;
თამარ რევაზიშვილი;
მიხეილ ქანთარია;
გელა ჭიკაძე;

ასისტენტ პროფესორები:

ოთარ ბაღათურია;
თეონა ბაქანიძე;
ზაზა ქოიავა.

I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
---	--	----------------------------	-----------------------	------------------------

	ბის მითითებით			
1	აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის ერთიანი პორტალის შეფასებისთვის	რუსთაველის ფონდი	გენადი იაშვილი	ირაკლი მანველიძე

II. 1. პუბლიკაციები

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	გ. ბაღათურია ო. ბაღათურია	სტრატეგიული დაგეგმვა სახელმწიფო მართვისა და ბიზნესის ამოცანებში. მე-2 გამოცემა	თბილისი, ევროპული უნივერსიტეტი	271

ანოტაციები

1. განხილულია სახელმწიფო მართვისა და ეკონომიკური ამოცანების სტრატეგიული დაგეგმვისთვის აუცილებელი თეორიული და პრაქტიკული საკითხები. ნაშრომი მოიცავს სახელმწიფოსა და ბიზნესის მართვის თეორიის ჩამოყალიბების, განვითარებისა და ტრანსფორმირების მოკლე ისტორიას, სტრატეგიული დაგეგმვის ძირითად ცნებებს, ამოცანებსა და მეთოდოლოგიურ საფუძვლებს, მათ შორის ავტორთა ორიგინალურ კვლევებს. დაწვრილებითაა ჩამოყალიბებული სტრატეგიული დაგეგმვისა და მართვის არსი, სტრატეგიული დაგეგმვის ზოგადი ალგორითმი, ნაჩვენებია თუ როგორ უნდა განხორციელდეს გამოსაკვლევი პრობლემის ფორმალიზება სტრატეგიული დაგეგმვის მიზნით. განხილულია აგრეთვე პოლიტიკურ-ეკონომიკური პროცესების მართვისა და პროგნოზირების მეთოდები.

ნაშრომში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა კიბერნეტიკის პრინციპების გამოყენებას სტრატეგიული დაგეგმვის ამოცანებში, მათ შორის სახელმწიფო მართვისა და ბიზნესის ორგანიზებისთვის უმნიშვნელოვანეს, მრავალსუბიექტიანი პროცესების კვლევის პრობლემატიკაში.

ნაშრომი სასარგებლო იქნება მათთვის, ვინც დაინტერესებულია სტრატეგიული

დაგეგმვის მეთოდების გამოყენებით ბიზნესის, სახელმწიფო მართვისა და საჯარო პოლიტიკის ამოცანებში. ნაშრომის გამოყენება შესაძლებელია დამხმარე სახელმძღვანელოს სახით სახელმწიფო მართვის, საჯარო პოლიტიკის, ბიზნესის მართვისა და მენეჯმენტის სპეციალობის სტუდენტებისა და მაგისტრანტებისთვის.

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	შ. დოლონაძე, გ. ჭელიძე	ქმნა მართლისა, სამართლისა. (სასწავლო კურსის “პოლიტიკა და სამართალი” სახელმძღვანელო)	თბილისი, კავკასიის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, 2015	ელექტრონული ფორმატი, 833
2	შ. დოლონაძე	საგარეო-პოლიტიკური გადაწყვეტილებების მიღების პროცესი (წიგნი)	თბილისი, ღია დიპლომატიის ასოციაციის გამომცემა, 2015	ელექტრონული ფორმატი, 591

1. ელექტრონული სახელმძღვანელო ასახავს იმ პროცესებს, რომელიც უკავშირდება მოქალაქეების პოლიტიკურ და სამართლებრივ განათლებას თანამედროვე სახელმწიფოში, რადგან პოლიტიკისა და სამართლის ურთიერთკავშირი მნიშვნელოვანწილად განსაზღვრავს საზოგადოების მომავლისათვის აუცილებელი გადაწყვეტილებების მიღებას. წიგნი მოგვითხრობ იმაზე, რომ დემოკრატიულმა პოლიტიკურმა გარდაქმნებმა მნიშვნელოვნად დააჩქარა საზოგადოების მენტალიტეტის ფორმირების პროცესი. სახელმძღვანელოში განხილულია პოლიტიკური კულტურის, პოლიტიკისა და სამართლის საკითხების ურთიერთკავშირი; ის, თუ როგორ ახდენს ზემოქმედებას სამართალი თანამედროვე საზოგადოებაზე და რა გავლენა აქვს პოლიტიკურ სისტემას სოციუმის განვითარებაზე. წიგნი ექსპერიმენტულია, რამდენადაც მხოლოდ ელექტრონულ ფორმატშია შექმნილი და შეძლების ფარგლებში ილუსტრირებულია. მკითხველი 10-ზე მეტ დანართში მიიღებს კონკრეტულ ინფორმაციას სახელმძღვანელოში გამოყენებული ტერმინებისა თუ ავტორების შესახებ.

2. წიგნი აცნობს მკითხველს საგარეო-პოლიტიკური საქმიანობის განხორციელების პრაქტიკულ საკითხებს; ქვეყნის საგარეო პოლიტიკის ფორმირების საკანონმდებლო ბაზას, საგარეო-პოლიტიკური გადაწყვეტილებების მიღების ეტაპებსა და მეთოდოლოგიას. უმაღლესი საკანონმდებლო და აღმასრულებელი სტრუქტურების უფლებამოსილებებს საგარეო პოლიტიკის წარმოების სფეროში. მნიშვნელოვანი ყურადღება აქვს დათმობილი საგარეო პოლიტიკის საინფორმაციო ბაზის თავისებურებებს, ამ სფეროში პროგნოზირებისა

და ანალიზის საფუძვლებს, საგარეო პოლიტიკის მიმართულებით საქართველოში მოქმედი ინსტიტუტების სტრუქტურასა და საქმიანობის წესებს, სამეცნიერო საქმიანობასა და საზოგადოების მონაწილეობას სახელმწიფოს საგარეო ურთიერთობებში. წიგნი გათვალისწინებულია სტუდენტებისთვის და საგარეო პოლიტიკით დაინტერესებული მკითხველისთვის.

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	გ. ბალათურია	აკადემიკოს ი.ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები“, მოდელირება, მართვა”	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	6
2.	გ. ბალათურია ი. იაშვილი	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია "ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს, ხვალ”	თბილისი, ქუთაისი საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი	3
3.	ბესარიონ ფარცვანია, ირაკლი მიქავა, თამარ სარიშვილი	“EU Water& Environment Policies Internacional and Regional Conventions”	თბილისი 2015 “ბუქსითი”	28
4.	Besarion Partsvania, Ana Margebadze, Antuaneta	“Riony River Basin Environmental Action	თბილისი 2015	174

	Kirova, Valeri Penchev, Victor Cotruta, Elina Baqeadze, Mirela Leonte, Viorel Gerrciu, Erdal Bairaqtar, Grigol Abramia	Program"	"ABC"	
5.	ბესარიონ ფარცვანია	“შავი ზღვის აუზის მდინარეების დაბინძურების შეფასება და სამოქმედო პროგრამა”	თბილისი 2015 “ბუქსითი”	206

ანოტაციები

1. შექმნა (კრეაცია) თუ ევოლუცია? ნაშრომში განხილულია სხვადასხვა თეორია სამყაროს შექმნის თუ წარმოქმნის შესახებ. არათეოლოგიური ვარაუდის თანახმად სამყარო დაიბადა "დიდი აფეთქების" შედეგად მილიარდობით წლის წინათ, ცხოვრება დაიწყო შემთხვევით და მოგვიანებით ევოლუციური თვითგანვითარებით შედეგად მივიღეთ დღევანდელი მრავალფეროვანი სამყარო. თეოლოგიური შეხედულებით სამყარო შეიქმნა თავიდანვე სრულყოფილი ფორმით უზენაესი შემოქმედის ანუ ღმერთის მიერ. მოხსენებაში დადასტურებულია თეოლოგიური შეხედულების ჭეშმარიტება საბუნებისმეტყველო მეცნიერების მეთოდების მეშვეობით.

2. კიბერნეტიკული მეთოდოლოგიის გამოყენების შესაძლებლობა საფინანსო-ეკონომიკური კრიზისის პროგნოზირების მიზნით. ნაშრომში განხილულია ეკონომიკური კრიზისის პროგნოზირების შესაძლებლობა კიბერნეტიკული მიდგომისა და ალბათობის თეორიის ელემენტების, კერძოდ ბაიესის მეთოდოლოგიის გამოყენებით. კრიზისის თუნდაც მიახლოებითი პროგნოზი საშუალებას მისცემს როგორც ქვეყნებს, ისე განსაკუთრებით ბიზნეს კომპანიებს თავიდან აიცილონ ან შეარბილონ კრიზისით გამოწვეული შედეგები წინასწარ შემუშავებული ანტიკრიზისული გეგმის მეშვეობით.

3. საერთაშორისო და რეგიონალური კონვენციები, კანონები, სტრატეგიები, კანონპროექტები, სამოქმედო გეგმები/პროგრამები, დეკლარაციები, დირექტივები და სხვა, ევროკავშირის წყლისა და გარემოსდაცვის.

4. შავი ზღვის რეგიონის მდინარეების აუზების გარემოსდაცვითი სამოქმედო პროგრამა, ძირითადად სოფლის მეურნეობის დამაბინძურებლებისგან დასაცავად.

5. შავი ზღვის რეგიონის მდინარეების აუზების გარემოსდაცვითი სტრატეგიის და პროგრამის სტრატეგიული და სპეციფიკური მიზნები, რეგიონალური კოორპირება და თანამშრომლობა, მიმდინარე პროექტების მიმოხილვა და პრიორიტეტული მიმართულებების განვითარება, გარემოსდაცვითი მონიტორინგი და მონაცემთა შეფასება, გარემოსდაცვითი სტრატეგიული და სპეციფიკური პროგრამები.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბჰპრდების რაოდენობა
1	შ. დოღონაძე	საერთაშორისო ურთიერთობების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავებისა და რეალიზაციის ზოგიერთი ასპექტი	„ხელისუფლება და საზოგადოება“ ჟურნალი, თბილისი 2015, №4 (36), ტ I.	თბილისი, ღია დიპლომატიის ასოციაცია	11
2	გ. იაშვილი ი. მანველიძე	აჭარის საჯარო დაწესებულებების საზოგადოებასთან ურთიერთობების სტრატეგიის შეფასება ელექტრონული მმართველობის განვითარების კონტექსტში	სოციალურ მეცნიერებათა საკითხები VII შრომების კრებული	გამომც. „უნივერსალი“ თბილისი 2015	8
3	Г. Яшвили, И. Манвелидзе	ОЦЕНКА ПРЕДОСТАВЛЕННОЙ ПУБЛИЧНОЙ ИНФОРМАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ УЧРЕЖДЕНИЯМИ АДЖАРСКОЙ АР В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ ЭЛЕКТРОННОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА	scientific Jurnal VIRTUS, №2,	published in May, 2015	4
4	თ. იაშვილი	კონფლიქტოლოგიის მეთოდოლოგიური სტრატეგია	„სოციალური ეკონომიკა XXI საუკუნის აქტუალური პრობლემები“ №3	თბილისი, საქ. ტექნიკური უნივერსიტეტი 2015	ჩაშ. ბეჭდვაში
5	თ. იაშვილი	შიდა ორგანიზაციული კონფლიქტების გამომწვევი მიზეზები	„სოციალური ეკონომიკა XXI საუკუნის აქტუალური პრობლემები“ №3	თბილისი, საქ. ტექნიკური უნივერსიტეტი	ჩაშ. ბეჭდვაში

				2015	
6	გ. ბალათურია, ი. ჩილოღლი, თ. მაისურაძე	Some Elementary Problems of Business Running in Georgia, Journal of Business,	ტომი 4, №1, 2015	თბილისი, შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი	3
7	გ. ბალათურია ო. კეენეჩუ კეუნონსო	Analysis of key success factors for the wine industry of Georgia ჟურნალი „სოციალური ეკონომიკა“	2015, № 1	თბილისი, საქ. ტექნიკური უნივერსიტეტი ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი	16
8	გ. ბალათურია, ბ. კაიშაური	ადგილობრივი თვითმმართველობის პოლიტიკური და ორგანიზაციული საფუძვლები, სამეცნიერო ჟურნალი „ხელისუფლება და საზოგადოება“	№ 1 (33), 2015	თბილისი, ღია დიპლომატიის ასოციაცია	15
9	გ.ბალათურია, ნ.ქურასხელიანი	საქართველოს საჯარო მმართველობის სისტემის თანამედროვე პრობლემები და გამოწვევები	№ 4 (36) 2015, ტომი I	თბილისი, ღია დიპლომატიის ასოციაცია	10
10	გ. ბალათურია ნ. ხუნაშვილი	მაქს ვებერისეული ბიუროკრატიული სისტემა და საქართველოს საჯარო მმართველობის ორგანიზაციათა წინაშე არსებული მმართველობითი პრობლემები	№ 4 (36) 2015, ტომი I	თბილისი, ღია დიპლომატიის ასოციაცია	10
11	თამარ რევაზიშვილი	„ახალი აბრეშუმის გზა-საქართველოს განვითარების ახალი შანსი პერსპექტივა“ სამეცნიერო	№4 (36) 2015, ტომი II	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის გამომცემლობა	7

		ჟურნალი „ხელისუფლება და საზოგადოება“ (ისტორია, თეორია, პრაქტიკა)”			
12	თამარ რევაზიშვილი	ეკოლოგიური უსაფრთხოება მოსახლეობის ცხოვრების ხარისხის უზრუნველყოფის ერთ-ერთ პირობა სამეცნიერო ჟურნალ „ხელისუფლება და საზოგადოება“ (ისტორია, თეორია, პრაქტიკა)”	№1 (33) 2015	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის გამომცემლობა	7
13	Besarion Partsvania, Grigol Abramia, Ana Margebadze, Tamar SariSvili, Nutsa Maisuradze	“Review of the Agricultural Problems in Regions and Municipalities of Rioni River Basin” REPAIR		თბილისი – 2015, “ICEFR”	27
14	თეონა ბაქანიძე	ინოვაციების მნიშვნელობა რეგიონის განვითარებისთვის”	ჟურნალი “ბიზნეს-ინჟინერინგი	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის გამომცემლობა	2
<p>1. სტატიაში თანმიმდევრულად არის მოთხრობილი იმ მექანიზმებისა და ფორმების შესახებ, რომელიც გამოიყენება პოლიტიკური გადაწყვეტილების, განსაკუთრებით საგარეო პოლიტიკური გადაწყვეტილებების მიღების დროს.</p> <p>განხილულია საქართველოში არსებული პრაქტიკა, შედარებულია ის მსოფლიო და ქრესტომათიულ გამოცდილებასთან.</p> <p>მოცემულია სახელმწიფო საგარეო პოლიტიკის ფორმირების ეტაპების შინაარსი და შედეგების მატრიცა და ხაზგასმულია იმის შესახებ, რომ მხოლოდ თანმიმდევრული და აქტიურ პოლიტიკით არის შესაძლებელი ქვეყნის წინაშე მდგარი საგარეო პოლიტიკური ამოცანების რეალიზაცია.</p> <p>აღნიშნულია საგარეო პოლიტიკური გადაწყვეტილებების რეალიზაციისა და საზოგადოების მხრიდან მისი აქტიური მხარდაჭერის აუცილებლობის შესახებ. მოთხრობილია საქართველოს მთავრობის მიერ წარმოებული თანმიმდევრული პოლიტიკის, მისი ღიაობისა და გამჭვირვალობის თაობაზე, ყურადღებაა გამახვილებული არსებულ</p>					

პრობლემებსა და გამოწვევებზე.

2. საზოგადოებასა და სახელმწიფოს შორის ურთიერთნდობის ხარისხის ამაღლებისა და გამჭვირვალე და ღია მმართველობის პრინციპების დამკვიდრებისთვის აუცილებელი წინაპირობა საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებაა.

აჭარის ა.რ. სამთავრობო უწყებებიდან საზოგადოებასთან ურთიერთობების მიმართულებით მოთხოვნილი საჯარო ინფორმაციის ანალიზის საფუძველზე, მოვანდინეთ საჯარო დაწესებულებების მოქალაქეებთან ურთიერთობის სტრატეგიის, ელექტრონული რესურსების გამოყენების ხარისხის და კომუნიკაციის დონის შეფასება.

3. საჯარო დაწესებულებების მთავარ მიზანს გამჭვირვალე საქმიანობა და საზოგადოებასთან დიალოგის გზით მოქალაქეთა ნდობის მოპოვება უნდა წარმოადგენდეს. დადებით ტენდენციად შეიძლება მივიჩნიოთ, რომ საჯარო დაწესებულებების ნაწილი მოქალაქეებთან ეფექტურ კომუნიკაციას მნიშვნელოვნად მიიჩნევს და საზოგადოებასთან ურთიერთობის სტრატეგიის დახვეწაზე მუშაობს.

ამრიგად, საჯარო დაწესებულებების უმეტესობას არ აქვს შემუშავებული საზოგადოებასთან ურთიერთობის სტრატეგიული გეგმა. აუცილებელია თითოეული საჯარო დაწესებულებას შემუშავებული ჰქონდეს საკომუნიკაციო სტრატეგია და დეტალური სამოქმედო გეგმა, რომელშიც არამარტო ხედვები და პრიორიტეტები, არამედ დასახული მიზნების მისაღწევად განსახორციელებელი კონკრეტული საქმიანობები იქნება გაწერილი თარიღების მიხედვით და მათ განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირების ვინაობის მითითებით.

4. კონფლიქტოლოგიის ამოცანებს როგორც თეორიული, ასევე წმინდა პრაქტიკული ხასიათიც აქვთ, რადგან კონფლიქტის არსის, მიზეზების, ეტაპების და მონაწილეების შესწავლის პარალელურად, მეცნიერებმა აუცილებლად უნდა განსაზღვრონ კონფლიქტური სიტუაციების რეგულირებისა და აღკვეთის მეთოდები და მიდგომები; კონფლიქტების ახალი ფორმების დადგენა და მათი ტიპოლოგია. კონფლიქტური ურთიერთქმედება სოციალური ცხოვრების ერთერთი ფორმაა. ამიტომ მისი კვლევა კონფლიქტოლოგიისაგან სოციალური მეთოდოლოგიის შემუშავებას გულისხმობს, ანუ კვლევის ისეთ პროცედურებს, რომლებსაც კარნახობს ობიექტის სოციალურ-ფსიქოლოგიური ბუნება, მისი ობიექტის თავისებურება.

ჩვენს მიერ შემოთავაზებულ ნაშრომში განხილულია მეთოდები, რომელთა ერთობლიობა ქმნის კონფლიქტების მეთოდოლოგიურ სტრატეგიას.

5. როგორც ცნობილია, ორგანიზაციაში კონფლიქტი გამოიხატება ადამიანებსა ან ჯგუფებს შორის განსხვავებული აზრებითა და ქმედებებით, რომლებსაც აქვთ განსაკუთრებული ინტერესები ორგანიზაციის მიმართ.

კონფლიქტში დაინტერესებული მხარეები შეიძლება იყვნენ როგორც ინდივიდები, ასევე ჯგუფები, რომლებსაც შეუძლიათ ზეგავლენა მოახდინონ ორგანიზაციის მიზანზე ან რომლებიც მათი მიზნის წარმატებულად მიღწევით არიან დაინტერესებულნი. ორგანიზაციაში სხვადასხვა მხარეს შეიძლება განსხვავებული ინტერესები ჰქონდეთ და მათ

შეიძლება კონფლიქტებამდეც მიგვიყვანონ.

მოცემულ ნაშრომში ჩვენ განვიხილავთ შიდა ორგანიზაციულ კონფლიქტებს. ეს კონფლიქტები ხდება შიდა დაინტერესებულ მხარეებს შორის, მაგალითად თანამშრომლებს შორის, ხელმძღვანელებსა და თანამშრომლებს შორის, ან სხვადასხვა განყოფილებებს შორის.

6. ნაშრომში განხილულია საქართველოში ბიზნესის გაკოტრების მიზეზები. ნაჩვენებია, რომ საქართველოში არსებული წარუმატებელი ბიზნეს კომპანიების ძირითადი პრობლემები უკავშირდება მენეჯმენტის პრინციპების უცოდინარობას ან უგულვებელყოფას მათი პრაქტიკულად გამოყენების თვალსაზრისით. მოცემულია რამდენიმე პრაქტიკული რჩევა ბიზნესის დაწყებისთვის.

7. სტატიაში ჩატარებულია საქართველოს ღვინის მრეწველობის წარმატების ფაქტორების ანალიზის მცდელობა. ნაჩვენებია, რომ საქართველო არის არა მხოლოდ მეღვინეობის უძველესი ერი მსოფლიოში, არამედ, აგრეთვე თვით საქართველოს სულია ვენახსა და ღვინოში. გაანალიზებულია არქეოლოგიური მასალა, მატერიალური მტკიცებულებები, რაც ადასტურებს, რომ საქართველო ღვინის სამშობლოა. იგივეს ამტკიცებენ მსოფლიოში ცნობილი სახელგანთქმული ექსპერტები. კვლევაში გამოავლენილია საქართველოს ღვინის ინდუსტრიის წარმატების ფაქტორები და ჩამოყალიბებულია სათანადო რეკომენდაციები, რომელთა გათვალისწინებაც ხელს შეუწყობს საქართველოს ღვინის ინდუსტრიის განვითარებას.

8. განხილულია ადგილობრივი თვითმმართველობის საკითხები. აღნიშნულია მუნიციპალური, ანუ ადგილობრივი დემოკრატიის უნიკალურობა, როგორც ქვეყნის განვითარების ეფექტური მართვის მექანიზმი დემოკრატიულად მართვის პროცესში. დემოკრატიულ ქვეყნებში ხელისუფლების დეცენტრალიზაციის აუცილებლობასა და საერთაშორისო მნიშვნელობაზე მეტყველებს ევროპული ქარტია „ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ“, რომელსაც შეუერთდა საქართველოც და ამით საჯარო მმართველობის ორიენტირად აიღო სახელმწიფო საქმეების წარმართვაში მოქალაქეთა აქტიური მონაწილეობის უზრუნველყოფა. სტატიაში საუბარია იმ დემოკრატიულ პროცესებზე, რომლებიც შეფერხებით მიმდინარეობს საქართველოში და რომლის გამოსწორებაც აუცილებელია ევროპული ტიპის დემოკრატიული სახელმწიფოს მშენებლობისთვის.

9. ნაშრომი ეხება საქართველოში საჯარო მმართველობის სისტემის წინაშე არსებულ გამოწვევებს, შედარებითი ანალიზის მეთოდით ჩატარებულია კვლევა სახელმწიფო სამართლის სპეციალისტთა და საკონსტიტუციო კომისიის წევრებს შორის საქართველოში არსებულ მმართველობითი სისტემის შესახებ. ნაშრომში განხილულია ასევე „შეთანხმება საქართველო-ევროკავშირს შორის ასოცირების შესახებ“, რის საფუძველზეც ქვეყანამ იკისრა საჯარო მმართველობის სისტემის რეფორმის გატარების ვალდებულება 2020 წლამდე.

10. სტატია ეხება საქართველოს საჯარო მმართველობის უმნიშვნელოვანეს საკითხებს, ბიუროკრატიული სისტემის ფორმირებასა და მართვას. ამ მიზნით სტატიაში განხილულია

მაქს ვებერის ბიუროკრატიული სისტემა, როგორც პირველადი მიახლოება, ანუ ერთ-ერთი საწყისი შესაძლებლობა საქართველოს საჯარო მმართველობის ორგანიზაციებისათვის არსებული პრობლემების გადაჭრის მიზნით. მასში გაანალიზებულია ვებერისეული ძალაუფლების სამი სახე, რომლებიც მმართველობის ლეგიტიმურობას განაპირობებენ. ნაჩვენებია, რომ მმართველობის იდეალური ტიპი ვებერის აზრით წარმოადგენს მართვის მანქანას, რომელსაც აქვს მხოლოდ საქმის ინტერესები, რისი რეალიზებაც ფაქტობრივად ბიუროკრატიით უნდა მოხდეს. ბიუროკრატიით და ბიუროკრატიისათვის დამახასიათებელი მოდელებით მიიღწევა ორგანიზაციის საუკეთესო ფორმა.

11. „ახალი აბრეშუმის გზის“ პროექტი შანსს აძლევს საქართველოს – გამოიყენოს თავისი გეოგრაფიული მდებარეობა და დაიბრუნოს სატრანზიტო ქვეყნის ისტორიული ფუნქცია, რასაც ადასტურებს 2015 წლის 15-16 ოქტომბერს თბილისში ჩატარებული „აბრეშუმის გზის ფორუმის“ შედეგები. ფორუმში მონაწილე სტუმრების განცხადებით – საქართველო საინტერესო ქვეყანაა თავისი სატრანზიტო პოტენციალით, ბიზნესის კეთების სიმარტივეთა და კორუფციის დაბალი მაჩვენებლით, რაც მთლიანობაში მას საინვესტიციო პოტენციალის კუთხით უცხოელი მეწარმეებისთვის საინტერესოს ხდის. მოსალოდნელია, რომ „ახალი აბრეშუმის გზის“ პროექტი მთლიანად გარდაქმნის რეგიონს, ხელს შეუწყობს ეკონომიკურ წინსვლას, შექმნის ბევრ შესაძლებლობას და საქართველოს საერთაშორისო ვაჭრობის ცენტრად აქცევს.

12. ეკოლოგიური უსაფრთხოება მოსახლეობის ცხოვრების ხარისხის უზრუნველყოფის ერთ-ერთი პირობა. ეკოლოგიური უსაფრთხოება ეროვნული უსაფრთხოების ერთ-ერთი შემადგენელი ნაწილია, რომელიც უზრუნველყოფს მოცემულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის ცხოვრების ხარისხსა და მათი სიცოცხლისა და საქმიანობის უსაფრთხოებას.

ეკოლოგიურად სუფთა ჰაერი, წყალი და საკვები პროდუქტები გაცილებით მნიშვნელოვანია ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისთვის, ვიდრე მატერიალური კეთილდღეობის ყველა ატრიბუტი.

აქედან გამომდინარე, ეკოლოგიური უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზანია როგორც გარემოს ეკოლოგიური ბალანსის შენარჩუნება, ისე მოსახლეობისთვის კომფორტული სასიცოცხლო პირობების შექმნა და ცხოვრების მაღალი ხარისხის უზრუნველყოფა. დღეს ეკოლოგიური უსაფრთხოება მყარად შემოვიდა ადამიანთა ცხოვრებაში.

13. მდინარე რიონის აუზში სოფლებში არსებული ძირითადი პრობლემების, გამომწვევი მიზეზების, გადაჭრის გზების, მათი ურთიერთკავშირების და ურთიერთდამოკიდებულებების ინფოლოგიური მოდელი.

14. სტატიაში განხილულია ინოვაციათა მნიშვნელობა რეგიონების მდგრადი განვითარების უზრუნველყოფაში. ნაჩვენებია, რომ ქვეყნის რეგიონების მდგრადი სოციალურ-ეკონომიკური განვითარებისათვის წინამძღვრების შექმნა შეუძლებელია ინოვაციური პროცესების აქტივიზაციისა და მათი ეფექტიანობის ამაღლების გარეშე, რამაც აქცენტი გადაიტანა ინოვაციური პროგრამების მართვის სფეროში ფედერალურიდან რეგიონულ დონეზე. ჩატარებულია რეგიონულ დონეზე ინოვაციური საქმიანობის ეფექტიანობის ამაღლების

თანამედროვე მიდგომების ანალიზი. გამოვლენილია რეგიონული ინოვაციური ინფრასტრუქტურის ელემენტების ძირითადი ფუნქციები.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	შ. დოლონაძე	საჯარო მმართველობა საქართველოში: გუშინ, დღეს და ხვალ	ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება-2015“ თბილისი, 2015წ. 28 ნოემბერი
2	გ. იაშვილი. თ. იაშვილი	ინტეგრირებული და კორპორაციული სტრუქტურები საერთაშორისო ბიზნესში	ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება-2015“ თბილისი, 2015წ. 28 ნოემბერი
3	გ. ბაღათურია, ნ. ხუნაშვილი	მართვის მეთოდების სრულყოფის მექანიზმების დამუშავების რამდენიმე ასპექტი საქართველოს საჯარო მმართველობის ორგანიზაციებისათვის	ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება-2015“ თბილისი, 2015წ. 28 ნოემბერი
4	გ. ბაღათურია,	არასამთავრობო სექტორის როლი და მნიშვნელობა საქართველოს	ყოველწლიური საერთაშორისო

	ნ. ქურასბედიანი	სახელმწიფო პოლიტიკაში	სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება-2015“ თბილისი, 2015წ. 28 ნოემბერი
5	გ. ბაღათურია, ა. რაქვიაშვილი	„ბიზნეს-მოტივაციის თეორიული საფუძვლები და თანამედროვე პრაქტიკული პრობლემები (საქართველოს ქეისი)	ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება-2015“ თბილისი, 2015წ. 28 ნოემბერი
6	გ. ბაღათურია,	პოლიტიკური პროგნოზირების კიბერნეტიკული მეთოდოლოგია: ავღანეთიდან – ისლამურ სახელმწიფომდე	ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება-2015“ თბილისი, 2015წ. 28 ნოემბერი
7	ოთარ ქოჩორაძე, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი შორენა ჭუმბურიძე დოქტორანტი	საფრანგეთის დეცენტრალიზაცია და მრავალდონიანი მთავრობა	ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება-2015“ თბილისი, 2015წ. 28 ნოემბერი
8	თამარ რევაზიშვილი	„ახალი აბრეშუმის გზა–საქართველ განვითარების ახალი შანსი და პერსპექტივა“	ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება-2015“ თბილისი, 2015წ. 28 ნოემბერი

9	ბესარიონ ფარცვანია	“მდინარეთა აუზების გარემოსდაცვითი სამოქმედო პროგრამის შემუშავების მეთოდი”	საქართველო, “ამბასადორი”, 01 - 04.06.2015
10	ბესარიონ ფარცვანია	“მანგანუმის მოპოვების შედეგად დეგრადირებული ნიადაგების აღდგენა ჭიათურის მუნიციპალიტეტში”	საქართველო, თბილისი, “ბომონდ გარდენი”, 02.10.2015

1. მოხსენებაში განხილულია საქართველოში ბოლო 20 წლის მანძილზე განვითარებული მოვლენები საჯარო სამსახურის რეფორმის თვალთახედვით. ყურადღებაა გამახვილებული, შეცდომებზე, პრობლემებსა და მომავლის გამოწვევებზე. მოცემულია საქართველოს სამივე ხელისუფლების განვითარების რეტროსპექტივა, თუმცა ძირითადი ყურადღება აღმასრულებელ ხელისუფლებაში განხორციელებულ ცვლილებებსა და მომავალ პერსპექტივას ეხება, ამ თვალზაზრისით სერიოზული შენიშვნებია გამოთქმული 2015 წელს მიღებულ კანონთან “საჯარო სამსახურის შესახებ” დაკავშირებით.

2. მოცემულ ნაშრომში განიხილება საერთაშორისო ბიზნესის ორგანიზაციის ძირითადი ფორმები – ინტეგრირებული და კოოპერაციული სტრუქტურები, რომლებიც ახდენენ ბიზნესის სტრატეგიული მიზნების რეალიზაციას.

3. მოხსენებაში განხილულია საჯარო მმართველობის სხვადასხვა სისტემები და მეთოდები. ნაჩვენებია, თუ როგორ შეძლება მართვის მეთოდების სრულყოფა დემოკრატიული სახელმწიფო მართვის პირობებში.

4. მოხსენებაში ნაჩვენებია სამოქალაქო გაერთიანებებს მნიშვნელობა, რაც განსაკუთრებით 1980-იანი წლებიდან გაიზარდა და სამოქალაქო სექტორს ადგილი სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელებაში. ასევე, განხილულია არასამთავრობო ორგანიზაციების არსი, ტიპები, ფუნქციები, ზრდის დინამიკა, აქტივობები და ის ფაქტორები, რომლებიც მათ განვითარებაზე უარყოფით გავლენას ახდენენ. ნაშრომში ასევე განხილულია სხვადასხვა კვლევის შედეგები.

5. მოხსენებაში გაანალიზებულია ის თეორიული მოთხოვნები, რომლებიც განაპირობებს ბიზნეს-მოტივაციის გამოყენების შესაძლებლობებს კომპანიათა ეფექტიანი ფუნქციონირების მიზნით, ნაჩვენებია, რომ პრაქტიკული თვალსაზრისით ბიზნეს-მოტივაციის რეკომენდაციების გამოყენების დროს გათვალისწინებული უნდა იქნეს არსებული რეალობა კონკრეტული ბიზნეს და კულტურული გარემოსთვის. ამ კუთხით დანახულია მოტივაციის შესაძლებლობები საქართველოს ბიზნეს სივრცეში.

6. მოხსენებაში განხილულია პროგნოზირების მეთოდოლოგია კიბერნეტიკული მიდგომით, რომლის მეშვეობით ახსნილია ის გლობალური პროცესები, რომლებიც მიმდინარეობდა და მიმდინარეობს თანამედროვე სამყაროში.

7. დეცენტრალიზაციისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის საკითხის განხილვა საჯარო ადმინისტრირებისა და მმართველობის ქვაკუთხედს წარმოადგენს. საერთოდ,

ადგილობრივი თვითმმართველობის ინსტიტუციური მოწყობა საკმაოდ განსხვავებულია ქვეყნებს შორის. რის მიზეზადაც თავისუფლად შეიძლება მივიჩნიოთ ის, რომ სხვადასხვა საზოგადოებასა და რეგიონს პოლიტიკურ ჭრილში ტერმინი „ადგილობრივის“ თავისებური გაგება გააჩნიათ. დღეს რეალურად საფრანგეთში, ფაქტიურად არ არსებობს ადგილობრივი თვითმმართველობის ისეთი ძალაუფლება, რომელიც გარკვეულწილად რაიმე შეხებაში არ არის ცენტრალურ მთავრობასთან. რეგიონალური და ადგილობრივი თვითმმართველობის ხელისუფლების უმრავლესობა მაინც ცენტრალური ხელისუფლების მითითებებსა და პოლიტიკურ გადაწყვეტილებებს ახორციელებენ. რეალურად, საფრანგეთის მმართველობის განაწილება რეგიონალურ და ადგილობრივ ხელისუფლებაზე, უფრო ადმინისტრაციულ მიზნებს ემსახურება, ვიდრე ადგილობრივი პოლიტიკის გატარებას. მიუხედავად ამისა, ცხადია მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, სხვადასხვა მთავრობების მიერ საფრანგეთის ადმინისტრაციული სისტემის რაციონალიზაციისთვის გაწეულმა მცდელობამ, უფრო თანამედროვე და ადგილობრივად დემოკრატიული სისტემა ჩამოაყალიბა, ვიდრე მანამდე არსებობდა.

8. „ახალი აბრეშუმის გზის“ პროექტი შანსს აძლევს საქართველოს – გამოიყენოს თავისი გეოგრაფიული მდებარეობა, დაიბრუნოს სატრანზიტო ქვეყნის ისტორიული ფუნქცია და მისი საშუალებით დასახოს განვითარების ახალი პერსპექტივები. ბიზნესის კეთების სიმარტივითა და კორუფციის დაბალი მაჩვენებლის საფუძველზე, როგორც სატრანზიტო ქვეყანას, საქართველოს შეუძლია გაზარდოს საინვესტიციო პოტენციალი. „ახალი აბრეშუმის გზის“ პროექტი შექმნის ბევრ შესაძლებლობას, რაც საქართველოს საერთაშორისო ვაჭრობის ცენტრად აქცევს.

9. მდინარეთა აუზების დაბინძურების კვლევის მეთოდი, დაბინძურების ანალიზის და შეფასების მეთოდი, გარემოსდაცვითი სამოქმედო პროგრამის შემუშავების მეთოდოლოგია და მოდელი.

10. ნიადაგების ანალიზისა და შეფასების მეთოდი, სარებილიტაციო პროგრამის და სამუშაოების განსაზღვრა.

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	გენადი იაშვილი	ელექტრონული დემოკრატია, ელექტრონული მთავრობა და ელექტრონული საზოგადოება	საფრანგეთი, პარიზი 21-22 იანვარი 2015

2	თონა ბაქანიძე	სტრატეგიული და კორპორაციული მართვა.	უკრაინა, ლვოვი 14-15 სექტემბერი
<p>2. სტატიაში წარმოდგენილია თანამედროვე ორგანიზაციისათვის აქტუალური მართვის ორი სახე: სტრატეგიული და კორპორაციული მართვა. განხილულია სტრატეგიული მართვა, როგორც სამეწარმეო საქმიანობა. ორგანიზაციის შესაძლებლობები წარმოადგენს სტრატეგიული მართვის საფუძველს, რომელიც მიმართულია სტრატეგიული მიზნების მიღწევისაკენ. მთლიანობაში, სტრატეგიული პრობლემებით დაკავებული მენეჯერის მთავარ ამოცანას წარმოადგენს მომგებიანობის მუდმივი პოტენციალის უზრუნველყოფა. ამრიგად, სტრატეგიული მართვის მიზანია გაზარდოს ორგანიზაციის პოტენციალი, თანამედროვე უნარების მქონე, ჩართული, მოტივირებული და საქმისადმი ერთგული თანამშრომლებით. სტატიაში ასევე განხილულია კორპორაციული მართვა, როგორც კომპანიების მართვის და კონტროლის სტრუქტურა. იგი არის კორპორაციების ფუნქციონირების და კონტროლის შიდა ინსტრუმენტი, კორპორაციული მართვა მოიცავს ურთიერთობებს კომანიის მენეჯმენტს, მის სამეთვალყურეო საბჭოს, აქციონერებსა და სხვა დაინტერესებულ მხარეებს შორის. კორპორაციული მართვის ძირითადი ასპექტი დაკავშირებულია კორპორაციებში გარე კაპიტალის შემოდინების უზრუნველყოფასთან.</p>			

IV. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	<p>”Regional Cooperation for Black Sea River Basins Environmental Protection from Agricultural Poluters”</p> <p>ეკონომიკა, სოფლის მეურნეობა, გარემოს დაცვა</p>	ბესარიონ ფარცვანია	ABC, PRI, RECM, BDCA, ECCG, AHDER	EU BSB CBC
<p>დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები</p> <ul style="list-style-type: none"> - შავი ზღვის აუზის ქვეყნების თანამშრომლობის და ეკონომიკური განვითარების ხელშეწყობა; - საქართველოს ევროპულ სტრუქტურებში გაერთიანების ხელშეწყობა; 				

- მდინარეების: რიონი (საქართველო), პრუტი (რუმინეთი, მოლდოვა, უკრაინა), ზაქარია (თურქეთი), ქაშია (ბულგარეთი), აუზების გარემოსდაცვითი სამოქმედო პროგრამების შემუშავება.

IV. 2.

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	"სასტუმრო მეურნეობის მართვის სპეციალობის საბაკალავრო და სამაგისტრო პროგრამების შემუშავება ტურიზმის განვითარებისთვის საქართველოში, აზერბაიჯანსა და მოლდავეთში"	ალექსანდრე ედიბერიძე	თეონა ბაქანიძე მიხეილ ქანთარია	ევროგაერთიანების ტემპუსის № 544191 პროექტი
<p>დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები</p> <p>1. პროექტის ხანგრძლივობა 3 წელი, 01.12.13 – 01.12.2016. ევროპიდან წარმდგენი ორგანიზაცია – ესპინიოს უნივერსიტეტი (პორტუგალია). საქართველოდან პარტნიორი ორგანიზაციები: საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი (წამყვანი უნივერსიტეტი) გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი თბილისის "გორგასლის" უნივერსიტეტი. პროექტში ამ უნივერსიტეტებში შემუშავდება და დაინერგება 1 საბაკალავრო და 2 სამაგისტრო სპეციალობა ტურიზმის მომსახურების მართვის სფეროში.</p>				

სხვა აქტივობა

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის საჯარო მმართველობისა და ელექტრონული ბიზნესის დეპარტამენტისთვის 2015 წელი თანმიმდევრული სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობით აღინიშნა.

დეპარტამენტში დასაბამი მიეცა სამეცნიერო-თეორიული სემინარების ჩატარების პრაქტიკას. პროფესორ-მასწავლებლები კვარტალში ერთხელ დეპარტამენტის პროფესორ-მასწავლებლებისა და დოქტორანტების წინაშე მოხსენებით გამოდიან სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობაში მიღწეული შედეგებით. პირველი სემინარი შედგა 2015 წლის 10 დეკემბერს. მოსმენილ იქნა პროფესორ იორგი ბაღათურიას მოხსენება “კიბერნეტიკული პრინციპების გამოყენება პოლიტიკური პროცესების პროგნოზებისთვის: ავლანეთიდან ისლამურ სახელმწიფომდე”. მეცნიერმა გამოთქვა ჰიპოთეზა პოლიტიკური პროგნოზირების კიბერნეტიკული მეთოდოლოგიით დამუშავების თაობაზე. საილუსტრაციოდ წარმოადგინა მის მიერ ამ მეთოდოლოგიით დამუშავებული პროგნოზი სირიის კონფლიქტის პროგრესირებისა და მსოფლიოსთვის მისი ნეგატიური შედეგების თაობაზე. დამსწრე მეცნიერებმა გამოთქვეს თავისი პრინციპული მოსაზრებები აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით.

2015 წლის 28 ნოემბერს დეპარტამენტის ორგანიზებით ჩატარდა მე-9 საერთაშორისო კონფერენცია “ხელისუფლება და საზოგადოება -2015”, რომლის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღეს საქართველოსა და სხვადასხვა ქვეყნების წარმომადგენლებმა - 114 პროფესორმა, ახალგაზრდა მეცნიერმა და მკვლევარმა. (კონფერენციის სამუშაო ენებია – ქართული, ინგლისური, რუსული). კონფერენციაზე მუშაობდა შემდეგი სექციები: „საჯარო მმართველობისა და საჯარო პოლიტიკის თეორია, პრაქტიკა, მეთოდოლოგია“; „დიპლომატია“; „ისტორიის პოლიტიკურ-ეკონომიკური და ფილოსოფიური გაკვეთილები“; „საჯარო მმართველობისა და სახელმწიფო მართვის სამართლებრივი საფუძვლები“; „საჯარო მმართველობისა და სახელმწიფო მართვის ეკონომიკური საკითხები“; „პოლიტიკა და კულტურა“; „სახელმწიფო და რელიგია“.

კონფერენციის მასალები გამოქვეყნდა სამეცნიერო ჟურნალებში „ხელისუფლება და საზოგადოება (თეორია, ისტორია, პრაქტიკა)“ და „სკრიპტა მანენტი“, ასევე კონფერენციის ერთ-ერთი ორგანიზატორის - ღია დიპლომატიის ასოციაციის ვებგვერდზე (აღსანიშნავია, რომ ასოციაციის წევრთა შორის ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორა და სტუდენტები ჭარბობენ).

განსაკუთრებით აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ 2015 წელს განხორციელდა საჯარო მმართველობაში დოქტორის აკადემიური ხარისხის პირველი მინიჭება საქართველოში. ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭომ საჯარო მმართველობის დოქტორის აკადემიური ხარისხი მიანიჭა საჯარო მმართველობისა და ელექტრონული ბიზნესის დეპარტამენტის მიერ მომზადებულ 7 დოქტორანტს:

1. დავით შამოვევი

დისერტაციის თემა - ეფექტური კომუნიკაცია და მომსახურება - ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობის ხარისხის ამაღლების ფაქტორი;

2. დავით ლელაძე

დისერტაციის თემა: ელექტრონული მთავრობა;

3. ვანო ზარდიაშვილი
დისერტაციის თემა - აღმასრულებელი ხელისუფლების როლი და ადგილი ხელისუფლების თანამედროვე ორგანიზაციაში;

4. კონსტანტინე საბიაშვილი
დისერტაციის თემა -საქართველოს სახელმწიფო მართვისა და დიპლომატიური სამსახურის ურთიერთკავშირი და ურთიერთგანპირობებულობა თანამედროვე ეტაპზე;

5. ნათია გოცაძე
დისერტაციის თემა - საზოგადოებასთან ურთიერთობის როლი თანამედროვე საქართველოს საჯარო მმართველობაში;

6. ნათიაქოიავა
დისერტაციის თემა: პრაგმატული იდეალიზმის მნიშვნელობა სამოქალაქო საზოგადოებისა და თანამედროვე დემოკრატიის მშენებლობისათვის.
ადგილობრივი თვითმმართველობის კვლევის ლაბორატორია.

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს დადგენილებით ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტის საჯარო მმართველობისა და ელექტრონული ბიზნესის დეპარტამენტში მესამე წელია ფუნქციონირებს ადგილობრივი თვითმმართველობის კვლევის ლაბორატორია. შექმნის დღიდანვე ლაბორატორიის საქმიანობა წარიმართა ადგილობრივი თვითმმართველობის პრობლემების კვლევის მიმართულებით, რაც ფრიად აქტუალური და მნიშვნელოვანია თანამედროვე ვითარებაში.

ლაბორატორიის უმთავრეს ამოცანაა მეცნიერულად გაანალიზებული და კვლევის თანამედროვე მეთოდის გამოყენებით ადგილობრივი თვითმმართველობის პრობლემების შესწავლა, ანალიზი და ამ პრობლემების გადაჭრის რეკომენდაციების შემუშავება, ასევე მომავალი საჯარო მოხელეების სათანადო ცოდნით აღჭურვა.

კვლევებში ჩაბმულია საჯარო მმართველობის სტუდენტები, მაგისტრები, დოქტორანტები მომზადდა და მზადდება პუბლიკაციები, საკურსო, საბაკალავრო, სამაგისტრო და სადოქტორო ნაშრომები. ადგილობრივი თვითმმართველობის აქტუალურ საკითხებზე. სტუდენტები მოხსენებებით წარსდგენ საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებზე „ხელისუფლება და საზოგადოება“ (2013, 2014, 2015 წწ.).

ლაბორატორია აქტიურადაა ჩაბმული იმ სამუშაოში, რომელიც უკავშირდება დეპარტამენტში 14 სადოქტორო და 2 სამაგისტრო დისერტაციის მზადებას ადგილობრივი თვითმმართველობის პრობლემატიკის ირგვლივ. გამოქვეყნდა 12 სამეცნიერო სტატია, მარტო მიმდინარე წელს ჩატარებულ საერთაშორისო კონფერენციაზე „ხელისუფლება და საზოგადოება - 2015“ აღნიშნულ პრობლემატიკას მიეძღვნა პროფესორ-მასწავლებელთა 2 და დოქტორანტთა 4 გამოსვლა.

მიმდინარე ეტაპზე მუშავდება შემდეგი თემები:

1. ადგილობრივი თვითმმართველობის როლი საჯარო მმართველობაში;
2. ადგილობრივი თვითმმართველობის ეფექტიანად განხორციელება-წარმატებული თვითმმართველობის საფუძველი;
3. მუნიციპალიტეტის ორგანოების როლი ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელებაში;
4. ადგილობრივი თვითმმართველობის ადგილი და როლი საჯარო ხელისუფლების სისტემაში;
5. საარჩევნო სისტემების გავლენა ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების შედეგებზე;
6. ადგილობრივი თვითმმართველობის ინსტიტუციური სისტემის შედარებით ანალიზი საფრანგეთსა და საქართველოში;
7. ადგილობრივი თვითმმართველობა, როგორც სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბებისა და განვითარების ინსტიტუციონალური ფაქტორი;
8. ადგილობრივი თვითმმართველობის ეკონომიკური მართვის საკითხები;
9. თვითმმართველობის ეფექტიანი ფუნქციონირების პრობლემები საქართველოში და მათი გადაჭრის გზები;
10. პოლიტიკური და ადმინისტრაციული მმართველობის გამიჯვნის პრინციპები საქართველოს ადგილობრივ თვითმმართველობაში;
11. ადგილობრივი დემოკრატიის განვითარება – ეფექტიანი საჯარო მმართველობის საფუძველი საქართველოში;
12. სახელმწიფო მართვის სისტემაში ცენტრალიზაციისა და დეცენტრალიზაციის პრობლემა და მათი გადაჭრის გზები;
13. ადგილობრივი თვითმმართველობა, როგორც სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბებისა და განვითარების ინსტიტუციონალური ფაქტორი;
14. თვითმმართველობის განსაკუთრებული სტატუსის რეალიზაციის პრობლემები და პერსპექტივები ქალაქ თბილისში;

ამ მიმართულებით დამუშავებულია არსებული სამეცნიერო ლიტერატურა (ქართული და უცხოური წყაროები), გაანალიზებულია არსებული საკანონმდებლო ბაზა; მომზადდა სამეცნიერო სტატიები და საკონფერენციო მოხსენებები. ჩატარდა სადოქტორო პროგრამით გათვალისწინებული სემინარები და კოლოკვიუმები.

2015 წლის 1 მარტს გაიმართა „მრავალი მაგიდა“ რომელშიაც მოქმედი მოხელეები და მეცნიერები მონაწილეობდნენ.

საკუთარი ტექნიკური რესურსებით აღჭურვილია ლაბორატორია და შეკრებილია სოლიდური ელექტრონული (450-მდე ელექტრონული წიგნი და სტატია) და ნაბეჭდი მასალა (წიგნები, სტსტიები, ანალიზები, ნორმატიული აქტები და სხვა).

ამჟამად დოქტორანტურაში “საჯარო მმართველობის” პროგრამაზე სამკურსზე სწავლობს 112 სტუდენტი. მიმდინარეობს სადოქტორო დისერტაციების

მომზადება საჯარო მმართველობის სპეციალობით, კვლევის თემატიკა მრავალფეროვანია და მოიცავს სახელმწიფო მართვის არა ერთ მნიშვნელოვან პრობლემას.

დეპარტამენტმა მოამზადა და წარუდგინა უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობას პროექტი, რომელიც გამიზნულია უფროსკლასელება შორის სამოქალაქო თვითშეგნებისა და ეროვნულ-პატრიოტული სულისკვეთების დამკვიდრება-გადრმაგებისათვის. ასეთი საგანმანათლებლო პროგრამა ხელს შეუწყობს ქვეყანაში საერთო სამოქალაქო თვითშეგნებისა და სახელმწიფო მმართველობაში მონაწილეობის კულტურის ამაღლებას, რაც დადებითად წაადგება ქვეყნის როგორც პოლიტიკურ, ისე ეკონომიკურ განვითარებას.

2016 წლის იანვრიდან მოყოლებული, წილის ბოლომდე განხორციელდება საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სტუდენტთა ჯგუფების მომზადება სახელმწიფო მართვის, სამოქალაქო თვითშეგნებისა და ეროვნულ-პატრიოტული სულისკვეთების დამკვიდრება-გადრმაგების მიმართულების ტრენერებად, რათა მათ შემდგომში ჩაატარონ შესაბამისი სწავლება საქართველოს სკოლების უფროსკლასელთა შორის. ამგვარად მომზადებულ ტრენერებსა და შემდეგ უფროსკლასელებს ეცოდინებათ რა არის რეალურად სახელმწიფო მართვა, როგორ უნდა მიიღოს მონაწილეობა სახელმწიფო მართვაში ფართო საზოგადოებრიობამ და როგორ უნდა დაეხმარონ ისინი სახელმწიფოს დაძლიოს მის წინაშე არსებული გამოწვევები და სირთულეები, საბოლოო ანგარიშით უპასუხონ ზემოთ განხილულ უპასუხო კითხვებს არა შაბლონურად, არამედ მათ მიერ გააზრებული სამოქალაქო თვითშეგნების საფუძველზე.

დეპარტამენტის პროფესურა, რომელსაც უდიდესი გამოცდილება აქვს სახელმწიფო მართვის, საჯარო პოლიტიკისა და სამოქალაქო საზოგადოებრივი მოღვაწეობის სფეროში, როგორც თეორიული-აკადემიური, ისე პრაქტიკული, ჩაუტარებს სპეციალურად შერჩეულ სტუდენტთა ჯგუფებს სათანადო სწავლებას, ხოლო შემდეგ მომზადებული სტუდენტური ტრენერთა ჯგუფები საქართველოს ზოგადსაგანმანათლებლო საშუალო სკოლებში უფროსკლასელებისთვის (მე-11, 12 კლასები) მსურველთათვის საქართველოს განათლების სამინისტროსა და სკოლის ხელმძღვანელობასთან შეთანხმებით ჩაატარებს მოკლევადიან (1 თვე, 15-20 მეცადინეობა) სწავლება-ტრენინგს სახელმწიფო მართვისა და სამოქალაქო თვითშეგნების ანბანის დასაუფლებლად.

დეპარტამენტში დამუშავდა

ამავე დროს არსებობს მეტად სერიოზული მოთხოვნა, რათა საჯარო მმართველობა ისწავლებოდეს უცხო ენებზეც - ინგლისურად და რუსულად. რუსულენოვანი პროგრამა სასარგებლო იქნება არა მხოლოდ საქართველოს ახალგაზრდობისთვის, რომლებისთვისაც მშობლიური ენა რუსულს წარმოადგენს, არამედ აგრეთვე მეზობელი ქვეყნების აბიტურ-იენტებისთვის. ასევე, რუსეთში, უკრაინაში, სხვა პოსტსაბჭოთა ქვეყნებში მცხოვრები ქართველებისთვის, რომელთა საბაზისო განათლება რუსულ ენას უკავშირდება. ამ ახალგაზრდების საქართველოს

საგანმამართლებლო სივრცეში შემოყვანა თავის დადებით როლს ითამაშებს როგორც საგანმანათლებლო თვალსაზრისით, ისე პოლიტიკური მოსაზრებებიდან გამომდინარეც, რადგანაც ეს პროცესი ხელს შეუწყობს საქართველოს გეოპოლიტიკური როლის განმტკიცებას. ხოლო ინგლისურენოვანი პროგრამა კიდევ უფრო გააძლიერებს საქართველოს სასწავლო პროგრამების ინტერნაციონალიზაციას და სტუდენტთა კიდევ უფრო მეტ დაახლოებას საზღვარგარეთელ თანატოლებთან, რაც, საბოლოო ანგარიშით აამაღლებს უმაღლესი განათლების ხარისხს საქართველოში და ხელს შეუწყობს ბოლონის პროცესით გათვალისწინებული ამოცანების სრულ რეალიზებას. 2015/2016 სასწავლო წლიდან ხორციელდება სამაგისტრო პროგრამა რუსულ ენაზე. ამჟამად მზადების პროცესშია სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამები ინგლისურ ენაზეც.

დეპარტამენტს გარკვეული გამოცდილება აქვს დაგროვილი უცხოურ ენებზე შექმნილი სამეცნიერო ნაშრომების ექსპერტიზისა და გამოქვეყნების თვალსაზრისით. დეპარტამენტი აქტიურად თანამშრომლობს რამდენიმე სუცხოურ უნივერსიტეტთან და სამეცნიერო ცენტრთან. განსაკუთრებული თანამშრომლობა აკავშირებს დეპარტამენტს უკრაინის სამეცნიერო ცენტრებთან. დეპარტამენტის სამეცნიერო მეთვალყურეობით გამოცემული სამეცნიერო ჟურნალის “ხელისუფლება და საზოგადოება” მიმდინარე წლის მე 3 გამოცემა მთლიანად დაეთმო უკრაინელ მეცნიერთა ნაშრომებს, რომელთა უმრავლესობა რეცენზირებული იყო დეპარტამენტის პროფესორების მიერ.

2015 წლის მარტში სამაგისტრო პროგრამამ „ელექტრონული ბიზნესის ინფორმაციული ტექნოლოგიები“ გაიარა აკრედიტაცია (პროგრამის ხელმძღვანელი – ალექსანდრე ედიბერიძე). აღნიშნულის ფარგლებში შეიქმნა მაგისტრატურის კიდევ ერთი ჯგუფი. *სწავლის დასრულების შემდეგ სტუდენტი გამოიმუშავებს შემდეგ კომპეტენტურობებს:* ელექტრონული ბიზნესის სისტემების, ობიექტების, პროცესების და ტექნოლოგიების ღრმა და სისტემური ცოდნა, რომელიც არჩეული სპეციალიზაციის ფარგლებში ქმნის კომპლექსური ამოცანების გადაწყვეტისა და ახალი, ორიგინალური იდეების შემუშავების საფუძველს;

ელექტრონული ბიზნესის განვითარებისა და მის დარგებს შორის ურთიერთკავშირის ასპექტების სიღრმისეული ცოდნა;

ბიზნეს პროცესების და გლობალური ქსელების მომხმარებელთა აუდიტორიის, საქონლის ასორტიმენტის და კონკურენტუნარიანობის კვლევის და ანალიზის უნარი;

კვლევების და მოდელირების მეთოდების გამოყენების უნარი ელექტრონული ბიზნესის სისტემების და ობიექტების ფუნქციონირების თეორიული და პრაქტიკული ამოცანების გადასაწყვეტად;

თანამედროვე საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენების უნარი სხვადასხვა წყაროდან ინფორმაციის მოძიების, დამუშავების და სათანადო დონეზე პრეზენტაციის მიზნით.

საზინანსო და საბანკო ტექნოლოგიების დეპარტამენტი

დეპარტამენტის ხელმძღვანელი - პროფესორი ანტონ ინგოროყვა;

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

- გიორგი ცაავა;
- ალეკო ქუთათელაძე;
- რატი ბურდიაშვილი;
- მერაბ ვანიშვილი.
- ვალერი მოსიაშვილი;
- გიორგი ხანთაძე;
- მზევინარ ნოზაძე;
- ლილი გვენეტაძე.
- გიორგი სულაშვილი.

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	მერაბ ვანიშვილი, ბადრი გეჩბაია	სოციალური სფეროს ეკონომიკა და მართვა	თბილისი: საზოგადოება ცოდნა	438 გვ.
2	მერაბ ვანიშვილი, კახაბერ ქლენტი	მენეჯერული ეკონომიკა	თბილისი: საზოგადოება ცოდნა	318 გვ.
3	მერაბ ვანიშვილი, დათა ფარულავა	ფინანსების საფუძვლები	თბილისი: საზოგადოება ცოდნა	668 გვ.
4	მერაბ ვანიშვილი, ნაზი ჭიკაიძე, ნინო ვანიშვილი	სოციალური ეკონომიკა	თბილისი: საზოგადოება ცოდნა	418 გვ.
5	მოსიაშვილი ვალერი, ჭელიძე მედეა	ნუმისმატიკა და ბონისტიკა	თბილისი, „დანი“	389 გვ.
6	გ. ცაავა, გ. ხანთაძე	საბანკო მენეჯმენტი	ქ. თბილისი, “დანი”	800 გვ.

ანოტაციები

1. წიგნში თანმიმდევრულადაა განხილული სოციალური სფეროს ეკონომიკა და მართვა ისეთი მნიშვნელოვანი თემების მიხედვით, როგორიცაა: სოციალური სფეროს ეკონომიკისა და მართვის შესწავლის საგანი და კვლევის მეთოდოლოგია; სოციალური სფეროს ეკონომიკა და მართვა როგორც საზოგადოებრივი თეორია და პრაქტიკა; საზოგადოების სოციალური სტრუქტურა; სოციალური ტრანსფორმაციის არსი და თანამედროვე ტენდენციები; სოციალური უსაფრთხოება და მის უზრუნველყოფაზე მიმართული პოლიტიკა; შრომის ბაზარი და მისი ფუნქციონირების თავისებურებანი; უმუშევრობა და დასაქმების პოლიტიკა; შრომის ანაზღაურება – სოციალურ-შრომით ურთიერთობათა სისტემაში; შრომის მწარმოებლურობა – სოციალური სფეროს ეფექტიანობის საფუძველი; სოციალური დაზღვევა – სოციალურ-შრომით ურთიერთობათა სისტემაში; მოსახლეობის ცხოვრების დონე – სოციალური სფეროს ეფექტიანობის ინდიკატორი; სოციალური პარტნიორობა – სოციალური სფეროს ეფექტიანობის უზრუნველყოფის საკვანძო მიმართულება; სოციალური სფეროს ფორმირებისა და ფუნქციონირების საზღვარგარეთული გამოცდილება; სოციალური სფეროს განვითარების სტრატეგია და პრიორიტეტები თანამედროვე საქართველოში.

2. წიგნში თანმიმდევრულადაა განხილული მენეჯერული ეკონომიკა ისეთი მნიშვნელოვანი თემების მიხედვით, როგორიცაა: შესავალი მენეჯერულ ეკონომიკაში; მოთხოვნისა და მიწოდების ანალიზი, შეფასება და პროგნოზირება; მოთხოვნა – მიწოდების ელასტიკურობის მნიშვნელობა მენეჯერულ გადაწყვეტილებათა მიღებისას; მომხმარებლის რაციონალური ქცევის თეორია; საწარმოო ფუნქცია და წარმოების ხარჯები; ფირმის ქცევა სრულყოფილი კონკურენციის პირობებში; ფირმის ქცევა არასრულყოფილი კონკურენციის პირობებში; რესურსების (წარმოების ფაქტორთა) ბაზრის ფუნქციონირების მექანიზმი; ინფორმაციის გაურკვევლობისა და რისკის ხარისხის ეკონომიკური ანალიზი; საერთო წონასწორობა და ეკონომიკური ეფექტიანობა; საბაზრო ეკონომიკაში სახელმწიფოს ჩარევის პრობლემები; საზოგადოებრივი არჩევანის თეორია და თანამედროვეობა.

3. წინამდებარე სახელმძღვანელოში ლოგიკური თანმიმდევრობითაა განხილული ფინანსების თეორიისა და პრაქტიკის აქტუალური საკითხები ისეთი მნიშვნელოვანი თემების მიხედვით, როგორიცაა: ფინანსების არსი და ფუნქციები; საფინანსო სისტემა და ფინანსური ბაზარი; ფინანსური პოლიტიკა და ფინანსური მექანიზმი; ფინანსების მართვა და მისი სისტემა; გადასახადები და საგადასახადო სისტემა; ფინანსური კონტროლი და მისი ორგანიზაცია; საბიუჯეტო მოწყობა, საბიუჯეტო სისტემა და საბიუჯეტო პროცესი; სახელმწიფო კრედიტი, მისი ორგანიზაცია და მართვა; სახელმწიფო სპეციალური ფონდები; სამეწარმეო (კომერციული) ორგანიზაციების ფინანსები; ფინანსური ბაზრის პროფესიონალურ მონაწილეთა ფინანსები; არასამეწარმეო (არაკომერციული) ორგანიზაციების ფინანსები; საოჯახო მეურნეობების (შინამეურნეობების) ფინანსები; საერთაშორისო ფინანსები და ფინანსური პოლიტიკა; საერთაშორისო (გლობალური და რეგიონული) საფინანსო ორგანიზაციები.

4. წიგნში თანმიმდევრულადაა განხილული სოციალური ეკონომიკა ისეთი მნიშვნელოვანი თემების მიხედვით, როგორიცაა: სოციალური ეკონომიკის შესწავლის საგანი და კვლევის მეთოდოლოგია; სოციალური ეკონომიკა როგორც საზოგადოებრივი თეორია და პრაქტიკა; საზოგადოების სოციალური სტრუქტურა; სოციალური ტრანსფორმაციის არსი და

თანამედროვე ტენდენციები; სოციალური უსაფრთხოება და მის უზრუნველყოფაზე მიმართული პოლიტიკა; შრომის ბაზარი და მისი ფუნქციონირების თავისებურებანი; უმუშევრობა და დასაქმების პოლიტიკა; შრომის ანაზღაურება – სოციალურ-შრომით ურთიერთობათა სისტემაში; შრომის მწარმოებლურობა – სოციალური ეკონომიკის ეფექტიანობის საფუძველი; სოციალური დაზღვევა – სოციალურ-შრომით ურთიერთობათა სისტემაში; მოსახლეობის ცხოვრების დონე – სოციალური ეკონომიკის ეფექტიანობის ინდიკატორი; სოციალური პარტნიორობა – სოციალური ეკონომიკის ეფექტიანობის უზრუნველყოფის საკვანძო მიმართულება; სოციალური ეკონომიკის ფორმირებისა და ფუნქციონირების საზღვარგარეთული გამოცდილება; სოციალური განვითარების სტრატეგია და პრიორიტეტები თანამედროვე საქართველოში.

5. პირველი ფულადი ნიშნების, ზოგადად საკრედიტო სისტემის წარმოშობისა და განვითარების თავისებურების კვლევა ეკონომიკური მეცნიერების კვლევის ცენტრშია. ფაქტია, რომ დღევანდელი ფულადი სისტემა ერთ-ერთ ურთულეს და საინტერესო სფეროს წარმოადგენს, რომელიც განვითარების მთელი რიგი თავისებურებებით ხასიათდება. აღნიშნულიდან გამომდინარე სახელმძღვანელოში გაშუქებულია შემდეგი საკითხები: ნუმიზმატიკის და ბონისტიკის განვითარების ძირითადი ეტაპები, ფულის წარმოშობა, პირველი ფულის ნიშნები და სამონეტო ბაზარი საქართველოში, პირველი ქართულწარწერიანი მონეტები, საქართველოს პოლიტიკურ-ეკონომიკური ურთიერთობა არაბულ სამყაროსთან, ქართულ-ბიზანტიური მონეტები და ნუმიზმატიკის „სპილენძის ხანა“ საქართველოში, ვერცხლის კრიზისის დასარული და ქართული სამონეტო ბაზარი XIII-XIV საუკუნეებში, XV-XVI საუკუნეების ქართველ მეფე-მთავართა მონეტები, საქართველოს პოლიტიკურ-ეკონომიკური ურთიერთობა მეზობელ სახელმწიფოებთან XVI-XVIII საუკუნეებში, რუსულ-ქართული ფულის ემისია 1804-1834 წლებში, რუსული ფული საქართველოში 1834-1917 წლებში, ძველებური ევროპული მონეტები, ქაღალდის ფული საქართველოში 1918-1924 წ.წ., საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის ფული, საქართველოს ეროვნული ბანკის კუპონები, საქართველოს ეროვნული ვალუტა, მსოფლიოს ეკონომიკურად ძლიერი ქვეყნების ვალუტები და სხვა.

6. ნაშრომი დამუშავებულია საბანკო კანონმდებლობის შესაბამისად. მასში განხილულია: საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის სტრატეგია და მართვა, საბანკო მენეჯმენტის არსი და შინაარსი; სტრატეგიული მართვისა და ფინანსური დაგეგმვის ორგანიზაცია კომერციულ ბანკებში; კომერციული ბანკის კაპიტალის, აქტივების ხარისხის შეფასება და ანალიზი და ფასიანი ქაღალდების პორტფელის მენეჯმენტი; მოგებისა და ლიკვიდობის ანალიზი; ჰეჯირების მეთოდის შეფასება, ფორვარდები, სავალუტო სვოპები და ოპციონები; გარესაბალანსო ოპერაციების ანალიზი, აკრედიტივები, საღაროს ნაშთები და ძვირფასი ლითონები; საერთაშორისო ვაჭრობის დაფინანსება და საბანკო აქცეპტები; საბანკო მარკეტინგის არსი და თავისებურებების საკითხები, და სრულიად ახალი ინოვაცია საქართველოში – ელექტრონული ხელმოწერის დანერგვის თავისებურებები.

სახელმძღვანელოში მოცემულია საბანკო მომსახურების გაწევის თანამედროვე მოთხოვნების თავისებურებები, როგორცაა: კომერციული ბანკის მიერ მომხმარებლებისათვის აუცილებელი ინფორმაციის მიწოდება.

სახელმძღვანელოს სხვადასხვა თავში მოცემული პრაქტიკული მაგალითები გაუადვილებს

მკითხველებს თეორიული საკითხების შესწავლა-გაცნობიერებას.

გამოცემა მომზადებულია უმაღლესი საუნივერსიტეტო განათლების სტანდარტების მოთხოვნების შესაბამისად, გამიზნულია ბაკალავრების, მაგისტრანტების, დოქტორანტებისათვის. სახელმძღვანელო სასწავლო-პრაქტიკული სახით შეიძლება იქნეს გამოყენებული მენეჯერ-მკვლევარების, კომერციულ ბანკებში დასაქმებული სპეციალისტების, სახელმწიფო მოხელეების და საბანკო საქმის სიღრმისეული და მრავალმხრივი გაცნობით დაინტერესებული მკითხველების ფართო წრისათვის.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	მერაბ მიხაილოვიჩ ვანიშვილი, ირმა გაბრიელოვანა ლომადზე, ნიკოლოზ გვივიევიჩ ნაცვლიშვილი	ОСОБЕННОСТИ ТРУДОВОЙ МИГРАЦИИ И ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ В ГРУЗИИ	SEU and Science = სეუ და მეცნიერება / 2015. – N2(2) გვ.129-133. - რეზ. ინგლ. ენ. - გამოყენებული ლიტ. გვ.133	საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ. - თბილისი	5 გვ.
2	მერაბ მიხაილოვიჩ ვანიშვილი, კახაბერ ანზოროვიჩ ჯგენტი, ნინო მერაბოვანა ვანიშვილი	Основные направления миграционной политики в Грузии	SEU and Science = სეუ და მეცნიერება / 2015. – N2(2) გვ. 361-367. - რეზ. ინგლ. ენ. - გამოყენებული ლიტ. გვ.367	საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ. - თბილისი	7 გვ.
3	მერაბ ვანიშვილი, დათა ფარულავა	ინვესტიციების მოზიდვის ინსტრუმენტების ეფექტურობა და პრობლემები	ბიზნეს- ინჟინერინგი/ 2015. - № 3, გვ. 141-143	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. - თბილისი	3 გვ.
4	მერაბ ვანიშვილი,	საჯარო-კერძო პარტნიორობის	გორის სახელმწიფო	გორის სახელმწიფო	5 გვ.

	დავით ხაჭაპურიძე, ნინო ვანიშვილი	პოტენციური სარგებელი და რისკები	სასწავლო უნივერსიტეტის მეშვიდე საერთაშორისო კონფერენციის - „განათლება, ეკონომიკა და მდგრადი განვითარება“ – მასალების კრებული. – გორი, 2015, გვ. 234-238	სასწავლო უნივერსიტეტი. – გორი	
5	გიორგი ცაავა	<p>“საბანკო საქმიანობის მდგრადობის, სტაბილურობისა და საიმედოობის თეორიული საფუძვლები.”</p> <p>ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიკოს პაატა გუგუშვილის დაბადებიდან 110 – ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო – პრაქტიკული კონფერენცია.</p>	თბილისი, თსუ-ს გამომცემლობის სტამბა	354 – 356 გვ.	
6	გიორგი ცაავა	<p>ვენჩურული ბიზნესის განვითარება ინოვაციების დაფინანსების მნიშვნელოვანი საშუალება.</p> <p>საქართველოს ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემია.</p>	თბილისი, გამომცემლობა “უნივერსალი”	246 – 251 გვ.	
7	გიორგი ცაავა	<p>ფულის თეორიების ევოლუცია და ირვინგ ფიშერის “ფულადი მასის გაანგარიშების ფორმულაში” კორექტივის აუცილებლობის შესახებ.</p>	თბილისი, თსუ -ს გამომცემლობის სტამბა	9 – 29 გვ.	

		ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტის საერთაშორისო სამეცნიერო – პრაქტიკული ჟურნალი “ეკონომიკა და ბიზნესი”			
8	გიორგი ცაავა	ფინანსური მენეჯმენტი ბანკში: კაპიტალის, აქტივებისა და პასივების, შემოსავლიანობის, რისკების, ფინანსური მართვის თანამედროვე სისტემები და ოქროს საბანკო წესი. ახალციხე, სამცხე – ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტის უნივერსიტეტთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “ ეკონომიკისა და ბიზნესის აქტუალური პრობლემები”	ახალციხე, უნივერსიტეტის გამომცემლობა.	108 – 114 გვ.	
9	გიორგი ცაავა	სახელმწიფოს ფისკალური პოლიტიკის პრობლემების თეორიული ასპექტები. თბილისის სასწავლო უნივერსიტეტის სამეცნიერო ჟურნალი “მეცნიერება და ცხოვრება”	თბილისი, გამომცემლობა “მწიგნობარი”	38 – 42 გვ.	
10	მედეა ჭელიძე	მსოფლიოს პირველი მონეტები, ჟურნალი „ბიზნეს-ინჟინერინგი“	№2	თბილისი, სტუ	8
11	ლილი	კომპანიის მართვის ეფექტიანობის შეფასების	2015წ.	თბილისი,	

	გვენეტაძე	ზოგიერთი თეორიული და მეთოდოლოგიური ასპექტები. კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის მაცნე	№8	„უნივერსალი“	
12	ლილი გვენეტაძე	ფინანსური შუამავლობის განვითარება საქართველოში: პრობლემები და ტენდენციები, ბიზნეს ინჟინერინგი, ყოველ კვარტალური რეფერებადი და რეცენზირებადი სამეცნიერო ჟურნალი	2015წ. №3	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	
13	ვალერი მოსიაშვილი	„ეროვნული ვალუტის გაუფასურების მიზეზი და შედეგი ეკონომიკაზე“ ჟურნალი „ათინათი“	N 1.	თბილისი ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერთა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემია	5 გვ.
14	ვალერი მოსიაშვილი, ნათია ახალკაცი	საქართველოს საბანკო სექტორში მოქმედი უნაღლო ანგარიშსწორების ფორმები. ჟურნალი ბიზნეს-ინჟინერინგი	N 1	თბილისი, სტუ	6 გვ.
15	გ. ხანთაძე	კომერციული ბანკის საკრედიტო პორტფელის მონიტორინგის ძირითადი მიმართულებები	ჟურნალი “მეცნიერება და ცხოვრება” №1 (11)	ქ. თბილისი, თსაუ, გამომც. “მწიგნობარი”	6
16	გ. ხანთაძე	კომერციული ბანკების ფინანსური მდგარადობის მართვის გამოწვევები	“მეცნიერება და ცხოვრება” №2 (12)	ქ. თბილისი, თსაუ, გამომც. “მწიგნობარი”	5

17	გ. ხანთაძე დ. ულენტი	კომერციული ბანკის საქმიანობის ეფექტურობის გაზრდის თანამედროვე მიდგომები	ჟურნალი “სოციალური ეკონომიკა” №1, 2015	ქ. თბილისი, სტუ	5
18	გ. ხანთაძე	მონეტარული პოლიტიკის გადაცემის მექანიზმის ცვლილებების თავისებურებები	ჟურნალი “სოციალური ეკონომიკა” №1, 2015	ქ. თბილისი, სტუ	5
19	გ. ხანთაძე დ. ულენტი	კომერციული ბანკის მენეჯმენტის საქმიანობის სრულყოფის საკითხები	ჟურნალი “ბიზნეს- ინჟინერინგი” №1, 2015	ქ. თბილისი, სტუ	4
20	გ. ხანთაძე	კომერციული ბანკების სესხების გაცემის ვალდებულებებისა და აკრედიტივების გახსნის თავისებურებები	ჟურნალი “ბიზნეს- ინჟინერინგი” №2, 2015	ქ. თბილისი, სტუ	7
21	გ. ხანთაძე ბ. ცაავა	კომერციული ბანკების აქცეპტებისა და დებიტორული დავალიანების დაფინანსების მეთოდების თავისებურებები	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სამეცნიერო შრომების კრებული №3(497), 2015	ქ. თბილისი, სტუ	7
22	გ. ხანთაძე	საჯარო ფინანსების დაგეგმვის თავისებურებები საქართველოში	ჟურნალი “სეუ და მეცნიერება” №2 (2), 2015	ქ. თბილისი, საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი	8

ანოტაციები

1. სტატიაში, უახლეს ლიტერატურულ წყაროებზე დაყრდნობით, თანმიმდევრულად არის განხილული შრომითი მიგრაციისა და ფულადი გზავნილების თავისებურებანი საქართველოში.
2. სტატიაში, არსებული რეალიების გათვალისწინებით, განსაზღვრულია მიგრაციული პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებანი საქართველოში.
3. სტატია აღწერს პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ევოლუციას მის ისტორიულ

კონტექსტში. საერთაშორისო საინვესტიციო შეთანხმებები (IIA – სსშ) არ არის ყოველთვის ეფექტური რიგ ქვეყნებში ინვესტიციების შემოდინებისთვის. ინვესტიციების მოზიდვა უმეტეს ქვეყნებში, განსაკუთრებით კი განვითარებად ქვეყნებში არის მთავრობათა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტი ეკონომიკის განვითარებისთვის. ინვესტიციების მოზიდვის ინსტრუმენტები კი, თავის მხრივ, არ არის ხშირ შემთხვევებში საფუძვლიანად შესწავლილი. ხშირია შემთხვევები, როდესაც მიღწეულია სსშ, თუმცა ინვესტირებას რეალურად არ აქვს ადგილი პროექტის განხორციელების ეტაპზე. წარუმატებელი საინვესტიციო შეთანხმებები, როგორც წესი, არის ქვეყნის არაჯანსაღი საინვესტიციო სტრატეგიის განხორციელების შედეგი. საქართველოს მსგავსი განვითარებული ქვეყნები მნიშვნელოვან ეკონომიკურ სარგებელს იღებენ პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებიდან (FDI), თუ ეს ინვესტიციები ეფექტურად არის დაგეგმილი და განხორციელებული ქვეყნის პრიორიტეტებისა და ინვესტორის კომერციული ინტერესების გათვალისწინებით. ინვესტიციების მოზიდვის ინსტრუმენტების არაეფექტურად გამოყენებამ პროექტის განხორციელების ეტაპზე შეიძლება მნიშვნელოვანი ზიანი მიაყენოს ქვეყნის ეროვნულ ინტერესებს.

4. სტატიაში, უახლეს ლიტერატურულ წყაროებზე დაყრდნობით, თანმიმდევრულადაა განხილული საჯარო-კერძო პარტნიორობის პოტენციური სარგებელი და რისკები.
5. სტატიაში ჩამოყალიბებულია საბანკო სისტემის ოთხი ძირითადი ფუნქცია და დაზუსტებულია ცნებების : სტაბილურობა, მდგრადობა, საიმედოობა - ს გამოყენების სფეროები.
- 6.სტატიაში აღნიშნულია, რომ საქართველო ადამიანური რესურსებით მდიდარი ქვეყანაა და მას ეკონომიკური განვითარების მნიშვნელოვანი რესურსი გააჩნია, რომლის გონივრული გამოყენება სერიოზული წარმატების მიღწევის საწინდარია. ამ მხრივ, ქვეყანაში მოქმედი „საპარტნიორო ფონდი“ ეკონომიკის აუცილებელი დარგებისა და სფეროების წარმატებული დაფინანსებისა და ახალი სამუშაო ადგილების შექმნის მნიშვნელოვანი სუბიექტია და ქვეყნის ეკონომიკური აღორძინების საფუძველია.
- 7.სტატიაში გაანალიზებულია მსიფლიოში აღიარებული ფულის თეორიების ევოლუცია, განხილულია საბანკო ფულის ერას დადგომისა და საბანკო სისტემაში ფულადი რესურსების მულტიპლიცირებით ახალი უნაღდო ფულადი მასის შექმნის შესაძლებლობები, რომლის გათვალისწინებით, ირვინგ ფიშერის „მიმოქცევაში ფულის რაოდენობრივი გაანგარიშების“ ცნობილი ფორმულის სრულყოფის ავტორისეული ვარიანტია შეთავაზებული.
- 8.სტატიაში განხილულია კაპიტალის, აქტივებისა და პასივების მართვის ძირითადი მეთოდები, ჩამოყალიბებულია „ოქროს საბანკო წესის“ ძირითადი მახასიათებლები.
- 9.სტატიაში აღნიშნულია, რომ ფიზიკური პირების შემოსავლების გადასახადით დაბეგვრა საგადასახადო დატვირთვის არათანაბარი განაწილებით ხასიათდება, რაც მოსახლეობის „საგადასახადო პატიოსნების“ საფუძველს არყევს. არსებული ფისკალური პოლიტიკა მეურნე სუბიექტებს ფინანსური რესურსების ინვესტირებას და ბალანსის არა ეკონომიკური, არამედ საგადასახადო მიზნების მიხედვით აგებას აიძულებს, რაც კაპიტალდაბანდებისა და რესურსების განაწილების სტრუქტურაზე ნეგატიურად აისახება და იგი შესაბამის კორექტირებას უნდა დაექვემდებაროს.

10. პირველი ფულადი ნიშნების, ზოგადად საკრედიტო სისტემის წარმოშობისა და განვითარების თავისებურების კვლევა ეკონომიკური მეცნიერების ყურადღების ცენტრშია. აღნიშნულ საკითხებს ეძღვნება მრავალი მეცნიერული ნაშრომი, სადაც მეტნაკლები სიზუსტითაა გაშუქებული მოცემული სფეროს ცალკეული ასპექტები. ფაქტია, რომ ფულადი სისტემა ერთ-ერთ ურთულეს და საინტერესო სფეროს წარმოადგენს, რომელიც განვითარების თავისებურებებით ხასიათდება.

ამა თუ იმ ქვეყნის პოლიტიკური, ეკონომიკური და კულტურული ისტორიის საკითხების შეფასებისთვის საკმაოდ დიდი მნიშვნელობა აქვს ძველებური მონეტების მეცნიერულ შესწავლას. ერთი შეხედვით ამ ციფ. ზოგჯერ უხეშად დამუშავებულ ლითონის ნაჭრებს, მთელ რიგ მნიშვნელოვან საკითხებში გარკვეულობის შეტანა შეუძლია. ეს თუ ის ლითონის მონეტა წერილობით წყაროებთან ერთად, გარდასულ დროთა დიდმნიშვნელოვანი დოკუმენტია. მაგრამ როგორც წყაროს, მას გარკვეული თავისებურება და, შეიძლება ითქვას, უპირატესობაც ახასიათებს.

11. კომპანიის უპირველესი მიზანია, ხანგრძლივი (განუსახდვრელი) დროის განმავლობაში კომპანიის გადარჩენა და მდგარი ფუნქციონირება. კომპანია, რომელიც აღწევს თავის მიზნებს შეიძლება წარმატებულად ჩაითვალოს. წარმატების ერთ-ერთ მაჩვენებელი კომპანიის მართვის ეფექტიანობაა. მისი შეფასების თეორიული და მეთოდოლოგიური ასპექტების დამუშავება და სრულყოფა კი მუდმივ აქტუალობას ინარჩუნებს. ნაშრომში, კომპანიის მართვის ეფექტიანობის შეფასების მიზნით, დაკვირვების ობიექტად შერჩეული იქნა ალკოჰოლური კომპანიები: სააქციო საზოგადოება (სს) „თელიანი ველი“ და სს „სარაჯიშვილი“. კვლევის პროცესში გამოვიყენეთ ფინანსური ანალიზის პროცენტული და კოეფიციენტური მეთოდები, რომელიც კომპანიის საქმიანობის ძირითადი ტენდენციების განსაზღვრისა და დროის სხვადასხვა პერიოდში მართვის შედეგების სწრაფი შეფასების საშუალებას იძლევა. კომპანიების მართვის ეფექტიანობის შესაფასებლად გამოყენებული იქნა ლიკვიდურობის, მომგებიანობისა და ნასესხები საშუალებების გამოყენების ფარდობითი კოეფიციენტები. კვლევის შედეგებმა გვიჩვენა ის, რომ არსებობს პრობლემები, რომელიც კომპანიის ეფექტიანად მართვას აფერხებს, რაც მის შედეგობრივ მაჩვენებლებში აისახა. ეს ადეკვატური ღონისძიებების გატარებას საჭიროებს. კომპანიის მართვის ეფექტიანობის ასამაღლებლად მიზნობრივად უნდა იქნეს გამოყენებული ფინანსური ანალიზის მეთოდები და ფინანსური აღივსის ხელოვნება.

12. ფინანსური შუამავლობა, ეკონომიკური სუბიექტების არაპირდაპირი დაფინანსება და საფინანსო ბიზნესის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ეკონომიკურ საქმიანობას წარმოადგენს. საქართველოში ფინანსური შუამავლობის განვითარება საფინანსო საშუამავლო სექტორის განვითარებას მოითხოვს. ეს სექტორი საფინანსო საშუამავლო ინსტიტუტებისაგან შედგება. ნაშრომში: შესწავლილი და გაანალიზებულია - კომერციული ბანკების, საკრედიტო კავშირების, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების, სადაზღვევო კომპანიებისა და საპენსიო ფონდების შედეგობრივი მაჩვენებლები, მათი ადგილი და როლი ფინანსურ შუამავლობაში. ანალიზის შედეგად გამოვლინდა საფინანსო საშუამავლო სექტორში არსებული ზოგიერთი ტენდენციები, პრობლემები და გაკეთებულია დასკვნები.

13. საქართველოში არსებობს მრავალი საკითხი, რომელიც საზოგადოების ყურადღების ცენტრშია, განსაკუთრებით თუ განვიხილავთ ბოლო 2-წლიან პერიოდს ადგილი შესამჩნევია თემა „ლარის გაუფასურებაზე“. რომელიც ხშირად გვეხმის, როგორც სატელევიზიო გადაცემებიდან აგრეთვე ჟურნალ-გაზეთებიდან და თითოეული ადამიანის სასაუბრო თემაც

სწორედ ესაა. სწორედ ამიტომ განვიხილავ აღნიშნულ საკითხს.

საქართველოს ეროვნული ვალუტის კურსი მნიშვნელოვნად გაუფასურდა. გაუფასურება განსაკუთრებით მაღალი ტემპით 2014 წლის 20 ნოემბრიდან დაიწყო და 6 დეკემბერს 1.95 ლარს მიაღწია, თუმცა კომერციულ ბანკებსა და ვალუტის გადასაცემელ პუნქტებში 1 აშშ დოლარის კურსი 2,40 ლარს შეადგენს, ლარის კურსი მნიშვნელოვნად გაუფასურდა ევროს მიმართაც, ერთი ევროს ფასი 2.71 ლარამდე გაიზარდა. მსგავსი ტენდენცია იყო სხვა ქვეყნების ვალუტების მიმართაც, გარდა რუბლისა.

საქართველოს განვითარებისათვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია ეკონომიკური სტაბილურობის მიღწევა. სწორედ ამიტომ საჭიროა დაბალანსებული ნაბიჯების გადადგმა, რათა საქართველომ არ გადაუხვიოს განვითარების გზიდან.

14. დღევანდელ დღეს საბანკო სექტორი შეიძლება ითქვას, რომ ერთ-ერთი მზარდი და ძლიერი სექტორია საქართველოს ეკონომიკაში. ქართული ბანკების მსოფლიო საბანკო სისტემაში ინტეგრაციისთვის მნიშვნელოვანია ისეთი თანამედროვე საბანკო მომსახურების დანერგვა, როგორცაა უნაღლო ანგარიშსწორება. წინამდებარე სტატიაში გავაკეთეთ საქართველო საბანკო სექტორში მოქმედი უნაღლო ანგარიშსწორების ფორმების ანალიზი და შედარებითი დახასიათება, გადმოვეცით მათი უპირატესობების და ნაკლოვანების შესახებ მოკლე მიმოხილვა. აღნიშნული უნაღლო ანგარიშსწორების წესები შემუშავებულია საქართველოს საბანკო კანონმდებლობის და სხვა საკანონმდებლო აქტების შესაბამისად, რომელიც საქართველოს ტერიტორიაზე, კანონმდებლობით გათვალისწინებულ ფორმებში, განსაზღვრავს ანგარიშსწორების ორგანიზებისადმი საერთო მიდგომას, აწესრიგებს უნაღლო ანგარიშსწორებას, ერთიან საბუთბრუნვას, საგადახდო საბუთების გამოყენებას, მათი შევსების, გაფორმების წესებს, ფორმატებს, არქივების წარმოებას, ადგენს საბანკო ანგარიშებით ოპერაციების წარმოების წესებს. მთლიანობაში განხილული გვაქვს უნაღლო ანგარიშსწორების შემდეგი სახეები: საგადახდო დავალება; საინკასო დავალება; დოკუმენტალური აკრედიტივი; დოკუმენტალური ინკასო; საბანკო პლასტიკური ბარათი; საანგარიშსწორებო ჩეკი.

15. საკრედიტო პორტფელის და საკრედიტო ფუნქციის მიმოხილვა და შეფასება ბანკის შიგნით წარმოადგენენ ყველაზე მნიშვნელოვან ფაქტორებს, რომლებიც განხილულ უნდა იქნას ბანკის აქტივების ხარისხის და ფინანსური მდგომარეობის საერთო შეფასებისას. ბანკში წარმოშობილი საკრედიტო რისკის უდიდესი ნაწილი დაკავშირებულია საკრედიტო პორტფელთან. მცირე გამონაკლისების გარდა, სუსტი მართვის ან სხვა პირობების შედეგად, საკრედიტო პორტფელში არსებული პრობლემები განაპირობებენ ბანკების წარუმატებლობას.

საკრედიტო პორტფელის შეფასება უფრო ფართო ამოცანაა ვიდრე ცალკეული სესხების მიმოხილვა. მთლიანი სასესხო ანგარიშების გონივრულ მართვას და ადმინისტრირებას, სესხის გაცემის და ამოღების პოლიტიკების ჩათვლით, უპირველესი მნიშვნელობა ენიჭება ბანკის დამაკმაყოფილებელი ფუნქციონირების უზრუნველყოფისათვის.

16. სტატიაში განხილულია ბანკი, როგორც აქტივებისა და პასივების პორტფელი, ოპტიმალურ შემთხვევაში, დაბალანსებული ფულადი რესურსების ცალკეული აქტიური და პასიური ჯგუფის მოცულობების, ვადებისა და ღირებულების მიხედვით.

საბანკო პორტფელის რისკი თავისთავაში მოიცავს:

პორტფელურ (საბალანსო) რისკს; პროცენტულ რისკს; ლიკვიდობის დაუბალანსებლობის ან რესურსების სტრუქტურის ვადებისა და მოცულობების მიხედვით შეუსაბამობის რისკს ან ბანკის ლიკვიდობის დაბალანსებულობის, ანუ საბანკო პორტფელის რისკის გამოვლენის სხვადასხვა

მხარის რისკს; მიმდინარე ლიკვიდობის რისკს.

17. სტატიაში მიმოხილულია საბანკო საქმიანობის ეფექტურობის ზრდის სხვადასხვა შესაძლებლობები და მათი განხორციელების მეთოდები. ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს მთავარი მიზანია ბანკის პრეზიდენტისთვის/გენერალური დირექტორისთვის ბანკის მართვის შესახებ მკაფიო ამოცანების და პოლიტიკის მიწოდება, მათ შორის საინფორმაციო ტექნოლოგიების დანერგვა-განვითარების კუთხით. ამასთან, სამეთვალყურეო საბჭომ უნდა უზრუნველყოს მათი შესაბამისობა ზოგად ამოცანებთან და პოლიტიკასთან. აღნიშნული ხშირად მიიღწევა ბანკის საქმიანობის ძირითადი სფეროების შესახებ პოლიტიკის ფორმირების, სტრატეგიული გეგმის და ბიუჯეტის გამოყენებით. სტრატეგიულ გეგმაში განხილულ უნდა იქნეს გრძელვადიანი და, ზოგ შემთხვევაში, მოკლევადიანი მიზნები და ამოცანები, ასევე ის, თუ როგორ შეფასდება დასახული მიზნებისა და ამოცანების შესრულების ხარისხი.

18. საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკა ეყრდნობა ინფლაციის თარგეთირების რეჟიმს, რომლის მთავარ ინსტრუმენტს რეფინანსირების, ანუ იგივემონეტარული პოლიტიკის მოკლევადიანი (ერთკვირიანი) საპროცენტო განაკვეთი წარმოადგენს. აღნიშნული განაკვეთის ცვლილება გავლენას ახდენს საბაზრო საპროცენტო განაკვეთებზე, რაც აისახება კერძო პირებისა თუ ფირმების ქცევაზე ფულადი სახსრების დახარჯვისა თუ დაზოგვის შესახებ. საბოლოოდ კი გავლენას ახდენს ერთობლივ მოთხოვნასა და ინფლაციაზე. იმ არხების ერთობლიობას, რომელთა საშუალებით მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთის ცვლილება აისახება ინფლაციაზე, „მონეტარული პოლიტიკის გადაცემის მექანიზმის” სახელითაა ცნობილი.

19. სტატიაში მიმოხილულია საბანკო მენეჯმენტის საქმიანობის ეფექტურობის ზრდის სხვადასხვა შესაძლებლობები და მათი განხორციელების მეთოდები. ბანკის მენეჯმენტის შეფასება იწყება სამეთვალყურეო საბჭოს შეფასებით, რომელიც პასუხისმგებელია ადეკვატური ხელმძღვანელობის უზრუნველყოფაზე ბანკის აქციონერების წინაშე, მათი ინტერესების დაცვის მიზნით. ბანკის სამეთვალყურეო საბჭო უნდა იყოს დამოუკიდებელი ბანკის საქმიანობის მართვის პროცესში, რადგან სამეთვალყურეო საბჭო პასუხისმგებელია მენეჯმენტის სათანადოდ ფუნქციონირებაზე. ამიტომ, მან მხოლოდ მარტივად კი არ უნდა დაამტკიცოს მენეჯმენტის რეკომენდაციები, არამედ ყურადღებით უნდა განიხილოს ისინი.

20. გარესაბალანსო ოპერაციები წარმოადგენს საბანკო საქმიანობის ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან სფეროს. მიუხედავად იმისა, რომ ეს საქმიანობა შეიძლება არ აისახოს საბალანსო უწყისში, იგი მაინც ყურადღებით უნდა იქნეს შესწავლილი. ასეთ ოპერაციათა შედეგად, ბანკი შეიძლება პირობითი ვალდებულებების წინაშე დადგეს. პირობითი ვალდებულება, რომელიც დამოკიდებულია მეორე მხარის ქმედებებზე, ან მომავალ მოვლენებზე. ტიპურ გარესაბალანსო ანგარიშებს, რომლებიც სესხების შემოწმებისას მოწმდება, წარმოადგენენ ვალდებულებანი სესხების გაცემაზე და სარეზერვო აკრედიტივები მომავალი კრედიტების გაცემასთან დაკავშირებული ძირითადი რისკი იმაში მდგომარეობს, რომ შეიძლება შეიცვალოს მსესხებლის მდგომარეობა ვალდებულების გაცემასა და უშუალო დაფინანსებას შორის. ამასთან, ვალდებულებებმა შეიძლება ლიკვიდობისა და საპროცენტო განაკვეთის რისკიც გამოიწვიოს.

21. სტატიაში მიმოხილულია კომერციული საწარმოებისთვის საბრუნავი კაპიტალის სახით გაცემული მოკლევადიანი კრედიტები, ძირითადად, გამოიყენება ვაჭრობიდან გამომდინარე სასაქონლო მარაგებისა და დებიტორული დავალიანების დასაფინანსებლად.

საშუალოვადიანი (ერთიდან ხუთ წლამდე) სესხები, ძირითადად, წარმოადგენს კაპიტალური საქონლის დაფინანსების, საქონლის გადაზიდვებისა და სხვადასხვა სპეციალური მიზნით გაცემულ კრედიტებს. გრძელვადიანი სესხები, რომლებიც ხუთ წელს აღემატება, ძირითადად, გამოიყენება ტრანსნაციონალური კორპორაციების, უცხო ქვეყნების მთავრობებისა და სახელმწიფო საწარმოების დიდი პროექტების დასაფინანსებლად.

სტატიაში მოცემულია უცხოური დებიტორული დავალიანებების დაფინანსების ყველაზე მარტივი მეთოდი - ღია ანგარიში. ამგვარი მეთოდით ვაჭრობისას მყიდველი და გამყიდველი თანხმდებიან, რომ ანგარიშსწორება მოხდება კონკრეტულ დღეს, ყოველგვარი გადასაყვანი ფულად-საკრედიტო დოკუმენტის გარეშე.

22. ფინანსური დაგეგმვის სპეციფიკა იმაში გამოიხატება, რომ იგი ხორციელდება მხოლოდ და მხოლოდ ფულად ფორმაში და ღირებულების ფულადი ფორმის მოძრაობაზე კონტროლის დაწესების საშუალებას იძლევა, რომელიც არ ემთხვევა ღირებულების განაწილებას ნატურაში. ფინანსური დაგეგმვის უშუალო ობიექტია შემოსავლების და დაგროვების შექმნა და განაწილება, ფულადი სახსრების ცენტრალიზებული და დეცენტრალიზებული ფონდების ფორმირება და გამოყენება.

ფინანსური დაგეგმვის მთავარ ობიექტად ფინანსური რესურსები გამოდის, რომლის წყაროებია ერთობლივი ეროვნული პროდუქტი და ეროვნული შემოსავალი, უპირატესად კი, ეროვნულ ეკონომიკაში ფულადი დაგროვება, საამორტიზაციო ანარიცხები, საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობიდან შემოსულობანი და მოსახლეობის შემოსავლები.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ვალერი მოსიაშვილი	„ნუმიზმატიკის „სპილენძის ხანა“ საქართველოში“	საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ თბილისი 2015
2	ლილი გვენეტაძე	ფინანსური შუამავლობის განვითარება საქართველოში: პრობლემები და ტენდენციები	საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ თბილისი 2015
3	გ. ხანთაძე დ. ჟღენტი	კომერციული ბანკის რისკ- მენეჯმენტის სისტემის თანამედროვე მიდგომები	ქ. თბილისი, სტუ, მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია - IEC-2015

			„ერონული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს, ხვალ“
4	გ. ხანთაძე ლ. მურჯიკნელი	ფისკალური რისკები და გამოწვევები თანამედროვე ეტაპზე	ქ. თბილისი, ივ. ჯავახიშვილის სახ. თსუ, აკ. პ. გუგუშვილის დაბადებდან 110-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია
5	გ. ხანთაძე დ. ულენტი	კომერციული ბანკის ლიკვიდობის მართვის მიმართულებები	ქ. თბილისი, ივ. ჯავახიშვილის სახ. თსუ, აკ. პ. გუგუშვილის დაბადებდან 110-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია
6	გ. ხანთაძე ა. ცერცვაძე	აღრიცხვა-ანგარიშგების ძირითადი ასპექტები სადაზღვევო კომპანიაში	გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი, მერვე საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „განათლება XXI საუკუნეში“

მოსხენებათა ანოტაციები

1. საქართველოს ისტორიის „ოქროს ხანას“ ქართული ნუმისმატიკის მეკეთრად გამოხატული „სპილენძის ხანა“ ემთხვევა. დავით IV აღმაშენებლის ვაჟის, დემეტრე I-ის (1125-1156 წ.წ.) გამეფებიდან ერთი საუკუნის მანძილზე საქართველოში და მის მეზობელ ქვეყნებში ვერცხლის ფული არ მოჭრილა. ე. წ. „ვერცხლის კრიზისი“ მოედო მესოპოტამიას, სირიას, ირანსა და ცენტრალურ აზიას. ყველა ამ ქვეყანაში მიმოქცევიდან ამოიღეს ვერცხლის ფული და მისი ადგილი სპილენძის ფულმა დაიკავა.

„ვერცხლის კრიზისის“ პერიოდში მეკეთრად შეიცვალა მონეტის გარეგნული სახეც, მაგრამ „უწესოდ მოჭრილი“ სხვადასხვა ფორმისა და წონის ფულის ნიშნების პარალელურად საქართველოში ჩვეულებრივი მონეტაც იჭრებოდა. რადგანაც სპილენძის ფული საკრედიტო მონეტა იყო და „იძულებითი კურსით“ მიმოქცეოდა, ხელისუფლება ბრუნვაში არსებულ ფულად მასას მონეტებზე დამდის დასმით დროდადრო ანახლებდა. ცნობილია დამდის 11 სახეობა.

2. ფინანსური შუამავლობა, ეკონომიკური სუბიექტების არაპირდაპირი დაფინანსება და საფინანსო ბიზნესის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ეკონომიკურ საქმიანობას წარმოადგენს. საქართველოში ფინანსური შუამავლობის განვითარება საფინანსო საშუამავლო სექტორის განვითარებას მოითხოვს. ეს სექტორი საფინანსო საშუამავლო ინსტიტუტებისაგან შედგება. ნაშრომში: შესწავლილი და გაანალიზებულია - კომერციული ბანკების, საკრედიტო კავშირების, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების, სადაზღვევო კომპანიებისა და საპენსიო ფონდების შედეგობრივი მაჩვენებლები, მათი ადგილი და როლი ფინანსური შუამავლობაში. ანალიზის შედეგად გამოვლინდა საფინანსო საშუამავლო სექტორში არსებული ზოგიერთი

ტენდენციები, პრობლემები და გაკეთებულია დასკვნები.

3. რისკ-მენეჯმენტის ინტეგრირებული სისტემა წარმოადგენს სტრატეგიული ფინანსური მართვის ქვესისტემას, რომელიც უზრუნველყოფს სტრატეგიული შესაბამისობის უწყვეტ განსაზღვრას და თანმიმდევრულ მხარდაჭერას ბანკის საქმიანობის რისკებს, ლიკვიდურობასა და ეფექტურობას შორის, ასევე, რისკებსა და მათ დასაფარად გამოყოფილ რისკ-კაპიტალის შესაბამის მოცულობას შორის.

მართვის სისტემის შექმნისათვის შეიძლება განისაზღვროს რისკ-მენეჯმენტის ორგანიზაციულ-ფუნქციონალური ელემენტები. მათ საფუძველს წარმოადგენს უნივერსალური ფინანსური სტრუქტურა. ამ სტრუქტურის სუბიექტები რისკ-მენეჯმენტის პროცესებში ურთიერთქმედებენ დამტკიცებულ რეგლამენტებთან შესაბამისობაში და ამ დროს იყენებენ რისკების შეფასების უნივერსალურ და ინტეგრირებულ მეთოდებს.

4. იმის გამო, რომ ქვეყანაში მიმდინარე საბაზრო გარდაქმნების მთავარი ეკონომიკური მექანიზმი საჯარო ფინანსებია, დიდი მნიშვნელობა ენიჭება სახელმწიფო ფინანსური რესურსების ფორმირებას, განაწილებასა და გამოყენებას. უფრო მეტიც, ფინანსური რესურსები, წარმოადგენს რა ეროვნული მეურნეობის საფინანსო შედეგს, ერთდროულად მისი განვითარების წყაროც არის.

საბიუჯეტო დეფიციტის დაძლევისათვის მთავარ მიმართულებად უნდა ჩაითვალოს სახელმწიფო ფინანსური რესურსების მუდმივი ზრდა, რაც უნდა განხორციელდეს ეკონომიკის გაჯანსაღების, წარმოების გაფართოებისა და ეფექტიანობის ამაღლების საფუძველზე.

5. ლიკვიდობის პოზიციის მართვისთვის ბანკებმა უნდა განახორციელონ ფულის მიმოქცევის პროგნოზირება. მოსალოდნელი შემოდინება და გადინება შეიძლება აუცილებელი არ არის ყოველდღიურად ან ყოველკვირეულად იყოს ერთმანეთთან შეთანხმებული. ბანკები ახდენენ პროგნოზირებას და დასაშვებად თვლიან მათ ხელთ არსებული ფულადი სახსრების და მოკლევადიანი ნასესხები სახსრების მცირე ზრდას ან შემცირებას, როცა მათ აქვთ ფულადი სახსრების წმინდა შემოდინება. როცა ხდება წმინდა გადინება, მაშინ ბანკები უშვებენ ფულის ნაშთების შემცირებას და შეიძლება დროებით გაზარდონ ნასესხები სახსრები. ერთი თვიდან მეორემდე ბანკებმა ისე უნდა დაგეგმონ ფულის შემოდინება და გადინება, რომ მათი მთლიანი ფულის ნაშთები და მოკლევადიანი ნასესხები სახსრები შედარებით უცვლელი დარჩეს.

6. დაგეგმვა არის მომავალში საწარმოს განვითარების პროგნოზის შედგენა, რომელიც ემყარება წინა სამი ფორმის მიერ წარმოდგენილი შიდასაფირმო აღრიცხვის ინფორმაციის გამოყენებას. სამეურნეო საქმიანობის საერთო გეგმის ფარგლებში სადაზღვევო კომპანია შეადგენს საფინანსო, სარეკლამო საქმიანობის ჩატარებისა და რეალიზაციის გეგმებს. სიტყვა „კონტროლინგი“ არის თარგმანი ინგლისურიდან „to control“ (კონტროლირება) და თვლიან, რომ სწორედ ამაში მდგომარეობს ამ ცნების არსი. თუმცა ფაქტიურად კონტროლინგი ნიშნავს არა კონტროლს, არამედ მართვას, დაგეგმვასა და მონიტორინგს. კონტროლინგი ორიენტირებულია არა წარსულზე, როგორც მაგალითად საბუღალტრო აღრიცხვა, არამედ მომავალზე. მისი ამოცანა მდგომარეობს კომპანიის საქმიანობის უზრუნველყოფაში გრძელვადიან პერსპექტივაზე გათვლით.

საინჟინრო ეკონომიკის დეპარტამენტი

- * სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – ა.სიჭინავა
- * სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

რევაზ შენგელია
 პაატა კოლუაშვილი
 გურამ ჯოლია
 ალექსანდრე სიჭინავა
 დავით იაკობიძე
 ტარიელ კიკვაძე
 ვალერი ქირია
 შოთა ვეშაპიძე
 აკაკი გვარუციძე
 გუგუბლი ყურაშვილი
 ელენე მენაბდე-ჯოხაძე
 ნაზი ჭიკაიძე
 დემნა კვარაცხელია
 დალი სეხნიაშვილი
 ირინე მამალაძე
 ლია კვარაცხელია
 მარინა ბაღათურიან
 ნატო გეგენავა
 თამარ აბუაშვილი

II. 1. პუბლიკაციები

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	კ. ყიზილაშვილი	თუშეთი და ტურიზმი	თბ; გამ. "გეორგიკა" 2015წ.	100
ანოტაციები				

მონოგრაფიაში განხილულია ტურიზმის ეკონომიკური ეფექტიანობა და მისი ამაღლების ძირითადი საკითხები თუშეთში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ვეშაპიძე შ.	ეკონომიკის საფუძვლები. სახელმძღვანელო, სამეცნიერო რედაქტორი, აკადემიკოსი ა. სილაგაძე	ელექტრონული სახელმძღვანელო, თბილისი, 2015. Nplg.gov.ge ციფრული ბიბლიოთეკა „ივერიელი“	345

„ეკონომიკის საფუძვლები“ სალექციო კურსის მიზანია საზოგადოების ეკონომიკური ცხოვრების საფუძვლების ღრმად შესწავლისთვის, სინამდვილის ობიექტური, მიუკერძოებელი ანალიზისთვის საჭირო მეთოდოლოგიური საფუძვლების შემეცნება; ფუნდამენტის ჩაყრა მრავალი (მიკროეკონომიკის, მაკროეკონომიკის, ეკონომიკის პრინციპების, მენეჯმენტის, მარკეტინგის და სხვა მრავალი) ეკონომიკური დისციპლინების შესწავლისთვის, რომლებიც იყენებენ საზოგადოებაში მიმდინარე პროცესების ეკონომიკური მხარის ზოგადი ცნებების, კანონზომიერებების, მათი ურთიერთკავშირისა და მახვენებელთა სისტემას; ეკონომიკური სისტემების ტიპებისა და მოდელების, საბაზრო მექანიზმის ძირითადი ელემენტების შესწავლა; მიწოდებისა და მოთხოვნის საბაზრო ძალების, ელასტიკურობის, შემოსავლების, ხარჯების, მოგების, სამეწარმეო საქმიანობის მოწყობის საფუძვლების, საწარმოს ფინანსების, კონკურენციისა და მონოპოლიის არსის, სახელმწიფოსა და მთავრობის როლის, ფულისა და საფინანსო ინსტიტუტების, ეკონომიკის როგორც მთლიანობის ზოგადი საფუძვლების შემეცნება.

2	ვეშაპიძე შ.	ლოგისტიკა, ლექციების კურსი	ელექტრონული სახელმძღვანელო, თბილისი, 2015.	216
---	-------------	----------------------------	--	-----

ლოგისტიკის სახელმძღვანელოში განხილულია ლოგისტიკის თეორიული და მეთოდოლოგიური საფუძვლები, კერძოდ, გადმოცემულია ლოგისტიკის არსი, ამოცანები, ლოგისტიკური ჯაჭვი, მატერიალური ნაკადები და ოპერაციები, ლოგისტიკის კონცეფცია და ფუნქციები, სერვისი და მომსახურების დონის მაჩვენებლები ლოგისტიკურ სისტემაში, შესყიდვების ლოგისტიკა, საწყობი ლოგისტიკურ სისტემაში, სატრანსპორტო, ინტერმოდალური და მულტიმოდალური გადაზიდვების, განაწილების, მარაგების ლოგისტიკა, შუამავლები ლოგისტიკაში, აუტოსორსინგი, ინფორმაციული ლოგისტიკა, ლოგისტიკური ადმინისტრირება.

3	ნაზი ჭიკაიძე მერაბ ვანიშვილი	სოციალური ეკონომიკა	თბილისი,საზოგადოე ბა„ცოდნა”	426
---	---------------------------------	------------------------	--------------------------------	-----

საქართველოს ეკონომიკაში, მის სოციალურ-ეკონომიკურ პოლიტიკაში მიმდინარე ცვლილებებმა ადეკვატური ასახვა უნდა ჰპოვოს საბაზრო ეკონომიკის თეორიასა და მეთოდოლოგიაში. ქედან გამომდინარე, „სოციალური ეკონომიკის” კურსის ძირითადი ამოცანაა საბაზრო ეკონომიკის ყველაზე განვითარებული ფორმის შესწავლა, რომელშიც მეურნეობრიობის საბაზრო თავისუფლება შერწყმულია სოციალური გამოთანაბრების,სოციალური პროგრესის პრინციპებთან. სოციალური საბაზრო ეკონომიკის ფორმირების მიზანი დაიყვანება იმაზე, რომ კონკურენტული მეურნეობის საფუძველზე თავისუფლება და ინიციატივა გაერთიანდეს მეურნეობრიობის საბაზრო მეთოდებით უზრუნველყოფილ სოციალურ პროგრესთან.ამასთან დაკავშირებით, „სოციალური ეკონომიკის” კურსის შესწავლის საგანია არა მხოლოდ ბაზარი თავისთავად, არამედ ასევე ის სახელმწიფოებრივი და საზოგადოებრივი ინსტიტუტებიც,რომლებიც ანხორციელებენ მის კოორდინირებას სოციალურ მიზნებთან.

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
4	ჯოლია გურამ	კრეატიული ეკონომიკა და განვითარება	თბილისი, ევროპული სასწავლო უნივერსიტეტი, 2015	288

პოსტინდუსტრიული საზოგადოების განვითარების მრავალ თეორიათა შორის კრეატიული ეკონომიკისა და განვითარების კონცეფცია ერთ-ერთი პირველთაგანია, როგორც მეცნიერული კვლევისა და პრაქტიკული საქმიანობის ახალი ნიშან-თვისებების მატარებელი.

სასწავლო კურსის სტრუქტურა მრავალფეროვანია და თანა-მიმდევრულად ასახავს შესასწავლი მასალის რიგითობას. მკითხველი თავდაპირველად გაეცნობა კრეატიული ეკონომიკისა და განვითარების თეორიულ-მეთოდოლოგიურ ასპექტებს, შემდეგ ყურადღებას გადაიტანს განათლებასა და ცოდნაზე, როგორც კრეატიული განვითარების საფუძველზე, მომდევნო ნაწილში გაერკვევა ქალაქის, როგორც კრეატიული განვითარების მთავარ მამოძრავებელ ძალაში, შემდეგ კი, – ახალი იდეების წარმოშობისა და განვითარების მეთოდებში, ხოლო დასკვნითი ნაწილის თემა-ტიკის კრიტიკული გააზრდებით გააცნობიერებს მოსალოდნელ გლობალურ პრობლემებსა და სირთულეებს.

ნაშრომი განკუთვნილია მათთვის, ვინც ცდილობს გაერკვეს საზოგადოების კრეატიული განვითარების რთულ საკითხებში და დაინტერესებულია მათ პრაქტიკულ რეალიზაციაში.

5	ტარიელ კიკვაძე,	ეკონომიკურ- მათემატიკური მოდელირების	თბილისი, სტუ, (ელექტრონული ვერსია), სტუ-ს	201
---	-----------------	--	---	-----

	დავით გეგია	მეთოდები	ცენტრალური ბიბლიოთეკის კატეგორი – CD-2674	
<p>სახელმძღვანელოში გაანალიზებულია ეკონომიკური პროცესებისა და მოვლენების მოდელირებასთან დაკავშირებულ საკითხთა ფართო წრე. კერძოდ, მოყვანილია ეკონომიკურ-მათემატიკური მეთოდების კლასიფიკაცია, განხილულია მათემატიკური პროგრამირების მეთოდების გამოყენების შესაძლებლობები ეკონომიკური ამოცანების გადასაწყვეტად, მრავალკრიტერიუმიანი ოპტიმიზაციის ამოცანები, დინამიკის ეკონომიკური მწკრივები, დარგთაშორისი ბალანსის ეკონომიკურ-მათემატიკური მოდელი და სხვ.</p> <p>სახელმძღვანელოს დანართში დეტალურად არის აღწერილი თემატური ლაბორატორიული სამუშაოები კომპიუტერული პროგრამული ინდტრუმენტების გამოყენებით.</p> <p>სახელმძღვანელო განკუთვნილია ბაკალავრის საფეხურის სტუდენტთათვის ეკონომიკის სპეციალობაში.</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბმპრდების რაოდენობა
1	ჯოლია გურამ, გუგუშვილი ლაშა	მენეჯმენტის ინსტრუმენტების გამოყენების აუტოსორსინგის შეფასება	ჟურ. “სოციალური ეკონომიკა”, 2015, №1	თბილისი	6
<p>1. შეფასებულია თანამედროვე აუტოსორსინგის მეთოდოლოგიის გამოყენების პროგრესული პროცესი და მიჩნეულია ბიზნესპრაქტიკაში მისი აქტიური დამკვიდრება.</p> <p>განსაზღვრულია აუტოსორსინგის გამოყენების მიზეზები, რომლის ძირითადი და მთავარი მამოძრავებელი ძალაა კონკურენცია. რაიმე ფუნქციის აუტოსორსერზე გადაცემის შემთხვევაში მრავალი კითხვა წარმოიშობა.</p> <p>პარეტოს ცნობილი პრინციპის (20/80) გათვალისწინებით, ყოველი კომპანია დილემის წინაშე დგება: არაპერსპექტიული მიმართულების მოშორება, ხოლო აუცილებელი, მაგრამ არაპროფილური ბიზნესპროცესების აუტოსორსერზე გადაცემა. ამ პროცესში ვერნონის</p>					

ცნობილი სასიცოცხლო ციკლის თეორიის ის პოსტულატი ერთგვარაა, თუ განვითარების რომელ სტადიაზე იმყოფება კომპანია. მნიშვნელოვანია კომპანიის განვითარების დამატებითი შესაძლებლობების ძიებაც (პრევენციული ზემოქმედება).

ბიზნესპროცესის აუტოსორსერზე გადაცემა განიხილება როგორც მრავალეტაპიანი კომპლექსური პროცესი, რომელშიც მნიშვნელოვანია აუტოსორსერზე გადასაცემა ფუნქციის ანალიზის ალგორითმი. ეს უკანსაკნელი რისკ-მენეჯმენტის პოზიციიდან ფასდება. თუმცა, აუტოსორსინგი, როგორც რისკების მართვის პროგრესული მეთოდი, საშუალებას იძლევა კომპანიისათვის მოსალოდნელი რისკები მინიმუმამდე შემცირდეს.

გამოყენებულია აუტოსორსინგის დანერგვის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების სამსაფეხურიანი ალგორითმი:

პირველი საფეხური: განთესვის კრიტერიუმები, რომელსაც 6 ქვეკრიტერიუმი აქვს; მეორე საფეხური: შეფასების ხარისხობრივი კრიტერიუმები, რომელიც თავის მხრივ მოიცავს კონტროლს, მომსახურების ფასსა და ხარისხს, პრობლემებზე რეაგირების ოპერატიულობას; მესამე საფეხური ყურადღებას ამახვილებს შეფასების რაოდენობრივ კრიტერიუმებზე, რომელიც აერთიანებს ღირებულებით (საჭიროა ფუნქციის თვითღირებულებისა და აუტოსორსინგული კომპანიის მომსახურების ღირებულებითი შედარება) და რისკის შემადგენლობას (ღირებულებითი გამოსახულებას), როცა საჭიროა ორი ვარიანტის (ფუნქციის შესრულება საკუთარი ძალებით და ფუნქციის აუტოსორსინგზე გადაცემა) შედარება.

შემოთავაზებული მეთოდიკა აპრობირებულია სხვადასხვა პროფილის ორგანიზაციებისათვის მათი მოღვაწეობის სფეროსა და საკუთრების ფორმის მიუხედავად.

აუტოსორსინგზე რაიმე ბიზნესპროცესის გადაცემის მიზანშეწონილობის შეფასება საკმაოდ შრომატევადი სამუშაოა. თუმცა, მის გარეშე აუტოსორსინგის გამოყენება შესაძლოა არაეფექტური აღმოჩნდეს.

2	ჯოლია გურამ	ორიენტაცია ეკოპოლისური ურბსოციუმისაკენ	ჟურ. "ეკონომიკა", 2015, №3-4	თბილისი	34
---	-------------	--	------------------------------	---------	----

ქალაქად აღამიანთა ცხოვრება და მასთან დაკავშირებული მრავალი სოციალურ-ეკონომიკური და ეკოლოგიური პრობლემა საზოგადოების ყურადღების ცენტრში ყოველთვის იყო. ვითარება მსოფლიოში განსაკუთრებით მას შემდეგ გამწვავდა, როცა მოსახლეობის უმეტესობა საცხოვრებლად ქალაქად გადავიდა და ამ პროცესის დაჩქარების ტემპმა მეტად საყურადღებო ნიშნულს მიაღწია. თანდათან ჩამოყალიბდა პარადოქსული ვითარება: მეგაპოლისი – აღამიანთა განსახლების ყველაზე უსაფრთხო ადგილი, რომელმაც დედაბუნება განადგურებისაგან გადაარჩინა, თვით გახდა, ერთი მხრივ, ბუნების აშკარა მტერი, რომელმაც გაანადგურა საუკუნეთა განმავლობაში დაგროვილი კულტურული ფასეულობები, ხოლო მეორე მხრივ, ცხოვრების ყველაზე მიმზიდველი ადგილი, სადაც დღენიდაღ იბადება კულტურისა და ხელოვნების ახალ-ახალი შედეგები, რეალიზდება აღამიანთა

შემოქმედებითი ოცნებები და პროგრესული იდეები.

ქალაქად მოსახლეობის მასობრივად ცხოვრებამ, ბუნებისადმი ადამიანთა დაუდევრობამ და მომხმარებლურმა დამოკიდებულებამ ეკოლოგიური მდგომარეობა ძალზე გაართულა და მეტად საგანგაშო ვითარება შეიქმნა. დღის წესრიგში მთელი სიმწვავეით დადგა ეკოპოლისური განაშენიანების პროგრესული იდეა. შემუშავდა ქალაქგანაშენიანების მრავალი საყურადღებო პროექტი (მაგ., “გაერო-ჰაბიტატი”), განისაზღვრა გლობალური ეკოლოგიური პრობლემების დაძლევის გზები (მაგ., გაეროს მდგრადი განვითარების კონცეფცია), შეფასდა ქალაქების უზრუნველყოფის რესურსული პოტენციალი, რეგიონულმა გაერთიანებებმა განვითარების გრძელვადიან სტრატეგიაში გაამკაცრეს ეკოლოგიური მოთხოვნები და სხვა მრავალი.

მიუხედავად ამისა, მსოფლიოში ქალაქების ზრდა-განვითარების ზრდის ტემპები და არსებული ვითარება მეტად საგანგაშოა და საყოველთაო ყურადღების გამახვილებას გადაუდებლად მოითხოვს.

3	ბაბუაძე ნ., ვეშაპიძე შ.	შანხაის თანამშრომლობის ორგანიზაცია: გაუწევს თუ არა ჩინეთი მეტოქეობას აშშ-ს	„საისტორიო ვერტიკალები“, №1, 2015		8
---	----------------------------	---	---	--	---

შანხაის თანამშრომლობის ორგანიზაცია: გაუწევს თუ არა ჩინეთი მეტოქეობას აშშ-ს

„შანხაის თანამშრომლობის ორგანიზაციამ“ (STO), განვითარების ისეთ დონეს მიაღწია, რომ შესაძლოა აშშ-ს სერიოზული მეტოქეობა გაუწიოს. ამის საფუძველს გაერთიანებაში შემავალი ქვეყნების საერთო ძალისხმევა იძლევა, მაგრამ ამ რეგიონის ქვეყნებში ეროვნული კონსოლიდაციის პროცესი დღემდე გრძელდება. არის სხვა პრობლემებიც. ჩინურ ვალუტა იუანს არ შეუძლია თავისუფალი კონვერტირება და მკაცრადაა მიბმული ამერიკულ დოლარზე. ზრდის დაცემის და ექსპორტის კლების გამო ჩინეთი სულ უფრო ცდილობს თავისი ვალუტა არ გახადოს თავისუფლად კონვერტირებადი, ვინაიდან იგი მაშინვე გაძვირდება, 1 დოლარი დაახლოებით 2 იუანის ტოლი გახდება, ეს კი ექსპორტისთვის სასიკვდილო განაჩენის ტოლფასი იქნება. უახლოეს წლებში ვერ გამოჩნდება ამერიკული დოლარის ვერც ერთი რეალური კონკურენტი. ჩინეთი თუკი მოინდომებს იუანის კონვერტირებას, 100-ჯერ დაფიქრდება ამაზე, რათა პრობლემები არ შეექმნას, ვინაიდან მისი წარმატებების საკმაოდ ნაწილი ამერიკასთან ურთიერთსასარგებლო თანამშრომლობის შედეგია. სხვა რეალური ვალუტა, პრინციპში, არ არსებობს. უახლოესი ათწლეულის განმავლობაში ჩინეთი შეძლებს შანხაის თანამშრომლობის ორგანიზაციასთან ერთობლივი ძალისხმევით მნიშვნელოვანი ნაბიჯი გადადგას და აშშ-სადმი სერიოზულ მეტოქეობაზე იფიქროს.

4	ბაბუაძე ნ., ვეშაპიძე შ., კვაჭაძე ნ.	კონფუციანელობა და ტაოიზმი: პოსტულატები, პრინციპები, მცნებანი, ღირებულებები	„ბიზნეს- ინჟინერინგი“, №1, 2015		10
---	---	---	---------------------------------------	--	----

კონფუციანელობა და ტაოიზმი: პოსტულატები, პრინციპები, მცნებანი, ღირებულებები

კონფუციანელობა და ტაოიზმი ჩინეთსა და ზოგადად მთელს აზიაში, მიჩნეულია როგორც ფილოსოფიად, ასევე რელიგიად. კონფუციანელობამ და ტაოიზმმა სათავე დაუდო ღირებულებებს რომლითაც გამსჭვალულია ჩინეთის და აზიის სხვა ქვეყნების კულტურა.

კონფუციანელობა ხაზს უსვამს რწმენისმიმდევარი ადამიანების ქცევებს. ტაოიზმი კი კაცობირობისა და ბუნების ურთიერთობებს. კონფუციანელობა და ტაოიზმი ორივე უძველესი, ჩინური ცხოვრების წესია. კონფუციანელობის რწმენით, ადამიანებმა ხუთი მთავარი ურთიერთობების მეშვეობით, სხვებს მაგალითები უნდა მისცენ. ეს ურთიერთობებია: მმართველი და მართული, ცოლი და ქმარი, უფროსი და უმცროსი, მეგობარი და მეგობარი, მამა და ვაჟიშვილი.

ტაოიზმი არის ცხოვრების გზა ნაკლები წესებით, სადაც უბრალოდ უნდა მიჰყვე უმოქმედობის ფილოსოფიას. ბუნებისა და ჰარმონიის მეშვეობით შენ შეგიძლია მიაღწიო ბედნიერებას. სწორედ აქედან მოდის ინის და იანის თეორია. განმარტების მიხედვით ტე(დე) არის ძალა, ღირსება და ერთიანობა. ტე(დე) არის ტაომდე მისასვლელი გზა.

ჩინელებმა კონფუციის პოსტულატები გადაიტანეს მმართველობაში, ხოლო კულტურასა და ხელოვნებაში ტაოიზმი.

საკვანძო სიტყვები: კონფუციანელობა, ტაოიზმი, რელიგია, ფილოსოფია, პოსტულატი, პრინციპი, ღირებულება.

5	ვეშაპიძე შ.	ეკონომიკური მეცნიერების სწავლების მეთოდოლოგია: რა უნდა მივიჩნიოთ ცხოვრებაში ჩარვეის სწორ მიმართულებად, ანუ რა შეიძლება და რა არ შეიძლება ვაკეთოთ	ჟურნ. „ახალი ეკონომისტი“, №2, 2015		10
---	-------------	--	--	--	----

ეკონომიკური მეცნიერების სწავლების მეთოდოლოგია: რა უნდა მივიჩნიოთ ცხოვრებაში ჩარევის სწორ მიმართულებად, ანუ რა შეიძლება, და რა არ შეიძლება ვაკეთოთ

იმის გამორკვევა, რა შეიძლება ვაკეთოთ ეკონომიკაში და რა არ შეიძლება, მოითხოვს მთლიანობაში გაგიაზროთ კონომიკური მეცნიერების სწავლების მეთოდოლოგიის საკითხები: ეკონომიკის საგანი და ფუნქციები, ანალიზის დონეები. ეკონომიკური თეორიის სისტემა, საგნის სხვადასხვა განმარტებანი, ძირითადი ფუნქციები, ეკონომიკური ანალიზის დონეები, ეკონომიკის კანონების და პრინციპების ურთიერთკავშირი, დაშვებათა როლი, პოზიტიური და ნორმატიული ანალიზი, სამეურნეო საქმიანობის მთავარი როლი, ძირითადი ეკონომიკური პრობლემა, ანუ განსაზღვრელი სურვილები და მათი დაკმაყოფილების საშუალებების შეზღუდულობა, ეკონომიკის მეთოდები, ასევე მნიშვნელოვანია. ეკონომიკურისწავლება დაგვეხმარება სწორად განვსაზღვროთ ღირს თუ არა ეკონომიკაში სახელმწიფოს ჩარევა, რომ “ეფექტიანობისა” და “სამართლიანობის” რაღაცნაირად დაყოფა ილუზია იქნება. საჭიროა მივაღწიოთ ყველაზე მთავარს, ეკონომიკის მონაწილეთა თავისუფლებას. ამისათვის უნდა ვიყოთ, ვთქვათ, “კვოტების” ანუ ეკონომიკაში ჩარევის წინააღმდეგი, მაგრამ, ამასთანავე ერთდროულად თანასწორობის მომხრე. თუ ვხედავთ რომ თანასწორობა კვოტების გარეშე ვერ მიიღწევა, მაშინ მხარიუნდა დაუჭიროთ ”კვოტირებას” ანუ ეკონომიკაში ჩარევას. მსგავსად ნეოლიბერალების მიერდასაბუთებული პრინციპისა: “კონკურენცია ყველგან, სადაც შესაძლებელია, რეგულირება-იქ, სადაც აუცილებელია”, მთავარ სამოქმედო პრინციპად უნდა გავიხადოთ: “კვოტირება ყველგან სადაც აუცილებელია, მისთვის გვერდის ავლა ყველგან, სადაც ეს შესაძლებელია”.

6	დემნა კვარაცხელია	“რეფინანსირების სესხები და გაცვლითი კურსი” სამეცნიერო რეფერირებადი ჟურნალი: “ბიზნეს-ინჟინერინგი”	2015 N 2	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	გვ.: 32-35
---	-------------------	---	-----------------	------------------------------------	------------

“რეფინანსირების სესხები და გაცვლითი კურსი”

დოლართან თანაფარდობაში ლარის გაცვლითი კურსის გაუფასურებამ გამოიწვია საქართველოს მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუარესება. განსაკუთრებით მძიმე მდგომარეობაში აღმოჩნდნენ ის მოქალაქეები, რომლებსაც სასესხო ვალდებულებები გააჩნიათ დოლარებში, შემოსავლები კი ლარებში.

არანაკლებ პრობლემას წარმოადგენს ლარის გაცვლითი კურსის ცალსახად არაკანონზომიერი და არაპროგნოზირებადი ცვლილება, გაცვლითი კურსის დაცემა-ამაღლების ხშირი მონაცვლეობა, რაც მეწარმეებსა და ინვესტორებს დამატებით სიძნელეებს უქმნის კონტრაქტების გაფორმების პროცესში, რაც ხელს უშლის წარმოების განვითარებას.

აღნიშნულ გარემოებათა გათვალისწინებით, საზოგადოების განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს ის, თუ რამ განაპირობა ლარის ასეთი მკვეთრი გაუფასურება. სახელდება სხვადასხვა ობიექტური (გარეშე შოკებით განპირობებული) და სუბიექტური მიზეზები (მ. შ.

განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა რეფინანსირების სესხების მოცულობის ზრდას).
 სტატიაში განხორციელებული ანალიზის საფუძველზე, დასაბუთებულია რომ რეფინანსირების სესხების მეშვეობით შესაძლებელია გაცვლითი კურსების მართვა, უფრო მეტიც შესაძლებელია გაცვლითი კურსებით მანიპულაცია.

7	დემნა კვარაცხელია	“საქართველოში ინსტიტუციურ სფეროში არსებული პრობლემების შეფასება” სამეცნიერო რეფერირებადი ჟურნალი: “ბიზნეს-ინჟინერინგი”	2015 №3	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	გვ.: 144-147
---	-------------------	---	---------	------------------------------------	--------------

“საქართველოში ინსტიტუციურ სფეროში არსებული პრობლემების შეფასება”
 სტატიაში გაანალიზებულია საქართველოში ინსტიტუციურ სფეროში არსებული პრობლემები. დასაბუთებულია, რომ ეროვნული მეურნეობის ტრანსფორმაციის განვლილ პერიოდში ვერ მოხერხდა ცივილური საბაზრო ეკონომიკის შესაბამისი ინსტიტუციური გარემოს ჩამოყალიბება, რასაც ადასტურებს ელიტის სასარგებლოდ ინსტიტუტების ფორმირების ხშირი შემთხვევა, რაც აფერხებს ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებას. შესაბამისად, განსაზღვრულია ინსტიტუციური ცვლილებების პრიორიტეტები.

8	ირინე მამალაძე	სარისკო კაპიტალის განვითარების ეტაპები; ჟურნალი “ეკონომისტი”	№2 2015	ქ.თბილისი, თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა	4
---	----------------	--	---------	--	---

სარისკო კაპიტალის დანიშნულებაა ისეთი კომპანიის ამოქმედება და ზრდა-განვითარება, რომელიც ორიგინალურობისა და უნიკალურობის მატარებელია. სარისკო კაპიტალი აქტუალურია იქ, სადაც ერთგვარი ექსპერიმენტი და რისკია.
 არისკო კაპიტალი მჭიდრო კავშირშია ტექნოლოგიურად ნოვატორულ, ინოვაციურ საწარმოებთან. მათი უმრავლესობა იწყება ისეთი მცირე და კერძო საწარმოების სახით, რომლებმაც მიმოიღველ იდეებს უნდა შეასხან ხორცი.
 ოდესაც სარისკო (ვენჩურულ) საქმიანობაზე საუბრობენ, გულისხმობენ ვენჩურულ ინვესტორებს, ვენჩურულ ფონდებს, ვენჩურულ მმართველ კომპანიებსა და ვენჩურულ საწარმოებს.

9	ნაზი ჭიკაიძე	სახელმწიფოებრივი რეგულირება და ინოვაციური მენეჯმენტი	ჟურნალი „სეუ და მეცნიერება“	№ 1	3
---	--------------	--	-----------------------------	-----	---

მცირე საწარმოების ინოვაციური ბიზნესის რეგულირების პროცესში სახელმწიფომ ეკონომიკური და სამართლებრივი ბერკეტების მეშვეობით უნდა შეძლოს მათ შორის ჯანმრთელი კონკურენციის მხარდაჭერა, ასევე ხელი შეუწეოს მათ ქმედით ინტეგრაციას, რომლებიც ხორციელდება რესურსების გაერთიანების და ინოვაციური პროცესების სამეცნიერო-ტექნიკური, საწარმოო, ფინანსური-სამეურნეო პრობლემების დასაძლევად.

10	Revaz Shengelia, Jujuna Tsiklauri-Shengelia, Natia Shengelia, (რევაზ შენგელია, ჟუჟუნა წიკლაური-შენგელია, ნათია შენგელია)	რისკის ტიპები და ჰეჯირების ტექნიკა ფინანსურ მენეჯმენტში	ჟურ. “ეკონომიკა”, 2015, №1-2	თბილისი	8
----	--	---	------------------------------	---------	---

ფინანსურ მენეჯმენტს, შეუძლია რა გადამწყვეტი როლი ითამაშოს ბიზნესის არსებობასა და განვითარებაში, იგი ისეთი მნიშვნელოვანია კომპანიისთვის, როგორც წარმოება, PR და მარკეტინგი. მოკლედ, ფინანსური მენეჯმენტი ნიშნავს საწარმოს ფინანსური რესურსებისა და ზოგადად საქმიანობის ეფექტურად დაგეგმვას, ორგანიზებას, მართვასა და კონტროლს.

ფინანსურ რისკ-მენეჯმენტს კი შეუძლია ბიზნესს აარიდოს და დაიცვას იგი სხვადასხვა მოსალოდნელი საფრთხეებისაგან, მაგალითად, როგორცაა: საკრედიტო, საბაზრო, უცხოური სავალუტო, ინფლაციის, ლიკვიდურობის, სექტორის და სხვა რისკები. სტატიაში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა უცხოური სავალუტო რისკების ჰეჯირების მეთოდებს, მათ შორისა: საკრედიტო-სავალუტო ბაზრის ინსტრუმენტებით ჰეჯირება, საფორვარდო კონტრაქტები და საბალანსო ჰეჯირება.

11	რევაზ შენგელია, ნათია შენგელია, ჟუჟუნა წიკლაური	ინვესტიცია ხალხისთვის თუ მხოლოდ ინვესტორისა და “ელიტისთვის”	ჟურ. “ეკონომიკა”, 2015, №3-4	თბილისი	15
----	---	---	------------------------------	---------	----

ცნობილია, რომ უცხოელი ინვესტორი კაპიტალს არ დააბანდებს ისეთ ქვეყანაში, სადაც შიდა ინვესტიციური პრაქტიკა მოშლილია. გამომდინარე აქედან, შეიძლება დავასკვნათ, რომ ინვესტიციური კრიზისის დაძლევის, და, მაშასადამე, უცხო ური ინვესტიციების გადიდების კატალიზატორად შეიძლება მივიჩნიოთ შიდა საინვესტიციო საქმიანობის გააქტიურება, გამოცოცხლება. ამისათვის კი საჭიროა მოგვარდეს როგორც უცხოელი ინვესტორის

პრობლემები (ქვეყნის რეგიონისა და კომპანიის დონეზე სასურველი საინვესტიციო გარემოს შექმნა), ისე რეციპიენტი ქვეყნის, ე.ი. ინვესტიციის მიმღები მხარის პრობლემები (საქართველოს კომპანიების მზადყოფნა უცხოური კაპიტალის მიღებისა და მისი ეფექტიანად გამოყენებისათვის; ქვეყნის ეკონომიკური უსაფრთხოების უზრუნველყოფა და შესაბამისად რისკების შემცირება). ამ პრობლემების გადაჭრის პარალელურად თუ არ მოხდა ინვესტიციებისა და რეციპიენტის, და, რაც მთავარია, საზოგადოების ინტერესთა თანხვედრა, დაბალანსება, ისე ვერ დაჩქარდება ინვესტიციური საქმიანობა. საინვესტიციო საქმიანობის გააქტიურების მიზნით ინვესტიციებს (როგორც უცხოური ისე ადგილობრივი) შეღავათი უნდა მიეცეს საბაჟო, საგადასახადო სფეროში, თუ იგი თავის ინვესტიციებს ჩადებს: რეციპიენტი ქვეყნისთვის პრიორიტეტულ მიმართულებებში (მაგალითად, ძირითად კაპი ტალში); მატერიალური დოვლათისა და სოციალური სიკეთის მწარმოებელ პრიორიტეტულ დარგებში; ჩამორჩენილ დეპრესიულ მდგომარეობაში მყოფ რეგიონებში და ა.შ.

12	Jujuna Tsiklauri-Shengelia, Revaz Shengelia, Natia Shengelia, (ქუქუნა წიკლაური-შენგელია, რევაზ შენგელია, ნათია შენგელია)	THE IMPORTANCE AND ROLE OF AUDIT AND AUDIT REPORT IN BUSINESS DECISION-MAKING (აუდიტისა და აუდიტორული დასკვნის მნიშვნელობა და როლი ბიზნეს გადაწყვეტილებების მიღებაში)	ქურ. "ეკონომიკა", 2015, №7-9	თბილისი	8
----	--	--	------------------------------	---------	---

ფინანსური ანგარიშგება, მისი აუდიტი და განსაკუთრებით აუდიტორული დასკვნა, რომელიც ზრდის ფინანსური ანგარიშგების სანდოობის ხარისხს, მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ბიზნეს გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში, ინვესტიციებისათვის, ფინანსური ინსტიტუტებისთვის (მაგ. სესხის გაცემის შემთხვევაში), და ფინანსური ანგარიშგების სხვა მომხმარებლებისათვის. თუ აუდიტორი მტკიცებულებების ბაზაზე გამოსატყუარ მოსაზრებას, რომ ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ფინანსური ანგარიშგების სტრუქტურული საფუძვლების შესაბამისად ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, მაშინ გაიცემა არამოდიფიცირებული (დადებითი) უპირობო აუდიტორული დასკვნა; ხოლო არსებითი უზუსტობების აღმოჩენის ან არასაკმარისი მტკიცებულებების მოპოვების შემთხვევაში კი იწერება უკვე მოდიფიცირებული დასკვნა, მათ შორის: პირობითი დასკვნა, უარყოფითი დასკვნა ან უარი დასკვნის გაცემაზე. ამრიგად, აუდიტი უზრუნველყოფს საზოგადოებას (სხვა მომხმარებლებს) დამატებითი სანდო გარანტიით - კომპანიის მენეჯმენტის მტკიცებულების მიღმა, რომ ფინანსური ანგარიშგება ნამდვილად არის მომზადებული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით და არ შეიცავს არსებით უზუსტობებს, რომელიც გავლენას მოახდენდა მომხმარებელთა ეკონომიკურ გადაწყვეტილებაზე. აუდიტის რეგულირების ძირითადი ამოცანაა, უზრუნველყოს ერთი მხრივ, რომ აუდიტორმა შეძლოს ფინანსურ ანგარიშგებაში არსებითი შეცდომების

გამოვლენა (კომპეტენტურობა), მეორე მხრივ კი, აცნობოს ამის შესახებ საწარმოს ინვესტორებსა და აქციონერებს (დამოუკიდებლობა).

13	<p>Жанна Толордава, Вахтанг Антия, Реваз Шенгелия, Жужуна Циклаური - Шенгелия (ქანა თოლორდავა, ვახტანგ ანთია, რევაზ შენგელია, ჟუჟუნა წიკლაური)</p>	<p>Консалтинг в сфере информационных технологий (კონსალტინგი ინფორმაციული ტექნოლოგიების სფეროში)</p>	<p>ჟურ. “ეკონომიკა”, 2015, №7-9</p>	<p>თბილისი</p>	<p>10</p>
----	--	---	---	----------------	-----------

სტატიაში განხილულია შედარებით ახალი და პერსპექტიული სფერო - ინფორმაციულ-ტექნოლოგიური (IT) კონსალტინგი. მის პერსპექტიულობას განაპირობებს ინფორმაციულ ტექნიკასა და ტექნოლოგიებზე სწრაფად მზარდი მოთხოვნა. ასეთი მოთხოვნის მიზეზებია მმართველობითი ამოცანების სირთულისა და მათი რაოდენობის ზრდა, რისკებისა და განუსაზღვრელობის არსებობა მეწარმეობის სხვადასხვა სფეროში. გარდა ამისა, ბიზნესის, ბაზრების ინტერნაციონალიზაციამ და გლობალიზაციამ, სტრუქტურულმა ცვლილებებმა საწარმოებში დიდად შეუწვევს ხელი კონსალტინგურ მომსახურებას ინფორმაციული ტექნოლოგიების სფეროში. ცნობილია, რომ ინფორმაციული სისტემები ბიზნესის ეფექტიანობის ზრდას უწყობენ ხელს, ვინაიდან წარმოების ყველა საწარმოო პროცესზე ინფორმაციის ფლობა დროულად და ოპერატიულად სწორი გადაწყვეტილების მიღების საშუალებას იძლევა. IT - სისტემების პერმანენტული განვითარების პირობებში პროფესიონალი კონსულტანტების და IT-კონსალტინგის როლი მნიშვნელოვნად იზრდება და აუცილებელიც ხდება.

14	<p>ზურაბ ჯორბენაძე, რევაზ შენგელია, ნათია შენგელია, ჟუჟუნა წიკლაური- შენგელია</p>	<p>ეკონომიკური ანალიზის საგნის სწავლების საკითხისათვის</p>	<p>ჟურ. “ეკონომიკა”, 2015, №10-12</p>	<p>თბილისი</p>	<p>10</p>
----	---	--	---	----------------	-----------

დღეს ეკონომიკური ანალიზი თვისობრივად მაღალ დონეზე ავიდა: დამკვიდრდა საერთაშორისო სტანდარტი და ერთიანობაში წარმოჩინდა ფინანსური, მმართველობითი, საგადასახადო, ინოვაციური, საინვესტიციო და სტატისტიკური ანალიზი. ქვეყნის განვითარების დღევანდელ ეტაპზე და მომავლის პერსპექტივიდან გამომდინარე ეკონომიკური პროფილის სტრუქტურისათვის ანალიტიკური ანალიზის უნარ-ჩვევების გამომუშავების საკითხი ძალზე მოთხოვნადი გახდა. ამ ფონზე საქართველოში ეკონომიკური ანალიზის საგნის სწავლების დონე და ხარისხი კრიტიკას ვერ უძლებს: ზოგიერთ უმაღლეს სასწავლებლებში ეს საგანი უბრალოდ არ ისწავლება(!), და იქ სადაც ის ისწავლება საკითხი თვითდინებაზე არის მიშვებული – დარღვეული არის საგნის და თვით მეცნიერების სტრუქტურა, აღრუელია თეორიული და პრაქტიკული მხარეების თანაფარდობა, ამა თუ იმ საკითხის განხილვის პარალელიზმის შიშით ამ საგანს უზღუდავენ არეალს, თვით

განხილული საკითხები კი აშკარად ჩამორჩება დღევანდელ მოთხოვნებს, საგნის ხელმძღვანელთა და კურსის სწავლების ლექტორთა მოხერხებულობის ფონზე მიმდინარეობს სწავლის პროცესი, და ბოლოს ქართულ ენაზე ეკონომიკური ანალიზის სახელმძღვანელოს ან დამხმარე ლიტერატურის არ არსებობა, და კიდევ სხვა ობიექტური თუ სუბიექტური გარემოებები ერთმლთიანობაში უცილობლად მოითხოვს ეკონომიკური ანალიზის სწავლების საკითხის ძირეულად გადახედვას და სწავლების შინაგანი სტრუქტურის გაჯანსაღებას. ამ მიზნით მიზანშეწონილად მიგვაჩნია მოხდეს ეკონომიკური ანალიზის საგნით დაინტერესებულ პირთათვის სემინარების, კონფერენციების, ან ტრეინინგების და ა.შ. ორგანიზება და მოწყობა. ასევე მათ უნდა გამოიჩინონ მეტი პედაგოგიური სწრაფვა და ჟინი რათა მაღალკვალიფიციური კადრების (სპეციალისტების) მომზადების პროცესმა სრულყოფილი სახე მიიღოს.

15	რევაზ შენგელია, ჟუჟუნა წიკლაური	მეცნიერულ-ტექნიკური ცოდნის დაბალი დონე - ეკონომიკური ზრდის უმთავრესი შემაფერხებელი ფაქტორი კრეატიული ეკონომიკის პირობებში	ჟურ. "ეკონომიკა", 2015, №7-9	თბილისი	13
----	---------------------------------	---	------------------------------	---------	----

ბოლო პერიოდის სოციალურ-ეკონომიკური მაჩვენებლებიდან გამომდინარე ნაშრომში ნაჩვენებია, რომ კრეატიული ეკონომიკის პირობებში ქვეყნის განვითარების დონის ამაღლების უმთავრესი საშუალებაა მოსახლეობის საყოველთაო კეთილდღეობისკენ მიმართული სწრაფი ეკონომიკური ზრდა, ხოლო ასეთი ეკონომიკური ზრდის ძირითადი ფაქტორი- მეცნიერულ-ტექნიკური ცოდნის, მისი განახლება-კვლავწარმოების მაღალი დონე. გასაკუთრებული ყურადღება გამახვილებულია მეცნიერულ-ტექნიკური ცოდნის განახლება-კვლავწარმოების ახალ სამ ფორმაზე, მათი პრაქტიკაში გათვალისწინების მნიშვნელობაზე საზოგადოებრივი შრომის დანაკარგების შემცირების თვალსაწიერით და წარმოჩენილია განათლების სფეროში, ცოდნის ფორმირების პროცესში მოღვაწე მუშაკთა როლი ეკონომიკაში არსებული არასასურველი მდგომარეობის გამოსასწორებლად და ქვეყნის შემდგომი წინსვლის საქმეში. მოცემულია ადამიანისეულ კაპიტალში განხორციელებული ინვესტიციების პირობითად ორ- პირდაპირ და ირიბ ინვესტიციებად დაყოფის არგუმენტაცია და გაკეთებულია დასკვნა, რომ პირდაპირი დაბანდება ადამიანურ კაპიტალში ზრდის ამ კაპიტალის მოცულობას, ხოლო ირიბი ხარჯები – ახანგრძლივებენ ამ კაპიტალის ექსპლუატაციის ვადას, აუმჯობესებენ მის ქმედუნარიანობას, ამცირებენ ავადობას და სიკვდილიანობას.

16	ელენე მენაბდე-ჯობაძე	ეკონომიკის სახელმწიფო რეგულირების ფულად – საკრედიტო მექანიზმი	ჟურნალი “ბიზნეს-ინჟინერინგი”, 2015 წელი, №3	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის გამომცემლობა	5
----	----------------------	---	---	---	---

სტატიაში: ეკონომიკის სახელმწიფო რეგულირების ფულად – საკრედიტო მექანიზმი - აღნიშნულია, რომ სახელმწიფოს უმნიშვნელოვანესი ფუნქცია ფულად – საკრედიტო ურთიერთობებზე ზემოქმედებაა, რაც ფულად – საკრედიტო პოლიტიკით ხორციელდება. ფულად საკრედიტო პოლიტიკა – ხელისუფლების მიერ, მაკროეკონომიკური პროცესების საჭირო მიმართულებით განვითარებაზე ზემოქმედების ღონისძიებათა ერთობლიობაა, რომელსაც იგი ფულის მიმოქცევისა და საკრედიტო ურთიერთობების სფეროში ატარებს. მისი უმაღლესი მიზანი – ეროვნული მეურნეობის გაწონასწორებული და მყარი განვითარების უზრუნველყოფაა. კონკრეტული მიზნებია: ფულადი სისტემის გამყარება, კაპიტალის ინვესტირების პროცესზე, სამომხმარებლო მოთხოვნაზე და ფასწარმომქმნაზე ზემოქმედება. ფულად-საკრედიტო პოლიტიკის გატარებაში ცენტრალურ ბანკს მთავარი როლი მიეკუთვნება, იგი ძირითადი სუბიექტია. ცენტრალური ბანკის გადასაწყვეტი ამოცანებია: უზრუნველყოს ეროვნული სავალუტო სისტემა, რადგან მყარი ეროვნული ვალუტა ბაზრის ინფრასტრუქტურის უმნიშვნელოვანესი ელემენტია. კერძო (კომერციული) ბანკების მოქმედებაზე ისეთი ზემოქმედება, რომ სახელმწიფოს ინტერესები უზრუნველყოს. საკრედიტო პოლიტიკის ირიბ მეთოდებს მიეკუთვნება: ოპერაციები ფასიანი ქაღალდების ღია ბაზარზე; სააღრიცხვო (დისკონტური) პოლიტიკა; მინიმალური რეზერვების პოლიტიკა; ფულად – საკრედიტო სფეროში ჩარევის პირდაპირ ფორმად, საკრედიტო დაბანდებების ზრდის შეზღუდვა ითვლება. ცვალებადი სოციალურ-ეკონომიკური სიტუაცია (როგორც საშინაო ასევე საგარეო) სახელმწიფო რეგულირებაში აქცენტების კეინზიანური მეთოდებიდან მონეტარულზე და პირიქით გადატანას განაპირობებს.

17	თამარ აბუაშვილი სიჭინავა ალექსანდრე	რეცენზია რატი აბულაძის მონოგრაფიაზე: „საქართველოს ელექტრონული მთავრობის განვითარების მარკეტინგული სტრატეგია“;	ჟურ. “ბიზნეს-ინჟინერინგი”, 2015, №1	თბილისი	2
----	-------------------------------------	---	-------------------------------------	---------	---

მეცნიერთა ყურადღების ცენტრში, ციფრულ გარემოში, გლობალური გამოწვევების პასუხს წარმოადგენს ციფრული პროცესები და მისი მართვის სისტემა– ელექტრონული მთავრობის სისტემა. ციფრული რეგულაციის პირობებში ელექტრონული მთავრობა გახდა ინოვაციის, ინფორმაციულობის, განვითარების, სოციალური-ეკონომიკური და პოლიტიკური მდგრადობის საშუალება შესაძლოა არაეფექტური აღმოჩნდეს.

18	ირინე მამალაძე, თამარ აბუაშვილი	კომპანიის ექსპრეს-ანალიზი და მისი ღირებულების მართვა	ჟურ. "ბიზნეს-ინჟინერინგი", 2015, №2	თბილისი	4
<p>ქალაქად ადამიანთა ცხოვრება და მასთან დაკავშირებული მრავალი სოციალურ-ეკონომიკური და ეკოლოგიური პრობლემა საზოგადოების ყურადღების ცენტრში ყოველთვის იყო. ვითარება მსოფლიოში განსაკუთრებით მას შემდეგ გამწვავდა, როცა მოსახლეობის უმეტესობა საცხოვრებლად ქალაქად გადავიდა და ამ პროცესის დაჩქარების ტემპმა მეტად საყურადღებო ნიშნულს მიაღწია. თანდათან ჩამოყალიბდა პარადოქსული ვითარება: მეგაპოლისი – ადამიანთა განსახლების ყველაზე უსაფრთხო ადგილი, რომელმაც დედა-ბუნება განადგურებისაგან გადაარჩინა, თვით გახდა, ერთი მხრივ, ბუნების აშკარა მტერი, რომელმაც გაანადგურა საუკუნეთა განმავლობაში დაგროვილი კულტურული ფასეულობები, ხოლო მეორე მხრივ, ცხოვრების ყველაზე მიმზიდველი ადგილი, სადაც დღენიადაც იბადება კულტურისა და ხელოვნების ახალ-ახალი შედეგები, რეალიზდება ადამიანთა შემოქმედებითი ოცნებები და პროგრესული იდეები.</p> <p>ქალაქად მოსახლეობის მასობრივად ცხოვრებამ, ბუნებისადმი ადამიანთა დაუდევრობამ და მომხმარებელურმა დამოკიდებულებამ ეკოლოგიური მდგომარეობა ძალზე გაართულა და მეტად საგანგაშო ვითარება შეიქმნა. დღის წესრიგში მთელი სიმწვავეით დადგა ეკოპოლისური განაშენიანების პროგრესული იდეა. შემუშავდა ქალაქგანაშენიანების მრავალი საყურადღებო პროექტი (მაგ., "გაერო-ჰაბიტატი"), განისაზღვრა გლობალური ეკოლოგიური პრობლემების დაძლევის გზები (მაგ., გაეროს მდგრადი განვითარების კონცეფცია), შეფასდა ქალაქების უზრუნველყოფის რესურსული პოტენციალი, რეგიონულმა გაერთიანებებმა განვითარების გრძელვადიან სტრატეგიაში გაამკაცრეს ეკოლოგიური მოთხოვნები და სხვა მრავალი.</p>					
19	თამარ აბუაშვილი თეა ბიძინაშვილი	საქართველოს ექსპორტ-იმპორტის მდგომარეობა 2004-2013 წლებში	ჟურ. "სოციალური ეკონომიკა", 2015, №1	თბილისი	8
<p>დღეს, მსოფლიოში მიმდინარე მსოფლიო ეკონომიკურ სისტემაში ცალკეული ქვეყნების ინტეგრაციის პროცესის ფონზე, განსაკუთრებული როლი და მნიშვნელობა ენიჭება როგორც საგარეო სავაჭრო მოვლენებისა და პროცესების, უცხოური დაბანდებების დონის, დინამიკისა და განვითარების ტენდენციების დადგენას, ისე არსებული მდგომარეობის ანალიზს. საქართველოსთვის, რომელიც დღეს თანდათან იკიდებს ფეხს მსოფლიო თანამეგობრობაში, თავის დასამკვიდრებლად მეტად მნიშვნელოვანია საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობების განვითარება, რომლის ერთ-ერთ უძველეს ფორმას საგარეო ვაჭრობა წარმოადგენს. საგარეო ვაჭრობაში ქვეყნის ექსპორტ-იმპორტის</p>					

<p>აღრიცხვის ძირითადი კრიტერიუმებია მის მიერ ქვეყნის ეკონომიკური ტერიტორიის გადაკვეთა. ექსპორტის განვითარებისთვის გადადგმული ზოგიერთი ნაბიჯი ჩვენს ქვეყანაში შეიძლება პირველ ნაბიჯებად ჩაითვალოს, რომელიც უნდა გაფართოვდეს და ამ თვალსაზრისით მსოფლიო გამოცდილების საფუძვლიანი გაცნობა მნიშვნელოვანი წინაპირობაა პრაქტიკული მოქმედებისათვის.</p>					
20	მ.ბალათურია მ.ბერუაშვილი	საქართველოს ეკონომიკის მდგრადი და უსაფრთხო განვითარების პერსპექტივები. ე.ბიზნეს-ინჟინერინგი	№1	თბილისი2015 ბიზნეს-ინჟინერინგი	42-44
<p>მდგრადი და უსაფრთხო განვითარების კონცეფციამ შეცვალა არსებული წარმოდგენები საერთოდ განვითარების, კეთილდღეობისა და სხვა საზოგადოებრივი მოვლენების მიმართ. ეს პროცესები უნდა განვითარდეს თანმიმდევრულად. გეგმაზომიერად, ბუნებრივი ბალანსის დაურღვევლად, არა მხოლოდ მოკლევადიან, არამედ გრძელვადიანი პერსპექტივის გათვალისწინებით.</p>					
21	მ.ბალათურია მ.ბერუაშვილი	ინფლაციური პროცესების თავისებურება და მისი დაძლევის გზები საქართველოში. ე.ბიზნეს-ინჟინერინგი.	№ 2	თბილისი2015 ბიზნეს-ინჟინერინგი	11-12
<p>ინფლაციის ტემპის მკვეთრი ამაღლება, მისი ხშირი ცვლილებები, უარყოფითად აისახება პროდუქციის რეალური გამოშვების მოცულობაზე, რაც გამოწვეულია ძველი, ჩამოყალიბებული ეკონომიკური ურთიერთობების რღვევითა და მთელი რიგი ახალი ტიპის სოციალურ-ეკონომიკური დანახარჯების წარმოშობით. ამიტომ ინფლაციის ტემპის შემცირება, კონკრეტული ეკონომიკური ვითარების შესაბამისად, ოპტიმალურ დონეზე წარმოადგენს ქვეყნის ეკონომიკის აღმავლობის ერთ-ერთ ძირითად პირობას.</p>					
22	მ.ბალათურია მ.ბერუაშვილი	ბიზნესის სუბიექტების კონკურენციული სტრატეგია და ტაქტიკა. ე.ბიზნეს-	№3	თბილისი2015 ბიზნეს-ინჟინერინგი	132-133

		ინჟინერინგი			
<p>სამეწარმეო ბიზნესის სუბიექტები კონკურენციული ქცევის სტრატეგიის გარეშე ვერ შეძლებენ შეიმუშაონ ამა თუ იმ სახის მოქმედებისათვის მოტივირებული მიზანდასახულობა. კონკურენციული მოქმედების სტრატეგიული მართვა ნებისმიერ სამეწარმეო ფორმაში იწყება მიზნობრივი სტრატეგიული გადაწყვეტილებების ფორმირებიდან. ნაშრომში განხილულია კონკურენციული ქცევის სტრატეგიების გამოყენების სახეები. აგრეთვე ბიზნესში შესვლისა და ბიზნესიდან გასვლის სტრატეგია.</p>					
23	მ.ბალათურია მ.ბერუაშვილი	მენეჯმენტი- ქართული სინამდვილე. შრომების კრებული	№1	ბათუმი 2015 შრომების კრებული	ბეჭ- დვის პრო- ცესშია
<p>ბიზნესისათვის ყველაზე ძნელია- შეცვალოს ადამიანები და არა სისტემა, მაგრამ კარგი სისტემის მეშვეობით შეიძლება ადამიანები აიძულო შეიცვალონ თავისი ნიშან-თვისებები და ჩვეულებები. მენეჯერების უმრავლესობა მუდმივად წუწუნებენ იმის გამო, რომ ვერ ახერხებენ სათანადო ხალხის პოვნას, ეძებენ მებრძოლებს, რომლებიც მოვლენ და სიმადლებს დაიპყრობენ. სინამდვილეში კი თითოეული ადამიანი ამოუწურავი შესასაძლებლობების მქონე, უსასრულო სამყაროა, რომელსაც შეუძლია წარმოუდგენლად ძვირფასი იდეა ჰქონდეს.</p>					
24	ტარიელკიკვაძე, დავით გეგია	ინფლაციის სტრატეგიული მართვის პრობლემები	ყოველკვარტალური სამეცნიერო ჟურნალი “ბიზნეს- ინჟინერინგი”, №3, 2015	თბილისი, სტუ	166-171
<p>სტატიაში ინფლაცია განიხილება როგორც სისტემური ფენომენი, რომელშიც ჩართულია საზოგადოების სხვადასხვა ფენები, ჯგუფები და ინდივიდები. ინფლაციის მართვის პროცესში გათვალისწინებული უნდა იყოს საზოგადოებრივი ცნობიერების ყველა ასპექტი - ეკონომიკური, პოლიტიკური, სოციალური (საკუთრივი, ვიწრო მნიშვნელობით), ფსიქოლოგიური, მასშედური, აგრეთვე, სახელმწიფოს მართვის ორგანიზაციული არქიტექტურა (პარლამენტი, ეროვნული ბანკი, მთავრობა, პრეზიდენტი, სასამართლო სისტემა). მისი ეფექტური მართვა მნიშვნელოვანწილად დამოკიდებულია საექსპერტო, კვლევითი და მმართველობითი, სისტემის, ცოდნის მომაცემთა ბაზის, თეზაურუსის შექმნასა და ეფექტურ გამოყენებაზე, რაც თავის მხრივ გულისხმობს ადეკვატური საჯაროობის უზრუნველყოფას. მიდგომა აერთიანებს ინფლაციის ისტორიულ და უახლეს პრობლემებთან დაკავშირებულ კვლევებსა და კონცეფციებს.</p>					
<p>სტატიაში ინფლაციის მართვის პრობლემატიკა დაკავშირებულია საინფორმაციო-</p>					

საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებთან, რომელებიც ინტეგრირებული უნდა იყვნენ პროგრამულ-მიზნობრივი ან მართვის სხვა თანამედროვე კონცეფციებთან, რაც უფრო ეფექტურს გახდის ინფლაციის მართვის სისტემურ პროცესს და შეამსუბუქებს საზოგადოებაზე მისი ზეგავლენით გამოწვეულ ფსიქოლოგიურ და მატერიალურ წნეხს.

25	ტარიელკიკვაძე, ირინე ფარსელაშვილი	აუდიტის დაგეგმვა და რეგულირება	ყოველკვარტალური სამეცნიერო ჟურნალი “ბიზნეს- ინჟინერინგი”, N4, 2015	თბილისი, სტუ	138-142
----	--------------------------------------	-----------------------------------	--	--------------	---------

გაანალიზებულია აუდიტორული შემოწმების ზოგადი სტრატეგიის შემუშავების და დეტალური პროგრამის შედგენის საკითხები. მოყვანილია განსახორციელებელი აუცილებელი აუდიტორული პროცედურების ჩამონათვალი.

აუდიტორული შემოწმება უნდა პასუხობდეს საყოველთაოდ მიღებულ სტანდარტებს, უნდა სრულდებოდეს ეფექტურად კლიენტის მიერ დათქმულ დროში. ამ მიზნით ხდება აუდიტის დაგეგმვა და რეგულირება.

პასუხისმგებლობა აუდიტის საერთო გეგმისა და აუდიტორული პროგრამის შემუშავებაზე ეკისრება აუდიტორს.

26	აკაკი გვარუციძე, პარმენ ლემონჯავა	ბუნების რაციონალური გამოყენების პროცესში მეცნიერულ- ტექნიკური პროგრესის მენეჯმენტის სრულყოფის მნიშვნელობა	სოციალური ეკონომიკა №3	გამომცემლობა სტუ.	18
----	--------------------------------------	--	---------------------------	----------------------	----

სამეცნიერო სტატიაში აღნიშნულია რომ თანამედროვე მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მიღწევების გამოყენება ბუნებაზე ქმედით გავლენას ახდენას, სწორედ მისი არამიზანმიმართული გამოყენება განაპირობებს ეკოლოგიური წონასწორობის დარღვევას, ამიტომ ქვეყნის მთელი სამეურნეო საქმიანობა უნდა წარიმართოს ულტრათანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით, რათა უზრუნველყოფილი იქნეს საზოგადოებისა და ბუნების პარმონიული ურთიერთმოქმედება.

სამეურნეო პროცესები დიდი ხანია რაც მენეჯმენტის ობიექტია მაგრამ ბუნების დაცვა მისი რესურსების გამოყენება, მხოლოდ ბოლო წლებში დაექვემდებარა ამ პროცესს.

სამეცნიერო სტატიაში მითითებულია, რომ ბუნების და ეკონომიკური მენეჯმენტის

პრობლემები განხილული უნდა იქნეს ერთიანობის პრინციპის საფუძველზე.

ბუნების რაციონალურად გამოყენების პროცესში მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მენეჯმენტის მიზანია წარმოების ეფექტიანობის ამაღლება, ამ უკანასკნელის განხორციელების დროს ეკოლოგიური სისტემების მენეჯმენტი მეცნიერულ საფუძველს უნდა ემყარებოდეს. მხოლოდ ასეთ პირობებში შეიძლება მივარწიოთ რესურსების რაციონალურ გამოყენებას და ბუნებრივი გარემოს ხარისხის გაუნჯობესებას.

ეკონომიკისა და ბუნების ურთიერთ შედწეული პროცესის რაციონალურმა მეთოდებმა და სისტემებმა უნდა იზრუნველყონ ბუნების ნორმალურ მდგომარეობაში შენარჩუნება და კვლავწარმოება. ამ უკანასკნელის მიღწევა კი შესაძლებელია ბუნების დაცვის, მისი რესურსების რაციონალურად გამოყენების მიზნით, მეცნიერულ საფუძველზე შედგენილი მენეჯმენტის გამოყენების გზით.

27	აკაკი გვარუციძე ნანი მამფორია	სამეცნიერო-ტექნიკური და ინოვაციური სფეროს საქმიანობის მდგომარეობა თანამედროვე პირობებში	ქურ. სოც.ეკონომიკა № 2. 2015წ.	გამომცემლობა სტუ	14
----	----------------------------------	---	--------------------------------------	---------------------	----

ეკონომიკური განვითარების ძირითადი ამოცანაა მისი ინოვაციურ ტრექტორიაზე გასვლა, პოსტინდუსტრიული ინფორმაციული ეპოქისათვის დამახასიათებელი ეკონომიკური ზრდის პრინციპულად ახალი ფაქტორების მაქსიმალურად გამოყენება. ეს ამოცანა ძალზე მნიშვნელოვანია თანამედროვე საქართველოსთვის, სადაც ეკონომიკის განვითარების ინოვაციურ გზაზე გადასვლის აუცილებლობა მოითხოვს ინოვაციური საქმიანობის მძლავრ აქტივიზაციას, პირველ რიგში სამეურნეო სუბიექტების, საწარმოს დონეზე შესაბამისი სამეცნიერო-ტექნიკური დამუშავებების, საინვესტიციო და სხვა პირობებს. ეს ეროვნული მეურნეობის რეორგანიზაციის შესაძლებლობას იძლევა. მეცნიერებატევად წარმოების საფუძველზე შესაძლებელი ხდება საქართველოს დიდი და ტრადიციულად მზარდი ჩამორჩენის დაძლევა (მეურნეობრიობის სხვადასხვა სფეროში მსოფლიოს მაღალგანვითარებულ ქვეყნებთან შედარებით). თანამედროვე პირობებში იჩენი ქვეყანა საკმაოდ დონის სამეცნიერო-ტექნიკურ პოტენციალს ფლობს, თუმცა ეკონომიკური კრიზისის გამო გარდამავალი პერიოდის პირობებში ქვეყანა მნიშვნელოვნად ჩამორჩა წარმოების ინოვაციური განვითარების მსოფლიო დონეს. ამასთან დაკავშირებით ხელახლა გააზრებას საჭიროებს როგორც წარმოების ინოვაციური განვითარების დასახასიათებლად საჭირო ტერმინები და კატეგორიები, ასევე წარმოების ინოვაციური განვითარების ეფექტიანობის ანალიზის მეთოდოლოგია. ამასთან, მეურნეობრიობის ეფექტიანობაზე ზემოქმედების ეკონომიკურ მეთოდებზე გადასვლა განაპირობებს წარმოების მართვის ახალი მექანიზმების ფორმირებისა უცილებლობას, როგორც მთლიანად, ასევე ინოვაციური განვითარების მიმართ. შემდგომ კვლევებს მოითხოვს ასევე ინოვაციების და ინტელექტუალური კაპიტალის შეფასების პრობლემები, მათი ზემოქმედება წარმოების საბოლოო სოციალურ-ეკონომიკურ შედეგებზე.

რომლებიც სამეცნიერო ტექნოლოგიური პროგრესის დაჩქარებისა და ქვეყნის ეკონომიკის საბაზრო ორიენტაციის გაძლიერების შედეგად ახლის შექმნისა და არსებული სამრეწველო და სასოფლო საწარმოების ტექნიკური გადაიარაღების რესურსული უზრუნველყოფის დომინირებადი წყარო უნდა გახდეს. აღნიშნული პრობლემების გადაჭრის აუცილებლობა განაპირობებს ეკონომიკაში ინოვაციური, ინტელექტუალური, საინვესტიციო საქმიანობის აქტუალობას

28	ნატო გეგენავა თეონა ბაქანიძე	ინოვაციების მნიშვნელობა რეგიონის განვითარებისთვის	ჟურ. № 2	გამომცემლობა სტუ	3
----	---------------------------------	--	----------	---------------------	---

სტატიაში განხილულია ინოვაციათა მნიშვნელობა რეგიონების მდგრადი განვითარების უზრუნველყოფაში. ნაჩვენებია, რომ ქვეყნის რეგიონების მდგრადი სოციალურ-ეკონომიკური განვითარებისათვის წინამძღვრების შექმნა შეუძლებელია ინოვაციური პროცესების აქტივიზაციისა და მათი ეფექტიანობის ამაღლების გარეშე, რამაც აქცენტი გადაიტანა ინოვაციური პროგრამების მართვის სფეროში ფედერალურიდან რეგიონულ დონეზე. ჩატარებულია რეგიონულ დონეზე ინოვაციური საქმიანობის ეფექტიანობის ამაღლების თანამედროვე მიდგომების ანალიზი. გამოვლენილია რეგიონული ინოვაციური ინფრასტრუქტურის ელემენტების ძირითადი ფუნქციები. სტატიაში ასევე ნაჩვენებია, რომ ინოვაციური პროგრამებისა და ცალკეული მსხვილი პროექტების რეალიზაციის ეფექტურობა მნიშვნელოვანწილად განისაზღვრება ეფექტური რეგიონული ინოვაციური ინფრასტრუქტურების, როგორც ეროვნული ინოვაციური სისტემის ქვესისტემის ჩამოყალიბების შესაძლებლობით.

29	თეონა ბაქანიძე, ნატო გეგენავა	ორგანიზაციის მართვის სახეები	ჟურ. ბიზნეს- ინჟინერინგი, №2. 2015	გამომცემლობა სტუ	3
----	----------------------------------	---------------------------------	--	---------------------	---

სტატიაში წარმოდგენილია თანამედროვე ორგანიზაციისათვის აქტუალური მართვის ორი სახე: სტრატეგიული და კორპორაციული მართვა. განხილულია სტრატეგიული მართვა, როგორც სამეწარმეო საქმიანობა. ორგანიზაციის შესაძლებლობები წარმოადგენს სტრატეგიული მართვის საფუძველს, რომელიც მიმართულია სტრატეგიული მიზნების მიღწევასაკენ. მთლიანობაში, სტრატეგიული პრობლემებით დაკავებული მენეჯერის მთავარ ამოცანას წარმოადგენს მომგებიანობის მუდმივი პოტენციალის უზრუნველყოფა. ამრიგად, სტრატეგიული მართვის მიზანია გაზარდოს ორგანიზაციის პოტენციალი, თანამედროვე უნარების მქონე, ჩართული, მოტივირებული და საქმისადმი ერთგული თანამშრომლებით.

სტატიაში ასევე განხილულია კორპორაციული მართვა, როგორც კომპანიების მართვის და კონტროლის სტრუქტურა. იგი არის კორპორაციების ფუნქციონირების და კონტროლის შიდა ინსტრუმენტი, კორპორაციული მართვა მოიცავს ურთიერთობებს კომანიის მენეჯმენტს, მის სამეთვალყურეო საბჭოს, აქციონერებსა და სხვა დაინტერესებულ მხარეებს შორის.

კორპორაციული მართვის ძირითადი ასპექტი დაკავშირებულია კორპორაციებში გარე კაპიტალის შემოდინების უზრუნველყოფასთან. კორპორაციული მართვა ასევე ითვალისწინებს იმ გზების გამონახვას, რომლის საშუალებითაც შეძლებს დააინტერესოს დაკავშირებული მხარეები, რათა მათ განახორციელონ სოციალურად ეფექტიანი ინვესტიციები სპეციფიკურ ადამიანურ და ფიზიკურ კაპიტალში.

30	შ. ყიზილაშვილი კ. ყიზილაშვილი	რენტაბელური საოჯახო მეურნეობები-საქართველოს სოფლის მეურნეობის აღორძინებისა და განვითარების უტყუარი გზა	სტუ და აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენციის მასალები, თბ; 2015წ.		
----	----------------------------------	--	--	--	--

სტატიაში განხილულია საქართველოს სოფლის მეურნეობის თანამდროვე მდგომარეობა და სამომავლოდ მის აღორძინებაში და განვითარებაში რენტაბელური საოჯახო მეურნეობების მნიშვნელობა.

31	ნატო ჩიკვილაძე პარმენ ლემონჯავა, აკაკი გვარუციძე,	ბუნების რაციონალური გამოყენების პროცესში მეცნიერულ – ტექნიკური პროგრესის მენეჯმენტის სრულყოფის მნიშვნელობა, ჟურნალი “სოციალური ეკონომიკა-XXI საუკუნის აქტუალური პრობლემები”	№3 2015წ	თბილისი, კოსტავას ქუჩა №77. სტუ	39-48
----	---	---	----------	---------------------------------	-------

სამეცნიერო სტატიაში აღნიშნულია რომ თანამედროვე მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მიღწევების გამოყენება ბუნებაზე ქმედით გავლენას ახდენას, სწორედ მისი არამიზანმიმართული გამოყენება განაპირობებს ეკოლოგიური წონასწორობის დარღვევას, ამიტომ ქვეყნის მთელი სამეურნეო საქმიანობა უნდა წარიმართოს ულტრათანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით, რათა უზრუნველყოფილი იქნეს საზოგადოებისა და ბუნების

ჰარმონიული ურთიერთმოქმედება.

სამეურნეო პროცესები დიდი ხანია რაც მენეჯმენტის ობიექტია მაგრამ ბუნების დაცვა მისი რესურსების გამოყენება, მხოლოდ ბოლო წლებში დაექვემდებარა ამ პროცესს.

სამეცნიერო სტატიაში მითითებულია, რომ ბუნების და ეკონომიკური მენეჯმენტის პრობლემები განხილული უნდა იქნეს ერთიანობის პრინციპის საფუძველზე.

ბუნების რაციონალურად გამოყენების პროცესში მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მენეჯმენტის მიზანია წარმოების ეფექტიანობის ამაღლება, ამ უკანასკნელის განხორციელების დროს ეკოლოგიური სისტემების მენეჯმენტი მეცნიერულ საფუძველს უნდა ემყარებოდეს. მხოლოდ ასეთ პირობებში შეიძლება მივარწიოთ რესურსების რაციონალურ

გამოყენებას და ბუნებრივი გარემოს ხარისხის გაუმჯობესებას.

ეკონომიკისა და ბუნების ურთიერთშედარებით პროცესის რაციონალურმა მეთოდებმა და სისტემებმა უნდა უზრუნველყონ ბუნების ნორმალურ მდგომარეობაში შენარჩუნება და კვლავწარმოება. ამ უკანასკნელის მიღწევა კი შესაძლებელია ბუნების დაცვის, მისი რესურსების რაციონალურად გამოყენების მიზნით, მეცნიერულ საფუძველზე შედგენილ მენეჯმენტის გამოყენების გზით.

32	ნატო ჩიკვილაძე ვახტანგ დათაშვილი თინა მელქოშვილი	ელექტრონული მთავრობის პროექტების საინფორმაციო-ანალიტიკური შეფასების მეთოდოლოგია უკონომიკა- “სოციალური ეკონომიკა- XXI საუკუნის აქტუალური პრობლემები”	№3 2015წ	თბილისი, კოსტავას ქუჩა №77. სტუ	10-28
----	--	---	----------	---------------------------------	-------

სადღეისოდ შემუშავებულია უამრავი მეთოდოლოგია, რომელთა დახმარებითაც შეგვიძლია გავზომოთ და ერთმანეთს შევუდაროთ ელექტრონული მთავრობის სფეროში არსებული საქმის ვითარება. ამიტომ თავდაპირველად აუცილებელია ჩავატაროთ ცნობილი მიდგომების ანალიზი და გამოვიკვლიოთ არსებული უცხოური თუ ქართული მეთოდოლოგიების შესაძლებლობები საქართველოს რეგიონებში ელექტრონული მთავრობის განვითარების შეფასებაში.

ელექტრონული მთავრობის პროექტების მდგომარეობის შეფასებისათვის ესა თუ ის საერთაშორისო ორგანიზაცია თავის საკუთარ მაჩვენებლებს იყენებს. ყველაზე უფრო გავრცელებულია ელექტრონული მთავრობისათვის ქვეყნების მზადყოფნის ის ინდექსი, რომელიც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციას აქვს გამოთვლილი.

გაეროს ეკონომიკურ და სოციალურ საკითხთა დეპარტამენტის (the UN Department of Economic and Social Affairs (UNDESA)) სახელმწიფო ადმინისტრაციული საქმიანობისა და განვითარების მართვის განყოფილებამ (the Division for Public Administration and Development Management (DPADM)) შეიმუშავა ელექტრონული მთავრობისათვის ქვეყნების მზადყოფნის შეფასების საკუთარი მეთოდიკა. მზადყოფნა იმ დონის ამსახველი მაჩვენებელია, რომლითაც სახელმწიფო მომზადებულია ქსელურ სამყაროში მონაწილეობისათვის და რომელიც იძლევა შესაძლებლობებისა და პრობლემების შეფასების საშუალებას.

ამ კვლევას იმის დასადგენად ატარებენ, თუ რამდენად არიან მთავრობები მზად საინფორმაციოსატელეკომუნიკაციო ტექნოლოგიების შესაძლებლობათა გამოსაყენებლად და ორიენტირებულები ძირითადი სოციალური მომსახურების ხელმისაწვდომობისა და ხარისხის გასაუმჯობესებლად.

II. 2. პუბლიკაციები

ბ) უცხოეთში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ა.სიჭინავა, დ.სეხნიაშვილი, მ. ჩიქავა	Challenges for Higher Education in Central and Eastern Europe	Challenges for Higher Education in Central and Eastern Europe	კრაკოვი, Adam Marszalek

ოფიციალური მონაცემების ანალიზიდან ჩანს, რომ უმაღლეს განათლებაში ჩადებული ინვესტიცია საქართველოში ამ ეტაპისათვის გარკვეულ უკუგებას იძლევა, უმაღლესი განათლების მქონე პირის საშუალო შემოსავალი დაქირავებული შრომიდან მხოლოდ ზოგადი განათლების მქონე პირის საშუალო შემოსავალზე თითქმის ორჯერ უფრო მაღალია; სქესის, ასაკისა და საცხოვრებელი ადგილის გათვალისწინების პირობებში, უმაღლესი განათლების მქონე პირის დასაქმების შანსები საშუალო განათლების მქონე პირებთან შედარებით ორჯერ მაღალია, ხოლო დაქირავებით დასაქმების ალბათობა - თითქმის ხუთჯერ; ასევე უმაღლეს განათლებაზე გაწეული ხარჯების ამოღება საქართველოში დაახლოებით იგივე დროის მონაკვეთში ხდება, რაც ანალოგიური შემოსავლის მქონე სხვა ქვეყნებში.

უმაღლესი განათლება საზოგადოებაში არსებული სოციალური უთანასწორობის გამოთანაბრების პოტენციურად ეფექტური ინსტრუმენტია, თუმცა საქართველოში უმაღლესი განათლების ხელმისაწვდომობა დღეისათვის კვლავ შეზღუდული რჩება მოწყვლადი ჯგუფებისათვის. ასევე, უმაღლესი განათლების უკუგების შემდგომი ზრდისთვის

შემაფერხებელ ფაქტორებს წარმოადგენს უმაღლესი განათლების მქონე პირთა თვითდასაქმებისა და სპეციალობით დასაქმების დაბალი მაჩვენებლები.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ალექსანდრე სიჭინავა, შოთა ვეშაპიძე	თანამედროვე ეკონომიკური მოდელები: ღირებულებები, მიღწევები, თავისებურებები	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია “ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები” გუშინ დღეს, ხვალ” თბილისი, 17-18 ოქტომბერი
<p>სტატიაში კონკრეტულად განხილულია მსოფლიოში ისეთი ეკონომიკური მოდელების თავისებურებები და დამახასიათებელი ნიშნები, როგორცაა: აშშ ეკონომიკური მოდელი; ევროპული მოდელი (დიდი ბრიტანეთი, გერმანია, შვედეთი, ფინეთი, საფრანგეთი, იტალია); აზიური მოდელი (იაპონია, ინდოეთი, სამხრეთ კორეა); ლათინოამერიკული და აფრიკული მოდელი.</p> <p>საქართველომ გულდასმით უნდა მიაღწევოს თვალყური მსოფლიოს თანამედროვე სოციალურ-ეკონომიკურ მოდელებს. მისგან სასარგებლო გაკვეთილების მიღებით შესაძლებელი გახდება ქართული სოციალურ-ეკონომიკური მოდელის ფორმირების ფართოდ გაშლა და მისი უფრო სრულყოფილი, თანამედროვე და ეფექტიანი ჩამოყალიბება.</p>			
2	ჯოლია გურამ	კრეატიული ეკონომიკის ფენომენის შემეცნებითი გააზრებისათვის	პირველი საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია თემაზე: “თანამედროვე მენეჯმენტი: პრობლემები, ჰიპოთეზები”

			2015, 24-26 ივნისი, ბათუმი
<p>XX საუკუნის ბოლო მეოთხედში განვითარებულ სამყაროში მიმდინარე ცვლილებებმა საზოგადოების ყურადღება კრეატიული სექტორის განვითარებისაკენ წარმართა.</p> <p>ეკონომიკის კრეატიული ინდუსტრიის პოტენციური შესაძლებლობები საზოგადოების განვითარების შეუზღუდავი წყაროა, თუმცა ამ სექტორის მრავალი დებულება, პოსტულატი თუ შეფასების კრიტერიუმი, დღემდე დადგენილი არ არის და მეცნიერთა ფართო დისკუსიის საგანია.</p> <p>მნიშვნელოვანია ერთი გარემოებაც: ბუნებამ ადამიანი შექმნა არა მარტო კრეატიული აზროვნების უნარით, არამედ თავის ქმედებებში შეცდომების დაშვების შესაძლებლობებითაც. ამ ხარვეზის გამოსწორებით შესაძლებელია უფრო ძლიერი და საიმედო ტექნიკურ-ეკონომიკური საშუალებების შექმნა, რითაც შემცირდება რუტინული ოპერაციების შესრულების რისკი.</p> <p>კრეატიული ეკონომიკა, როგორც ინტეგრირებული მეცნიერება, აერთიანებს ეკონომიკის, ფილოსოფიის, სოციოლოგიისა და კულტუროლოგიის საკითხებს.</p> <p>კრეატიული ეკონომიკა არის მეცნიერების, კულტურისა და ხელოვნების სფეროთა ერთობლივი ეკონომიკა. იგი ეფუძნება მაღალი სამუშაო ძალას, რომელიც სიახლეების დამუშავების სულისჩამდგმელი და მამოძრავებელია.</p> <p>კრეატიული ეკონომიკის ზრდის ძირითადი ფაქტორია ადამიანისეული კაპიტალი.</p> <p>კრეატიული ეკონომიკის ნიშანია რაიმეს შესახებ შემოქმედებითი მიდგომა, ახალი, ადრე არარსებული იდეების დანერგვა, საზოგადოების უწყვეტი ინოვაციური განვითარება, რომლის საფუძველია ორიგინალური იდეები დასაქმების ნებისმიერ სფეროში.</p> <p>კრეატიული ეკონომიკის მთავარი თავისებურებაა ის, რომ მისი ძირითადი ინსტრუმენტია ცოდნა, რესურსი – ინფორმაცია, ხოლო პროდუქტი – ინოვაცია.</p> <p>ეკონომიკური ზრდის ახალი თეორიები იძულებული იქნებიან მომავალში კრეატიულობის ფენომენი გაითვალისწინონ, რადგან კრეატიული ეკონომიკის განვითარება შეუზღუდავი რესურსების გამოყენებას გულისხმობს.</p>			
3	ჯოლია გურამ	თანამედროვე განათლების მიღების აუცილებლობა და მსოფლიო კრიზისი	<p>მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია “ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები”</p> <p>გუშინ დღეს, ხვალ”</p> <p>თბილისი, 17-18 ოქტომბერი</p>
<p>განვითარებული სამყარო თავისი განვითარების ახალ ეტაპზე, პოსინდუსტრიული საზოგადოების მეორე საფეხურზე – ცოდნის საზოგადოების შექმნისა და განვითარების</p>			

სტადიაზე – გადადის, რომელიც ყოველი ინდივიდისა და მოლიანად საზოგადოების წინაშე თვისებრივად განსხვავებულ მოთხოვნებს აყენებს. დღის წესრიგში დგება თანამედროვე ცოდნის მიღებისა და მისი უწყვეტი განახლების საყოველთაო აუცილებლობა. აქტიურად ვითარდება და ვრცელდება ინფორმაციული ტექნოლოგიები, რაც ახალი ცოდნის მიღების ხელმისაწვდომობას აიოლებს და აჩქარებს კიდევ.

ასეთ ვითარებაში მსოფლიო განათლების სისტემაში კრიზისი შეინიშნება, რაც ნეგატიურ ტენდენციებში ვლინდება. აღნიშნული, ძირითადად ორი მიზეზითაა გამოწვეული: 1. განათლების სისტემა თავისი ბუნებით ინერტულია; 2. მისდამი ყურადღება და მზრუნველობა ნაკლებია.

ამ შეუსაბამობის დასაბალანსებლად აუცილებელია მნიშვნელოვანი ღონისძიებების დროული გატარება, კერძოდ, საგანმანათლებლო სისტემის საფუძვლიანი მოდერნიზაცია და მისდამი ყურადღების გაძლიერება.

4	ა.სიჭინავა, დ.სეხნიაშვილი	რელიგია და ბიზნესი: წინააღმდეგობა თუ ერთიანობა	5-6 სექტემბერი, 2015, ბათუმი
---	---------------------------	--	------------------------------

სტატიაში განხილულია ქართული ეროვნული იდეის მორალური და ეთიკური ასპექტები. მისი რეალიზაციის გზების ძიება დამყარებულია მართლმადიდებელი ქრისტიანების სულში საზოგადოებრივი ცხოვრების ორი ცნების - რელიგიისა და ბიზნესის განუყოფლობაზე.

5	დ. სეხნიაშვილი	HR-ბრენდინგი პერსონალის მართვის სისტემაში	26-27 ივნისი, 2015, თბილისი
---	----------------	---	-----------------------------

HR-ბრენდინგი არის ღრმა პროცესები, რომლებიც პირდაპირ უკავშირდება ადამიანურ კაპიტალს და მასთან მუშაობის ხარისხს. მუშაკები ახდენენ კომპანიის სტრატეგიის რეალიზებას და სწორედ ისინი არიან შიდა და გარე ბრენდის მატარებლები. კომპანიები HR-ბრენდინგით ახორციელებენ უფრო მაღალკვალიფიციური კადრების შერჩევას, მცირდება ვაკანსიებისთვის შეუსაბამო რეზიუმეების ნაკადი, ხოლო იმ ადამიანების ნაკადი, რომლებიც ნამდვილად მოტივირებული არიან სწორედ მოცემულ კომპანიაში მუშაობაზე - იზრდება. კანდიდატები, თავის მხრივ, იღებენ მაქსიმალურ ინფორმაციას, სწორი გადაწყვეტილების ამორჩევისთვის და იმ დამსაქმებლების მოძიებისთვის, რომელიც მათ შეესაბამება.

მაღალკონკურენტულ ბაზარზე HR-ბრენდი არის არა მხოლოდ მიმზიდველი დამსაქმებელის სავიზიტო ბარათი, მისი ძირითადი რეპუტაციური აქტივი, არამედ კომპანიის კაპიტალიზაციის ზრდის მეტად ეფექტური ინსტრუმენტი. დღეს ამბიციური და პერსპექტიული კანდიდატები უფრო მეტად ამახვილებენ ყურადღებას კომპანიის ეკონომიკურ მაჩვენებლებზე, ბიზნესის დინამიკაზე, პერსონალური სრულყოფის შესაძლებლობაზე.

ძლიერი HR-ბრენდი სჭირდება არა მხოლოდ აქტიურად მზარდ კომპანიებს თანამშრომლების მოზიდვისათვის, არამედ იმათაც, ვინც მიზნად ისახავს კარგი შედეგის

მიღებას მუშაკთა რიცხოვნების ზრდის გარეშე - მუშაკთა ეფექტური ჩართულობისა და თანამშრომელთა შენარჩუნებისათვის.

ასე, რომ ძლიერი HR-ბრენდის შექმნა მოითხოვს სისტემურ მიდგომას და ყველა ეტაპზე პროცესების შეთანხმებას: შრომის ბაზარზე კომპანიის თავდაპირველი პოზიციონირებიდან საბოლოო ინტერვიუმდე იმ თანამშრომელთან, რომელიც ტოვებს კომპანიას.

HR-ბრენდინგში ნებისმიერ ორგანიზაციაში მიმდინარე თითქმის ყველა პროცესი და მოვლენა აისახება, HR-ბრენდი ხელს უწყობს პერსონალის მართვის ეფექტური სისტემის ჩამოყალიბებას და ამ ფაქტის უგულებელყოფა არც ერთ ორგანიზაციას არ უქადის კარგს.

6	დ. სეხნიაშვილი, ზ. სიჭინავა	თანამედროვე მიდგომები კომპანიის სტრატეგიის განსაზღვრისა და ფორმირების საკითხებისადმი	16-17 ოქტომბერი, 2015, თბილისი
---	-----------------------------	--	--------------------------------

თანამედროვე ორგანიზაციების მართვის სფეროში განსაკუთრებული ყურადღება და ძირითადი აქცენტები მართვის სტრატეგიული ასპექტების მიმართულებით გადანაცვლდა. მკვლევართა ინტერესი და კომპანიების მოთხოვნილება დაკავშირებულია სწრაფად ცვალებად გარე გარემოში ბიზნესის მდგრადი განვითარების პრობლემის გადაწყვეტასთან. ამგვარად, კომპანიების ფუნქციონირების ეფექტურობის ამაღლებისათვის უფრო მეტად მნიშვნელოვანი სტრატეგიული მართვის უპირატესობების გამოყენება, ასევე, ყოველ ცალკეულ მომენტში კომპანიის სტილის (ქცევის) შერჩევა ხდება. ეს არჩევანი კი კომპანიის სტრატეგიით განისაზღვრება, რომლის ფორმირებისადმი ერთიანი მიდგომა არ არსებობს.

სტრატეგიის კონცეფციის დახასიათებისათვის თეორიული მიდგომების ანალიზი საშუალებას იძლევა, ბიზნესის განვითარების თანამედროვე პრაქტიკის შესაბამისად, მეთოდოლოგიურად დასაბუთდეს კომპანიის მრავალკრიტერიუმიანი მრავალდონიანი სტრატეგიული განვითარების ხედვით კვლევების ჩატარების აუცილებლობა. სწორედ ასეთი მიდგომა იძლევა საშუალებას ორგანიზაციის მართვის ყველა ამოცანა განაწილდეს მრავალდონიანი სისტემის მართვის სპეციალიზებულ ელემენტებად, რაც იწვევს მართვის პროცესზე დანახარჯების შემცირებას და იმ შეცდომების მინიმიზებას, რომლებიც კომპანიისთვის მნიშვნელოვანი დანაკარგების წყაროა.

7	დ. სეხნიაშვილი	ქალთა სამეწარმეო აქტივობის ზოგიერთი ასპექტი საქართველოში	23-24 ოქტომბერი, 2015, თბილისი
---	----------------	--	--------------------------------

თანამედროვე სამყაროს შემდგომი ეკონომიკური განვითარებისთვის მეტად მნიშვნელოვანია განათლებულ ქალთა კოჰორტის ახალი ინიციატივების რეალიზაცია და ქალთა მეწარმეობის დინამიური განვითარება. მეწარმე ქალები ქმნიან ახალ სამუშაო ადგილებს, საზოგადოებას სთავაზობენ მმართველობითი, ორგანიზაციული და ბიზნეს-პრობლემების გადაჭრის სრულიად ახლებურ გადაწყვეტილებებს და აქვთ რეალური პოტენციალი გახდნენ ეკონომიკურად აქტიური ძალა და სამეწარმეო შესაძლებლობების რეალიზაციის გზით მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანონ როგორც საკუთარი ოჯახების

კეთილდღეობის გაზრდაში, ასევე ერის განვითარებაში. ავტორის აზრით, საქართველოში, განვითარების თანამედროვე ეტაპზე, ქალთა სამეწარმეო აქტიურობის ხელშეწყობის მთავარ მიმართულებად მიჩნეულ უნდა იყოს მეწარმეობის დაწყების მსურველი თუ მოქმედი ქალ მეწარმეთა ცოდნის ამაღლება და მათთვის ფინანსური მხარდაჭერის ორგანიზება.

8	დემნა კვარაცხელია	“საქართველოში ინსტიტუციურ სფეროში არსებული პრობლემების შეფასება”	16-17 ოქტომბერი, 2015 წელი საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
---	-------------------	--	--

სტატიაში გაანალიზებულია საქართველოში ინსტიტუციურ სფეროში არსებული პრობლემები. დასაბუთებულია, რომ ეროვნული მეურნეობის ტრანსფორმაციის განვლილ პერიოდში ვერ მოხერხდა ცივილური საბაზრო ეკონომიკის შესაბამისი ინსტიტუციური გარემოს ჩამოყალიბება, რასაც ადასტურებს ელიტის სასარგებლოდ ინსტიტუტების ფორმირების ხშირი შემთხვევა, რაც აფერხებს ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებას. შესაბამისად, განსაზღვრულია ინსტიტუციური ცვლილებების პრიორიტეტები.

9	ირინე მამალაძე	ვენჩურული ფონდების ინვესტირების თავისებურებანი	მერვე საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, “განათლება XXI საუკუნეში”, გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი 13-14 ნოემბერი 2015წ. ქ.გორი.
---	----------------	--	---

დღეს ვენჩურული ინვესტირება სამეცნიერო კვლევების, გამოყენებითი ხასიათი დამუშავებებისა და საინვესტიციო საქმიანობის არასაბიუჯეტო დაფინანსების უმნიშვნელოვანესი წყაროა. ვენჩურული ინვესტირების სახსრების დაბანდება უმტესწილად იმ ახალი მცირე და საშუალო საწარმოების საწესდებო კაპიტალში ხდება ხოლმე, რომლებიც ახალი ტექნოლოგიების ან მეცნიერებად-ტევადი პროდუქტების შექმნაზე არიან ორიენტირებული.

ვენჩურული ინვესტირება საბანკო დაკრედიტებისაგან განსხვავებით არ მოითხოვს რაიმე სახის გირაოს ან საწინდარს. პრაქტიკაში ყველაზე ხშირია კომბინირებული ფორმის ვენჩურული ინვესტირება, რომლის დროსაც სახსრების ნაწილი სააქციო კაპიტალში შეაქვთ, ნაწილს კი საინვესტიციო კრედიტის სახით გასცემენ. ამასთან, ვენჩურული ინვესტორი არ ესწრაფვის აქციათა საკონტროლო პაკეტის დაუფლებას, რითაც იგი ძირეულად განსხვავდება სტრატეგიული ინვესტირებისაგან.

ვენჩურული ფონდები დაინტერესებული არიან არა მოგების განაწილებით დივიდენდების ფორმით, არამედ ბიზნესში მისი რეინვესტირებით. მეწარმეებსა და საინვესტიციო ფონდებს შორის რისკების განაწილება და ორივე მხარის მიერ მათი მიზნების ღიად დეკლარირება ვენჩურული ინვესტირების ის თავისებურებებია, რომლებშიც საბანკო დაკრედიტებისაგან

და სტრატეგიული პარნიორობისაგან გამოარჩევს მას.

10	ირინე მამალაძე	ინოვაციების კომერციალიზაცია	ქ.თბილისი 16 ოქტომბერი, ქ.ქუთაისი 17 ოქტომბერი. მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია
----	----------------	-----------------------------	---

განვითარებული ქვეყნების სამრეწველო წარმოების ზრდის 75-ზე მეტს დღეს ინოვაციების გამოყენებით აღწევენ. გარდა ამისა, კრიზისული ეკონომიკების გამოცდისგან და აღორძინების მთავარი „წამალიც“, როგორც წესი, ინოვაციური პროცესების გააქტიურებაა. ამის გათვალისწინებით დაბეჭდვით შეიძლება ითქვას, რომ ინოვაციური გზით განვითარების გარეშე საქართველოს ეკონომიკას პერსპექტივა არა აქვს.

ქვეყანაში ინოვაციური პროცესების დაძვრისა და დაჩქარების სასიკეთო პირობების შექმნა პირველ რიგში მისი ხელისუფლების ორგანოების საზრუნავია. თვალსაჩინო შედეგებს აშშ-მ, გერ-მა, იაპონიამ და სხვა ქვეყნებმა იმის წყალობით მიღწიეს, რომ თავიანთი ქვეყნების მდგრადი განვითარება სწორედ ძლიერი სახელმწიფო საინოვაციო პოლიტიკით უზრუნველყვეს.

ინოვაციების კომერციალიზაციის პროცესის სრულყოფისთვის დიდი მნიშვნელობა აქვს საზღვარგარეთ მიღებული იმ გამოცდილების გაცნობას, რომელიც ამ პროცესის ხელშეწყობისა და უზრუნველყოფილის დარგშია დაგროვილი.

11	ირინე მამალაძე	სადაზღვევო ბაზრის განვითარების თანამედროვე მდგომარეობა საქართველოში	ქ.თბილისი 16 ოქტომბერი, ქ.ქუთაისი 17 ოქტომბერი. 2015წ მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია
----	----------------	---	---

სადღესოდ მსოფლიოს მეტწილ ქვეყნებში ჩამოყალიბებულია სოციალური დაცვის ორგანიზებული სისტემები. მოსახლეობის სოციალური დაცვა უკვე XX-ს ბოლოს იქცა განვითარებული ქვეყნების სოციალური პოლიტიკის მთავარ ატრიბუტად. აღნიშნული სისტემები ხელს უწყობენ მოსახლეობის შემოსავლების სტაბილურობას, უზრუნველყოფენ ხელმისაწვდომი სამედიცინო დახმარების მიღებასა და აუცილებელი სოციალური მომსახურების გაწევას. სოციალური დაზღვევის ეროვნული სისტემების ფორმირებისას ითვალისწინებენ ისეთ ფაქტორებს, როგორიცაა:

- ხელფასი და გადასახადები;
- მოსახლეობის დემოგრაფიული მდგომარეობა და შრომის ბირჟაზე შექმნილი ვითარება;
- დაზღვევის მიზნები და მათი შესაბამისობა ადამიანის უფლებებთან, ჰუმანისტურ იდეალებთან და სხვ.

იმაზე, თუ რა ხერხებით, მეთოდებითა და როგორი დოზებით უნდა მიეწოდოს მოსახლეობას

სოციალური კეთილდღეობა, გავლენას ახდენს, აგრეთვე ქვეყნის ისტორია, ეროვნული ტრადიციები, უკვე ჩატარებული თუ ამჟამად მიმდინარე სოციალურ-ეკონომიკური გარდაქმნები.

12	ირინე მამალაძე	ინვესტიციების როლი ეკონომიკურ ზრდაში	.თბილისი 10-11ივლისი 2015წ. საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია.
----	----------------	--------------------------------------	---

ეკონომიკური ზრდის მაღალი ტემპების უზრუნველყოფა ნებისმიერი ქვეყნის პრიორიტეტული ამოცანაა. ამდენად, ეკონომიკური ზრდის პრობლემა ყოველთვის დგას არა მარტო ეკონომისტების, არამედ პოლიტიკოსების ყურადღების ცენტრშიც. ამ პრობლემას ისიც ამწვევებს, რომ ეკონომიკური აღმავლობის ფაზებს ხშირად მოსდევს ხოლმე დაქვეითების ეტაპები.

მდგრადი ეკონომიკური ზრდის უზრუნველყოფის თეორიულ-მეთოდოლოგიური საფუძვლების კვლევებით დადასტურებულია, რომ ამ ამოცანის გადაჭრაში წამყვან როლს თამაშობს ინვესტიციები; მეტად მნიშვნელოვანია, ასევე ინვესტიციების როლი ეკონომიკის მოდერნიზებაში.

ეკონომიკური სისტემის ეფექტიანად ფუნქციონირებისა და განვითარების მთავარ კატალიზატორად ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაცია პირდაპირ უცხოურ ინვესტიციებს მიიჩნევს. განვითარებად ქვეყნებს ისინი ხელს უწყობენ იმაში, რომ მათ ხელი მიუწვდებათ საერთაშორისო ბაზრებსა და ტექნოლოგიებზე, აფართოებენ კერძო და სახელმწიფო საინვესტიციო პროექტებში სასესხო სახსრების გამოყენების მასშტაბებს და ა.შ.

ეპირიული კვლევების უმრავლესობაში ის დასკვნაა გამოტანილი, რომ პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები, ჯერ ერთი, ისევე მოქმედებენ, როგორც შიდა ინვესტიციები, ხოლო, მეორე ხელს უწყობენ წარმოების ფაქტორების მწარმოებლურობის ზრდასა და რეციპიენტ ქვეყნებში შემოსავლების მატებას.

13	ნაზი ჭიკაიძე ნანი მამფორია	სოციალური უსაფრთხოების პოლიტიკის კონცეპტუალური საკითხები	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია: „ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს, ხვალ“. თბილისი, 17-18 ოქტომბერი
----	-------------------------------	--	---

სოციალური უსაფრთხოება სოციალური სისტემის ფუნქციონირების, კვლავწარმოებისა და განვითარების უსაფრთხოების ოპტიმალური დონის მიღწევის მდგომარეობაა, რომელიც მიიღწევა სახელმწიფოსა და საზოგადოების მიერ განხორციელებული პოლიტიკური, სამართლებრივი, ეკონომიკური, იდეოლოგიური, ორგანიზაციული, სოციალურ-ფსიქოლოგიური ზომების ერთობლიობით, რომლებიც იძლევიან საზოგადოებაში არსებული

კონსტიტუციური წყობისა და სოციალური სტაბილურობის შენარჩუნების საშუალებას.

14	ნაზი ჭიკაძე მანანა ალფაიძე	არასწორი გადაწყვეტილებები მენეჯმენტში და მათი შედეგები ბიზნესში	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია: „ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს, ხვალ“. თბილისი, 17-18 ოქტომბერი
----	-------------------------------	---	---

თანამედროვე ორგანიზაციებს გამაფრებული კონკურენციის პირობებში უწევთ არსებობა. დღეს უკვე ძნელია პასუხის გაცემა კითხვაზე თუ რა უფრო მნიშვნელოვანია ბაზარზე დამკვიდრებისა და შემდგომი განვითარებისათვის, ყოველმხრივ დეტალურად გააზრებული გადაწყვეტილების მიღება თუ მისი სწრაფად მიღება, რა მეთოდები გამოვიყენოთ მართვაში და როგორ მოვერგოთ მუდმივად ცვალებად გარემოს. მომხმარებლის, პროდუქტისა და მისი გაყიდვის ერთიანობაში განხილვა ზრდის რესურსების ეფექტიან გამოყენებას და ორგანიზაციის სიცოცხლისუნარიანობას.

15	ტარიელ კიკვაძე, დავით გეგია	ინფლაციის სტრატეგიული მართვის პრობლემები	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია IEC-2015, თბილისი, ქუთაისი, ოქტომბერი, 2015
----	--------------------------------	--	---

16	ტარიელ კიკვაძე, ირინე ფარსელაშვილი	აუდიტის დაგეგმვა და რეგულირება.	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია IEC-2015, თბილისი, ქუთაისი, ოქტომბერი, 2015
----	---------------------------------------	---------------------------------	---

17	რევაზ შენგელია, შუჟუნა წიკლაური-შენგელია	მეცნიერულ-ტექნიკური ცოდნის განახლება- კვლავწარმოების მაღალი დონე-კრეატიული ეკონომიკის განვითარების ძირითადი ფაქტორი	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია “ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები” გუშინ დღეს, ხვალ” თბილისი, 17-18 ოქტომბერი, 2015წ.
----	--	---	--

კრეატიული ეკონომიკის პირობებში ქვეყნის განვითარების დონის ამაღლების უმთავრესი საშუალებაა მოსახლეობის საყოველთაო კეთილდღეობისკენ მიმართული სწრაფი

ეკონომიკური ზრდა, ხოლო ასეთი ეკონომიკური ზრდის ძირითადი ფაქტორი – მეცნიერულტექნიკური ცოდნის, მისი განახლება-კვლავწარმოების მაღალი დონე. განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილებულია მეცნიერულტექნიკური ცოდნის განახლება-კვლავწარმოების ახალ სამ ფორმაზე, მათი პრაქტიკაში გათვალისწინების მნიშვნელობაზე საზოგადოებრივი შრომის დანაკარგების შემცირების თვალსაწიერით; ასევე წარმოჩენილია განათლების სფეროში, ცოდნის ფორმირების პროცესში მოღვაწე მუშაკთა როლი ეკონომიკაში არსებული მდგომარეობის გამოსასწორებლად და ქვეყნის შემდგომი წინსვლის საქმეში. მოცემულია ადამიანისუფელ კაპიტალში განხორციელებული ინვესტიციების პირობითად ორ – პირდაპირ და ირიბ ინვესტიციებად დაყოფის არგუმენტაცია და გაკეთებულია დასკვნა, რომ პირდაპირი დაბანდება ადამიანურ კაპიტალში ზრდის ამ კაპიტალის მოცულობას, ხოლო ირიბი ხარჯები – ახანგრძლივებენ ამ კაპიტალის ექსპლუატაციის ვადას, აუმჯობესებენ მის ქმედუნარიანობას, ამცირებენ ავადობას და სიკვდილიანობას.

18	Revaz Shengelia , Natia Shengelia, Jujuna Tsiklauri-Shengelia, (რევაზ შენგელია, ნათია შენგელია, ჟუჟუნა წიკლაური-შენგელია	The Types of Risks and Hedging Techniques	ახალგაზრდა მეცნიერთა კონფერენცია თბილისი, 18-19 მაისი, 2015წ.
----	---	---	--

ფინანსური რისკ-მენეჯმენტი მთავარ აქცენტს აკეთებს, როდის და რა ფინანსური ინსტრუმენტების გამოყენებით დაიცვას ბიზნესი სხვადასხვა რისკებისგან. ფინანსურ რისკ-მენეჯმენტს შეუძლია, ბიზნესს აარიდოს და დაიცვას იგი სხვადასხვა მოსალოდნელი საფრთხეებისაგან, მაგალითად, როგორცაა: საკრედიტო, საბაზრო, უცხოური სავალუტო, ინფლაციის, ლიკვიდურობის, სექტორის და სხვა რისკები. სტატიაში ყურადღება გამახვილებულია უცხოურ სავალუტო რისკზე, მისი წარმოშობის მიზეზებზე და სახეებზე, კერძოდ, ეკონომიკურ, ტრანზაქციისა (კურსათაშორის სხვაობის) და კონვერტაციის (კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას) რისკებზე. ასევე განხილულია უცხოური სავალუტო რისკების ჰეჯირების მეთოდები: საბალანსო ჰეჯირება, პრაქტიკული მდგომარეობები (წინასწარი და გადავადებული გადახდები), საკრედიტო-სავალუტო ბაზრის ინსტრუმენტებით ჰეჯირება და საფორვარდო კონტრაქტები.

19	ელენე მენაბდე-ჯობაძე ნინო ლეთანძე	ეკონომიკის სახელმწიფო რეგულირების ფულად – საკრედიტო მექანიზმი	III საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია „ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდულები: გუშინ, დღეს, ხვალ“, 17-18 ოქტომბერი, თბილისი – ქუთაისი
----	--	---	--

მოსხენებაში აღნიშნულია, რომ სახელმწიფოს უმნიშვნელოვანესი ფუნქცია ფულად –

საკრედიტო ურთიერთობებზე ზემოქმედებაა, რაც ფულად – საკრედიტო პოლიტიკით სორციელდება. ფულად საკრედიტო პოლიტიკა – ხელისუფლების მიერ, მაკროეკონომიკური პროცესების საჭირო მიმართულებით განვითარებაზე ზემოქმედების ღონისძიებათა ერთობლიობაა, რომელსაც იგი ფულის მიმოქცევისა და საკრედიტო ურთიერთობების სფეროში ატარებს. მისი უმაღლესი მიზანი – ეროვნული მეურნეობის გაწონასწორებული და მყარი განვითარების უზრუნველყოფაა. კონკრეტული მიზნებია: ფულადი სისტემის გამყარება, კაპიტალის ინვესტირების პროცესზე, სამომხმარებლო მოთხოვნაზე და ფასწარმომქმნაზე ზემოქმედება. ფულად-საკრედიტო პოლიტიკის გატარებაში ცენტრალურ ბანკს მთავარი როლი მიეკუთვნება, იგი ძირითადი სუბიექტია. ცენტრალური ბანკის გადასაწყვეტი ამოცანებია: უზრუნველყოს ეროვნული სავალუტო სისტემა, რადგან მყარი ეროვნული ვალუტა ბაზრის ინფრასტრუქტურის უმნიშვნელოვანესი ელემენტია. კერძო (კომერციული) ბანკების მოქმედებაზე ისეთი ზემოქმედება, რომ სახელმწიფოს ინტერესები უზრუნველყოს. საკრედიტო პოლიტიკის ირიბ მეთოდებს მიეკუთვნება: ოპერაციები ფასიანი ქაღალდების ღია ბაზარზე; სააღრიცხვო (დისკონტური) პოლიტიკა; მინიმალური რეზერვების პოლიტიკა; ფულად – საკრედიტო სფეროში ჩარევის პირდაპირ ფორმად, საკრედიტო დაბანდებების ზრდის შეზღუდვა ითვლება. ცვალებადი სოციალურ-ეკონომიკური სიტუაცია (როგორც საშინაო ასევე საგარეო) სახელმწიფო რეგულირებაში აქცენტების კეინზიანური მეთოდებიდან მონეტარულზე და პირიქით გადატანას განაპირობებს.

20	აბუაშვილი თამარი მამალაძე ირინე	ფინანსური ინსტიტუტები ეკონომიკური გლობალიზაციის პირობებში	პირველი საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია 2015, 24-26 ივნისი, ბათუმი
----	------------------------------------	---	--

მსოფლიო ფინანსურმა სისტემამ განვითარების თანამედროვე ეტაპზე გლობალურ დონეზე დაიწყო ფუნქციონირება. როგორც დაკვირვება გვჩვენებს, მიმდინარეობს ფინანსური ინსტიტუტების სტრუქტურების ევოლუცია ბანკებიდან ინტეგრირებულ ინსტიტუტებამდე ანუ ე.წ. ფინანსურ კონგლომერატებამდე. აქ მიმდინარე გლობალიზაციის პროცესის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს შედეგად ფინანსური სუპერმარკეტების წარმოქმნა უნდა მივიჩნიოთ. როგორც გამოცდილება ადასტურებს, ასეთი სუპერმარკეტები ყველაზე ხშირად ბანკებისა და სადაზღვევო კომპანიების ბაზაზე იქმნება. მათი შექმნის ძირითადი მიზეზებია მოგების ზრდის აუცილებლობა, კონკურენტუნარიანობის ამაღლების საჭიროება და კლიენტთა ახალი კატეგორიებისა და ჯგუფების მოზიდვის ამოცანა.

ფინანსური სუპერმარკეტების შექმნა, ერთ მხრივ მსოფლიო ეკონომიკაში გამოვლენილი ტენდენციასა, ხოლო მოერე მხრივ საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების გლობალური სტრატეგია კონკურენტუნარიანობის შენარჩუნების მიზნით. რაც შეეხება თვითონ სუპერმარკეტების განვითარების ტენდენციებს, მათ შორის შეგვიძლია დავასახელოთ კონკურენციის გამძაფრება, შერწყმისა და შთანთქმის პროცესების დაჩქარება, შემზღუდავი საკანონმდებლო ბაზის გაუქმება და სხვა.

21	აბუაშვილი თამარი	ინფორმაციული	საერთაშორისო სამეცნიერო
----	------------------	--------------	-------------------------

	დავით სიჭინავა	ტექნოლოგიების მნიშვნელობა	კონფერენცია „თანამედროვე ინფორმაციული ტექნოლოგიები ეკონომიკური გლობალიზაციის პირობებში“. 23–24 ოქტომბერი, 2015. თბილისი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
--	----------------	---------------------------	--

საზოგადოება ვითარდება კომუნიკაციის სისტემის სრულყოფასთან ერთად. თავის დროზე დამწერლობამ უდიდესი როლი შეასრულა საზოგადოების განვითარებაში. დღეისათვის კი მიიჩნევენ, რომ მომავალი კომუნიკაციური სისტემის, კერძოდ, ინტერნეტ-ქსელის განვითარებით განისაზღვრება.

მსოფლიო ინფორმაციის ხანაში შევიდა. ესაა ინტერნეტის ერა, როცა ინფორმაცია განსაკუთრული საქონელია, რომელიც მთლიანად ცვლის ქვეყნის (საწარმოს) სტრატეგიულ ღირებულებას.

ახალმა ტექნოლოგიებმა ახალი ციფრული ეპოქა შექმნა. ინფორმაციული ტექნოლოგიების სწრაფმა ზრდამ კომპანიებისა და მომხმარებლების ურთიერთობის სრულიად ახალი კავშირები ჩამოაყალიბა. დღეს, უფრო მეტად, ვიდრე წინათ, ყველა და ყველაფერი მჭიდროდ დაკავშირებულია.

ინტერნეტი თანამედროვე მსოფლიო ეკონომიკის აბსოლუტურად დამოუკიდებელი მოვლენაა მის მონაწილეთა ქცევის საკუთარი წესებით, მიწოდებისა და ანგარიშსწორების მექანიზმებით, რომლებიც გლობალური საინფორმაციო ქსელის ფუნქციონირების პრინციპებიდან გამომდინარეობს.

22	აბუაშვილი თამარი დავით სიჭინავა	ინტერნეტ-მარკეტინგი - სტრატეგიული ღირებულება	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია – IEC-2015. „ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს, ხვალ“. 16-17 ოქტომბერი, 2015.
----	------------------------------------	--	--

მსოფლიო ეკონომიკაში სულ უფრო აქტუალური ხდება გლობალიზაციის პროცესი. ბოლო წლების განმავლობაში მსოფლიო ეკონომიკამ განიცადა მნიშვნელოვანი ცვლილებები, რომელიც XX საუკუნის ბოლოს აღმოცენდა ინფორმაციულ-ტექნოლოგიურ რევოლუციასა და გლობალიზაციის საფუძველზე. მსოფლიო ინფორმაციის ხანაში შევიდა. ესაა ინტერნეტის ერა, როცა ინფორმაცია განსაკუთრული საქონელია, რომელიც მთლიანად

ცვლის ქვეყნის (საწარმოს) სტრატეგიულ ღირებულებას. ახალმა ტექნოლოგიებმა ახალი ციფრული ეპოქა შექმნა. ინფორმაციული ტექნოლოგიების სწრაფმა ზრდამ კომპანიებისა და მომხმარებლების ურთიერთობის სრულიად ახალი კავშირები ჩამოაყალიბა. ინტერნეტ-მარკეტინგის კონცეპტუალური საფუძველია ინდივიდუალური ბიზნეს-კომუნიკაციების პროცესები გლობალურ-ვირტუალურ გარემოში, რომლის განსხვავებაცაა მათი მცირე დანახარჯები, გადაცემის მაღალი სიჩქარე და ინფორმაციის განახლების ფართო დიაპაზონი, ასევე ელექტრონული გარიგებების განხორციელება. დღეს უახლესი ინფორმაციულ-კომუნიკაციური ტექნოლოგიები წარმოადგენს წარმოების განუყრელ ნაწილს, რადგან თანამედროვე ბიზნესში საკვანძო ადგილი უკავია ინფორმაციას (საქმიანი, მეცნიერული და სხვა). ინტერნეტი კი ინფორმაციის გაცვლის, მიღებისა და გავრცელების ერთ-ერთი უსწრაფესი საშუალებაა.

23	მ.ბაღათურია მ.ბერუაშვილი	ბიზნესის სუბიექტების კონკურენციული სტრატეგია და ტაქტიკა.	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია- IEC-2015 “ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს, ხვალ”. 16-17 ოქტომბერი 2015 წელი. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი
----	-----------------------------	--	--

სამეწარმეო ბიზნესის სუბიექტები კონკურენციული ქცევის სტრატეგიის გარეშე ვერ შეძლებენ შეიმუშაონ ამა თუ იმ სახის მოქმედებისათვის მოტივირებული მიზანდასახულობა. კონკურენციული მოქმედების სტრატეგიული მართვა ნებისმიერ სამეწარმეო ფორმაში იწყება მიზნობრივი სტრატეგიული გადაწყვეტილებების ფორმირებიდან. ნაშრომში განხილულია კონკურენციული ქცევის სტრატეგიების გამოყენების სახეები. აგრეთვე ბიზნესში შესვლისა და ბიზნესიდან გასვლის სტრატეგია.

24	მ.ბაღათურია მ.ბერუაშვილი	მენეჯმენტი-ქართული სინამდვილე.	პირველი საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია. “თანამედროვე მენეჯმენტი: პრობლემები, პიპო თეზები, კვლევები”. 24- 25 ივნისი, 2015 ბათუმის ნავიგაციის სასწავლო უნივერსიტეტი. ბათუმი
----	-----------------------------	-----------------------------------	--

ბიზნესისათვის ყველაზე ძნელია- შეცვალოს ადამიანები და არა სისტემა, მაგრამ კარგი სისტემის მეშვეობით შეიძლება ადამიანები აიძულო შეიცვალონ თავისი ნიშან-თვისებები და ჩვეულებები. მენეჯერების უმრავლესობა მუდმივად წუწუნებენ იმის გამო, რომ ვერ ახერხებენ სათანადო ხალხის პოვნას, ეძებენ მებრძოლებს, რომლებიც მოვლენ და სიმაღლეებს დაიპყრობენ. სინამდვილეში კი თითოეული ადამიანი ამოუწურავი

შესასაძლებლობების მქონე , უსასრულო სამეაროა, რომელსაც შეუძლია წარმოუდგენლად ძვირფასი იდეა ჰქონდეს

25	აკაკი გვარუციძე ნატო გეგენავა	ვენჩურული კაპიტალის როლი ინოვაციური ბიზნესის განვითარებაში	ს.ტ.უ. 16.10.2015წ.
----	--------------------------------------	--	---------------------

შამეცნიერო სტატიაში „ვენჩურული (სარისკო) კაპიტალის როლი ინოვაციური ბიზნესის განვითარებაში“ განხილულია ვენჩურული კაპიტალის არსი და მნიშვნელობა ინოვაციური ბიზნესის განვითარებაში. ვენჩურული კაპიტალი არის მაღალი რისკის დონიან პროექტებში დაბანდებული კაპიტალი და განკუთვნილია ინოვაციურ წარმოებათა და საფინანსებლად და დაკავშირებულია საკმაოდ დიდ რისკთან. აღნიშნული საინვესტიციო პროექტების წარმატებულად რეალიზაციის შემთხვევაში ვენჩურული კაპიტალი მისი მფლობელისათვის უზარმაზარი მოგების მომტანი „ოქროსძარღვია“.

ანხილულია აშშ-სა და ევროპის ქვეყნების გამოცდილება ვენჩურული ბიზნესის განვითარების საკითხებში, რომ ვენჩურულმა ბიზნესმა ხელი შეუწყო მსოფლიოს წამყვანი ქვეყნების გადასვლას განვითარების პოსტიდუსტრიულ ფაზაზე. აღნიშნულია, რომ საქართველოში ბიზნესის ეს სახეობა ფაქტობრივად არ არსებობს, ვინაიდან არ გვაქვს ახალ ტექნოლოგიებთან და სარისკო ინვესტიციებთან მუშაობის გამოცდილება; აგრეთვე ფინანსური ინფრასტრუქტურა. ეს ნაწილობრივ განპირობებულია იმით, რომ დღევანდელი ინსტიტუციურ-ორგანიზაციული სტრუქტურები, როგორც მეცნიერებისა და ტექნიკის სფეროში სახელმწიფოს წარმომადგენლები, ვერ პასუხობენ თანამედროვე მოთხოვნებს. საჭიროა ამუშავდეს საფონდო ბაზარი, შეიქმნას ვენჩურული ფორმები, რომელშიც გაერთიანდებიან გამოცდილი მეცნიერები, ინჟინრები, გამომგონებლები, ნოვატორები, რომელთა დეფიციტს საქართველო არ განიცდის.

26	ნატო ჩიკვილაძე, ლაშა კაკულია	პროგრესული უცხოური გამოცდილების გამოყენება სამამულო საწარმოებში	სტუ.თბილისი;აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი,2015წ.16-17 ოქტომბერი
----	---------------------------------	---	---

უკანასკნელ წლებში დასავლეთში ინტენსიურად მიმდინარეობს მენეჯმენტის ნაციონალური თავისებურებების კვლევა.ისტორიული მოვლენების გამო, საქართველო პრაქტიკულად ჩამოშორებული აღმოჩნდა ბიზნესის მართვის განვითარების ევოლუციური პროცესიდან,რომელიც დასავლეთში მიმდინარეობდა XX საუკუნეში.საქართველოში ბიზნესის განვითარება ობიექტურად მოითხოვს,სოციოკულტურული თავისებურებების გათვალისწინებით,მენეჯმენტის დასავლური თეორიისა და გამოცდილების შემოქმედებით გააზრებას და ამის საფუძველზე ბიზნესის ეფექტიანი მოდელის ჩამოყალიბებას,ბიზნესის მართვის პრობლემებისათვის თეორიული და მეთოდოლოგიური პოზიციების შემუშავებას.

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ალექსანდრე სიჭინავა, მედია ჩიქავა, დალი სეხნიაშვილი	უმაღლესი განათლების გავლენა ინდივიდუალურ და საზოგადოებრივ შემოსავლებზე საქართველოში	23-24 აპრილი, 2015 კრაკოვი, (პოლონეთი)
<p>განათლების სფეროში ინვესტიციების ზრდის კვალდაკვალ სულ უფრო მეტი ყურადღება ეთმობა ფორმალური განათლებით განპირობებულ შედეგებსა და სარგებელს. ნაშრომის მიზანია საქართველოში უმაღლესი განათლებისა და სხვადასხვა ეკონომიკური და სოციალური ფაქტორების გავლენის შეფასება ინდივიდუალურ და საზოგადოებრივ შემოსავლებზე. კერძოდ კი, უმაღლესი განათლების გავლენის განსაზღვრა ინდივიდის შემოსავლებზე და დასაქმების ალბათობაზე, ეკონომიკური სარგებელის განსაზღვრა ინდივიდის სხვადასხვა სოციალური მახასიათებლების მიხედვით და იმის განსაზღვრა, ასრულებს თუ არა განათლება საზოგადოებაში არსებული სოციალური უთანასწორობის გამოთანაბრების ფუნქციას.</p> <p>ოფიციალური მონაცემების ანალიზიდან ჩანს, რომ უმაღლეს განათლებაში ჩადებული ინვესტიცია საქართველოში ამ ეტაპისათვის გარკვეულ უკუგებას იძლევა, უმაღლესი განათლების მქონე პირის საშუალო შემოსავალი დაქირავებული შრომიდან მხოლოდ ზოგადი განათლების მქონე პირის საშუალო შემოსავალზე თითქმის ორჯერ უფრო მაღალია; სქესის, ასაკისა და საცხოვრებელი ადგილის გათვალისწინების პირობებში, უმაღლესი განათლების მქონე პირის დასაქმების შანსები საშუალო განათლების მქონე პირებთან შედარებით ორჯერ მაღალია, ხოლო დაქირავებით დასაქმების ალბათობა - თითქმის ხუთჯერ; ასევე უმაღლეს განათლებაზე გაწეული ხარჯების ამოღება საქართველოში დაახლოებით იგივე დროის მონაკვეთში ხდება, რაც ანალოგიური შემოსავლის მქონე სხვა ქვეყნებში.</p> <p>უმაღლესი განათლება საზოგადოებაში არსებული სოციალური უთანასწორობის გამოთანაბრების პოტენციურად ეფექტური ინსტრუმენტია, თუმცა საქართველოში უმაღლესი განათლების ხელმისაწვდომობა დღეისათვის კვლავ შეზღუდული რჩება მოწყველადი ჯგუფებისათვის. ასევე, უმაღლესი განათლების უკუგების შემდგომი ზრდისთვის შემავარსებელ ფაქტორებს წარმოადგენს უმაღლესი განათლების მქონე პირთა თვითდასაქმებისა და სპეციალობით დასაქმების დაბალი მაჩვენებლები.</p> <p>შესაბამისად, დღეს საქართველოსთვის მნიშვნელოვანია უმაღლეს განათლებაზე სახელმწიფო ხარჯების რაციონალიზაცია; უმაღლესი განათლების სისტემის შედეგების ბაზრის მოთხოვნებთან თავსებადობის ზრდის ხელშეწყობა; უმაღლესი განათლებიდან</p>			

ჯამური შემოსავლების ზრდის ხელშეწყობა; უმაღლესი განათლების ხელმისაწვდომობის გაზრდა მოწვევადი ჯგუფებისათვის.

დასაქმებიდან ჯამური შემოსავლების ზრდის უზრუნველყოფისათვის სტრატეგიულ ნაბიჯს არა მარტო საქართველოსთვის, არამედ ტრანზიტული ეკონომიკის მქონე სხვა ქვეყნებისთვისაც შეიძლება წარმოადგენდეს უმაღლესი განათლების მქონე პირთა თვითდასაქმების სტიმულირება, რაც, თავის მხრივ, ხელს შეუწყობს სამუშაო ადგილების რაოდენობის ზრდას ქვეყანაში. უმაღლესი განათლების სფეროში ამ მიმართულებით კონკრეტული ინტერვენციები შესაძლოა გულისხმობდეს: თვითდასაქმებისათვის აუცილებელი კომპენტენციების განვითარებაზე მეტი ყურადღების გამახვილებას უმაღლესი აკადემიური განათლების ყველა მიმართულების სასწავლო გეგმებში და თვითდასაქმების ხელშეწყობი ინფრასტრუქტურის განვითარების სტიმულირებას. ამგვარ ინიციატივებს შესაძლოა წარმოადგენდეს უმაღლესი სასწავლებლების შიგნით ბიზნეს ინკუბატორების შექმნა, სტუდენტებისა და კურსდამთავრებულთათვის შიდასაუნივერსიტეტო და სახელმწიფო სესხებისა და გრანტების გაცემა მცირე ბიზნესის მხარდაჭერისათვის.

ქართული ფილოლოგიისა და მედიატაქნოლოგიების დეპარტამენტი

დეპარტამენტის ხელმძღვანელი – თემურ ჯაგოდნიშვილი

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

თემურ ჯაგოდნიშვილი
 ვაჟა პაპასკირი
 ივანე ჯაგოდნიშვილი
 ბორის იმნაძე
 ქეთევან გიორგობიანი
 თამარ მაღალურაძე
 მანანა დათუკიშვილი
 მარინე ხარატიშვილი
 ლიანა ქათამაძე
 მარიამ ვარდიაშვილი
 მამუკა შელევია
 გიგლა გობეჩია
 რევაზ ძნელაძე
 თამარ ბონდარენკო
 ელიზავეტა კოხლოვა
 ირინე ცინცაძე
 ქეთევან გაფრინდაშვილი

ეკატერინე შაკიაშვილი
ზაზა ცოტნიაშვილი

*** სახელმწიფო გრანტით დაფინანსებული
სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	„ქართული ენის ინტელექტუალური ელექტრონული ლექსიკონის შექმნა“; პროექტი №93	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	პროფესორი თ. ჯაგოდნიშვილი	ფილოლ. მეცნ. დოქტ. თ. უთურგაიძე, ასოც. პროფ. ლ. ჩხაიძე, დ. ჯაში
<p style="text-align: center;">დასრულებული პროექტის (ეტაპის) შედეგები (ანოტაცია)</p> <p>დასრულდა მუშაობა ცნობილი ქართველოლოგის და მთარგმნელის დონალდ რეიფილდის ხელმძღვანელობით შექმნილი ქართულ-ინგლისური ლექსიკონის გარდასაქმნელად თანამედროვე საინფორმაციო ტექნოლოგიების სფეროსი – ინტერნეტში გამოსაყენებლად. შექმნილია ლექსიკონის კომპიუტერული ვერსია.</p> <p>თანამედროვე საინფორმაციო ტექნოლოგიების, კერძოდ, ინტერნეტის საყოველთაო გავრცელება პრინციპულად ახალი მიდგომის განვითარების საშუალებას იძლევა, რომელიც დაფუძნებულია ბუნებრივი ენის სრულიად ფორმალიზებული მოდელების თეორიისა და მის საფუძველზე რეალიზებული ალგორითმების გამოყენებაზე, კერძოდ, ტრადიციული ლექსიკონის ელექტრონული ვერსიის ქართული ენის ხელოვნური ინტელექტის ტექნოლოგიების საფუძველზე მორფოლოგიის ცოდნის ბაზართან გაერთიანება ნებისმიერი სიტყვა-ფორმის ანალიზის ავტომატური ანალიზის საშუალებას იძლევა, ბუნებრივია, სალიტერატურო ქართულის ნორმების დაცულობის შემთხვევაში. ამის შედეგად გადაწყდება შესაბამისი ფუძის გამოყოფის ამოცანაც, რაც გულისხმობს მეთაური სიტყვის მიღებას, ანუ იმ ლექსიკური სტატიის მითითებას, რომლის თარგმნაც სჭირდება მომხმარებელს.</p> <p>იმ შემთხვევაში, როდესაც გრამატიკული ანალიზის ამოცანას არაცალსახა გადაწყვეტა აქვს, კომპიუტერიზებულ ლექსიკონს საშუალება აქვს მომხმარებელს შესთავაზოს ყველა შესაძლო ვარიანტი, ხოლო სწორი არჩევანი მომხმარებელთან დიალოგის რეჟიმში განახორციელოს.</p>				

**I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული
სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1.	„ქართულ-კავკასიური ფოლკლორული ურთიერთობები“	შოთა რუსთაველის საზოგადოება	თსუ პროფესორი ქეთევან სიხარულიძე	პროფესორი თ. ჯაგოდნიშვილი
დასრულებული პროექტის (ეტაპის) შედეგები (ანოტაცია)				
საგრანტო თემის მიზანია ქართული ფოლკლორის კავკასიურ ფოლკლორთან მიმართების კვლევა, საერთო სიუჟეტების, მოტივების, ფოლკლორული პერსონაჟების ძიება, გამოვლენა, კლასიფიცირება, ტიპოლოგიის დადგენა. ამ მიზნით მუშავდება XIX-XX საუკუნეების სამეცნიერო პერიოდული გამოცემები, არქივის მასალები და ა. შ.				

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	თემურ ჯაგოდნიშვილი	“ხანძთა: ძველი, ახალი”	თბილისი, “უნივერსალი”, 2015 წელს გამოვიდა (2014 წლის გრიფით)	179 გვერდი
2	თემურ ჯაგოდნიშვილი	“სოფლისა მნათობი და მწყემსი კეთილი”	თბილისი, “უნივერსალი”, 2015 წელს გამოიცა (2014 წლის გრიფით)	
ანოტაციები				
1.	გამოკვლევაში	ასახულია	სტუ ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტის პროფესორ-	

მასწავლებლებისა და სტუდენტების 2014 წლის 5-12 ივნისის სასწავლო-სამეცნიერო ექსპედიციის მუშაობის შედეგები VIII საუკუნეში აგებული ხანძთის მონასტრის ადგილმდებარეობის დადგენის თვალსაზრისით.

წამოყენებულია მოსაზრება ორი ხანძთის არსებობის თაობაზე: ერთი – 782 წელს გრიგოლ ხანძთელის მიერ აგებული ხანძთის (ამჟამამინდელი ნუკას საყდრის), ხოლო მეორე – 910-იან-940-იან წლებში აშოტ კუხის და გურგენ ერისთავთ-ერისთავის მიერ აგებული ახალი ხანძთის მონასტრის არსებობის შესახებ.

2. ნაშრომში ასახულია ცნობილი ქართული მოღვაწის – ფოლკლორისტი, ქართული ეკლესიის ისტორიკოსის, პედაგოგის მელიტონ კელენჯერიძის ცხოვრებისა და მეცნიერული მოღვაწეობის კვლევის შედეგები. წარმოჩენილია მისი ღვაწლის საზოგადოებრივი ღირებულება.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	თემურ ჯაგოდნიშვილი	„რუსეთის საიმპერატორო გეოგრაფიული საზოგადოების კავკასიის განყოფილების კავკასიოლოგიური კვლევების ისტორიიდან“ “განათლება“	№1 (12)	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	გვ. 134-139
2	თემურ ჯაგოდნიშვილი	„აკაკი წერეთლისა და ნიკო მარის პოლემიკის ისტორიული კონტექსტები“ “განათლება“	№2 (13)	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	გვ. 97-110
3	თემურ ჯაგოდნიშვილი	„თედო ბეგიაშვილი და XX საუკუნის“	თელავის სახელმწიფო	თელავის სახელმწიფო	

		დასაწყისის ქართული ფოლკლორისტიკა”	უნივერსიტეტის კრებული: „კულტურათაშორისი დიალოგები”, III, შრომები	უნივერსიტეტი	გვ. 629-634
4	მანანა დათუკიშვილი	„საბჭოთა პერიოდის ქართული პრესა” “განათლება”	№3 (14)	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	გვ. 85-90
5	ქეთევან გიორგობიანი	„მასობრივი კომუნიკაციების როლი თანამედროვე საზოგადოების ცხოვრებაში “განათლება”	№1 (12)	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	გვ. 151-156
6	ქეთევან გიორგობიანი	„რედაქტირება – რთული შემოქმედებითი პროცესი” “განათლება”	№2 (13)	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	გვ. 115-119
7	ქეთევან გიორგობიანი	„საზოგადოების ინტერესებისა და პროფესიული ღირსების დასაცავად” „ჟურნალისტური ძიებანი”	XV	თბილისი, გამომც. „უნივერსალი”	გვ. 38-45
8	ეკატერინე შაკიაშვილი	„ასიმილაციის დისიმილაციის საკითხები ქართულ საენათმეცნიერო ლიტერატურაში და მისი სწავლების მნიშვნელობა”	№1 (12)	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	გვ. 70-72

		„განათლება“			
9	ეკატერინე შაკიაშვილი	„ტექსტის ლინგვისტიკა, როგორც ინტეგრაციული მეცნიერული დისციპლინა“	„ტექსტის ლინგვისტიკა, როგორც ინტეგრაციული მეცნიერული დისციპლინა“	თელავისი სახელმწიფო უნივერსიტეტი	გვ. 518-522
10	ბორის იმნაძე	„Некоторые особенности функционирования рекламы как знаковой системы в СМИ“	№1 (12)	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	გვ. 156-159
11	ბორის იმნაძე	„უცხო ენის სახელმძღვანელოს შედგენის პრინციპების შესახებ“ „განათლება“	№ 2 (13)	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	გვ. 30-32
12	რევაზ ძნელაძე	„მარტივი ტოპონიმები გურიასა და ქვემო აჭარაში“ „განათლება“	№ 1 (12)	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი,	გვ. 130-133
13	გვენეტაძე გურამ	„ქართული მწერლობის ფილოსოფიურ სწავლება“ „განათლება“	№ 1 (12)	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	გვ. 30-37
14	ბონდარენკო თამარ	„Политический портрет“ „განათლება“	№ 1 (120)	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	გვ. 140-142
15	ლორთქიფანიძე რუსუდან	„შესაძლებელია ობიექტური სინამდვილის აუდიტორიამდე“	XV	თბილისი, გამომც. „უნივერსალი“	გვ. 78-84

		მიტანა”			
16	მალაღურაძე თამარ	„ახალი ამბების შესწავლის ისტორია”	XV	თბილისი, გამომც. „უნივერსალი”	გვ. 85-95
17	გობეჩია გიგლა	„ინფორმაციული საზოგადოების გამოწვევა განათლება მედიით და განათლება მედიიდან”	XV	თბილისი, გამომც. „უნივერსალი”	გვ. 46-50
18	გობეჩია გიგლა	„ანისრახიზმი – მკვდრად შობილი ქართული ნოვაცია”	XV	თბილისი, გამომც. „უნივერსალი”	გვ. 50-56
ანოტაციები					
<p>1. სტატიაში განხილულია რუსეთის გეოგრაფიული საზოგადოების კავკასიის განყოფილების დაარსების ისტორიის, მიზნების, კავკასიის ხალხთა ფოლკლორისა და ეთნოგრაფიის შესწავლის მიზნით გაშლილი მეცნიერული კვლევების მიმოხილვა. ამასთან წარმოდგენილია ამ საზოგადოების პერიოდულ სამეცნიერო კრებულში გამოქვეყნებული ფოლკლორისტული და ეთნოგრაფიული ნარკვევების, სტატიების ბიბლიოგრაფია.</p> <p>2. აკ. წერეთელი აქტიურად მონაწილეობდა თავისი დროის ლიტერატურათმცოდნეობით, ისტორიულ, არქეოლოგიურ, ეთნოლოგიურ ძიებებში. აქვეყნებდა წერილებს, სტატიებს თბილისის ქართულ და რუსულ პრესაში. მან პოლემიკა გაუმართა აკადემიკოსს ნ. მარს, საქართველოსა და ქართული კულტურისადმი სომეხ მკვლევართა ტენდენციური დამოკიდებულების დამცველობის გამო და ცხადყო მისი პოზიციის უსაფუძვლობა. სტატიაში გაანალიზებულია ამ პოლემიკის არგუმენტები და შეფასებულია მათი საფუძვლიანობის პოზიციებიდან.</p> <p>3. ნაშრომში ახლად გამოვლენილი საარქივო წყაროებისა და მასალების საფუძველზე პირველად ქართულ ფოლკლორისტიკაში გამოკვლეულია XX საუკუნის პირველი ნახევრის პედაგოგის, ფართო პროფილის ფილოლოგისა და ფოლკლორისტის თედო ბეგიაშვილის ცხოვრება-მოდერნიზაციის ფაქტები, XX საუკუნის ქართულ მეცნიერულ ფოლკლორისტიკაში შეტანილი წვლილი. იმის გამო, რომ თ. ბეგიაშვილი ნაკლებად იყო ცნობილი თავად ფოლკლორისტებისათვისაც, XX საუკუნის დასაწყისის ქართული ფოლკლორისტიკის ისტორიის არაერთი მოვლენის ტრადიციული შეფასება არსებითად იცვლება და ზუსტდება. აღნიშნულია, რომ სწორედ ამით არის განსაზღვრული საკონფერენციო ნაშრომის აქტუალობა და მეცნიერული სიახლე.</p> <p>4. 1921 წლის 25 თებერვალს რუსეთის საოკუპაციო არმიამ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა დაამხო. ქვეყანაში საბჭოთა ხელისუფლება დამყარდა. ამ დღიდან</p>					

ქართულმა პრესამ შეიცვალა მიზანი, მიმართულება, შინაარსი, თემატიკა. ჩამოყალიბდა ახალ იდეოლოგიაზე დამყარებული ჟურნალისტიკა. იგი დაემორჩილა კომუნისტური პარტიის დიქტატს, უგულვებელყოფილ იქნა აზრის გამოხატვის თავისუფლება. ნაშრომში გაანალიზებულია ის ხანგრძლივი და რთული პერიოდი, რომელიც ქართულმა საბჭოთა პრესამ განვლო დღიდან დაარსებისა. ნაჩვენებია მისი განვითარების ტენდენციები. ცალკეული ეტაპების მიხედვით შესწავლილია ჟურნალ-გაზეთების შინაარსისა და პრობლემატიკის ხასიათი, აღნიშნულია, რომ იგი განისაზღვრებოდა ქვეყანაში შექმნილი სოციალ-პოლიტიკური ვითარებით. ნაშრომში გარკვეულია ქართული საბჭოთა ჟურნალისტიკის ადგილი და მნიშვნელობა ჟურნალისტიკის ისტორიაში.

5. ნაშრომში საუბარია ე. წ. „კომუნიკაციური რევოლუციების” შესახებ, რომელიც ამკვიდრებდა ადამიანთა შორის ურთიერთობის ახალ ფორმებს, ახალ სოციალურ-კულტურულ ფენომენს, რადიკალურად ცვლიდა ინფორმაციული ნაკადის მიმართულებას და მასშტაბს; გაანალიზებულია „დემასიფიკაციის” და „კონკერგენაციის” პრინციპები; ყურადღება გამახვილებულია მასობრივი კომუნიკაციის თანამედროვე საშუალებების მნიშვნელობასა და დანიშნულებაზე. აღნიშნულია, რომ ახალი მედიის განვითარების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი წინაპირობაა მკს-ს ტრადიციული სისტემების და თანამედროვე კომპიუტერული სისტემის შერწყმა. ასევე საუბარია იმ ორგანიზაციების შესახებ, რომლებიც საერთაშორისო კომუნიკაციას აკონტროლებენ.
6. ნაშრომში საუბარია რედაქტორის უდიდეს პასუხისმგებლობაზე ტექსტის გამოსაქვეყნებლად მომზადების პროცესში, მისი მუშაობის სირთულესა და თავისებურებებზე; აღნიშნულია, რომ რედაქტორის უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა გააუმჯობესოს ტექსტის ენა, სტილი და კომპოზიცია. ნაწერი უნდა იყოს არა მარტო ლექსიკურად და გრამატიკულად სწორი, არამედ ადვილად აღსაქმელი და მისაღები, მან უნდა შეძლოს მკითხველზე შთაბეჭდილების მოხდენა და მისი დაინტერესება; ყურადღება გამახვილებულია ფაქტობრივ და ლოგიკურ შეცდომებზე, ენის სისწორეს, სიზუსტესა და სიცხადეზე. განსაკუთრებული ადგილი ეთმობა რედაქტორისა და ავტორის ურთიერთობას. დაწვრილებით არის განხილული რედაქტორის მუშაობის ეტაპები და ტექსტის შესწორების ოთხი სახეობა. აღნიშნულია, რომ რედაქტორის მუშაობის მიზანი არის ის, რომ ნაწერმა ყოველმხრივ დამუშავებულმა და გამართულმა მიაღწიოს მკითხველამდე.
7. ნაშრომში საუბარია ინფორმაციის მოპოვების წყაროების და მასალის დამუშავების და გამოსაქვეყნებლად მომზადების პროცესში 5 ეტაპის გავლის მნიშვნელობის შესახებ; აღნიშნულია ის, რომ ბეჭდვითი პრესისთვის მთავარ „სამშენებლო ბლოკებს” ახალი ამბები, ფაქტზე მყისიერი რეაგირება და მოვლენის ობიექტური შეფასება წარმოადგენს. გაზეთისთვის ასევე ჰაერივით აუცილებელია ე. წ. „კოსმეტიკური შელამაზება” ანუ ტიპოგრაფიული დიზაინი, რომელიც მისი წარმატების ერთ-ერთი აუცილებელი ფაქტორია; ყურადღება გამახვილებულია იმ მიზეზებზე, რაც იწვევს გაზეთის „დასამარებას”, მკითხველის დაკარგვას; საუბარია ჟურნალისტის მოღვაწეობის კრედოს შესახებ.
8. სტატიაში განხილულია თუ რა ადგილია ეთმობა ასიმილაცია-დისიმილაციის საკითხებს ქართულ საენათმეცნიერო ლიტერატურაში, რა როლი აქვს ფონეტიკის, ორთოგრაფის-

ორთოეპიის საკითხთა შესწავლასი, რა მიზანი და მნიშვნელობა აქვს მის სწავლებას.
9. სტატიაში განხილულია ტექსტის ლინგვისტიკა, როგორც ინტეგრაციული მეცნიერული დისციპლინა.

ტექსტის ლინგვისტიკის სივრცეში ამჟამად ინტერტექსტურობის თეორიას სათავეები ეძებნება ტექსტის ანალიზის ლინგვისტიკურ და ლიტერატურათმცოდნეობით ტრადიციებში და გულისხმობს ტექსტის ზოგად ფილოსოფიურ ჰუმანიტარულ გაგებას, კვლევის ობიექტის ასეთი გააზრება ემყარება ანთროპოცენტრულ პრინციპს, რომელიც საბაზოა თანამედროვე მეცნიერებებისათვის და განაპირობებს იმ დისციპლინათა ინტეგრირებულობას, რომლებიც შესწავლიან ადამიანის შემეცნებას და გონს მათს უსასრულოდ მრავალფეროვან გამოვლენებში.

10. სტატიაში განხილულია სარეკლამო ტექსტის ეკლექტიზმის ის მთავარი თავისებურებანი, რომელნიც წარმოადგენენ ნახევრადფუნქციონალობის თავისებურ ფორმალურ ნიშანს. სარეკლამო ტექსტის ძირითადი თვისებები ლაკონურობა და სიმცირე ნაკარნახებია გარეგანი და შინაგანი გარემოებებით, რაც ადამიანის აღქმასთანაა დაკავშირებული. მითითებულია, რომ რეკლამას დროთა განმავლობაში თავისი საკუთარი ენა გაუჩნდა, რომლის პრაგმატიკას შადგენს ისეთი ნაწილები, როგორიცაა: სამყაროს ასახვა, სოციალური ღირებულებანი, ყურადღების მიქცევის საშუალებანი დამახსოვრების, დარწმუნების და ქმედითი ინტერპრეტაციის საშუალებანი. ისინი მიეკუთვნებიან იმ ტექსტურ ნაირსახეობებს რო- მელნიც საკომუნიკაციო ჯაჭვის რგოლში შედიან.

11. სტატიაში აღნიშნულია, რომ უკანასკნელ წლებში გამოქვეყნებულ უცხო ენის სახელმძღვანელოებში ავტორები არ იცავენ უცხო ენის სწავლების თავისებურებას და იმ პრინციპებს, რომელთა გათვალისწინების გარეშე ძნელია უცხო (რუსული) ენის შესწავლა. სტატიაში ავტორის მიერ გამოყოფილია სა-ხელმძღვანელოს შედგენის შემდეგი პრინციპები: – აღმზრდელობითი პრინციპები;

შესასწავლი სპეციალობის ტექნიკური ენის თავისებურებათა და სტუდენტთა ასაკის გათვალისწინების პრინციპი;

სასწავლო მასალის თანმიმდევრული გართულება და მოცულობის გაზრდა;

მკითხველის ინტერესების დაკმაყოფილების პრინციპი;

ლექსიკური და გრამატიკული მასალის ურთიერთდაკავშირების პრინციპი.

12. ნაშრომში საუბარია გურიისა და ქვემო აჭარის ადგილის სემანტიკური ტოპონიმიზაციის (აპელატივი > ტიპონიმი) კლასიფიკაციაზე, რომელიც სემანტიკური ტოპონიმიზაციისათვის არის გამოყენებული (ბოტანიკური, ჰიდროგრაფიული, ლანდშაპტური ტერმინები; ადამიანის გვარი ან სახელი ყოველგვარი გაფორმების გარეშე). ნაშრომში გაანალიზებულია მარტივი ტოპონიმები და მათი მიღების გზები.

13. ლიტერატურისა და ფილოსოფიის თანაზიარობის იდეის მესაძირკველნი იყვნენ ძველი ბერძენი ფილოსოფოსები. რუსთველის პოეზიის ანალიზი უსათუოდ მოითხოვს ფილოსოფიური ტერმინოლოგიის გამოყენებას. რუსთველი ხშირად ახსენებს „ბრძენ დიონისეს“, პლატონის ზნეობრივ პოსტულატს („სიცრუე და ორპირობა...“). პოსტულატის მოძებნა და ახსნა, სწორედ იმას გულისხმობს, რომ ვასწავლოთ სტუდენტს, მაგისტრს თუ დოქტორანტს მხატვრული ქმნილების ფილოსოფიური ასპექტები.

ამ მხრივ საინტერესოა ნ. ბარათაშვილის ტექსტები. „ფიქრნი მტკვრის პირას“ სწავლებისას ვერაფერს გავხდებით თვინიერ ფილოსოფიური ტირადებისა. ასევე ფილოსოფიურია „მერანი“, ამ ორი ნაწარმოების ტექსტთა ფინალი ალტრეისტულად ოპტიმისტური და ჯანსაღია.

დებულება, რომ ლიტერატურას აქვს აღმზრდელი მნიშვნელობა, ეს კარგად გამოიხატა ლ. ტოლსტოის, მ. ჯავახიშვილის, კ. გამსახურდიას, ჭ. ამირეჯიბის ნაწარმოებში.

ცალკე შესწავლის საკითხია პეტრე იბერის, იოანე ლაზის, ექვთიმე და გიორგი ათონელების, არსენ იყალთოელის, იოანე პეტრიწის ფილოსოფიური მემკვიდრეობა.

14. სტატიაში განხილულია როგორ იქმნება პოლიტიკური პორტრეტი. პოლიტიკოსის პორტრეტი ყალიბდება ეპოქის მოთხოვნილებაზე დაყრდნობით. პოლიტიკოსის პორტრეტს გააჩნია თავისებურებები, რომლებიც განპირობებულია რუსული პოლიტიკური კულტურის განვითარებით, რადგან რუსეთში პიროვნება ყოველთვის თამაშობდა მნიშვნელოვან როლს. ხელისუფლება განასახიერებს სახეს: იმპერატორი, ბელადი, პრეზიდენტი.
15. ნაშრომში გამოთქმულია მოსაზრება, თუ რამდენად შესაძლებელია ობიექტური სინამდვილის აუდიტორიამდე მიტანა. ანუ, თუ რამდენად არის ყოველივე ეს დამოკიდებული ჟურნალისტის მორალურ კანონზე.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	თემურ ჯავახიშვილი	„თედო ბეგიაშვილი და XX საუკუნის დასაწყისის ქართული ფოლკლორისტიკა“	საერთაშორისო კონფერენცია „კულტურათშორისი დიალოგები“ თელავი, 9-11 ოქტომბერი
2	თემურ ჯავახიშვილი	„კიევის სასულიერო აკადემია და ქართული განათლება“	საქართველოს ლიტერატურათმცოდნეობის აკადემიისა და სამეცნიერო კონფერენცია „კიევის სასულიერო აკადემია და ქართულ-უკრაინული

			სამწერლობო კონტრაქტები”, თბილისი
3	თემურ ჯაგოდნიშვილი	„ხანძთის მონასტრის ადგილმდებარეობისათვის”	რესპუბლიკური სამეცნიერო კონფერენცია ონომასტიკაში, „ახალციხე – 2015”, სამცხე- ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 25-ე წლისთავი.
4	შაკიაშვილი ეკატერინე	„ტექსტის ლინგვისტიკა, როგორც ინტეგრაციული მეცნიერული დისციპლინა”	საერთაშორისო კონფერენცია „კულტურათშორისი დიალოგები” თელავი, 9-11 ოქტომბერი
<p>მოსხენებათა ანოტაციები</p> <p>1. ნაშრომში ახლად გამოვლენილი საარქივო წყაროებისა და მასალების საფუძველზე პირველად ქართულ ფოლკლორისტიკაში გამოკვლეულია XX საუკუნის პირველი ნახევრის პედაგოგის, ფართო პროფილის ფილოლოგისა და ფოლკლორისტის თედო ბეგიაშვილის ცხოვრება-მოდერნიზაციის ფაქტები, XX საუკუნის ქართულ მეცნიერულ ფოლკლორისტიკაში შეტანილი წვლილი. იმის გამო, რომ თ. ბეგიაშვილი ნაკლებად იყო ცნობილი თავად ფოლკლორისტებისათვისაც, XX საუკუნის დასაწყისის ქართული ფოლკლორისტიკის ისტორიის არაერთი მოვლენის ტრადიციული შეფასება არსებითად იცვლება და ზუსტდება. აღნიშნულია, რომ სწორედ ამით არის განსაზღვრული საკონფერენციო ნაშრომის აქტუალობა და მეცნიერული სიახლე.</p> <p>2. მოხსენებაში განხილულია კიევის სასულიერო აკადემიის ისტორიის ცალკეული საკითხები, წარმოდგენილია მისი ქართველი კურსდამთავრებულების სტატისტიკა, გამოვლენილია ამ აკადემიის ქართველ კურსდამთავრებულთა და სხვადასხვა დროის სტუდენტთა (ი. გოგებაშვილი, ვ. კოტეტიშვილი, თ. ბეგიაშვილი, მ. კვლენჯერიძე, მ. ჩოგოვაძე) განსწავლის და სამშობლოში დაბრუნების შემდეგ საზოგადოებრივი მოღვაწეობის უცნობი და ნაკლებადცნობილი ფაქტები.</p> <p>3. მოხსენება მიემდგნა სტუ სასწავლო-სამეცნიერო ექსპედიციის მუშაობის შედეგებს, რო მედიც მოეწყო 2014 5-12 ივნისს და გამოვლინდა ორი – ძველი და ახალი ხანძთის (VIII საუკუნისა და X საუკუნის) არსებობის ფაქტი, გაირკვა გრიგოლ ხანძთელის სტატიაში განხილულია ტექსტის ლინგვისტიკა, როგორც ინტეგრაციული მეცნიერული დისციპლინა.</p> <p>ტექსტის ლინგვისტიკის სივრცეში ამჟამად ინტერტექსტურობის თეორიას სათავეები ეძებნება ტექსტის ანალიზის ლინგვისტიკურ და ლიტერატურათმცოდნეობით ტრადიციებში და გულისხმობს ტექსტის ზოგად ფილოსოფიურ ჰუმანიტარულ გაგებას, კვლევის ობიექტის ასეთი გააზრება ემყარება ანთროპოცენტრულ პრინციპს, რომელიც</p>			

საბაზო თანამედროვე მეცნიერებებისათვის და განაპირობებს იმ დისციპლინათა ინტეგრირებულობას, რომლებიც შეისწავლიან ადამიანის შემეცნებას და გონს მათს უსასრულოდ მრავალფეროვან გამოვლენებში.

4. სტატიაში განხილულია ტექსტის ლინგვისტიკა, როგორც ინტეგრაციული მეცნიერული დისციპლინა.

ტექსტის ლინგვისტიკის სივრცეში ამჟამად ინტერტექსტურობის თეორიას სათავეები ეძებნება ტექსტის ანალიზის ლინგვისტიკურ და ლიტერატურათმცოდნეობით ტრადიციებში და გულისხმობს ტექსტის ზოგად ფილოსოფიურ ჰუმანიტარულ გაგებას, კვლევის ობიექტის ასეთი გააზრება ემყარება ანთროპოცენტრულ პრინციპს, რომელიც საბაზო თანამედროვე მეცნიერებებისათვის და განაპირობებს იმ დისციპლინათა ინტეგრირებულობას, რომლებიც შეისწავლიან ადამიანის შემეცნებას და გონს მათს უსასრულოდ მრავალფეროვან გამოვლენებში.

ბ) უცხოეთში

№	მომსენებელი/ მომსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	თემურ ჯაგოდნიშვილი (ბორის იმნაძის, დავით გოცირიძის თანაავტორობით)	„სხვადასხვაფაქტურიანი ბლოკების ურთიერთმიმართება კლაკატურ ტექსტში“	МАПРЯЛ – (რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა საერთაშორისო ასოციაციის XIII კონგრესი „რუსული ენა და ლიტერატურა მსოფლიო კულტურის სივრცეში“, 13-20 სექტემბერი, გრანადა, ესპანეთი
2	თემურ ჯაგოდნიშვილი (ბორის იმნაძის, დავით გოცირიძის თანაავტორობით)	„ინფორმაციური ტექნოლოგიები სასწავლო პროცესში“	თანამედროვე ლინგვისტიკის მსოფლიო კონგრესი, 26-28 მარტი, ნიაგარა ფოლსი, კანადა

სხვა აქტივობა

პროფესორმა თემურ ჯაგოდნიშვილმა რედაქტირება გაუწია:

1. რუსუდან ჩოლოყაშვილის წიგნს: „ზეპირმეტყველებიდან სიტყვიერებამდე“ (გამომც. „ნეკერი“ , 2015) დაწერა წინასიტყვაობა „რედაქტორისაგან“, გვ. 7-11;
2. რედაქტირება ჩაუტარა იოსებ სანიკიძის „ურნალისტიკის თეორიის ფორმობრივი და შინაარსობრივი საფუძვლები“ (გამომც. „უნივერსალი“, თბილისი) დაწერა წინასიტყვაობა „რედაქტორისაგან“, გვ. 3-5;
3. რეზო სტურუას პოეზიის 2 ტომიან კრებულს „დღეები, თეთრი მარგალიტები“ (გამომც. „უნივერსალი“, თბილისი), დაწერა გამოკვლევა „რეზო სტურუას პოეზიის ცისქვეშეთი“, წიგნი I, გვ. 18-50;
4. გოჩა ჩოგოვაძის წიგნს „ფიქრები მომავალზე“ ქართული ვერსიის რედაქტირება, გამოსაცემად მომზადება (მოსკოვი).

სოციალური მეცნიერებების დეპარტამენტი

დეპარტამენტის უფროსი – ივორ კვესელავა

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

ავთანდილ სონღულაშვილი	მურად შონია
თენგიზ გრიგოლია	რევაზ რუხაძე
ივორ კვესელავა	მანანა დარჩაშვილი
ვანო ჭიაურელი	ირმა კეცხოველი
იაშა კუტუბიძე	გიორგი ხეოშვილი
რევაზ მიშველაძე	სალომე ხიზანიშვილი
ზურაბ ხასაია	ლია მეტრეველი
გიორგი ბარამიძე	ლევან ოსიძე
ტარიელ რეხვიაშვილი	ფიქრია დიდებაშვილი
სოსო სიგუა	ნონა ლომიძე
ვაჟა შუბითიძე	სოფიო მიდელაშვილი
ჰენრი კუპრაშვილი	სოფო ჩქოფოია
თემურაზ ფანჯიკიძე	ემილია ალავერდოვა
ეპიფანე გვენეტაძე	გიორგი ჩხიკვიშვილი
მაია ამირგულაშვილი	თინათინ აფხაიძე
ავთანდილ კიკნაძე	ირაკლი მიქავა
ქეთევან ჯიჯეიშვილი	ნინო ოთხოზორია

ზურაბ კვეციანი
 ეკა ბუხრაშვილი
 მათა გურამიშვილი
 მათა ყიფიანი
 სულიკო გრიგალაშვილი
 სერგო ლომინაძე
 მარინე ლომიძე
 როზა გაფრინდაშვილი

დიანა ფოცხვერაშვილი
 ლალი კაპანაძე
 ნონა ჟველია
 ეთერ შამანაძე
 ზურაბ გოცირიძე
 თამარ ბლიაძე
 ნანა ბახსოლიანი

II. 1. პუბლიკაციები

ა) საქართველოში

მონოგრაფია/სახელმძღვანელო

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ზურაბ ხასაია	გერმანელი ფილოსოფოსები ისტორიის შესახებ	თბილისი, გამომცემლობა Carpe diem	316
2	ზურაბ ხასაია	ფილოსოფიის სისტემური კურსი	თბილისი, გამომცემლობა Carpe diem	458
3	გიორგი ბარამიძე/ მთარგმნელი	მარტინ ჰაიდეგერი და სოციოლოგია/იბეჭდება	თბილისი, მერიდიანი	260
4	ეპიფანე გვენეტაძე	სოფელ მუხაყრუას// მუხაყრუას ეკლესიების ისტორიიდან	თბილისი “მერიდიანი”	186 გვ.
5	ეპიფანე გვენეტაძე	გამოჩინებულის წმიდა დიდმოწამე გიორგის ეკლესია	თბილისი “მერიდიანი”	96 გვ.
6	ეპიფანე გვენეტაძე	დიდი ჯიხაისის ეკლესიების ისტორიიდან. წმიდა	თბილისი “ფავორიტი სტილი”	160 გვ.

		ნაზარი (ლექავა)		
7	ირაკლი გელენავა –მთავარი რედაქტორი	კულტურული მემკვიდრეობა აფხაზეთში	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობა, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლებისა და კულტურის სამინისტრო გამომცემლობა „მერიდიანი“	100გვ.
8	ირაკლი გელენავა –რედაქტორ- შემდგენელი	ქართული პერიოდული პრესის მასალები 1900-1921 წლები (აფხაზეთი - რელიგია, განათლება კულტურა)	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობა, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლებისა და კულტურის სამინისტრო გამომცემლობა „მერიდიანი“	490 გვ.
9	მზია ხოსიტაშვილი	საქართველოს სახელმწიფოს ხელმძღვანელები ტ. 4 ზვიად გამსახურდია საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე. ოფიციალური დოკუმენტები, მიმართვები, ინტერვიუები). ნაწილი მეორე).	თბილისი. “ირიდა”.	335
10	მზია ხოსიტაშვილი	საქართველოს სახელმწიფოს ხელმძღვანელები ტ. 5. ზვიად გამსახურდია საქართველოს	თბილისი, “ირიდა”.	387

		რესპუბლიკის პრეზიდენტი. ოფიციალური დოკუმენტები, მიმართვები, ინტერვიუები). ნაწილი მეორე).		
11	მზია ხოსიტაშვილი	საქართველოს სახელმწიფოს ხელმძღვანელები ტ. 6. აკაკი ასათიანი საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე. ოფიციალური დოკუმენტები, მიმართვები, ინტერვიუები.	თბილისი. "ირიდა".	265
12	დ. დოლაბერიძე/მთ. რედაქტორი/ ლ. ოსიძე/მთ. რედაქტორის მოადგილე/	„ძირითადი რელიგიური კონფესიები და კავკასიის რეგიონალური უსაფრთხოების პრობლემური საკითხები“ (მასალები)	ქ. თბილისი, თსუ-ს გამომცემლობა, 2015	3 - 342
13	ე. გვენეტაძე/ავტორი/ ლ. ოსიძე, მთავარი რედაქტორი	დიდი ჯიხაიშის ეკლესიების ისტორიიდან წმიდა ნაზარი(ლეუავა)	საქველმოქმედო ფონდი „ივერიელთა ეკლესიის მატინაე“, თბ. 2015	3 - 150
14	ფოცხვერაშვილი დიანა	პოსტიმპრესიონიზმი	თბ.; გამომც. ნეკერი, 2015	160

1. ნაშრომი ეხება დიდი გერმანელი ფილოსოფოსების -- კანტის, ჰერდერის, ფიხტეს, ჰეგელის, შოპენჰაუერის, ვინდელბანდის, რიკერტის, ნიცშეს, შპენგლერის და იასპერსის კონცეპციებს ისტორიის შესახებ. მონოგრაფიაში ისტორიის ფილოსოფიური პრობლემები განხილულია ჩვენს თანამედროვეობასთან და, კერძოდ, თანამედროვე ქართულ სინამდვილესთან მჭიდრო კავშირში.
2. წიგნში განხილულია ფილოსოფიის თითქმის ყველა ფუნდამენტური პრობლემა სისტემურად, ანუ ამოსავალი ონტოლოგიური პრინციპების საფუძველზე. ეს პრინციპები ორიგინალური და ავტორისეულია. წიგნი დაწერილია ნათელი და სტუდენტისთვის მისაწვდომი სტილით.

3. ფენომენოლოგიის ჰაიდეგერისეულიგანხილვა რადიკალურად განსხვავდება მისი ეგოლოგიური გაგებისგან, რასაც საფუძველი ჩაუყარა ჰუსერლმა. სოციოლოგები, რომლებიც ჰესერლს ემყარებიან ფრჩხილებში ათავსებენ სიცოცხლს სამყაროს, რათა ჭეშმარიტი ცოდნა მოიპოვონ. ერთი ეგო ცდილობს სხვა ეგოებთან კავშირის დამყარებას. აიდეგერის მიხედვით კი ცოდნის საწისი სწორედ ჩვენი სიცოცხლის სამყაროა. ეს იმას ნიშნავს, რომ ადამიანის არსება სხვა ადამიანებთან ურთიერთობაში ყალიბდება. კრებულში გაერთიანებულელია ოთხი სხვადასხვა ენიდან თარგმნილი სტატიები, რომლებიც სხვადასხვა ასპექტით წარმოაჩენენ სოციუმის პრობლემებს ჰაიდეგერის ნააზრვის საფუძველზე.
4. სოფელ მუხაყრუ-ას// მუხადრუას ეკლესიების ისტორიიდან. ეხება სამტრედიის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მდებარე სოფელ გომის თემში შემავალი სოფლების ეკლესიების ისტორიას.
5. გამოჩინებულის წმიდა დიდმოწამე გიორგის ეკლესია. აღწერილია სამტრედიის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მდებარე გამოჩინებულის წმიდა გიორგის ეკლესიის ისტორია.
6. დიდი ჯიხაისის ეკლესიების ისტორიიდან. წმიდა ნაზარი (ლეჟავა). ეხება სამტრედიის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მდებარე სოფელ დიდი ჯიხაისის ეკლესიების ისტორიას. აღწერილია წმიდა ნაზარის (ლეჟავა) მოწამებრივი ცხოვრება)
7. ისტორიულ, აქტიუქტურულ, პოლიტიკური შინაარსის ალბომი - წარმოდგენილი ალბომი მცდელობაა ჩვენი წვლილი შევიტანოთ აფხაზეთის კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის საქმეში, მონაწილეობა მივიღოთ იქ არსებული სავალალო მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციის გავრცელებაში როგორც ქვეყნის შიგნით ასევე მის ფარგლებს გარეთ, სწორედ ამიტომაც ალბომი გამოიცა ქართულ და ინგლისურ ენებზე, მასში წარმოდგენილია ისტორიულ-პოლიტიკური ხასიათის ინფორმაცია და ფოტომასალა აფხაზეთის 27 კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე. ფოტომასალის მნიშვნელოვანი ნაწილი ქვეყნდება პირველად.
8. კრებული თავს უყრის 1900-1921 წლების ქართული პერიოდული პრესის ფურცლებზე გამოქვეყნებულ აფხაზეთის საზოგადოებრივი ცხოვრების (რელიგია, განათლება, კულტურა) ამსახველ პუბლიკაციებს. ის ასევე მოიცავს ინფორმაციებს მხარის კოლონიზაცია/ოკუპაციის, სოფლის მეურნეობის, ვაჭრობის, მრეწველობის, მედიცინის, საზოგადოებრივი გაერთიანებების, ქველმოქმედების და ა.შ. საკითხებზე. ყოველივე ეს მკითხველს ნათელ სურათს შეუქმნის იმდროინდელი აფხაზეთის სოციალურ-ეკონომიკური, პოლიტიკური და კულტურულ-საგანმანათლებლო ვითარებაზე. კრებულს დართული აქვს ისტორიულ პირთა და გეოგრაფიულ სახელწოდებათა საძიებელი, რის გამოც მისი გამოყენება უფრო მოქნილი და მოსახერხებელი იქნება.
წიგნი განკუთვნილია, როგორც ძირითადი და დამხმარე ლიტერატურა, სამეცნიერო წრეების წარმომადგენელთა, პედაგოგთა, სტუდენტთა და ამ საკითხებით დაინტერესებულ მკითხველთათვის.
9. საქართველოს სახელმწიფოს ხელმძღვანელები ტ. 4 ზვიად გამსახურდია საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე.ოფიციალური დოკუმენტები, მიმართვები, ინტერვიუები. (ნაწილი მეორე). კრებულში შეტანილია 1990 წლის 14 ნოემბრიდან 1991 წლის 13 აპრილამდე ოფიციალურ პრესაში გამოქვეყნებული უზენაესი საბჭოს დადგენილებები, გამოტანილი ისეთ

მნიშვნელოვან საკითხებზე, როგორებიცაა უზენაესი საბჭოს რეგლამენტი, გარდამავალ პერიოდში ადგილობრივ მმართველობაზე გადასვლა, საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუციისა და კანონმდებლობის შემოღება, რეფერენდუმის ჩატარების წესი, და ა.შ აგრეთვე ზვიად გამსახურდიას ინტერვიუები, მიმართვები, უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის სახელით გაკეთებული განცხადებები, “საქინფორმის” მიერ გავრცელებული ინფორმაციები, მოცემულია ყაზბეგში სამხრეთ ოსეთის რეგიონში ვითრების სტაბილიზაციისათვის ზ. გამსახურდიასა და ბ. ელცინს შორის შემდგარი შეხვედრისა და მოლაპარაკების შედეგად მიღებული ერთობლივი მოქმედების ოქმი.

10. საქართველოს სახელმწიფოს ხელმძღვანელები ტომი 5. ზვიად გამსახურდია. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი. ოფიციალური დოკუმენტები, მიმართვები, ინტერვიუები. (ნაწილი მეორე). მე-5 ტომი მოიცავს ყველა ძირითად ბრძანებულებას, რომელიც ეხება 1991 წლის მანძილზე საქართველოს რესპუბლიკის ეკონომიკაში, სოფლის მეურნეობაში, მოსახლეობის ოციალურ უზრუნველყოფასა და ჯანდაცვაში განხორციელებულ ცვლილებებს, მიგრაციული პროცესების რეგულირების საკითხებსა თუ სხვადასხვა სახელმწიფო სტრუქტურების შექმნას, ზოგიერთი კანონის მიღებასა და გაუქმებას, პრეფექტებისა და მთავრობის წევრების დანიშვნას. კრებულში აგრეთვე შეტანილია საკდესის (საკავშირო დეპეშათა სააგენტო) მიერ გამოქვეყნებული განცხადებები და მნიშვნელოვანი ინფორმაციები საქართველის პრეზიდენტის უცხოელ დელეგაციებთან და სხვადასხვა დარგის სპეციალისტებთან შეხვედრების შესახებ.
11. საქართველოს სახელმწიფოს ხელმძღვანელები ტ. 6. აკაკი ასათიანი. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე. ოფიციალური დოკუმენტები, მიმართვები, ინტერვიუები. კრებული მოიცავს 1991 წლის პრესაში („საქართველოს რესპუბლიკა“, „რესპუბლიკა“, „ახალგაზრდა ივერიელი“, „აფხაზეთის ხმა“, „თბილისი“) გამოქვეყნებულ განცხადებებს, მიმართვებსა და ინტერვიუებს. აგრეთვე, საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს მიერ 1991 წლის აპრილიდან 1991 წლის დეკემბრამდე კანონებში შესატანი ცვლილებების, ხელშეკრულების დადებისა და რატიფიცირების, არჩევნების დანიშვნა-გადატანის, ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული მოწყობის საკითხების გადაწყვეტის, თანამდებობაზე დანიშნისა და გათავისუფლების, სხვადასხვა კომისიების შექმნის, სადეპუტატო უფლებამოსილების ცნობისა და შეწყვეტის შესახებ გამოტანილ დადგენილებებს.
12. კრებულში თავმოყრილია საერთაშორისო კონფერენციის მონაწილე 21 მოხსენების სრული ტექსტი, ამათგან 20 მოხსენება გაკეთებულია ქართულ ენაზე, რომელსაც თან ერთვის რეზიუმეები ინგლისურ და რუსულ ენებზე, ხოლო ერთი მოხსენება მოცემულია რუსულ ენაზე, რომელსაც თან ერთვის რეზიუმე ქართულ და ინგლისურ ენებზე, კონფერენცია გაიმართა 2014 წლის 16 დეკემბერს, თსუ-ს პირველ კორპუსში.
13. წიგნში გადმოცემულია სამტრედიის რაიონის სოფელ დიდი ჯიხაიშის ეკლესიების ისტორია და წმიდა ნაზარის ცხოვრება და მოღვაწეობა, ნაშრომი დაიბეჭდა ხონი - სამტრედიის ეპარქიის მმართველის, მიტროპოლიტ საბას (გივიბერიას) ლოცვა - კურთხევით.

14. ნაშრომი ეხება პოსტიმპრესიონიზმის პრობლემას. პოსტიმპრესიონიზმი როგორც მოვლენა რომელიც წარმოადგენს ახალი ხელოვნების ფორმას, რომელმაც მაინც ვერ შეაბიჯა უახლეს ხელოვნებაში.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	სოსო სიგუა	ფასკუნჯი, ფრინავი ვერდი	ჟურნ. „პარალელი“, №7	სტუ	10
2	სოსო სიგუა	ქართველური არქაიკის არტეფაქტები	გაზ. „მწერლის გაზეთი“, №3	მწერალთა კავშირი	14
3	სოსო სიგუა	ძალაუფლებისა და კულტურის ფაქტორები ქართველურ ტომებში	გაზ. „მწერლის გაზეთი“, №4	მწერალთა კავშირი	14
4	სოსო სიგუა	ქართული სახელმწიფოს წარმოშობა (ძვ. წ. III ს.)	გაზ. „მწერლის გაზეთი“, №7	მწერალთა კავშირი	14
5	სოსო სიგუა	მიცვალებულის კულტი ქართველურ ტომებში	გაზ. „მწერლის გაზეთი“, №8	მწერალთა კავშირი	14
6	სოსო სიგუა	ამირანიანის პლასტები და პერსონაჟები	გაზ. „მწერლის გაზეთი“, №7	მწერალთა კავშირი	14
7	სოსო სიგუა	კოლხური ცული და დიხაგუძუბა	გაზ. „მწერლის გაზეთი“, №10	მწერალთა კავშირი	14
8	როზა	ფსიქოლოგიამდელი ფსიქოლოგია	№32, 2015	თბილისი, სტუ	5

	გაფრინდაშვილი	ქართულ ფოლკლორში, ჟურნ. "საისტორიო კერტიკალები"			
9	როზა გაფრინდაშვილი	არაცნობიერის ფსიქოლოგია ქართულ ფოლკლორში, ჟურნ. „განათლება“	№ 1(12) 2015	თბილისი, სტუ	5
10	როზა გაფრინდაშვილი	წინაპართაგან წასულა ყველა, ჟურნ. "პარალელი".	№7, 2015	თბილისი, სტუ	10
11	სოფო მიდელაშვილი, ჯემალ გახოკიძე	ჰონკონგი, ჩინეთი - 1997 (რა გზით ვიაროთ აფხაზეთისკენ?!), საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „სამართალი და მსოფლიო“, 2015 წ., გვ. 67-75.	1	თბილისი, სტუ	გვ. 67-75
12	სოფო მიდელაშვილი, ჯემალ გახოკიძე	ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ჰონკონგის სპეციალური ადმინისტრაციული რეგიონის კონსტიტუციის პოლიტიკურ-ეკონომიკური ასპექტები. რეფერირებადი ჟურნალი „ბიზნეს-ინჟინერინგი“, 2015 წ., გვ. 180-186.	2.	თბილისი, სტუ	გვ. 180-186.
13	სოფო მიდელაშვილი, ჯემალ გახოკიძე	მარგარეტ ტეთჩერის განსაკუთრებული როლი კონფლიქტების დარეგულირების საქმეში (ჰონკონგი-ჩინეთი, 1997 წელი). საერთაშორისო	3	თბილისი,	

		სამეცნიერო კონფერენციის შრომები „მსოფლიო და გენდერი - 3“			
14	თამარ ბლიაძე	ქართული ცეკვის აკომპანიმენტის პრობლემები	№7	სალიტერატურო-სამეცნიერო ჟურნალი „პარალელი, სტუ, თბილისი.	
15	თამარ ბლიაძე	დიდი იაკობი	№8	სალიტერატურო-სამეცნიერო ჟურნალი „პარალელი, სტუ, თბილისი	
16	ვაჟა შუბითიძე	უკრაინის კრიზისი და მესამე მსოფლიო ომის პრელუდიები	„საისტორიო ვერტიკალები“ №31.	თბილისი, 2015 წ.	7 გვ
17	ვაჟა შუბითიძე	შვილების აღზრდის ქართული სისტემა და სხვისი მოიმედების განწყობა საქართველოში	„საისტორიო ვერტიკალები“ №33.	თბილისი, 2015 წ.	6 გვ
18	ვაჟა შუბითიძე	აკაკის და ნიკო ნიკოლაძის წვლილი ქართული მარგანეცის ათვისების საქმეში	„საისტორიო ვერტიკალები“ №34.	თბილისი, 2015 წ.	5 გვ
19	ვაჟა შუბითიძე	გლობალიზაცია და მისი რეფორმირების აუცილებლობა	„საისტორიო ვერტიკალები“ №32.	თბილისი, 2015 წ.	7 გვ
20	ზურაბ ხასიაი	დღევანდელი საქართველოს სულიერი	1	თბილისი, ილიას სახელმწიფო	5-13

		მდგომარეობისთვის (Kartvelology ქართველოლოგია)		უნივერსიტეტი	
21	არსენ ბურჯალიანი	სიმბოლოს განსაზღვრების თანამედროვე ცდათა კრიტიკული შეფასება „საისტორიო ვერტიკალები“	№31	სტუ	15
22	ფ.დიდებაშვილი ლ. მეტრეველი	კულტურისა და პოლიტიკის განვითარების სოციალურ- ფილოსოფიური ასპექტები“, საქართველოს ტექნიკური უნივერ- სიტეტის ბიზნეს-ინ- ჟინერინგის ფაკ-ის, დია დიპმატიის ასო- ციაციის სამეცნიერო ჟურნალი „ხელის- უფლება და საზოგა- დოება (ისტორია, თეორია, პრაქტიკა)“		თბილისი	
23	ფ. დიდებაშვილი	„გენდერულ ურთი- ერთობათა განვითა- რების ტენდენცია 21-ე საუკუნის ქართულ სინამდვილეში“ სტუ, საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნა- ლი, „საისტორიო ვერტიკალები“	№32	თბილისი	
24	ფ. დიდებაშვილი	„გენდერული თანას- წორობა 21-ე საუკუ-	№3	თბილისი	

		ნის საქართველოში“ კონფერენციის მასა- ლათა კრებული „მსოფლიო და გენდერი“			
25	ფ. დიდებაშვილი	რისარდო გვარდინი „მასობრივი ადამიანის“ პერსპექტივის შესახებ“, საქართველოს ფილოსოფიურ მეცნიერებათა აკადემია, კრებული „ფილოსოფიური ძიებანი“	№20	თბილისი	
26	ფ. დიდებაშვილი	„უმუშევრობის დაძ- ლევის სამი ძირითა- დი გზა“ – სამეცნიერო ჟურნალი „განათლება“	№1(12)	თბილისი	გვ.179-186
27	ფ. დიდებაშვილი	„თომა კემპელის „მიბაძვა ქრისტესი“ გორის სასწავლო უნივერსიტეტის ისტორიისა და არქეოლოგიის ცენტრი, შრომათა კრებული	№2	გორი	
28	ფ. დიდებაშვილი	„ადამიანი „რაციონალურ სამყაროში (მაქს ვებერის მიხედვით)“, საქართველოს ფილოსოფიურ	№19	თბილისი	გვ.144-160.

		მეცნიერებათა აკადემია, კრებული „ფილოსოფიური ძიებანი“			
29	ლია მეტრეველი	ქალი და მამაკაცი, ჟურნ. „განათლება“	№2(13) 2015	თბილისი, სტუ	5
30	ლია მეტრეველი	განსასჯელი პიროვნების ფსიქოლოგიური ასპექტები, ჟურნ. „განათლება“	3(14) 2015	თბილისი, სტუ	4
31	ლია მეტრეველი	კონფლიქტები და ქალები, ჟურნ. „ინტელექტი“	№4(52), 2015	თბილისი, სტუ	4
32	მარინე ლომიძე	რესპონდენტი- მხატვრული სიტყვის ოსტატი(ოთარ ჭილაძის დიალოგებიდან) –გადაცემულია დასაბუჟდად		თბილისი, სტუ	8
33	მარინე ლომიძე, ლია მეტრეველი	კომუნიკაციის პროცესის ფსიქოლოგიური ასპექტები – გადაცემულია დასაბუჟდად		თბილისი, სტუ	5
34	მარინე ლომიძე	გენდერის გაშუქების პარადიგმები ქართულ მედიაში – გადაცემულია დასაბუჟდად		თბილისი, სტუ	6
35	მარინე ლომიძე	მეორე მსოფლიო ომის პიარტექნოლოგიები – გადაცემულია დასაბუჟდად		თბილისი, სტუ	5

36	ნონა უველია, მიხეილ გუდავაძე	სასჯელის მიზნები- და სახეები ქართულ სამართალში	ჟურნ. „საისტორიო ვერტიკალები“, №31	თბილისი, სტუ	5
37	ნონა უველია	საჯარო ხელისუფ- ლება თანამედროვე სახელმწიფოში	ჟურნ. „საისტორიო ვერტიკალები“, №31	თბილისი, სტუ	5
38	ნონა უველია	არჩევნები, როგორც საჯარო-პოლიტიკური მმართველობის განახლების ტექნოლოგია	ჟურნ. „საისტორიო ვერტიკალები“, №32	თბილისი, სტუ	6
39	ნონა უველია	პოლიტიკური ლიდერის როლი სახელმწიფო მართვის სისტემაში	ჟურნ. „სახე- ლმწიფო მართვა და საზოგადოება“	თბილისი, სტუ	ჩაშვებულია
40	ნუგზარ ბაბუაძე შოთა ვეშაპიძე	შანხაის თანამშრომლობის ორგანიზაცია: გაუწევს თუ არა ჩინეთი მეტოქეობას აშშ-ს	„საისტორიო ვერტიკალები“, №31, 2015	თბილისი, სტუ	
41	ბაბუაძე ნ. ვეშაპიძე შ. კვაჭაძე ნ.	კონფუციანობა და ტაოიზმი: პოსტულატები, პრინციპები, მცნებანი, ღირებულებები	„ბიზნეს- ინჟინერიზმი“, №1, 2015	თბილისი, სტუ	
42	ემილია ალავერდოვი	სიტყვათა და ინიციალური გრაფიკული შემოკლებები	საუნივერსი- ტეტო სამეცნიერო ჟურნალი	თბილისის ღია სასწავლო უნივერსიტეტი	5
43	ემილია ალავერდოვი	გუნდური მუშაობის გამოწვევები საქართველოში	საერთაშო- რისო კონფერენციის კრებული	ბათუმის ნავიგაზიის სასწავლო უნივერსიტეტი	4

44	ავთანდილ სონღულაშვილი	ქართული ენის ბედი თუ უბედობა – თანაავტორობით, ჟურნ. „პარალელი“	№7	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	გვ. 86-106გ
45	ავთანდილ სონღულაშვილი	ჰონკონგის ისტორიიდან, კრ. „ახალი და უახლესი ისტორიის საკითხები“	№1 (16)	თბილისი, უნივერსალი	გვ. 144-152
46	ავთანდილ სონღულაშვილი	ჯაყოს სიზმრები, კრ. „ახალი და უახლესი ისტორიის საკითხები“	№1 (16)	თბილისი, უნივერსალი	316-323
47	ავთანდილ სონღულაშვილი	ეროვნულ უმცირესობათა განსახლების რაიონები საქართველოში XX საუკუნის 20-30-იან წლებში, კრ. „ახალი და უახლესი ისტორიის საკითხები“	№2 (17)	თბილისი, უნივერსალი	
48	ავთანდილ სონღულაშვილი	ეროვნულ უმცირესობათა რელიგიური სექტები საქართველოში XX საუკუნის 50-იან წლებში, ისტორიულ-ეთნოლოგიური ძიებანი“		თბილისი	
49	ავთანდილ სონღულაშვილი	წყაროები გვამცნობენ, სვეტიცხოველი		თბილისი	
50	გიორგი ბარამიძე	კინემატოგრაფიული ლიტერატურა	I	ბათუმის უნივერსიტეტი	
51	ე. გვენეტაძე	ბუდაპეშტის 1994 წლის მემორანდუმი და უკრაინის უშიშროების	ახალი და უახლესი ისტორიის საკითხები	თბილისი	10 გვ.

		საკითხები	1(16)2015		
52	ე. გვენეტაძე	ბირთვული იარაღი და საერთაშორისო უშიშროების ზოგიერთი საკითხები	„საისტორიო ვერტიკალები“ №31 2015	თბილისი	6 გვ.
53	ირაკლი გელენავა	აფხაზეთის კულტურული ფასეულობები - საფრთხეები და გამოწვევები (აფხაზეთის ა/რ განათლებისა და კულტურის სამინისტროს, კულტურულ ფასეულობათა დაცვის სამსახურის მიერ წარმოებული საქმიანობის ანგარიშიდან)	საერთაშორისო კონფერენციის მასალები „კულტურული ფასეულობები ოკუპაციის პირობებში“	თბილისი, გამომცემლობა „მერიდიანი“	
54	ჰენრი კუპრაშვილი	პრობლემები ინფორმაციული უშიშროების უზრუნველყოფაში. სამეც. შურონ. „ხელისუფლება და საზოგადოება“ (ისტორია, თეორია, პრაქტიკა)	№ 4 (36), ტომი II	ქ. თბილისი, სტუ	გვ.56–62.
55	იგორ კვესელავა	საქართველოს ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობა და აფხაზეთის საკითხი	№31	საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „საისტორიო ვერტიკალები“, სტუ, თბილისი.	26
56	იგორ კვესელავა	ქართული კონსტიტუციის გზა (წერილი პირველი)	№7	სალიტერატურო-სამეცნიერო ჟურნალი „პარალელი“,	16

				სტუ, თბილისი.	
57	იგორ კვესელავა	პოლიტოლოგიური ექიუდები	№32	საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „საისტორიო ვერტიკალები“, სტუ, თბილისი	15
58	იგორ კვესელავა	საკონსტიტუციო პარადოქსები ანუ როგორ „მოირგეს“ ნაციონალებმა კონსტიტუცია (წერილი პირველი)	№1(38)	ყოველთვიური საზოგადოებრივ- პოლიტიკური გამოცემა „მედიატორი“	3
59	იგორ კვესელავა	საკონსტიტუციო პარადოქსები ანუ როგორ „მოირგეს“ ნაციონალებმა კონსტიტუცია (წერილი მეორე)	№2(39)	ყოველთვიური საზოგადოებრივ- პოლიტიკური გამოცემა „მედიატორი“	3
60	იგორ კვესელავა	საკონსტიტუციო პარადოქსები ანუ როგორ „მოირგეს“ ნაციონალებმა კონსტიტუცია (წერილი მესამე)	№3(39)	ყოველთვიური საზოგადოებრივ- პოლიტიკური გამოცემა „მედიატორი“	3
61	იგორ კვესელავა	„ქართული ოცნების“ საკონსტიტუციო ვარიაციები	№5(42)	საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „ახალი და უახლ-ესი ისტორიის საკითხები“ ქ. თბილისი	8
62	მანანა დარჩაშვილი	ადგილობრივი თვითმმართველობის რეფორმის პროექტით გამოწვეული აზრთა სხვადასხვაობა		საერთაშორისო ჟურნალი, „მოქალაქე და სამოქალაქო განათლება“	9

		საქართველოში (2013-2014წწ.)		პოსტსოციალისტურ საზოგადოებებში“	
63	მანანა დარჩაშვილი	მ. წერეთელი საზოგადოებრივი აზრის ჩამოყალიბებაში პრესის როლის შესახებ,		ქ. თბილისი საერთ. უურ. „საისტორიო ვერტიკალები“.	7
64	მანანა დარჩაშვილი	„რელიგიური საკითხი საქართველოში მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში“	(გადაცემულია დასაბეჭდად)	ქ. თბილისი საერთაშორისო კრებული, ფაშიზმე გამარჯვების 70 წლისთავთან დაკავშირებით, (გადაცემულია დასაბეჭდად).	8
65	მანანა დარჩაშვილი	მიხაკო წერეთელი საქართველოს საგარეო პოლიტიკური კურსის შესახებ		ქ. თბილისი სამეცნიერო უურნალი „ხელისუფლება და საზოგადოება“	8
66	მანანა დარჩაშვილი	ელექტრონული მმართველობა და მოქალაქეთა ჩართულობის პრობლემები საქართველოში,		ქ. თბილისი კრებული: ელექტრონული მმართველობა საქართველოში	10
67	მანანა დარჩაშვილი	რელიგიის როლი თანამედროვე ქართულ პოლიტიკაში		ქ. თბილისი (საქართველოს განვითარების კვლევის ცენტრი, კრებული)	8
68	მანანა დარჩაშვილი	„ქალათა პოლიტიკური მონაწილეობის	საერთაშორისო კრებული „მსოფლიო და	ქ. თბილისი	8

		საკითხი საქართველოში“ (გადაცემულია დასაბჭდად)	გენდერი“, #3		
69	მანანა დარჩაშვილი	საქართველო ევროინტეგრაციის გზაზე (2013-2015)	(ვმუშაობ სტატიის საბოლოო სახით წარდგენი- სთვის)	ქ. თბილისი	8
70	მანანა დარჩაშვილი	Михако Церетели о европейском политическом курсе Грузии		„Мир и Кавказ“	8
71	მზია ხოსიტაშვილი	სოციოლოგიური კვლევები ბიბლიოთეკის მომხმარებელთა მზარდი მოთხოვნების სამსახურში/ საქართველოს ბიბლიოთეკა	№ 2(59)	თბილისი	3
72	ნ. ბახსოლიანი, ნ. ხაზარაძე	Лувийские иероглифы, обозначающие числительные, Ганатлеба . Luwian Hieroglyphs with the Representation of Women	2(13)	Грузинский Технический Университет Тбилиси,	4
73	ნ. ბახსოლიანი ნ. ხაზარაძე	საქართველოს მეცნი- ერებათა ეროვნული აკადემიის მაცნე, ის- ტორია, არქეოლოგია ეთნოლოგია და ხელოვნება .	№2	თბილისი	5
74	ნ. ბახსოლიანი	გვიანხეთური ხანის	№31		4

		კილიკიის ისტორიისათვის, საისტორიო ვერტიკალები			
75	ნ. ბახსოლიანი	ქალი ანტიკური ხანის ანატოლიაში (ალანიის მუზეუმის ექსპონატების მონაცემთა კონტექსტში), მსოფლიო და გენდერი.	№3	თბილისი	7
76	ნ. ბახსოლიანი	საისტორიო ეტიუდები ჟურნალ „ქართლოსის“ ფურცლებიდან, „მეორე მსოფლიო ომი და სამხრეთ კავკასია“.	№3	თბილისი	9
77	ნ. ბახსოლიანი	ოსმალური დოკუმენტური წყაროები აფხაზეთის შესახებ (XVIII საუკუნე), „ძირითადი რელიგიური კონფესიები და კავკასიის რეგიონალური უსაფრთხოების პრობლემური საკითხები“.	№3	თბ.საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნეს ინჟინერინგის ფაკულტეტის ევრო-ინტეგრაციული პროცესების შემსწავლელი კვლევითი ცენტრი თბილისი	7
78	ლ. ოსიძე, მ. ჯუგაშვილი	„საქართველო რელიგიური ექსპანსიის საშიშროების წინაშე“	კონფერენციის მასალები	ქ. თბილისი, თსუ-ს გამომცემლობა	11 - 33
79	ლ. ოსიძე	„ამერიკული თამაშის ქართული პარამეტრების ხელახალი გააზრება“	ჟურნალი „საისტორიო ვერტიკალები“ 32-ში თბ., 2015.	სტუ-ს გამომცემლობა	
80	ლ. ოსიძე, კ. ცეცხლაძე	ანარქისტული მოძრაობა აშშ-ში	ჟურნალი „საისტორიო	სტუ-ს გამომცემლობა	

			ვერტიკალები“, 32 - ში იბეჭდება		
81	რევაზ მიშველაძე	რატომ უნდა ისწავლებოდეს კულტუროლოგია ყველა სასწავლებელში	№7	სალიტერატურო- სამეცნიერო ჟურნალი „პარალელი“, სტუ, თბილისი.	
82	რევაზ მიშველაძე	სად არის დამოუკიდებელი, თავისუფალი საქართველო?	№31	საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი „საისტორიო ვერტიკალები“, სტუ, თბ.	
83	რევაზ მიშველაძე	ადამიანი მხოლოდ- ერთხელ ისვენებს (ჯემაალ ჩახავას შემოქმედების განხილვა)		„მწერლის გაზეთი“. ივნისი, თბილისი	

ანოტაციები

1. გამოქვეყნებული სტატიები არის ცალკეული თავები ნაშრომისა “ქართული კულტურის ისტორია”, ტ. I. მათში გადმოცემულია არქაულ-წარმათული პერიოდის ქართველური ტომების ძირითადი ტენდენციები და თავისებურებანი, სახელმწიფოებრივი ფორმირების პროცესი.
2. გამოქვეყნებული სტატიები არის ცალკეული თავები ნაშრომისა “ქართული კულტურის ისტორია”, ტ. I. მათში გადმოცემულია არქაულ-წარმათული პერიოდის ქართველური ტომების ძირითადი ტენდენციები და თავისებურებანი, სახელმწიფოებრივი ფორმირების პროცესი.
3. გამოქვეყნებული სტატიები არის ცალკეული თავები ნაშრომისა “ქართული კულტურის ისტორია”, ტ. I. მათში გადმოცემულია არქაულ-წარმათული პერიოდის ქართველური ტომების ძირითადი ტენდენციები და თავისებურებანი, სახელმწიფოებრივი ფორმირების პროცესი.
4. გამოქვეყნებული სტატიები არის ცალკეული თავები ნაშრომისა “ქართული კულტურის ისტორია”, ტ. I. მათში გადმოცემულია არქაულ-წარმათული პერიოდის ქართველური ტომების ძირითადი ტენდენციები და თავისებურებანი, სახელმწიფოებრივი ფორმირების პროცესი.
5. გამოქვეყნებული სტატიები არის ცალკეული თავები ნაშრომისა “ქართული კულტურის ისტორია”, ტ. I. მათში გადმოცემულია არქაულ-წარმათული პერიოდის ქართველური

- ტომების ძირითადი ტენდენციები და თავისებურებანი, სახელმწიფოებრივი ფორმირების პროცესი.
6. გამოქვეყნებული სტატიები არის ცალკეული თავები ნაშრომისა “ქართული კულტურის ისტორია”, ტ. I. მათში გადმოცემულია არქაულ-წარმათული პერიოდის ქართველური ტომების ძირითადი ტენდენციები და თავისებურებანი, სახელმწიფოებრივი ფორმირების პროცესი.
  7. გამოქვეყნებული სტატიები არის ცალკეული თავები ნაშრომისა “ქართული კულტურის ისტორია”, ტ. I. მათში გადმოცემულია არქაულ-წარმათული პერიოდის ქართველური ტომების ძირითადი ტენდენციები და თავისებურებანი, სახელმწიფოებრივი ფორმირების პროცესი.
  8. ქართულ ფოლკლორში (ზეპირსიტყვიერებაში: “ცრურწმენებში”, ანეკდოტებში, ზღაპრებსა და ანდაზებში) უხვად გვხვდება თანამედროვე ფსიქოლოგიის მიერ აღმოჩენილი პრაქტიკული ღირებულების თეორიები, დაკვირვებები და რეკომენდაციები, რასაც დღეს ფსიქოლოგია გვასწავლს (რაც ქართული და ევროპული კულტურების სულის ნათესაობასაც მოწმობს). მაგალითად, ანდაზაში – “ტყუილად ყოფნას ტყუილად შრომა ჯობიაო” – ნაგულისხმევია (გაცნობიერებულია) არარეალიზებული, “უსაქმური კაცის” ტრაგედია “დაუხარჯავი” ენერჯის გამო. “ცრურწმენების” დიდი ნაწილი არის რაღაც ღირებულებათა ჩანერგვის მექანიზმი ან ფსიქოთერაპიის აპრობირებული მეთოდი; ე.ი. ქართულ ფოლკლორში ის სიბრძნეებია გაცნობიერებული, რაც ფსიქოლოგიამ ახლახან (დაახლოებით ერთი საუკუნის წინ) აღმოაჩინა, ანუ, როგორც კონფუციის უთქვამს, “ყოველი ახალი აღმოჩენა არის კარგად დავიწყებული ძველის ხელახალი აღმოჩენა!”
  9. იგივე საკითხის დასაბუთებას ეხება შემდეგი სტატიაც – “არაცნობიერის ფსიქოლოგია ქართულ ფოლკლორში”; ანდაზებში – “სადაც არის ბედი შენი, იქ მიგიყვანს ფეხი შენი!”, “კოკასა შიგან რაცა დგას, იგივე წარმოსდინდების”, “შარო, საიდან მოდიხარო” და ა.შ. – გაცნობიერებულია ადამიანის აქტივობის არაცნობიერი მამოძრავებელი ძალების არსებობა, რის აღმოჩენაც ზიგმუნდ ფროიდის სახელს დაუკავშირდა;
  10. სტატიაში – “წინაპართაგან წასულა ყველა . . .” - საუბარია ქართული უნივერსიტეტის დამაარსებლებისა და შემდგომი თაობის ზოგიერთი მეცნიერის ცხოვრებისეული ეპიზოდის შესახებ, რომლებმაც ღრმა კვალი დააჩნიეს ქართული საუნივერსიტეტო სწავლების განვითარებას.
  11. სტატიაში განხილულია ჰონკონგის დედასახელმწიფოში დაბრუნების პროცესი. ჩვენთვის მეტად საინტერესო აღმოჩნდა ჰონკონგის ფენომენი, რადგან 1997 წლის პირველ ივლისს მისი დედასახელმწიფოში დაბრუნება მართლაც უნიკალური მოვლენა და უკვე არსებული რეალობაა. დამდგარი შედეგის გათვალისწინებით ჰონკონგისა და ჩინეთის გაერთიანება დიპლომატიის უდიდესი გამარჯვებაა და სანიმუშოდ უნდა იქნეს აღიარებული მსოფლიო პრაქტიკაში მისი დამკვიდრების თვალსაზრისით.
  12. ნაშრომში გთავაზობთ ჰონკონგის სპეციალური ადმინისტრაციული რეგიონის კონსტიტუციის მნიშვნელოვან მხარეებს პოლიტიკური და ეკონომიკური თვალსაზრისით.

13. სტატიის მიზანია ვაჩვენოთ მარგარეტ ტეთერის განსაკუთრებული როლი ჩინეთ-ჰონკონგის პრობლემის გადაწყვეტაში. დიდი ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრის შედეგზე ორიენტირებული მიდგომები, მის მიერ გატარებული პოლიტიკა ჰონკონგ-ჩინეთის გაერთიანების თაობაზე რეალპოლიტიკის მნიშვნელოვან მაგალითად უნდა მივიჩნიოთ.
14. -
15. -
16. სტატია ეხება უკრაინის კრიზისის შედეგად მსოფლიოში ჩამოყალიბებულ, შეცვლილ რეალობას, რომელმაც შეიძლება ახალი მსოფლიო ომი გამოიწვიოს.
17. სტატია ეხება შეიღების აღზრდის თანამედროვე ქართულ სისტემას, რომლის შედეგად პიროვნება, დამოუკიდებელი უნარ-ჩვევების განუვითარებლობის გამო, ჯერ მთლიანად მშობლებზე, მერე სახელმწიფოზე და ბოლოს უცხოეთზე დამოკიდებული
18. მოხსენებაში წარმოჩენილია აკაკი წერეთლის და ნიკო ნიკოლაძის წვლილი ქართული მარგანეცის ათვისების საქმეში.
19. სტატიაში ნაჩვენებია, რომ გლობალიზაციის პროცესი ხელოვნურად იქნა შეცვლილი და დამახინჯებული, რათა დიდ ქვეყნებს გაადვილებოდათ მცირე ქვეყნების ეკონომიკური ძარცვა და დაკაბალება და რომ აუცილებელია გლობალიზაციის პროცესის რეფორმირება და ისე წარმართვა, რომ მისგან სარგებელი მიიღონ მცირე ერებმაც.
20. სტატია ეხება თანამედროვე საქართველოს, ქართველი ხალხის მენტალურ პრობლემებს. ავტორი უარყოფს თანამედროვე საქართველოს დამოუკიდებლობასა და თავისუფლებასთან, მის დასავლურ ორიენტაციასთან დაკავშირებულ ცალმხრივ ოპტიმიზმს და ცდილობს საქმის არსში უფრო ღრმად ჩახედვას.
21. სიმბოლოს განსაზოვრება თანამედროვე ფილოსოფიაში ძალზე აქტუალურია. სიმბოლური აზროვნება გამოიყენება როგორც ხელოვნებაში ასევე ფერწერაში ფილოსოფიაში და სხვ.
22. სტატიაში გაანალიზებულია კაცობრიობის განვითარების თანამედროვე ეტაპის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი თავისებურება, სახელდობ კულტურული და პოლიტიკური პროცესების მჭიდრო კავშირი. ნაჩვენებია, რომ სოციალური ფილოსოფია ყოველთვის ცდილობდა გამოეკვლია კულტურისა და პოლიტიკის მრავალმხრივი ურთიერთობის განსხვავებული ასპექტები და ეჩვენებინა კულტურულ-პოლიტიკური ერთიანობის განვითარების პროგრესული ტენდენციები. განხილულია გამოჩენილი სოციოლოგების: ე. დურჰაიმის, ვ. ტომასის, ვ. სამნერის, ა. კელლერის, მ. ვებერის, კ. იუნგის, გ. ზიმელის, ნ. სმელზერის, ე. გიდენსის შეხედულებანი კულტურის ცნების დეფინიციასთან დაკავშირებით. გაანალიზებულია კულტურის არსებითი და ფუმქციური ელემენტები. ნაჩვენებია კულტურისა და პოლიტიკის ურთიერთქმედების ორი გზა ცივილიზაციის დონეზე. ევოლუციისა და რევოლუციის არსებითი ნიშნები და თავისებურებები.
23. სტატია ეხება XX-XXI საუკუნეების მიჯნაზე კაცობრიობის წინაშე განსაკუთრებით გამოიკვეთილ გლობალურ პრობლემათაგან ერთ-ერთს, კერძოდ, გენდერულ

ურთიერთობებს. საზგასმულია, რომ თანამედროვე კვლევებში ყველა ავტორი ეყრდნობა გენდერის, როგორც სოციალური სქესის გაგებას. გენდეროლოგიის, ანუ ქალთა პრობლემების კვლევის სათავეებთან დგანან მეოცე საუკუნის ექსისტენციალიზმის ფილოსოფიური მიზნინარეობის წარმომადგენელი – სიმონა დე ბოვუარი, ქეთ მილდი, ბეტი ფრიდანი და სხვები. მათ სახელს უკავშირდება კაცობრიობის არაძალადობრივი განვითარების თეორია. სოციალურ პროცესებში ქალთა თანაბარი მონაწილეობის დოქტრინა, გენდერული სტერეოტიპებისა და როლების, ქალის სექსუალურობის გადააზრება და ა. შ. გენდერულ კვლევებს ხშირად აიგივებენ ცნებასთან „ქალთა პრობლემის კვლევები“. ეს გამოიწვია იმან, რომ ქალთა საკითხების კვლევის ახალი ფაზა გასული საუკუნის 80-ან წლებსი დაიწყო, როცა ფემინიზმი გენდერსი გადაიზარდა; ამ პერიოდსი ქალის დაჩაგრულობის პრობლემის ნაცვლად სქესთა შორის ურთიერთობის პრობლემა წარმოიშვა. სტატიაში განხილულია გენდერული თანასწორობის საკითხები ქართულ სინამდვილეში

24. სტატიაში ნახვენებია, რომ გენდერული უთანასწორობა უნივერსალურია და ყველა საზოგადოებისთვის არის დამახასიათებელი, რაც იმის ნათელი მაგალითია, რომ ამ პრობლემას ისტორიული ხასიათი აქვს. გაანალიზებულია გენდერული თანასწორობის არსი და მნიშვნელობა. განხილულია გენდერული კვლავი, როგორც ეფექტური საშუალება გენდერული თანასწორობის მისაღწევად.

25. სამეცნიერო-ტექნიკური რევოლუციის ეპოქამ შექმნა ადამიანის ტექნოლოგიური აღჭურვის და სოციალური კეთილდღეობის გაუმჯობესების პირობები. მეორე მხრივ, მატერიალურ ცხოვრებაში თავი იჩინა ეგრეთწოდებულმა გლუბალურმა პრობლემებმა, ხოლო სულიერ ცხოვრებაში -- პიროვნების რღვევის მძლავრმა სიმპტომებმა. ამ მხრივ საინტერესოა გერმანელი კათოლიკე ფილოსოფოსისა და თეოლოგის რიხარდო გვარდინის (1885--1968) წიგნი „ახალი დროის დასასრული. ორიენტაციის მცდელობა“. წიგნის ავტორი დაუპირისპირდა ხოსე ორტეგა-გასეტის ბესტსელერს „მასების ამბოხი“. გერმანელი ფილოსოფოსი არ ემხრობა „თანამედროვე მასის“ გაიგივებას „უფორმო სიმრავლესთან“, ადამიანთა გროვასთან. კათოლიკე ფილოსოფოსი აღმართავს იდეას: „ძალაუფლება ძალაუფლებაზე“. ეს იდეა მან დაუპირისპირა „ძალაუფლების ნების“ მაკიაველურ-ნიცშეანურ იდეას. მისი აზრით ჩვენს დროის მთავარი ამოცანა ადამიანის „სახის“ შენარჩუნებაა. ყველა „სახე“ განუმეორებელია და ამდენად კარგია ადამიანთა მასობრივი სიმრავლე. მაშასადამე, „მასების საზოგადოება“ კათოლიკურ მოაზროვნეს ეჩვენება არა მხოლოდ გარდუვალობად, არამედ აგრეთვე ზნეობრივად გამართლებულ მდგომარეობად.

26. სტატიაში განხილულია უმუშევრობის შინაარსი, მიზეზები, საქართველოში ამ მხრივ არსებული ვითარება. გაანალიზებულია უმუშევრობის ძირითადი სახეები : ფრიქციული, სტრუქტურული, ციკლური. ყურადღებაა გამახვილებული უმუშევრობის სოციალურ შედეგებზე. საუბარია იმაზე, რომ სახელმწიფოს ერთ-ერთი ამოცანაა უმუშევრობის შემცირების ძირითადი გზების ძიება. მოცემულია ამ პრობლემის გადაწყვეტის სამი გზა.

27. სტატია ეხება შუა საუკუნეების კათოლიკე ბერის თომას კემპელის ცნობილ სასულიერო ნაწარმოებს „მიბაძვა ქრისტესი“. წიგნში ქრისტეს ცხოვრება

წარმოდგენილია როგორც ჭეშმარიტი, მისაბადი ცხოვრების გზა უბრალო მოკვდავთათვის. იგი თავის დროზე დაიწერა ბერის მიერ და განკუთვნილი იყო სამონასტრო ცხოვრების წესების დაცვისთვის. ამ წიგნს თვლიან უდიდეს სახელმძღვანელოდ თავგანწირვისა და ერთგულების, სახელმძღვანელოდ რეფორმაციამდე პერიოდის კათოლიკური საქრისტიანოსი. მისი გამოცემების რიცხვი 2000 აჭარბებს. 1000 სხვადასხვა გამოცემა ინახება ბრიტანეთის მუზეუმში. ის თარგმნილია ფრანგულ, გერმანულ, ინგლისურ, იტალიურ, ესპანურ, არაბულ, სომხურ ენებზე, ივრითზე. ქართულ ენაზე თარგმნილი ამ წიგნის ფრაგმენტების ავტორი ანონიმურია. პირველი სრული და ბეჭდვითი გამოცემა თარიღდება 1890 წლით, მისი მთარგმნელია მღვდელი ა. მღებრიშვილი. შუა საუკუნეების კათოლიკე ბერი თომას კემპელი (1380-1471) მიეკუთვნებოდა მისტიკოსთა სკოლას, რომელიც გავრცელდა (რეინის გასწვრივ) შვეიცარიაში, სტრასბურგში, კელნში, ნიდერლანდებში. აქ ასკეტურ ცხოვრებას ეწეოდნენ და ქრისტესთან მისტიკური შეერთებისათვის იღვწოდნენ. „მიბაძვა ქრისტესი“ შედგება 4 წიგნისაგან. სტატიაში გაანალიზებული და გააზრებულია ავტორის ძირითადი შეგონებანი.

28. მეოცე საუკუნის დიდი გერმანელი სოციოლოგი და ფილოსოფოსი მაქს ვებერი განასხვავებს კაპიტალიზმს როგორც „იდეალურ ტიპს“ მისი თანამედროვე „ფორმალურ-რაციონალური კაპიტალიზმისგან.“ ეს უკანასკნელი არის ცხოვრების წესი, რომელშიც საქმის რაციონალური წარმოება თვითმიზანია, ხოლო ადამიანი - საშუალება. ადამიანის ინდივიდუალობა და პიროვნულობა იქცევა „ირაციონალურ ნაშთად“ და „ნაკლად“, რომელიც ხელს უშლის საქმის წარმოებას, მეურნეობის გამართვას, საზოგადოების ცხოვრებას. ვებერის უმთავრეს ფილოსოფიურ პრობლემად იქცა ადამიანის ადგილისა და პერსპექტივის განსაზღვრა ასეთ ვითარებაში. ის დარწმუნებულია, რომ ცხოვრების რაციონალიზაცია შეუქცევადი და მზარდი პროცესია. ეს კი ემუქრება ადამიანის ინდივიდუალობას, პიროვნულობას, თავისუფლებას, ურომლისოდაც ადამიანის ცხოვრება აზრს კარგავს. ადამიანის თავისუფლება უნდა დაფუძნდეს „ფორმალური რაციონალობის“ ფარგლებში. ეს იმას ნიშნავს, რომ ადამიანი ვერ იქნება თავისუფალი წარმოების სფეროში. „ადამიანი სპეციალისტი“ ფორმალური რაციონალობის ნაწილია. მაგრამ ადამიანი შეიცავს ზოგადკაცობრიულსაც. მან უნდა გამოიყენოს „თავისუფალი დრო“ - გაემიჯნოს „ადამიან-სპეციალისტს“ და დაუპირისპირდეს მას, დაეუფლოს „მარტოობის კულტურას“, იქონიოს მიმართება „ზოგად ადამიანთან“ თავის თავში და ამ გზით განავითაროს თავისი პიროვნულობა. ეს ადამიანის გახლეჩაა ორად, მისი შინაგანი დაძაბულობაა, მაგრამ სწორედ ესა თავისუფლება. თავისუფლების ამგვარი გაგებით ვებერი დაუპირისპირდა გერმანიის კლსიკურ ფილოსოფიურ ტრადიციას, რომელიც ადამიანის მთლიანობაზე იყო ორიენტირებული.
29. ქალი და მამაკაცი – სტატიაში განხილულია მამაკაცისა და ქალის ხასიათის თვისების ძლიერი და სუსტი მხარეები. მოცემულია გარკვეული ტიპის რჩევებიც რომლის ნაწილობრივ გათვალისწინებაც ვფიქრობ, სასურველი და სასარგებლოც კი იქნებოდა.
30. განსასჯელი პიროვნების ფსიქოლოგიური ასპექტები – დანაშაულები ფსიქოლოგიური მექანიზმის მიხედვით იყოფა ორ კლასად – მარტივი და რთული. ნებელობითი

ქმედების ფორმით ჩადენილი. მარტივი ნებელობითი ქმედების ფორმით ჩადენილი დანაშაულებრივი ქმედების ანალიზის დროს წინა პლანზე გამოდის დამნაშავის ოპორაციონალური განწყობა, მისი ქცევითი სტერეოტიპები, რთული ნებელობითი ქმედების ფორმით. ე. ი. გაცნობიერებული დანაშაულებრივი ქმედების ანალიზის დროს გათვალისწინებულია ობიექტურ-სუბიექტური ურთიერთკავშირების კომპლექსი ქმედების ცალკეულ კომპონენტებს შორის.

31. კონფლიქტები და ქაღები – ქაღები ოდითგანვე მშვიდობისათვის მებრძოლად ითვლებოდნენ (განსაკუთრებით საქართველოში). ეს იმითაც იყო გაპირობებული, რომ ისტორიულად ლამის მუდმივად საბრძოლო მდგომარეობაში მყოფ საქართველოში ქალიშვილის შექმნა დიდ სასიხარულო ამბად არ მიიჩნეოდა. მაგრამ არსებობენ ქაღები (სუსტი სქესის წარმომადგენლები), რომლებიც არაფრით არ ჩამოუვარდებიან ჯარისკაცებს და მათ მათსავით საკუთარი ზურგით მოათრევდნენ მტერსა თუ მოყვარეს. ისინი ასრულებდნენ „მამაკაცურ“ სამუშაოს შინ თუ გარეთ. თმობდნენ ქმარ-შვილს და მიდიოდნენ სამშობლოს გადასარჩენად... მათ ხშირად ჩახედეს ომს თვალებში.
32. რესპონდენტი – მხატვრული სიტყვის ოსტატი(ოთარ ჭილაძის დიალოგებიდან) – საკითხი განხილულია ოთარ ჭილაძის დიალოგების კრებული „დრუბელის“ მიხედვით. ოთარ ჭილაძეს, როგორც რესპონდენტს, გამოარჩევს თავისუფალი, მხატვრული სახეებით აზროვნების სტილი.
33. კომუნიკაციის პროცესის ფსიქოლოგიური ასპექტები – კომუნიკაცია ნებისმიერ ორგანიზმს – ოჯახის, ორგანიზაციის, სახელმწიფოს სიცოცხლისუნარიანობის საფუძველია. საყურადღებოა ერთი რამ, როდის იწყება კომუნიკაცია. კომუნიკაციის განვითარება იწყება დაბადებამდე, როცა ჩანასახს მუცელში დედის ხმა გაურკვეველად ესმის.
34. გენდერის გაშუქების პარადიგმები ქართულ მედიაში – გენდერის საკითხების გაშუქებას თანამედროვე ქართულ მედიაში ახასიათებს პროფესიული ნაკლოვანებები, რომელთა აღმოფხვრისათვის მიზანშეწონილია: აღნიშნულ თემაზე მოსახლეობისათვის სათანადო ინფორმაციის მიწოდება, ქალთა თვალსაზრისის წარმოჩენა. ქალისადმი ოჯახური ძალადობის პრობლემის გაშუქებისას პროფესიული სტანდარტების დაცვა, მოსალოდნელი ნეგატიური შედეგების თავიდან აცილება. ჟურნალისტებმა პუბლიკაციებსა და სიუჟეტებში არ უნდა გამოიყენონ სიძულვილის ენა, დისკრიმინაციული შედარებები, რომლებიც ხელს უწყობს გენდერული სტერეოტიპების დამკვიდრებას.
35. მეორე მსოფლიო ომის პიარტექნოლოგიები – მეორე მსოფლიო ომის პიარტექნოლოგიებიდან ყურადღებას იპყრობს პროპაგანდისტული იდეოლოგია „როგორც საბჭოთა კავშირის, ასევე ნაცისტური გერმანიის მხრიდან. რეკლამები, მხატვრული ფილმები, პოსტერები. ეორე მსოფლიო ომის დროს ბრენდები საომარ მდგომარეობასთან მორგებას ცდილობდნენ და იმდროინდელი შემოქმედება მთლიანად ომის თემაზე იყო აწყობილი, იქნებოდა ეს სტომატოლოგიური მომსახურება, სივარეტის რეკლამა თუ კოსმეტიკა.
36. სტატიაში – სასჯელის მიზნები და სახეები ქართულ სამართალში – აღნიშნული

საკითხი ორ ეტაპს ეხება: ა) როგორია სასჯელი უძველესი პერიოდიდან მონღოლთა შემოსვლამდე. ბ) როგორია ეს ინსტიტუტი შემდგომ პერიოდში. დამნაშავეს დასჯის დროს სასჯელი მიზანი იყო მისი ზნეობრივი გამოსწორება. სწორედ ამ თვალსაზრისზე იდგა ექვთიმე მთაწმინდელი. სასჯელი მიზნების, დანიშნულების შესახებ შედარებით გლობალურად მსჯელობს ცნობილი საეკლესიო მოღვაწე და მეცნიერები ეფრემ მცირე. ნაშრომში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს სასჯელის მიზნების შესახებ მოძრვრებას თუ მოსაზრებებს.

37. სტატიაში - საჯარო ხელისუფლება თანამედროვე სახელმწიფოში – თანამედროვე ეტაპზე საჯარო პოლიტიკური მმართველობა მრავალი შესაძლებლობის მატარებელი პროცესია, მისი გონივრული მეცნიერულ დონეზე გამოყენება მნიშვნელოვანი საჯარო პრობლემების გადაწყვეტის საწინდარია. დასკვნები საშუალებას გვაძლევს ჩამოვაყალიბოთ რეკომენდაციები საჯარო მმართველობის სფეროში.
38. არჩევნები, როგორც საჯარო-პოლიტიკური მმართველობის განახლების ტექნოლოგია – არჩევნები პოლიტიკური პროცესის ერთ-ერთი მთავარი აქტია. არჩევნები წარმომადგენლობის პრინციპზე ფუნქციონირებს. მისი მნიშვნელობა მდგომარეობს შემდეგში: პოლიტიკოსებს, რომლებიც „ხალხის მსახურად“ იწოდებიან აქვთ უფლება მათი სახელით იმოქმედონ. დემოკრატია თავის კლასიკურ ვარინტში ითვალისწინებს მოქალაქეთა პირდაპირ და უწყვეტ მონაწილეობას ხელმძღვანელობაში.
39. პოლიტიკური ლიდერის როლი სახელმწიფო მართვის სისტემაში – პოლიტიკური ლიდერი შემოიფარგლება ზოგადი და განსაკუთრებული ნიშნებით. ლიდერი ხასიათდება პირველ რიგში, სოციალური პირობებით, რაც განსაზღვრავს მის ინდივიდუალურ თავისებურებებს, აქვს სხვებისგან განსხვავებული ბუნებრივი და სოციალურ მახასიათებლები: ბიოლოგიური აგებულება, ხასიათი, ტემპერამენტი, ნიჭი, მიდრეკილებები, მიზნები. ლიდერის, როგორც პიროვნების ინდივიდუალობა დეტერმინირებულია. პოლიტიკური ლიდერი თავისი ეპოქის შვილია.
40. -
41. -
42. -
43. -
44. განხილულია ქართული ენის სტატუსი XIX საუკუნესა და საბჭოთა რეჟიმის პერიოდში. ნაჩვენებია, როგორ ებრძოდა ბოლშევიკური ხელისუფლება ქართულს, როგორც სახელმწიფო ენას.
45. შესწავლილია ჰონკონგის ძველი და თანამედროვე ისტორია. დახასიათებულია დიდი ბრიტანეთის შემადგენლობაში ჰონკონგის ყოფნის პერიოდი და XX საუკუნის ბოლოს ჩინეთის შემადგენლობაში მისი დაბრუნების კანონზომიერება.
46. კრიტიკულად განხილულია ე. წ. „სამხრეთ ოსეთის“ ელჩის მედოევის (რუსეთის ფედერაციაში) წიგნი, სადაც დამახინჯებულად არის გადმოცემული საქართველოს წარსული.

47. -
48. -
49. -
50. სტატიაში გაანალიზებულია მხატვრული სახეებისა და კინემატოგრაფიული გამოსახულებების, ლიტერატურულ ენისა და კინოენის თავისებურებანი; კინო როგორც უნივერსალური ენა; აბსტრაქცია და უნივერსალიზაცია; გამოსახულებებისა და ნიშების კომპოზიცია; - ის თუ რა კავშირია მხატვრულ წარმოსახვასა და კინემატოგრაფიულ ფანტაზიას შორის. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა სიუჟეტური დროისა და კიდროის პრობლემებს. განხილულია მხატვრული რეალობისა და კინორეალობის კონსტრუირების მექანიზმები. მხატვრული გამონაგონისა და კინოილუზიის სტრუქტურ
51. ნაშრომში საუბარია უკრაინასი სექმნილ პრობლემურ საკიტხებზე, რაც დაკავსირებულია უკრაინიდან ბირთვული იარარის გატანასტან დაკავშირებით.
52. ნაშრომში ყურადღება გამახვილებულია ბირტვულ ირადზე და მის როლზე ტანამედროვე მსოფლიოში.
- ამ უკანანკნელ პერიოდში აფხაზეთის ლეგიტიმურმა მთავრობამ, მთავრობის თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებელმა, ბატონმა ვახტანგ ყოლბაიამ და აფხაზეთის ა/რ განათლებისა და კულტურის მინისტრმა დიმიტრი ჯაიანმა, დღის წესრიგში დააყენეს აფხაზეთის კულტურული ფასეულობების დაცვისა და პოპულარიზაციის მიზნით კულტურულ ფასეულობათა სამსახურის შექმნის აუცილებლობის საკითხი. გადაწყდა, სამსახური აფხაზეთის ა/რ განათლებისა და კულტურის სამინისტროს დაქვემდებარებაში უნდა მოქცეულიყო, ამავე სამინისტროს მინისტრის ბატონი დიმიტრი ჯაიანის მითითებით დაიწყო სამსახურის შესაქმნელად საჭირო სამუშაოების განხორციელება. განისაზღვრა 3 საშტატო ერთეული, გამოცხადდა კონკურსი, შედგება კუტურულ ფასეულობათა დაცვის სამსახურმა ფუნქციონირება დაიწყო 2015 წლის დასაწყისიდან.
- სამსახურმა 2015 წლის განმავლობაში აფხაზეთის კულტურული მემკვიდრეობის დაცვისა და პოპულარიზაციის მიზნით სამსახურის მიერ გადადგა კონკრეტული ნაბიჯები, რაც გამოიხატა შემდეგში:
53. სამომავლოდ ემსახურება სრულყოფილი ინფორმაციის ბაზის შექმნას ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე არსებულ კულტურული მემკვიდრეობის მდგომარეობასთან დაკავშირებით. კულტურულ ფასეულობათა დაცვის სამსახურმა საანგარიშო პერიოდში განახორციელა შემდეგი აქტივობები როგორც საბიუჯეტო აგრეთვე არასაბიუჯეტო დონისძიებების ფარგლებში.
54. არსებული კანონი „ინფორმაციული უსაფრთხოების შესახებ“ ცალმხრივია, რეალურად არ ასახავს ინფორმაციული უშიშროების უზრუნველყოფაში არსებულ პრობლემებს. კანონი ეხება მხოლოდ „კიბერუსაფრთხოების“ განხორციელების სამართლებრივ და ინსტიტუციურ საფუძვლებს, კრიტიკული ინფრასტრუქტურის დაცვას და არა იმ ამოცანებს, რაც დღეს დგას საქართველოს ინფორმაციული

უშიშროების უზრუნველყოფის თვალსაზრისით ანუ კანონი ეხება ინფორმაციული უშიშროების მხოლოდ ერთ კომპონენტს.

55. ნაშრომში სამეცნიერო და პოლიტიკურ-პუბლიცისტური ხასიათის წყაროებისა და ლიტერატურაზე დაყრდნობით ანალიზდება საქართველოს ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის პრობლემა აფხაზეთის რაკურსში. ხაზი ესმება აფხაზეთის თვითღებრივი საჭირო რეალობას, ისტორიული, პოლიტიკური და სამართლებრივი თვალსაზრისით და განხილულია ამ მიმართებით დამოუკიდებელი საქართველოს სხვადასხვა პრეზიდენტების (ზ. გამსახურდია, ე. შევარდნაძე, მ. სააკაშვილი) მიერ გადადგმული ნაბიჯები. ავტორი საგანგებოდ ეხება ახალი ხელისუფლების, მათ შორის პრეზიდენტ გ. მარგველაშვილის დამოუკიდებულების საკითხს აფხაზეთი პრობლემის მოგვარებაში და ამ კონტექსტში ახლებურად არის გააზრებული ქართულ-აფხაზეთი ურთიერთობების პრობლემაც.
56. ნაშრომში განხილულია პირველი ქართული კონსტიტუციის შექმნის მოკლე ისტორია, ნაჩვენებია საქართველოს ეროვნული ხელისუფლების მიერ განხორციელებული მნიშვნელოვანი საკონსტიტუციო ცვლილებები. ფართო ადგილი ეთმობა პოსტსაბჭოური საქართველოს პირველი კონსტიტუციის მომზადებისა და მიღების ცალკეულ ასპექტებს. კრიტიკულად არის გაანალიზებული საქართველოს საპრეზიდენტო მმართველობაზე გადასვლის და მას შემდეგ განვითარებული საკონსტიტუციო ცვლილებები, რომელიც ქვეყნის პრეზიდენტის ინიციატივით მიმდინარეობდა, კონკრეტულ პოლიტიკურ მიზნებს ემსახურებოდა და შორს იდა ძირითადი დემოკრატიული პრინციპებისაგან.
57. სტატიაში განხილულია საქართველოს თანამედროვე პოლიტიკური მდგომარეობა და გაანალიზებულია ბიძინა ივანიშვილის პოლიტიკიდან წასვლის შემდგომ ქვეყანაში მიმდინარე პროცესები.
58. ყველა დემოკრატიული ქვეყნის კონსტიტუცია, მმართველობის ფორმის მიუხედავად, ხელისუფლების განშტოებათა შორის, საერთო დაბალანსირებული ურთიერთობებით ხასიათებიან და ასახავენ კონკრეტული ქვეყნისა და ერის პრობლემატიკასა და სპეციფიკურობას. ნებისმიერი ქვეყნის კონსტიტუციაში ზოგადი პრინციპების იდეალური ჩამოყალიბება საქმეს ვერ შეეღობა და ის თეორიულ ნაშრომად დარჩება, თუ მასში არ აისახება ის პრობლემატიკა, რომელიც მოცემულ ერსა და ქვეყანას აქვს. სტატიაში ხაზი აქვს გასმული ქვეყნისთვის კონსტიტუციის მნიშვნელობას და როლს და გაანალიზებულია „ნაციონალური მოძრაობის“ ის კონსტიტუციური პარადოქსები, რომელთა მეშვეობითაც მ. სააკაშვილმა და მისი გუნდის წევრებმა მოხერხებულად „მოირგეს“ კონსტიტუცია საკუთარი ძალაუფლების გასამყარებლად.
59. ყველა დემოკრატიული ქვეყნის კონსტიტუცია, მმართველობის ფორმის მიუხედავად, ხელისუფლების განშტოებათა შორის, საერთო დაბალანსირებული ურთიერთობებით ხასიათებიან და ასახავენ კონკრეტული ქვეყნისა და ერის პრობლემატიკასა და სპეციფიკურობას. ნებისმიერი ქვეყნის კონსტიტუციაში ზოგადი პრინციპების იდეალური ჩამოყალიბება საქმეს ვერ შეეღობა და ის თეორიულ ნაშრომად დარჩება, თუ მასში არ აისახება ის პრობლემატიკა, რომელიც მოცემულ ერსა და ქვეყანას აქვს. სტატიაში ხაზი აქვს გასმული ქვეყნისთვის კონსტიტუციის მნიშვნელობას და

როლს და გაანალიზებულია „ნაციონალური მოძრაობის“ ის კონსტიტუციური პარადოქსები, რომელთა მეშვეობითაც მ. სააკაშვილმა და მისი გუნდის წევრებმა მოხერხებულად „მოირგეს“ კონსტიტუცია საკუთარი ძალაუფლების გასამყარებლად.

60. ნაშრომში კრიტიკულად არის განხილული სახელმწიფო გადატრიალების გზით ხელისუფლების სათავეში მოსული „ნაციონალური მოძრაობის“ მიერ განხორციელებული პრეზიდენტის უსაზღვრო უფლებების გაზრდის 9-წლიანი საკონსტიტუციო ცვლილებები. განსაკუთრებით ესმება ხაზი 2010 წელს ჩატარებულ საკონსტიტუციო ცვლილებებს, რომელიც მიზნად ისახავდა ქვეყანაში საპარლამენტო მმართველობის შემოღებას, პრეზიდენტის სიცოცხლის გახანგრძლივებას, პრემიერ-მინისტრის უფლებამოსილებების მკვეთრად გაზრდით. ნაშრომში მოცემულია უცხოელი და ქართველი კონსტიტუციონალისტების სხვადასხვა მოსაზრებები საქართველოში შექმნილი საკონსტიტუციო პრობლემების შესახებ.
61. სტატიაში განხილულია 2012 წლის ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნების შემდეგ, შევარდნაძის, ხოლო შემდგომ სააკაშვილის მიერ გაყალბებული და პიროვნულ-პოლიტიკურ ამბიციებზე მორგებული ქვეყნის კონსტიტუციის მოდერნიზაციის პრობლემა. ხაზი ესმება ამ მიზნით, 2013 წლის ივლისში, შექმნილი ახალი სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისიის საქმიანობას და გამოთქმულა მოსაზრება, რომ ამ კომისიამ ამოსავალ წერტილად უნდა აიღოს არა 1995, არამედ 1921 წელს მიღებული კონსტიტუცია და მიზნად დაისახოს საქართველოს ეროვნული ინტერესების შესაბამისი, ხელისუფლების სამივე შტოს დამაბაღანსებელი ისეთი კონსტიტუციის მომზადება და მიღება, რომელიც უზრუნველყოფს საპარლამენტო მმართველობის დამკვიდრებას
62. თვითმმართველობის ახალი კოდექსის პროექტი არაერთ სიახლეს ითვალისწინებდა, ნაშრომში წარმოდგენილი მასალების საფუძველზე აშკარაა ადგილობრივი თვითმმართველობის რეფორმის პროექტისადმი დიდი ინტერესი პოლიტიკოსების და საზოგადოების სხვადასხვა სფეროს წარმომადგენლების მხრიდან. საკითხის განხილვისას სხვადასხვაგვარი შეფასებები გამოიკვეთა. მმართველმა გუნდმა თვითმმართველობის ახალი კოდექსის შემუშავებისას, საპატრიარქოს და საზოგადოების გარკვეული ნაწილის მიერ კანონპროექტისადმი დაფიქსირებული პოზიციის გამო, გარკვეული კორექტივები შეიტანა რეფორმის მიმდინარეობისას.
63. XX საუკუნის დასაწყისში ქართული პოლიტიკური აზრის წარმომადგენლებსა და საზოგადოებას შორის კომუნიკაციის ძირითად საშუალებას პრესა წარმოადგენდა. საზოგადოება გაზეთის გაცნობის საშუალებით თვითონ აკეთებდა ნებისმიერი საკითხის, მათ შორის პოლიტიკური პროცესის, შესახებ ანალიზს და დასკვნებს. პოლიტიკური აზრის წარმომადგენლები პრესის საშუალებით მოქმედებდნენ. შესაბამისად, ამ პერიოდის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი წარმომადგენლის, მიხაკო წერეთელის პოლიტიკური ნააზრევი, როგორც საერთოდ იმ პერიოდისთვის იყო დამახასიათებელი, თავდაპირველად პრესაში იბეჭდებოდა, მას სწორად ჰქონდა არსებულ სინამდევში პრესის როლი გააზრებული. როგორც საზოგადოებასთან კომუნიკაციის ძირითად საშუალება. თუმცა, იყო ისეთი შემთხვევებიც, როდესაც პრესას საზოგადოების გაღიზიანების, დეზინფორმაციის და ნეგატიური დანიშნულების გარდა არავითარ პოზიტიური ადგილი არ ჰქონია. თავისი დროის

გამოჩენილ მოაზროვნეს ბუნებრივია ყურადღების მიღმა არ დაუტოვებია ეს საკითხი, რადგან ეს პირდაპირ კავშირში იყო სწორედ ერის ინტერესებთან.

64. თანამედროვე ეტაპზე აქტიურად მიდის მსჯელობა საბჭოთა ტოტალიტარული რეჟიმის დროს საქართველოში არსებული რელიგიური გაერთიანებებისათვის მიყენებული ზიანის ნაწილობრივ ანაზღაურებასთან დაკავშირებული ზოგიერთი ღონისძიების განხორციელების წესთან დაკავშირებით. შესაბამისად, მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში საქართველოში რელიგიის საკითხის მდგომარეობის განხილვა მეტად აქტუალურია. საბჭოთა პერიოდში საქართველოში, სხვა რესპუბლიკების მსგავსად, რელიგიურ გაერთიანებათა მდგომარეობა მეტად მძიმე იყო. XXს-ის 20-30-იან ოკუპაციის მძიმე წლებში ქართულმა ეკლესიამ ხელისუფლების მხრიდან დიდი დევნა-შევიწროება გადაიტანა. მეორე მსოფლიო ომის დროს საბჭოთა კავშირში შექმნილი ურთულესი პოლიტიკური ვითარებიდან გამომდინარე, ხელისუფლება შეეცადა მოსახლეობის სრული ძალის გამოყენებას მტრის წინააღმდეგ, რის გამოც რელიგიის საკითხისადმი მიდგომები შეცვალა. მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში, საქართველოს ეკლესიის მიერ ომის საწინააღმდეგო პროპაგანდის გამო, ხელისუფლების მიდგომა რელიგიის საკითხისადმი მნიშვნელოვნად შეიცვალა.
65. თანამედროვე ეტაპზე საქართველოს მიზანი - ერთიანი დამოუკიდებელი პოლიტიკური ერთეულის სახით ახალ მსოფლიო წესრიგში დამკვიდრებაა. ქვეყნის ევროინტეგრაცია საგარეო პოლიტიკური პრიორიტეტებიდან შიდა პოლიტიკის პრიორიტეტად ტრანსფორმირდა. საკითხის ასე დაყენება სიახლე არ არის, ქვეყნის ევროპეიზაციის პროცესი საქართველოს მოსახლეობის ისტორიული არჩევანია, რადგან ეს საკითხი აქტიური განსჯის საგნად XX საუკუნის დასაწყისში, ჯერ კიდევ რუსული კოლონიური რეჟიმის პერიოდშიც იდგა. მ. წერეთელს ჰქონდა რა მკვეთრი დასავლური პოლიტიკური ორიენტაცია სამომავლო ურთიერთობის განსაზღვრისას იმედოვნებდა, რომ დასავლეთ ევროპის სახელმწიფოების დახმარებით საქართველო უზრუნველყოფდა თავის დამოუკიდებლობას და ამასთანავე გახდებოდა ევროპის სახელმწიფოთა ღირსეული თანამშრომელი, იმ დიადი მიზნის მისაღწევად, რომელიც მათ ექნებოდათ საქართველოში, კავკასიაში და მათგან დაშორებულ იმ ქვეყნებში, საითკენაც გზა საქართველოზე გადიოდა. ამასთან, არაერთგზის აღნიშნავდა, რომ საქართველოს დამოუკიდებლად არსებობის, განვითარების და სხა ქვეყნებთან თანამშრომლობის მაღალი პოტენციალი ჰქონდა.
66. საქართველოს სახელმწიფოებრივი მშენებლობის გზაზე არსებულ გამოწვევებზე საუბრისას აქცენტი სულ უფრო მეტად კეთდება საზოგადოებრივი მონაწილეობისა და პოლიტიკის შემუშავების პროცესში ჩართულობაზე ორიენტირებული მოდელების დანერგვის აუცილებლობაზე. პოლიტიკის შემუშავების პროცესში საზოგადოებრივი ჩართულობის დაბალი მაჩვენებლების ახსნა დღემდე ხდებოდა მხოლოდ სამოქალაქო საზოგადოების განვითარების დაბალი მაჩვენებლებზე მითითებით. იმას კი, თუ რამდენად ღიაა თავად სისტემა გარე აქტორების ჩართულობის შესაძლებლობების შესათავაზებლად, ხშირად ნაკლები ყურადღება ეთმობოდა. ფაქტია, რომ ქართულ სინამდვილეში აშკარად იგრძნობა საკვლევი საკითხისადმი ინტერესი: საკითხის დასმა, მსჯელობა, გამოსავალი გზების ძიება და სხვა. საზოგადოება აშკარად გააქტიურდა. ფაქტია, ხელისუფლებას და საზოგადოებას გაცნობიერებული აქვს, რომ ქვეყნის მო-

მავლისათვის ყველა მნიშვნელოვანი საკითხის განხილვისას საჭიროა ფართო საზოგადოებრივი აქტიური ჩართულობა.

67. 2014 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნებისთვის, თვითმმართველობის კოდექსში მთელი რიგი ცვლილებების გამო, მსჯელობა მეტად ხმაურიან ფონზე მიმდინარეობდა. კანონპროექტის ზოგიერთმა ნაწილმა საზოგადოების და საქართველოს საპატრიარქოს ვნებათღელვა გამოიწვია. კერძოდ, საკითხი ეხებოდა საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქის მოსაზრებას, რომ კანონპროექტში გათვალისწინებული მთელი რიგი საკითხების ცვლილები (მაგ. რეგიონული საბჭოების დაფუძნება), მისი აზრით, შესაძლოა სეპარატიზმის გაღვივების და ქვეყნის დაქუცმაცების საფუძველი გამხდარიყო. ამიტომ, მან თხოვნით მიმართა პარლამენტს გაეთვალისწინებინათ მის მიერ დანახული საშიშროება და ნუ აჩქარდებოდნენ გადაწყვეტილების მიღებისას. პატრიარქის განცხადებას მაშინვე პოლიტიკოსთა მხრიდან ფართო გამოხმაურება მოჰყვა. განხილვებში მონაწილეობდნენ საპარლამენტო უმრავლესობის, უმცირესობის, არასაპარლამენტო პარტიების და საზოგადოების წარმომადგენლები.
68. თანამედროვე ეტაპზე ქალთა პოლიტიკური თანამონაწილეობის ზრდის საკითხი აქტიურად განიხილება. მიდის ფართო დისკუსია იმის შესახებ, რომ გენდერული კვლევის საშუალებით წარმომადგენლობით ორგანოებში ქალთა ჩართულობის საშუალებით გაუმჯობესდება ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკურ პროცესები, გაუჯობესდება დემოკრატიის ხარისხი. თუმცა კვლევებს მოწინააღმდეგეებიც ჰყავს, რომელთა აზრით, ეს პროცესი მთელ რიგ უსიამოვნებას გამოიწვევს. არაერთი ხელისუფლების წამყვანი პოზიციის წარმომადგენელი დიად გამოთქვავს თავის მოსაზრებას აღნიშნულ საკითხზე და აცხადებს, რომ გენდერული თანასწორობა და ქალთა გაძლიერების სტრატეგიული ბაზის კიდევ უფრო გაუმჯობესება ქვეყნის სამომავლო გეგმის ნაწილია.
69. მიმდინარე ეტაპზე, როდესაც საქართველო აქტიურად არის ჩართული „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ ფარგლებში განხორციელებულ ღონისძიებებში და პრეტენზია აქვს, რომ იყოს ლიდერი ევროინტეგრაციის გზაზე მიღწეული წარმატებების მიხედვით, მნიშვნელოვანია იმ დეტალების განხილვა, რომელიც საქართველოსა და ევროკავშირს შორის განხორციელდა, 2013 წლის ივლისში, ვილნიუსში, აღმოსავლეთ პარტნიორობის სამიტის ფარგლებში ასოცირების შესახებ შეთხმემის პარაფირებიდან დღემდე. რადგან, ასოცირების 2014-2016 წლების დღის წესრიგის განხორციელება, მთელ რიგი რეფორმებით, საქართველოს ევროინტეგრაციისთვის უმნიშვნელოვანესია.
70. XX-ე საუკუნის დასწის ქართული პოლიტიკური აზრის ღირსეული წარმომადგენლის მ. წერეთლის პოლიტიკური შეხედულებანი საქართველოს ტერიტორიული მოწყობის შესახებ, მისი ევროპული პოლიტიკური ორიენტაცია, გარდა იმისა, რომ თავის დროზე მეტად პოპულარული იყო, დღესაც აქტუალობას არ კარგავს. მეტიც, მისი დამოკიდებულება, სურვილი თანამშრომლობისა ქვეყნის განვითარებისათვის და ევროპის ქვეყნებთან ურთიერთსაჭიროება დღესაც იგივენაირად ესახებათ ქართველ პოლიტიკოსებს. რადგან თანამედროვე ეტაპზე საქართველოს ევროპულ სტრუქტურებში ინტეგრაციის იდეა ქართველი ხალხის

ისტორიული ნებაა.

71. სტატიაში საზგასმულია ბიბლიოთეკებში სოციოლოგიური კვლევების დანერგვის აუცილებლობის შესახებ. ბიბლიოთეკით მუდმივად მოსარგებლე მკითხველების გამოკითხვების შედეგად შესაძლებელია მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესება და ახლის შეთავაზება, ბიბლიოთეკართა კვალიფიკაციის დადგენა. სოციოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით უფრო ეფექტური და მიზანმიმართული გახდება ბიბლიოთეკის ფონდების შევსება, უახლესი საინფორმაციო ტექნოლოგიებისა და პროგრამების, მომსახურების ახალი სახეების დანერგვა, რესურსების ხელმისაწვდომობის განსაზღვრა, კონკრეტულ საბიბლიოთეკო პროდუქტზე მომსახურების შეთავაზება.
72. ავტორთა მიერ შესწავლილ კულულუს ტყვიის ფირფიტაზე შესრულებული იეროგლიფურ-ლუვიური წარწერა მხოლოდ რაოდენობით რიცხვით სახელებს ადასტურებს. დოკუმენტი ეკონომიკური და სოციალური სემანტიკისაა.
73. კვლევა-ძიება ერთმნიშვნელოვნად უჩვენებს დროში ქალის საზოგადოებრივი სტატუსის ცვალებადობას, კერძოდ, გვიანხეთურ ხანაში არსებულ გენდერულ დისბალანსს - ხეთური ხანისაგან განსხვავებით, გვიანხეთური ხანის საზოგადოებაში ქალთან შედარებით მამაკაცის როლის მნიშვნელობის გაზრდას.
74. ნაშრომში ყარათეფეს ბილინგვა სწორედ ამ კუთხითაა შესწავლილი და წარმოჩენილია ანტიასურული კოალიციის მოქმედებები აღმოსავლეთ მცირე აზიაში
75. ელინისტური და ადრე რომაული ხანის ქალთა საზოგადოებრივი მდგომარეობის განვითარება ცდება იმპერიის საზღვრებს და ორგანულად უკავშირდება ძველ ანატოლიურ იმ მრავალ ათასწლოვანი ტრადიციის უწყვეტ ჯაჭვს, რასაც ალანის მუზეუმის ექსპონტებთან ერთად, ავანოსის კერამიკის მუზეუმში დაცული ძვ. წ. 5000 წლის წინანდელი ქალღვთაებათა გამოსახულებებიც ერთმნიშვნელოვნად ადასტურებს.
76. ავტორი ჟურნალ „ქართლოსის“ ფურცლებზე განთავსებული საყურადღებო წერილით მიიჩნევს, რომ ქართველ ფაშისტებს სურდათ ეჩვენებინათ და შეეხსენებინათ მსოფლიო საზოგადოებისათვის კავკასიის ის განსაკუთრებული გეოსტრატეგიული მნიშვნელობა, რომელიც უძველესი დროიდან კარგად ჰქონდათ გაცნობიერებული დიდ სახელმწიფოებს.
77. ავტორის მიერ შესწავლილია XVIII საუკუნის ოსმალური დოკუმენტები, რომელშიც აფხაზეთთან ურთიერთობის ეპიზოდები მოწმდება და ძირითადად, რელიგიურ ნიშანს ატარებდა.
78. ნაშრომში მოცემულია საქართველოს სინამდვილეში არსებული რეალური სიტუაცია რელიგიური ექსპანსიის საშიშროებიდან გამომდინარე, რომელიც მომდინარეობს ჩვენი უშუალო მეზობლებიდან და განხორციელებულია: ჩრდილოეთიდან რუსეთის, ჩრდილო - დასავლეთიდან აფხაზეთის, სამხრეთ ოსეთის, სამხრეთიდან თურქეთის, სამხრეთ - აღმოსავლეთიდან აზერბაიჯანის რესპუბლიკისა თუ სომხეთის, ხოლო პანკისის ხეობიდან ვაჰაბისტების ხელით. მიმდინარეობს მუდმივად მზარდი ე.წ. „მცოცავი ანექსიის“ განხორციელება, რომელიც წაქეზებულია დასავლეთის ქვეყნების მიერ და

- მიმართულია ქართული ეკლესიისა და მართლმადიდებლობისა და სახელმწიფოებრიობის წინააღმდეგ.
79. სტატიაში საუბარია მასიური გლობალიზაციის ყოველმომცველი ჩარევის თაობაზე, რომელსაც ახორციელებს ამერიკის შეერთებული შტატები არა მარტო საქართველოში, არამედ დანარჩენ მსოფლიოში. ყოველივე ამის შესახებ ადრეც მქონდა გამოქვეყნებული სტატია, მაგრამ ახლა ხდება ძველი ინფორმაციის გადახალისება-შეესება-შეჯამება, რადგანაც ფაქტიურად ისევე გრძელდება პოზიციების ძველებური აფიშირება და იგნორირებულია მცირე ერი-სახელმწიფოს ეროვნული თვითმყოფადობა და რელიგიური მრწამსი, რაც მიგვაჩნია ამერიკული კურსის დაისის მომასწავებლად.
80. ნაშრომში ხაზგასმულია ნეოლიბერტარიანული დოქტრინის წინააღმდეგ მებრძოლი ამერიკელი ახალგაზრდობის გაერთიანება ანტიგლობალისტური სულისკვეთებით, რომლებიც თავიანთ თავს ანარქისტებს უწოდებენ, მაგრამ ისინი საკმაოდ შორს დგანან და არაფერი გაუგიათ ანარქიზმის ფუძემდებელი ბაკუნინის შესახებ და მითუმეტეს მისი შრომების თაობაზე. მათი გაერთიანების უპირველესი მოტივი გლობალისტების ნეოლიბერტარიანული დოქტრინაა, რომელიც დაუნდობლად ანადგურებდა და ახლაც აგრძელებს განადგურებას ეროვნული ეკონომიკისა და მართლმადიდებლური მრწამსისა. აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ ამ ჯგუფებს არა ჰყავთ მეთაური, არა აქვთ ხელფასი, მაგრამ ისინი დიდი ენთუზიაზმით იკრიბებიან და აგრძელებენ ბრძოლას გლობალისტების წინააღმდეგ.

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/ კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	სოფო მიდელაშვილი ჯემალ გახოკიძე	MANAGEMENT FEATURES OF SPECIAL REGIONS (BY HONG KONG EXAMPLE). АКАДЕМІЯ МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ, СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО ТА МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ.	№1	КИЇВ	4

		МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ, 2015. СТР. 12.			
2	ემილია ალავერდოვი	რელიგიური კონფლიქტი თანამედროვე რუსეთში	საერთაშორისო კონფერენციის კრებული სახელმწიფო თავდაცვის უნივერსიტეტი	ვარშავა, პოლონეთი	7
3	ემილია ალავერდოვი	რელიგიის გავლენა გლობალიზაციაზე	საერთაშორისო კონფერენციის კრებული სოციალური ინიციატივის ინსტიტუტი	უკრაინა, ლვოვი	5
4	ემილია ალავერდოვი	გლობალიზაცია და რელიგია (საქართველოს რეალობა)	საერთაშორისო კონფერენციის კრებული სოციალური ინიციატივის ინსტიტუტი	უკრაინა, ლვოვი	4
5	მანანა დარჩაშვილი	Globalization and Religion (Georgian Reality),		უკრაინა. საერთაშორისო კონფერენციის Globalization. Development and perspectives მასალები.	4
<p>1. მოხსენების მიზანია კონფლიქტების დარეგულირების ახალი გზების ძიება, რომელიც მხოლოდ რეალპოლიტიკას დაემყარება. რეალპოლიტიკა კონფლიქტების მხოლოდ მშვიდობიანად გადაწყვეტის უალტერნატივო და ერთადერთი სწორი გზაა. მიზნის მისაღწევად ომისა და ძალადობის გამოყენება უტოპიაა და მეტი არაფერი.</p> <p>5. საქართველოში არის რა საყოველთაო ნება - დემოკრატიის თანამედროვე გამოწვევების შესაბამისად მსოფლიოში და ქვეყანაში არსებული მოცემულობიდან, რელიგიური მრავალფეროვნებიდან გამომდინარე, შეიქმნას მათი შვიდობიანი თანაცხოვრების პირობები, რაც სახელმწიფოს მხრიდან ქვეყანაში რელიგიის თავისუფლების დარეგულირების მიზნით კვლავ მთელი რიგი ღონისძიებების გატარებას საჭიროებს.</p>					

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	როზა გაფრინდაშვილი	სქესთა შორის მსგავსება- განსხვავებულობის ბიოლოგიური ფაქტორები, სოციალური მიღწევები და “ფარშევანგის კუდის” ეფექტი	საერთაშორისო სამეც- ნიერო კონფერენცია ”მსოფლიო და გენდერი”, 16-17 ოქტომბერი, 2015, თბილისი, სტუ
2.	როზა გაფრინდაშვილი	მომხსენების დეფიციტი და ნევროზები თუ პატიება- სიმშვიდე ანუ “ნეტარ არიან მშვიდნი”	საერთაშორისო სამე- ცნიერო კონფერენცია, „ხელისუფლება და საზოგადოება”, 28.10. 2015, თბილისი, სტუ.
3	სოფო მიდელაშვილი	ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ჰონკონგის სპეციალური ადმინისტრაციული რეგიონის კონსტიტუციის პოლიტიკურეკონომიკური ასპექტები.	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია „ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს, ხვალ“. სტუ, თბილისი, 2015 წელი.
4	სოფო მიდელაშვილი, ჯემალ გახოკიძე	მარგარეტ ტეტჩერის განსა- კუთრებული როლი კონფ- ლიქტების დარეგულირების საქმეში(ჰონკონგი-ჩინეთი, 1997 წელი).	საერთაშორისო სამეცნიერ- ო კონფერენცია „მსოფ- ლიო და გენდერი“-3. სტუ, 23 ოქტომბერი, 2015 წელი.
5	თამარ ბლიაძე	ქართველთა და ჩრდილო- კავკასიელთა ზოგიერთი ეთნიკურ-კულტურული თავისებურებების	საერთაშორისო სამეცნი- ერო კონფერენცია „მსოფლიო და კავკა-სია“, სტუ, თბილისი, 26 ივნისი,

		საერთოობა	2015 წელი
6	ვაჟა შუბითიძე	უკრაინის კრიზისი და მესამე მსოფლიო ომის პრელუდიები	სტუ საერთაშორისო კონფერენცია „საქართველო და მსოფლიო“ თბილისი, 2015 წ.
7	ვაჟა შუბითიძე	შვილების აღზრდის ქართული სისტემა და სხვისი მოიმედების განწყობა საქართველოში	სტუ საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მსოფლიო და გენდერი“ თბილისი, 2015 წ.
8	ვაჟა შუბითიძე	პოლიტიკური კონსულტირება საქართველოში	სტუ ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება“ თბილისი, 2015 წ.
9	ვაჟა შუბითიძე	როგორ უნდა აიცილოს ერმა გლობალიზაციის პირობებში ასიმილირების საფრთხე?	მესტია, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „კავკასიური ცივილიზაცია: ინტერდისციპლინარული კვლევები“ 2015 წ.
10	ვაჟა შუბითიძე	აკაკის და ნიკო ნიკოლაძის წვლილი ქართული მარგანეცის ათვისების საქმეში	ხაშური, აკაკი წერეთლის 175 წლისთავისადმი მიძღვნილი კონფერენცია, 2015 წ.
11	ფ.დიდებაშვილი ლ. მეტრეველი	„კულტურისა და პოლიტიკის განვითარების სოციალურ-ფილოსოფიური ასპექტები“	2015 წლის 28 ნოემბერი საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება“
12	ფ. დიდებაშვილი	„გენდერულ ურთიერთობათა განვითარების ტენდენცია 21-ე საუკუნის ქართულ“	2015 წ. 22-23 მაისი საქართველოს სოციალურ მეცნიერებათა აკადემიის

		სინამდვილეში“	მეოთხე საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მსოფლიო და კავკასია“
13	ფ. დიდუბაშვილი	„გენდერული თანასწორობა 21-ე საუკუნის საქართველოში“	2015წ. 23-24 ოქტომბერი, საერთაშორისო, სამეცნიერო კონფერენცია „მსოფლიო და გენდერი“
14	ირმა კეცხოველი	საქართველო გლობალიზაციის არეალში	დავით აღმაშენებლისადმი მიძღვნილი მეორე საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი, 14-15 თებერვალი, 2015
15	ირმა კეცხოველი	ქალთა ძალადობა აშშ-სა და საქართველოში – საზოგადოების აქტიური ჩართულობა მისი აღკვეთისათვის	ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ამერიკის შესწავლის ინსტიტუტი ამერიკისმცოდნეობის საქართველოს ასოციაცია, ამერიკისმცოდნეობის XVI ყოველწლიური საერთაშორისო კონფერენცია, მიძღვნილი სამოქალაქო ომის დასრულების 150-ე წლისთავისადმი, თბილისი, 14-16 მაისი 2015.
16	ირმა კეცხოველი	საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია მეორე მსოფლიო ომის წლებში	სტუ-ს IV საერთაშორისო სამეცნიერო სიმპოზიუმი „მეორე მსოფლიო ომი და კავკასია“, თბილისი, 3-4 ივნისი, 2015
17	ირმა კეცხოველი	გენდერული თანაფარდობა თანამედროვე საზოგადოებაში	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მსოფლიო გენდერი“ - 3, თბილისი, სტუ, 23.10.2015.
18	ირმა კეცხოველი	კულტურა, როგორც ეროვნულ-ფუნქციონალური	ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო

		მაჩვენებელი თანამედროვე საზოგადოებაში	კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება“, თბილისი, სტუ, 28 ნოემბერი, 2015
19	ირმა კეცხოველი	კავკასიის სოციოკულტურა ეთნოსოციოლოგიური დაკვირვების საგანი	სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია თბილისი, სტუ, 26 ივნისი, 2015
20	ლია მეტრეველი, მარინე ლომიძე	კომუნიკაციის პროცესის ფსიქოლოგიური ასპექტები	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები გუშინ, დღეს, ხვალ, 16-17 ოქტომბერი, 2015, თბილისი
21	ლია მეტრეველი	რეზოლუცია 13-25 საქართველო	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, „მსოფლიო და გენდერი – 3“, 23.10.2015, თბილისი, სტუ.
22	ლია მეტრეველი, ლევან ოსიძე	ომი და ქალები	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, მეორე მსოფლიო ომი და სამხრეთ კავკასია, თბილისი, სტუ, 3-4 ივლისი, 2015
23	ლია მეტრეველი	პოზიტიური კომუნიკაცია	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, მსოფლიოდა კავკასია, 26 ივნისი, 2015, თბილისი, სტუ
24	ლია მეტრეველი, ფიქრია დიდუბაშვილი	კულტურისა და პოლიტიკის განვითარების სოციალური ასპექტები	ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, ხელისუფლება და საზოგადოება, თბილისი, სტუ, 28.11.2015.
25	ლია მეტრეველი, მარინე	ინფორმაციული ომი: ინფორმაციულ-	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია,

	ლომიძე	ფსიქოლოგიური ზემოქმედების პარამეტრები	საქართველოს განვითარების კვლევის ცენტრი, თბილისი, თსუ, 16.12.2015
26	ლია მეტრეველი	რელიგიური მდგომარეობა აჭარაში 1921-1990 წწ.	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, საქართველოს განვითარების კვლევის ცენტრი, თბილისი, თსუ, 16.12.2015
27	მაია გურამიშვილი	პოლკოვნიკ კოცებუს ცნობები	საქართველოს უნივერსიტეტის VII ყოველწლიური კონფერენცია, ჰუმანიტარულ მეცნიერებებში, 2015, 30 მაისი
28	მაია გურამიშვილი	ედელვაისის კრახი	მეოთხე საერთაშორისო სიმპოზიუმი “მეორე-მსოფლიო ომი და სამხრეთ კავკასია”, სტუ, 2015, 3-4 ივნისი.
29	მაია გურამიშვილი	ეთნიკური კონფლიქტების პრობლემა რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობაში	სტუ საერთაშორისო კონფერენცია “მსოფლიო და კავკასია”, 2015, 21 ივნისი
30	მაია გურამიშვილი	ქალი და შეიარაღებული კონფლიქტები	სტუ საერთაშორისო კონფერენცია “მსოფლიო და გენდერი”-3, 2015 წ. 23 ოქტომბერი.
31	მაია გურამიშვილი	დიპლომატია და კონფლიქტები	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, ხელსუფლება და საზოგადოება, 2015 წლის 28 ნოემბერი
32	მაია გურამიშვილი	რელიგიური ფუნდამენტალიზმის პრობლემა თანამედროვე პოლიტიკაში	ივანე ჯავახიშვილს სახ. უნივერსიტეტი, ივანე ჯავახიშვილის ისტორიისა და ეთნოლოგიის

			ინსტიტუტი, მეცნიერებისა და ინოვაციების საერთაშორისო კვირეული – 2015“-ის ფარგლებში მოწეობილი სამეცნიერო კონფერენცია.
33	მაია გურამიშვილი	რუსეთის ფაქტორი სირიის კრიზისში	ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საერთაშორისო კონფერენცია :ვილნიურის სამიტიდან, ბუქარესტის 8სამიტამდე, 2015, 16 დეკემბერი.
34	მაია გურამიშვილი	რელიგიური ფაქტორი გეოპოლიტიკურ პროექტში	ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საერთაშორისო კონფერენცია :ვილნიურის სამიტიდან, ბუქარესტის 8სამიტამდე, 2015, 16 დეკემბერი.
35	ლია მეტრეველი, მარინე ლომიძე	კომუნიკაციის პროცესის ფსიქოლოგიური ასპექტები	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები გუშინ, დღეს, ხვალ,” 16-17 ოქტომბერი, 2015, თბილისი
36	მარინე ლომიძე	გენდერის გაშუქების პარადიგმები ქართულ მედიაში	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, „მსოფლიო და გენდერი – 3“, 23.10.2015, თბილისი, სტუ.
37	მარინე ლომიძე	მეორე მსოფლიო ომის პიარტექნოლოგიები	მე-4 საერთაშორისო სამეცნიერო სიმპოზიუმი „მეორე მსოფლიო ომი და სამხრეთ კავკასია,” თბილისი, სტუ, 3-4

			ივლისი, 2015
38	მარინე ლომიძე	დისკურსიული პარადიგმები, როგორც საზოგადოებასთან ურთიერთობის ფორმა	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მსოფლიო და კავკასია“, 26 ივნისი, 2015, თბილისი, სტუ
39	მარინე ლომიძე, ლია მეტრეველი	მწერლის დისკურსიული დიალოგი, როგორც პიარფაქტორი	ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელის-უფლება და საზოგადოება“, თბილისი, სტუ, 28.11.2015.
40	ლია მეტრეველი, მარინე ლომიძე	ინფორმაციული ომი: ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური ზემოქმედების პარამეტრები	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „საქართველოს განვითარების კვლევის ცენტრი“, თბილისი, თსუ, 16.12.2015
41	მარინე ლომიძე	მწერლობის არსის წვდომის დისკურსიული პარადიგმები, როგორც საზოგადოებასთან ურთიერთობის ფორმა	სამეცნიერო სემინარი: მედიაპროპაგანდა-ისტორიული რაკურსი და თანამედროვეობა. კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, თსუ. თბილისი, 17.10.2015
42	ნონა ჟველია	პოლიტიკური ლიდერის როლი სახელმწიფო მართვის სისტემაში	ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელი-სუფლება და საზოგადოება“, თბ., სტუ, 2015
43	ნონა ჟველია	ქალის როლი თანამედროვე პოლიტიკასა და საჯარო მმართველობაში	„მსოფლიო და გენდერი – 3“, თბილისი, სტუ, 23.10.2015
44	N.Babuadze N.Kvachadze	Deng Xiaoping, His Reforms And His Role In The Formation Of Modern China	The International Conference “The World and Caucasus”,

			Tbilisi, Georgia, 2015
45	N. Babuadze S.Baliashvili	Some aspects of education for ethnic minorities in China	The International Conference “The World and Caucasus”, Tbilisi, Georgia, 2015
46	S.Veshapidze, N. Babuadze, T. Beridze	European Values and Choice of Georgia (Human Dignity, Lawful Sovereignty, Democracy and Wellbeing)	თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, პ.გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტი, საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია – “ეროვნული ეკონომიკების მდგრადი განვითარების აქტუალური პრობლემები,2015
47	ავთანდილ სონღულაშვილი	ეროვნულ უმცირესობათა რელიგიური სექტები საქართველოში XX საუკუნის 50-იან წლებში.	26-28 ნოემბერი, 2015
48	გიორგი ბარამიძე	კინემატოგრაფიული ლიტერატურა უმაღლესი განათლების ხელშეწყობა ქვეპროექტი-ლიტერატურა და ფილოსოფია	24-25. 10. 15, ბათუმი
49	ეპიფანე გვენეტაძე	ეროვნული უშიშროების გენდერული ასპექტი	„მსოფლიო და გენდერი“ საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი ოქტომბერი 2015 თბილისი
50	ეპიფანე გვენეტაძე.	ოფეთის მიქელ და გაბრიელ მთავარანგელოზების ეკლესიის ისტორიიდან. მღვდელი ტროფიმე ცინცაძე	აკად. ი. ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიზრუნული საერთაშორისო კონფერენცია საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი ოქტომბერი 2015 თბილისი

51	ირაკლი გელენავა	აფხაზეთის კულტურული ფასეულობები - საფრთხეები და გამოწვევები (აფხაზეთის ა/რ განათლებისა და კულტურის სამინისტროს, კულტურულ ფასეულობათა დაცვის სამსახურის მიერ წარმოებული საქმიანობის ანგარიშიდან)	აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის სამინისტრო (თბილისი, უზნაის ქ. 68; 22 დეკემბერი, 2015)
52	ჰენრი კუპრაშვილი	საქართველოს სახელმწიფო სისტემის სტაბილურობის პრობლემები საერთაშორისო გარემოში.	მეოთხე საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მსოფლიო და კავკასია“ 22-23 მაისი, 2015 წელი თბილისი
53	ჰენრი კუპრაშვილი	პოლიტიკური პარტიების სოციალურ-იდეოლოგიური მეტამორფოზები თანამედროვე ევროპაში	საერთაშორისო სამეცნიერო სიმპოზიუმი „მეორე მსოფლიო ომი და სამხრეთ კავკასია“. თბილისი, 3–4.06.2015
54	ჰენრი კუპრაშვილი	პრობლემები ინფორმაციული უშიშროების უზრუნველყოფაში	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება – 2015“. თბილისი. 2015 წლის 28 ნოემბერი.
55	იგორ კვესელავა	აფხაზეთის საკითხი - საქართველოს ტერიტორიული, სახელმწიფოებრივ-პოლიტიკური მოწყობა და აფხაზეთი	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მსოფლიო და კავკასია“, სტუ, თბილისი, 26 ივნისი, 2015 წელი
56	იგორ კვესელავა	კაპიტალიზმის დილემა (პოლიტიკური და ეკონომიკური ასპექტები)	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია „ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს,

			ხვალ“, სტუ, თბილისი, 2015
57	ღალი კაპანაძე	რუსეთის აგრესია კავკასიაში- ომი ჩეხნეთში	თბ; 2015წ.26 ივნისი
58	ღალი კაპანაძე	„მსოფლიო და გენდერი“-3	თბ: 2015; 23 ოქტომბერი
59	მანანა დარჩაშვილი	მიხაკო წერეთლის მიერ ბერლინში საქართველოს დამოუკიდებლობის დღის აღსანიშნავად წარმოთქმული სიტყვების შედარებითი ანალიზი (1918 და 1943 წელი)	პოლიტოლოგიის ინსტიტუტი, კონფერენცია „26 მაისი ისტორიული მეხსიერების კონტექსტში“, 25.05.2015წ.
60	მანანა დარჩაშვილი	„რელიგიური საკითხი საქართველოში მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში“	მეორე მსოფლიო ომის 70 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სიმპოზიუმში, თბილისი, 3-4 ივნისი, 2015წ.
61	მანანა დარჩაშვილი	ადგილობრივი თვითმმართველობის პროექტით გამოწვეული აზრთა სხვადასხვაობა საქართველოში	საერთაშორისო კონფერენცია, „მოქალაქე და სამოქალაქო განათლება პოსტ-სოციალისტურ საზოგადოებებში“, 06.06.2015წ
62	მანანა დარჩაშვილი	მ. წერეთელი საზოგადოებრივი აზრის ჩამოყალიბებაში პრესის როლის შესახებ	საერთაშორისო კონფერენცია „მსოფლიო და კავკასია“, თბილისი 26. 06. 2015წ.
63	მანანა დარჩაშვილი	„ქალათა პოლიტიკური მონაწილეობის საკითხი საქართველოში“	საერთაშორისო კონფერენცია „მსოფლიო და გენდერი“, თბილისი 23-24 ოქტომბერი, 2015წ.

64	მანანა დარჩაშვილი	მიხაკო წერეთელი საქართველოს საგარეო პოლიტიკური კურსის შესახებ	საერთაშორისო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება“, თბილისი, 28.11. 2015წ.
65	მანანა დარჩაშვილი	საქართველო ევროინტეგრაციის გზაზე (2013-2015)	საერთაშორისო კონფერენცია „ვილნიუსის სამიტიდან ბუქარესტის სამიტამდე“ (2013-2015წწ.) თბილისი, 16.12. 2015წ.
66	მზია ხოსიტაშვილი	ბიბლიოთეკის, როგორც კულტურულ- საგანმანათლებლო ორგანიზაციის იმიჯისათვის	VII საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. ქუთაისი. 24-25 ოქტომბერი. 2015.
67	ნ. ბახსოლიანი	საისტორიო ეტიუდები ჟურნალ „ქართლოსის“ ფურცლებიდან.	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი 3-4 ივნისი.
68	ნ. ბახსოლიანი	მადეუვათა-მოფსოსი ხეთურ და ძველბერძნულ წერილობით წყაროებში.	ივანე ჯავახიშვილის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი, 28-29 მაისი.
69	ნ. ბახსოლიანი	გვიანხეთური ხანის კილიკიის ისტორიისათვის.	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, 26 ივნისი.
70	ნ. ბახსოლიანი	ქალი ანტიკური ხანის ანატოლიაში (ალანიის მუზეუმის ექსპონატების მონაცემთა კონტექსტში)	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, 23 ოქტომბერი
71	ლ. მეტრეველი, ლ. ოსიძე	„ომი და ქალები“	3-4 ივნისი, 2015 წ. სტუ
72	ლ. ოსიძე	„ქალთა უფლებათა ტრანს- ფორმაცია და თანამედროვე ფემინიზმი“	23.10.15. სტუ
73	ლ. ოსიძე	„გლობალური საფრთხეები და ანტიგლობალისტური მოძრაობა ვილნიუსის სამიტის (2013 წ. 28/ XI)	16.12.15. თსუ

		შემდგომ პერიოდში“	
74	რევაზ მიშველაძე	პოლიტიკური იგნორირების მძევალი	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მსოფლიო და კავკასია“, სტუ, თბილისი, 26 ივნისი, 2015 წელი
<ol style="list-style-type: none"> 1. საკონფერენციო თემა - “სქესთა შორის მსგავსება-განსხვავებულობის ბიოლოგიური ფაქტორები, სოციალური მიღწევები და “ფარშევანგის კულის” ეფექტი” – ეხება თანამედროვე გენდერული მოძრაობისთვის დამახასიათებელი ტენდენციის შორსმიმავალ შედეგებს – სქესთა შორის განსხვავებულობის იგნორირებას და ბუნების კანონების წინააღმდეგ წასვლას მოასწავებს. 2. საკონფერენციო თემა – მოთმინების დეფიციტი და ნევროზები თუ პატიება-სიმშვიდე, ანუ “ნეტარ არიან მშვიდნი” – ეხება პეტერბურგელი ფსიქოლოგის, ეთიკოსის და სოციოლოგის თეორიას დაავადებათა მიზეზების – ამორალობის (ცოდვის) შესახებ; ის ამტკიცებს, რომ ნებისმიერი დაავადება უზნეობით იწყება; ის იწვევს ნევროზებს, ნევროზები – ავადმყოფობებს. ხსნა ღმერთის სიყვარულშია – ღმერთის რწმენა არის სიმშვიდე, რაკი ის ადამიანს პასუხისმგებლობისგან ათავისუფლებს; სიმშვიდე კი არის სულიერი და ფიზიკური ჯანმრთელობა! 3. გთავაზობთ ჰონკონგის სპეციალური ადმინისტრაციული რეგიონის კონსტიტუციის მნიშვნელოვან მხარეებს პოლიტიკური და ეკონომიკური თვალსაზრისით. 4. მოხსენების მიზანია ვაჩვენოთ მარგარეტ ტეტჩერის განსაკუთრებული როლი ჩინეთ-ჰონკონგის პრობლემის გადაწყვეტაში. დიდი ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრის შედეგზე ორიენტირებული მიდგომები, მის მიერ გატარებული პოლიტიკა ჰონკონგ-ჩინეთის გაერთიანების თაობაზე რეალპოლიტიკის მნიშვნელოვან მაგალითად უნდა მივიჩნიოთ. 5. არ არის 6. მოხსენება ეხება უკრაინის კრიზისის შედეგად მსოფლიოში ჩამოყალიბებულ, შეცვლილ რეალობას, რომელმაც შეიძლება ახალი მსოფლიო ომი გამოიწვიოს. 7. მოხსენება ეხება შვილების აღზრდის თანამედროვე ქართულ სისტემას, რომლის შედეგად პიროვნება, დამოუკიდებელი უნარ-ჩვევების განუვითარებლობის გამო, ჯერ მთლიანად მშობლებზე, მერე სახელმწიფოზე და ბოლოს უცხოეთზე დამოკიდებული ხდება. 8. მოხსენება შეეხება საქართველოში ჯერ კიდევ სრულიად შეუსწავლელ საკითხს – პოლიტიკურ კონსულტირებას და მის ცალკეულ გამოვლინებებს საქართველოს ისტორიიდან. 9. მოხსენებაში მოცემულია ანალიზი და რეკომენდაციები იმისათვის, თუ როგორ უნდა აიცილოს ერმა გლობალიზაციის პირობებში ასიმილირების საფრთხე. 10. მოხსენებაში წარმოჩენილია აკაკი წერეთლის და ნიკო ნიკოლაძის წვლილი 			

ქართული მარგანეცის ათვისების საქმეში.

11. მოსხენებაში გაანალიზებულია კაცობრიობის განვითარების თანამედროვე ეტაპის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი თავისებურება, სახელდობ კულტურული და პოლიტიკური პროცესების მჭიდრო კავშირი. ნაჩვენებია, რომ სოციალური ფილოსოფია ყოველთვის ცდილობდა გამოეკვლია კულტურისა და პოლიტიკის მრავალმხრივი ურთიერთობის განსხვავებული ასპექტები და ეჩვენებინა კულტურულ-პოლიტიკური ერთიანობის განვითარების პროგრესული ტენდენციები. განხილულია გამოჩენილი სოციოლოგების: ე. დურჰაიმის, ვ. ტომასის, ვ. სამნერის, ა. კელლერის, მ. ვებერის, კ. იუნგის, გ. ზიმელის, ნ. სმელზერის, ე. გიდენსის შეხედულებანი კულტურის ცნების დეფინიციასთან დაკავშირებით. გაანალიზებულია კულტურის არსებითი და ფუნქციური ელემენტები. ნაჩვენებია კულტურისა და პოლიტიკის ურთიერთქმედების ორი გზა ცივილიზაციის დონეზე. ევოლუციისა და რევოლუციის არსებითი ნიშნები და თავისებურებები.
12. მოსხენება ეხება XX-XXI საუკუნეების მიჯნაზე კაცობრიობის წინაშე განსაკუთრებით გამოიკვეთილ გლობალურ პრობლემათაგან ერთ-ერთს, კერძოდ, გენდერულ ურთიერთობებს. ხაზგასმულია, რომ თანამედროვე კვლევებში ყველა ავტორი ეყრდნობა გენდერის, როგორც სოციალური სქესის გაგებას. გენდეროლოგიის, ანუ ქალთა პრობლემების კვლევის სათავეებთან დგანან მეოცე საუკუნის ექსისტენციალიზმის ფილოსოფიური მინდინარეობის წარმომადგენელი – სიმონა დე ბოვუარი, ქვით მილდი, ბეტი ფრიდანი და სხვები. მათ სახელს უკავშირდება კაცობრიობის არაძალადობრივი განვითარების თეორია. სოციალურ პროცესებში ქალთა თანაბარი მონაწილეობის დოქტრინა, გენდერული სტერეოტიპებისა და როლების, ქალის სექსუალურობის გადააზრება და ა. შ. გენდერულ კვლევებს ხშირად აიგივებენ ცნებასთან „ქალთა პრობლემის კვლევები“. ეს გამოიწვია იმან, რომ ქალთა საკითხების კვლევის ახალი ფაზა გასული საუკუნის 80-ან წლებსი დაიწყო, როცა ფემინიზმი გენდერსი გადაიზარდა; ამ პერიოდსი ქალის დაზარალებულობის პრობლემის ნაცვლად სქესთა შორის ურთიერთობის პრობლემა წარმოიშვა. სტატიაში განხილულია გენდერული თანასწორობის საკითხები ქართულ სინამდვილეში.
13. მოსხენებაში ნაჩვენებია, რომ გენდერული უთანასწორობა უნივერსალურია და ყველა საზოგადოებისთვის არის დამახასიათებელი, რაც იმის ნათელი მაგალითია, რომ ამ პრობლემას ისტორიული ხასიათი აქვს. გაანალიზებულია გენდერული თანასწორობის არსი და მნიშვნელობა. განხილულია გენდერული კვოტა, როგორც ეფექტური საშუალება გენდერული თანასწორობის მისაღწევად.
14. მოსხენებაში – საქართველო გლობალიზაციის არეალში – საუბარია, რომ საქართველო მსოფლიოს განუყოფელი ნაწილია და ყოველთვის არის დამოკიდებული ისტორიული განვითარების პროცესებზე, ვინაიდან ერისა და ეროვნული ხასიათის იდენტიფიკაცია ზოგადი პრობლემებით ხასიათდება. მართალია, გლობალიზაცია ერთიან უნივერსალურ ცივილიზაციად ყალიბდება, მაგრამ მას აქვს მასშტაბური ალტერნატიული მოდელი – თითოეულ

ცივილიზაციას და მასში შემავალ ცალკეულ ერებს უნდა შეეძლოთ სხვებთან ერთად თანაარსებობა დაპირისპირებათა გარეშე.

15. ქალთა ძალადობა აშშ-სა და საქართველოში – საზოგადოების აქტიური ჩართულობა მისი აღკვეთისათვის – როდესაც ვეხებით ძალადობის ნებისმიერი ფორმის გარკვევას პირველ რიგში ნებისმიერი საზოგადოება რატომღაც მიიჩნევს ძალადობას ოჯახში. სამწუხაროდ, ძალადობის ინსტიტუტის მიმართ ჩვენი აზრი არაერთგვაროვანია და ჩემი დრმა რწმენით, საქართველოში მიმდინარეობს ხაზგასმულად ამ ინსტიტუტის დამკვიდრების ძალადობის მანიფესტაცია წარმოადგენს კონტროლისა და დამორჩილების განხორციელების რთულ მექანიზმს და ხშირად იგი გადაიზრდება ხოლმე საზოგადოებასთან დაპირისპირებაში, რომლის არაერთი მაგალითი გვაქვს აშშ-ში და ამავე დროს საზოგადოება წარმოადგენს ინტერვენციული თავდასხმების სფეროს და სუპერქვეყნებთან შედარებითი ანალიზის შედეგად სრულიად საპირისპირო სურათი გვევლინება საქართველოში.
16. საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია მეორე მსოფლიო ომის წლებში – საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის შექმნა დაემთხვა დიდი სამამულო ომის პერიოდს. ომის წლებში ქართველი მეცნიერები ამუშავებდნენ უმნიშვნელოვანეს პრობლემებს, რომლებიც დაკავშირებული იყო ქვეყნის თავდაცვისათვის საჭირო და რესპუბლიკის შინაგანი რესურსების მაქსიმალურ მობილიზაციასთან. ამავე დროს განაგრძობდნენ თეორიული ხასიათის კვლევა-ძიებას სხვადასხვა დარგში. ეს იყო ტექნიკური, ენერგეტიკული, მანქანათმშენებლობის, ლითონდამუშავების, ჰუმანიტარული თუ სხვა. ნაშრომი გამოყენებულია მეცნიერებათა აკადემიის საარქივო დოკუმენტაცია. იმ პერიოდში სამეცნიერო კვლევითი სამუშაოები ტარდებოდა აჭარაში, აფხაზეთში, სამხრეთ-ოსეთში.
17. გენდერული თანაფარდობა თანამედროვე საზოგადოებაში – გენდერის თეორიამ და გენდერულმა კვლევებმა როგორც მეცნიერულმა დარგმა გამოხატა ახალი დამოკიდებულება ადამიანის არსის, მნიშვნელობის, ადამიანის ყოფიერების სივრცითი და დროითი განზომილების, სექსთა შორის ურთიერთობის, სექსუალობისა და საერთოდ, ქალთა საკითხებთან მიმართებაში. გენდერი სამოქალაქო საზოგადოების დემოკრატიული განვითარების აუცილებელი პირობაა. გენდერი სხვა მახასიათებლებთან ერთად განსაზღვრავს საზოგადოებრივი სისტემის ორგანიზაციას. შრომის გენდერული ნიშნით განაწილება შეიცავს სხვადასხვა სტატუსს. ანთროპოლოგების მიერ შესწავლილია სოციალური ნორმების შეფარდებითობა.
18. კულტურა, როგორც ეროვნულ-ფუნქციონალური მანქანებელი თანამედროვე საზოგადოებაში – ეროვნული კულტურა თავისთავად უდიდესი და ურთულესი სტრუქტურაა, რთულია დღევანდელი ჩვენი ცხოვრების წესიც და ის შენობაც, რომელშიც ვცხოვრობთ და ჯერჯერობით ვიცხოვრეთ, ვინაიდან ადამიანის კულტურული დონის ამადლების პრინციპებისათვის თავისუფლება აუცილებელი კომპონენტია, ხოლო კოლექტიურობის ბუნების გამო, დღეისათვის შევიწროვდა კულტურის მანქანებელი. ეროვნული კულტურის სიმბოლო არსებობს ორ სტატუსს შორის – ეროვნული კულტურა ამა თუ იმ ხალხის ფსიქიკური წყობის

თავისებურებას გამოხატავს, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ეროვნულ კულტურებს შორის დევს უფსკრული, რომელთა შორის შეუძლებელია კავშირის დამყარება. უფრო ზოგადი და გავცრელებული განსახედურულობა, რომელიც ეროვნული კულტურების განსხვავებაში ქმნის, არის კულტურის ტიპები.

19. კავკასიის სოციოკულტურა ეთნოსოციოლოგიური დაკვირვების საგანი – კავკასიაში სოციოკულტურული სივრცის ერთობა, განსხვავდება სხვა მეგაკულტურული გენერაციის დიონისაგან. ემპირიული დაკვირვების დროს, როდესაც ადამიანების ცხოვრების წესი განიხილება, წარმოდგენილია კულტურათა ერთობლიობა, და ხასიათდება სოციალური წყობით, სისტემათა ორგანიზაციული დონით, მენტალობით, შიდა-სოციალური ურთიერთობებით და სხვა. ასე რომ, სოციოკულტურული რეაქციების კვლევებსა და მიდგომებს თავის ფენომენოლოგიური და სინქრონული შესწავლით მივყავართ კავკასიის სოციოკულტურული რეაქციების შესწავლის თითქმის ერთი და იგივე დასკვნებისაკენ; რომ კავკასია ეს არის განსაკუთრებული სოციალური ერთობა, რომელიც საკმაოდ მკვეთრად აცნობიერებს თავის იდენტურობას და განსხვავებულობას სხვა კულტურულ-ცივილურ მეგასისტემებთან.
20. კომუნიკაციის პროცესის ფსიქოლოგიური ასპექტები – კომუნიკაცია ნებისმიერ ორგანიზმს – ოჯახის, ორგანიზაციის, სახელმწიფოს სიცოცხლისუნარიანობის საფუძველია. საყურადღებოა ერთი რამ, როდის იწყება კომუნიკაცია. კომუნიკაციის განვითარება იწყება დაბადებამდე, როცა ჩანასახს მუცელში დედის ხმა გაურკვეველად ესმის. დაბადებისთანავე ახალშობილი შეიძლება შეკრთეს და მობრუნდეს ხმის გაგონებაზე, შეიძლება დედის ხმაც კი გაარჩიოს სხვა ქალის ხმისაგან.
21. რეზოლუცია 13-25 საქართველო – არსებობს სტერეოტიპი, რომ მამაკაცი ძლიერია და ქალი სუსტი და ემოციური. რაც სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ ეს ასეა. გენდერული ძალაუფლება ხორციელდება აკრძალვების, გარყენის, დამცირებისა და დაკნინების გზით, რაც ზღუდავს ქალის ცხოვრებას. იძულებით გადაადგილებული კონფლიქტებს შედეგად დაზარალებული და ეროვნული უმცირესობის ქალთა ჯგუფების სამოქალაქო საზოგადოების მთავრობის მხარდაჭერა და მათი შესაძლებლობები განვიხილეთ საქართველოში გენდერული თანასწორობის, ქალთა უფლებების დაცვის მიზნით. ეს გახლავთ გაეროს უშიშროების საბჭოს რეზოლუცია 13-25.
22. ომი და ქალები – საქართველო დვთისმშობლის წილხვედრი ქვეყანაა. ალბათ, არც ის არის შემთხვევითი, რომ დვთისმშობელი მარიამ თავიდანვე იყო ბედს შეგუებული, მან იცოდა შობდა უფლის ძეს, რომელსაც შემდგომ კაცობრიობის ცოდვების გამოსასყიდლად ფარისევლები ჯვარს აცვამდნენ. ანალოგიურად, ქართველი ქალიც მუდამ ეგუებოდა თავისი ძეების დაკრგვას. ამას ბევრი ისტორიული და ლიტერატურული წყარო მოწმობს. კარგად ვიცით, რომ ქართველი ქალი (ქართველი დედა) მსოფლიოს სხვა ქალებისაგან განსხვავებულ ფენომენია.
23. პოზიტიური კომუნიკაცია – კომუნიკაციის პოზიტიურად წარმართვას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. ის გვიმარტივებს ცხოვრებას. კომუნიკაციას ყოველთვის გააჩნია

მიზანი. ეს გახლავთ მინიმუმ ორ ადამიანს შორის ინფორმაციის გაცვლა. ეს საკმაოდ რთული მოვლენაა. მოიცავს ინფორმაციის გაცემას, მიღებას და მიღებულ ინფორმაციაზე რეაგირებას. ინფორმაციის გაცემა ხდება როგორც ენის საშუალებით ასევე სიტყვების გარეშეც...

24. კულტურისა და პოლიტიკის განვითარების სოციალური ასპექტები – კულტურა მტელი რიგი სოციალურ-ეკონომიკური, პოლიტიკური და იდეოლოგიური განვითარების შედეგია. პოლიტიკაში პოულობს ასახვას არამხოლოდ არსებულ ძალთა ბალანსი, პოლიტიკური პროცესები, არამედ ისტორიული პროცესის დროს დაგროვილი და კულტურის ჩარჩოში მოქცეული შეხედულებები სამყაროზე. პოლიტიკა გვევლინება კულტურის ნაწილად, რადგან პოლიტიკაში არსებობს გარკვეული ღირებულებები და ქცევის გარკვეული ნორმები.
25. ინფორმაციული ომი: ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური ზემოქმედების პარამეტრები– როდესაც ვლადპარაკობთ ევროკავშირის ინტერესებზე, ეს არის შეჯერებული თვალთახედვა ბრიუსელიდან. თუმცა ამის სიმპაფრის აღქმა ევროკავშირის სხვადასხვა კუთხეში განსხვავებულია. იტალია-ესპანეთი-პორტუგალია მძაფრად არ აღიქვამს ჩვენთან (საქართველოსთან) ურთიერთობას, რადგან მისი სამეზობლო არის სამხრეთი. შესაბამისად, პოლონეთის და ბალტიისპირეთისათვის სამეზობლო არის აღმოსავლეთ პარტნიორების ქვეყნები. ამიტომ მათთან ჩვენ ბევრი ახსნა არ გვჭირდება, რადგან ბუნებრივი პარტნიორები არიან და საერთო ინტერესები გვაქვს.
26. რელიგიური მდგომარეობა აჭარაში 1921-1990 წწ. – საქართველოს გასაბჭოების შემდეგ ხელისუფლების მმართველმა ძალებმა ბრძოლა გამოუცხადეს რელიგიას. მიუღებელი აღმოჩნდა რელიგიის გავლენა საზოგადოებრივ სულიერებაზე. კერძოდ, მომავალი თაობის აღზრდაზე. მათი პოლიტიკა ყველა რელიგიისა და რწმენისადმი განსაკუთრებით მართლმადიდებლური ეკლესიისადმი იყო მიმართული. დაიწყო რელიგიური საზოგადოების საფუძვლების შერყევა. ხელისუფლებამ საქართველოს მართლმადიდებლური ეკლესია ყოფნა-არყოფნის ზღვარზე მიიყვანა, დააპატიმრეს საკათოლიკო საბჭოს მთელი შემადგენლობა. კათალიკოს-პატრიარქ ამბროსის მეთაურობით. დახურეს ათასზე მეტი ეკლესია, გააუქმეს ღვთისმსახურება, შეამცირეს მღვდლების, მონაზვნებისა და ეკლესიების რაოდენობა.
27. პოკოვნიკ კოცებუს ცნობები – ნაშრმში საუბარია რუსი პოლკოვნიკის კოცებუს ცნობები შემახიის შექის, შესახებ (XIX საუკუნე)
28. ედელვაისის კრახი – განხილულია ჩრდილოეთ კავკასიაში ფაშისტური გერმანიის დამარცხება, მისი უკან დახევა, კავკასიისდან მისი განდევნა.
29. ეთნიკური კონფლიქტების პრობლემა რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობაში – სტატიაში განხილულია აფხაზეთისა და ოსეთის ეთნოკონფლიქტების პრობლემა და რუსეთის როლი ამ კონფლიქტებში.
30. ქალი და შეიარაღებული კონფლიქტები – სტატია მოიცავს საკითხებს ჰუმანიტარული სამართლის და მშვიდობის ინფრასტრუქტურის მშენებლობის პროცესებში ქალის როლს შეიარაღებულ კონფლიქტებში და მათი უფლებების მდგომარეობას.

31. დიპლომატია კონფლიქტი – განხილულია დიპლომატიის როლი კონფლიქტების დარეგულირებაში.
32. რელიგიური ფუნდამენტალიზმის პრობლემა თანამედროვე პოლიტიკაში – თემაში აღნიშნულია ფუნდამენტალიზმის პრობლემა დღევანდელ პოლიტიკაში.
33. რუსეთის ფაქტორი სირიის კრიზისში – სტატიაში განხილულია სირიის კრიზისის სპეციფიკა თანამედროვე ეტაპზე და რუსეთის ფაქტორი.
34. რელიგიური ფაქტორი გეოპოლიტიკურ პროექტებში – ნაშრომში განხილულია გეოპოლიტიკურ პროექტებში რელიგიის გავლენა თანამედროვე პოლიტიკაზე.
35. კომუნიკაციის პროცესის ფსიქოლოგიური ასპექტები – კომუნიკაცია ნებისმიერ ორგანიზმს – ოჯახის, ორგანიზაციის, სახელმწიფოს სიცოცხლისუნარიანობის საფუძველია. საყურადღებოა ერთი რამ, როდის იწყება კომუნიკაცია. კომუნიკაციის განვითარება იწყება დაბადებამდე, როცა ჩანასახს მუცელში დედის ხმა გაურკვეველად ესმის.
36. გენდერის გაშუქების პარადიგმები ქართულ მედიაში – გენდერის საკითხების გაშუქებას თანამედროვე ქართულ მედიაში ახასიათებს პროფესიული ნაკლოვანებები, რომელთა აღმოფხვრისათვის მიზანშეწონილია: აღნიშნულ თემაზე მოსახლეობისათვის სათანადო ინფორმაციის მიწოდება, ქალთა თვალსაზრისის წარმოჩენა. ქალისადმი ოჯახური ძალადობის პრობლემის გაშუქებისას პროფესიული სტანდარტების დაცვა, მოსალოდნელი ნეგატიური შედეგების თავიდან აცილება. ჟურნალისტებმა პუბლიკაციებსა და სიუჟეტებში არ უნდა გამოიყენონ სიძულვილის ენა, დისკრიმინაციული შედარებები, რომლებიც ხელს უწყობს გენდერული სტერეოტიპების დამკვიდრებას.
37. მეორე მსოფლიო ომის პიარტექნოლოგიები – მეორე მსოფლიო ომის პიარტექნოლოგიებიდან ყურადღებას იპყრობს პროპაგანდისტული იდეოლოგია, როგორც საბჭოთა კავშირის, ასევე ნაცისტური გერმანიის მხრიდან. რეკლამები, მხატვრული ფილმები, პოსტერები. მეორე მსოფლიო ომის დროს ბრენდები საომარ მდგომარეობასთან მორგებას ცდილობდნენ და იმდროინდელი შემოქმედება მთლიანად ომის თემაზე იყო აწყობილი, იქნებოდა ეს სტომატოლოგიური მომსახურება, სიგარეტის რეკლამა თუ კოსმეტიკა.
38. დისკურსიული პარადიგმები, როგორც საზოგადოებასთან ურთიერთობის ფორმა – განსჯის ნიმუშები და ფორმები(მხატვრული, პუბლიცისტური) საზოგადოებრივი აზრის ფორმირებას უწყობს ხელს; მკითხველს, მსმენელს ესმარება განსხვავებული პოზიციების გაცნობით მიიღოს სათანადო გადაწყვეტილება.
39. მწერლის დისკურსიული დიალოგი, როგორც პიარფაქტორი – მწერლის დიალოგის მთავარი ხიბლი გამორჩეული განსჯა, გარესამყაროს მისეული აღქმა და მხატვრული აზროვნების ფორმებია, რომლებიც საზოგადოებასთან ურთიერთობისათვის ეფექტური და ეფექტიანი ფაქტორი ხდება.
40. ინფორმაციული ომი: ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური ზემოქმედების პარამეტრები – როდესაც ვლადპარაკობთ ევროკავშირის ინტერესებზე, ეს არის შეჯერებული თვალთახედვა ბრიუსელიდან. თუმცა ამის სიმძაფრის აღქმა ევროკავშირის

სხვადასხვა კუთხეში განსხვავებულია. იტალია-ესპანეთი-პორტუგალია მძაფრად არ აღიქვამს ჩვენთან (საქართველოსთან) ურთიერთობას, რადგან მისი სამეზობლო არის სამხრეთი. შესაბამისად, პოლონეთის და ბალტიისპირეთისათვის სამეზობლო არის აღმოსავლეთ პარტნიორების ქვეყნები. ამიტომ მათთან ჩვენ ბევრი ახსნა არ გვჭირდება, რადგან ბუნებრივი პარტნიორები არიან და საერთო ინტერესები გვაქვს

41. მწერლობის არსის წვდომის დისკურსიული პარადიგმები, როგორც საზოგადოებასთან ურთიერთობის ფორმა – საკითხი განხილულია უილიამ ფოლკნერის საჯარო გამოსვლების მიხედვით. ნობელიანტი მწერლის აზრი მწერლობის შესახებ დღესაც აქტუალური და გასათვალისწინებელია.
42. პოლიტიკური ლიდერის როლი სახელმწიფო მართვის სისტემაში – პოლიტიკური ლიდერი შემოიფარგლება ზოგადი და განსაკუთრებული ნიშნებით. ლიდერი ხასიათდება პირველ რიგში, სოციალური პირობებით, რაც განსაზღვრავს მის ინდივიდუალურ თავისებურებებს, აქვს სხვებისგან განსხვავებული ბუნებრივი და სოციალურ მახასიათებლები: ბიოლოგიური აგებულება, ხასიათი, ტემპერამენტი, ნიჭი, მიდრეკილებები, მიზნები. ლიდერის, როგორც პიროვნების ინდივიდუალობა დეტერმინირებულია. პოლიტიკური ლიდერი თავისი ეპოქის შვილია.
43. ქალის როლი თანამედროვე ეპოლიტიკასა და საჯარო მმართველობაში – ქალის როლი თანამედროვე პოლიტიკასა და საჯარო მმართველობაში მეტად აქტუალურია. საზოგადოებრივ ცნობიერებაში ქალი-პოლიტიკოსის შეფასების განსაკუთრებული კრიტერიუმები არსებობს. როგორც წესი მათ გაცილებით უფრო მაღალ პოლიტიკურ მოთხოვნებს უყენებენ, ვიდრე მამაკაც პოლიტიკოსებს. ქალებს პოლიტიკაში შემოაქვთ მთელი რიგი მნიშვნელოვანი ღირებულებები და დამატებითი კომპეტენტურობა. როგორც მსოფლიო გამოცდილებამ გვიჩვენა, ქალების პოლიტიკაში ინტეგრაცია შესაძლებელია განხორციელდეს ევალიტარული პოლიტიკის ფორმირების, ქალთა რეალური თანასწორობის საქმეში სახელმწიფოს წამყვანი პოლიტიკური პარტიებისა და საზოგადოებრიობის ფართო მასების როლის გაზრდის ხარჯზე.
44. -
45. -
46. -
47. მოსხენებაში განხილულია საქართველოში მოქმედი სექტების: ბაპტისტების, მოლოკნების, იეღოველების და სხვ. საქმიანობა და მათი დამოკიდებულება საქმიანობისადმი.
48. მოსხენებაში გაანალიზებულია მხატვრული სახეებისა და კინემატოგრაფიული გამოსახულებების, ლიტერატურულ ენისა და კინოენის თავისებურებანი; კინო როგორც უნივერსალური ენა; აბსტრაქცია და უნივერსალიზაცია; გამოსახულებებისა და ნიშების კომპოზიცია; - ის თუ რა კავშირია მხატვრულ წარმოსახვასა და კინემატოგრაფიულ ფანტაზიას შორის. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა სიუჟეტური დროისა და კიდროის პრობლემებს. განხილულია მხატვრული რეალობისა და კინორეალობის კონსტრუირების მექანიზმები. ხატვრული გამონაგონისა და კინოილუზიის სტრუქტურა. ხატვრული ნაწარმოებისა და კნოს ნარატიული სტრუქტურის ელემენტები. მკითხველი და

მაყურებელი როგორც რეალობის დამკვირვებელი და თანაკონსტრუქტორი.

49. საუბარია ქალის როლზე ეროვნულ უსიშროებაში
50. მოხრობილია სამტრედიის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მდებარე სოფელ ოფეთის ეკლესიის შესახებ.
51. ამ უკანანკნელ პერიოდში აფხაზეთის ლეგიტიმურმა მთავრობამ, მთავრობის თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებელმა, ბატონმა ვახტანგ ყოლბაიამ და აფხაზეთის ა/რ განათლებისა და კულტურის მინისტრმა დიმიტრი ჯაიანმა, დღის წესრიგში დააყენეს აფხაზეთის კულტურული ფასეულობების დაცვისა და პოპულარიზაციის მიზნით კულტურულ ფასეულობათა სამსახურის შექმნის აუცილებლობის საკითხი. გადაწყდა, სამსახური აფხაზეთის ა/რ განათლებისა და კულტურის სამინისტროს დაქვემდებარებაში უნდა მოქცეულიყო, ამავე სამინისტროს მინისტრის ბატონი დიმიტრი ჯაიანის მითითებით დაიწყო სამსახურის შესაქმნელად საჭირო სამუშაოების განხორციელება. განისაზღვრა 3 საშტატო ერთეული, გამოცხადდა კონკურსი, შედეგად კულტურულ ფასეულობათა დაცვის სამსახურმა ფუნქციონირება დაიწყო 2015 წლის დასაწყისიდან. სამსახურმა 2015 წლის განმავლობაში აფხაზეთის კულტურული მემკვიდრეობის დაცვისა და პოპულარიზაციის მიზნით სამსახურის მიერ გადადგა კონკრეტული ნაბიჯები, რაც გამოიხატა შემდეგში:

სამომავლოდ ემსახურება სრულყოფილი ინფორმაციის ბაზის შექმნას ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე არსებულ კულტურული მემკვიდრეობის მდგომარეობასთან დაკავშირებით. კულტურულ ფასეულობათა დაცვის სამსახურმა საანგარიშო პერიოდში განახორციელა შემდეგი აქტივობები როგორც საბიუჯეტო აგრეთვე არასაბიუჯეტო დონისძიებების ფარგლებში.

52. საქართველოს სახელმწიფო სისტემისათვის უმნიშვნელოვანესია მაქსიმალურად შეუხამოს ქვეყნის მიზნები და ინტერესები საერთაშორისო გარემოში არსებულ პირობებს, სამართლებრივი სივრცის პარამეტრები არ უნდა ეწინააღმდეგებოდეს, როგორც საკუთარი საზოგადოების მოთხოვნილებებს, ასევე სხვა ქვეყნების სამართლებრივი სივრცეების პარამეტრებს, საქართველოს სახელმწიფო სისტემის უმნიშვნელოვანეს ნაკლად უნდა ჩაითვალოს ქვეყანაში ერთიანი საინფორმაციო სივრცისა და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის უქონლობა.
53. თანამედროვე გლობალიზებულ პოსტინდუსტრიულ საზოგადოებაში, ინფორმაციის ეპოქაში, როდესაც იქმნება კაცობრიობის არსებობისათვის პრინციპულად სრულიად ახალ პირობები, დასაბამი ეძლევა ეკონომიკური და სოციალური პროცესების არნახულ ინტენსიფიკაციას როგორც გლობალურ, ისე ეროვნულ დონეებზე, იცვლება ადამიანის ცხოვრების წესიც კი, ცხადია, რომ შესაბამისად პოლიტიკური პარტიებიც მომავალში ვეღარ გაგრძელებენ ტრადიციული როლის შესრულებას, მოსალოდნელია კარდინალური ცვლილებებიც განიცადოს.
54. "ინფორმაციული უსაფრთხოების შესახებ" კანონით გათვალისწინებული უარყოფითი შედეგები და მტრის მიერ ქვეყნისთვის მიყენებული პირდაპირი

ზარალი (მაგალითად, ინფორმაციული ინფრასტრუქტურის ფიზიკური დაზიანების გამოსწორება და ინფორმაციული რესურსების აღდგენა) მაინც კიდევ შედარებით იოლი შესაფასებელი და მოსაგვარებელია. მაგრამ, ამ დროს, რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, გაცილებით ძნელი შესაფასებელია კრემლის მიერ ჩვენი ქვეყნის წინააღმდეგ წარმოებულ საინფორმაციო-ფსიქოლოგიურომში წაგების შედეგად მიღებული პოლიტიკური თუ იდეოლოგიური ზარალი, აუნაზღაურებელი კოლოსალური დანაკარგებით, ერთი რამ ფაქტია, საქართველოს ეროვნული უშიშროების უზრუნველყოფის პოლიტიკაში დილეტანტების მიერ გაკეთებული არასწორი აქცენტების გამო საქართველოს მოსახლეობის დიდი ნაწილია მოქცეული ჩვენს წინააღმდეგ გამოყენებული რუსეთის ამ მთავარი იარაღის მოქმედების არეალში. ამის ცოდნას და გააზრებას დიდი მნიშვნელობა აქვს ჩვენი ქვეყნის ინფორმაციული უშიშროების უზრუნველყოფისათვის.

55. ნაშრომში სამეცნიერო და პოლიტიკურ-პუბლიცისტური ხასიათის წყაროებისა და ლიტერატურაზე დაყრდნობით ანალიზდება საქართველოს ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის პრობლემა აფხაზეთის რაკურსში. საზი ესმება აფხაზეთის თვითიდენტიფიკაციის საჭირო რეალობას, ისტორიული, პოლიტიკური და სამართლებრივი თვალსაზრისით და განხილულია ამ მიმართებით დამოუკიდებელი საქართველოს სხვადასხვა პრეზიდენტების (ზ. გამსახურდია, ე. შევარდნაძე, მ. სააკაშვილი) მიერ გადადგმული ნაბიჯები. ავტორი საგანგებოდ ეხება ახალი ხელისუფლების, მათ შორის პრეზიდენტ გ. მარგველაშვილის დამოკიდებულების საკითხს აფხაზეთი პრობლემის მოგვარებაში და ამ კონტექსტში ახლებურად არის გააზრებული ქართულ-აფხაზეთი ურთიერთობების პრობლემაც.
56. პოლიტიკოსთა, უმსხვილესი კაპიტალის წარმომადგენლების, პუბლიცისტების, მეცნიერთა და სხვების წიგნებში, საჟურნალო და საგაზეთო გამოცემებში, ასევე სხვადასხვა საერთაშორისო ფორუმების დისკუსიებში თუ სხვა შეხვედრებში, რამდენიმე ათეული წელია აქტიურად განიხილება საკითხი თანამედროვე კაპიტალიზმის ისტორიული ბედის შესახებ. 2012 წლის იანვარში შვეიცარიის ქალაქ დავოსში შეკრებილ მსოფლიო ეკონომიკურ ფორუმზე გაცხადდა, რომ დღევანდელი ფორმატით კაპიტალისტურმა სისტემამ თავისი თავი ამოწურა და არ ეწერება თანამედროვე მსოფლიოს მოდელში. გამოითქვა მოსაზრება, რომ კაპიტალიზმმა XX საუკუნეში დაამთავრა თავისი წარმატების დემონსტრირება და ეხლა იმდენად მოძველდა, რომ ნგრევით ემუქრება XXI საუკუნის საზოგადოებას.
57. კავკასია მუდამ გამოირჩეოდა განსხვავებული ხალხის, რელიგიისა და კულტურის მრავალფეროვნებით. მიუხედავად ასეთი სიჭრელისა, ეს რეგიონი რუსეთის ინტერესების სფეროში, ჯერ კიდევ კიევის რუსეთის ჩამოყალიბების დროს მოექცა. რუსეთის და კავკასიის დაპირისპირება, რომელიც გაიყინა სსრკ-ს პერიოდში, 1990-იან წლებში, მისი დაშლისთანავე "დაგვირგვინდა" ჩეჩნეთის ომებით და დაღესტნის კონფლიქტით. რუსეთმა საკმაოდ რთულად მოახერხა კონტროლის აღდგენა ჩეჩნეთში, მაგრამ დრომ კარგად აჩვენა რომ ეს არ ნიშნავდა კონფლიქტის დასასრულს. დღეს,

ისლამისტური ტერორისტული ორგანიზაცია, რომელსაც სათავეში უდგას დოკუ (დოკა) უმაროვი, აქტიურად იბრძვის ე.წ. კავკასიის საამიროს ეგიდით რათა გამოკვეთოს კავკასიის ეს ნაწილი რუსეთის ჩრდილოკავკასიური ტერიტორიებიდან. აღსანიშნავია ის, რომ დღესდღეობით ჩეჩნების გარდა ტერორიზმში ჩართული არიან ინგუშები, დაღესტნელები, ბალყარები, სხვა ადგილობრივი მუსლიმი ერები და არაბი "ისლამისტების მებრძოლები".

58. „ტეტჩერიზმი“ ერთგვარი პოლიტიკური მიმდინარეობა, პოლიტიკური აზროვნების სიტემაა, რომელიც ტეტჩერმა და მისმა თანაგუნდელებმა შექმნეს 1970-1990 - იან წლებში. ტეტჩერის ავტორიტარულმა პოლუიზმმა დადებითი როლი შეასრულა დიდი ბრიტანეთის ნაციონალური, პოლიტიკური თუ ეკონომიკური აღორძინების საქმეში. 1991 წლისათვის ინგლისი იქცა ძლიერ, მდიდარ და მწარმოებელ ქვეყანად – ასეთმა წარმატებამ თავად ბრიტანელებიც კი გააოცა.
59. მნიშვნელოვანია მიხაკო წერეთელის მიერ ბერლინში საქართველოს დამოუკიდებლობის დღის აღსანიშნავად გამართულ საზეიმო შეხვედრაზე წარმოთქმული სიტყვები (1918 და 1943 წელს), რადგან ამ ღირშესანიშნავ დღეს, ის ქვეყნის ფარგლებს გარეთ იმყოფებოდა (სხვადასხვა დროს, თავისი ქვეყნის სხვადასხვა პოლიტიკურ ვითრებაში). შესაბამისად, საინტერესოა მის მიერ წარმოთქმული სიტყვების შედარებითი ანალიზი. ის ორივე გამოსვლაში მომავლის იმედითაა გამსჭვალული. სჯერა, რომ დადგება დრო, როდესაც საქართველოში ახალი პრინციპები იქნება დამყარებული - ეროვნული მთლიანობის, სოციალური მშვიდობის და სამართლიანობის, პიროვნების თავისუფლების, შრომის და შემოქმედების პატივისცემის.
60. თანამედროვე ეტაპზე აქტიურად მიდის მსჯელობა საბჭოთა ტოტალიტარული რეჟიმის დროს საქართველოში არსებული რელიგიური გაერთიანებებისათვის მიყენებული ზიანის ნაწილობრივ ანაზღაურებასთან დაკავშირებული ზოგიერთი ღონისძიების განხორციელების წესთან დაკავშირებით. შესაბამისად, მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში საქართველოში რელიგიის საკითხის მდგომარეობის განხილვა მეტად აქტუალურია. საბჭოთა პერიოდში საქართველოში, სხვა რესპუბლიკების მსგავსად, რელიგიურ გაერთიანებათა მდგომარეობა მეტად მძიმე იყო. XXს-ის 20-30-იან ოკუპაციის მძიმე წლებში ქართულმა ეკლესიამ ხელისუფლების მხრიდან დიდი დევნა-შევიწროება გადაიტანა. მეორე მსოფლიო ომის დროს საბჭოთა კავშირში შექმნილი ურთულესი პოლიტიკური ვითარებიდან გამომდინარე, ხელისუფლება შეეცადა მოსახლეობის სრული ძალის გამოყენებას მტრის წინააღმდეგ, რის გამოც რელიგიის საკითხისადმი მიდგომები შეცვალა. მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში, საქართველოს ეკლესიის მიერ ომის საწინააღმდეგო პროპაგანდის გამო, ხელისუფლების მიდგომა რელიგიის საკითხისადმი მნიშვნელოვნად შეიცვალა.
61. თვითმმართველობის ახალი კოდექსის პროექტი არაერთ სიახლეს ითვალისწინებდა, ნაშრომში წარმოდგენილი მასალების საფუძველზე აშკარაა ადგილობრივი

თვითმმართველობის რეფორმის პროექტისადმი დიდი ინტერესი პოლიტიკოსების და საზოგადოების სხვადასხვა სფეროს წარმომადგენლების მხრიდან. საკითხის განხილვისას სხვადასხვაგვარი შეფასებები გამოიკვეთა. მმართველმა გუნდმა თვითმმართველობის ახალი კოდექსის შემუშავებისას, საპატრიარქოს და საზოგადოების გარკვეული ნაწილის მიერ კანონპროექტისადმი დაფიქსირებული პოზიციის გამო, გარკვეული კორექტივები შეიტანა რეფორმის მიმდინარეობისას.

62. XX საუკუნის დასაწყისში ქართული პოლიტიკური აზრის წარმომადგენლებსა და საზოგადოებას შორის კომუნიკაციის ძირითად საშუალებას პრესა წარმოადგენდა. საზოგადოება გაზეთის გაცნობის საშუალებით თვითონ აკეთებდა ნებისმიერი საკითხის, მათ შორის პოლიტიკური პროცესის, შესახებ ანალიზს და დასკვნებს. პოლიტიკური აზრის წარმომადგენლები პრესის საშუალებით მოქმედებდნენ. შესაბამისად, ამ პერიოდის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი წარმომადგენლის, მიხაკო წერეთელის პოლიტიკური ნააზრევი, როგორც საერთოდ იმ პერიოდისთვის იყო დამახასიათებელი, თავდაპირველად პრესაში იბეჭდებოდა, მას სწორად ჰქონდა არსებულ სინამდევში პრესის როლი გააზრებული. როგორც საზოგადოებასთან კომუნიკაციის ძირითად საშუალება. თუმცა, იყო ისეთი შემთხვევებიც, როდესაც პრესას საზოგადოების გაღიზიანების, დეზინფორმაციის და ნეგატიური დანიშნულების გარდა არავითარ პოზიტიური ადგილი არ ჰქონია. თავისი დროის გამომჩენილ მოაზროვნეს ბუნებრივია ყურადღების მიღმა არ დაუტოვებია ეს საკითხი, რადგან ეს პირდაპირ კავშირში იყო სწორედ ერის ინტერესებთან.
63. თანამედროვე ეტაპზე ქალთა პოლიტიკური თანამონაწილეობის ზრდის საკითხი აქტიურად განიხილება. მიღის ფართო დისკუსია იმის შესახებ, რომ გენდერული კვოტის საშუალებით წარმომადგენლობით ორგანოებში ქალთა ჩართულობის საშუალებით გაუმჯობესდება ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკურ პროცესები, გაუმჯობესდება დემოკრატიის ხარისხი. თუმცა კვოტირებას მოწინააღმდეგეებიც ჰყავს, რომელთა აზრით, ეს პროცესი მთელ რიგ უსიამოვნებას გამოიწვევს. არაერთი ხელისუფლების წამყვანი პოზიციის წარმომადგენელი ღიად გამოთქვავს თავის მოსაზრებას აღნიშნულ საკითხზე და აცხადებს, რომ გენდერული თანასწორობა და ქალთა გაძლიერების სტრატეგიული ბაზის კიდევ უფრო გაუმჯობესება ქვეყნის სამომავლო გეგმის ნაწილია.
64. თანამედროვე ეტაპზე საქართველოს მიზანი - ერთიანი დამოუკიდებელი პოლიტიკური ერთეულის სახით ახალ მსოფლიო წესრიგში დამკვიდრებაა. ქვეყნის ევროინტეგრაცია საგარეო პოლიტიკური პრიორიტეტებიდან შიდა პოლიტიკის პრიორიტეტად ტრანსფორმირდა. საკითხის ასე დაყენება სიახლე არ არის, ქვეყნის ევროპეიზაციის პროცესი საქართველოს მოსახლეობის ისტორიული არჩევანია, რადგან ეს საკითხი აქტიური განსჯის საგნად XX საუკუნის დასაწყისში, ჯერ კიდევ რუსული კოლონიური რეჟიმის პერიოდშიც იდგა. მ. წერეთელს ჰქონდა რა მკვეთრი დასავლური პოლიტიკური ორიენტაცია სამომავლო ურთიერთობის განსაზღვრისას იმედოვნებდა, რომ დასავლეთ

ეროპის სახელმწიფოების დახმარებით საქართველო უზრუნველყოფდა თავის დამოუკიდებლობას და ამასთანავე გახდებოდა ევროპის სახელმწიფოთა ღირსეული თანამშრომელი, იმ დიადი მიზნის მისაღწევად, რომელიც მათ ექნებოდათ საქართველოში, კავკასიაში და მათგან დაშორებულ იმ ქვეყნებში, საითკენაც გზა საქართველოზე გადიოდა. ამასთან, არაერთგზის აღნიშნავდა, რომ საქართველოს დამოუკიდებლად არსებობის, განვითარების და სხვა ქვეყნებთან თანამშრომლობის მაღალი პოლტენციალი ჰქონდა.

65. მიმდინარე ეტაპზე, როდესაც საქართველო აქტიურად არის ჩართული „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ ფარგლებში განხორციელებულ ღონისძიებებში და პრეტენზია აქვს, რომ იყოს ლიდერი ევროინტეგრაციის გზაზე მიღწეული წარმატებების მიხედვით, მნიშვნელოვანია იმ დეტალების განხილვა, რომელიც საქართველოსა და ევროკავშირს შორის განხორციელდა, 2013 წლის ივლისში, ვილნიუსში, აღმოსავლეთ პარტნიორობის სამიტის ფარგლებში ასოცირების შესახებ შეთხმების პარაფირებიდან დღემდე. რადგან, ასოცირების 2014-2016 წლების დღის წესრიგის განხორციელება, მთელ რიგი რეფორმებით, საქართველოს ევროინტეგრაციისთვის უმნიშვნელოვანესია.
66. მოხსენება შეეხება ბიბლიოთეკის, როგორც არაკომერციული და კულტურულ-საგანმანათლებლო სფეროს იმიჯის ფორმირების საკითხებს. შეფასებულია როგორც შიდა, ასევე გარე იმიჯის ფაქტორები, ორგანიზაციის ხელმძღვანელისა და ცალკეული სტრუქტურების ხელმძღვანელთა, თანამშრომელთა როლი კეთილსასურველი იმიჯისა და რეპუტაციის შექმნაში.
67. მოხსენება ეხება ჟურნალ „ქართლოსის“ ერთ სტატიას, რომელშიც დასაბუთებულია უძველესი დროიდან მოყოლებული საქართველოს მზარდი გეოსტრატეგიული მნიშვნელობა, რასაც ქართველი ფაშისტების მოსაზრებით აქტუალობა არც II მსოფლიო ომის დროს დაუკარგავს.
68. ავტორის მიერ მოხსენებაში ის აზრია გატარებული, რომ ბერძნული და ხეთური ტრადიციების მოფსოსი, იგივე მადუვათა მცირე აზიის სამხრეთი ტერიტორიის ლუვიურ მოსახლეობას იმორჩილებს და ძლიერ სახელმწიფოს ქმნის.
69. მოხსენება ეხება გვიანხეთური ხანის კილიკიის პოლიტიკურ ისტორიას, რომელიც იეროგლიფურ-ლუვიური და ფინიკიური დამწერლობით შესრულებული ტექსტის მიხედვითაა გაანალიზებული და ასახავს ანტიასურული კოალიციის ბრძოლას ასურეთის ექსპანსიური პოლიტიკის წინააღმდეგ.
70. მოხსენება შეეხება თურქეთის ქალაქ ალანიისა და ავანოსის კერამიკის მუზეუმებში დაცულ ექსპონატებს. ავტორი თვლის, რომ ელინისტური და ადრე რომაული ხანის ქალთა საზოგადოებრივი მდგომარეობის განვითარება ცდება იმპერიის საზღვრებს და ორგანულად უკავშირდება ძველ ანატოლიურ ტრადიციებს.
71. სტუ-ში ჩატარდა მეოთხე საერთაშორისო სიმპოზიუმი თემაზე: „მეორე მსოფლიო ომი და სამხრეთ კავკასია“, რომელიც მიემდგვნა მეორე მსოფლიო ომის დასრულების 70-ე წლისთავს. ეს ომი საქართველოს ძალიან ძვირი დაუჯდა,

რადგანაც 70000-მდე წვევამდელი მონაწილეობდა მასში და მათ შორის იყვნენ საქართველოდან გაწვეული ქალებიც, რომელთაგან ბევრი სამუდამოდ დარჩა მარადისობაში და საკუთარი სიცოცხლაც კი გაწირეს სამშობლოს დასაცავად. მათგან თითოეუ ჩამოსათვლელეებია დარჩენილი ცოცხალი და დღეს ისინი სახელმწიფოსაგან უფრო მეტ ყურადღებას და პატივისცემას იმსახურებენ. მოხსენებაში საზი გაესვა იმ ფაქტორზე, რომ თანამედროვე გლობალურმა პრობლემებმა ქალის ფსიქიკაში დიდი რევოლუცია მოახდინა, იგი დღეს ე.წ. „შახიდის ქამრებით“ აღჭურვილნი მამაკაცების მსგავსად საშიშნი გახდნენ და ტერორისტებად ჩამოყალიბდნენ.

72. სტუ-ში ჩატარდა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია: „მსოფლიო და გენდერი - 3“, ქალისა და კაცის თანასწორობა საქართველოში ოდითგანვე მოდის და არავის სასწავლებელი ამ საქმეში არ გვჭირს, ქართველი ყოველთვის გაგებით ეკიდებოდა გენდერულ საკითხს და ქალის უფლებებს იცავდა, მაგრამ ამ ბოლო დროს გაზრდილია საქართველოდან საზღვარგარეთ ოჯახების შესანახად წასული ქალების რაოდენობა, მაგრამ ამავე დროს გაიზარდა არაქართველი მოსახლეობის პროცენტული შემადგენლობა, განსაკუთრებით არაქრისტიანებისა, რომელთა შორის მოიაზრებიან ის ქალები, რომელთაც სჯიან რელიგიური ნიშნით და აიძულებენ ტრადიციების დაცვას... ამ კუთხით მართლაც საჭიროა გარკვეული ძალისხმევის წარმართვა, რათა საქართველოში მაცხოვრებელი არაქართველი ქალების გამო საერთო სურათი არ გამოიყურებოდეს ჩვენი ქვეყანა ნეგატიურ კონტექსტში.

73. თსუ-ში ჩატარებული საერთაშორისო კონფერენცია თემაზე: „ვილინიუსის სამიტიდან ბუქარესტის სამიტამდე“, მიემდგნა საქართველოს ევროინტეგრაციის საკითხს. ამასთან ყურადღების მიღმა არ დარჩენილა ის საფრთხეები, რომელსაც ადგილი აქვს გლობალიზაციის ყოველსმომცველი შემოჭრის შემთხვევაში. გლობალისტების ყოველწლიურ შეკრებებს მუდმივად თან სდევს მათი ეკონომიკური ექსპანსიით უკმაყოფილო ანტიგლობალისტების ორგანიზებული გამოსვლები, მათი მომხრეები სტატისტიკურად იზრდება, რითაც კიდევ ერთხელ ირღვევა მითი გლობალიზაციის საყოველთაობისა და უძლეველობის შესახებ, რაც ჩვენთვის იმედის მომცემია თვითგადარჩენის გზაზე.

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	სოფო მიდელაშვილი, ჯემალ გახოკიძე	MANAGEMENT FEATURES OF SPECIAL REGIONS (BY HONG	3 აპრილი 2015 წელი, კიევი

		KONG EXAMPLE).	
2	I.Kveselava N.Babuadze M.Gurgenidze	Georgia – a country with Centeries long education traditions	The Global Conference on Education and Psychology (2015GCEP), Beijing, China,2015
3	ემილია ალავერდოვი	ღია საზღვრების პოლიტიკა	ჰუმბოლტდის უნივერსიტეტი, ბერლინი, გერმანია, 10-12 აპრილი
4	მანანა დარჩაშვილი	Globalization and Religion (Georgian Reality)	NGO “Society Initiatives Institute”, Globalization. Development and perspectives (Lviv, 14-15th of September, 2015)
<p>1. მოხსენების მიზანია კონფლიქტების დარეგულირების ახალი გზების ძიება, რომელიც მხოლოდ რეალპოლიტიკას დაემყარება. რეალპოლიტიკა კონფლიქტების მხოლოდ მშვიდობიანად გადაწყვეტის უალტერნატივო და ერთადერთი სწორი გზაა. მიზნის მისაღწევად ომისა და ძალადობის გამოყენება უტოპიაა და მეტი არაფერი.</p> <p>4.საქართველოში არის რა საყოველთაო ნება - დემოკრატიის თანამედროვე გამოწვევების შესაბამისად მსოფლიოში და ქვეყანაში არსებული მოცემულობიდან, რელიგიური მრავალფეროვნებიდან გამომდინარე, შეიქმნას მათი მშვიდობიანი თანაცხოვრების პირობები, რაც სახელმწიფოს მხრიდან ქვეყანაში რელიგიის თავისუფლების დარეგულირების მიზნით კვლავ მთელი რიგი ღონისძიებების გატარებას საჭიროებს.</p>			

არქეოლოგიისა და საქართველოს ისტორიის დეპარტამენტი

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი - აკადემიკოსი ნანა ხაზარაძე

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

1. აკადემიკოსი ნანა ხაზარაძე
2. პროფესორი გივი ინანიშვილი (0.5 საშტატო ერთეული)

3. ასოცირებული პროფესორი მარინე მესხია (0.5 საშ.ერთეული)
4. ასოცირებული პროფესორი ნინო ზაალიშვილი (0.5 საშ.ერთეული)
5. ასოცირებული პროფესორი თამარ ხოხობაშვილი
6. ასოცირებული პროფესორი ხათუნა თოდაძე
7. ასოცირებული პროფესორი მანანა აბუთიძე
8. ასოცირებული პროფესორი ნათელა ჯორჯიკია
9. ასოცირებული პროფესორი მაია ქუთათელეძე
10. ასისტენტ პროფესორი ლამარა ასლამაზიშვილი
11. ასისტენტ პროფესორი დარეჯან ცუცქერიძე

II. 1. პუბლიკაციები

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ლამარა ასლამაზიშვილი	ქართული ემიგრაციის ისტორიიდან, “ინგლისი, პოლონეთი”	უნივერსალი, 2015	გვ.163
2	ლამარა ასლამაზიშვილი	ქალის უფლებები ქორწინებისა და გარქონწინების დროს შუა საუკუნეების საქართველოში	უნივერსალი, 2015	გვ.55
ანოტაციები				
1. XX საუკუნის 20-იანი წლები საქართველოსთვის მძიმე იყო, როგორც საშინაო ისე საგარეო პოლიტიკაში. ამ პერიოდისთვის ევროპაში ემიგრანტ ქართველი სამხედროების მოღვაწეობა აქტუალური და საინტერესო იყო ქართული საელმწიფოს აღმშენებლობისთვის.				

ქართულ სამხედრო პირების მოღვაწეობა გაგრძელდა 30 წელი და მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა შემდგომ საქართველოს განთავისუფლებისათვის ბრძოლაში. ქართული სამხედრო პოლიტიკური ემიგრაციის საქმიანობის ისტორია სრულიად არ არის შესწავლილი, ეს ნაშრომი იყო მცდელობა ამის გამოსწორების.

2. ნაშრომის მიზანია წერილობით წყაროებზე დაყრდნობით შესწავლილიყო ქალის უფლებები ქორწინებისა და გარქონწინების დროს შუა საუკუნეების საქართველოში, მისი უფლებები ქორწინების დროს და განქორწინების შემდეგ.

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ნანა ხაზარაძე	საქართველოს ძველი ისტორიის ქრესტომათია	საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის გამომცემლობა, თბილისი 2015	245 გვ.
2	ხათუნა თოღაძე	ქართული სამხედრო სახელმძღვანელო, მოვამზადე გამოსაქვეყნებლად		

ანოტაციები

1. საქართველოს ძველი ისტორიის ქრესტომათია
 საქართველოს ძველი ისტორიის ქრესტომათია, ფაქტობრივად, პირველად ქვეყნდება. მასში თავმოყრილია ძველადმოსავლური – ასურული, ურარტული, ძველსპარსული, ლურსმული, იეროგლიფურ-ლუვიური, ძველებრაული წერილობითი წყაროები. ძველბერძენ და ლათინ ავტორთა თხზულებებში დაცული ცნობები ძვ.წ.XII-ახ.წ.IV საუკუნის საქართველოს ისტორიის სხვადასხვა ასპექტების შესახებ. მოყვანილი წერილობითი წყაროები ფართოდაა კომენტირებული.

2. ხათუნა თოღაძე - სახელმძღვანელო მზადდება სამხედრო აკადემიისათვის.

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
---	-----------------	---	--------------------------	--------------------------------	---------------------

1	ნანა ხაზარაძე	იოანე ნათლისმცემელი და საქართველო (ქართულ და ინგლისურ ენებზე), საერთაშორისო ქართველოლოგიური კონგრესი	მასალები I	საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის გამომცემლობა , თბილისი 2015	გვ.166-167
2	ნანა ხაზარაძე	К истории лувийских иероглифов (რეზიუმე ინგლისურ და რუსულ ენებზე), სამეცნიერო ჟურნალი “ანალები”	№1	გამომცემლობა “უნივერსალი”. თბილისი 2015	გვ. 21-28
3	ნანა ხაზარაძე (თანაავტორი ნ.ბახსოლიანი)	Luwian Hieroglyphs with the Representation of Women, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მაცნე, ისტორიის, არქეოლოგიის ეთნოლოგიის და ხელოვნების ისტორიის სერია, (რეზიუმე ქართულ და რუსულ ენებზე),	№2	საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის გამომცემლობა თბილისი, 2015.	გვ.73-77
4	ნანა ხაზარაძე (თანაავტორი თ.ხოხობაშვილი)	Связанные с антропогенезом религиозные верования и культурная традиция грузинского народа,(რეზიუმე რუსულ ენაზე) აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადების 85-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთ.სამეცნიერო კონფერენცია	საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა, შრომები	საგამომცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი” , თბილისი 2015	გვ.638-641

5	ნანა ხაზარაძე (თანაავტორი ნ.ბახსოლიანი)	Лувийские иероглифы, обозначающие числительные (რეზიუმე ქართულ და ინგლისურ ენებზე) “Ганатлеба”	2(13),	Грузинский Технический Университет, Ганатлеба Тбилиси 2015	с. 38-41
6	ნანა ხაზარაძე	Кимерийцы и Южный Кавказ, სამეცნიერო ჟურნალი “სვეტიცხოველი” (რეზიუმე ინგლისურ ენაზე)	№2		გვ.96-99
7	ნანა ხაზარაძე	“დიდი ექვთიმე”	#7(7652)	საქართველოს რესპუბლიკა, თბილისი 15.05.2015	გვ.17
8	ნანა ხაზარაძე	ბიბლიური მოსოხი, (რეზიუმე ინგლისურ ენაზე) (გადაცემულია გამოსაქვეყნებლად)		კავკასიის საერთაშო- რისო უნივერსიტე- ტის შრომები	10 გვ.
9	ნანა ხაზარაძე	ანთროპოგენეზი და გენდერის პრობლემები, (რეზიუმე ინგლისურ ენაზე)(გადაცემულია გამოსაქვეყნებლად)		საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი გამომცემლობა	6 გვ
10	ნანა ხაზარაძე (თანაავტორი თ.ხოხობა- შვილი)	პირველი მსოფლიო ომი და საქართველოს ისტორიის ზოგიერთი ასპექტი (გადაცემულია გამოსაქვეყნებლად)		საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი გამომცემლობა	8 გვ.
11	ნანა ხაზარაძე (თანაავტორი	1941-1945 წლების საქართველო და პირველი სასკოლო		საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	8 გვ.

	თ.ხოსობა- შვილი)	სახელმძღვანელო საქართველოს ისტორიაში უფროს კლასებისათვის (გადაცემულია გამოსაქვეყნებლად)		გამომცემლობა	
12	ნანა ხაზარაძე (თანაავტორი ი.მელიქიშვილი)	ქართველთა პირველსაცხოვრისი ენობრივი მონაცემების კონტექსტში, წიგნში ქართველები, გადაცემულია გამოსაქვეყნებლად		გამომცემლობა “პალიტრა”	22 გვ.
13	მაია ქუთათელაძე	წარმართული რელიგიების შესწავლის საკითხისათვის, აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა”, შრომები		თბილისი, საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი	5 გვერდი
14	მაია ქუთათელაძე	ერთი არქეოლოგიური არტეფაქტის ისტორიისათვის სამეცნიერო ჟურნალი “სვეტიცხოველი”	№2	თბილისი, საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი”	5 გვერდი
15	მაია ქუთათელაძე	ქართველი ქალები და 1832 წლის შეთქმულება, საერთაშორისო		თბილისი, საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური	6 გვერდი გადაცემუ ლია დასაბუჟდა

		სამეცნიერო კონფერენცია „მსოფლიო და გენდერი – 3“ – შრომები		„უნივერსიტეტი“	დ
16	მანანა აბუთიძე	თბილისის მოსწავლე-ახალგაზრდობის სასახლე, რელიგია	წარმოებაშია	თბილისი, „მწვანე ველი“	8
17	ხათუნა თოღაძე	ქართული მონასტრები საზღვარგარეთ, გამოსაქვეყნებლად გადაცემულია			
18	დარეჯან ცუცქერიძე/ნინო პეტრიაშვილი	„კონფლიქტი-ორგანიზაციული მენეჯმენტის გამოწვევა“. მეზღვაურთა საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო პრაქტიკული კონფერენციის „თანამედროვე მენეჯმენტი: პრობლემები, ჰიპოთეზები, კვლევები“ კრებული (გადაცემულია დასაბუჯდად)		საქართველო, ბათუმი, ბათუმის ნავიგაციის სასწავლო უნივერსიტეტი.	
19	დარეჯან ცუცქერიძე/ნინო პეტრიაშვილი	გენდერული თანასწორობა თუ ფემინიზაცია – ქალი თავდაცვის მინისტრები (ევროპის ოთხი ქვეყნის მაგალითზე), საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის		საქართველო, თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი.	

		<p>„მსოფლიო და გენდერი“-3 შრომები (გადაცემულია დასახელებად).</p>			
<p>ანოტაციები</p> <p>1. იოანე ნათლისმცემელი და საქართველო</p> <p>ჩატარებული კვლევა-ძიებების შედეგად ავტორი იმ დასკვნამდე მიდის, რომ პილიგრიმულ ლიტერატურაში ქართველებისათვის შერქმეული ტერმინი “იოანეს ქვეყნის ქრისტიანები” არა საქართველოს მეფეს დავით VIII-ს უკავშირდება როგორც ამას ზოგიერთი ავტორი ვარაუდობდა, არამედ იოანე ნათლისმცემელს.</p> <p>2. К истории лувийских иероглифов</p> <p>მევენახეობა-მეღვინეობის აღმნიშვნელი ლუვიური იეროგლიფის შესწავლის საფუძველზე გამოთქმულია თვალსაზრისი იმის თაობაზე, რომ ლუვიურ იეროგლიფული დამწერლობის შემქმნელნი სრულად ფლობდნენ ინფორმაციას ძველი ანატოლიის ისეთი მიწათმოქმედების ისეთი მნიშვნელოვანი დარგის შესახებ, როგორცაა მევენახეობა, მეღვინეობა.</p> <p>3. Luwian Hieroglyphs with the Representation of Women</p> <p>გენდერულ პრობლემატიკასთან დაკავშირებით ლუვიური იეროგლიფების სემანტიკური კოდები, ფაქტობრივად, პირველადაა შესწავლილი და ნაჩვენებია ის დისბალანსი, რომელიც ქალისა და მამაკაცის სოციალურ სქესთა შორის არსებობდა.</p> <p>4. Связанные с антропогенезом религиозные верования и культурная традиция грузинского народа</p> <p>მსოფლიოს ხუთ კონტინენტზე ანთროპოგენეზთან დაკავშირებული რელიგიური რწმენა-წარმოდგენების შესწავლისა და ამავე საკითხზე ქართული კულტურული ტრადიციის შედარებითი ანალიზის საფუძველზე ნაჩვენებია, რომ ქართულ სინამდვილეში მიწისაგან ადამიანის შესაქმეს შესახებ კონცეფცია ტრანსფორმირებული სახით დღემდეა შემონახული.</p> <p>5. Лувийские иероглифы, обозначающие числительные</p> <p>ქართულ ისტორიოგრაფიაში პირველადაა შესწავლილი ლუვიურ იეროგლიფური რიცხვითი სახელები. დადგენილია მათი სიმბოლიკა და გამოყენების შეზღუდული არეალი.</p> <p>6. Кимерийцы и Южный Кавказ</p> <p>ძვ.წ VIII საუკუნის ასურული, ლურსმული, სადაზვერვო ხასიათის დოკუმენტებისა და მეფეთა წარწერების ანალიზის, ასევე სამხრეთ-კავკასიის ამ ეპოქის ისტორიის ძირითადი მახასიათებლების გათვალისწინებით მიღებულია დასკვნა, რომლის</p>					

თანახმადაც გამირის ქვეყანა (კიმერიელების ქვეყანა) ქვემო ქართლის ტერიტორიაზეა მოსათავსებელი.

7. ბიბლიური მოსოხი

“ბიბლიის” და მასზე დამოკიდებული წერილობითი წყაროების ანალიზისა და ურთიერთ შეჯერების შედეგად სტატიაში ნაჩვენებია, რომ ბიბლიური მოსოხის, მოსოხენების, მესხენების, გვიანდელი კაბადოკიის ტერიტორიაზე ლოკალიზაცია სრულად პასუხობს ჰეკატე მილეტელის და ჰეროდოტე ჰალიკარნასელის თხზულებებში შემონახულ ცნობებს კაბადოკიაში, დღევანდელ ტოკატ-ყარახისარ-გიუმუშხანეს არეალში მოსხების (მესხების) განსახლების შესახებ.

8. ანთროპოგენეზი და გენდერის პრობლემები

ჩატარებული კვლევა-ძიებების შედეგად ავტორი იმ დასკვნამდე მიდის, რომ სოციალურ სქესთა უფლებათა უთანასწორობის კონცეფციის გენეზისი ანთროპოგენეზთან დაკავშირებულ რელიგიურ რწმენა-წარმოდგენებშია საძიებელი.

9. პირველი მსოფლიო ომი და საქართველოს ისტორიის ზოგიერთი ასპექტი

ავტორის აზრით, ანტიკურ და შუასაუკუნეების სამყაროში გავრცელებული თეზაიმის თაობაზე, რომ კლიო ისტორიისა და საგმირო ეპოსის მუხა ომის დროს სდუმს 1914-1918 წლის საქართველოს ისტორიის მაგალითზე მართებული არ არის. ამ წლებში ივანე ჯავახიშვილისა და ქართველ მოღვაწეთა მიერ ჩატარებული შრომატევადი კვლევა-ძიებანი იმის მოწმობაა, რომ სწორედ ამ წლებში საქართველოში ჩაყარა საფუძველი საისტორიო მეცნიერების განვითარების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ახალ ეტაპს.

10. 1941-1945 წლების საქართველო და პირველი სასკოლო სახელმძღვანელო საქართველოს ისტორიაში უფროსი კლასებისათვის

საუბარია 1943 წელს ივანე ჯავახიშვილის, ნიკოლოზ ბერძენიშვილის, სიმონ ჯანაშიას ავტორობით და სიმონ ჯანაშიას რედაქტორობით გამოქვეყნებულ საქართველოს ისტორიის პირველ სახელმძღვანელოზე უფროსი კლასებისათვის. ნაჩვენებია ის გზა, რომელიც ქართველმა მეცნიერებმა ამ უმნიშვნელოვანესი სახელმძღვანელოს შექმნამდე გაიარეს, ასევე მე-2 მსოფლიო ომის წლებში სტუდენტი ახალგაზრდობისათვის და საერთოდ საზოგადოებისათვის საქართველოს ისტორიის შესწავლის და პოპულარიზაციის განსაკუთრებულ მნიშვნელობაზე.

11. “დიდი ექვთიმე”

სტატია ეძღვნება 2015 წელს გამოქვეყნებულ სქელკანიან სამეცნიერო სტატიების კრებულს სადაც სრულიად ახალი საარქივო მასალების მონაცემთა საფუძველზე დიდი ქართველის ექვთიმე თაყაიშვილის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის სხვადასხვა

მხარეებს ახალი შუქი მოეფინა.

12. ქართველთა პირველსაცხოვრისი ენობრივი მონაცემების კონტექსტში

სამხრეთ კავკასიის ტერიტორიაზე ქართველთა ავტოქტონობის დამადასტურებელ ფაქტორად სრულყოფილადაა გამოყენებული, როგორც რეკონსტრუირებული ქართული ფუძე-ენის ასევე ქართული, მეგრული, მეგრულ-ჭანური, სვანური ენების მონაცემები, ასევე ქართულ ენაში დაუნჯებული შუმერული, სემიტური, ხურიტული, ინდოევროპული, ურარტული ენების ნასესხობანი.

13. წარმართული რელიგიების შესწავლის საკითხისათვის

მონოთეისტური ნიშნით გამორჩეული წინაქრისტიანული რელიგიების კვლევა და მათი ქრისტიანობასთან მსგავსების ასპექტების განსაზღვრა ყოველთვის წარმოადგენდა ისტორიული მეცნიერების ინტერესის საგანს. საყოველთაოდ გავრცელებული წარმართული რელიგიების შესწავლისა და მათი ქართველთა უძველესი რწმენა-წარმოდგენების ჭრილში წარმოდგენის პროცესში ფართოდ გამოვიყენეთ არქეოლოგიური და ეთნოგრაფიული მასალა. საქართველოს ტერიტორიაზე გავრცელებული გვიანრომაული მითრიაზმი ირანული მაზდეანობის მსგავსად საკმაოდ ახლოსაა მონოთეისტურ რელიგიასთან ისევე, როგორც თვით მითრას კულტს ბევრი საერთო აქვს ქრისტესთან. ამ საკითხებს, კონკრეტულად, ქართველთა წარმართობაში მითრას კულტის არსებობის მეცნიერულ დასაბუთებას ეძღვნება აღნიშნული გამოკვლევა.

14. ერთი არქეოლოგიური არტეფაქტის ისტორიისათვის

საქართველოს ტერიტორიაზე ანტიკური ხანის მედლების (მედალიონების) აღმოჩენის სულ რამდენიმე შემთხვევა დაფიქსირდა. მათ შორის გამორჩეულია მცხეთაში მიკვლეული ანტინოეს გამოსახულებიანი ბრინჯაოს მედალიონი, რომლის ანალიზი არქეოლოგიური არტეფაქტის მფლობელის სოციალური კუთვნილების შესახებ გარკვეული დასკვნების გაკეთების საშუალებას იძლევა. არანაკლებ მნიშვნელობისაა ამ უნიკალური ნივთის ქართლის სამეფოს ტერიტორიაზე მოხვედრის დროისა და გარემოებების განსაზღვრა. სწორედ აღნიშნული პრობლემების კვლევას ეძღვნება ნაშრომი.

15. ქართველი ქალები და 1832 წლის შეთქმულება

1832 წლის შეთქმულებაში ეროვნული მუხტის მიმცემი ქართული არისტოკრატის წარმომადგენლები, განსაკუთრებით სამეფო ოჯახის წევრები და მათი უახლოესი ნათესავები იყვნენ. მასალი სიმცირის გამო შეთქმულთა შორის ქალბატონების როლი ნაკლებადაა გამოკვეთილი და შესწავლილი. მონაწილეებს შორის ქალები უმცირესობას წარმოადგენდნენ, თუმცა მათი ღვაწლი და თავდადება

გამორჩეულ პატივისცემას იმსახურებს.

16. მ.აბუთიძე

სტატია განიხილავს თბილისის მოსწავლე-ახალგაზრდობის სასახლის ისტორიას, მრავალჯერადი არქიტექტურული და ფუნქციური გადაკეთებების რიგს და ამ გადაკეთებების ხუროთმოძღვრულ კონტექსტს, ასახულს რუსთაველის პროსპექტის განაშენიანებაში.

17. ქართული მონასტრები საზღვარგარეთ

ნაშრომი ეძღვნება საზღვარგარეთ არსებულ ქართულ მონასტრებში შექმნილ კულტურულ მემკვიდრეობას (ბიზანტიასა და პალესტინაში არსებული მონასტრები).

18. კონფლიქტი-ორგანიზაციული მენეჯმენტის გამოწვევა

სტატიაში კონფლიქტი - ორგანიზაციული მენეჯმენტის გამოწვევა ავტორებმა განიხილეს დღეისათვის ერთ-ერთი აქტუალური საკითხი კონფლიქტი – ორგანიზაციის ძირითადი გამოწვევა. ნაშრომის შესავალ ნაწილში საუბარია თანამედროვე პირობებში ორგანიზაციის მნიშვნელობაზე, აქცენტი კეთდება ორგანიზაციულ კულტურაზე. ხოლო ნაშრომის ძირითად ნაწილში საუბარია კონფლიქტისა და ორგანიზაციის, როგორც ცოცხალი ორგანიზმის ურთიერთმიმართებაზე. ორგანიზაციში კონფლიქტის გამომწვევ მრავალმხრივ ფაქტორებზე, ორგანიზაციული კონფლიქტების ტიპებზე, ორგანიზაციაში არსებული კონფლიქტების დადებით და უარყოფით მხარეებზე, შედეგებზე, ორგანიზაციული კონფლიქტის ფუნქციებზე და ა.შ. კონფლიქტის მმართვეის მნიშვნელობაზე პერსონალის ეფექტურად მმართვეის თვალსაზრისით. ნაშრომის დასკვნით ნაწილში შეჯამებულია ძირითადი თვალსაზრისები და გაცემულია რეკომენდაციები.

19. გენდერული თანასწორობა თუ ფემინიზაცია – ქალი თავდაცვის მინისტრები

ნაშრომში გენდერული თანასწორობა თუ ფემინიზაცია? ევროპის ოთხი ქვეყანის ქალი თავდაცვის მინისტრების მაგალითზე, განვიხილეთ და ერთმანეთს შევადერეთ ევროპის ოთხ ქვეყანაში გერმანიას, ფინეთს, ესპანეთსა და იტალიაში გენდერული თანასწორობის მისაღწევად გადადგმული ნაბიჯები; ქალთა რაოდენობა გადაწყვეტილების მიმღებ თანამდებობებზე პარლამენტსა და მინისტრთა კაბინეტში; პირველი ქალი მინისტრისა და პირველი ქალი თავდაცვის მინისტრის დანიშვნის თარიღები. გამოვიყენეთ ჰოფსთიდის მასკულინური შკალის მონაცემები, შევისწავლეთ აღნიშნული ქვეყნების თავდაცვის მინისტრი ქალების ბიოგრაფიული მონაცემები და ნაშრომში გამოვყავით საერთო ნიშან-თვისებები. ეს ყოველივე დაგვეხმარა ანალიზსა და დასკვნების გამოტანაში. მიუხედავად საკანონმდებლო დონეზე გატარებული მრავალი დონისძიებისა (კვლევითი

სისტემა, თანასწორობის პოლიტიკა და სხვ.), გენდერული თანასწორობა ჯერ ისევ განვითარების პროცესშია, რადგან იგი არა მხოლოდ სქესთა შორის ბალანსს, არამედ ორივე მხარის მიერ გენდერული თანასწორობის პრინციპების თანაბარ აღიარებასა და გაცნობიერებას გულისხმობს. ქალთა დანიშვნა თავდაცვის მინისტრის თანამდებობაზე უკავშირდება გენდერული თანასწორობის პოლიტიკის დახვეწას. ვფიქრობთ, ეს გენდერული თანასწორობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ეტაპია, როდესაც შესაძლებლობა, რომ ადამიანებს სქესის განურჩევლად თვითრეალიზაციის საშუალება მიეცეთ იზრდება და ჩვენ მიერ განხილული მაგალითები ამის ნათელი დადასტურებაა.

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	დარეჯან ცუცქირიძე/ ნინო პეტრიაშვილი	Commonly Misused Terms: War, Armed Conflict, Civil war and Military Coup D'Etat საერთაშორისო კონფერენციის „ეროვნული და საერთაშორისო უსაფრთხოება და თანამედროვე მსოფლიოს გამოწვევები, „ომი და შეიარაღებული კონფლიქტი დილემები და გამოწვევები“ კრებული (გადაცემულია დასაბეჭდად)		სახელმწიფო თავდაცვის უნივერსიტეტი, ვარშავა, პოლონეთი.	

ანოტაციები

დ.ცუცქირიძე - სტატიაში Commonly Misused Terms: War, Armed Conflict, Civil war and Military Coup D'Etat ავტორები საუბრობენ კონკრეტული ტერმინოლოგიის სწორად გამოყენების

მნიშვნელობაზე, საჭიროებასა და აუცილებლობაზე, რაც ძირითადად განპირობებულია ზოგჯერ ტერმინთა აღრევითა და არასწორი გამოყენებით. საკითხიდან გამომდინარე განიხილავენ შემდეგ ტერმინებს: შეიარაღებული კონფლიქტი, ომი, სამოქალაქო ომი, სამხედრო გადატრიალება. ტერმინთა ანალიზისათვის ავტორებმა გამოიყენეს კლასიკური განმარტებები. ავტორებს მიაჩნიათ, რომ ტერმინთა სწორი გამოყენება, სწორი კლასიფიკაცია, უპირველეს ყოვლისა, ხელს უწყობს პრობლემის ზუსტ დიაგნოზირებას, რაც წინაპირობაა კონფლიქტის პრევენციის, დარეგულირების და ა.შ.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ნანა ხაზარაძე	იოანე ნათლისმცემელი და საქართველო (ქართულ და ინგლისურ ენებზე),	თბილისი 2015 11-13 ნოემბერი, საერთაშორისო ქართველოლოგიური კონგრესი, მასალები I
2	ნანა ხაზარაძე (თანაავტორი თ.ხოხობაშვილი)	Связанные с антропогенезом религиозные верования и культурная традиция грузинского народа,(რეზიუმე რუსულ ენაზე)	თბილისი 2015 3-5 ნოემბერი, აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადების 85-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთ.სამეცნიერო კონფერენცია, საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა,

			შრომები
3	ნანა ხაზარაძე	ბიბლიური მოსოხი, (რეზიუმე ინგლისურ ენაზე)	თბილისი 2015 6 ნოემბერი კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის შრომები, სამეცნიერო კონფერენცია თემაზე:“საქართველოს ეკლესია, გუშინ, დღეს”
4	ნანა ხაზარაძე	ანთროპოგენეზი და გენდერის პრობლემები, (რეზიუმე ინგლისურ ენაზე)	თბილისი 2015, 23 ოქტომბერი, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “მსოფლიო და გენდერი“-3, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი გამომცემლობა
5	ნანა ხაზარაძე (თანაავტორი თ.ხოსობაშვილი)	პირველი მსოფლიო ომი და საქართველოს ისტორიის ზოგიერთი ასპექტი	თბილისი 2015 3-4 ივნისი, IV საერთაშორისო სამეცნიერო სიმპოზიუმი “ მეორე მსოფლიო ომი და სამხრეთ კავკასია”, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი გამომცემლობა
6	ნანა ხაზარაძე	მთვარის აღმნიშვნელი ლუვიური იეროგლიფის ისტორიისათვის	თბილისი 2015 10-12 ნოემბერი, ივანე ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის საქართველოს ეთნოლოგიის განყოფილება, გიორგი ჩიტაიას დაბადებიდან 125 წლისთავისადმი მიძღვნილი

			სამეცნიერო კონფერენცია, ეთნოლოგია გუშინ და დღეს: კულტურის კვლევის პრობლემები
7	ნანა ხაზარაძე	ძველი ანატოლიის სამხედრო საქმის ისტორიისათვის	თბილისი 2015 28 ნოემბერი, ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “ხელისუფლება და საზოგადოება”, სტუ ბიზნეს ინჟინერინგის ფაკულტეტი.
8	ნანა ხაზარაძე	“არიან ქართლი”	თბილისი 2015 26 ნოემბერი, საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტის სამეცნიერო კონფერენცია მიზღვნილი მანგლელი მიტროპოლიტია ანანია ჯაფარიძის წიგნის “არიან ქართლის” განხილვისადმი
9.	G. Inanishvili T. Badzoshvili B. Amaglobeli	South Caucasus in ansient metallurgical working sistem of Fore Asia (III-I millennium B. C.) 2 nd International Conferense Modern Technologies and Methods of inorganic materials science. Proceedings. Tbilisi, 2015 (132-141).	24 აპრილი, 2015 წელი, თბილისი
10	მაია ქუთათელაძე	II ფრონტის თემა „დიდი სამეულის“ შეხვედრებზე, საერთაშორისო სამეცნიერო სიმპოზიუმი „მეორე მსოფლიო ომი და სამხრეთ	თბილისი, სტუ 2015

		კავკასია”	
11	მაია ქუთათელაძე	წარმართული რელიგიების შესწავლის საკითხისათვის, აკადემიკოს ივერი ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა”	თბილისი, სტუ 2015
12	მაია ქუთათელაძე	ქართველი ქალები და 1832 წლის შეთქმულება, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მსოფლიო და გენდერი – 3”	თბილისი, სტუ 2015
13	მაია ქუთათელაძე	ერთი არქეოლოგიური არტეფაქტის ისტორიისათვის, ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება”	თბილისი, სტუ 2015
14	ნათელა ჯორჯიკია	საქართველოს სსრ საგარეო საქმეთა სახალხო კომისარიატის შექმნის ისტორიიდან(XX საუკუნის 40 იანი წლები)	26-27 ივნისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
15	თამარ ხოსობაშვილი	ქართლის დედაქალაქის მცხეთიდან თბილისში გადატანის ისტორიისათვის	სტუ, თბილისი 2015, 28 ნოემბერი, ყოველწლიური საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “ხელისუფლება და საზოგადოება”, სტუ ბიზნეს ინჟინერინგის ფაკულტეტი.

16	თამარ ხოსობაშვილი	არისტოფანე და ბერძენ ქალთა ამბოხი	სტუ. თბილისი 2015, 23 ოქტომბერი, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “მსოფლიო და გენდერი”-3, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
17	მარინე მესხია (თანაავტორი ნ.ზაალიშვილი)	“უკანასკნელი ომი” ქართველთა გმირობის ამსახველი ფურცლები	თბილისი, სტუ 2015 3-4 ივნისი IVსაერთაშორისო სამეცნიერო სიმპოზიუმი მეორე მსოფლიო ომი და სამხრეთ კავკასია
18	მარინე მესხია	“შტრიხები საქართველოს დელოფლების მოღვაწეობიდან”	თბილისი, სტუ 2015 23 ოქტომბერი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “მსოფლიო და გენდერი”-3
19	ნინო ზაალიშვილი (თანაავტორი ნ.გომართელი)	ქართველი დიპლომატი ქალი გულჩარა	თბილისი, სტუ 2015 23 ოქტომბერი, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “მსოფლიო და გენდერი”-3
20.	დარეჯან ცუცქირიძე /ნინო პეტრიაშვილი	შეიარაღებული კონფლიქტები როგორც გამოწვევა მშვიდობისათვის (მეორე მსოფლიო ომის მაგალითზე).	საქართველო, თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი.
21	დარეჯან ცუცქირიძე /ნინო პეტრიაშვილი	„კონფლიქტი ორგანიზაციული მენეჯმენტის გამოწვევა“. მეზღვაურთა საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილი I საერთაშორისო სამეცნიერო პრაქტიკული კონფერენცია	- საქართველო, ბათუმი, ბათუმის ნავიგაციის სასწავლო უნივერსიტეტი, 24-25 ივნისი, 2015

		„თანამედროვე მენეჯმენტი: პრობლემები, პიპოტეზები, კვლევები“	
22	დარეჯან ცუცქერიძე /ნინო პეტრიაშვილი	გენდერული თანასწორობა თუ ფემინიზაცია – ქალი თავდაცვის მინისტრები (ევროპის ოთხი ქვეყნის მაგალითზე), საერთაშორისო სამაცნიერო კონფერენცია „მსოფლიო და გენდერი“-3,	საქართველო, თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, 23.10.2015
23	დარეჯან ცუცქერიძე /ნინო პეტრიაშვილი	გლობალიზაცია და მისი გავლენა შიდა პოლიტიკურ კრიზისზე. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ხელისუფლება და საზოგადოება“.	საქართველო, თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, 28. 11. 2015.
<p>მოსხენებათა ანოტაციები</p> <p>1. იოანე ნათლისმცემელი და საქართველო</p> <p>ჩატარებული კვლევა-ძიებების შედეგად ავტორი იმ დასკვნამდე მიდის, რომ პილიგრიმულ ლიტერატურაში ქართველებისათვის შერქმეული ტერმინი “იოანეს ქვეყნის ქრისტიანები” არა საქართველოს მეფეს დავით VIII-ს უკავშირდება როგორც ამას ზოგიერთი ავტორი გარაუდობდა, არამედ იოანე ნათლისმცემელს.</p> <p style="text-align: center;">2. Связанные с антропогенезом религиозные верования и культурная традиция грузинского народа</p> <p>მსოფლიოს ხუთ კონტინენტზე ანთროპოგენეზთან დაკავშირებული რელიგიური რწმენა-წარმოდგენების შესწავლისა და ამავე საკითხზე ქართული კულტურული ტრადიციის შედარებითი ანალიზის საფუძველზე ნაჩვენებია, რომ ქართულ სინამდვილეში მიწისაგან ადამიანის შესაქმნის შესახებ კონცეფცია ტრანსფორმირებული სახით დღემდე შემონახული</p> <p style="text-align: center;">3. ბიბლიური მოსოხი</p> <p>“ბიბლიის” და მასზე დამოკიდებული წერილობითი წყაროების ანალიზისა და ურთიერთ შეჯერების შედეგად სტატიაში ნაჩვენებია, რომ ბიბლიური მოსოხის, მოსოხენების, მესხენების, გვიანდელი კაბადოკიის ტერიტორიაზე ლოკალიზაცია სრულად პასუხობს ჰეკატე მილეტელის და ჰეროდოტე ჰალიკარნასელის თხზულებებში შემონახულ ცნობებს კაბადოკიაში, დღევანდელ ტოკატ-ყარახისარ-გიუმუშხანეს არეალში მოსხების (მესხების) განსახლების შესახებ.</p>			

4. ანთროპოგენეზი და გენდერის პრობლემები

ჩატარებული კვლევა-ძიებების შედეგად ავტორი იმ დასკვნამდე მიდის, რომ სოციალურ სქესთა უფლებათა უთანასწორობის კონცეფციის გენეზისი ანთროპოგენეზთან დაკავშირებულ რელიგიურ რწმენა-წარმოდგენებშია საძიებელი.

5. პირველი მსოფლიო ომი და საქართველოს ისტორიის ზოგიერთი ასპექტი

ავტორის აზრით, ანტიკურ და შუასაუკუნეების სამყაროში გავრცელებული თეზა იმის თაობაზე, რომ კლიო ისტორიისა და საგმირო ეპოსის მუზა ომის დროს სდუმს 1914-1918 წლის საქართველოს ისტორიის მაგალითზე მართებული არ არის. ამ წლებში ივანე ჯავახიშვილისა და ქართველ მოღვაწეთა მიერ ჩატარებული შრომატევადი კვლევა-ძიებანი იმის მოწმობაა, რომ სწორედ ამ წლებში საქართველოში ჩაეყარა საფუძველი საისტორიო მეცნიერების განვითარების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ახალ ეტაპს.

6. მთვარის აღმნიშვნელი ლუვიური იეროგლიფის ისტორიისათვის

მომხსენებლის თვალსაზრისით იეროგლიფურ ლუვიურ დამწერლობაში დადასტურებული მთვარის გამოსახულების ინტერპრეტაციისათვის საყურადღებოა, ერთი მხრით, ხათუ ხეთური მითი “ციდან ჩამოვარდნილი მთვარის შესახებ” და მეორე მხრით, შემერულ აქადური რწმენა წარმოდგენები ქვესკნელში მთვარის წარმოშობისა და ცაზე მისი აბრძანების შესახებ.

7. ძველი ანატოლიის სამხედრო საქმის ისტორიისათვის

მომხსენებლის თანახმად ძველი ანატოლიის სამხედრო საქმის რეკონსტრუქციისათვის არქეოლოგიურ არტეფაქტებთან და საისტორიო წერილობით წყაროებთან ერთად ჩვენამდე მოღწეული, სამხედრო საქმესთან დაკავშირებული ოთხი იეროგლიფი (სატევარი, საბრძოლო ეტილი, ლაშქრის აღმნიშვნელი იეროგლიფი, კაპარტი) საყურადღებო და გასათვალისწინებელი ინფორმაციის შემცველია. ამ თვალსაზრისით აღნიშნული ლუვიური იეროგლიფები პირველადაა შესწავლილი.

8. “არიან ქართლი”

მომხსენებელმა კვლავ დაადასტურა თავისი თვალსაზრისი “არიან ქართლი” ლოკალიზაციის საკითხისა და აზოს ეთნიკური ვიანობის შესახებ, რომელიც ჯერ კიდევ გასული საუკუნის 80-იან წლებში გამოთქვა. ამ თვალსაზრისის თანახმად, რომელიც ქართული და უცხოური პირველადი ანალიზს ეფუძნება “არიან ქართლი” ტოკლარჯეთთან უნდა იყოს იდენტიფიცირებული, ხოლო აზო ამავე კლარჯეთის სამეფო კართან.

9. გ. ინანიშვილი - წარმოდგენილია სამხრეთ კავკასიაში უძველესი ბრინჯაოს წარმოების განვითარების ეტაპები. შესწავლილი მასალა მოიცავს ძვ.წ. III-I ათასწლეულების არქეოლოგიური არტეფაქტების ისტორიულ-ტექნოლოგიური კვლევის შედეგებს.

10. II ფრონტის თემა „დიდი სამეფოს“ შეხვედრებზე

გადაწყვეტილება II ფრონტის გახსნის დროისა და ადგილის შესახებ, აღმოჩნდა მსოფლიო ომის ის უმნიშვნელოვანესი ასპექტი, რომელმაც პრაქტიკულად განსაზღვრა

ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების მომავალი, მათი პოლიტიკური რეკიმიები და შეცვალა ომის შემდგომი ევროპის პოლიტიკური რუკა.

აღნიშნულ საკითხებზე ბრიტანული და საბჭოთა დიპლომატიის ინტერესთა წინააღმდეგობრივი დაპირისპირება, მოლაპარაკებების დროს კულუარებში განვითარებული პროცესები, მცდელობა დარწმუნებინათ აშშ-ს ლიდერი საკუთარი პოლიტიკური და სამხედრო გათვლების სისწორეში, ნათლად გამოიკვეთა თეირანის კონფერენციის მსვლელობისას. „დიდი სამეულის“ I კონფერენციას წინ უძღოდა რუზველტისა და ჩერჩილის იმავე წლის კვებეკისა და კაიროს შეხვედრები, სადაც ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრი შეეცადა ამერიკელი კოლეგა თავისი ბალკანური პროექტის უპირატესობაში დაერწმუნებინა და თეირანის კონფერენციის წინ მისი მხარდაჭერა მოეპოვებინა.

სწორედ II მსოფლიო ომის ამ საკვანძო პრობლემას ეძღვნება მოხსენება.

11. წარმართული რელიგიების შესწავლის საკითხისათვის

მონოთეისტური ნიშნით გამორჩეული წინაქრისტიანული რელიგიების კვლევა და მათი ქრისტიანობასთან მსგავსების ასპექტების განსაზღვრა ყოველთვის წარმოადგენდა ისტორიული მეცნიერების ინტერესის საგანს. საყოველთაოდ გავრცელებული წარმართული რელიგიების შესწავლისა და მათი ქართველთა უძველესი რწმენა-წარმოდგენების ჭრილში წარმოდგენის პროცესში ფართოდ გამოვიყენეთ არქეოლოგიური და ეთნოგრაფიული მასალა. საქართველოს ტერიტორიაზე გავრცელებული გვიანრომაული მითრიაზმი ირანული მაზდეანობის მსგავსად საკმაოდ ახლოსაა მონოთეისტურ რელიგიასთან ისევე, როგორც თვით მითრას კულტს ბევრი საერთო აქვს ქრისტესთან. ამ საკითხებს, კონკრეტულად, ქართველთა წარმართობაში მითრას კულტის არსებობის მეცნიერულ დასაბუთებას ეძღვნება აღნიშნული გამოკვლევა.

12. ერთი არქეოლოგიური არტეფაქტის ისტორიისათვის

საქართველოს ტერიტორიაზე ანტიკური ხანის მედლების (მედალიონების) აღმოჩენის სულ რამდენიმე შემთხვევა დაფიქსირდა. მათ შორის გამორჩეულია მცხეთაში მიკვლეული ანტინოეს გამოსახულებიანი ბრინჯაოს მედალიონი, რომლის ანალიზი არქეოლოგიური არტეფაქტის მფლობელის სოციალური კუთვნილების შესახებ გარკვეული დასკვნების გაკეთების საშუალებას იძლევა. არანაკლებ მნიშვნელობისაა ამ უნიკალური ნივთის ქართლის სამეფოს ტერიტორიაზე მოხვედრის დროისა და გარემოებების განსაზღვრა. სწორედ აღნიშნული პრობლემების კვლევას ეძღვნება ნაშრომი.

13. ქართველი ქალები და 1832 წლის შეთქმულება

1832 წლის შეთქმულებაში ეროვნული მუხტის მიმცემი ქართული არისტოკრატიის წარმომადგენლები, განსაკუთრებით სამეფო ოჯახის წევრები და მათი უახლოესი ნათესავები იყვნენ. მასალი სიმცირის გამო შეთქმულთა შორის ქალბატონების როლი ნაკლებადაა გამოკვეთილი და შესწავლილი. მონაწილეებს შორის ქალები უმცირესობას წარმოადგენდნენ, თუმცა მათი ღვაწლი და თავდადება გამორჩეულ პატივისცემას

<p>იმსახურებს.</p>
<p>14. ნ.ჯორჯიკია -მოსხენებაში განხილულია 1944 წელს საქართველოს სსრ საგარეო საქმეთა სახალხო კომისარიატის შექმნის, სტრუქტურული ერთეულების ფორმირების, კადრებით დაკომპლექტებისა და მუშაობის პირველი შედეგები, აგრეთვე ამ უწყების შექმნიდან გამომდინარე, რესპუბლიკის წინაშე მდგარი გამოწვევების გადაჭრასთან დაკავშირებული საკითხები. მოხსენება ეყრდნობა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს არქივის მასალებს.</p>
<p>15. ქართლის დედაქალაქის მცხეთიდან თბილისში გადატანის ისტორიისათვის</p> <p>სამეცნიერო ლიტერატურის და პირველწყაროების შედარებითი ანალიზის საფუძველზე მომხსენებელი იმ ახალ დასკვნამდე მიდის, რომ მცხეთიდან თბილისში დედაქალაქის გადატანის მთავარ მოტივაციას საფუძველად მცხეთაში დაუნჯებული უფლის კვართის უსაფრთხოების დაცვა წარმოადგენდა.</p>
<p>16. არისტოფანე და ბერძენ ქალთა ამბოხი</p> <p>დიდი ბერძენი კომედიოგრაფის არისტოფანეს ორი კომედიის შესწავლის შედეგად მომხსენებელი იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ სიტუაციაში როდესაც ბერძენულ პოლისებს პოლიტიკური და ეკონომიკური განვითარების თვალსაზრისით რეალური საფრთხე შეექმნა, ბერძენი ქალები მიუხედავად იმისა, რომ ისინი ოჯახშიც და საზოგადოებაშიც ყოველგვარ უფლებას მოკლებული იყვნენ შექმნილ სიტუაციაში თავგანწირვამდე მისულ აქტივობას ავლენდნენ.</p>
<p>17. “უკანასკნელი ომი” ქართველთა გამირობის ამსახველი ფურცლები</p> <p>ნაშრომში ქართველ ემიგრანტთა მემუარების დღიურების ჩანაწერების საფუძველზე გამოვლენილია ის ქართველი მოღვაწეები, რომელთა სახელებიც ნაკლებად ცნობილი იყო ქართულ ისტორიოგრაფიისთვის.</p>
<p>18. შტრისები საქართველოს დედოფლების მოღვაწეობიდან</p> <p>ნაშრომში, ქართული და უცხოური წყაროების საფუძველზე განხილულია სხვადასხვა ეპოქასა და ისტორიულ გარემოში მოღვაწე ორი დედოფლის მართა (ბაგრატ IV ასული) და მარიამის (როსტომ ხანის მეუღლის) ისტორია. ხაზგასმულია მათი ღვაწლი საქართველოს პოლიტიკურ და კულტურულ ცხოვრებაში.</p>
<p>19. ქართველი დიპლომატი ქალი გულჩარა</p> <p>გულჩარა ბაგარტიონის ენერგიული პოლიტიკური და დიპლომატიური მოღვაწეობის შედეგად შეწყდა სისხლისმღვრელი ომი, რომელსაც მძიმედ განიცდიდნენ არამარტო ირან-ოსმალეთის, არამედ ამიერკავკასიის ქვეყნებიც და კერძოდ, საქართველო. ქართველმა დიპლომატმა ქალმა დიდი წვლილი შეიტანა თავისი ქვეყნის ინტერესების დაცვისა და კეთილდღეობის საქმეში</p>

20. დ.ცუცქირიძე - ავტორებმა განიხილეს შეიარაღებული კონფლიქტი როგორც მშვიდობის გამოწვევა, მეორე მსოფლიო ომი, როგორც საერთაშორისო შეიარაღებული კონფლიქტი საკითხის ნათელსაყოფად და საილუსტრაციოდ იქნა გამოყენებული. მიმოხილვის საფუძველზე გამოჩნდა, შეიარაღებული კონფლიქტი როგორც გარდამტეხი ფაქტორი. წარმოაჩინეს რა გამოწვევები დააყენა მეორე მსოფლიო ომმა მსოფლიო საზოგადოების წინაშე, რასაც საბოლოოდ მშვიდობაზე ორიენტირებული საერთაშორისო ორგანიზაციების შექმნა მოჰყვა.

21. დ.ცუცქირიძე - მოხსენებაში კონფლიქტი - ორგანიზაციული მენეჯმენტის გამოწვევა ავტორებმა განიხილეს დღეისათვის ერთ-ერთი აქტუალური საკითხი კონფლიქტი - ორგანიზაციის ძირითადი გამოწვევა. მოხსენების შესავალ ნაწილში აქცენტი გაკეთდა თანამედროვე პირობებში ორგანიზაციის მნიშვნელობაზე, ორგანიზაციულ კულტურაზე. ხოლო ნაშრომის ძირითად ნაწილში საუბარია კონფლიქტისა და ორგანიზაციის, როგორც ცოცხალი ორგანიზმის ურთიერთმიმართებაზე. ორგანიზაციაში კონფლიქტის გამომწვევ მრავალმხრივ ფაქტორებზე, ორგანიზაციული კონფლიქტების ტიპებზე, ორგანიზაციაში არსებული კონფლიქტების დადებით და უარყოფით მხარეებზე, შედეგებზე, ორგანიზაციული კონფლიქტის ფუნქციებზე და ა.შ. კონფლიქტის მმართველის მნიშვნელობაზე პერსონალის ეფექტურად მმართვეის თვალსაზრისით. ნაშრომის დასკვნით ნაწილში შეჯამებულია ძირითადი თვალსაზრისები და გაცემულია რეკომენდაციები.

22. დ.ცუცქირიძე - მოხსენებაში გენდერული თანასწორობა თუ ფემინიზაცია? ევროპის ოთხი ქვეყანის ქალი თავდაცვის მინისტრების მაგალითზე, წარმოდგენილი და შედარებული გახლდათ ევროპის ოთხ ქვეყანაში გერმანიას, ფინეთს, ესპანეთსა და იტალიაში გენდერული თანასწორობის მისაღწევად გადადგმული ნაბიჯები; ქალთა რაოდენობა გადაწყვეტილების მიმღებ თანამდებობებზე პარლამენტსა და მინისტრთა კაბინეტში; პირველი ქალი მინისტრისა და პირველი ქალი თავდაცვის მინისტრის დანიშვნის თარიღები. წარმოჩენილი იყო ჰოვსთიდის მასკულიზური შკალის მონაცემები და აღნიშნული ქვეყნების თავდაცვის მინისტრი ქალების ბიოგრაფიული მონაცემები და მათი საერთო ნიშან-თვისებები. ავტორებს მიაჩნიათ, რომ მიუხედავად საკანონმდებლო დონეზე გატარებული მრავალი ღონისძიებისა (კვოტური სისტემა, თანასწორობის პოლიტიკა და სხვ.), გენდერული თანასწორობა ჯერ ისევ განვითარების პროცესშია, რადგან იგი არა მხოლოდ სქესთა შორის ბალანსს, არამედ ორივე მხარის მიერ გენდერული თანასწორობის პრინციპების თანაბარ აღიარებასა და გაცნობიერებას გულისხმობს. ქალთა დანიშვნა თავდაცვის მინისტრის თანამდებობაზე უკავშირდება გენდერული თანასწორობის პოლიტიკის დახვეწას. ვფიქრობთ, ეს გენდერული თანასწორობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ეტაპია, როდესაც შესაძლებლობა, რომ ადამიანებს სქესის განურჩევლად თვითრეალიზაციის საშუალება მიეცეთ იზრდება და ჩვენ მიერ განხილული მაგალითები ამის ნათელი დადასტურებაა.

23. დ.ცუცქირიძე - მოხსენებაში „გლობალიზაცია და მისი გავლენა შიდა პოლიტიკურ კრიზისზე“ გაანალიზდა გლობალიზაციის გავლენა პოლიტიკურ და შიდა პოლიტიკურ

კრიზისზე. საკითხის ნათელსაყოფად მსჯელობა წარიმართა გლობალიზაციის გავლენაზე ეკონომიკურ და სოციო-კულტურულ პროცესებზე. ნაშრომისა და მოხსენების ძირითად ნაწილში მიმოიხილება პოლიტიკური კრიზისის გამომწვევი ფაქტორები, სტრუქტურა, დინამიკა და შედეგები; პოლიტიკური და ეკონომიკური კრიზისის ურთიერთმიმართება; პოლიტიკური კრიზისისა და კონფლიქტების ურთიერთმიმართება. დასკვნით ნაწილში მოხდა ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხის განხილვა, როგორცაა შიდაპოლიტიკური კრიზისის გავლენა სახელმწიფო ინსტიტუტებზე. ნაშრომისა და მოხსენების დასკვნითი ნაწილით შეჯამდა ყველა ძირითადი ასპექტი.

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	დარეჯან ცუცქირიძე /ნინო პეტრიაშვილი	Commonly Misused Terms: War, Armed Conflict, Civil war and Military Coup D'Etat საერთაშორისო კონფერენცია „ეროვნული და საერთაშორისო უსაფრთხოება და თანამედროვე მსოფლიოს გამოწვევები, „ომი და შეიარაღებული კონფლიქტი დილემები და გამოწვევები“.	სახელმწიფო თავდაცვის უნივერსიტეტი, ვარშავა, პოლონეთი, 29.04. 2015.

მოხსენებათა ანოტაციები

დ.ცუცქირიძე - მოხსენებაში Commonly Misused Terms: War, Armed Conflict, Civil war and Military Coup D'Etat ავტორები საუბრობენ კონკრეტული ტერმინოლოგიის სწორად გამოყენების მნიშვნელობაზე, საჭიროებასა და აუცილებლობაზე, რაც ძირითადად განპირობებულია ზოგჯერ ტერმინთა აღრევიტა და არასწორი გამოყენებით. საკითხიდან გამომდინარე განიხილავენ შემდეგ ტერმინებს: შეიარაღებული კონფლიქტი, ომი, სამოქალაქო ომი, სამხედრო გადატრიალება. ტერმინთა ანალიზისათვის ავტორებმა გამოიყენეს კლასიკური განმარტებები. ავტორებს მიაჩნიათ, რომ ტერმინთა სწორი გამოყენება, სწორი კლასიფიკაცია, უპირველეს ყოვლისა, ხელს უწყობს პრობლემის ზუსტ დიაგნოზირებას, რაც წინაპირობაა კონფლიქტის პრევენციის, დარეგულირების და ა.შ.

ბიზნესის ადმინისტრირების დეპარტამენტი

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი - პროფესორი ევგენი ბარათაშვილი

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

პროფესორები:

1. ევგენი ბარათაშვილი
2. ანზორ აბრალავა
3. რუსუდან ქუთათელაძე
4. თეიმურაზ ყანდაშვილი
5. ლელა კოჭლამაზაშვილი
6. კარლო ღურწკაია
7. ნინო ფაილოძე
8. თამარ ბერიძე
9. კობა სოსხაძე
10. მარინა მეტრეველი
11. ბესიკ ბარკალაია
12. ნინო ლაზვიაშვილი
13. ნინო ქავთარაძე
14. რამაზ ოთინაშვილი

ასოცირებული პროფესორი:

1. რუსუდან ქინქლაძე
2. ნანა ნადარეიშვილი
3. ლია ბერიკაშვილი
4. მათა ჩეჩელასვილი
5. მათა სოსელია
6. თამარ როსტიაშვილი
7. ნინო ჩიკვილაძე
8. რატი აბულაძე
9. მანანა ხარხელი
10. ნატალია ჭანტურია
11. სოფო ბლიაძე
12. თათია ღურწკაია

13. ცილა ლომია
  14. ნოდარ ცანავა
  15. თამარ ღამბაშიძე
  16. მაკა ფირანაშვილი
  17. ლევან გრიგალაშვილი
- ასისტენტ პროფესორები:

1. ქეთევან ქაჯაია
2. ნინო მაზიაშვილი
3. ხათუნა ხარხელაური
4. თამარ დევიძე
5. ნათია შენგელია
6. ედუარდ კავთიძე
7. დავით ბიბინაძე
8. ბელა გოდერძიშვილი

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1.	აბულაძე რატი	საქართველოს ელექტრონული მთავრობის განვითარების მარკეტინგული სტრატეგია. (მეორე გამოცემა).	გამომცემლობა „უნივერსალი“, თბილისი, 2015.	234.
2.	მ.მეტრეველი	„საქართველოს ტურისტული რესურსები“, თავი წიგნიდან: „საქართველოს ბუნებრივი რესურსები“	თბილისი, 2015.	50
ანოტაციები				

1. მონოგრაფიაში, საქართველოს ელექტრონული მთავრობის განვითარების მარკეტინგული სტრატეგია. მარკეტინგული კვლევის საფუძველზე, ნაწვენებია საქართველოს ელექტრონული მთავრობის გარემოს დადებითი და უარყოფითი მხარეების, პოტენციალისა და პრიორიტეტების, საშიშროებებისა და საფრთხეების ანალიზი. მონოგრაფიულ კვლევაში ასახულია საქართველოს ელექტრონული მთავრობის სტრატეგიული საჭიროებები და მოსალოდნელი შედეგები. მონოგრაფიული კვლევა წარმოადგენს ციფრული ეკონომიკის პროცესებთან, საზოგადოების ცვალებად მოთხოვნებთან და გლობალურ გამოწვევებთან ადაპტაციის პასუხს. კომპლექსური მარკეტინგული კვლევის ანალიზის საფუძველზე შემუშავებულია საქართველოს ელექტრონული მთავრობის განვითარების მარკეტინგული სტრატეგია.
2. მონოგრაფია ეხება საქართველოს ტურისტულ რესურსებს (კუტურული ტურიზმი, ეკოტურიზმი, რელიგიური ტურიზმი და ა.შ.) და ტურიზმის მიმართულებებს საქართველოში.

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	გ. სულაშვილი, ნ. ფაილოძე, ჯ. აღანია, ზ. ლიპარტია, ვ. კეკელიძე ო. ხუციშვილი,	საბუღალტრო საქმე, (თეორია, ფინანსური აღრიცხვა), რუსულ ენაზე	სტუ-ს გამომცემლობა, თბილისი 2015 წ.	360
2	ო. ხუციშვილი თ.ხუციშვილი ნ.ფაილოძე გ.სულაშვილი, ბ.ციხელაშვილი	საოფისე პროგრამები 2013. ტექსტური რედაქტორი. საპრეზენტაციო პროგრამა ელექტრონული ცხრილები.	სტუ-ს გამომცემლობა, თბილისი 2015წ.	472
3	ე.ბარათაშვილი ა.აბრალავა რ.კაკულია ლ.ბახტაძე	გადასახადები და საგადასახადო საქმე	სტუ-ს გამომცემლობა, თბილისი 2015წ.	398
4	რ.ქინქლაძე ნ.აბესაძე ქ.ჩიტალაძე	სტატისტიკა ტურიზმისათვის (მესამე გადამუშავებული გამოცემა.)	ამომცემლობა „ინოვაცია“ 2015წ.	430

5.	ა.აბრალავა რ.ქუთათელაძე ლ.გვაჯაია	საინოვაციო მენეჯმენტი (მეორე გამოცემა)	სტუ-ს გამომცემლობა, თბილისი 2015წ.	272
----	---	--	--	-----

ანოტაციები

1. ნაშრომში განხილულია ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის თეორიული და პრაქტიკული საკითხები. გადმოცემულია ფინანსური აქტივების და დებიტორული დავალიანებების, არაფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების, ბიუჯეტიდან მიღებული დაფინანსების, წმინდა ღირებულების, შემოსავლებისა და ხარჯების აღრიცხვის საკითხები ნორმატიული დოკუმენტების მოთხოვნების შესაბამისად. სახელმძღვანელო განკუთვნილია ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტის ბაკალავრიატის, მაგისტრატურისა და დოქტორანტურის სტუდენტებისა და ამ დარგში მომუშავე სპეციალისტებისათვის.

2. თანამედროვე ოფისი წარმოდგენილია კომპიუტერისა და გამოყენებითი პროგრამული უზრუნველყოფის პაკეტის, ტექსტური რედაქტორის – *Microsoft Word*, საპრეზენტაციო პროგრამა *Microsoft PowerPoint* და ელექტრონული ცხრილების – *Microsoft Excel* გარეშე.

სახელმძღვანელოში მოცემულია ტექსტურ რედაქტორთან მუშაობის უნარ-ჩვევები, თანმიმდევრულად და ილუსტრირებულად მოცემულია ტექსტურ რედაქტორთან მუშაობის ძირითადი პრინციპები. წარმოდგენილია დოკუმენტის რედაქტირების მძლავრი საშუალებების გამოყენების შესაძლებლობები. პრეზენტაციები ფართოდ გამოიყენება ბიზნესში, ახალი პროდუქციის ან ახალი პროექტების წარსადგენად, საჯარო გამოსვლების დროს, ასევე სასწავლო მასალების მომზადებისა და დემონსტრირებისათვის. კარგად გაფორმებული და სტრუქტურულად გამართული პრეზენტაცია აადვილებს წარმოდგენილი მასალის შინაარსის აღქმას. განხილულია აგრეთვე ელექტრონული ცხრილების – *Microsoft Excel*-ის მუშაობის პრინციპი. მოცემულია დავთრის, ფურცლის, გვერდისა და უჯრედის რედაქტირებისა და ფორმატირების ოპერაციები. მოცემულია მონაცემების, ფუნქციებისა და ფორმულების სხვადასხვა ტიპები. წარმოდგენილია მონაცემთა ბაზების შედგენის, დალაგებისა და დამუშავების საკითხები.

3. სახელმძღვანელოში განხილულია გადასახადებისა და საგადასახადო დაბეგვრის თეორიისა და პრაქტიკის აქტუალური საკითხები. საბაზრო ეკონომიკური სისტემის ფორმირება-განვითარების პირობებში სახელმძღვანელოს უმნიშვნელოვანესი თავისებურება და ღირსება მდგომარეობს საგადასახადო სისტემის ახლებურად ჩამოყალიბებაში, უკუგდებულია გადასახადების, სახელმწიფო ბიუჯეტისა და სხვა ფინანსური მოვლენებისა და პროცესების ძველებური, დრომოჭმული გაგება. მათი არსი გადმოცემულია თანამედროვე ეკონომიკურ თეორიასთან მისადაგებით.

4. სახელმძღვანელოში გადმოცემულია ტურიზმის სფეროში მიმდინარე მოვლენებისა და პროცესების თავისებურებები და მათი სტატისტიკურად შესწავლის მეთოდოლოგია. განხილული თემები თანმიმდევრობით მიყვება სტატისტიკური კვლევის ეტაპებს და თითოეული ეტაპისათვის განკუთვნილი მეთოდების როგორც თეორიული, ისე პრაქტიკული დახასიათება. შეიცავს საკონტროლო კითხვებს, ტესტებსა და ამოცანებს დამოუკიდებელი

სამუშაოსათვის.

5.სახელმძღვანელოში განხილულია მენეჯმენტის ფუნქციები და დამაკავშირებელი პროცესები, განხილულია ფირმის ზოგადი და სპეციფიკური დარგობრივი საკითხები

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ბარათაშვილი ევგენი, აბულაძე რატი.	ელექტრონული ბიზნეს გარემოს გამოწვევები და პერსპექტივები საქართველოში. ჟურნალი „ბიზნეს-ინჟინერინგი“.	№ 3-4. 2015.	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	5
2.	აბულაძე რატი	საქართველოს ელექტრონული მთავრობის მომსახურება. ჟურნალი „კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის მაცნე“.	№8, 2015.	კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი	6
3.	აბულაძე რატი	ინტერნეტ-ბაზრის განვითარების პრობლემები და პერსპექტივები საქართველოში. ჟურნალი „სოციალური ეკონომიკა“, თბილისი	№3, 2015.	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	
4.	ლ.კოჭლამაზაშვილი თ. ყანდაშვილი ე. მაღანია	ოვიდიუსის უნივერსიტეტი (რუმინეთი). საუნივერსიტეტო მატრიანე ეკონომიკური მეცნიერების სერიები.	XV ტომი, გამოშვება I.	რუმინეთი, ოვიდიუსის უნივერსიტეტი	4
5	თ.ბერიძე თ.როსტიაშვილი მ.სოსელია	მდგრადი განვითარების კონცეფციის რეალიზაციის მექანიზმების შემუშავების	2015	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	5

		საკითხები საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული ჟურნალი „ახალი ეკონომისტი“			
6.	ნ.შენგელია, ჟ.წიკლაური რ. შენგელია	რისკის ტიპები და ჰეჯირების ტექნიკა ფინანსურ მენეჯმენტში ჟურ. „ეკონომიკა“,	2015, №1-2	თბილისი	8
7	ნ.შენგელია, ჟ. წიკლაური, რ. შენგელია	ინვესტიცია ხალხისთვის თუ მხოლოდ ინვესტორისა და “ელიტისთვის” ჟურ. „ეკონომიკა“,	2015, №3-4	თბილისი	15
8.	ნ.შენგელია, ჟ. წიკლაური, რ. შენგელია	აუდიტისა და აუდიტორული დასკვნის მნიშვნელობა და როლი ბიზნეს გადაწყვეტილებების მიღებაში ჟურ. „ეკონომიკა“,	2015, №7-9	თბილისი	8
9.	ზ.ჯორბენაძე, რ. შენგელია, ნ. შენგელია, ჟ. წიკლაური- შენგელია	ეკონომიკური ანალიზის საგნის სწავლების საკითხისათვის ჟურ. „ეკონომიკა“,	2015, №10-12	თბილისი	10
10	ნ.ფაილოძე, ჟ. გაბარავეი	იმპორტის და ექსპორტის ოპერაციების აუდიტი შრომების კრებული,	№2, 2015	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი.	4
11	ა.აბრალავა ა.წულაია	ფორმაში მარკეტინგული სამსახურის არსებობის დადებითი და უარყოფითი მხარეები ჟურნალი „სოციალური	№1, 2015	თბილისი	7

		ეკონომიკა“, თბილისი			
12	ა.აბრალავა ბ.ჯავახიანი	გადასახადების ადმინისტრირების თანამედროვე პრონციპები ჟურნალი „სოციალური ეკონომიკა“, თბილისი	№1, 2015	თბილისი	2
13	ა.აბრალავა გ.ბიჭიაშვილი	ფირმის სტრატეგიული მართვის განვიტარების ეტაპები ჟურნალი „სოციალური ეკონომიკა“, თბილისი	№2, 2015	თბილისი	4
14	ა.აბრალავა ბ.ჯავახიანი	საშემოსავლო გადასახადის პროგრესული განაკვეთის სისტემის აქტუალურობა საქართველოში ჟურნალი „სოციალური ეკონომიკა“, თბილისი	№2, 2015	თბილისი	3
15	მ.მეტრეველი	„რელიგიური ტურიზმის როლი მსოფლიოს ქვეყნების ეკონომიკაში“ ივ. ჯავახიანიშვილის სახ. თბ. სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო კონფერენციის მოსხენებათა კრებული „ქრისტიანობა და ეკონომიკა - 2015“	2015	თბილისი	5
16	მ. მეტრეველი	საქართველოს ტურიზმის განვითარების სახელმწიფო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებები. ჟურნალი	2015	თბილისი	ჩაშკებული ა დასაბუქდა დ

		“ქართული პოლიტიკა”			
17	მ. მეტრეველი ბ.ხოტენაშვილი ნ.ფაილოძე	ტურიზმის გავლენა მსოფლიო ეკონომიკაზე სტუ-ს სამეცნიერო შრომების კრებული	2015, №4	თბილისი	ჩაშვებული ა დასაბეჭდა დ
18	მ.მეტრეველი	საქართველოს ტურიზმის პოლიტიკის ხედვა და მისი განვითარების სტრატეგიული მიმართულებები ჟურნალი „ბიზნეს- ინჟინერინგი”	2015, №3	თბილისი	22
19	კ. ღურწკაია თ.ღურწკაია	ფასწარმოქმნა-ლექციების კურსი ჟ. სოციალური ეკონომიკა	№4, 2015 წ.	თბილისი	19
20	კ. ღურწკაია თ.ღურწკაია	ინტეგრირებული მარკეტინგული კომუნიკაციების სტრატეგია-ლექციების კურსი ჟ. სოციალური ეკონომიკა	№4, 2015 წ.	თბილისი	17
21	კ. ღურწკაია თ.ღურწკაია	რეკლამა და ფაბლიკ რილეიშენზი-ლექციების კურსი ჟ. სოციალური ეკონომიკა	№4, 2015 წ.	თბილისი	18
22	კ. ღურწკაია თ.ღურწკაია	პირადი გაყიდვები და გასაღების სტიმულირება- ლექციების კურსი ჟ. სოციალური ეკონომიკა	№5, 2015 წ.	თბილისი	18
23	კ. ღურწკაია თ.ღურწკაია	მარკეტინგი ინტერნეტის ეპოქაში-ლექციების კურსი ჟ. სოციალური ეკონომიკა	№6, 2015 წ.	თბილისი	18
24	კ. ღურწკაია თ.ღურწკაია	მარკეტინგული არსების მართვა-ლექციების კურსი ჟ. სოციალური ეკონომიკა	№6, 2015 წ.	თბილისი	21

25	კ. ღურწკაია თ.ღურწკაია	გლობალური ბაზარი- ლექციების კურსი ქ. სოციალური ეკონომიკა	№6, 2015 წ.	თბილისი	20
26	რ.ოთინაშვილი კ.მახვილაძე	მარკეტინგული კვლევა - ბიზნესის წარმატებისაუცილებელი პირობა ჟურნალი „ბიზნეს- ინჟინერინგი“.	№5, 2015.	თბილისი	4
27	რ.ოთინაშვილი კ.მახვილაძე	ელექტრონული ბიზნესის რეინჟინერინგი - თანამედროვე უსადენო (wireless) მოწყობილობების განვითარების ფონზე ქ. სოციალური ეკონომიკა	№2,2015.	თბილისი	3
28	ნ.ცანავა	კორპორაციის ფინანსური საქმიანობის ანალიზი ქ.სოციალური ეკონომიკა	№3,2015.	თბილისი	7
29	ნ.ცანავა	ფირმის უზარალობის ანალიზი ქ.სოციალური ეკონომიკა	№3,2015.	თბილისი	4

1. სტატიაში *ელექტრონული ბიზნეს გარემოს გამოწვევები და პერსპექტივები საქართველოში*. აღნიშნულია, რომ ციფრული გარემოს ეკონომიკური განხორციელება ფართოა და რესურსებით მდიდარი. ქვეყანაში, ციფრული პროცესები ხელს უწყობს ეკონომიკის განვითარებას, ინტერნეტ-კომპანიების წარმოქმნას, სამუშაო ძალის პროდუქტიულობის ზრდას, უმუშევრობის შემცირებას და საზოგადოებას უზრუნველყოფს სოციალურეკონომიკური სარგებლით.

ნაშრომში გაანალიზებულია ციფრულ ეკოსისტემა, როგორც ტრანსფორმაციის, ინოვაციებისა და ახალი შესაძლებლობების მამოძრავებელი ძალა. იგი სტიმულირებს ციფრული ბაზრის განვითარებას და წარმოადგენს ქვეყნის ეკონომიკური პოლიტიკის გამოწვევების პასუხს.

სტატიაში ნაჩვენებია, რომ ქვეყანაში აუთვისებელია ციფრული ეკონომიკის პოტენციალი, ინტერნეტ-რესურსების ფასეულობა, ინტერნეტ-ბაზრისა და ელექტრონული კომერციის სარგებელი.

კვლევითი ნაშრომი აგებულია საქართველოს რეგიონების მარკეტინგული კვლევის შედეგებზე.

სტატიაში წარმოჩენილია ელექტრონული ბიზნეს გარემო, ინტერნეტ-მომხმარებელთა ქცევა, ელექტრონული მომსახურებისადმი მომხმარებელთა დამოკიდებულება. განხილულია საქართველოს ციფრული გარემო, წარმოდგენილია ელექტრონული ბიზნეს გარემოს გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები საქართველოში.

2. სტატიაში „საქართველოს ელექტრონული მთავრობის მომსახურება“

აღნიშნულია საქართველოს ელექტრონული მთავრობის მომსახურების სისტემა, რომელიც წარმატებით ვითარდება. დღეს, საქართველო 54-ე ადგილზე იმყოფება ონლაინ მომსახურების ინდექსითა და მისი კომპონენტებით.

კვლევითი ნაშრომი აგებულია საქართველოს ყველა რეგიონის მარკეტინგული კვლევის შედეგებზე.

ნაშრომში ნაჩვენებია საქართველოს ელექტრონული მთავრობის მომსახურებისადმი ინტერნეტ-მომხმარებელთა დამოკიდებულება, აღქმა და შეფასება, წარმოჩენილი იქნა ე-მთავრობის მომსახურების სარგებელი, გაანალიზებული იქნა ელექტრონული მთავრობის მომსახურების მიღების მოტივები, იდენტიფიცირებული რეგულირების მექანიზმები, ქართველ ინტერნეტ-მომხმარებლებში პოპულარული ელექტრონული მთავრობის პროდუქტები/მომსახურება, შეფასებული იქნა ელექტრონული მთავრობის კომპონენტები.

სტატიაში ხაზგასმულია, რომ ელექტრონული მთავრობის პროცესები უზრუნველყოფს მოქალაქეთა მოლოდინის ზრდას, კერძო, სამოქალაქო და სახელმწიფო უწყებების მოთხოვნების ცვლილებას, სამართლებრივი გარემოს დახვეწას, პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური და ტექნოლოგიური განვითარების მიღწევას.

დასკვნის სახით ჩამოყალიბებული იქნა ელექტრონული მთავრობის პრაქტიკული დანერგვისა და უზრუნველყოფისათვის საჭირო რეკომენდაციები და პროცესები.

3. სტატიაში *ინტერნეტ-ბაზრის განვითარების პრობლემები და პერსპექტივები საქართველოში* აჩვენებს, რომ საქართველოს მთავრობის პრიორიტეტია, ქვეყანამ, მნიშვნელოვანი ადგილი დაიკავოს რეგიონში ICT-ისა და ინოვაციების ექსპორტის, ინტერნეტ-ბაზრისა და ელექტრონული მმართველობის განვითარების მიმართულებით.

დღეს, მთავრობის ერთ-ერთ ძირითად ინტერესს წარმოადგენს ქვეყნის სრული ინტერნეტიზაცია, ელექტრონული მთავრობის მომსახურების კომპონენტების სრულყოფა და მრავალფეროვნება.

ქვეყანას, ციფრული გარემოს განვითარებისათვის გააჩნია მოქმედი სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა, ფლობს ფინანსურ და საკადრო რესურსს.

ნაშრომში დადგენილია, რომ ინტერნეტ-ბაზრის განვითარება სტიმულირებს ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას, ბიუჯეტის შევსების ახალი წყაროების წარმოჩენას, ეკონომიკური აქტივობის ზრდას, ახალი ბაზრების წარმოჩენას, სიღარიბის მასშტაბების

შემცირებას, ონლაინ ვაჭრობისა და ონლაინ გარიგებების გააქტიურებას.

სტატიაში აღნიშნულია, რომ ელექტრონული კომერცია და ელექტრონული ბაზარი ქვეყნის ეკონომიკის გამოცოცხლების ერთ-ერთი რესურსია, რაც მნიშვნელოვანად ზრდის მოცემული საკითხის მნიშვნელობას.

სტატიაში ხაზგასმულია, რომ ელექტრონული მთავრობის ტექნოლოგიებს ეკონომიკური რესურსის სახით განიხილავენ, რომლის გავრცელებასაც ქვეყნის ეკონომიკაში მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს. შესაბამისად, ელექტრონული მთავრობის განვითარების დონეს მიზეზ-შედეგობრივი კავშირი აქვს ქვეყნის განვითარებისა და სოციალ-ეკონომიკური სარგებლის ზრდასთან.

დაბოლოს, აღნიშნულია, რომ დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდგომ, ქვეყანა მუდმივი ეკონომიკური, სოციალური და პოლიტიკური გამოწვევებისა და პრობლემების დაძლევაშია. აღნიშნული დროიდან მთავრობაც და საზოგადოებაც მუდმივად ეძებს ეფექტური ეკონომიკური პოლიტიკის მიდგომებს, სოციალური საკითხების დაძლევის გზებს, სახელმწიფოს მართვის ქმედუნარიან ინსტრუმენტებს, რაც სხვადასხვა წლებში სხვადასხვა შედეგებით იყო წარმოდგენილი. დღეს, მსგავს მიდგომასა და ინსტრუმენტს ელექტრონული მთავრობის სისტემა წარმოადგენს.

4. საქართველოში რძის პროდუქტების ბაზარი ერთ-ერთი ყველაზე დიდი ბაზარია. ქვეყანაში რძის პროდუქტების მწარმოებელი მრავალი კომპანია საქმიანობს, თუმცა ბაზარზე დიდი მოთხოვნა მაინც არის იმპორტირებულ საქონელზე, რაც გამოწვეულია ეროვნული პროდუქტის ხარისხის მიმართ ქართველი მომხმარებლების უკმაყოფილებით. რძის პროდუქტების მწარმოებელ კომპანიებს თავიანთ საქმიანობაში აუცილებლად სჭირდებათ ბაზრის მარკეტინგული კვლევების გამოყენება, რათა მათ მიერ წარმოებული პროდუქტი ეროვნულ ბაზარზე იმპორტირებულ პროდუქციასთან თანაბარ პირობებში და კონკურენტუნარიანი აღმოჩნდეს.

5. საბაზრო ინსტრუმენტების სახელმწიფო რეგულირებითა და მხარდაჭერით შესაძლებელია სათბობ-ენერგეტიკული, აგროსამრეწველო კომპლექსის ინფრასტრუქტურისა და გადამამუშავებელი მრეწველობის განვითარების ერთდროული სტიმულირება, რაც საშუალებას მოგვცემს შევამციროთ სურსათის დანაკარგები. ეკონომიკის სტრუქტურის ასეთი რესურსდამზოგველი ცვლილება გააუმჯობესებს ქვეყნის ეკოლოგიურ მდგომარეობას. სტატიაში განხილულია ეკონომიკურ-ეკოლოგიური პოლიტიკის რეალიზაციის მექანიზმის სახეები და ბუნებათსარგებლობის ეკონომიკური მექანიზმის ტიპები: პირდაპირი რეგულირება, დაკავშირებული სახელმწიფოს ზემოქმედებასთან - ნორმატიულ-სამართლებრივი, ადმინისტრაციულ-მაკონტროლებელი ზომები, პირდაპირი რეგლამენტირება და სხვ. ეკონომიკური სტიმულირება, დაკავშირებული საბაზრო მექანიზმების განვითარებასთან და შერეული მექანიზმები, რომლებიც აერთიანებენ პირველ ორ მიდგომას. ბუნებათსარგებლობის მექანიზმი უნდა გახდეს საერთო სახელმწიფო პოლიტიკის ნაწილი, რომელიც დაარეგულირებს ცალკეული წარმოებისა და ბუნებრივი გარემოს უსაფრთხოებას.

6. ფინანსურ მენეჯმენტს, შეუძლია რა გადამწყვეტი როლი ითამაშოს ბიზნესის არსებობასა და განვითარებაში, იგი ისეთი მნიშვნელოვანია კომპანიისთვის, როგორც

წარმოება, PR და მარკეტინგი. მოკლედ, ფინანსური მენეჯმენტი ნიშნავს საწარმოს ფინანსური რესურსებისა და ზოგადად საქმიანობის ეფექტურად დაგეგმვას, ორგანიზებას, მართვასა და კონტროლს. ფინანსურ რისკ-მენეჯმენტს კი შეუძლია ბიზნესს აარიდოს და დაიცვას იგი სხვადასხვა მოსალოდნელი საფრთხეებისაგან, მაგალითად, როგორცაა: საკრედიტო, საბაზრო, უცხოური სავალუტო, ინფლაციის, ლიკვიდურობის, სექტორის და სხვა რისკები. სტატიაში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა უცხოური სავალუტო რისკების ჰეჯირების მეთოდებს, მათ შორისა: საკრედიტო-სავალუტო ბაზრის ინსტრუმენტებით ჰეჯირება, საფორვარდო კონტრაქტები და საბალანსო ჰეჯირება.

7. ცნობილია, რომ უცხოელი ინვესტორი კაპიტალს არ დააბანდებს ისეთ ქვეყანაში, სადაც შიდა ინვესტიციური პრაქტიკა მოშლილია. გამომდინარე აქედან, შეიძლება დავასკვნათ, რომ ინვესტიციური კრიზისის დაძლევის, და, მაშასადამე, უცხოური ინვესტიციების გადიდების კატალიზატორად შეიძლება მივიჩნიოთ შიდა საინვესტიციო საქმიანობის გააქტიურება, გამოცოცხლება. ამისათვის კი საჭიროა მოგვარდეს როგორც უცხოელი ინვესტორის პრობლემები (ქვეყნის რეგიონისა და კომპანიის დონეზე სასურველი საინვესტიციო გარემოს შექმნა), ისე რეციპიენტი ქვეყნის, ე.ი. ინვესტიციის მიმღები მხარის პრობლემები (საქართველოს კომპანიების მზადყოფნა უცხოური კაპიტალის მიღებისა და მისი ეფექტიანად გამოყენებისათვის; ქვეყნის ეკონომიკური უსაფრთხოების უზრუნველყოფა და შესაბამისად რისკების შემცირება). ამ პრობლემების გადაჭრის პარალელურად თუ არ მოხდა ინვესტორებისა და რეციპიენტის, და, რაც მთავარია, საზოგადოების ინტერესთა თანხვედრა, დაბალანსება, ისე ვერ დაჩქარდება ინვესტიციური საქმიანობა. საინვესტიციო საქმიანობის გააქტიურების მიზნით ინვესტორებს (როგორც უცხოური ისე ადგილობრივი) შედაგათი უნდა მიეცეს საბაჟო, საგადასახადო სფეროში, თუ იგი თავის ინვესტიციებს ჩადებს: რეციპიენტი ქვეყნისთვის პრიორიტეტულ მიმართულებებში (მაგალითად, ძირითად კაპიტალში); მატერიალური დოვლათისა და სოციალური სიკეთის მწარმოებელ პრიორიტეტულ დარგებში; ჩამორჩენილ დეპრესიულ მდგომარეობაში მყოფ რეგიონებში და ა.შ.

8. ფინანსური ანგარიშგება, მისი აუდიტი და განსაკუთრებით აუდიტორული დასკვნა, რომელიც ზრდის ფინანსური ანგარიშგების სანდოობის ხარისხს, მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ბიზნეს გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში, ინვესტორებისათვის, ფინანსური ინსტიტუტებისთვის (მაგ. სესხის გაცემის შემთხვევაში), და ფინანსური ანგარიშგების სხვა მომხმარებლებისათვის. თუ აუდიტორი მტკიცებულებების ბაზაზე გამოსატავს მოსაზრებას, რომ ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ფინანსური ანგარიშგების სტრუქტურული საფუძვლების შესაბამისად ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, მაშინ გაიცემა არამოდიფიცირებული (დადებითი) უპირობო აუდიტორული დასკვნა; ხოლო არსებითი უზუსტობების აღმოჩენის ან არასაკმარისი მტკიცებულებების მოპოვების შემთხვევაში კი იწერება უკვე მოდიფიცირებული დასკვნა, მათ შორის: პირობითი დასკვნა, უარყოფითი დასკვნა ან უარი დასკვნის გაცემაზე. ამრიგად, აუდიტი უზრუნველყოფს საზოგადოებას (სხვა მომხმარებლებს) დამატებითი სანდო გარანტიით - კომპანიის მენეჯმენტის მტკიცებულების მიღმა, რომ ფინანსური ანგარიშგება ნამდვილად არის მომზადებული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით და არ შეიცავს არსებით უზუსტობებს, რომელიც გავლენას მოახდენდა მომხმარებელთა ეკონომიკურ გადაწყვეტილებაზე. აუდიტის რეგულირების

ძირითადი ამოცანაა, უზრუნველყოს ერთი მხრივ, რომ აუდიტორმა შეძლოს ფინანსურ ანგარიშგებაში არსებითი შეცდომების გამოვლენა (კომპეტენტურობა), მეორე მხრივ კი, აცნობოს ამის შესახებ საწარმოს ინვესტორებსა და აქციონერებს (დამოუკიდებლობა).

9. დღეს ეკონომიკური ანალიზი თვისობრივად მაღალ დონეზე ავიდა: დამკვიდრდა საერთაშორისო სტანდარტი და ერთიანობაში წარმოჩინდა ფინანსური, მმართველობითი, საგადასახადო, ინოვაციური, საინვესტიციო და სტატისტიკური ანალიზი. ქვეყნის განვითარების დღევანდელ ეტაპზე და მომავლის პერსპექტივიდან გამომდინარე ეკონომიკური პროფილის სტუდენტებისათვის ანალიტიკური ანალიზის უნარ-ჩვევების გამომუშავების საკითხი ძალზე მოთხოვნადი გახდა. ამ ფონზე საქართველოში ეკონომიკური ანალიზის საგნის სწავლების დონე და ხარისხი კრიტიკას ვერ უძლებს: ზოგიერთ უმაღლეს სასწავლებლებში ეს საგანი უბრალოდ არ ისწავლება(!), და იქ სადაც ის ისწავლება საკითხი თვითდინებაზე არის მიშვებული – დარღვეული არის საგნის და თვით მეცნიერების სტრუქტურა, აღრეულია თეორიული და პრაქტიკული მხარეების თანაფარდობა, ამა თუ იმ საკითხის განხილვის პარალელიზმის შიშით ამ საგანს უზღუდავენ არეალს, თვით განხილული საკითხები კი აშკარად ჩამორჩება დღევანდელ მოთხოვნებს, საგნის ხელმძღვანელთა და კურსის სწავლების ლექტორთა მოხერხებულობის ფონზე მიმდინარეობს სწავლის პროცესი, და ბოლოს ქართულ ენაზე ეკონომიკური ანალიზის სახელმძღვანელოს ან დამხმარე ლიტერატურის არ არსებობა, და კიდევ სხვა ობიექტური თუ სუბიექტური გარემოებები ერთმლთიანობაში უცილობლად მოითხოვს ეკონომიკური ანალიზის სწავლების საკითხის ძირეულად გადახედვას და სწავლების შინაგანი სტრუქტურის გაჯანსაღებას. ამ მიზნით მიზანშეწონილად მიგვაჩნია მოხდეს ეკონომიკური ანალიზის საგნით დაინტერესებულ პირთათვის სემინარების, კონფერენციების, ან ტრეინინგების და ა.შ. ორგანიზება და მოწყობა. ასევე მათ უნდა გამოიჩინონ მეტი პედაგოგიური სწრაფვა და ჟინი რათა მაღალკვალიფიციური კადრების (სპეციალისტების) მომზადების პროცესმა სრულყოფილი სახე მიიღოს.

10. საგარეო ეკონომიკური საქმიანობა ერთ ერთი მნიშვნელოვანი და განუყოფელი ნაწილია თანამედროვე ეკონომიკის. გლობალიზაციის პირობებში იმპორტის და ექსპორტის ოპერაციები გახდა ჩვენი ეკონომიკის მამოძრავებელი ძალა. ამ პროცესებში ჩვენი ქვეყნის აქტიურად მონაწილეობის მიუხედავად არსებობს უამრავი პრობლემა, ამ პრობლემების გადაწყვეტაში არსებითი როლი ენიჭება აუდიტს.

11. სტატიაში განხილულია ფირმაში მარკეტინგული სამსახურის ეფექტიანობის ამაღლების ორგანიზაციული და ეკონომიკური ფაქტორები.

12. სტატიაში განხილულია სახელმწიფოსა და გადამხდელთა ურთიერთობის პრობლემა. ასევე ადმინისტრირების სრულყოფის საკითხები.

13. სტატიაში განხილულია სტრატეგიული მართვის მნიშვნელობა ფირმის განვითარებაში. თემა განხილულია მიმდინარე გლობალური პროცესებთან კავშირში.

14. საფუძვლიანადაა წარმოდგენილი თუ რამდენადაა მნიშვნელოვანი პროგრესული გადასახადის ეფექტიანად გამოიყენება. ისი მოსალოდნელი პირდაპირი და ირიბი

ეფექტები.

15. სტატიაში მოცემულია მომლოცველთა და რელიგიური მიზნებით მოგზაურთა კატეგორიები და მათგან მიღებული შემოსავლების ანალიზი, რომელიც წარმოადგენს ილია შეფასებითი ფორმით.

XXI საუკუნის დასაწყისიდან რელიგიური ტურიზმის ტრადიციულ სახეობაში კარდინალური ცვლილებები გამოიკვეთა – რელიგიური ტურიზმის ბაზარი ტრანსფორმირდა “სიდატაკის/მონანიების” მენტალიტეტიდან პირველი კლასის მოგზაურობებად, რაც მეტყველებს ტურიზმის აღნიშნული მიმართულებიდან ეკონომიკური შემოსავლების ზრდაზე.

16. სტატიაში მოცემულია საქართველოში ტურიზმის განვითარების პრობლემები და სახელმწიფო პოლიტიკის განვითარების მიმართულებები.

17. სტატიაში მსოფლიო ტურიზმის ორგანიზაციის ინფორმაციის მიხედვით განხილულია მსოფლიო რეგიონებისა და ქვეყნების სტატისტიკური მონაცემები და გაანალიზებულია ქვეყნების კონკურენტუნარიანობის მაჩვენებლები.

18. სტატიაში მოცემულია საქართველოს ტურიზმის პოლიტიკის ჩვენეული ხედვა, მისი განვითარების სტრატეგიული მიმართულებები. კვლევის მეთოდებად გამოყენებულ იქნა: სისტემური მიდგომა დარგის დღეს არსებული პოლიტიკის შეფასებისადმი, იდუქციისა და დედუქციის მეთოდები. კვლევის პროცესში გამოვიყენეთ კვლევის შედეგები, რომლებიც ნაშრომში რეკომენდაციების სახით არის წარმოდგენილი.

19-25. სტატიაში განხილულია სახელმწიფოსა და გადამხდელთა ურთიერთობის პრობლემა. ასევე აღმინიჭირების სრულყოფის საკითხები. სევე განხილულია სტრატეგიული მართვის მნიშვნელობა ფირმის განვითარებაში. თემა განხილულია მიმდინარე გლობალური პროცესებთან კავშირში. საფუძვლიანადაა წარმოდგენილი თუ რამდენადაა მნიშვნელოვანი პროგრესული გადასახადის ეფექტიანად გამოიყენება. ისი მოსალოდნელი პირდაპირი და ირიბი ეფექტები.

26. სტატიაში აღნიშნულია, რომ მარკეტინგული კვლევის შედეგების გაანალიზებით შესაძლებელია კონკურენტული ბიზნეს სტრატეგიის შემუშავება, რომელშიც აღიწერება შემდგომი მოქმედების ძირითადი ასპექტები და განხილული იქნება ყველა ის პრობლემა, რომელსაც შეიძლება შეხვდეს ბიზნეს-ობიექტი მომავალ საქმიანობაში. ასევე გაწერილი უნდა იქნას ამ პრობლემების გადაწყვეტის შესაძლო მეთოდები.

27. დღევანდელ, ნოვატორულ და ახალ ტექნოლოგიებზე დამყარებულ ეკონომიკურ გარემოში მომხმარებელი თავად კარნახობს ბიზნესს მოქმედების გეგმას. ფირმები იღვნიან კლიენტის მაქსიმალურად დაკმაყოფილების მეთოდების დახვეწას. ამ დროს ძალზედ მნიშვნელოვანია საზოგადოებრივი აზრის მუდმივი კვლევა. სრულყოფილი ინფორმაციის ცოდნის გარეშე შეუძლებელია ნებისმიერი ინსტიტუტის გამართული ფუნქციონირება, მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღება და აღეკვატურად მოქმედება. შედეგად, ბაზრის მარკეტინგულ კვლევას უმნიშვნელოვანესი როლი უკავია ფირმის განვითარებაში. თუმცა აუცილებელია პრობლემის სწორი განსაზღვრა და კვლევის შესაბამისი მიმართულებებით

ჩატარება.

28. სტატიაში გადმოცემულია ფირმის ფინანსური მდგომარეობის ანალიზის საკითხები სასწავლო პროგრამის შესაბამისად. ყურადღება გამახვილებულია ორი ძირითადი ამოცანის გადაწყვეტაზე: კორპორაციის ფინანსური მდგომარეობის ამსახველი მონაცემთა ბაზის დამისავეებასა და ფინანსური ანალიზის მეთოდების შერჩევაზე. აღნიშნული საკითხები ახსნილია კონკრეტული ფირმის ფინანსური მონაცემების გამოყენებით.

29. ანალიზი მოიცავს პროცესის აღწერას ლოგიკურ, ციფრულ და გრაფიკულ დონეზე. მას საფუძვლად უდევს ფირმის დანახარჯების რანჟირება მუდმივ და ცვალებად დანახარჯებად და რეალიზაციის იმ მოცულობის დადგენა, რომლის დროსაც პროექტი უნდა გახდეს რენტაბელური. ამასთან მასალა არ არის გადატვირთული რთული ფორმულებით და შედარებით მარტივი აღსაქმელია არაეკონომიკური პროფილის სტუდენტებისთვისაც.

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათა- ური, ჟურნა- ლის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	მ. მეტრეველი, ი. გოგორიშვილი	Prospects to improve the tourist market operation in Georgia	STRATEGICA 2015 - International Academic Conference 3th edition, 29-31 October 2015, Global versus.	Bucharest, Romania	9

1.სტატიაში მოცემულია მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის მასალები საქართველოს ტურიზმთან დაკავშირებით და გაანალიზებული მეზობე ქვეყნების ტურისტულ ბაზრებთან ქვეყნის ტურიზმის კონკუნარტუნარიანობის მაჩვენებლები.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ბარათაშვილი ევგენი აბულაძე რატი	უმაღლესი განათლების ეკონომიკური პოტენციალი საქართველოში.	ბათუმის ნავიგაციის სასწავლო უნივერსიტეტი. I საერთაშორისო სამეცნიერო- პრაქტიკული კონფერენცია „თანამედროვე მენეჯმენტი: პრობლემები, ჰიპოთეზები, კვლევები“. ბათუმი. 24-26 ივნისი, 2015.
2	აბულაძე რატი,	საქართველოს ციფრულ ბაზარზე მომხმარებელთა ქცევის თავისებურებების კვლევა.	ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „თანამედროვე ინფორმაციული ტექნოლოგიები ეკონომიკური გლობალიზაციის პირობებში“ .კონფერენცია ექვნივლი თსუ ეკონომიკასა და ბიზნესში ინფორმაციული ტექნოლოგიების კათედრის დაარსების 50 წლის იუბილეს . 23-24 ოქტომბერი, 2015.
3	ბარათაშვილი ევგენი აბულაძე რატი	ელექტრონული ბიზნეს გარემოს გამოწვევები და პერსპექტივები საქართველოში.	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.თ მესამე საერთაშორისო ეკონომიკურ კონფერენციაზე - IEC 2015 „ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები:

			გუშინ, დღეს, ხვალ“.თბილისი, 16-17 ოქტომბერი, 2015.
4	აბულაძე რატი, ზოი კაკულაშვილი	ინტერნეტ და მობაილ ბანკინგის მომსახურების ბაზარი საქართველოში.	VII საერთაშორისო სამეცნიერო და პრაქტიკული კონფერენცია “ინტერნეტი და საზოგადოება” (INSO2015). აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კომპიუტერული ტექნოლოგიების დეპარტამენტი. კონფერენციის მასალები. აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა. ქუთაისი, 10-11 ივლისი, 2015.
5	აბულაძე რატი	საქართველოს ელექტრონული მთავრობის განვითარების მარკეტინგული სტრატეგიის საკვანძო საკითხები.	საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია. ახალგაზრდა მეცნიერთა საბჭო. ახალგაზრდა მეცნიერთა კონფერენცია. გამომცემლობა „საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის სტამბა“. თბილისი, 18-19 მაისი, 2015.
6	ლ.კოჭლამაზაშვილი თ. ყანდაშვილი	თხილის ბიზნესის განვითარების პერსპექტივები საქართველოში	2015 წლის 10-11 ივლისი თსუ, ეკონომიკის ინსტიტუტი. საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია.
7	ლ.კოჭლამაზაშვილი თ. ყანდაშვილი	საქართველო და ირანის ეკონომიკური ურთიერთობები.	საქართველო-ირანის პოლიტიკური, ეკონომიკური და კულტურული ურთიერთობებისადმი მიძღვნილი პირველი საერთაშორისო კონფერენცია. 2015 წლის 16

			მაისი
8	ნ. შენგელია, ჟ.წიკლაური-შენგელია	აუდიტორული დასკვნა, მისი მნიშვნელობა და სახეები	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია “ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები” გუშინ დღეს, ხვალ” თბილისი, 17-18 ოქტომბერი, 2015წ.
9	ნ. შენგელია, ჟ. წიკლაური-შენგელია, რ. შენგელია	The Types of Risks and Hedging Techniques	ახალგაზრდა მეცნიერთა კონფერენცია თბილისი, 18-19 მაისი, 2015წ.
10	ნ. ლაზვიაშვილი	კორპორაციაში მართვის დონეების ფორმირება,	ბათუმის სახელმწიფო საზღვაო აკადემია, II რეგიონალური სიმპოზიუმი, შრომების კრებული, ბათუმი, 30 აპრილი, 2015.
11	ნ. ლაზვიაშვილი	კორპორაციაში სამუშაო ჯგუფების ფორმირება	სამცხე- ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტი 25წლისაა, უნივერსიტეტთაშორისი სამეცნიერი კონფერენცია „ეკონომიკისა და ბიზნესის აქტუალური პრობლემები”, შრომების კრებული, 5–6 ივნისი, ახალციხე, 2015
12	ნ.ფაილოძე, გ. სულაშვილი, ჟ. გაბარაევი	აუდიტის ჩატარების სამართლებრივი საფუძვლები	მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია- IEC 2015. „ეროვნული ეკონომიკის განვითარების - მოდელები: გუშინ, დღეს და ხვალ“, 16-17 ოქტომბერი, 2015 წ.
13	ე.ბარათაშვილი პ.კოლუაშვილი შ.კერესელიძე	სერვისმენეჯმენტის როლი ბიზნეს პროცესების მართვაში	სამცხე- ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტი 25წლისაა, უნივერსიტეტთაშორისი სამეცნიერი

			კონფერენცია „ეკონომიკისა და ბიზნესის აქტუალური პრობლემები“, შრომების კრებული, 5–6 ივნისი, ახალციხე, 2015
14	ე.ბარათაშვილი რ.აბულაძე მ.მარიდაშვილი	კონფლიქტის მენეჯმენტის თავისებურებანი	სამცხე– ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტი 25წლისაა, უნივერსიტეტთა შორის სამეცნიერო კონფერენცია „ეკონომიკისა და ბიზნესის აქტუალური პრობლემები“, შრომების კრებული, 5–6 ივნისი, ახალციხე, 2015
15	ე.ბარათაშვილი პ.კოლუაშვილი	დემოგრაფიული ტენდენციები და მენეჯმენტი	ბათუმის ნავიგაციის სასწავლო უნივერსიტეტი 1 საერთაშორისო პრაქტიკული-სამეცნიერო კონფერენცია: „მენეჯმენტი: პრობლემები, ჰიპოტეზები და კვლევები“. 24-25 ივნისი, 2015, ბათუმი
16	ე.ბარათაშვილი რ.აბულაძე ნ.ნადარეიშვილი	უმაღლესი განათლების ეკონომიკური პოტენციალი საქართველოში	ბათუმის ნავიგაციის სასწავლო უნივერსიტეტი 1 საერთაშორისო პრაქტიკული-სამეცნიერო კონფერენცია: „მენეჯმენტი: პრობლემები, ჰიპოტეზები და კვლევები“. 24-25 ივნისი, 2015, ბათუმი
17	რ.ქინქლაძე ნ.ახვლედიანი	სტატისტიკური შესწავლის მეთოდოლოგია და ანალიზი საზღვაო ინდუსტრიის განვითარებაში.	საერთაშორისო კონფერენცია „საზღვაო ინდუსტრიის ინოვაციური გამოწვევები“ 2015 წლის 23-24 ოქტომბერი. ბათუმის სახელმწიფო საზღვაო აკადემია.
18	მ. მეტრეველი,	ინოვაციების როლი	ა. წერეთლის სახელმწიფო

	ი. გოგორიშვილი	კავკასიის რეგიონის ქვეყნების თურიზმის კონკურენტუნარიანობისათვის	უნივერსიტეტის I საერთაშორისო კონფერენციის “თანამედროვე განვითარების სამართლებრივი და სოციალური პრობლემები - 2015”
19	მ. მეტრეველი, ი. გოგორიშვილი	საქართველოს ტურიზმის პოლიტიკის ხედვა და მისი განვითარების სტრატეგიული მიმართულებები	2015 წლის 16-17 ოქტომბერი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია- IEC 2015 „ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს, ხვალ“, თბილისი
20	რ. ოთინაშვილი მ.იაშვილი	საქართველოში მცირე ბიზნესის განვითარების ხელისშემშლელი ზოგიერთი ფაქტორის შესახებ	2015 წლის 16-17 ოქტომბერი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, მესამე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია- IEC 2015 „ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს, ხვალ“, თბილისი
21	რ. ოთინაშვილი მ.იაშვილი	სამოქალაქო საზოგადოების განვითარების ეკონომიკური ასპექტები	სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტი 25 წლისაა, უნივერსიტეტთა შორის სამეცნიერო კონფერენცია „ეკონომიკისა და ბიზნესის აქტუალური პრობლემები“, შრომების კრებული, 5–6 ივნისი, ახალციხე, 2015
22	რ. ოთინაშვილი კ.მახვილაძე	სოციალური ქსელის როლი - ბიზნეს რეინჟინერინგის დაგეგმვის პროცესში	ბათუმის ნავიგაციის სასწავლო უნივერსიტეტი, პირველი საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია თემაზე: „თანამედროვე მენეჯმენტი: პრობლემები, ჰიპოთეზები,

			კვლევები.“ 2015 წლის 24-25-26 ივნისი
<p>1. სტატიაში აღნიშნულია უმაღლესი განათლების პოტენციალი, როგორც ეკონომიკის აღდგენისა და რეგენერაციის რესურსი. წარმოჩენილია უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების როლი, გლობალური და ლოკალური გამოწვევების პირობებში.</p> <p>ნაშრომში ნაჩვენებია ეკონომიკის შემოსავლები, რომელიც უმაღლესი განათლების სასწავლო დაწესებულებების საქმიანობის ხარჯზე ფორმირდება.</p> <p>განხილულია უმაღლესი განათლების სექტორი საქართველოში, საყურადღებო რომელსაც საკმაოდ დიდი ეკონომიკური პოტენციალი გააჩნია. ხაზგასმულია საგანმანათლებლო მომსახურების ხარისხის თავსებადობა ევროპულ სისტემასთან, ნაჩვენებია საქართველოს პროფესორ-მასწავლებლების პროფესიონალიზმი და უნივერსიტეტების მაღალი აკადემიური დონე, რაც ხელს უწყობს ეკონომიკური აქტივობის ზრდას.</p> <p>დახასიათებულია საქართველოს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების პროფილი. ნაჩვენებია საქართველოს უნივერსიტეტების პოტენციალი, გლობალური კონკურენტუნარიანობა, ავტონომიურობა, სახელმწიფოს მიერ არასაკმარისი დაფინანსება.</p> <p>2. სამეცნიერო ნაშრომი აგებულია მარკეტინგულ კვლევაზე. მასში ნაჩვენებია საქართველოს ციფრული ბიზნეს გარემო, შეფასებული და წარმოჩენილია საქართველოს ციფრული ბიზნეს გარემოს პოტენციალი და შესაძლებლობები.</p> <p>სტატიაში გაანალიზებულია ციფრული ბაზრის განვითარების ტემპები, ელექტრონული კომერციის ზრდა, ICT-ს ინფრასტრუქტურის მოდერნიზების უწყვეტი პროცესი. აღნიშნულია ინტერნეტ-კომპანიების წარმოქმნის სტიმულირება, რომელიც შესაბამისობაშია ინტერნეტ-მომხმარებელთა აქტივობასთან, მშპ-ში ციფრული ეკონომიკის წილის ზრდასთან, დასაქმებასთან, ინტერნეტ-ბაზრიდან მიღებული შემოსავლებთან, ელექტრონული მთავრობის მომსახურების სისტემის მისაწვდომობასა და მოხმარებასთან.</p> <p>სტატიაში წარმოჩენილია ბიზნეს სექტორის ონლაინ მომსახურებისადმი მომხმარებელთა დამოკიდებულება, სარგებლობის მოტივები, გადაწყვეტილების მიღებაზე ზემოქმედი ფაქტორები. განხილულია ქართული ონლაინ მედია, ნაჩვენებია ელექტრონული მომსახურების მიღებისათვის გაღებული ხარჯი და წარმოდგენილია ელექტრონული მომსახურების ბაზრის განვითარების ხელშემწყობი ფაქტორები.</p> <p>3. სტატიაში აღნიშნულია, რომ ციფრული გარემოს ეკონომიკური განზომილება ფართოა და რესურსებით მდიდარი. ქვეყანაში, ციფრული პროცესები ხელს უწყობს ეკონომიკის განვითარებას, ინტერნეტ-კომპანიების წარმოქმნას, სამუშაო ძალის პროდუქტიულობის ზრდას, უმუშევრობის შემცირებას და საზოგადოებას უზრუნველყოფს სოციალურ ეკონომიკური სარგებლით.</p> <p>ნაშრომში გაანალიზებულია ციფრულ ეკოსისტემა, როგორც ტრანსფორმაციის, ინოვაციებისა და ახალი შესაძლებლობების მამოძრავებელი ძალა. იგი სტიმულირებს ციფრული ბაზრის განვითარებას და წარმოადგენს ქვეყნის ეკონომიკური პოლიტიკის</p>			

გამოწვევების პასუხს.

სტატიაში ნაჩვენებია, რომ ქვეყანაში აუთისებელია ციფრული ეკონომიკის პოტენციალი, ინტერნეტ-რესურსების ფასეულობა, ინტერნეტ-ბაზრისა და ელექტრონული კომერციის სარგებელი.

კვლევითი ნაშრომი აგებულია საქართველოს რეგიონების მარკეტინგული კვლევის შედეგებზე.

სტატიაში წარმოჩენილია ელექტრონული ბიზნეს გარემო, ინტერნეტ-მომხმარებელთა ქცევა, ელექტრონული მომსახურებისადმი მომხმარებელთა დამოკიდებულება. განხილულია საქართველოს ციფრული გარემო, წარმოდგენილია ელექტრონული ბიზნეს გარემოს გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები საქართველოში.

4. ნაშრომში ნაჩვენებია ინტერნეტ და მობაილ ბანკინგის მომსახურების ბაზარი, აღნიშნულია ინტერნეტ და მობაილ ბანკინგის ბაზრის განვითარების პრობლემები და პერსპექტივები საქართველოში.

სტატიაში გამოკვეთილია ფინანსურმა სექტორში მობილური ტელეფონების მომხმარებელთა პოტენციური ფასეულობა, წარმოჩენილია გლობალური ტრანსაქციები და ინიციატივები.

ჩატარებული მარკეტინგული კვლევის შედეგად წარმოჩენილია ელექტრონულ ბაზარზე არსებული ტენდენციები და მომხმარებელთა ქცევის თავისებურებები.

კვლევით ნაშრომში აღნიშნულია, საქართველოს საბანკო სექტორის ინტერნეტ-მომსახურების ხარისხი, მობილური ტექნოლოგიების გავრცელება და მისაწვდომობა.

დასკვნის სახით ჩამოყალიბებულია მობილურ მოქალაქეზე ორიენტირებული ინტერნეტ და მობაილ ბანკინგის მომსახურების გავრცობისა და განვითარებისათვის საჭირო მიდგომები.

5. კვლევით ნაშრომში ნაჩვენებია საქართველოს ელექტრონული მთავრობის მომსახურების მარკეტინგული კვლევის საკითხები, შეფასებულია მისი პოტენციალი და განვითარების პრიორიტეტები, წარმოჩენილია ელექტრონული მთავრობის საფროტხეები.

მარკეტინგული კვლევის საფუძველზე გააგალიზებულია ელექტრონული მთავრობის ინსტიტუციური მოწყობის ძირითადი საფუძვლები: ინფრასტრუქტურა, არქიტექტურა, პოლიტიკა, სამართლებრივი ბაზა, ელექტრონული მომსახურების სისტემა, მართვა და პროცესების რეინჟინინგი.

მარკეტინგული კვლევის მეთოდებისა და სტრატეგიული დაგეგმვის ინსტრუმენტების გამოყენების საფუძველზე აგებულია „საქართველოს ელექტრონული მთავრობის განვითარების მარკეტინგული სტრატეგია“, სადაც შეფასებულია ძირითადი საჭიროებები და გამოწვევები, ჩამოყალიბებულია ციფრული ქვეყნის განვითარების სტრატეგიული მიმართულებები.

შეჯამების სახით ჩამოყალიბებულია ძირითადი მიდგომები და ღონისძიებათა სისტემა, ხოლო ელექტრონული მთავრობის მარკეტინგული კვლევის საფუძველზე დასახულია საქართველოს ელექტრონული მთავრობის განვითარების სტრატეგიული მიმართულებები: ციფრული ეკონომიკის განვითარება, ინფორმაციული საზოგადოების ფორმირება, ელექტრონული მთავრობის უსაფრთხო გარემოს ჩამოყალიბება, ელექტრონული დემოკრატიის ფორმირება, კიბერარმიის შექმნა, ინტეგრირებული მთავრობის ჩამოყალიბება.

6. საქართველო ცნობილია როგორც თხილის კულტურის ქვეყანა. თხილი მსოფლიოში საკვებად მოხმარებულ კაკალ-ნაყოფთა შორის ერთ-ერთი ყველაზე გავრცელებული პროდუქტია. ქართულ თხილს, მაღალი ხარისხისა და საგემოვნო თვისებების წყალობით დიდი პერსპექტივა აქვს და შესაბამისად მზარდი მოთხოვნით გამოირჩევა.

ქართული თხილის ფიზიკური კრიტერიუმები უტოლდება საერთაშორისო სტანდარტებს, რაც ზრდის მასზე მოთხოვნას. მის გამო თხილის წარმოების 95% ექსპორტის სახით გადის ევროპის ქვეყნებში.

7. ირანის ისლამური რესპუბლიკის საგარეო პოლიტიკური კურსი ითვალისწინებს რეგიონალ და საერთაშორისო დონეებზე მეზობლებსა და სხვა ქვეყნებთან კეთილმეზობლური ურთიერთობების დამყარებას. საქართველოსა და ირანის ისლამურ რესპუბლიკას შორის სავაჭრო ბრუნვა 2014 წლამდე ყოველწლიურად იზრდებოდა და 2013 წელს შეადგინა 176,8 მლნ აშშ დოლარი. 2014 წელს კი იგი შემცირდა 150 მლნ.აშშ დოლარამდე, რაც ძირითადად გამოწვეული იყო საქართველოდან ექსპორტის მოცულობის 40%-ით შემცირებამ.

8. ფინანსური ანგარიშგება, მისი აუდიტი და განსაკუთრებით აუდიტორული დასკვნა, რომელიც ზრდის ფინანსური ანგარიშგების სანდოობის ხარისხს, მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ეკონომიკური გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში, ინვესტორებისათვის, ფინანსური ინსტიტუტებისთვის (მაგ. სესხის გაცემის შემთხვევაში), და ფინანსური ანგარიშგების სხვა მომხმარებლებისათვის. თუ აუდიტორი მტკიცებულებების ბაზაზე გამოსატავს მოსაზრებას, რომ ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ფინანსური ანგარიშგების სტრუქტურული საფუძვლების შესაბამისად ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, მაშინ გაცივმა არამოდიფიცირებული (დადებითი) უპირობო აუდიტორული დასკვნა; ხოლო არსებითი უზუსტობების აღმოჩენის ან არასაკმარისი მტკიცებულებების მოპოვების შემთხვევაში კი იწერება უკვე მოდიფიცირებული დასკვნა, მათ შორის: პირობითი დასკვნა, უარყოფითი დასკვნა ან უარი დასკვნის გაცემაზე. ამრიგად, აუდიტი უზრუნველყოფს საზოგადოებას (სხვა მომხმარებლებს) დამატებითი სანდო გარანტიით – კომპანიის მენეჯმენტის მტკიცებების მიღმა, რომ ფინანსური ანგარიშგება ნამდვილად არის მომზადებული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით და არ შეიცავს არსებით უზუსტობებს, რომელიც გავლენას მოახდენდა მომხმარებელთა ეკონომიკურ გადაწყვეტილებაზე. აუდიტის რეგულირების ძირითადი ამოცანაა, უზრუნველყოს ერთი მხრივ, რომ აუდიტორმა შეძლოს ფინანსურ ანგარიშგებაში არსებითი შეცდომების გამოვლენა (კომპეტენტურობა), მეორე მხრივ კი, აცნობოს ამის შესახებ საწარმოს ინვესტორებსა და აქციონერებს (დამოუკიდებლობა).

9. ფინანსური რისკ-მენეჯმენტი მთავარ აქცენტს აკეთებს, როდის და რა ფინანსური ინსტრუმენტების გამოყენებით დაიცვას ბიზნესი სხვადასხვა რისკებისგან. ფინანსურ რისკ-

მენეჯმენტს შეუძლია, ბიზნესს აარიდოს და დაიცვას იგი სხვადასხვა მოსალოდნელი საფრთხეებისაგან, მაგალითად, როგორცაა: საკრედიტო, საბაზრო, უცხოური სავალუტო, ინფლაციის, ლიკვიდურობის, სექტორის და სხვა რისკები. სტატიაში ყურადღება გამახვილებულია უცხოურ სავალუტო რისკზე, მისი წარმოშობის მიზეზებზე და სახეებზე, კერძოდ, ეკონომიკურ, ტრანზაქციისა (კურსათაშორის სხვაობის) და კონვერტაციის (კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას) რისკებზე. ასევე განხილულია უცხოური სავალუტო რისკების ჰეჯირების მეთოდები: საბალანსო ჰეჯირება, პრაქტიკული მიდგომები (წინასწარი და გადავადებული გადახდები), საკრედიტო-სავალუტო ბაზრის ინსტრუმენტებით ჰეჯირება და საფორვარდო კონტრაქტები.

10-11. მოცემულ თემებთან მიმართებაში ჩვენ ყურადღებას ვამახვილებთ კორპორაციის აგების ისეთ მიმართულებაზე, როგორცაა ორგანიზაციული სტრუქტურის ფორმირება-გაუმჯობესება და სტრატეგიასთან მისი შესაბამისობის აუცილებლობა. კორპორაციის ორგანიზაციული სტრუქტურის სტრატეგიის მოთხოვნებთან შესაბამისობის მნიშვნელობა პირველად იქნა აღნიშნული ა. ჩანდლერის მიერ 70 მსხვილი კორპორაციის მასშტაბური გამოკვლევების შემდეგ. მისმა გამოკვლევებმა აჩვენა, რომ კორპორაციაში სტრატეგიების გადახედვა წარმოშობს ახალ ადმინისტრაციულ ამოცანებს, რომლებიც, თავის მხრივ, მოითხოვენ ახალ, ან კორექტირებულ ორგანიზაციულ სტრუქტურას. ამრიგად, კომპანიის მენეჯერებმა, როგორც ა. ჩანდლერი ასკენის, სტრატეგიის ყოველი ცვლილების დროს უნდა გადააპროექტონ კომპანიის შიდა ორგანიზაციული სტრუქტურა. მასში მოიაზრება:

1. სამუშაო ჯგუფების ფორმირება და სამუშაო დავალებების პერსონიფიცირება;
2. მართვის დონეების ფორმირება;
3. მართვის სტრუქტურის არჩევა;
4. კომპანიის ხელმძღვანელობის ფორმის, მეთოდის, სტილის შერჩევა.

12. აუდიტი თანამედროვე ეკონომიკის და საფინანსო საქმიანობის განუყოფელ ნაწილად ჩამოყალიბდა. ბოლო პერიოდში მას მნიშვნელოვანი როლი უკავია კომპანიების მართვაში. სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ჩამოყალიბებამ ხელი შეუწყო ამ სფეროს განვითარებას, საკანონმდებლო ბაზის ჩამოყალიბებას და ამ საქმიანობის პოპულარიზაციას. ბოლო პერიოდში იმ კომპანიების რიცხვმაც იმატა რომელთათვის აუდიტის ჩატარება არ არის სავალდებულო და მხოლოდ ნებაყოფლობითია. აუდიტი რთული და ხანგრძლივი პროცესია. მას თან სდევს უამრავი ნიუანსი. სასურველია მომავალში მოხდეს მისი განვითარება, შიდა სახელმწიფოებრივი სტანდარტების დახვეწა და მათი შესაბამისობაში მოყვანა საერთაშორისო სტანდარტებთან.

13. როგორც პრაქტიკა გვიჩვენებს კომპანიები, რომლებიც მათ მომსახურებებს იმაზე მეტს უხდიან, ვიდრე მათი კონკურენტები, ხშირად ხედავენ, შრომის ანაზრაურებაზე დანახარჯების წილის შ ფარდება გაყიდვების მოცულობასთან, ფაქტობრივად მათთან უფრო დაბალია, ვიდრე საშუალოდ დარგში, რაც მოწმობს პერსონალის მიერ არჩეული მართვის პოლიტიკის ეფექტიანობას და, მთლიანობაში, სერვის-მენეჯმენტის მსგავს კონცეფციას. იდეა ერთი დასკვნითი განსხვავება მენეჯმენტის ინდუსტრიალ მოდელსა და სერვის-მენეჯმენტის მოდელს შორის ის მგდომარეობს, რომ ეს უკანასკნელი ცდილობს გამოიყენოს ინოვაციური მონაცემები, რათა გამოიკვლიოს ფორმის საქმიანობა, გასცდეს ბუღალტრული აღრიცხვის საყოველთაოდ აღიარებულ პრინციპებს, რომლებიც ასახავენ მართვის ძველი ინდუსტრიული მოდელის ორიენტაციას გაყიდვებზე.

14. როცა ლაპარაკი გვაქვს კონფლიქტზე, იქ აუცილებლად გხვდება კონკურენციაც. ჯანსაღი კონკურენცია კარგია წინსვლის საწინდარია, მაგრამ როცა კონკურენცია კონფლიქტში გადაიზრდება, რაც არც თუ ისე იშვიათია, ის საფრთხეს უქმნის ეფექტურ მუშაობას. ორგანიზაციაში ყველა თანამშრომელს თავისი როლი აქვს რაც იგულისხმება ის დავალებები, რომლებსაც ორგანიზაცია მას აძლევს და ასევე მოლოდინები, რომლებისც ხელმძღვანელობას აქვს თითოეული თანამშრომლისგან. მენეჯერი კონფლიქტის გამოსაწვევად ხედავს : პიროვნული სხვაობა, როლებისა და ფუნქციების შეუთავსებლობა, კონკურენცია, გარემოდან გამოწვეული სტრესი, კოორდინაციის პრობლემა, მოტივაციის პრობლემა.

15. ოცდამეერთე საუკუნეში სიტუაცია შეიცვალა და მიგრაცია დაიწყო უცხოელებმა, სულ სხვა ეროვნების, ენის, კულტურისა და რელიგიის ადამიანებმა. ვროპული ქვეყნები ჯერჯერობით ვერ აღწევენ რაიმე წარმატებას ასეთ ჩამოსულებთან ინტეგრაციის საქმეში. დემოგრაფიული ცვლილებების ყველაზე მნიშვნელოვან შედეგად შეიძლება იქცეს წარსულში ერთგვაროვანი საზოგადოებისა და ბაზრების დაყოფა. 1920-1930-იან წლებამდე თითოეულ ქვეყანაში აღინიშნებოდა კულტურისა და ბაზრების დიდი მრავალფეროვნება. ისინი მკვეთრად განსხვავდებოდნენ ერთმანეთისაგან კლასის, პროფესიისა და საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

16. საკითხის შეჯამების საფუძველზე უნდა აღინიშნოს, რომ საერთაშორისო უმაღლესი განათლების ეკონომიკური პოტენციალის წარმოჩენის პროცესი უზრუნველყოფს, როგორც ეკონომიკის, დასაქმების, აკადემიური სექტორისა და სახელმწიფო იმიჯის ზრდას, ისე ძლიერი სახელმწიფოს სისტემის ჩამოყალიბებასა და ეკონომიკის მდგრად განვითარებას.ს მიხედვით.

17. თემაში განხილულია საზღვაო ინდუსტრიის განვითარების დახასიათებისათვის სტატისტიკური მეთოდოლოგია. მოცემულია რიგი მაჩვენებლების გაანგარიშების მეთოდები, რომლებიც საშუალებას მოგვცემს ჩავატაროთ ამ მოვლენების სრულყოფილი ანალიზი.

18. სტატიაში მოცემულია, რომ ინოვაციები ტურიზმში უნდა განიხილებოდეს როგორც პერმანენტული, გლობალური და დინამიური პროცესი, რადგან ისინი არა მარტო გულისხმობს შეგუებითობას და ახალი მარკეტინგული სტრატეგიების გამოყენებით ტურიზმის დარგის სახეცვლილებას, არამედ თვითონ გარემო, რომელიც აკრავს ტურიზმის დარგს, ხელს უწყობს ახალი და ნოვატორული მომსახურების, პროდუქტისა და პროცესების შექმნას. შესაბამისად, იცვლება ტურიზმის დარგის სტრუქტურა და ხასიათი. ახალი ტექნოლოგიები საშუალებას იძლევა უფრო მოქნილად და სეგმენტირებულად გავუწიოთ ორგანიზება ტურისტის თავისუფალი დროის გატარებას, რომელიც ტურისტის მოთხოვნის მიხედვით შეცვლის სტანდარტულ მიწოდებას.

საქართველოს ტურპროდუქტების წარმოების დაგეგმვასა და ორგანიზაციაში უნდა შევიდეს პოტენციურ მყიდველთა მოთხოვნებზე ზემოქმედების ის მექანიზმები, რომლებიც ადამიანის განვითარების არამატერიალური შემადგენლების საფუძველზე შემუშავდება.

ნაშრომში ჩვენ კვლევის მიზნად დავისახეთ არსებული შესაძლებლობების გამოყენების საფუძველზე დავახასიათოთ ინოვაციების როლი და მიმართულებები, ზოგადად, ტურიზმის დარგში და მისი როლი კავკასიის ტურიზმის განვითარებაში.

19.სტატიაში მოცემულია საქართველოს ტერიტორიის პოლიტიკის ჩვენეული ხედვა, მისი განვითარების სტრატეგიული მიმართულებები. კვლევის მეთოდებად გამოყენებულ იქნა: სისტემური მიდგომა დარგის დღეს არსებული პოლიტიკის შეფასებისადმი, იდუქციისა და დედუქციის მეთოდები. კვლევის პროცესში გამოვიყენეთ კვლევის შედეგები, რომლებიც ნაშრომში რეკომენდაციების სახით არის წარმოდგენილი.

20. მოხსენებაში განხილულია ავტორთა მიერ ქ. თბილისში მცირე ბიზნესის სხვადასხვა ობიექტებზე ჩატარებული გამოკითხვის შედეგები. აღმოჩნდა, რომ მცირე ბიზნესში დღეისათვის არსებული სურათი არასახარბიელოა. მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით საჭიროა სახელმწიფოს მხრიდან მოხდეს ბიზნესის ხელშემწყობი პოლიტიკის გატარება. ჩამოთვლილია დასავლეთში აპრობირებული მცირე ბიზნესის მხარდაჭერის ძირითადი მიმართულებები.

21. მოხსენებაში ნაჩვენებია, რომ სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბებისა და განვითარებისათვის აუცილებელია მისი ეკონომიკური ასპექტების შესწავლა. განხილულია სამოქალაქო საზოგადოების ეკონომიკური ასპექტების მნიშვნელობა და ადგილი ჩვენი ქვეყნის დემოკრატიულ სახელმწიფოდ ჩამოყალიბებაში.

22. მოხსენებაში აღნიშნულია, რომ ბიზნესის ხელმძღვანელობამ უნდა იცოდეს, რომ ორიენტაცია ინოვაციურ პროცესებზე არის მოცემულ სიტუაციაში მისი წინსვლისა და ეფექტურობის ამაღლების ერთადერთი გზა და ამ შემთხვევაში უნდა განახორციელოს რეინჟინერინგი, პარალელურად კი ფირმის პერსონალისთვის უნდა შემუშავდეს მოტივაციის სისტემა. ეს დროს გადასატარებელი ამოცანების სირთულიდან გამომდინარე, სასურველია მსგავს სფეროში არსებული სპეციალისტების ჩართვა უკეთესი შედეგის და მეტი ეფექტის მისაღებად. რამეთუ, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, არასწორმა ან არასრულფასოვანმა ცვლილებებმა, რომელიც „რეინჟინერინგის“ სახელით ხორციელდება შესაძლოა არ მოგვცეს დაგეგმილი და მოსალოდნელი შედეგი.

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	T.Beridze N.Tchanturia, G. Kurashvili	Features of development of the human capital in Georgia	20 th anniversary international scientific conference, Economics and Management 2015 (ICEM-2015), Kaunas University of Technology. Kaunas, Lithuania.

			http://www.icem.lt/index.php/ice/article/view/1653 http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042815058085 May 06 - 08, 2015,
2	T.Beridze B. Goderdzishvili, N.Tchanturia	INNOVATIVE HUMAN RESOURCE MANAGEMENT AS PRODUCT OF ACTIVITY OF MODERN UNIVERSITY	Faculty of Social and Economic Relations, Alexander Dubček University of Trencin, prepares 13th international scientific conference, Словакия. 23-24 april, 2015
3	T.Beridze	Management of the financial saving of households	journal „Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development" (ISSN 2345-0355), Poland, 2015
4	Anzor Abralava, Rusudan Kutateladze, Nino Pailodze, Olga Khutsishvili, Giorgi Sulashvili, Alexander Kekenadze	The Causes of Economic Crisis and the Aspects of it's Development	Fifth Annual Conference of the Economic Forum of Entrepreneurship and International Business, ECO-ENA: Economics and Eco-Engineering Associate, Harvard University, Boston, MA, USA, January 2015.
5	Evgeni Baratashvili, Nino Pailodze, Ana Bolkvadze, Giorgi Sulashvili	Potential of Comparative Management and Aspects of its Application in Georgia	International Science Index Vol: 9 No: 7 Part XII. July, 2015. Paris, France. p. 1123-1126
6	Evgeni Baratashvili, Nino Pailodze, Lasha Bagrationi, Nino Svanishvili, Larisa Takalandze, Nato Natroshvili	Entropy factors management	International Science Index Vol: USA, Chicago, October, 2015. p.7-11
7	რ. ქინკლაძე	აგროსექტორის განვითარების თანამედროვე ტენდენციები საქართველოში	მე-20 საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია: „ეკონომიკა და მენეჯმენტი 2015 (ICEM-2015)". კაუნასის ტექნოლოგიური უნივერსიტეტი. ლიტვა, ქ.

			<p>კაუნასი, 2015 წლის 6-8 მაისი. სტატია დაიბეჭდა კონფერენციის მასალებში ელექტრონული სახით.</p>
<p>მოსხენებათა ანოტაციები</p>			
<p>1. The human capital is created because of investments into increase in level and quality of life of the population in intellectual activity. Including – education, health, knowledge (science), ability of the enterprise in information support of work, safety of citizens and business and economic freedom, and also culture, art and other components. In this regard the purpose of our research - generalization, a justification and the specification of methodological approaches to problems of development of the human capital which, for such countries as Georgia, isn't simply actual, and moves ahead in category of the main social and economic researches in system of a state policy. Development of the human capital in many respects depends on such directions of a state policy as improvement of education systems, increases in the income of the population, optimization of migration policy, improvement of social and economic infrastructure, development of social partnership and initiatives of the enterprise, support of development of civil society.</p> <p>2. In modern universities, being one of important catalysts of innovative processes in society, it is necessary to adapt in due time for the global changes happening in the world community to answer the international criteria of quality of education. More and more actual is a role of the higher school in ensuring steady formation and effective use of scientific and innovative capacity of the country. For modern higher education institution timely formation of the personnel resources conforming to requirements of innovative character of modern economy is. The problem consists not only in the level of professional education and to volume to investment enclosed in education, but also in change of personal shape of these shots motivated, first of all, to innovative development, an initiative, self-training.</p> <p>3. Representatives of the middle class Money Saving and investing questions are more important. This is the middle class, that reveals most active interest od saving money and investing, As representatives of this class own their everyday requirements satisfaction outlets and they want their continous improvement of the financial situation.</p> <p>Analysis and study of the household, economic factors are always important for the rational nature of households, Social and psychological factors related to the real uncertainties into account the intevior.</p> <p>4. Political and Financial state of the modern world is rather worrying and it probably does not matter how many discussions we hold over this case, the consequences might be just so crucial, we can never envision. This is why it could be very important to understand the real roots to the problem in order to find an applicable solution. Hopefully the quick walk through the problems and its' consequences could give some idea of how to carry on in the future.</p> <p>5. At the present stage in our country intensifies cooperation with different business cultures, actively developing the process of implementation of Georgia in the global business system that requires us to develop a specific concept, including in the field of management. With the entry of Georgia into the international community, exchange of experience will only intensify. It is clear that the achievement of goals</p>			

such as the doubling of the National Product increase the competitiveness of Georgian enterprises can't be recorded without foreign management experience.

6. In business processes Entropy and entropy approaches marketing and management specialists have pay particular attention. As for the gradual development of regional economic science which boasts the world outlook variations has been acquired new scale transformation in XXI century. The researchers have been focused on prognostic function of its theoretical - methodological potention. Regional science actively have learned to outline the concepts of effective management concept. That is the most important element of macroeconomic theory. The concept of the effective management have found methodological approaches in economic theory and practice.

7. თემაში განხილულია აგროსექტორის განვითარების ძირითადი საკითხები. გაანალიზებულია საქართველოში ამ სექტორის განვითარების დამახასიათებელი სტატისტიკური მონაცემები. გამოყოფილი და დახასიათებულია სექტორის განვითარების ოთხი ეტაპი. დადგენილია თანამედროვე ტენდენციები.

ლიბერალურ მიცნიერებათა დეპარტამენტი

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი: პროფესორი ზურაბ გამეზარდაშვილი

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

- თამარ მეტეკე
- რუსუდან გოცირიძე
- თინათინ სინჯიაშვილი
- ნუგზარ სიხარულიძე
- რუსუდან თაბუკაშვილი
- ზურაბ გამეზარდაშვილი
- ნინო გომართელი
- ლიანა ჩხენკელი
- ტატიანა მეგრელიშვილი
- უანეტა ვარძელაშვილი
- მარინა ზორანიანი
- თამარ ბაკურაძე
- მანანა ჩხარტიშვილი
- მარიამ შონია
- თამარ მაჭავარიანი
- ია ბურდული

ნანა გამყრელიძე
 ია ჩიქვინიძე
 ხათუნა ჩაფიჩაძე
 ნუგზარ ბარდაველიძე
 ზაირა გურამიშვილი
 ნინო ბოჭორიშვილი
 მანანა ივანისელი
 თეა ცომაია
 ნინო ჯანჯღაძე
 ნატო სონდულაშვილი
 ოლღა კალანდარიშვილი
 სვეტლანა ჩუპრინინა
 მარიამ ქათამაძე

**I. 3.სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული
 სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

№	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიითებებით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	საქართველო შუა საუკუნეების ევროპულ სამყაროში (საქართველოს ისტორია, საქართველოს ისტორიის წყაროთმცოდნეობა და ისტორიოგრაფია; შუა საუკუნეების ისტორია; წყაროთმცოდნეობა და ისტორიოგრაფია)	შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი	ზურაბ გამეზარდაშვილი (სამეცნიერო ხელმძღვანელი)	მურმან პაპაშვილი (წამყვანი მეცნიერთანამშრომელი) ბეჟან ჯავახია (უფროსი მეცნიერთანამშრომელი) ხათუნა ჩაფიჩაძე (უმცროსი მეცნიერთანამშრომელი)

დასრულებული პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები
 საანგარიშო პერიოდის ვადა: 25.04.2013 – 14.04.15

სამუშაო ადგილი - კოსტავას №77, სტუ კორპ. 6, სართული 8, ოთახი 812. ამოკითხული და დადგენილი იქნა თეატინელი მისიონერის დონ არქანჯელო ლამბერტის 1634 და 1649 წელს

იტალიურ ენაზე დაწერილი 2 წერილი. მან შესავლით, თარგმანით, ტექსტითა და კომენტარებით 98 დაბეჭდილი თაბახი შეადგინა და გაერთიანდა საერთო სათაურის ქვეშ: „დონ არქანჯელო ლამბერტი, რელიცია საქართველოზე (XVII საუკუნე)“. დღემდე უცნობი ამ წყაროს ქართული თარგმანი პირველად გამოქვეყნდა და მასში მოცემული ინფორმაცია პირველად შემოვიდა მეცნიერულ მიმოქცევაში. ამოკითხული, დადგენილი დედნის ტექსტი ითარგმნა და გამოიცა გამომცემლობა „უნივერსალის“ მიერ 100 ეგზემპლარის ოდენობით. (2015 წ.) ამ წყაროებში ასახულია XVII საუკუნის პირველ ნახევარში ოდიშის სამთავროში სამეფოს არსებული რელიგიური, პოლიტიკური მდგომარეობა და ადგილობრივ ხელისუფალთა დამოკიდებულება კათოლიკური სარწმუნოებისადმი, ასევე თეატინელ მისიონერთა რელიგიურ-კულტურული საქმიანობა; ასევე ამოკითხული და დადგენილი იქნა საქართველოში თეატინელი მისიონერის (დონ კრისტოფორო დე კასტელის, დონ კლემენტე გალანოს) დომინიკელი მისიონერის (ჯოვანი ჯულიანო და ლუკას) კაპუჩინი მისიონერების (ჯუზეპე ანტონიო რომანოს, სერაფინო მელიკოკელის) იტალიურ ენაზე 1636–1674 წწ. დაწერილი 9 რელიცია. ამან შესავლით, თარგმანით და კომენტარებით 94 დაბეჭდილი თაბახი შეადგინა და გაერთიანდა საერთო სათაურის ქვეშ: „ევროპული კვლევები II“, რომელიც გამოიცა გამომცემლობა „უნივერსალის“ მიერ 100 ეგზემპლარის ოდენობით (2015 წ.). დღემდე უცნობი ეს წყაროები ქართულ ენაზე პირველად ითარგმნა და გამოქვეყნდა. მათში ასახულია ამ პერიოდის საქართველოს საშინაო და საგარეო პოლიტიკური, ეკონომიკური და კულტურული ვითარება. ასევე ვრცლად არის ასახული ქართველი იერარქების დამოკიდებულება კათოლიკობისადმი და მისიონერთა წარმატებებისა თუ წარუმატებლობის ფართო სურათია გადაშლილი. ამ წყაროებში მოცემული ახალი ფაქტობრივი მასალა გვაძლევს საშუალებას ქართულ ისტორიოგრაფიაში აქამდე არსებული ზოგიერთი დებულება გადაისინჯოს, ხოლო ზოგიერთი ახალი ფაქტებით გამყარდეს. რაც მთავარია, ეს წყაროები ერთმნიშვნელოვნად ავლენენ საქართველოს სწრაფვას დასავლეთ ევროპული სამყაროსაკენ. მიუხედავად სრული იზოლაციისა, ქართველი მეფე-მთავრები მისიონერების სახით ხედავდნენ ერთადერთ დამაკავშირებელ გზას ევროპასთან. ამას მხარს უმაგრებდა ქართული მართლმადიდებელი ეკლესია და სწორედ ამიტომ აღწევდნენ მისიონერები წარმატებებს საქართველოში.

I. 4.

2	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	საბჭოური პოლიტიკა და საქართველო ახალ სივრცეში (1921-1991)	შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი	ავთანდილ სონღულაშვილი	ნატო სონღულაშვილი

გარდაამავალი (მრავალწლიანი) პროექტის ეტაპისძირითადი თეორიული და პრაქტიკული

შედეგები (ქართულ ენაზე)

პროექტში შესწავლილი იქნება საქართველოს პოლიტიკური, სოციალური-ეკონომიკური მდგომარეობა საბჭოთა პერიოდში

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	მ. პაპაშვილი, გ.კუტალია, ნ.სილაგაძე, ა.გეთიაშვილი, თ.წითლანაძე, თ.ქარჩავა, ბ.შურღაია	დასავლეთევროპის ტორია (XVI საუკუნე)	თბილისი. გამომცემლობა “მერიდიანი”	296 გვ.
2	შემდგენელი: ტ. მეგრელიშვილი	Тексты для перевода для сферы информатики/დამსმარ ე ელექტრონული სახელმძღვანელო	თბილისი, CD- 2378	50 გვ.
3	შემდგენელი: ტ. მეგრელიშვილი	Тексты для перевода для сферы экономики. /დამსმარ ელექტრონული სახელმძღვანელო	თბილისი, 2015 (კეტერი: CD-2377)	55 გვ.
4	შემდგენელი: ტ. მეგრელიშვილი	Тексты для перевода для сферы юриспруденции/დამსმ არე ელექტრონული სახელმძღვანელო	თბილისი, 2015 (კეტერი: CD-2377)	60 გვ.

5	შემდგენელი: ტ. მეგრელიშვილი	Тексты для перевода для гуманитарной сферы. /დამხმარე ელექტრონული სახელმძღვანელო	თბილისი, 2015 (კეტიერი: CD-2377)	60 გვ.
6	შემდგენელი: ტ. მეგრელიშვილი	Тексты для перевода для горной и нефтегазовой сферы. /დამხმარე ელექტრონული სახელმძღვანელო	თბილისი, 2015 (კეტიერი: CD-2379)	50 გვ.
7	შემდგენელი: ტ. მეგრელიშვილი	Тексты для перевода для сферы энергетики и телекоммуникации. - /დამხმარე ელექტრონული სახელმძღვანელო	თბილისი, 2015 (CD-2379)	52 გვ.
8	შემდგენელი: ტ. მეგრელიშვილი	Тексты для перевода для химической сферы. - /დამხმარე ელექტრონული სახელმძღვანელო	თბილისი, 2015 (კეტიერი: CD-2378)	50 გვ.
9	შემდგენელი: ტ. მეგრელიშვილი	Тексты для перевода для аграрной сферы. - /დამხმარე ელექტრონული სახელმძღვანელო	თბილისი, 2015 (CD-2378)	52 გვ.
10	შემდგენელი: ტ. მეგრელიშვილი	Тексты для перевода для архитектурной, строительной и дизайнерской сферы. /დამხმარე ელექტრონული სახელმძღვანელო	თბილისი, 2015 (კეტიერი: CD-2378)	55 გვ.
11	შემდგენელი: ტ. მეგრელიშვილი	Тексты для перевода для транспортной сферы. - /დამხმარე ელექტრონული	თბილისი, 2015 (CD-2378)	50 გვ.

		სახელმძღვანელო		
12	შემდგენელი: ტ. მეგრელიშვილი	Тексты для перевода для механико-машиностроительной сферы. /დამხმარე ელექტრონული სახელმძღვანელო	თბილისი, სტუ, 2015 (კეტერი: CD-2380)	50 გვ.
13	ჟ. ვარძელაშვილი	„დარგობრივი ტექსტების თარგმანის თეორია და პრაქტიკა“. ლექციების მოკლე ელექტრონული კურსი	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. 2015	ელექტრონული რესურსი
ანოტაციები				
<p>1. სახელმძღვანელოში თანმიმდევრულად გადმოცემულია XVI საუკუნის დასავლეთ ევროპის სახელმწიფოების უმნიშვნელოვანესი ისტორიული ეტაპები. ძირითადი ყურადღება გამახვილებულია სოციალ-ეკონომიკურ ძვრებზე, პოლიტიკურ და კულტურულ ნოვაციებზე, სახელმწიფოთაშორის ურთიერთობებსა და საზოგადოებრივი აზრის თანდათანობით სეკულარიზაციაზე.</p> <p>2-12. დამხმარე სახელმძღვანელოები საგნისთვის „დარგობრივი ტექსტების თარგმანის თეორია და პრაქტიკა“ (მაგისტრატურა, სტუ).</p> <p>13. სახელმძღვანელო შედგენილია სტუ-ს მოქმედი სასწავლო პროგრამის შესაბამისად და გათვალისწინებულია II სემესტრის იმ მაგისტრანტთა სახელმძღვანელოდ, ვინც ფლობს რუსულს როგორც უცხო ენას II სასერტიფიკაციო დონეზე. მასში გაშუქებულია სასწავლო კურსის საკანძო თეორიული და პრაქტიკული საკითხები.</p>				

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ხათუნა ჩაფიჩაძე (პასუხისმგებელი რედაქტორი)	„ევროპული (იტალიურენოვანი) წყაროები XVII საუკუნის 40–70–იანი წლების	თბილისი, გამომცემლობა „უნივერსალი“	98 გვ.

		საქართველოზე“ (ევროპული კვლევები II)		
2	იტალიური ტექსტი თარგმნეს, შესავალი და შენიშვნები დაურთეს მურმან პაპაშვილმა და ზურაბ გამეზარდაშვილმა; ხათუნა ჩაფინაძე (პასუხისმგებელი რედაქტორი)	“დონ არქანჯელო ლამბერტი, რელაცია საქართველოზე (XVII საუკუნე)”	თბილისი, გამომცემლობა „უნივერსალი“	97 გვ.

ანოტაციები

1. „ევროპული კვლევები“ წარმოადგენს საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ევროინტეგრაციის პროცესების შემსწავლელი სამეცნიერო კვლევითი ცენტრის პერიოდულ გამოცემას. წინამდებარე კრებულში გამოქვეყნებულია ევროპული (იტალიურენოვანი) წყაროები საქართველოს შესახებ, რომელიც დააინტერესებს ისტორიკოს-მკვლევრებს, სტუდენტებსა და ფართო საზოგადოებას. წინამდებარე წყაროების პუბლიკაცია განხორციელდა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გრანტის ფარგლებში – „საქართველო შუა საუკუნეების ევროპულ სამყაროში“.
2. იტალიელი თეატინელი მისიონერი დონ არქანჯელო ლამბერტი 1631-1649 წლებში საქართველოში (1633-1649 წწ. ოდიშის სამთავროში) მისიონერულ საქმიანობას ეწეოდა. მან დაგვიტოვა ორი ცნობილი წიგნი და რელაციები საქართველოს სოციალ-ეკონომიკურ, რელიგიურ, პოლიტიკურ, დიპლომატიურ და სამეურნეო ცხოვრებაზე. როგორც თვითმხილველის, მისი ცნობები საინტერესოა და სანდო, განსაკუთრებით XVII საუკუნის I ნახევრის სამეგრელოზე. ეს ცნობები დოკუმენტურად ავსებენ და აზუსტებენ ჩვენს ცოდნას საქართველოს მდებარე, აქამდე ნაკლებად ცნობილი ისტორიული მოვლენებისა და პიროვნებების შესახებ. წინამდებარე ორი რელაცია ისეთ ფაქტებსა და შესაფასებებს შეიცავს, რომელიც მის ორ ცნობილ წიგნში ასახული არ არის. წინამდებარე კრებულის პუბლიკაცია განხორციელდა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გრანტის ფარგლებში – „საქართველო შუა საუკუნეების ევროპულ სამყაროში“.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	ბმურდების რაოდენობა
---	------------------	---	--------------------------	--------------------------------	---------------------

1	მურმან პაპაშვილი, ზურაბ გამეზარდაშვილი	“ერთიუცნობიწყაროსაქართ ველოშისაფრანგეთისმისიო ნისდაარსებისშესახებ (XVII საუკუნის 80-იანი წლები)”, ელდარ მამისთვალიშვილი- 75		თბილისი, გამომცემლობა“ ჯეოპრინტი”	10გვ.
2	მურმან პაპაშვილი, ხათუნა ჩაფიჩაძე (პასუხისმგებელი რედაქტორი)	“ფედოტ ელჩინისა და პავლე ზახარიევის ანტიკათოლიკური პროპაგანდა ოდიშის სამთავროში”, „ვეროპული კვლევები II“	№2	თბილისი, გამომცემლობა „უნივერსალი“	18გვ.
3	Khatuna Chapichadze (ხათუნა ჩაფიჩაძე), Emilia Alaverdovi (ემილია ალავერდოვი)	"The Challenges of Teamwork in Contemporary Georgia", „თანამედროვე მენეჯმენტი: პრობლემები, ჰიპოთეზები, კვლევები“	ბათუმის ნავიგაციის სასწავლო უნივერსიტეტის მიერ ორგანიზებული მეზღვაურთა საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილი I საერთაშორისო სამეცნიერო- პრაქტიკული კონფერენციის მასალები	ბათუმი (გამოცემის პროცესშია)	6 გვ.
4	ხათუნა ჩაფიჩაძე	„უსაფრთხოების რელიგიური ასპექტები კავკასიაში“, „კავკასიის უსაფრთხოების პრობლემები“	ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საქართველოს განვითარების კომპლექსური პრობლემების კვლევის ცენტრის მიერ	თბილისი, თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა	6 გვ.

			ორგანიზებული სამეცნიერო კონფერენციის მასალები		
5	ხათუნა ჩაფინაძე, დარეჯან ცუცქირიძე	„რუსეთისა და გერმანიის I მსოფლიო ომის წინა პერიოდის შეიარაღების შედარებითი ანალიზი რინარდსონის მოდელის საფუძველზე“, „პირველი მსოფლიო ომი და სამხრეთ კავკასია“	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტის, სტუ-ს ევროინტეგრაციული პროცესების შემსწავლელი სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრისა და სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიერ ერთობლივად ორგანიზებული ევროპისმცოდნეობის III საერთაშორისო სამეცნიერო სიმპოზიუმის მასალები	თბილისი, გამომცემლობა „ტექნიკური უნივერსიტეტი“ (გამოცემის პროცესშია)	11 გვ.
6	ნუგზარ ბარდაველიძე	წმინდა წერილი ომისა და მშვიდობის შესახებ	აკად.ი.ფრანგიშვილის 85-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი კონფერენციის შრომები	თბილისი 2015	6
7	ნუგზარ ბარდაველიძე	მეცნიერება-რწმენის სინთეზი და ეკლესიათა თანამშრომლობის სინთეზი	მესამე საერთაშორისო კონფერენცია „მეცნიერება და	თბილისი 2015	8

			რელიგია” შრომების კრებული		
8	ნუგზარ ბარდაველიძე	წმინდა წერილი ომისა და მშვიდობის შესახებ	აკად.ი.ფრანგიშ ვილის 85-ე წლისთავისადმ ი მიძღვნილი კონფერენციის შრომები	თბილისი 2015	6
9	ნუგზარ ბარდაველიძე	ვატიკანი და სამხრეთ კავკასია	ძირითადი რელიგიური კონფესიები და კავკასიის რეგიონალური საკითხებისადმ ი მიძღვნილი კონფერენციის შრომათა კრებული	თბილისი თსუ გამომცემლობა 2015	7
10	ნინო გომართელი	ევროინტეგრაცია და საქართველოს სამომავლო განვითარების პერსპექტივები,	ქუთაისი, ა. წერეთლის სახელობის სახ. უნივერსიტეტის შრომები №1 (26), 2015, გვ. 212-222	ქუთაისი, ქუთაისი, ა. წერეთლის სახელობის სახ. უნივერსიტეტი	11
11	ნინო გომართელი	საქართველო ევროპულ სივრცეში	ქუთაისი, ა. წერეთლის სახელობის სახ. უნივერსიტეტის შრომები №2 (27), 2015, გვ. 17-23	ქუთაისი, ქუთაისი, ა. წერეთლის სახელობის სახ. უნივერსიტეტი	6
12	ნატო სონღულაშვილი	ქართული ეროვნული იდეის აღქმა XX საუკუნის 20-იან წლებში. კრ. „ახალი და უახლესი	№2 (17), 2015 იბეჭდება	თბილისი, უნივერსალი	

		ისტორიის საკითხები,			
13	ნატო სონდულაშვილი	ეროვნულ- განმათავისუფლებელი მოძრაობა საქართველოში XX საუკუნის 40-50-იან წლებში. კრ. „ისტორიულ- ეთნოლოგიური ძიებანი“	2015 იბეჭდება	თბილისი	
14	ტ. მეგრელიშვილი	Автор и осмысление прошлого: рефлексии Захара Прилепина/ლიტერატურათმ ცოდნეობის თანამედროვე პრობლემები – 9.	№ 9	თბილისი, შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის გამომცემლობა	9 გვ.
15	ტ. მეგრელიშვილი	Перечитывая Достоевского в эпоху постмодерности		თბილისი, „რუსიკლუბ“- ის გამომცემლობა	8 გვ.
16	ტ. მეგრელიშვილი	Женщина и культура: русская «женская» литература как явление конца XX-начала XXI вв.		თბილისი, სტუ- ს გამომცემლობა	6 გვ.
17	ხათუნა ტაბატაძე გულნარა დიასამიძე	Важность многоязычия для жителей Европы		სამეცნიერო ნაშრომების კრებული, საქართველო, თბილისი 2015	გვ- ბეჭდვ ის პროც ესშია
18	ხათუნა ტაბატაძე	Традиционное наследие прозы Ф.Сологуба в творчестве писателей эмигрантов		საქართველო, თბილისი 2015	გვ- ბეჭდვ ის პროც ესშია
19	ოღლა კალანდარიშვილი	გრამატიკული ინტერფერენციული შეცდომები ქართველი სტუდენტების რუსულ მეტყველებაში		სტუ „განათლება“ თბ. 2015 №1 (12)	94- 96გვ.
20	ოღლა	რუსული ნაცვალსახელის		სტუ	31-

	კალანდარიშვილი	სწავლება ქართულ აუდიტორიაში		„განათლება“ თბ. 2015 №3 (14)	33გვ.
21	ზაირა გურამიშვილი	Роль мотивации в изучении русского языка как иностранного		„განათლება“ 2015, №1(12) თბილისი, საქართველო	
22	ია ბურდული	Postmoderne Aspekte .... Was Exil für mich ist. პოსტმოდერნისტული ასპექტები... რა არის ჩემთვის ემიგრაცია კრებული: მიგრაციის პროცესები და იდენტობის ტრანსმისია Migration Processes and Transmission of Identities	საერთაშორისო კონფერენციის მასალები №1, 2015 Proceedings of international scientific conference #(1)	თსუ, ქართული ლიტ. ინსტიტუტი, საერთაშორისო ცენტრის მიგრაციის დეპარტამენტი თბილისი 2015 Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature, International Centre Migration Policy Development Tbilisi 2015	7 in print (ნაბეჭდი-ჩაშვებულია)
23	ია ბურდული	აგრესია, ფსიქონალიზი და ემანსიპაცია (წამკითხველი) Agression, Psychoanalysis and Emancipation (The Reader - Der Vorleser) კრებული: მსოფლიო და გენდერი	სტუ საკონფერენციო მასალები №3 თბილისი 2015	სტუ თბილისი 2015 Georgian Technichel University, Center of reserch of equality of the gender of the GTU Tbilisi 2015	5 in print (ნაბეჭდი-ჩაშვებულია)
24	ია ბურდული	1914 წლის იდეები და ბერტოლტ ბრეხტის სცენა Die „Ideen von 1914“ und die Bühne von Bertolt Brecht	სტუ საერთაშორისო სიმპოზიუმის მასალები №3	სტუ ევროპული კვლევები თბილისი 2015	7 in

		კრებული: ევროპული კვლევები	GTU European Research of Proceedings international scientific Symposium #3	GTU European Research Tbilisi 2015	print (ნაბეჭ დი- ჩაშვე ბული ა)
25	ია ბურდული	ტერმინი "პოს", დისკარმონიული ტენდენციები და "თამაში" ლიტერატურულ დისკურსში The issue of "post": დისკარმონიული view and "game" in German literary discourse კრებული: გერმანული გუშინ, დღეს, ხვალ German Yesterday, Today, Tomorrow	სიმპოზიუმის მასალები №1 Proceedings of scientific conference dedicated for Reso Karalashvili	Ivane Javakishvili Tbilisi State University georgien akademik library Tbilisi 2015	10 in prin (ნაბეჭ დი- ჩაშვე ბული ა)
26	ია ბურდული	მშვიდობის როლი კულტურის განვითარებაში Role in the development of culture კრებული: მსოფლიო და კავკასია	საერთაშორისო კონფერენცი ის მასალები Abstrect of international scientific conference	სტუ თბილისი 2015 GTU Tbilisi 2015	2 in print (ნაბეჭ დი- ჩაშვე ბული ა)
27	ნანა გამყრელიძე	ინტერკულტურული კომუნიკაციის პრინციპები სტუ შრომების კრებული www.gtu.ge./publishinghouse/	2015 წლის №2	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“	გვ. 64-68
28	ნანა გამყრელიძე	ვერბალური კომუნიკაციის გენდერული ასპექტები სტუ შრომების კრებული www.gtu.ge./publishinghouse/	2015 წლის №2	საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“	გვ. 75-79
ანოტაციები					
1.სტატიაში დადგენილია წყაროს ავთენტურობა და მნიშვნელობა ქართული წყაროთმცოდნეობისათვის. დოკუმენტის ინფორმაციაზე დაყრდნობით დასაბუთებულია, რომ საფრანგეთის სამეფო კარის დაინტერესება საქართველოს მიმართ არა XVIII საუკუნის 10-იან წლებში დაიწყო, როგორც ეს აქამდე იყო მიღებული ქართულ					

ისტორიოგრაფიაში, არამედ XVII საუკუნის 80-იანი წლებიდან.

2. სტატიაში პირველწყაროების საფუძველზე გამოკვლეულია 1639-1640 წწ. თუ რა სახის ანტიკათოლიკურ პროპაგანდას ეწეოდნენ ოდიშის სამთავროში მყოფი რუსი ელჩები ფედოტ ელჩინი და პავლე ზახარიევი. ეს უკანასკნელი ოსტატურად შეუდგნენ ფანტაზიით მოცულ ანტიკათოლიკურ პროპაგანდას და კათოლიკური სარწმუნოების მიმართ რუსეთში არსებული სიძულვილის ქართულ ნიადაგზე დანერგვას. ეს მიმართული იყო იქითკენ, რომ ოდიშის მთავარს ლევან II დადიანს არ აეღო ორიენტაცია “მწვალებლურ” დასავლეთზე დამის სულიერ მეთაურ რომის პაპზე.

3. გუნდური მუშაობა ორგანიზაციის ძალზე მნიშვნელოვანი ელემენტია. თანდათანობით გაიზარდა იმ საჯარო ორგანიზაციების რაოდენობა, რომლებიც თანამშრომლებთან მიმართებაში გუნდურ მუშაობას იყენებენ პროდუქტიულობის ასამაღლებლად და მომსახურების გაუმჯობესებისათვის.

საქართველოში მ. სააკაშვილის მიერ განხორციელებული რადიკალური ნეოლიბერალური რეფორმების შედეგად კერძო თუ პოლიტიკურ ხელმძღვანელობასთან ახლო თანამშრომლობის რეჟიმში მომუშავე თუნდაც ნახევრად კერძო კომპანიების ახალი საერთო კორპორატიული პოლიტიკა უფრო სასტიკი, მიზანმიმართული, ავტორიტარული, თუმცა პირველყოფლისა, ხელმოჭირნე და უსახდვროდ ძუნწი გახდა. ამგვარი მდგომარეობა ტიპიურად გახლდათ დამახასიათებელი აშშ-ში მკაცრი კაპიტალიზმის განვითარების განსაკუთრებით ადრეული სტადიისათვის.

საქართველოში „ვარდების რევოლუციის“ შემდეგ მოქმედი ყოველგვარი შრომითი უფლების მიმართ დისკრიმინაციული შრომის კოდექსის პირობებში, უპირველესად კერძო კომპანიებმა, თუმცა ასევე საჯარო ორგანიზაციებმაც ქვეყნის პოლიტიკური ხელისუფლების ავტორიტარული წნეხის ქვეშ დაიწყეს ე.წ. უნივერსალური მუშაკებისა და გუნდების იდეის პროპაგანდა, რომელთაგანაც ნებისმიერ კომპანიაში თუ თანამდებობაზე მუშაობისას მოითხოვენ ნებისმიერი, ზოგიერთ შემთხვევაში საკმაოდ სწრაფად და პერმანენტულად ცვალებადი ამოცანების შესრულება.

უმუშევრობის უღმობელი მაჩვენებლებისა და ე.წ. ხელფასის მონური მდგომარეობის პირობებში, კომპანიებსა და თუნდაც საჯარო ორგანიზაციებს თანამედროვე საქართველოში ჯერ კიდევ ნაყოფიერი ნიადაგი აქვთ მანიპულაციისათვის. აღნიშნის ღირსია ის ფაქტი, რომ 2012 წელს პოლიტიკური ხელისუფლების ცვლილების შემდეგ, ქვეყანაში ახალი და გაცილებით სამართლიანი შრომის კოდექსი იქნა მიღებული, რომელიც მიზნად ისახავს როგორც დამსაქმებელთა, ასევე დასაქმებულთა უფლებების დაცვას.

4. ცხადია, რომ უსაფრთხოების პრობლემა თანამედროვე მსოფლიოში მჭიდროდაა დაკავშირებული რელიგიასთან, განსაკუთრებით კი - ისლამთან, რომლის პოლიტიზაციის ხარისხიც მნიშვნელოვნად გაიზარდა მე-20 საუკუნის მეორე ნახევრიდან და სპეციფიკურად ისლამური ტერორიზმის განვითარება-გავრცელებაში გამოიხატა.

კავკასიის რეგიონში თემატურად ჩვენთვის განსაკუთრებით საინტერესოა - ჩრდილოეთ კავკასია, რომლის მოსახლეობის მნიშვნელოვანი ნაწილიც ისლამის აღმსარებელია. საგულისხმოა ის ფაქტი, რომ დღეს რუსეთის ფედერაციის შემადგენლობაში მცხოვრები ჩრდილოკავკასიელები რუსეთის ცენტრალური ხელისუფლების წინააღმდეგ

სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობისათვის ხშირად სწორედ რადიკალური ისლამით და ისლამური ტერორიზმით იბრძვიან.

თუმცა სამხრეთ კავკასია დღეს აღარ წარმოადგენს რუსეთის ნაწილს უახლესი პერიოდის ისტორიული გამოცდილებისგან განსხვავებით, მაგრამ ამ ქვეყნების ბრძოლა დამოუკიდებელი საგარეო პოლიტიკის განხორციელებისათვის - კვლავ აქტიურ ფაზაშია და ეს მუხტი არათუ კლებულობს, არამედ იზრდება კიდევ რუსეთის აგრესიული საგარეო პოლიტიკური კურსის ინტენსიფიკაციის კვალდაკვალ. ნიშანდობლივია, რომ სამხრეთ კავკასიის სამი სახელმწიფოდან - ორის (საქართველოს და სომხეთის) მოსახლეობის უმრავლესობა, თუმცა არა აღნიშნული რეგიონის მთლიანი მოსახლეობის უმრავლესობა (აზერბაიჯანის მცხოვრებთა სიჭარბის გათვალისწინებით), ამავედროულად - ქრისტიანია.

ისმის შემდეგი კითხვები: რამდენადაა რელიგიური კუთვნილება, კერძოდ - ისლამი კორელაციაში საფრთხესთან იმის ფონზე, რომ მოცემულ შემთხვევაში საფრთხე უპირველეს ყოვლისა - საქართველოსთვის ერთმორწმუნე და სომხეთისათვის რელიგიურად მოძმე - ქრისტიანული რუსეთის იმპერიალისტური პოლიტიკიდან მომდინარეობს? თუ ძირითადად მხოლოდ გეოპოლიტიკა და ზოგადად პოლიტიკურ-ეკონომიკური ფაქტორები განსაზღვრავს უსაფრთხოებასა (მშვიდობას) და საფრთხეს? სამხრეთ კავკასიის თემატური ანალიზისას გასათვალისწინებელია - აზერბაიჯანის, როგორც ზომიერი ისლამური და ზოგადად მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე ნაკლებად რელიგიური ქვეყნის ფაქტორიც.

5. სტატიის მთავარი მიზანი და სამეცნიერო მეთოდოლოგიური ნოვაცია, გვეჩვენებინა „რიჩარდსონის მოდელის“ პრაქტიკული მნიშვნელობა და ღირებულება კონფლიქტების პროგნოზირებისა და პრევენციის თვალსაზრისით, მოცემულ ნაშრომში დადასტურებულია და ვიმედოვნებთ, რომ კონფლიქტების კვლევა აღნიშნული მეთოდოლოგიის გამოყენებით ქართულ სივრცეშიც დამკვიდრდება.

6.ომი და მშვიდობა, ლეგიტიმური თავდაცვა ყოველთვის პრიორიტეტულ თემებს წარმოადგენდნენ კაცობრიობისათვის. ამიტომ არ არის გასაკვირი, რომ სხვადასხვა ცივილიზაციების რელიგიური თუ ფილოსოფიური სწავლებები უმთავრეს მნიშვნელობას ანიჭებდნენ ამ პრობლემათა რეგლამინტირებას. ამ მხრივ ბიბლია, რომელიც ორი მონოთეისტური რელიგიის წმინდა წიგნს წარმოადგენს, ფართოდ ეხება და განსაზღვრავს იმ მოძღვრებებსა და ნორმებს რომელთა დაცვა აუცილებელია მორწმუნეთათვის. წმინდა წერილის მოთხოვნები გათვალისწინებულ იქნა სხვადასხვა საერთაშორისო კონვენციებში.

7. თანამედროვე ეპოქაში, ეკლესიის ხედვაში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მეცნიერებისა და რწმენის ურთიერთ თანამშრომლობას. მეცნიერება, სამეცნიერო კვლევები ის უნდა იყოს ადგილი, რომელსაც სარგებელი მოაქვს ყველასთვის – როგორც მორწმუნეთათვის ასევე არარელიგიური საზოგადოებისათვისაც. თუ ეს პრინციპი დარღვეულია, მაშინ საფრთხე ექმნება საერთო კეთილდღეობას.

8. ქალაქ-სახელმწიფო ვატიკანის ინტერესი სამხრეთ კავკასიისა და კერძოდ საქართველოს მიმართ 90-იანი წლების დასაწყისიდანვე საკმაოდ აქტუალური ხდება. ამ თანამშრომლობის შედეგები რეალურად აისახა ვატიკანისა და სამხრეთ კავკასიის სახელმწიფოების ურთიერთ თანამშრომლობაში. ამ თანამშრომლობის შედეგი იყო რომის პაპის იოანე-პავლე II-ის უფიციალური ვიზიტები საქართველოში, სომხეთსა და

აზერბაიჯანში.

9. სტატიაში – ევროინტეგრაცია და საქართველოს სამომავლო განვითარების პერსპექტივები – ხაზგასმულია საქართველოს ურთიერთობა ევროპის ქვეყნებთან შუა საუკუნეების დროიდან დღემდე. აღნიშნულია 2015 წლის ვიზალიბერალიზაციის მნიშვნელობა.
10. სტატიაში – საქართველო ევროპულ სივრცეში – აღნიშნულია, რომ დასავლური ორიენტაცია და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებთან ინტეგრაცია არის ძირითადი საგარეო პოლიტიკური მიმართულება და ქვეყნის სუვერენიტეტისა და უსაფრთხოების მთავარი გარანტი.
11. სტატიაში განხილულია როგორ აღიქმებოდა ეროვნული იდეა ქართული კულტურული და პოლიტიკური ელიტის მიერ და რა როლს თამაშობდნენ ისინი ქართველი ერის ეროვნული ცნობიერების ჩამოყალიბებაში და განვითარებაში. სტატიაში კვლევა მიმართულია ემიგრანტული ბეჭდური მედიის და საარქივო დოკუმენტების საფუძველზე.
12. სტატიაში განხილულია საქართველოს ისტორიის ერთ-ერთი რთული და მრავალმხრივი პერიოდის ეროვნული მოძრაობის ძირითადი საკითხები. ნაჩვენებია რა როლი ითამაშა და რა გზა განვლო ქართველმა ერმა ცნობიერების ცვლილების თვალსაზრისით.
13. სტატიაში პირველადაა გამოკვლეული ავტორისეული რეფლექსიის პრობლემა თანამედროვე რუსი მწერლის ზახარ პრილეპინის შემოქმედებაში.
14. ნაშრომში განხილულია თ. დოსტოევსკის შემოქმედების რეცეფციის საკითხები XXI საუკუნის თანამედროვე რუსული ლიტერატურით.
15. მოხსენებაში განხილულია ლიტერატურული პროცესის სტერეოტიპების მოყვარულების მიერ "მამაკაცურ" და "ქალურ" ლიტერატურად დანაწილების საკითხები. განხილულია მსგავსი მიდგომის უსაფუძვლობა.
16. მოხსენებაში განხილულია მრავალენიანობის მნიშვნელობა ევროპის მაცხოვრებელთათვის.
17. სტატიაში განხილულია თ. სოლოგუბის პროზის ტრადიციული მემკვიდრეობითობის გავლენა რუსული ენიგრაციის მწერალთა შემოქმედებაზე .
18. სტატიაში განხილულია მშობლიური ენის ინტერფერენციის საკითხი უცხო ენის (რუსულის) შესწავლისას. ჩატარებული შედარებითი ანალიზის შედეგად დადგინდა ორივე ენაში არსებული ძირითადი გრამატიკული კატეგორიების მსგავსება და განსხვავება რისი გათვალისწინება აუცილებელია სწავლების პროსცეში.
19. სტატიაში განხილულია ქართული და რუსული ენების ინტენფერენციის პრობლემა ნაცვალსახელების შესწავლის მაგალითზე. აღნიშნულია ქართველი სტუდენტებისთვის მშობლიური ენის ზეგავლენით დაშვებული შეცდომების გამომწვევი მიზეზები და საწყის ეტაპზე მათი დაძლევის საშუალებები.
20. სტატიაში განხილულია სწავლების კომუნიკატიური მეთოდი, ვინაიდან ის გვაძლევს შესაძლებლობებს მოსწავლეებში მოტივაციის შექმნაზე და შენარჩუნებაზე.
21. დღევანდელ პოსტმოდერნისტულ გარემოში ემიგრაციის ცნება დროსა და სივრცეში

გაფართოვდა. ტრადიციული განწყობა, თითქოს ემიგრანტები ერთ მოლიანობას წარმოადგენდნენ, ემიგრაციის რეალურ სურათს არ შეესაბამებოდა. აქტუალური მოვლენებისადმი ინტერესთა კონფლიქტს, პოლიტიკური პროცესებისადმი განსხვავებულ დამოკიდებულებას, განსხვავებულ ტრადიციებსა და წერის ტექნიკას ტერიტორიული დაქსაქსულობა და ინტელექტუალური დანაწევრება დაემატა.

ინტერკულტურული კომპეტენცია სხვა მრავალ საკითხთან ერთად, აკულტურაციასაც შეისწავლის. ეს უკალასკნელი განიხილავს დამკვიდრებულ ქვეყანაში მიგრანტთა ინტეგრაციის სოციალურ, კულტურულ და ლიტერატურულ საკითხებს, თუ როგორ შთამბეჭდავად უსადაგებს დღევანდელი მეცნიერული და მხატვრული ლიტერატურა მიგრაციის, ემიგრაციის პროცესებს და მიგრანტთა შეუქცევად მოძრაობას ჩვენი ცხოვრების რეალობას.

მიგრანტთა ლიტერატურის ასპექტები: სამშობლოს დაკარგვა, უსამშობლობა და უცხო მხატვრული ხატი თანამედროვე ინტერკულტურული იდენტობის საკითხის კვლევას უკავშირდება.

მიგრანტული ცნების გავრცობის პათოსი ემსახურება არა მხოლოდ ისტორიული მემკვიდრეობისათვის – "ლიტერატურა გადასახლებაში" განსაკუთრებული მნიშვნელობის მინიჭებას, არამედ, ეს დამოკიდებულება ამავდროულად, ბიძგს აძლევს ასეთი ტექსტების ისეთ განხილვას, რომ გადასახლების სხვადასხვა ნაციონალური, რელიგიური და პოლიტიკური გამოცდილება მიგრანტთა გლობალურ მოძრაობას დაუკავშირდეს. ხოლო რაც ამ მოზრაობას აერთიანებს ყოვლისმომცველი სკეპტიკური დამოკიდებულებაა ეროვნული კულტურის კონცეფციისადმი. ამ საკითხისადმი ასეთი ახლებური მიდგომა, უკვე თომას მანთან იკვეთება, როგორც მნიშვნელოვანი განხილვის საგანი. ამ თვალსაზრისით გამოირჩევა მისი "ჯადოსნური მთა".

22. დასავლეთ ევროპის კულტურული განვითარების გარკვეული ეტაპის აღსანიშნავად, რომელიც ეროვნული სახელმწიფოს პოლიტიკური აზროვნებიდან საერთაშორისო გლობალური ხასიათის პოლიტიკურ აზროვნებაზე გადასვლას გამოხატავდა არნოლდ ტონბიმ ტერმინი "პოსტმოდერნიზმი" დღევანდელ შეხედულებასთან მიახლოებული თვალთახედვით 1946 წელს გამოიყენა. ეკონომიკაზე, პოლიტიკასა და სოციალურ ურთიერთობებზე პოსტმოდერნისტული დოქტრინის თანაბრად გავრცელების აღსანიშნავად, ბრიტანელი სოციოლოგი ენტონ გიდენსი იყენებდა ტერმინს "პოსტმოდერნიტე".

"პოსტმოდერნიტე" თანამედროვე ეპოქის მრავალ მოვლენას გამოხატავს და მიაჩნებს, რომ შეუძლებელია "პროგრესის" რომელიმე ვერსიის დამაჯერებლად დაცვა, რადგან აშკარად არასაიმედო გახდა ეპოსტემოლოგიის ყველა "წინასაყრდენი".

"წინასაყრდენისადმი" დაეჭვება განსაკუთრებულად დემოკრატიულ კურსს იღებს, როცა საუბარი პოსტინდუსტრიულ სოციუმს ეხება, როცა მიაჩნებენ პოსტმოდერნისტულ აზროვნებასა და საზოგადოების სტრუქტურულ ცვლილებას შორის არსებულ პარადოქსებს.

90-იანი წლების თანამედროვე გერმანელი მწერალი, პროფესიით იურისტი, ბერნჰარდ შლინკი თავის აღიარებულ რომანში "წამკითხველი" (ხმამაღლა მკითხველი) სწორედ ამ პარადოქსებს ეძებს. პოსტმოდერნისტული მხატვრული ტექსტისათვის დამახასიათებელი

მხატვრულ-ლიტერატურული კოდებით, შილერისა და ლესინგის პროგრესული იდეების ინტერტექსტუალობით მიელტვის მწერალი საზოგადოების სტრუქტურულ ცვლილებას. ცვლილებას არა მარტო რომანის მთავარ პერსონაჟში, პოლოკოსტის მონაწილე დამნაშავე ქალში, არამედ საზოგადოებაში, რომელიც შეძლებს, ჰანას მიერ დანაშაულის გაცნობიერებისა და სასჯელის მოხდის შემდეგ, მიიღოს ციხეში ჰანას შრომით დაგროვილი შემოწირულობა და მისი სინანული. ეს თანხა ჰანას უნდოდა, რომ ერთერთი დაზარალებული ებრაელის შვილისათვის გადაეცა, მაგრამ ამ ადამიანის ნებით, შემოწირულობა ჰანას სახელზე, ერთ ებრაულ ორგანიზაციას მოხმარდა გაუნათლებლობის დასაძლევად.

შლინკისათვის წამყვანი საკითხი ძალადობაა, ფსიქოლოგიური, ფიზიკური და ტოტალიტარული რეჟიმის იდეოლოგიური ძალადობა, რაც სექსუალურ ასპექტს უკავშირდება და ამ თემისადმი ფსიქოანალიტიკური დამოკიდებულება პოსტმოდერნისტულ განწყობას იძენს.

თუ ფროიდთან ქალის სექსუალურობა მამასთან ურთიერთობასა და დედასთან კონფლიქტში განიხილება, ფსიქოანალიტიკოსი რევიზიონისტები ამ საკითხს სოციალურ ასპექტებს უკავშირებდნენ და ქალს დამოუკიდებელ სექსუალურ მიზიდულობის ძალად განიხილავენ.

ეს ტენდენციები ერის ფრომმა კრიტიკულ თეორიასთან მიმართებაში გენდერის პერსპექტივიდან განიხილა. სქესთაშორის განსხვავების გაანალიზებისას ფრომი ე.წ. "ნამდვილ განსხვავებას"- ქალის ბუნებას ეყრდნობა. იგი აკრიტიკებს სტერეოტიპულ მიდგომას ისეთი "განსხვავებისადმი", რომელიც სქესთა შორის ძალადობას ამართლებს. შლინკი ამ ტენდენციებს სოციუმის კონტექსტში წარმოაჩენს.

23. პირველი მსოფლიო ომის დასაწყისში ბევრი გერმანელი და ავსტრიელი საზოგადო მღვაწე და მწერალი ამ ომს განმარტავდა, როგორც ბრძოლას „გერმანული კულტურისათვის“ და „დასავლური ცივილიზაციის“ წინააღმდეგ. ინტელექტუალებმა ფორმულირებასთან: „კულტურული ომი“ და კონცეფციასთან: „1914–ის იდეები“ ჩამოაყალიბეს „სწავლულთა ომი“, რამაც საომარ მოძრაობასთან ერთად იფეთქა.

სტატია იოვალისწინებს ომის ამდაგვარი კულტურული ლეგიტიმაციის მცდელობის ანალიზს. ამ მიზნით, მასში განხილულია ბერტოლტ ბრეხტის ესეები, მსოფლმხედველობრივი ლიტერატურული ტექსტები და, აგრეთვე, ომის თემაზე შექმნილი დრამები.

1914 წელს ბრეხტი უმეტესად სამშობლოს ფრონტის შესახებ აქვეყნებდა პატრიოტულ რეპორტაჟებს, ლექსებს, პროზაულ ტექსტებს და რეცენზიებს ადგილობრივ და რეგიონალურ მედიაში: მიუნხენ–აუგსბურგის აბენდცაიტუნგში, მისივე დასათაურებით: „ომის აუგსბურგული წერილები“ და სხვა ტექსტებს აუგსბურგულ უახლეს ამბებში, უმეტესწილად კი მის დანართში მოხრობელი.

ბრეხტმა თავის ტექსტებში ომის მიმართ პატრიოტული გარდასახვა მალე დახვეწა და თავის ლექსებში ამ საკითხისადმი დამოკიდებულება შეცვალა.

1923 წელს ყურადღება მიმართა რეჟისორულ საქმიანობისაკენ მიუნხენის თეატრალური სტუდიისთვის.

ბრეხტის ეპიკური თეატრი წარმოადგენს დრამისა და ეპოსის ურთიერთშერწყმას. ეს გულისხმობს დიალოგური ქმედებისა და თხრობის ურთიერთშეთავსებას: ლიტერატურულად და ამასთან ფაბულის თვალსაზრისით. საინტერესოა ბრეხტთან გასაკუთრებით ომის თემები, როგორც არის მაგ. დრამები: „დღეა კურაჟ და მისი გაჟიშვილები“, „კაცი კაცია“, „კავკასიური ცარცის წრე“, რომელშიც მოქმედება მეორე მსოფლიო ომის დროს კავკასიაში, საქართველოში ვითარდება, მაგრამ ადამიანური ურთიერთობები და მათი ქცევა და სოციალურ-მორალური თემები თითქმის ისეთივეა როგორც ნებისმიერი ომის დროს .

პიესაში მითის წინ წამოწევით არ არის წახალისებული სისხლის ენა, არამედ ადამიანური ყოფის მარადიულობაზე, პოლიტიკურ-სოციალურ ასპექტებზე ხდება მინიშნება და ირონიზებულია როგორც საბჭოური მენტალიტეტი, ასევე დიქტატორული მართველობა.

ბრეხტისტვის ომი ომია.

24. XX ს-ის ბოლოს კი, როცა პერსონალური კომპიუტერის გამოცალკეება საზოგადოდ კულტუროლოგიური სამყაროს ხედვის კონტექსტიდან წარმოუდგენელი შეიქნა, 80-იანი წლების მსოფლმხედველობის ამოცანად იქცა არა მარტო ფილოსოფიურ კატეგორიათა დეკონსტრუქცია, არამედ, პარალელურად ძირითადი მსოფლმხედველობითი პრინციპების ფორმირება. „თითქოს თავიდან ბოლომდე შესწავლილმა „მოდერნიზმმა“ სრულიად ახალი მიმართულება მიიღო და ირონიულმა ნაკადმა თავის „გადაფასებებთან“ ერთად იფეთქა. ამ პროცესმა ახალი პარადიგმის ავტორი აიძულა არ მოეტყუებინა თავი და დაეხატა თანამედროვე დასავლეთში რენესანსისა და განმანათლებლობის ეპოქათა ღირებულებების გაუფასურების და მათი აღორძინების გააბსურდების ობიექტური სურათი, ორმაგი ირონიული (ირონიული ძველისადმი და ირონიული თანამედროვეობისადმი) დამოკიდებულებით [ჰასანი, 1990:42].

ეს პათოსი აშკარაა ჰერმან ჰესეს ცნობილ რომანში „ტრამალის მგელი“, რომელშიც საკუთარი თავისადმი მიმართული ირონია არსებული ყოფის არატრადიციულად რეალისტიურ აღქმას გულისხმობს, რაც ასევე ლიტერატურულ კოდებად ხშიანდება თანამედროვე პოსტმოდერნისტი გერმანელი მწერლის ზიუსკინდის პიესაში „კონტრაბასი“.

გერმანიაში პოსტმოდერნისტულ ტექსტს დღესაც სოციალური ელფერი დაჰკრავს, რაც გერმანული ფილოსოფიური აზროვნების სპეციფიკასა და გერმანული სულის ოცნებისადმი თავისებურ მიდრეკილებას უკავშირდება.

25-26. თანამედროვე ენათმეცნიერება ადამიანის სამეტყველო ენას, კულტუროლოგიურ ტრილში განიხილავს, რადგან იგი ერის კულტურისა მენტალური მსოფლხედვის ძირითადი გამოსატყულებაა. შეიძლება ითქვას, რომ კულტურა თავადაა ენა და პირიქით ენა-კულტურაა. ენისა და კულტურის ურთიერთგანპირობებულობა წარმოქმნის კითხვას: რა არის ენა, იგი კომუნიკაციური ფუნქციის მქონე დეტერმინატორია თუ თავადაა ერის კულტურულ-შემოქმედებითი პროცესის სულისჩამდგმელი? ნაშრომები “ინტერკულტურული კომუნიკაციის პრინციპები” და „ვერბალური კომუნიკაციის გენდერული ასპექტები“ წარმოადგენს ინტერკულტურული კომუნიკაციის პროცესში ფონური ცოდნისა და მზა მენტალური სტერეოტიპული მოდელების დეტურობის ხარისხის მნიშვნელობის დადგენის მცდელობას.

II.2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

კრებულები

№	ავტორი/ავტორები	კრებულის სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ტ. მეგრელიშვილი	Relationship Between the Concepts of the Artistic Worlds Picture and the Discourse of the Georgian Poetry Written in the Russian Language	«Дискурс и художественная картина мира»/სამეცნიერო ნაშრომების კრებული - რუსეთი, კრასნოიარსკი, ციმბირის ფედერალური უნივერსიტეტის გამომცემლობა, 2015	გვ. 138-154.
2	ტ. მეგრელიშვილი	Русская классика в современной русскоязычной литературе Грузии	XIII მსოფლიო კონგრესის მასალების კრებული. - ესპანეთი, გრანადა, 2015	ტ. 10, გვ. 156–164
3	ტ. მეგრელიშვილი	Периодика Тифлиса периода 1919-1921гг.	სამეცნიერო ნაშრომების კრებული. მოსკოვი-ბოსუმი, 2015	გვ. 121–130
4	ზაირა გურამიშვილი	К вопросу функционирования лингвистической терминологии в русском языке.	Austria, Vienna	7

ანოტაციები

1. ნაშრომში განხილულია მსოფლიოს მხატვრული სურათების და დისკურსის

კონცეპტების ურთიერთობების საერთო კანონზომიერებები საქართველოს თანამედროვე რუსულენოვან პოეზიაში.

2. ნაშრომში გაანალიზებულია რეფლექსიის და რუსული კლასიკის მემკვიდრეობის მხატვრული ასახვის საკითხები საქართველოს თანამედროვე რუსულენოვანი პოეტების შემოქმედებაში.

3. ნაშრომში პირველადაა აღწერილი და გაანალიზებული საქართველოს პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკის ეპოქის რუსულენოვანი პერიოდიკის საარქივო მასალა.

4. სტატიაში განხილულია ტერმინების და სამეცნიერო კონცეფციების კავშირის საკითხი და ეს ექსტრალინგვისტური მახასიათებელი მოქმედებს ტერმინის ენობრივ სტატუსზე.

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდებ ის რაოდენ ობა
1	Khatuna Chapichadze (ხათუნა ჩაფიჩაძე)	“Post-Revolutionary Neoliberal Reforms in Ukraine (Security Context)”, “The Ukrainian Crisis and Its Significance for the International Security”	The International Scientific Conference under the Honorary Patronage of the Marshal of Świętokrzyskie Voivodship Mr. Adam Jarubas, College of Business and Entrepreneurship in Ostrowiec Świętokrzyski	Ostrowiec Świętokrzyski, Poland (Under publishing)	6 pages
2	Khatuna Chapichadze (ხათუნა ჩაფიჩაძე)	“Feminist Economy in the CACEE Regional and Local Economy (Challenging Neoliberal Intervention)”, ȘTIINȚA POLITICĂ ȘI SOCIETATEA ÎN SCHIMBARE	Materialele Conferinței științifice internaționale dedicate celei de-a 20-a aniversări a Facultății Relații Intern aționale, Științe Politice și Administrative,	Chișinău, Moldova, Universitatea de Stat din Moldova	pp 387- 391

			FRIŞPA		
3	ტ. მეგრელიშვილი (ი. მოდებაძის თანაავტორობით)	Последние «из могикан»: кризис грузинской русистики	"Toronto Slavic Studies"	ტორონტო, კანადა, 2015	გვ. 62–74
4	ხათუნა ტაბატაძე	Национальная картина мира и ее отражение в языковой личности автора	სამეცნიერო ნაშრომების კრებული	საბერძნეთი, კომოტინი 2015	გვ. 1-7
5	ხათუნა ტაბატაძე	Особенности воплощения метанарраций русской классической литературы в романе Ф.Сологуба «Мелкий бес»		მოსკოვი 2015	გვ. 121-124
6	ხათუნა ტაბატაძე	Творческое наследие Федора Сологуба в оценке критиков и литературоведов		რუსეთი, ჩელიაბინსკი 2015	გვ. ბეჭდვის პროცესშია
7	ხათუნა ტაბატაძე	Нарративно-рецептивное сопряжение прозаического наследия Ф.Сологуба с творчеством А.Ремизова	II საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის «Культура русской речи в условиях многоязычия» მასალების კრებული.	რუსეთი, მოსკოვი 2015	გვ. ბეჭდვის პროცესშია
8	ქ.ვარძელაშვილი	„ემოციებისა და გრძნობების გამოსატვის თავისებურებანი ახალგაზრდულ აუდიტორიაში“	II საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის «Культура русской речи в условиях многоязычия» მასალების კრებული.	მანჩესტერი, დადესტნის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, 2015	5 გვ.
9	ქ.ვარძელაშვილი	საწყისი კოგნიტიურ-	II საერთაშორისო	უფა, ბსუ-ს	6 გვ.

		დენოტაციური სიტუაცია, სუბპოზიციები და კონცეპტუალური სიმრავლის რეფერენტული კავშირების მოდიფიცირება	სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენციის «Межкультурная-интракультурная коммуникация: теория и практика обучения и перевода» მასალების კრებული, ტომი 1	გამომცემლობა	
10	ქ.ვარძელაშვილი ნ. პევენაია	ლექსემა „მოთმინება“ («терпение») როგორც ენის ერთეული და რუსული კულტურის ჰიპერტექსტი	МАПРЯЛ-ის XIII საერთაშორისო კონგრესის მასალების კრებული	გრანადა 2015	8 გვ.
11	ქ.ვარძელაშვილი	ი. ბროდსკი და Joseph Brodsky (იდიოსტილის მახასიათებლების შეპირისპირებითი ანალიზი)	საერთაშორისო კონფერენციის “Literature and Intercultur Pathways” მასალების კრებული	კომოტინი, საბერძნეთი, 2015	8 გვ
12	ქ.ვარძელაშვილი ნ. პევენაია	მხატვრული დისკურსის ჰიპერტექსტუალური ლინკების ნომენდესკრიპტორის ლინგვისტური ანალიზი	IV საერთაშორისო სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენციის „ჰიპერტექსტი როგორც ლინგვისტური კვლევის ობიექტი“ მასალების კრებული	სამარა 2015	10 გვ.
13	ს. ჩუპრინინა	Проблема «эмоции в языке»	МАПРЯЛ-ის XIII საერთაშორისო კონგრესის მასალების კრებული	გრანადა 2015	6 გვ.
14	ს. ჩუპრინინა	Различные виды речевой	II საერთაშორისო	უფა, 2015	6 გვ.

		деятельности	სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენციის «Межкультурная-интракультурная коммуникация: теория и практика обучения и перевода» მასალების კრებული, ტომი 1		
15	ს. ჩუპრინინა	Модальность как один из факторов коммуникативного акта в обучении русскому языку как иностранному	II საერთაშორისო სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენციის «Межкультурная-интракультурная коммуникация: теория и практика обучения и перевода» მასალების კრებული, ტომი 1	მასახკალა, დაღესტანის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, 2015	6 გვ.
16	ს. ჩუპრინინა	Чтение, как средство получения информации	VIII საერთაშორისო სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენციის მასალები	ჩინეთი, 2015	3 გვ.
ანოტაციები					
<p>1. სტატია ეხება უკრაინაში პოსტ-ევრომედიანის რეკლუციის ნეოლიბერალური რეფორმების ანალიზს უსაფრთხოების კონტექსტში და მათ შედარებას საქართველოში გატარებულ ნეოლიბერალურ რეფორმებთან.</p> <p>2. სტატია ეხება ფემინისტური ეკონომიკის ანალიზს ცენტრალური აზიის, კავკასიისა და აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონალურ და ლოკალურ ეკონომიკაში ნეოლიბერალური ინტერვენციის გამოწვევის ჭრილში.</p> <p>3. ნაშრომში გაანალიზებულია ქართული ლიტერატურმცოდნეობითი რუსისტიკის</p>					

- თანამედროვე მდგომარეობა და განხილულია მისი განვითარების პერსპექტივები.
4. მოხსენებაში განხილულია მსოფლიოს ნაციონალური სურათი, მისი ნიშნები და ა. შ. ასევე ამ ნაციონალური სურათის კავშირი მწერლის შემოქმედებასთან.
5. სტატიაში განხილულია რუსული კლასიკური ლიტერატურის მეტანარაციის შემოქმედების თავისებურებანი თეოდორე სოლოგუბის რომანზე “წერილფეხა ეშმაკი”.
6. მოცემულ სტატიაში საუბარია თ. სოლოგუბის შემოქმედებითი მემკვიდრეობის განხილვასა და შეფასებაზე კრიტიკოსების და ლიტერატურათმცოდნეების მიერ.
7. შამეცნიერო სტატიაში განხილვა თ. სოლოგუბის შემოქმედების გავლენა რუსული ემიგრაციის მწერალზე ა. რემიზოვზე.
8. სტატია „ემოციებისა და გრძნობების გამოხატვის თავისებურებანი ახალგაზრდულ აუდიტორიაში“ თანამედროვე ლინგვოლოგიის ერთ-ერთ აქტუალურ პრობლემის განხილვას ეძღვნება, კერძოდ, რეცეპციული და რეპროდუქციური მეტყველების იმ ფსიქოლოგიური დახასიათების ანალიზს, რომელიც ჩართულია ემოციებისა და გრძნობების გამოხატვა-აღქმაში, აზროვნების და წარმოსახვის განვითარებაში უცხოური ენების სწავლებისას. რუსულის, როგორც უცხოური ენის მაგალითზე, განხილულია ამ კონცეპტუალურ სფეროში შემავალი ერთეულების მაგალითზე ლექსიკური ინტერფერენციის ტიპები და მათი თავიდან აცილების გზები სამეტყველო ქმედების სხვადასხვა სახეობის სწავლებისას; ემოციებისა და გრძნობების გამოხატვის ლექსიკური ერთეულების შერჩევის კრიტერიუმები სტუდენტურ აუდიტორიაში.
9. სტატიაში „საწყისი კოგნიტიურ-დენოტატიური სიტუაცია, სუბ-პოზიციები და კონცეპტუალური სიმრავლის რეფერენტული კავშირების მოდიფიცირება“ წარმოდგენილია ჩვენს მიერ შემუშავებული მეთოდიკა აბსტრაქტული კოგნიტიური სტრუქტურის რეკონსტრუქციისა და მასში შემავალი ვერბალური ელემენტების შერჩევა-ვერიფიცირების ალგორითმი. ასალის ანალიზის საფუძველზე, გაკეთებულია შემდეგი დასკვნები: სემანტიკური გადასვლების მოვლენები, რომელიც საწყისი კოგნიტიურ-დენოტატიური სიტუაციის მოდიფიცირებას წარმოადგენს, ენობრივი ფორმით აფიქსირებს შემეცნებით აქტებს. მოდიფიკაციის დინამიკა დაფუძნებულია კულტურულად განპირობებული შემეცნების კოგნიტურ პროცესზე; ეს პროცესი ასახავს ენობრივი ცნობიერებისა და კონკრეტული ენის საშუალებების ფუნქციონირების თავისებურებებს; კონცეპტუალური დერივაციის ინოვაციური შემადგენლის შინაარსი ექსპლიცირდება უკვე არსებული ენობრივი ნიშნების შინაგანი ან გარეგანი ტრანსფორმაციით.
10. სტატია „მხატვრული დისკურსის ჰიპერტექსტუალური ლინკების ნომენ-დესკრიპტორის ლინგვისტური ანალიზი“ ჰიპერტექსტის როგორც ლინგვისტური კვლევის ობიექტი რიგით IV საერთაშორისო კონფერენციისთვის მომზადდა. მასში კვლევის ობიექტად შერჩეულ იქნა ნომენ-დესკრიპტორი, ლექსიკური ერთეული, რომელიც კონკრეტულ მხატვრულ ტექსტში აზრის განსაკუთრებული დაძაბულობის წერტილია და ამ ნარატივის საკანძო აზრის აქტუალიზაციას ახდენს. აზრის აქტუალიზიის არსების ვერიფიცირება შესაზლოა დესკრიპტორის ლინკების რეკონსტრუქციის გზით, რაც ილუსტრირებულია ვრცელი ენობრივი მასალის ანალიზის მაგალითზე.
11. სტატიაში „ი. ბროდსკი და Joseph Brodsky“ შემოთავაზებულია თანამედროვეობის

გამოჩენილი პოეტის რუსულ- და ინგლისურენოვანი იდიოსტილის მახასიათებლების შეპირისპირებით ანალიზი, მათ შორის, ავტონატრგმნი ტექსტების. დაკვირვები და დასკვნები გაკეთებულია ი. ბროდსკის როგორც პოეტური დისკურსის, ასევე ესეისტიკის ლინგვოკულტუროლოგიური და კოგნიტური ანალიზის საფუძველზე.

12.სტატია „ლექსემა „მოთმინება“ («терпение») როგორც ენის ერთეული და რუსული კულტურის ჰიპერტექსტი“ გამოქვეყნებულია МАПРЯЛ-ის XIII საერთაშორისო კონგრესის მასალების კრებულში. სტატიაში შემოთავაზებულია შერჩეული ლექსემის კუმულატიური ანალიზი: შერჩეული ლექსემა განხილულია როგორც ენობრივი, კონცეპტუალური, ლინგვოკულტუროლოგიური, დისკურსული და ჰიპერტექსტუალური სივრცის ერთეული. კონცეპტუალურ-ტექსტუალური კონსტრუქტის „მოთმინება“ მოცულობითი მოდელის რეკონსტრუქცია კეთდება ფილოლოგიური და სპეციალური თეზაურუსების, პრეცედენტული ტექსტებისა და XIX-XXI ს.ს. რუსული ლიტერატურის კორპუსის ბაზაზე. შემუშავებული ანალიზის ორიგინალური მეთოდის საშუალებას გვაძლევს რუსული კულტურის ჰიპერტექსტუალურ სივრცეში აღვადგინოთ ამ ლექსემის დესკრიპტორები; ამ მეთოდის დაყრდნობით, შესაძლოა ჩავატაროთ კვლევები სხვა ბუნებრივი ენებისა და მათში ასახული კულტურის ელემენტების სიღრმესეული ანალიზისთვის.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	მურმან პაპაშვილი	”XVII საუკუნის I ნახევრის იტალიურენოვანი წყაროები საქართველოს შესახებ”	2015 წლის 17 აპრილი,თბილისი, სტუ,ს აერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “საქართველო შუა საუკუნეების ევროპული (დასავლეთევროპული) წყაროების მიხედვით”
2	მურმან პაპაშვილი	”XVII საუკუნის იტალიურენოვანი წყაროები ქართველი ქალების შესახებ”	2015 წლის 23 ოქტომბერი, თბილისი, სტუ, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “მსოფლიო და გენდერი“-3

3	ხათუნა ჩაფიჩაძე	"ვარშავის სამიტის წინა რეალიები"	2015 წლის 16 დეკემბერი, თბილისი, თსუ, საერთაშორისო კონფერენცია „ვილნიუსის სამიტიდან უკარესტის სამიტამდე“
4	ხათუნა ჩაფიჩაძე	"თანამედროვე ქართული ფემინიზმის სპეციფიკა"	2015 წლის 23 ოქტომბერი, თბილისი, სტუ, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია "მსოფლიო და გენდერი"-3
5	Khatuna Chapichadze (ხათუნა ჩაფიჩაძე), Emilia Alaverdovi (ემილია ალავერდოვი)	"The Challenges of Teamwork in Contemporary Georgia"	2015 წლის 24-25 ივნისი, ბათუმი, ბათუმის ნავიგაციის სასწავლო უნივერსიტეტი, მეზღვაურთა საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილი I საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია, თანამედროვე მენეჯმენტი: პრობლემები, ჰიპოთეზები, კვლევები"
6	ხათუნა ჩაფიჩაძე, ემილია ალავერდოვი	"მეორე მსოფლიო ომის მნიშვნელობის საკითხისათვის 21-ე საუკუნეში"	2015 წლის 3-4 ივნისი, თბილისი, სტუ, საერთაშორისო სამეცნიერო სიმპოზიუმი "მეორე მსოფლიო ომი და სამხრეთ კავკასია"
7	Khatuna Chapichadze (ხათუნა ჩაფიჩაძე)	"Developments of Nationalism in Georgia"	February 20-22, 2015, Hotel Prestige, Tbilisi, Georgia, International Conference "Overcoming Nationalism: Lessons Learnt from Western Balkans to South Caucasus"
8	ნუგზარ ბარდაველიძე	„პარტნიორობა მშვიდობისათვის“ და საქართველო	ამერიკის მცოდნეობის XVI საერთაშორისო კონფერენცია, 15-16-17 მაისი, 2015 წ. თბილისი.

9	ნუგზარ ბარდაველიძე	დსთ-ს ქვეყნების ჩართულობა ნატო-ს პროგრამაში „პარტნიორობა მშვიდობისათვის“ გასული საუკუნის 90-იან წლებში	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი 3 ივნისი 2015წ.
10	ნუგზარ ბარდაველიძე	საქართველოს შეიარაღებული ძალები და ნატო – „პარტნიორობა მშვიდობისათვის“	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი 4 ივნისი 2015 წ.
11	ნუგზარ ბარდაველიძე	ქართველ კათოლიკეთა პირველი ყრილობა და დონ დამიანე სააკაშვილი	INER-GEORGIA, ქუთაისი, 20.06.1015
12	ნუგზარ ბარდაველიძე	ქრისტიანული ოჯახი – თანამედროვე გადასახედოდან	INER-GEORGIA ხონი. 21.06.15.
13	ნუგზარ ბარდაველიძე	ქრისტიანული ოჯახი და ოჯახის თანამედროვე მოდელი	INER-GEORGIA ოზურგეთი, 22.06.15
14	ნუგზარ ბარდაველიძე	შერეული ოჯახები – პრობლემები და გამოწვევები	INER-GEORGIA ბათუმი, 14.06.15
15	ნუგზარ ბარდაველიძე კატერინა კომაროვა	Innovative technologies of "Applied Scholastics" as an instrument for integration into the world community	სტუ თბილისი, 10.15.15.
16	ნუგზარ ბარდაველიძე	ქალის სახე წმინდა წერილში	სტუ თბილისი, 23.10.15.
17	ნუგზარ ბარდაველიძე	წმინდა წერილი ომისა მშვიდობის შესახებ	სტუ თბილისი, 03-05, 11.15.
18	ნუგზარ ბარდაველიძე	ქართული ემიგრაცია 21-ე საუკუნის გადასახედოდან	გორის სახელმწიფო უნივერსიტეტი 12.11.15.

19	ნუგზარ ბარდაველიძე	კათოლიკური თემი მესხეთში-ისტორია და თანამედროვეობის გამოწვევები	INER-GEORGIA ადიგენი, 22.11.15.
20	ნუგზარ ბარდაველიძე	პოლიტიკური ტერორიზმის ახალი ვექტორები	თსუ, 25.11.15.
21	ნუგზარ ბარდაველიძე	საქართველოს ევროინტეგრაცია – თანმდევნი პოლიტიკური პროცესების ფონზე	თსუ, 16.12.15.
22	ნინო გომართელი	მეორე ფრონტის საკითხი ანტიკორუპციული კოალიციის მონაწილეთა შეხვედრებსა და მიმოწერებში.	ევროინტეგრაციული პროცესების შემსწავლელი ცენტრი. საერთაშორისო სიმპოზიუმი: „მეორე მსოფლიო ომი და სამხრეთ კავკასია“, სტუ, თბილისი, 2015
23	ნინო გომართელი	აბრეშუმის გზა – ცოტა რამ ისტორიიდან	საერთაშორისო კონფერენცია – მსოფლიო და კავკასია, სტუ, თბილისი, 2015
24	ნინო გომართელი	ქართველი დიპლომატი ქალი გულჩარა	საერთაშორისო კონფერენცია „მსოფლიო და გენდერი“ -3, თბილისი, სტუ, 2015.
25	ნატო სონღულაშვილი	საგანმანათლებლო სისტემა საქართველოში (1900-1917).	ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის კონფერენცია მიძღვნილი საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის წევრ-კორესპონდენტის, პროფესორ მამია დუმბაძის დაბადებიდან 100 წლისთავისადმი.
26	ნატო სონღულაშვილი	ეროვნულ განმათავისუფლებელი მოძრაობა საქართველოში	ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის

		(XX საუკუნის 40-50-იან წლებში).	მეცნიერებისა და ინოვაციების საერთაშორისო კვირეულის „საქართველო – 2015“ ფარგლებში მოწეობილი სამეცნიერო კონფერენცია.
27	ტ. მეგრელიშვილი	Женщина и культура: русская «женская» литература как явление конца XX-начала XXI вв.	სამეცნიერო კონფერენცია, თბილისი, 2015 წ. 14–15 დეკემბერი, სტუ
28	ტ. მეგრელიშვილი	Автор и осмысление прошлого: рефлексии Захара Прилепина	მე-9 საერთაშორისო სამეცნიერო სიმპოზიუმი „ლიტერატურათმცოდნეობის ტანამედროვე პრობლემები“, თბილისი, 2015 წ. 21–23 სექტემბერი
29	ტ. მეგრელიშვილი	Жанровые трансформации политической аналитики и политический дискурс	ვილნიუსის უნივერსიტეტის ჰუმანიტარული ფაკულტეტის უცხოური ენების კათედრისა და ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტის ერთობლივი სემინარი „პოლიტიკური დისკურსის თავისებურებანი შეპირიპირებით ანალიზში“, თბილისი, 2015 წ. 24 ივნისი
30	ხათუნა ტაბატაძე გულნარა დიასამიძე	Важность многоязычия для жителей Европы	საქართველო, თბილისი 22-23 მაისი 2015
31	ხათუნა ტაბატაძე	Традиционное наследие прозы Ф.Сологуба в творчестве писателей эмигрантов	საქართველო, თბილისი 23-25 სექტემბერი 2015
32	ჟ. ვარძელაშვილი	ვერბალურ-გრაფიკული კონსტრუქტი როგორც ურთიერთობის ერთეული სოციალურ ქსელებში”	სასწავლო ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. 26-27 ივნისი 2015, თბილისი.
33	ჟ. ვარძელაშვილი	„ტექსტუალური სივრცის	სოხუმის სახელმწიფო

		ფილოგენეტიკური ანალიზი (ლინგვოკულტუროლოგიური ანალიზი)”	უნივერსიტეტი, 30 ივნისი 2015, თბილისი
34	ია ბურდული	Postmoderne Aspekte .... Was Exil für mich ist. პოსტმოდერნისტული ასპექტები... რა არის ჩემთვის ემიგრაცია	ივ. ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია 15-18 ოქტომბერი თბილისი 2015
35	ია ბურდული	აგრესია, ფსიქოანალიზი და ემანსიპაცია (წამკითხველი) Agression, Psychoanalysis and Emancipation (The Reade - Der Vorleser)	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია 22-23 ოქტომბერი თბილისი 2015
36	ია ბურდული	ემიგრაციის კულტურულ-პოლიტიკური სტრატეგიები	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია 3-4 ივნისი თბილისი 2015
37	ია ბურდული	კულტურის როლი მშვიდობის განვითარებაში	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია 27-28 ივნისი თბილისი 2015
38	Nana Gamkrelidze	Training Program in Teaching Strategies . International Federation Of Language Teacher Associations. Georgian Multilingual Association of Georgia	Georgian Technical University. 20 June 2015
39	Nana Gamkrelidze	Fachkurs des Deutschen Akademischen Austauschdienstes (DAAD) „Sprache des Deutschen Rechts“	28. September bis 02. Oktober 2015 Tbilissi/ Georgien
40	Nana Gamkrelidze	Fachkurs des Deutschen Akademischen Austauschdienstes (DAAD) „Die	19 - 23 Oktober 2015 Tbilissi/ Georgien

		Internationale Stellung der deutschen Sprache“	
--	--	--	--

მოსხენებათა ანოტაციები

1. ვატიკანის არქივიდან დღემდე გამოუქვეყნებელი წყაროები ვრცელ ახალ ინფორმაციას გვაწვდიან საქართველოს, როგორც საშინაო, ისე საგარეო პოლიტიკის შესახებ. ეს მასალები დღემდე უცნობი კუთხით წარმოაჩენს კათოლიკე მისიონერთა საქმიანობას და ქართული ეკლესიის მდგომარეობას აღნიშნულ საუკუნეში. მასში ვხვდებით ისეთ ისტორიულ პირებს, რომელთა შესახებ ქართულ წყაროებში ცნობები არ მოგვეპოვება.
2. XVII საუკუნის იტალიერენოვანი წყაროები ვრცელ ინფორმაციას გვაწვდიან ქართველი ქალების ჩაცმულობის, გართობის, შემოქმედებითი საქმიანობისა და საზოგადოებაში მათი სტატუსის შესახებ. ქალებს მაღალი ადგილი ეკავათ ქართულ ოჯახსა და საზოგადოებაში, რაც ევროპულ მისიონერთა მოწონებას იწვევდა. კათოლიკე პატრების დიდ შეფასებას იმსახურებდა ქართველი ქალების მიერ ოჯახის შექმნა არა ქონებისადმი დახარბების გამო, არამედ-მამაკაცის ღირსების, პატივისა და გარეგნობის მიხედვით, რაც მათ გამოარჩევდათ იტალიელი ქალებისაგან.
3. მოხსენება ეხებოდა ვარშავის სამიტისწინა რეალიებს.
4. მოხსენება ეხებოდა თანამედროვე ქართული ფემინიზმის სპეციფიკის განხილვასა და ანალიზს.
5. მოხსენება ეხებოდა გუნდური მუშაობის გამოწვევებს თანამედროვე საქართველოში.
6. მოხსენება ეხებოდა მეორე მსოფლიო ომის მნიშვნელობის საკითხის გააზრებას 21-ე საუკუნეში.
7. მოხსენება ეხებოდა ნაციონალიზმის განვითარების ტენდენციების კრიტიკულ ანალიზს საქართველოში.
8. ნატოს პროგრამაში „პარტნიორობა მშვიდობისათვის“ რომელიც 1994 წელს ამოქმედდა, უკვე ერთი წლის შემდეგ ჩაერთო საქართველო. საქართველოს შეიარაღებული ძალებიც მისი ფორმირების პირველივე წლებიდან ცდილობდა შეესწავლა და შემდგომ დაენერგა უცხოეთის, პირველ რიგში კი აშშ-ის შპ-ის გამოცდილება, ამ მხრივ კი არნიშნულ პროგრამაში ჩართულობა და აქტიური თანამშრომლობა ხელს უწყობდა შეიარაღებული ძალების პირად სემადგენლობას მოკლე დროში აეთვისებინათ მოწინავე სამხედრო გამოცდილება და გაეუმჯობესებინათ სათანადო უნარ-ჩვევები.
9. გასული საუკუნის 90-იან წლებში დსთ-ს ზოგიერთმა ქვეყანამ გადაწყვიტა თავისი შეიარაღებული ძალების მოდერნიზება დასავლური სტანდარტების ყაიდაზე. ამ კუთხით მათთვის საუკეთესო საშუალება იყო ნატოს შეიარაღებულ ძალებთან თანამშრომლობა. თუმცა უკვე ოცდამეერთე საუკუნის დასაწყისიდან რუსეთის ფედერაციის ზეწოლის შედეგად უკრაინის გარდა დსთ-ს დანარჩენი ქვეყნების თავდაცვის სამინისტროებმა თანდათანობით უარი თქვეს ნატოსთან ინტეგრირებაზე და შეწყვიტეს მის პროგრამებში თანამშრომლობა.
10. საქართველოს შეიარაღებულმა ძალებმა ნატოს პროგრამებში თანამშრომლობის და სამშვიდობო მისიებში მონაწილეობის საშუალებით, შესძლეს უმოკლეს დროში განეხორციელებინათ სამხედრო თვალსაზრისით მეტად მნიშვნელოვანი და ეფექტური მოდერნიზების სრულყოფილი ორგანიზება. თავის გადაწყვეტილებას მოახდინოს ნატოში გაწევრიანება საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო და შეიარაღებული ძალების

გაერთიანებული შტაბი, მიზანდასახულად ანხორციელებს უკვე ორი ათწლეულია. სხვადასხვა პოლიტიკური ფაქტორების ხელშეშლის მიუხედავად საქართველო მიუახლოვდა ნატოში სრული ინტეგრირებას და ეს პროცესი შეუქცევადად ვითარდება.

11. საქართველოში რომის კათოლიკური ეკლესია რვა საუკუნეზე მეტი ხანგძლიობის ისტორიას ითვლის. საუკუნეების მანძილზე მრავალმა ქართველმა კათოლიკე სასულიერო თუ საერო პირმა, თავისი თავგანწირული მოღვაწეობით მრავალი სასიკეთო საქმე გააკეთა თავისი სამშობლოსათვის. ერთ-ერთი ასეთ გამოჩენილ პიროვნებას წარმოადგენდა ქუთაისი კათოლიკური ტაძრის წინამძღვარი დონ დამიანე სააკაშვილი, რომლის დაბადებიდან 150 წლისთავი საზეიმოდ აღინიშნა ქუთაისში. ღირსეული მამულიშვილის ღვაწლის უკეთ გახსენებისათვის სამეცნიერო ფორუმიც ჩატარდა. ბოლშევიკური რეპრესიების გამო ათწლეულების განმავლობაში დონ დამიანე სააკაშვილის სახელი ფართო საზოგადოებისათვის მივიწყებული იყო. უკანასკნელ წლებში კი ქუთათურთა ძალისხმევით საზოგადოებას მიეცა საშუალება კვლავ გაცნობოდა სახელოვანი მამულიშვილის მოღვაწეობას.

12. გლობალიზაციის გამოწვევები ყველაზე მწვავედ ქრისტიანულ საზოგადოებას კერძოდ კი ქრისტიანულ ოჯახს უქმნის მრავალ მწვავე პრობლემას. ეკლესიისათვის თანამედროვე პრობლემათა შორის მეტი აქტუალურობით სწორედ ტრადიციული ოჯახის სიმტკიცის შენარჩუნებაა. ეს პრობლემა განსაკუთრებით მწვავედ იცნეს თავს იმ ოჯახებში რომელთა რომელიმე წევრიც სხვადასხვა მიზეზთა გამო უცხოეთში არის გამგზავრებული. რელიგიური გაერთიანებები ცდილობენ თავისი ძალისხმევა სწორედ ამ კუთხით წარმართონ.

13. 21-ე საუკუნის ქრისტიანული ოჯახი განსხვავდება გასული ეპოქის ოჯახისაგან. თანამედროვეობამ ახალი პრობლემები დააყენა საზოგადოების წინაშე. ისტორიას ჩაბარდა მრავალსულიანი ტრადიციული ოჯახები, დღეს ყალიბდება ამ საუკუნოვანი თანაცხოვრების ახალი მოდელები და ეკლესიაც ცდილობს ახლებურად გაიაზროს ის ხედვები რომლების ოჯახურ თანაცხოვრებასა და მეურნეობას უდევს საფუძვლად.

14. საქართველოში მრავალი შერეული (იგულისხმება ეთნიკური და რელიგიური თვალსაზრისით არაერთგვაროვანი ოჯახები) ოჯახია. ამ ოჯახის წევრები რომლებიც უმცირესობებს მიეკუთვნებიან, ზოგ შემთხვევაში განიცდიან სხვადასხვა სახის დისკრიმინაციას. შესაზღვრელი ეს დისკრიმინაცია თავად ოჯახის წევრებიდან ან ახლობლებიდანაც მოდიოდეს. აუცილებელია საზოგადოების გათვითცნობიერება, რელიგიურ და ეთნიკურ უმცირესობების წარმომადგენლებთან ეთიკურად გამართლებული ურთიერთობების დამყარების თვალსაზრისით. ასევე მოწვევადი ჯგუფების წარმომადგენელთა სათანადო გათვითცნობიერებაც.

15. თანამედროვე ინოვაციური ტექნოლოგიების გამოყენებით, ბევრად ეფექტური და გაადვილებულია სწავლება ნებისმიერი ასაკობრივი ჯგუფების წარმომადგენლებისათვის. სწავლების თანამედროვე ტექნოლოგიების ფლობა ასევე ეხმარება პედაგოგებს უკეთ გადასცენ მსმენელებს ასათვისებელი მასალა. ინოვაციური სწავლების ცენტრი რომლის სათაო ოფისი აშშ-ში მდებარეობს, თავის მდიდარ გამოცდილებას უზიარებს სხვადასხვა ქვეყნის პედაგოგებს, რათა მათ უფრო დახვეწონ და შედეგიანი გახადონ თავიანთი საქმიანობა.

16. წმინდა წერილში (ძველი და ალთქმა), განსაკუთრებული ადგილი ეთმობა ქალს.

ბიბლიური ქალები გამოირჩევიან თავიანთი დიდი რწმენით და ღვრთისადმი ერთგულებით. ბიბლიის თითქმის ყოველ წიგნში ასახულია გამორჩეულ ქალთა მთელი გაღერა, მათი ქცევა სამაგალითო შემდგომი თაობებისათვის. წმინდა წერილის მრავალი გამორჩეულ ქალთა სახეები გაცოცხლდა მუსლიმთა წმინა წიგნ ყურანშიც. საუკუნეების მანძილზე იუდეველთა და ქრისტიანთა მრავალი თაობა აღიზარდა ბიბლიური პერსონაჟთა მაგალითზე.

17. ბიბლიის წიგნებს ლაიტმოტივად გასდევს შეგონებები მშვიდობისა და ომის, კანონიერი თავდაცვის შესახებ. მშვიდობის სურვილი ყველაზე უფრო მნიშვნელოვანი და ხშირად განმეორებადი მპწოდებაა წმინდა წერილში, მაგრამ ამავე დროს არც ომის თემაა იშვიათი. ძველი აღთქმის წიგნებში, განსაკუთრებით კი ისტორიულ წიგნებში ომისა და მშვიდობის ეპიზოდები გადაჯაჭვულია ერთმანეთთან. ღვთის რჩეული ერი – ისრაელი, ომით იმკვიდრებს აღტქმულ მიწას. მაგრამ ამ მიწის შესანარჩუნებლად ასევე მნიშვნელოვანია მშვიდობა. ლეგიტიმური თავდაცვა წმინდა წერილის მნიშვნელოვანი თემაა. როდის რა ფორმით შეიძლება გამოყენებულ იქნა თავდაცვის ესა თუ ის საშუალება დეტალურად არის განხილული წმინდა წერილის სხვადასხვა წიგნებში.

18. ქართული ემიგრაციის სამივე ტალღამ მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა მეოცე საუკუნის საქართველოს ისტორიაში. მრავალმა ქართველმა მამულიშვილმა, უცხოეთში იძულებითი გადახვეწის შემდგომ მთელი თავისი ენერჯია და მატერიალური სახსრები შესწირა სამშობლოსათვის მსახურებას. საქართველოს მიერ დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდგომ ქართველ მეცნიერ-მკვლევარებს საშუალება მიეცა უცხოეთის არქივებში დაცული მრავალი მნიშვნელოვანი დოკუმენტის შესწავლისა, რის შედეგად თანდათან გამომხეურდა ემიგრაციის მოღვაწეობასთან დაკავშირებული და ათწლეულების განმავლობაში დაფარული მასალები.

19. მესხეთში კათოლიკური თემი მე-18 საუკუნის დასაწყისში ჩამოყალიბდა. სამი საუკუნის მანძილზე ქართველმა კათოლიკეებმა კულტურისა და განათლების სფეროში გამოიჩინეს თავი საკუთარი ნიშა დაიკავეს. თუმცა უკანასკნელ ხანებში მრავალი საინტერესო ისტორიული დოკუმენტი იქნა გამოქვეყნებული, რომლებიც ეროვნული მრეწველობისა და ამ სფეროში ქართველთა კათოლიკეთა როლის კვლავს ეხება. ქართული მრეწველობის სათავეებთან იდგნენ მესხეთში მკვიდრი კათოლიკური აღმსარებლობის წარმომადგენლები, მათ შორის გამორჩეულია ზუბალაშვილების საგვარეულო. ნიჭიერი მრეწველები და გამორჩეული მეცენატები ასე შევიდნენ ისტორიაში ზუბალაშვილები. სამი საუკუნის მანძილზე ამ დინასტიის მრავალი წარმომადგენელი საქართველოში, რუსეთის იმპერიასა თუ საფრანგეთში ქართულ საქმეს აკეთებდნენ და ქველმოქმედების შესაშურ მაგალითს აძლევდნენ თანამედროვეებს.

20. თანამედროვეობის ყველაზე მწვავე გამოწვევად თამამად შეიძლება ჩაითვალოს პოლიტიკური ტერორიზმი. თანამედროვე ეტაპზე, გლობალიზაციისა და ლიბერალიზმის ვითარებაში, პოლიტიკურმა და თუნდაც რელიგიურმა ტერორიზმმა ახალი სახე შეიძინა. სულ უფრო მეტ მნიშვნელობას იძენს საზოგადოების უსაფრთხოებაზე ზრუნვა. თვისობრივად ახალ ეტაპზე აღის სამართალდამცველი ორგანიზაციების თანამშრომლობა და საერთაშორისო მასშტაბით უსაფრთხოებაზე ერთობლივი ძალისხმევით ზრუნვა. ამ ძალიანსხმევას ალტერნატივა არ გააჩნია. საქართველოც სულ უფრო ფართო მასშტაბით თანამშრომლობს კავკასიის რეგიონალურ უსაფრთხოების დაცვაში. ნათოს ეგიდით განხორციელებულ სამშვიდობო ოპერაციებში ჩვენი ქვეყნის სამშვიდობო კონტიგენტის

მონაწილეობაც თვისობრივად ახალი ნაბიჯია რეგიონალური და გლობალური უსაფრთხოების დაცვის კოლექტიურ საქმეში.

21. საქართველოს ევროინტეგრაციას აღტერნატივა არ გააჩნია. ქვეყნის დამოუკიდებლობის მოპოვებისთანავე, საქართველოს ხელისუფლება ცდილობს განახორციელოს დასავლეთ სამყაროსთან ინტეგრაციის პროცესი. ამ პროცესს წარმატებებთან ერთად ბუნებრივია თანმდევი პრობლემების მთელი კომპლექსიც ახლავს. განსაკუთრებით საქართველოს ზოგიერთი მეზობლის არამეგობრული ხშირად მტრული დამოკიდებულება, სეპარაციული რეგიონების თვითგამოცხადებული ადმინისტრაციებისათვის დახმარება და შემდგომ პირდაპირი აგრესია და ოკუპაცია, მიზნად ისახავს ქვეყნის ევროპული არჩევანისათვის ხელის შეშლას. მაგრამ ერთხელ არჩეული კურსისადმი საქართველოს ერთგულება იმის მტკიცე გარანტიას იძლევა, რომ ახლო მომავალში ქვეყანა შესძლებს მის წინაში არსებული გამოწვევების დაძლევას და ევროპის სრულუფლებიან წევრად გახდომას.

22. მოხსენებაში – მეორე ფრონტის საკითხი ანტიჰიტლერული კოალიციის მონაწილეთა შეხვედრებსა და მიმოწერებში – შესწავლილ იქნა მეორე ფრონტის საკითხი მემუარების, დოკუმენტების და სხვადასხვა ეპისტოლარული მასალის შესწავლის საფუძველზე ანტიჰიტლერული კოალიციის მონაწილეთა შეხვედრებსა და მიმოწერებში.

23. მოხსენებაში – აბრეშუმის გზა – ცოტა რამ ისტორიიდან – აღნიშნულია თუ რა დიდი მნიშვნელობა უნდა მივანიჭოთ პროექტს: “აბრეშუმის გზა”, ვრცლად არის გაანალიზებული საქართველოს როლი აბრეშუმის გზის განვითარების საქმეში, ის უდიდესი მნიშვნელობა რაც ენიჭება ოდითგანვე საქართველოს, როგორც მნიშვნელოვანი გეოპოლიტიკური რეგიონის მქონე ქვეყანას.

24. მოხსენება – ქართველი დიპლომატი ქალი გულჩარა – ეხება ქართველი დიპლომატი ქალის – გულჩარას ვინაობის დადგენას, აღნიშნულია, რომ მან თავისი აქტიური დიპლომატიური საქმიანობით შეძლო შეწყვეტილიყო სისხლისმღვრელი ომები არა მარტო ირან-ოსმალეთში, არამედ საქართველოსა და ზოგადად კავკასიაში.

25. მოხსენებაში განხილულია საგანმანათლებლო სისტემის მნიშვნელობა და როლი ეროვნულ მოძრაობის ისტორიაში. ყურადღება გამახვილებულია განათლების სისტემის ეროვნულ ფუნქციაზე.

26. მოხსენებაში განხილულია ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ჩამოყალიბება საბჭოთა პერიოდში XX საუკუნის 40-50-იან წლებში და შემდგომი განვითარება.

27. მოხსენებაში თანამედროვე რუსული ლიტერატურის მასალაზე გაანალიზებულია ნარატიული პრაქტიკების გენდერული ასპექტები. .

28. მოხსენებაში ზ. პრილეპინის რომანის „Обитель“ მასალაზე მოყვანილია თანამედროვე შემოქმედებით შეგნებაში ტოტალიტარული დისკურსის აღქმის ანალიზი.

29. მოხსენებაში განხილულია პოლიტიკური ანალიტიკის და მიმდინარე პოლიტიკური სიტუაციის ჟანრების შერწყმის ანალიზი.

30. მოხსენებაში განხილულია მრავალენიანობის მნიშვნელობა ევროპის მაცხოვრებელთათვის.

31. სტატიაში განხილულია თ. სოლოგუბის პროზის ტრადიციული მემკვიდრეობითობის

გავლენა რუსული ენიგრაციის მწერალთა შემოქმედებაზე.

32. მოხსენებაში წარმოდგენილია ვერბალურ-გრაფიკული კონსტრუქტის „ინტერნეტ-მემი“ როგორც სოციალური ქსელების ურთიერთობის ერთეულის თავისებურებანი: კომუნიკაციის არხის სისტემური სინერგიზმი, ვიზუალური და ლინგვისტური კოდების კომბინირება, გავრცელების სისწრაფე, ავტორის ანონიმურობა, ადრესატთა სიმრავლე, ადრესატისა და ადრესანტის დისტანცირება და სხვ.), რაც ილუსტრირებულია შესაბამისი მაგალითებით; შემოთავაზებულია ჩვენს მიერ შემუშავებული ამ ლინგვო-ვიზუალური ერთეულის ანალიზის ალგორითმი.

33. მოხსენება ეხება ლინგვოკულტუროლოგიის ჭრილში ტექსტუალური სივრცის ფილოგენეტიკის პრობლემატიკას, კერძოდ, იმ კულტურული კონტექსტის ანალიზს, რომლის ფონზე მხატვრული ტექსტი იბადება და ღვივდება. ანალიზის ლინგვისტური ასპექტი – კულტურულად მარკირებული სამყაროს სურათის საკვანძო სიტყვების გამოვლენა-ანალიზი.

36. „თქვენ ემიგრაცია გაერთიანებთ“, ამ მოწოდებამ გამოძახილი ვერ ჰპოვა, რადგან ის ემიგრაციის რეალობას არ შეესაბამებოდა. მიმდინარე აქტუალური საკითხებისადმი პოლიტიკური გულგრილობის, პიროვნული შუღლის, ძველი ანგარიშსწორების, ტრადიციებისა და წერის ტექნიკისადმი განსხვავებული დამოკიდებულების გამო გეოგრაფიულ დანაწევრებას ინტელექტუალური ფრაგმენტულობა დაემატა.

რა მიზეზია და რა არის ის, რაც აერთიანებს ემიგრაციის ლიტერატურის კვლევას? ამ საფუძვლიან შეკითხვაზე ემიგრაციის ლიტერატურული კვლევები დღესდღეობით ახალ პასუხებს ეძებს.

ტრადიციისამებრ, გერმანულენოვან სივცეში ამ მიმართულებით ისეთი ტექსტები მოიაზრება, რომლებიც ნაცისტური გერმანიიდან ემიგრირებული მწერლების მიერ 1933-1945 წლებში დაიწერა. თუ ეს ისტორიული საზღვრები და, ასე ვთქვათ, „დახურული ეპოქა“, ანუ ამ ემიგრაციისადმი დამოკიდებულება დღევანდელი პერსპექტივიდან ჯერ კიდევ დამაჯერებლად მოჩანს, უახლესი კვლევები ეჭვქვეშ აყენებენ საკითხის ასე დასმას. ემიგრაციის ცნება დროსა და სივრცეში ფართოვდება.

37. ეკონომიკური კრიზისისა და სიღარიბის პრობლემების გადალახვის გზების ძიებასთან ერთად მშვიდობისაკენ სწრაფვა უმნიშვნელოვანესი გამოწვევაა. თანამედროვე პოლიტიკური თუ ეკონომიკური პროცესების ფონზე, დღევანდელ გლობალურ სამყაროში მშვიდობის დამყარების სურვილი გამძაფრდა. „მხოლოდ მკვდრები ხედავენ ომის დასასრულს“, პლატონისეული ეს ფრაზა ერის ეპოქალური განვითარებას ლაიტმოტივად გასდევს.

პლატონის ეპოქიდან დღემდე სოციალური და პოლიტიკური ცხოვრებისა და სახელმწიფოთა ინტერესების შეჯახების ფონზე მშვიდობის დამყარების სურვილი მთავარ გამოწვევად იქცა, ამიტომ თეორეტიკოსები მიიჩნევენ, რომ ერთა ურთიერთობისას ომის გამომწვევი მიზეზებისა და მშვიდობის შესაძლო პერსპექტივის გააზრება გადამწყვეტია. სხვადასხვა პოლიტიკური მოსაზრებების მიუხედავად, ცხადია, რომ მშვიდობის დამყარება ძალისხმევას მოითხოვს და ცნების: „ერთიანობა ჩვენს განსხვავებულობაშია“ დანერგვას გულიხმობს, რადგან დღეს ნებისმიერ ადგილას წარმოქმნილ კონფლიქტს საყოველთაო კონფლიქტის გამოწვევა შეუძლია.

მშვიდობის დამყარების გზების ძიების პროცესში კულტურის ტრანსფორმაციული როლის

გამოყენებას ნაკლები ყურადღება ექცევა. მაგალითად, სამხრეთ კავკასიის კულტურის პოტენციალის განხილვა უფრო მეტად უნდა გააქტიურდეს, რომ მან გადალახოს პოლიტიკური და ფსიქოლოგიური ბარიერები. ამ მხრივ, ერთერთ მნიშვნელოვალ საკითხს წერილობითი და ზეპირსიტყვაობის ძალა წარმოადგენს, რომლის იდეაც შესაძლებელია, რომ პროპაგანდისტული ზეგავლენის საპირისპირო მხარესაც კი აღმოჩნდეს.

კულტურულმა სხვაობამ შესაძლებელია, რომ კოფლიქტი გამოიწვიოს, რაც კულტურასა და მშვიდობის ერთობის საკითხში ნამდვილი დილემაა. ისტორიული განვითარების მანძილზე, ეთიკური თუ რეგიონალური სხვაობის მიუხედავად, მრავალი საზოგადოება თანაცხოვრებას მაინც ახერხებდა, მაგრამ არ უნდა უგულვებელყოთ, რომ კულტურა გარკვეულ კონფრონტაციებს აღვივებს, როცა ეთნიკურ-კულტურული სხვაობა ეკონომიკურ და პოლიტიკურ ინტერესებს ერწყმის. აქედან გამომდინარე, ალბათ აუცულებელია, რომ საზოგადოების სხვადასხვა წარმომადგენლებმა გააანალიზონ მსგავსი სიტუაციების თავიდან აცილების მექანიზმები და განსაზღვრონ თანაცხოვრებისა და თანაკეთილდღეობის ხელშემწყობი გარემო პირობები. ამის ნათელი მაგალითია მწერლებისა და ხელოვან ადამიანთა თანამონაწილეობა და მათი ურთიერთობა საზოგადოებრივ დაჯგუფებებთან ჩრდილოეთ ირლანდიის სამშვიდობო პროცესში.

მშვიდობის დამყარების მიზნით კულტურული აქტივობების განხორციელების დროს, რამოდენიმე ფაქტორია გასათვალისწინებელი, ჯერ ერთი, მნიშვნელოვანია კულტურული გაცვლის მეთოდი და პასუხისმგებლობის საკუთარ თავზე აღება, და, ამავდროულად, არსებობს პოლიტიკური რისკი. ხოლო რაც შეეხება დასკვნით ეტაპს – შეფასებას, ეს საკმაოდ რთული პროცესია და, ხშირად, არაერთგვაროვანი. მშვიდობის დამყარების მიზნით, კულტურათა გაცვლის ეფექტის შეფასება გრძელვადიან პერსპექტივას მოითხოვს. საგულისხმოა, რომ რაც უფრო მაღალია სამხედრო და პოლიტიკური რისკი, მით უფრო იზრდება კულტურული გაცვლის მნიშვნელობა.

38-40. თანამედროვე სამყაროში დარგობრივი კომუნიკაცია ერთ-ერთი გადამწყვეტი და პრიორიტეტული ასპექტია სუბიექტის სოციალური ფორმირებისა და მისი კარიერული სტატუსის განსაზღვრის პროცესში. გლობალური კონკურენციისა და უწყვეტი განვითარების პროცესი, თანამედროვე ტექნოლოგიური გამოწვევები, დარგობრივი ეთიკა, კონკურენტუნარიანი ცოდნა და ამ ცოდნის კორექტული ტრანსფერი როგორც ქვეყნის შიგა, ისე საერთაშორისო ბაზარზე, აქტუალურს ხდის დარგობრივი კომუნიკაციის სპეციფიკის ცოდნას და განაპირობებს მუდმივ ინტერესს დარგობრივი ენების კვლევისადმი.

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	Khatuna Chapichadze	"Geopolitical Context in the	December 17-20, 2015, Swedish

	(ხათუნაჩაფიჩაძე)	Russia-Caucasus-Turkey Triangle from the Georgian Perspective"	Institute of Istanbul and Grand Haliç Hotel, Istanbul, Turkey, Prospects for Conflict Transformation and Regional Cooperation in the South Caucasus
2	Khatuna Chapichadze (ხათუნაჩაფიჩაძე)	"GTU Students' Integrity Autumn Camp/School and CIB & Social Accountability Activities and Anti-Corruption Policy - Course Syllabus for the European Studies Bachelor's Program Students at GTU"	December 10-12, 2015, CEU Business School and NH Budapest City, Budapest, Hungary, Evaluating Integrity Education and Its Impact – Lessons Learned in the Former SU and East European Countries
3	Khatuna Chapichadze (ხათუნაჩაფიჩაძე)	"Post-Revolutionary Neoliberal Reforms in Ukraine (Security Context)"	November 19-20, 2015, College of Business and Entrepreneurship in Ostrowiec Świętokrzyski, Ostrowiec Świętokrzyski, Poland, The International Scientific Conference "The Ukrainian Crisis and Its Significance for the International Security"
4	Khatuna Chapichadze (ხათუნაჩაფიჩაძე)	"Neoliberal Policy in Georgia"	October 13, 2015, Faculty of Economics, VSB – Technical University of Ostrava, Ostrava, Czech Republic, 6 th International week in Ostrava
5	Khatuna Chapichadze (ხათუნაჩაფიჩაძე)	"Georgia and Its Integration Processes into EU and NATO"	October 12, 2015, Faculty of Economics, VSB – Technical University of Ostrava, Ostrava, Czech Republic, 6 th International week in Ostrava
6	Khatuna Chapichadze (ხათუნაჩაფიჩაძე)	"Shift from Radical Neoliberal Policy to Social Protection Reforms in Georgia"	April 27, 2015, Faculty of Humanities, AGH University of Science and Technology in Krakow, Krakow, Poland
7	ნუგზარ ბარდაველიძე	კონსტანტინოპოლის	თურქეთის რესპუბლიკა. ქ.

		ქართული სავანე – საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლის ეპიცენტრში	სტამბული.ქართული კულტურის ცენტრი. 11 თებერვალი 2015წ.
8	ნუგზარ ბარდაველიძე	ქართული კათოლიკური სავანე და მისი სულიერი წინამძღვრები	თურქეთის რესპუბლიკა. ქ. სტამბული.ქართული კულტურის ცენტრი. 12 თებერვალი 2015წ.
9	ნინო გომართელი	ქართული კულტურის კერა სტამბოლში	სტამბული, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია
10	ნინო გომართელი	ქართველ ემიგრანტთა ნაკვალევზე	სტამბული, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია
11	ი. მოღვბაძე ტ. მეგრელიშვილი	Последние «из могикан»: кризис грузинской русистики	ბულგარეთი, სოფია, ბულგარული ლიტერატურის ინსტიტუტი, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, 2015 წ. 3-8 მაისი
12	ტ. მეგრელიშვილი	Русская классика в современной русскоязычной литературе Грузии	XIII მსოფლიო კონგრესი. - ესპანეთი, გრანადა, 2015წ. 13-19 სექტემბერი
13	ტ. მეგრელიშვილი	Русскоязычный литературный Тбилиси 1918-1921 гг.: из фондов Парламентской библиотеки Грузии	სანკტ-პეტერბურგი, რუსეთი, რუსული ლიტერატურის ინსტიტუტი (პუშკინის სახლი), 2015 წ. 25-28 ოქტომბერი
14	ხათუნა ტაბატაძე	Особенности воплощения метанарраций русской классической литературы в романе Ф.Сологуба «Мелкий бес»	რუსეთი, მოსკოვი, 16 თებერვალი, 2015
15	ხათუნა ტაბატაძე	Творческое наследие Федора Сологуба в оценке критиков и литературоведов	რუსეთი, ჩელიაბინსკი, 20 მარტი, 2015
16	ხათუნა ტაბატაძე	Нарративно-рецептивное сопряжение прозаического наследия Ф.Сологуба с	რუსეთი, მოსკოვი, 30 ნოემბერი, 2015

		творчеством А.Ремизова	
17	ქ. ვარძელაშვილი	„ემოციებისა და გრძობების გამოსატვის თავისებურებანი ახალგაზრდულ აუდიტორიაში“	მასაჩკალა, დაღესტანი, 18-19 მაისი, 2015
18	ქ. ვარძელაშვილი <i>პლენარული მოხსენება</i>	საწყისი კოგნიტიურ-დენოტატიური სიტუაცია, სუპ-პოზიციები და კონცეპტუალური სიმრავლის რეფერენტული კავშირების მოდიფიცირება	უფა, ბაშკირეთი, ბაშკირეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, 23 დეკემბერი, 2015
19	ქ. ვარძელაშვილი ნ. პეენაია	მხატვრული დისკურსის ჰიპერტექსტუალური ლინკების ნომენ-დესკრიპტორის ლინგვისტური ანალიზი	სამარა, რუსეთი, 25 ივნისი, 2015
20	ქ. ვარძელაშვილი ნ. პეენაია	ლექსემა „მოთმინება“ («терпение») როგორც ენის ერთეული და რუსული კულტურის ჰიპერტექსტი	გრანადა, ესპანეთი, 13-20 სექტემბერი, 2015
21	ქ. ვარძელაშვილი	„ლექსემა „თვალი“: სხეულის versus სულის ორგანო“ (სიტყვის ჰერმენევტული პორტრეტი)	რიგა, ლატვია, 10 ოქტომბერი, 2015
22	ს. ჩუპრინინა	Проблема «эмоции в языке»	МАПРЯЛ-ის XIII საერთაშორისო კონგრესი
23	ს. ჩუპრინინა	Различные виды речевой деятельности	II საერთაშორისო სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენციის «Межкультурная-интракультурная коммуникация: теория и практика обучения и перевода»
24	ს. ჩუპრინინა	Модальность как один из факторов коммуникативного акта в обучении русскому языку	II საერთაშორისო სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენციის «Межкультурная-

		как иностранному	интракультурная коммуникация: теория и практика обучения и перевода»
25	ს. ჩუპრინინა	Чтение, как средство получения информации	VIII საერთაშორისო სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენციის მასალები, ჩინეთი, 2015

მოხსენებათა ანოტაციები

1. მოხსენება ეხებოდა რუსეთ-კავკასია-თურქეთის სამკუთხედის გეოპოლიტიკური კონტექსტის ანალიზს ქართული პერსპექტივიდან.
2. მოხსენება ეხებოდა სტუ-ს ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტის ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტის ასოცირებული პროფესორის, ევროინტეგრაციული პროცესების შემსწავლელი სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის თანამშრომლის, სოციალური მეცნიერებების დოქტორხათუნა ჩაფიხაძისმიერ ინიცირებული და სტუ-ს მიერ - ბრიტანულარასამთავრობო ორგანიზაცია Integrity Action-თან ერთად მხარდაჭერილი პროექტის („სტუ-ს სტუდენტთა კეთილსინდისიერების საშემოდგომო ბანაკი/სკოლა და კეთილსინდისიერების თემური მშენებლობისა და სოციალური ანგარიშვალდებულების აქტივობები“) პირველი ეტაპის დასრულებისა და ანტიკორუფციული პოლიტიკის კურსის სილაბუსის პრეზენტაციას სტუ-ს ევროპისმცოდნეობის ბაკალავრიატის პროგრამის სტუდენტებისათვის.
3. მოხსენება ეხებოდა უკრაინაში პოსტ-ევრომედიანის რეგოლაციის ნეოლიბერალური რეფორმების ანალიზს უსაფრთხოების კონტექსტში და მათ შედარებას საქართველოში გატარებულ ნეოლიბერალურ რეფორმებთან.
4. მოხსენება ეხებოდა საქართველოში გატარებული ნეოლიბერალური პოლიტიკის ანალიზს.
5. მოხსენება ეხებოდა საქართველოსა და მისი ევროკავშირისა და ნატო-ში ინტეგრაციის პროცესების განხილვა-ანალიზს.
6. მოხსენება ეხებოდა მომხსენებლის აზრით, საქართველოში რადიკალური ნეოლიბერალური პოლიტიკიდან სოციალური დაცვის რეფორმებზე გადასვლის პროცესთა შეფასება-ანალიზს.
7. კონსტანტინოპოლის ქართული საგანის დამაარსებელი, ცნობილი ქართველი კათოლიკე სასულიერო პირი, საზოგადო მოღვაწე და მეცნიერი აბატი პეტრე ხარისჭირაშვილი აქტიურად იყო ჩაბმული ეროვნულ - საგანმანათლებლო საქმიანობაში, მას დიდი წვლილი მიუძღვის ოსმალეთის ქრისტიან და მუსლიმ ქართველთა შორის ეროვნული თვითშეგნების განმტკიცებაში, ხოლო მის მიერ დაარსებული მონასტერი წარმოადგენდა უცხოეთში ქართული ემიგრაციის თავშესაფარსა და კულტურულ ცენტრს. საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის წარმოებულ ბრძოლაში ეს საგანე მნიშვნელოვან როლს ასრულებდა. 1921 წელს იძულებითი ემიგრაციის დროს ეს საგანე იქცა პირველ თავშესაფარად საქართველოს დემოკრატიული მთავრობისათვის. აქ იქნა დაცული ქართული მატერიალური კულტურის საგანძური. შემდგომ წლებში სტამბულის კათოლიკური საგანე მნიშვნელოვან დახმარებას უწევდა ემიგრაციაში მყოფი ქართველი მამულიშვილებს.

8. საქართველოში რომის კათოლიკე ეკლესიას მრავალსაუკუნოვანი ისტორია გააჩნია. მიუხედავად მრევლის მცირერიცხოვნობისა ქართველი კათოლიკეების მნიშვნელოვან როლს თამაშობდნენ ქვეყნის ისტორიაში. მრავალმა კათოლიკე მორწმუნემ შეიტანა თავისი წვლილი ეროვნული კულტურის სხვადასხვა სფეროში. ქართული მეცნიერების, განათლების, ხელოვნების, მრეწველობის ისტორიის გვერდს ვერ აუვლის კათოლიკე აღმსარებლობის თანამემამულეთა დიდ ღვაწლს. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია კათოლიკეთა როლი საქართველოსა და ევროპის დაახლოების პროცესში, ჩვენს საზოგადოებაში ევროპული ფასეულობების დამკვიდრებასა და პოპულარიზაციაში. კონსტანტინოპოლის ქართული საგანის წინამძღვრები კი ამ პროცესში მნიშვნელოვან როლს ასრულებდნენ.
9. მოხსენებაში – ქართული კულტურის კერა სტამბოლში – აღნიშნულია, რომ საქართველოს მრავალტანჯულმა მხარემ მესხეთმა არაერთი ნათელი სახელი შემატა ერის წინაშე ვალმოხდილთა წმინდა სიას. ასეთ დიდებულ კაცთა შორისაა: პ. ხარისჭიაშვილი, ივ. გვარამაძე, მ. თამარაშვილი და სხვ.
10. მოხსენება – ქართველ ემიგრანტთა ნაკვალევზე – ეხება სტამბულის ქართული კათოლიკური ცენტრის უდიდეს მნიშვნელობას, იქ სხვადასხვა დროს მოღვაწე ქართველ ემიგრანტთა ღვაწლს, ხაზგასმულია ის დიდი მნიშვნელობა, რაც დღემდე ენიჭება ფერიქოს (პომონტე) რაიონში არსებულ ქართულ მონასტერს, როგორც ეროვნულ და საგანმანათლებლო მოღვაწეობის მნიშვნელოვან ცენტრს.
11. მოხსენებაში კულტუროლოგიის და კომპარატივისტიკის პოზიციიდან გაანალიზებულია ქართული ლიტერატურული რუსისტიკის მდგომარეობა და აღწერილია მისი შემდგომი მოძრაობის პერსპექტივები.
12. მოხსენებაში გაანალიზებულია რუსული კლასიკის ურთიერთქმედების ძირითადი ასპექტები საქართველოს თანამედროვე რუსულენოვანი პოეტების შემოქმედებაში.
13. მოხსენებაში პირველადაა აღწერილი და შემოტანილია სამეცნიერო მიმოქცევაში საარქივო მასალა, რომელიც მიძღვნილია საქართველოს პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკის ეპოქის რუსულენოვანი ლიტერატურის წარმომადგენლის უცხო ავტორის ცხოვრებისა და მოღვაწეობისადმი.
14. სტატიაში განხილულია რუსული კლასიკური ლიტერატურის მეტანარაციის ზემოქმედების თავისებურებანი თეოდორე სოლოგუბის რომანზე “წვრილფეხა ეშმაკი”.
15. მოცემულ სტატიაში საუბარია თ. შოლოგუბის შემოქმედებითი მემკვიდრეობის განხილვასა და შეფასებაზე კრიტიკოსების და ლიტერატურათმცოდნეების მიერ.
16. სამეცნიერო სტატიაში განიხილება თ. სოლოგუბის შემოქმედების გაელენა რუსული ემიგრაციის მწერალის ა. რემიზოვის შემოქმედებაზე.
17. მოხსენება „ემოციებისა და გრძნობების გამოხატვის თავისებურებანი ახალგაზრდულ აუდიტორიაში“ თანამედროვე ლინგვოლიდაქტიკის ერთ-ერთ აქტუალურ პრობლემის განხილვას ეძღვნება, კერზოდ, რეცეპციული და რეპროდუქციური მეტყველების იმ ფსიქოლოგიური დახასიათების ანალიზს, რომელიც ჩართულია ემოციებისა და გრძნობების გამოხატვა-აღქმაში, აზროვნების და წარმოსახვის განვითარებაში უცხოური ენების სწავლებისას. რუსულის, როგორც უცხოური ენის მაგალითზე, განხილულია ამ კონცეპტუალურ სფეროში შემაჯავლი ერთეულების მაგალითზე ლექსიკური ინტერფერენციის

ტიპები და მათი თავიდან აცილების გზები სამეტყველო ქმედების სხვადასხვა სახეობის სწავლებისას; ემოციებისა და გრძნობების გამოხატვის ლექსიკური ერთეულების შერჩევის კრიტერიუმები სტუდენტურ აუდიტორიაში.

18. კონფერენციის პლენარულ მოხსენებაში „საწყისი კოგნიტიურ-დენოტატიური სიტუაცია, სუპ-პოზიციები და კონცეპტუალური სიმრავლის რეფერენტული კავშირების მოდიფიცირება“ წარმოდგენილია ჩვენს მიერ შემუშავებული მეთოდოლოგია აბსტრაქტული კოგნიტიური სტრუქტურის რეკონსტრუქციისა და მასში შემავალი ვერბალური ელემენტების შერჩევა-ვერიფიცირების ალგორითმი. ასაღის ანალიზის საფუძველზე, გაკეთებულია შემდეგი დასკვნები: სემანტიკური გადასვლების მოვლენები, რომელიც საწყისი კოგნიტიურ-დენოტატიური სიტუაციის მოდიფიცირებას წარმოადგენს, ენობრივი ფორმით აფიქსირებს შემეცნებით აქტებს. მოდიფიკაციის დინამიკა დაფუძნებულია კულტურულად განპირობებული შემეცნების კოგნიტიურ პროცესზე; ეს პროცესი ასახავს ენობრივი ცნობიერებისა და კონკრეტული ენის საშუალებების ფუნქციონირების თავისებურებებს; კონცეპტუალური დერივაციის ინოვაციური შემადგენლის შინაარსი ექსპლიციტურად უკვე არსებული ენობრივი ნიშნების შინაგანი ან გარეგანი ტრანსფორმაციით.

19. მოხსენება „მხატვრული დისკურსის ჰიპერტექსტუალური ლინკების ნომენ-დესკრიპტორის ლინგვისტური ანალიზი“ ჰიპერტექსტის როგორც ლინგვისტური კვლევის ობიექტი რიგით IV საერთაშორისო კონფერენციისთვის მომზადდა. მასში კვლევის ობიექტად შერჩეულ იქნა ნომენ-დესკრიპტორი, ლექსიკური ერთეული, რომელიც კონკრეტულ მხატვრულ ტექსტში აზრის განსაკუთრებული დაძაბულობის წერტილია და ამ ნარატივის საკვანძო აზრის აქტუალიზაციას ახდენს. აზრის აქტუალიზაციის არსების ვერიფიცირება შესაძლოა დესკრიპტორის ლინკების რეკონსტრუქციის გზით, რაც ილუსტრირებულია ვრცელი ენობრივი მასალის ანალიზის მაგალითზე.

20. მოხსენება ლექსემა „მოთმინება“ («терпение») როგორც ენის ერთეული და რუსული კულტურის ჰიპერტექსტი გაკეთებულია МАПРЯЛ-ის XIII საერთაშორისო კონგრესზე. მასში შემოთავაზებულია შერჩეული ლექსემის კუმულატიური ანალიზი: როგორც ენობრივი, კონცეპტუალური, ლინგვოკულტუროლოგიური, დისკურსული და ჰიპერტექსტუალური სივრცის ერთეულის. კონცეპტუალურ-ტექსტუალური კონსტრუქტის „მოთმინება“ მოცულობითი მოდელის რეკონსტრუქცია კეთდება ფილოლოგიური და სპეციალური თეზაურუსების, პრეცედენტული ტექსტებისა და XIX-XXI ს.ს. რუსული ლიტერატურის კორპუსის ბაზაზე. ანალიზის შემუშავებული ორიგინალური მეთოდოლოგია საშუალებას გვაძლევს რუსული კულტურის ჰიპერტექსტუალურ სივრცეში აღვადგინოთ ამ ლექსემის დესკრიპტორები; ამ მეთოდოლოგიაზე დაყრდნობით, შესაძლოა ჩავატაროთ კვლევები სხვა ბუნებრივი ენებისა და მათში ასახული კულტურის ელემენტების სიდრემესული ანალიზისთვის.

21. „ლექსემა „თვალი“: სხეულის ვერსუს სულის ორგანო“ (სიტყვის ჰერმენევტიკული პორტრეტი). ამ მოხსენების ამოსავალი თეზისებია: სიტყვა აძლევს საგანს სახელს, ასახელებს არაენობრივ ობიექტს და ნიშნის შიდა ფორმაში დასახელებულის შინაარსობრივ დახასიათებას ამყარებს, რომელიც წარმოდგენილია ლექსიკონის დეფინიციებში. რობლემატური კითხვა შეიძლება ჩამოყალიბდეს შემდეგნაირად: ყოველთვის ასახავს თუ არა ეს მახასიათებლები, პითაგორელების მეტაფორა რომ გამოვიყენოთ, საგნების

„დინებადობას“? ჩვენ ადამიანის კოგნიტიურ და შემოქმედებით საქმიანობას ვგულისხმობთ: უკვე აღქმულის გააზრებას, რეაქციების კულტურაში სიმბოლიზაციას, შემდგომ რეფლექსიას, ლიტარეტურულ შემოქმედებას. აზრის ასეთი დაძაბვის შედეგია სემანტიკური ველის გაფართოვება და სიტყვის ჰერმენევტული მნიშვნელობის გართულება. ჩვენი გაგებით, სიტყვის ჰერმენევტული პორტრეტი, არის არა მარტო ნიშნის ფიზიკური ბუნების უკან მდგომი ლოგიკური და გრძნობითი მნიშვნელობების შესწავლის მცდელობა, არამედ მისი აზრობრივი ინტერპრეტირების რაციონალური დასაბუთების ძიება.

IV. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	სამხრეთ საქართველოში რელიგიური და კონფესიური უმცირესობების საზოგადოებასთან ინტეგრირებასა და ადაპტაციასთან დაკავშირებულ პრობლემათა კვლევა.	ანა-მარია კრიველარი, INER-GEORGIA-ს დირექტორი გაბრიელე ბრაგანტინი დასავლეთ საქართველოში ლათინური წესის კათოლიკური ეკლესიის ვიკარიუსი, სამოდერო საბჭოს თავჯდომარე	ნუგზარ ბარდაველიძე ლალი ჩარკვიანი ნანა ნებიერიძე	
2	«Словарь псевдонимов русской эмиграции» (ფილოლოგია/რუსული ფილოლოგია)	პროფ. მ. შრუბა (გერმანია, Ruhr-Universität Bochum)	ტ. მეგრელიშვილი	ფონდი Deutsche Forschungsgemeinschaft
დასრულებული კვლევითი პროექტისძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები				
1. სამხრეთ საქართველოში ქალაქებში მცხოვრებ რელიგიურ და ეთნიკურ უმცირესობათა (ფოკუს ჯგუფს წარმოადგენდნენ ქართველი, სომეხი ლათინური და სომხური წესის				

კათოლიკეები), პრობლემების კვლევა და ანალიზი, მათი დაძლევის გზების ძიება და სათანადო კვალიფიცირებული დახმარების აღმოჩენა შესაბამისი ფოკუს ჯგუფებისათვის.

2. პროექტის მიმდინარე ეტაპზე დასრულებულია ფსევდონიმების შეგროვება, შექმნილია ანბანური სტატიები 1917 – 1921 წწ. პერიოდის რუსულენოვანი ავტორების თითოეულ ფსევდონიმზე, აღმოჩენილი საქართველოს საპარლამენტო ბიბლიოთეკოს ფონდებში.

სხვა აქტივობა: უცხოეთში სტაჟირება/პედაგოგიური საქმიანობა/პროექტები

№	სახელი, გვარი	პროექტი	თანამდებობა/ სტატუსი	ხანგრძლივობა და ადგილი
1	Khatuna Chapichadze (ხათუნაჩაფიჩაძე)	“GTU Students’ Integrity Autumn Camp/School and CIB & Social Accountability Activities”	Project Author, Trainer	01/10/2015–31/01/2016, Tbilisi, Georgia
2	Khatuna Chapichadze (ხათუნაჩაფიჩაძე)	INFINITY Erasmus+	Academic Staff at the Faculty of Economics, VSB - Technical University of Ostrava	08/10/2015–08/11/2015, Ostrava, Czech Republic
3	Khatuna Chapichadze (ხათუნაჩაფიჩაძე)	Faculty of Humanities, AGH University of Science and Technology in Krakow	Visiting Professor	04/03/2015–06.05.2015, Krakow, Poland

ტატიანა მეგრელიშვილი:

1. სამეცნიერო შრომების საერთაშორისო რეცენზირება (პოლონეთი, ლოდის უნივერსიტეტის უურნალი, 3 ნაშრომი).

2. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბაზაზე საერთაშორისო საგანმანათლებლო აქციის „ტოტალური კარნახი“ ორგანიზება და ჩატარება (ორგანიზაციულ - შეფასებითი კომისიის თანათამაჯდომარე).

3. საკანდიდატო დისერტაციის სამეცნიერო კონსულტირება თემაზე „მ. ლერმონტოვის შემოქმედების შესწავლა საქართველოში“ (მოსკოვი, ლომონოსოვის სახ. მოსკოვის სახ. უნივერსიტეტი).

4. სასწავლო კურსების სილაბუსების შექმნა დოქტორანტურის საგანმანათლებლო პროგრამისათვის: „უცხოური ენები, ლიტერატურა და კულტურათაშორისი კომუნიკაცია“ (3 სილაბული ლიტერატურათმცოდნეობის ბლოკის ფარგლებში)

5. საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტსა და ედიტეპეს უნივერსიტეტს (თურქეთი, სტამბული) შორის (ხელმოწერილია 2015 წლის სექტემბერში) დადებული თანამშრომლობის ხელშეკრულების დადების ინიციატორი.

6. ჟ. ვარძელაშვილი, ტ. მეგრელიშვილი: ვილნიუსის უნივერსიტეტის ჰუმანიტარული ფაკულტეტის უცხოური ენების კათედრისა და საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტის ლიბერალურ მეცნიერებატა დეპარტამენტის ერთობლივი სემინარის „პოლიტიკური დისკურსის თავისებურებანი შეპირისპირებით ანალიზში ორგანიზება-ჩატარება.

7. ერთიანი ეროვნული გამოცდების კომისიის მუშაობაში მონაწილეობა (რუსული ენის კომისიის წევრი, გამსწორებელი).

8. სამეცნიერო საერთაშორისო ჟურნალის “Scripta manent“-ის (საქართველო) სარედაქციო კოლეგიის მუდმივი წევრი

9. სამეცნიერო საერთაშორისო ჟურნალის “Philologia“-ს (პოლონეთი) სარედაქციო კოლეგიის მუდმივი წევრი.

ზაირა გურამიშვილი:

1. გამოცდების ეროვნული კომისიის წევრი, გამსწორებელი, რუსული ენა
2. სასკოლო ოლიმპიადის წევრი, გამსწორებელი
3. პედაგოგების გამოცდების სერტიფიკაციის კომისიის წევრი
4. V.I. Training Program in Teaching Strategies. (Effective Communication Strategies) Certificate of Completion November 27, 2015

ჟანეტა ვარძელაშვილი:

1. ჟ. ვარძელაშვილი, ტ. მეგრელიშვილი: ვილნიუსის უნივერსიტეტის ჰუმანიტარული ფაკულტეტის უცხოური ენების კათედრისა და საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტის ლიბერალურ მეცნიერებატა დეპარტამენტის ერთობლივი სემინარის „პოლიტიკური დისკურსის თავისებურებანი შეპირისპირებით ანალიზში ორგანიზება-ჩატარება.

2. ჟ. ვარძელაშვილი: მოხსენება „მასობრივი ცნობიერების მანიპულირების ენობრივი ხერხები (ჯ. ბუშის, ბ. ობამასი, ვლ. პუტინის და დ. მედვედევის გამოსვლების შეპირისპირებითი კონცეპტუალური აანალიზი)“.

3. ზ. გამეზარდაშვილი, ჟ. ვარძელაშვილი: სადოქტორო პროგრამის „ უცხოური ენები, ლიტერატურა და კულტურათაშორისი კომუნიკაცია“ მომზადება (საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტის ლიბერალურ მეცნიერებატა დეპარტამენტი).

4. ჟ. ვარძელაშვილი: საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალის „Современные фундаментальные и прикладные исследования» (International Scientific periodical “Modern Fundamental and Applied Researches” (ISSN 2221-7797) სარედაქციო საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე.

ია ბურდული:

საერთაშორისო სერთიფიკატები

1. 2015 Teilnahmebescheinigung am Fachkurs:
Die internationale Stellung der deutschen Sprache DAAD
2. 2015 Teilnahmebescheinigung am Fachkurs: *Sprache des deutschen Rechts* DAAD
3. 2015 Zertifikat on Multi-nations and the Problems of teaching Foreign
Language in Georgia , GTU
4. 2015 " Professional Orientation and Carrier Planning"
Zertifikat *The General Course on Modern Teaching-Méthodes*
Georgian Technical University Professional Development Centre, Iowa State
University(USA), Community Colleges, International Deveelopment, USA.
5. 2015 Teilnahmebescheinigung: *Deutsch Lernen im Museum* Goethe-Institut Georgien

არქიტექტურის, ურბანისტიკის და დიზაინის ფაკულტეტი

წლიური სამეცნიერო ანგარიში

არქიტექტურის და ძალაშეზღვევის დეპარტამენტი

ხელმძღვანელი: ნინო იმნაძე

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალის შემადგენლობა:

მოცულობითი არქიტექტურის მიმართულება:

1. სრული პროფ. ვახტანგ დავითაია
2. სრული პროფ. ელენე კალანდაძე
3. სრული პროფ. ნინო იმნაძე
4. ასოც. პროფ. მედეა მელქაძე
5. ასოც. პროფ. დათო ბოსტანაშვილი
6. ასისტენტ პროფ. გიორგი ცხოვრებაშვილი

ქალაქგეგმარების (ურბანისტიკა) მიმართულება:

1. სრული პროფ. გიორგი შაიშმელაშვილი
2. სრული პროფ. გიორგი სალუქვაძე
3. სრული პროფ. თენგიზ მახარაშვილი
4. სრული პროფ. ოტარ ნახუცრიშვილი
5. ასოც. პროფ. მარია ფონსულა
6. ასისტენტ პროფ. ირაკლი მურღულია
7. ასისტენტ პროფ. ნინო ჩხეიძე

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/ კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ნინო იმნაძე; თანაავტორი	„ახალი“ ხალხური არქიტექტურა	№1(12) თბ. 2015	სტუ.	გვ. 257-262;

	თამარ ადუაშვილი, მაგისტრანტი;	საქართველოს მაღალმთიან რეგიონებში”; სტუ. ჟურნალი „განათლება“			
2	ნინო იმნაძე, თანაავტორი ერეკლე ვარდოსანიძე; მაგისტრანტი;	თანამედროვე არქიტექტურა ქალაქის ისტორიული ცენტრის კონტექსტში (რიყის არქიტექტურულ-სივრცითი ანალიზის მცდელობა) სტუ. ჟურნალი „განათლება“	თბ. 2015 №1(12)	სტუ.	გვ. 263-267;
3	ნინო იმნაძე, თანაავტორი გიორგი ვარდოსანიძე; ბაკალავრი;	სამრეწველო არქიტექტურა და ტურიზმი ჟურნალი „განათლება“	თბ. 2015 №2(13)	სტუ	გვ. 209-213
4	მაია ჯვახიშვილი თანაავტორი ბელა თინიკაშვილი	„თანამედროვე ხიდების არქიტექტურა“, ჟურნალი განათლება	N 1 (12)	სტუ.თბილისი 2015 წ.	(268 გვ.)
5	მედეა მელქაძე	„ისტორიული ქალაქის პრობლემები ლანდშაფტური ზონის იდენტიფიცირების კონტექსტში“; ჟურნალი განათლება	N 2 (13)	სტუ.თბილისი 2015 წ.	203-208 გვ.
6	მედეა მელქაძე	„არქიტექტურული აზრივნება - რა არის ეს“ ჟ. სტილი	N 52	2015	

პროექტები

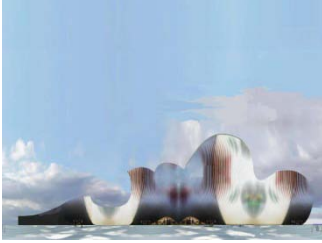

	ავტორი	ობიექტის ფოტო	დასახელება	მისამართი	წელი
1	თენგიზ მახარაშვილი		საჯარო სკოლა 1000 მოსწავლეზე ქ. თბილისი,		2015 -2016 წ.

			ისანსამგორის რაიონი მშენებარე		
2	თენგიზ მახარაშვილი		საჯარო სკოლა 1000 მოსწავლეზე საგარეჯოს რაიონის სოფ. ღამბალოში, მშენებარე		2015-2016 წ.
3	თენგიზ მახარაშვილი		ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლი თბილისში მშენებარე		2015 წ.
4	თენგიზ მახარაშვილი		სტუ - ს მეორე კორპუსის ეზოში სტუდენტური სპორტული მოედნის და ბადის მეორე ეტაპის პროექტი		2015 წ.
5	თენგიზ მახარაშვილი		ინდივიდუალური სააგარაკო შენობის პროექტი სოფ. დიდომში		2015 წ.
6	გიული გეგელია; თანაავტორები გიორგი კვიციანიშვილი, ზურაბ ციხისელი		სპორტულ-გამაჯანსაღებელი სასტუმრო და დასასვენებელი კომპლექსი	თბილისის ზღვაზე დიდ ყურესა და ზღვას შორის არსებულ ნახევარკუნძულზე	2015 წ.

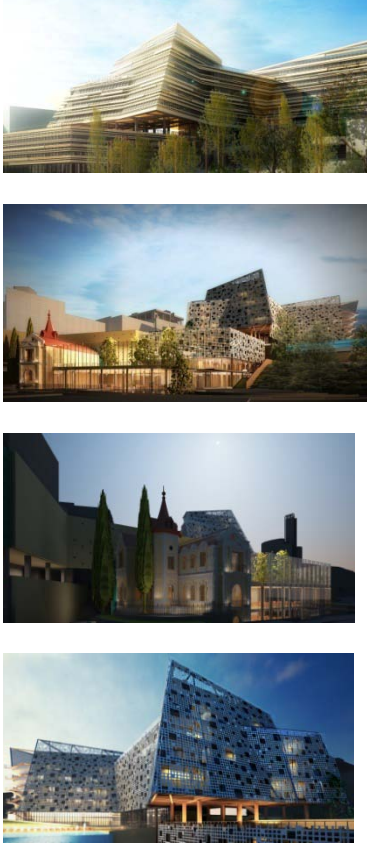
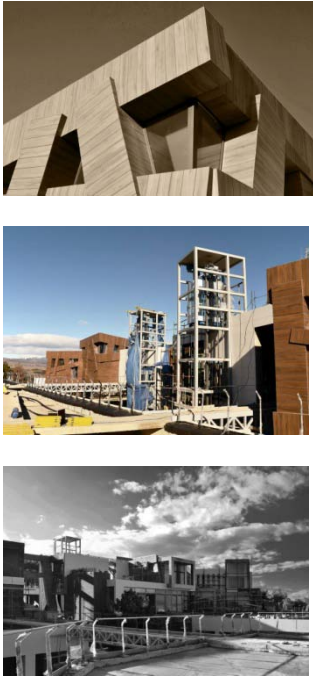

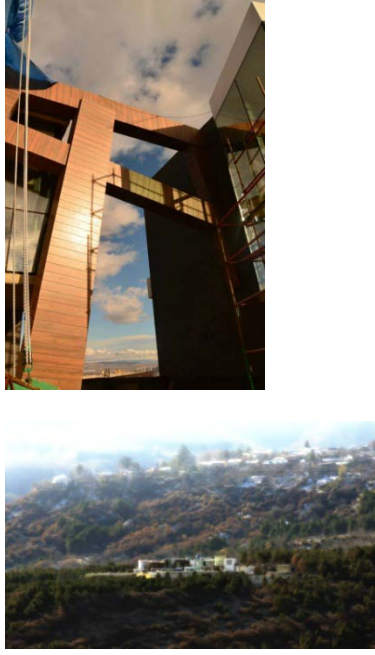

7	გია ნადირაძე		სასტუმრო წყალტუბოში; საერთაშორისო კონკურსი არქიტექტორთა კავშირის მიერ ორგანიზებული, პირველი პრემია	2015 წ.	
8	გია ნადირაძე თანაავტორი გიული გეგლია	 	სასტუმრო ვერცხლის ქუჩა№ 39 (მშენებარე)	2014-2015 წ.	
9	გია ნადირაძე	 	მრავალფუნქცი ური საცხოვრებელი სახლი თამარ მეფის გამზირის მიმდებარე ტერიტორიაზე	2015 წ.	

10	გია ნადირაძე		ქ. თბილისი, ქ. წამებულის #25 საცხოვრებელი სახლის დამტავრება	2012 – 2015 წ.	
11	ვაჟა გელაშვილი		მრავალსართულიანი საცხოვრებელი სახლი თბილისში (პროექტი)	2015 წ.	
12	ვაჟა გელაშვილი		მდგრადი არქიტექტურის ოფისი ჭავჭავაძის გამზირზე, ქ. თბილისი	2015 წ.	
13	ვაჟა გელაშვილი		ოფისის შენობა დიდუბეში.		
14	ვაჟა გელაშვილი		მრავალსართულიანი საცხოვრებელი სახლი დოლიძის ქუჩაზე (საპროექტო წინადადება)	2015 წ.	

15	ვაჟა გელაშვილი		მრავალსართულიანი საცხოვრებელი სახლი მეტრო დელისთან (საპროექტო წინადადება)	2015 წ.	
16	ვაჟა გელაშვილი		ბიზნეს ცენტრი ქ. თბილისში (საპროექტო წინადადება)	2015 წ.	
17	მაია ჯავახიშვილი, ბელა თინიკაშვილი	 	ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლი დიდ დიდმის მიმდებარედ (I და II ვარიანტი)		
18	ბელა თინიკაშვილი მაია ჯავახიშვილი	 	ინგოროევას №26 მეორე სართულის დაშენების და რეკონსტრუქციის პროექტი. (პროექტის კორექტირება)		

19	ვახტანგ დავითაია	ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლი მარტვილში (ორი ტიპის) 	მშენებარე	2014-2015 წ.	
20	ვახტანგ დავითაია	ქ. ზესტაფონში „დაჭრილი არწივის“ მონუმენტის პედესტალის და ბავშვთა დასასვენებელი პარკი 	ესკიზური პროექტები	2014-2015 წწ.	
21	ვასილ ქობულაია	სასტუმრო იაღბუზის ქუჩაზე, ორთაჭალაში	მშენებარე და საპროექტო წინადადებები შესრულებული	2014-2015 წ.	

			2015 წ.		
22	ვასილ ქობულია	<p>ინდივიდუალური საცხოვრებელი კაკლებში</p> 	მშენებარე	2013-2015წ.	

					
23	ვასილ ქობულია		საცხოვრებელი ბინის ინტერიერი	2015	
24	ვასილ ქობულია	მრავალფუნქციური ცენტრი ვაჟა ფშაველაზე	მშენებარე	2014-2015წ.	

					
25	მერაბ ბოლქვაძე, გიორგი შაიშველაშვი ლი, დემურ სვანაძე, გიული გეგელია, ომარ ჯაფარიძე	თბილისის მიწათსარგებლობის გეგმის საერთაშორისო კონკურსი პირველი ადგილი	კონცეფცია	2015 წ.	
26	მერაბ ბოლქვაძე	საცხოვრებელი სახლი ბერბუკის ქუჩაზე	მშენებარე	2015 წ.	
27	მერაბ ბოლქვაძე	ქალაქგეგმარებითი პროექტები ქალაქის სხვადასხვა ადგილებზე. (დადიანის ქუჩაზე)	მშენებარე	2015 წ.	
28	მერაბ ბოლქვაძე	ქალაქგეგმარებითი კვლევა ონიასვილის ქუჩის მიმდებარე ტერიტორიაზე	პროექტი	2015 წ.	

* სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	ნინო იმნაძე	საზოგადოებრივი სივრცე - მწვანე პარკის მოწყობის ამერიკული გამოცდილება	საერთაშორისო კონფერენცია ივ. ჯავახიშვილის სახ. თსუ-ს ამერიკისმცოდნეობის ინსტიტუტი, ამერიკისმცოდნეობის XVI ყოველწლიური საერთაშორისო კონფერენცია. 2015წ.14-16 მაისი
2	მარიამ გვაზავა 2 კურსი, ხელ. პროფ. ნ. იმნაძე	“ინოვაცია არქიტექტურაში“ (მეორე პრემია)	სტუდენტური 83-ე საერთაშორისო კონფერენცია 2015წ. 21 მაისი.
3	ირაკლია შუბითიძე; მაგისტრანტი 1 კურსი; ხელმძ. ნინო იმნაძე	„სამტრედია დროში და სივრცეში“ (პირველი პრემია)	სტუდენტური 83-ე საერთაშორისო კონფერენცია 2015წ. 21 მაისი.
4	თამარ აღუაშვილი მაგისტრანტი 1 კურსი, ხელ. ნინო იმნაძე	“ხალხური არქიტექტურა და თანამედროვეობა“	სტუდენტური 83ე საერთაშორისო კონფერენცია 2015წ. 21 მაისი.
5	მარიამ აღუაშვილი; მაგისტრანტი 1 კურსი, ხელ. ნინო იმნაძე	“შუქ-ჩრდილი არქიტექტურაში“ (მესამე პრემია)	სტუდენტური 83-ე საერთაშორისო კონფერენცია 2015წ. 21 მაისი.
6	მედეა მელქაძე	ისტორიული ქალაქის პრობლემები ლანდშაფტური ზონის იდეტიფიცირების კონტექსტში	საერთაშორისო კონფერენცია ივ. ჯავახიშვილის სახ. თსუ-ს ამერიკისმცოდნეობის ინსტიტუტი, ამერიკისმცოდნეობის XVI ყოველწლიური

			საერთაშორისო კონფერენცია. 2015წ.14-16 მაისი
7	ბელა თინიკაშვილი მაია ჯავახიშვილი	„თანამედროვე ხიდები- ამერიკული გამოცდილება“	საერთაშორისო კონფერენცია ივ. ჯავახიშვილის სახ. თსუ-ს ამერიკისმცოდნეობის ინსტიტუტი, ამერიკისმცოდნეობის XVI ყოველწლიური საერთაშორისო კონფერენცია. 2015წ.14-16 მაისი
8	დათო ბოსტანაშვილი	„ქუჩის რიტორიკა“	ილია უნივერსიტეტის სემიოტიკის კონფერენცია. 2015 წ.
9	თენგიზ მახარაშვილი		სტუ.-ს არქიტექტურის ფაკულტეტის მე-3 და მე-4 კურსის სტუდენტთა საკურსო პროექტების კონკურსის ორგანიზება. გამარჯვებული სტუდენტთა გამოვლენა და დაჯილდოება 2015 წ. ივნისი
10	თენგიზ მახარაშვილი		სტუ-ს ადმინისტრაციული კორპუსში ცენტრალურ ბიბლიოთეკაში რეგულარული შემოქმედებით გამოფენის მოწყობის ორგანიზატორი 2015 წ. მოეწყო 5 პერსონალური გამოფენა
11	თენგიზ მახარაშვილი		საქ. არქ. კავშირის, უურნალ „სტილის“ ტრადიციული საერთაშორისო კონკურსის გამარჯვებული. გრანპრი „ოქროს კაპიტელი“ ნომინაცია „ლანდსაფტური

			არქიტექტურა“
12	თენგიზ მახარაშვილი	ხელები შორს ვერეს ხეობიდან	გაზეთ „რეზონანში“ 2015 წლის 7 ივნისის ნომერი
13	თენგიზ მახარაშვილი	ლანდშაფტური არქიტექტურის პრიორიტეტები	ქ. „სტილი“ (№53 2015 წ.)
14	ოთარ ნახუცრიშვილი	ადგილობრივი მნიშვნელობის პარკი	საკურსო დავალება მე-2 კურსის ბაკალავრებისთვის
15	ოთარ ნახუცრიშვილი	დასახლება 1000 მაცხოვრებელზე	საკურსო დავალება მე-3 კურსის ბაკალავრებისთვის
16	ნინო იმნაძე	საერთაშორისო კონფერენცია: საქართველოს ინდუსტრიული მემკვიდრეობა ჭიათურა-ზესტაფონი-გოთის ინდუსტრიული წრედი	მონაწილეობა; ორგანიზატორი საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის ერეოვნული სააგენტოს მიერ
17	ვახტანგ დავითაია	სიდნეის ოპერის ტეატრი-ეს ნამდვილი ბრძოლა იყო გაიმარჯვა არქიტექტურამ	გაზეთი „ლიტერატურული საქართველო“ 18 სექტემბერი, 2015 წ.
18	ვახტანგ დავითაია	ხსოვნის პარკი „მზიურში“	გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“ 2015 წ.

დიზაინის და არქიტექტურათმცოდნეობის დეპარტამენტი №602

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი:

ასოცირებული პროფესორი თინათინ ჩიგოგიძე

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

სრული პროფესორები – მზია მილაშვილი, ნინო ხაბეიშვილი, თამაზ ხანიკიძე;

ასოცირებული პროფესორები – თინათინ ჩიგოგიძე, გია ბაგრატიონ-დავითაშვილი, მაია ძიძიგური, მაია დავითაია, გიორგი წულუკიძე, ელენე კილაძე;

მოწვეული ასოცირებული პროფესორი – ნათია ასათიანი, თინათინ ერისთავი, ალექო კორკოტაშვილი, დიანა დათუკიშვილი;

ასისტენ პროფესორები – ქეთევან სალუქვაძე, ნათია ქონლაძე.

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	თინათინ ჩიგოგიძე ზურაბ კიკნაძე გურამ ხოსრუაშვილი	მწვანე მშენებლობის ფოტო რეალისტური ვიზუალიზაციის საკითხები	2015 წ. #2	თბილისი, “ბიზნეს ინჟინერინგი“	131-133
2	ნ. ქონლაძე	რეაგირებადი არქიტექტურის მაგალითები XXI საუკუნის ამერიკაში “განათლება”	N2(13) 2015	თბილისი	6
3	მ. ხაბეიშვილი	"3D მოდელირება - არქიტექტურის აღქმის ადეკვატური ინსტრუმენტი". სამეცნიერო-ტექნიკური ჟურნალი "მშენებლობა"	№1(36) 2015	თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი	5
4	ნ. ხაბეიშვილი ა. ხაბეიშვილი	”დრეკადი სისტემის ზომების განსაზღვრა იძულებითი რხევის დროს რეზონანსის გათვალისწინებით”. სტუის სამეცნიერო ჟურნალი	№2(8). 2015	თბილისი	5

ანოტაციები:

1. დღეის მდგომარეობით ფაქტიურად მთელი საპროექტო დოკუმენტაცია და პრეზენტაციები სრულდება CAD (პროექტირება კომპიუტერის საშუალებით) სისტემების გამოყენებით, რადგანაც ეს მოთხოვნა დეკლარირებულია როგორც დამუშავების, ისე შეთანხმებისა და დამტკიცების ეტაპზე. CAD სისტემებში მწვანე ნარგავების ვიზუალიზაცია დღევანდლამდე პრობლემატურია. ეს განპირობებულია ამ კატეგორიის ობიექტების რთული სტრუქტურული აგებულებით. ჭეშმარიტი 3D გამოსახულება გამოიწვევდა კომპიუტერული რესურსების გაუმართლებელ ფლანგვას. საერთო და სპეციფიური დანიშნულების პაკეტებში ძირითადად კმაყოფილდებიან მცენარეების განზოგადებული გამოსახვებით ან პირობითი აღნიშვნებით, ე.ი. ზოგადი შთაბეჭდილების შექმნის მცდელობით. ცნობადობის (ჯიშის, ასკის, სეზონის მიხედვით) საკითხი ზოგადად CAD სისტემებისთვის ჯერჯერობით პრობლემატურია. რაც შეეხება, ლანდშაფტური არქიტექტურისა და მწვანე მშენებლობის ობიექტების საპროექტო დოკუმენტაციის შექმნის პროგრამულ უზრუნველყოფას, როგორცაა Landscaping and Desk Designer, Total 3D Landscape Deluxe და სხვა რასტრული პაკეტები CAD სისტემებთან, როგორც წესი, არაა თავსებადი. ხოლო Autodesk-ის საბაზო პროგრამული უზრუნველყოფა (AutoCAD, AutoCAD Architectura, Land Desktop, 3ds Max და სხვ.) არ შეიცავს რამდენადმე „რეალისტურ“, ცნობად და დენდროლოგიურად ნიუანსირებულ პარამეტრებსა და ბიბლიოთეკებს. სტატიაში განხილულია ამ საკითხის გადაჭრის გზები და პერსპექტივები.
2. რეაგირებადი არქიტექტურა მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს არქიტექტურული კვლევის სფეროში. ჩვეულებრივ რეაგირებადი არქიტექტურის განსაზღვრება ენიჭება იმგვარი კლასის არქიტექტურას ან შენობას, რომელსაც შეძლია ფორმის შეცვლა გარემო პირობების ცვალებადობის შესაბამისად. აშშ-ს რეაგირებადი არქიტექტურის 21 საუკუნის მაგალითების განხილვიდან ჩანს, რომ რეაგირებად არქიტექტურაში მხოლოდ ხელოვნური ინტელექტის ასპექტი არ არის მთავარი, აქ მნიშვნელოვანია სივრცის შესწავლა ტექნოლოგიების საშუალებით. ჩანს, თუ როგორ შეიცვალა დამოკიდებულება სივრცის მიმართ, მისი აღქმა. ხალი ტექნოლოგიების შექმნა ახალი არქიტექტურული სივრცის შექმნას განაპირობებს.
3. განხილულია არქიტექტურული მოდვაწვობის სფეროში ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენების მნიშვნელობა; არსებული თუ საპროექტო არქიტექტურული ობიექტის პრეზენტაციის ყველაზე ეფექტური საშუალება – კომპიუტრული გრაფიკა, კერძოდ, 3D მოდელირება და არქიტექტურული ანიმაცია.
4. სტატიაში განხილულია არქიტექტურული მოდვაწვობის სფეროში ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენების მნიშვნელობა; არსებული თუ საპროექტო არქიტექტურული ობიექტის პრეზენტაციის ყველაზე ეფექტური საშუალება – კომპიუტრული გრაფიკა, კერძოდ, 3D მოდელირება და არქიტექტურული ანიმაცია.

პროექტები

5

ალეკო
კორკოტაშვილი

ჩოხელის ბინა ვაჟა ფშაველას პროსპექტზე

2015

კოლოსეო სასტუმრო 30 ადგილზე დიდუბეში

ბინა ქავთარაძეზე

„ულტრა მედის,, კლინიკის მესამე ფილიალი თეშქაზე

გომელაურის ბინა ბაგებში

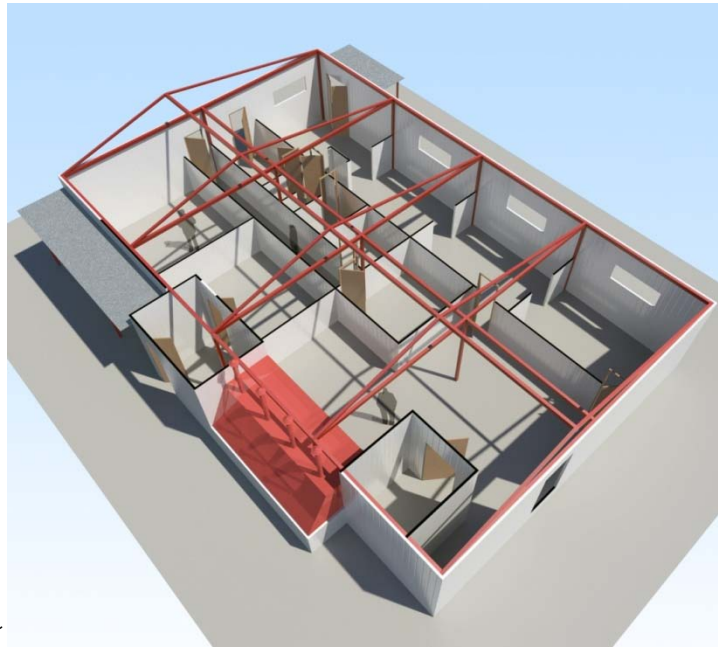
სტუ-ს მეორე კორპუსის შესასვლელი

ექსპერიმენტალური /თივის/საცხოვრებელი სახლი
მისაქციელში

მცირე სასოფლე სამეურნეო საწარმო მისაქციელში

6

ნუგზარ
ხვედელიანი

საცხოვრებელი სახლის რეკონსტრუქცია ქ.თბილისში
ტაბიძის ქ.

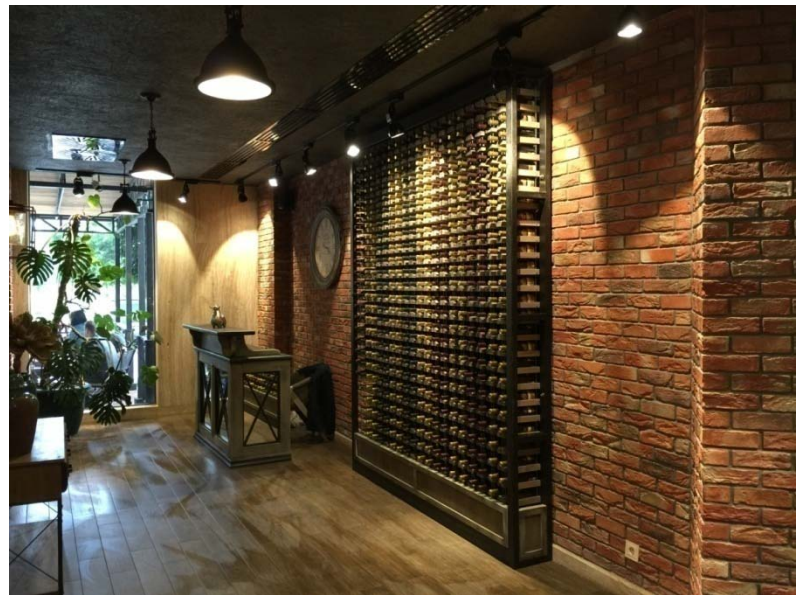

ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლი ბაგებში

რესტორანი "გრილ თაუნი" ქ.ბათუმში (არქიტექტურული პროექტი, ინტერიერი დიზაინი)

7

შოთა
ბელაშვილი

ღია კაფე და სასტუმრო უინვალში (არქიტექტურული პროექტი, ინტერიერი დიზაინი)

სააგარაკო ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლი

საცხოვრებელი ბინის ინტერიერის დიზაინი ვაჟა ფშაველას გამზირზე.

საცხოვრებელი ბინის ინტერიერის დიზაინი წერეთლის გამზირზე.

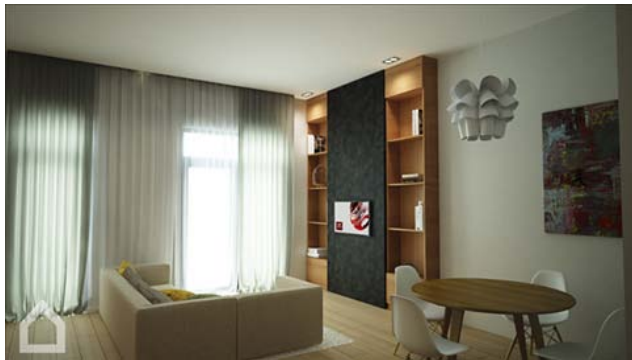
საცხოვრებელი ბინის ინტერიერის დიზაინი - სამხარეულო

საცხოვრებელი ბინის ინტერიერის დიზაინი - სერჯო ოთახი

საცხოვრებელი ბინის ინტერიერის დიზაინი ნუცუბიძის ქუჩაზე

III. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

1) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	თინათინ ჩიგოგიძე	მწვანე მშენებლობის ობიექტები კომპიუტერულ გრაფიკაში	14-16 მაისი 2015 წ. ამერიკათმცოდნეობის მე-16 ყოველწლიური საერთაშორისო კონფერენცია. თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახ. სახელმწიფო უნივერსიტეტი
2	ნ. ქოხლაძე	XXI საუკუნის “რეაგირებადი არქიტექტურა” ამერიკაში ამერიკისმცოდნეობის XVI ყოველწლიური საერთაშორისო კონფერენცია	14-16 მაისი, 2015წ. ივანე ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
3	გელაშვილი შოთა	არქიტექტურული გარემოს ფორმირების თავისებურებები, თემატური ტურიზმის განვითარებისათვის საქართველოში.	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი 2015წ.

ანოტაციები

1. დღეის მდგომარეობით ფაქტიურად მთელი საპროექტო დოკუმენტაცია და პრეზენტაციები სრულდება CAD (პროექტირება კომპიუტერის საშუალებით) სისტემების გამოყენებით, რადგანაც ეს მოთხოვნა დეკლარირებულია როგორც დამუშავების, ისე შეთანხმებისა და დამტკიცების ეტაპზე. CAD სისტემებში მწვანე ნარგავების ვიზუალიზაცია დღევანდლამდე პრობლემატურია. ეს განპირობებულია ამ კატეგორიის ობიექტების რთული სტრუქტურული აგებულებით. ჭეშმარიტი 3D გამოსახულება გამოიწვევდა კომპიუტერული რესურსების გაუმართლებელ ფლანგვას. საერთო და სპეციფიური დანიშნულების პაკეტებში ძირითადად კმაყოფილდებიან მცენარეების განზოგადებული გამოსახვებით ან პირობითი აღნიშვნებით, ე.ი. ზოგადი შთაბეჭდილების შექმნის მცდელობით. ცნობადობის (ჯიშის, ასკის, სეზონის მიხედვით) საკითხი ზოგადად CAD სისტემებისთვის ჯერჯერობით პრობლემატურია. რაც შეეხება, ლანდშაფტური არქიტექტურისა და მწვანე მშენებლობის ობიექტების საპროექტო დოკუმენტაციის შექმნის პროგრამულ უზრუნველყოფას, როგორცაა Landscaping and Desk Designer, Total 3D Landscape Deluxe და სხვა რასტრული პაკეტები CAD სისტემებთან, როგორც წესი, არაა თავსებადი. ხოლო Autodesk-ის საბაზო

პროგრამული უზრუნველყოფა (AutoCAD, AutoCAD Architecture, Land Desktop, 3ds Max და სხვ.) არ შეიცავს რამდენადმე „რეალისტურ“, ცნობად და დენდროლოგიურად ნიუანსირებულ პარამეტრებსა და ბიბლიოთეკებს.

- რეაგირებადი არქიტექტურა მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს არქიტექტურული კვლევის სფეროში. ჩვეულებრივ რეაგირებადი არქიტექტურის განსაზღვრება ენიჭება იმგვარი კლასის არქიტექტურას ან შენობას, რომელსაც შეძლია ფორმის შეცვლა გარემო პირობების ცვალებადობის შესაბამისად. აშშ-ს რეაგირებადი არქიტექტურის 21 საუკუნის მაგალითების განხილვიდან ჩანს, რომ რეაგირებად არქიტექტურაში მხოლოდ ხელოვნური ინტელექტის ასპექტი არ არის მთავარი, აქ მნიშვნელოვანია სივრცის შესწავლა ტექნოლოგიების საშუალებით. ჩანს, თუ როგორ შეიცვალა დამოკიდებულება სივრცის მიმართ, მისი აღქმა. ხალი ტექნოლოგიების შექმნა ახალი არქიტექტურული სივრცის შექმნას განაპირობებს

- საერთაშორისო დონის ექსპერტების პროგნოზით, 2020 წლისათვის, ტურიზმის ერთ-ერთ პერსპექტიულ მიმართულებად მიჩნეულია ე.წ. „თემატური ტურიზმი“. ამ მიმართულებას მიეკუთვნება ისეთი „ტურისტული პროდუქტები“ როგორცაა კვების პროდუქტებისა და ღვინის წარმოება.

საფუძველს არაა მოკლებული ექსპერტთა ის ვარაუდიც, რომ საქართველოს „თემატური ტურიზმის“ ორი მნიშვნელოვანი მიმართულების - „ახალი აბრეშუმის გზისა“ და „ღვინის გზის“ პერსპექტიული ინფრასტრუქტურული განვითარებისათვის საჭირო ყველა ხელსაყრელი რესურსი გააჩნია.

„თემატური ტურიზმის“ განვითარების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან რესურსს წარმოადგენს საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში არსებული ის ისტორიული ღვინის მარნები, რომელთა აღდგენა-განახლების პროცესი, როგორც ისტორიულ-არქიტექტურული ძეგლებისა, მნიშვნელოვანი ამოცანაა და იგი სპეციალისტთა მიერ სიღრმისეული შესწავლა-ანალიზისა და შესაბამისი რეკომენდაციების საფუძველზე უნდა ხორციელდებოდეს.

მოსხენებაში საერთაშორისო გამოცდილების მაგალითზე, განხილულია „თემატური ტურიზმის“ განვითარებისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურისა და არქიტექტურული გარემოს ფორმირების თავისებურებები საქართველოში.

აბრარული მეცნიერებების და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტი

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – პროფესორი გ. ქვარცხავა

I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

I. 4.

	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	დაფინანსებული ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
	“ეროზიულ-დვარცოფული მოვლენების თეორიული კვლევა” ინჟინერია, ჰიდროინჟინერია	შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი	ი. ყრუაშვილი	ი. ინაშვილი ე. კუხალაშვილი კ. ბზიავა
<p>დვარცოფსაცავების პარამეტრების ცვლილების კანონზომიერების დადგენა დაგაანგარიშების მეთოდების სრულყოფა ისეთ ოპერატიულ საშუალებებს მოითხოვს, რომლის გამოყენებით სრულყოფილად აღწერილი იქნება მასში განთავსებული დვარცოფული მასის მდგრადობის რღვევისა და დაძვრის პროცესის მექანიზმი. ხარისხობრივი ფუნქციების გამოყენებით მიღებულია დვარცოფსაცავში დაგროვილი დვარცოფული მასის სიმაღლის, დვარცოფის ხარჯისა და მისი გადაადგილების სიჩქარის საანგარიში დამოკიდებულებები. კვლევის შედეგებმა დაადასტურა, რომ თეორიულად და ექსპერიმენტული მასალის საფუძველზე მიღებულ K-ს მნიშვნელობებს შორის განსხვავება არ აღემატება 10%-ს.</p>				

II.1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
დ. თავხელიძე, ზ. მჭედლიშვილი, მ. რაზმაძე	მოძრაობის მრავალი თავისუფლების ხარისხის ბერკეტული მექანიზმების კინემატიკური და ძალოვანი ანალიზი	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი 2015წ.	185 გვერდი
<p>ნაშრომში ამოხსნილია უკუ და პირდაპირი გეომეტრიული ამოცანები ხუთრგოლა და ტრიპოდული მექანიკური სისტემებისათვის და, როგორც შედეგი, ხუთრგოლა მექანიზმებისათვის გადაჭრილია ძალოვანი ანალიზის ამოცანა, რაც ამ სახის მექანიზმების შემადგენელი რგოლების სიმტკიცეზე გაანგარიშების საფუძველია.</p>			

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ო. ნათიშვილი ი. ყრუაშვილი გ. გავარდაშვილი ი. ინაშვილი	მეთოდური რეკომენდაციები ღვარცოფსაწინააღმდეგო ნაგებობების პროექტირებისათვის (ჰიდრაულიკური გაანგარიშებები)	ქ. თბილისი, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია	50
<p>„მეთოდურ რეკომენდაციებში“ განხილულია ღვარცოფსაწინააღმდეგო ნაგებობების პროექტირების პრინციპები, ბმული ღვარცოფული ნაკადის დამრტყმელი ძალის განსაზღვრა ყრუ და გამჭოლ ღვარცოფგადამღობ ნაგებობაზე, ბმული ღვარცოფის გამოტანის კონუსზე გაფართოება და გაჩერება, ღვარცოფული ნაკადის ამმადლებელი უკუტალღის სიმაღლის განსაზღვრა განივ ყრუ ზღუდარზე და ზვავისებრი ბმული ღვარცოფული ნაკადის დინამიკური მახასიათებლების პროგნოზი.</p> <p>„მეთოდურ რეკომენდაციებში“ გათვალისწინებული მოთხოვნები უნდა სრულდებოდეს ღვარცოფსაწინააღმდეგო დამცავი ნაგებობების პროექტირების, ღვარცოფულ რეგიონებში ღვარცოფსაწინააღმდეგო ღონისძიებების გატარებისა და ასევე, მშენებლობისთვის ჩატარებული საინჟინრო კვლევების დროს.</p>				
№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
	გ. ტყემალაძე	ლაბორატორიული სამუშაოები ბიოქიმიაში (დამხმარე	სტუ-ს ბიბლიოთეკა ელექტრონული	106

2		სახელმძღვანელო	ვერსია CD 2632	
<p>ნაშრომში განხილულია ძირითადი ბიომოლეკულების - ცილების, ამინომჟავების, ნუკლეინის მჟავების, ნახშირწყლების, ვიტამინების, ფერმენტების თვისებრივი რეაქციები და რაოდენობრივი განსაზღვრის თანამედროვე მეთოდები. მოცემულია თითოეული მეთოდის არსი, რეაქტივები და მასალები, ხელსაწყო-აპარატურა, ცდის მსვლელობა და მიღებული შედეგების გაფორმება.</p>				
№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
3	გ. ტყემალაძე	ბიორგანული ქიმია (განმარტებითი ლექსიკონი)	სტუ-ს ბიბლიოთეკა ელექტრონული ვერსია CD 2744	350
<p>ლექსიკონში წარმოდგენილია ორი ათასზე მეტი ლექსიკური ერთეული ბიორგანული ქიმიიდან და მომიჯნავე დისციპლინებიდან: ორგანული ქიმია, ბიოქიმია, მოლეკულური ბიოლოგია, აგრარული მეცნიერებები, აგრეთვე ყველა იმ დარგიდან, რომლებსაც გარკვეული შეხება აქვს ბიორგანული ქიმიის თეორიულ და პრაქტიკულ ასპექტებთან. ლექსიკონი შედგენილია განმარტებითი ლექსიკონების მიმართ არსებული ყველა ძირითადი მოთხოვნის გათვალისწინებით.</p>				

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
4	დ. თავხელიძე, ზ. მჭედლიშვილი, მ. რაზმაძე	მოდრაობის მრავალი თავისუფლების ხარისხის ბერკეტული მექანიზმების კინემატიკური და ძალოვანი ანალიზი	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი 2015წ.	185 გვერდი
<p>სახელმძღვანელო დაწერილია სტუ-ს დიზაინის სკოლის სტუდენტებისათვის, რის გამოც წიგნი შედგენილია ინგლისურ ენაზე და ფაკულტეტზე (სკოლაში) დამტკიცებული სილაბუსის მიხედვით.</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ი.ყრუაშვილი ი.ინაშვილი ი.კლიშიაშვილი	“ღვარცოფსაწინააღმდეგო ბარიერები საპროექტო პარამეტრების კომპიუტერული მოდელირება”. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია		თბილისი	4 გვ.

		“გლობალური დათბობა და აგრობიომრავალფეროვნება”			
<p>ნაშრომში მიღებული დამოკიდებულებებით და კომპიუტერული პროგრამა DEBFLOW-ს გამოყენებით შესაძლებელია დრეკადი ღვარცოფსაწინააღმდეგო ბარიერების საპროექტო პარამეტრების გაანგარიშება კონსტრუქციის მახასიათებლების, მასზე მოსული დატვირთვის, სიმტკიცის მარაგის კოეფიციენტისა და ღვარცოფული კერიდან დაძრული მასის მახასიათებლების დროსთან კავშირში გათვალისწინებით.</p>					

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
2	ე. კუხალაშვილი ი. ინაშვილი კ. ბზიავა ი. ყრუაშვილი დ. ლორთქიფანიძე	“ღვარცოფსადინარში ტალღურად მოძრავი ბმული ღვარცოფის მახასიათებლების დადგენა”. ჰიდროინჟინერია	№ 1-2 (19-20)	თბილისი, საგამომცემლო სახლი “ტექნიკური უნივერსიტეტი”	5 გვ.

მთის რელიეფის პირობებში კაშხლის გარღვევა იწვევს დიდი გამრეცხი ენერჯის მქონე გამრღვევი ტალღის წარმოქმნას, რომელიც სწრაფად გარდაიქმნება ღვარცოფულ ნაკადად. ნაშრომში მიმდინარეობს მცდელობა გადაწყვიტოს იქნას ღვარცოფული ნაკადის ერთი მიმართულების გრძივი ტალღების გაანგარიშების საკითხი. მიღებულია საანგარიშო დამოკიდებულებები, რომელთა მეშვეობითაც შესაძლებელია განსაზღვრულ იქნას ნაკადის სიმაღლე ტალღის სიმაღლის გათვალისწინებით, როგორც რეოლოგიური მახვენებლის გათვალისწინებით, ისე მათ გარეშე.

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
3	G. Tkemaladze B. Dochviri. G. Sokhadze. K.Makhashvili	О Кинетике Бимолекулярной Химической Реакции	vol.76, num.4	Georgian Engineering News, Georgia	7

ფერმენტულ კინეტიკაში მიხედის-მენტენის განტოლების გამოყენებით აგებულია ფერმენტული რეაქციის აღმწერი სტოქასტიკური მოდელი. უმცირეს კვადრატთა მეთოდით მიღებულია განტოლების ორი უცნობი პარამეტრის სტატისტიკური შეფასებების ცხადი გამოსახულებები. მოტანილია მუდმივების გამოთვლის საილუსტრაციო რიცხვითი მაგალითები.

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
	გ. ტყემალაძე	საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა როლი		ქართული პოლიტიკა -	9

4	გ. ქვარცხავა	აგრარულ პოლიტიკაში		საქართველოს აგრარული პოლიტიკის აქტუალური პრობლემები, 2015.	
<p>ნაშრომში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ბიოქიმიური კვლევის პრიორიტეტულ მიმართულებებს აგრარულ ტექნოლოგიებში, ცხოველებისა და ფრინველთა დაბალანსებულ კვებაში, სასურსათო პროდუქციის წარმოებისა და გადამუშავების ტექნოლოგიურ პროცესებში. აღნიშნულია, რომ სოფლის მეურნეობის ყველა დარგში და, უპირველესად, აგროკულტურებისა და სასოფლო-სამეურნეო ცხოველთა წარმოებისა და გადამუშავების ტექნოლოგიებში, საკვებწარმოებასა და ვეტერინარიაში აუცილებელია ახალი ინოვაციური ტექნოლოგიების, მეთოდებისა და მიდგომების დამუშავება, რასაც, თავის მხრივ, საფუძვლად უნდა დაედოს კვლევის ბიოქიმიური, მიკრობიოლოგიური და ტოქსიკოლოგიური შესაძლებლობები.</p>					
№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
5	გ. ტყემალაძე, ქ. მახაშვილი	მზის ენერჯის ბიოლოგიური კონვერსია	აკადემიკოს ი.ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის - საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა - შრომები.		7
<p>გლობალური დათბობა, გაეროს უახლესი მონაცემების თანახმად, მრავალ საშიშროებას უქმნის დედამიწას, უშუალოდ ადამიანის ჯანმრთელობას, მის კეთილდღეობას, აგრეთვე ცხოველებსა და მცენარეებს.</p> <p>ნაშრომში განხილულია ის ბიოქიმიური ღონისძიებები, რომლებიც გაზრდის მცენარეთა ბიოლოგიურ პოტენციალს, კერძოდ, მათს ფოტოსინთეზურ და ენერგეტიკულ შესაძლებლობებს და, ამდენად, ხელს შეუწყობს როგორც გვაღვებისადმი გამძლეობას, ისე მეტ წინააღმდეგობას გაუწევს ატმოსფეროში ნახშირორჟანგის კონცენტრაციების მატებას. მზის ენერჯია ეკოლოგიურად სუფთაა და მისი გარდაქმნა ქიმიური ნივთიერებების ენერჯიად ხორციელდება მხოლოდ მცენარეული ორგანიზმებისათვის დამახასიათებელი ეფექტური მექანიზმით - ფოტოსინთეზით.</p>					

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
6	ბ. ტყემალაძე	გლობალური დათბობისაგან ცოცხალი სამყაროს დაცვის ბიოქიმიური საფუძვლები	საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის - გლობალური დათბობა და აგრობიომრავალფეროვნება – შრომები, 2015	თბილისი,	10

სამყაროს გლობალური დათბობის შესახებ არსებობს ორი, ერთმანეთისაგან რადიკალურად განსხვავებული მოსაზრება. პირველის თანახმად, გლობალური დათბობა სამყაროს დამღუპველია და ანთროპოგენური საქმიანობით არის განპირობებული. მეორე მოსაზრების თანახმად, გლობალური დათბობა მითია, განეკუთვნება პერიოდულად განმეორებადი ბუნებრივი კატაკლიზმების რიცხვს და, ამდენად, სამყაროს მისგან განადგურება არ ემუქრება. ამ შეხედულების ავტორები და თანამოაზრეები ერთში თანხმდებიან – გლობალური დათბობა დედამიწის კლიმატური სისტემის – ოკეანეების, ზღვებისა და ხმელეთის ზედაპირზე - საშუალო ტემპერატურის ყოველწლიური ზრდით არის განპირობებული.

მოსხენებაში წარმოდგენილია თანამედროვე მონაცემები კლიმატზე გლობალური დათბობის დამღუპველი ზემოქმედების შესახებ. გამოთქმულია მოსაზრებები იმ აუცილებელი ქიმიურ-ბიოლოგიური კვლევების აუცილებლობაზე, რომლებმაც გარკვეულად უნდა შეარბილონ მაღალი ტემპერატურების გავლენა ცოცხალ ორგანიზმებზე, განსაკუთრებით, მცენარეულ სამყაროზე.

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
7	ბ. გაგოშიძე ბ. ჯაფარიძე ბ. ჭყონია	სატყეო განათლება და მისი განვითარების პერსპექტივები საქ. სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე	№34	თბილისი	4

ნაშრომში განხილულია სატყეო განათლების რეფორმა საქართველოში და მისი განვითარების პერსპექტივები.

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
8	ბ. გაგოშიძე ბ. ჯაფარიძე რ. ჩაგელიშვილი	სატყეო მეურნეობის დარგის მდგრადი განვითარების პრინციპები. სამეცნიერო ჟურნალი ქართული პოლიტიკა, მიმართულება – “საქართველოს აგრარული პოლიტიკის აქტუალური პრობლემები”		თბილისი	6

ნაშრომში მოცემულია სატყეო დარგის დღევანდელი მდგომარეობა და მისი გაუმჯობესების სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებათა სისტემა.

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
9	რ. ჭედია ნ. ჯალაღონია თ. კუჭუხიძე თ. არჩუაძე ქ. სარაჯიშვილი ბ. ქვარცხავა	ალუმინის ოქსიდის ფხვნილოვანი კომპოზიტების კონსოლიდაცია მარალტემპერატურულ ვაკუუმურ ღუმელში ცხელი დაწნევის მეთოდით. საქ. მეც. ეროვნული აკადემიის მაცნე- ქიმიის სერია		თბილისი	7

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
10	ბ. ათუკიშვილი; ი. ჭანტურია; მ. ხომასურიძე; ზ. გელიაშვილი;	საფუერის ზეგავლენა წითელი ღვინის ფენოლურ ნაერთებზე. საქართველოს ქიმიური ჟურნალი.	№2, (15)	თბილისი ქიმიური საზოგადოება	7

შესწავლილია ალკოჰოლური დუდილისას ცხოველქმედი საფუერების ზეგავლენა წითელი ღვინის ფენოლურ ნაერთებზე. ექსპერიმენტის მიმდინარეობისას, ალკოჰოლური დუდილი განხორციელებული იქნა ველური და კომერციულ მშრალ კულტურული საფუერებით. საკონტროლი და საკვლევ ნიმუშებში განისაზღვრა ცის და ტრანს რეზვერატროლის, მირცეტინის, ქვერცეტინის, საერთო ფენოლების, ანტოციანების შემცველობა.

მიღებული შედეგების საფუძველზე დადგინდა, რომ ფერმენტაციისას არეში ცხოველქმედი საფუარი მნიშვნელოვან ზეგავლენას ახდენს ღვინომასალებში ფენოლური ნაერთების შემცველობაზე. მშრალ კულტურულ საფუერების Oenoferm Structure და I.O.C. R-9002 გამოყენებით შესაძლებელია არეში ცის და ტრანს რეზვერატროლის, მირცეტინის, ქვერცეტინის შემცველობის გაზრდა, შესაბამისად მათი გამოყენება რეკომენდირებულია ანტიოქსიდანტური ნაერთებით მდიდარი ღვინის დასამზადებლად. ველური საფუარზე ღვინის დადულებით, არეში მეტი ანტოციანები ექსტრაგირდება და ნარჩუნდება, ვიდრე კულტურული საფუარის გამოყენების შემთხვევაში. დაძველების პოტენციალის მქონე ინტესიური შეფერილობის და მაღალი ფენოლური ნაერთების შემცველობის ღვინომასალების დასამზადებლად რეკომენდირებულია ღვინის დადულება როგორც ველურ საფუარზე ასევე ამ მიზნით მიზანშეწონილია SINA Active Yeast 10 -ის გამოყენება.

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
11	გ. ათუკიშვილი; ი.ჭანტურია; მ. ხომასურიძე; ზ.გელიაშვილი	ღვინის დავარგება ლექზე. GEORGIAN ENGINEERING NEWS	№2, (vol.74)	თბილისი	6

ღვინის ბატონაჟით წარმოებისა და შამპანურის ტექნოლოგიაში გამოყენებული მეთოდების კომბინაციით შემუშავებული იქნა ბოთლში თეთრი ღვინის დავარგების ოპტიმალური ტექნოლოგიური სქემა. ექსპერიმენტის დაგეგმვისას გათვალისწინებული იქნა თითოეული მეთოდის დადებითი და უარყოფითი მხარეები. ღვინომასალების ლექზე დავარგება განხორციელდა ბოთლებში 3, 6 და 9 თვის განმავლობაში. შესწავლილია სხვადასხვა პერიოდით ბოთლში ღვინომასალის დავარგებისას მიმდინარე ფიზიკურ-ქიმიური პროცესები, ღვინის სხვადასვა პარამეტრების ცვლილება დინამიკაში და ლექზე დავარგებული ღვინომასალების მიდრეკილება სხვადასხვა სიმღვრივეებისადმი.

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
12	დავით თავხელიძე	ინოვაციური ტექნოლოგიები და მანქანათმშენებლობა	ბიზნეს-ინჟინერინგი №1, 2015	თბილისი	5 გვერდი

II. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ო. ნათიშვილი ი. ყრუაშვილი	Экологические проблемы защиты объектов от вредного воздействия селевых потоков. //Ж. “Экологические системы и приборы”	№7	ქ. მოსკოვი, გამომცემლობა “ <u>Научтехлитиздат</u> ”	10 გვ.

ნაშრომში განხილულია ღვარცოფული ნაკადის ერთი მიმართულების გრძივი ტალღების გაანგარიშების საკითხი. მიღებულია საანგარიშო დამოკიდებულებები, რომელთა შემოწმებითაც შესაძლებელია განსაზღვრულ იქნას ნაკადის სიმაღლე ტალღის სიმაღლის გათვალისწინებით.

№	ავტორი/ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
2	G. Tkemaladze, B. Dochviri. G. Sokhadze.	A New Approach to the Estimation of the Parameters of Michaelis – Menten Equation	Vol. 2 №1	Open Journal of Biochemistry	7 გვ.

ბიომოლეკულურ ქიმიურ რეაქციაში მონაწილე ორი რეაგენტისათვის მათემატიკური მოდელი შეცვლილია მინიმალური კონცენტრაციის მქონე რეაგენტის უნიმოლეკულური რეაქციის მოდელით. დამტკიცებელია, რომ მეორე რიგის ქიმიური რეაქციის აღმწერი მოდელი დაიყვანება პირველი რიგის ქიმიური რეაქციის აღმწერ მოდელზე.

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	გ. ტყემალაძე	კვლავ უცხო ტერმინთა დაწერილობისათვის	თბილისი, თსუ, არნ. ჩიქობავას ენათმეცნიერების ინსტიტუტის III სამეცნიერო კონფერენცია, 2015,16-17

			ნომბერი
<p>მოსხენებაში განხილულია ქართული და უცხო წარმოშობის ზოგიერთი ტერმინის დაწერილობის, წარმოთქმისა და სემანტიკური შესაბამისობის საკითხები. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ზედსართავი სახელების წარმოების -ური და -ული ფორმების მართებულ ფორმებს. ქართულ ენაში, რიგ შემთხვევაში, ორი თანხმოვანის ერთად დგომის აუცილებლობას, აბრევიატურებს, უცხო გვარ-სახელთა სწორ ფორმებსა და სხვ.</p>			
2	Tamar Varazi, Maritsa Kurashvili, Marina Pruidze, Gia Khatisashvili, Nino Gagelidze, George Adamia, George Zaalishvili, Marlen Gordeziani	New Approach of Phytoremediation Perfecting.	International Conference – “Applied Ecology: Problems, Innovations”, Tbilisi-Batumi, Georgia. 7-10 May 2015
<p>განხილულია საეკლესიო ანუ ხატის ტყეების თანამედროვე მდგომარეობა და ქართული ეკლესიის როლი მათი დაცვა-შენარჩუნების საქმეში.</p>			
3	გ. გაგოშიძე გ. არონიშიძე გ. ლოლუა	“ხატის ტყეები” და ქართული მართლმადიდებელი ეკლესია	აკადემიკოს ი.ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის - საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები, მოდელირება, მართვა - თბილისი, 2015
4	გ. გაგოშიძე გ. ჯაფარიძე რ. ჩაგელიშვილი	საქართველოს ტყეების გენეტიკური რესურსები	საქართველოს მცენარეთა მრავალწლოვანი კულტურებისა და სახეობების გენეტიკური რესურსები. თბილისი 2015
<p>ნაშრომში განხილულია საქართველოს ტყის მერქიანი მცენარეების გენეტიკური რესურსების ბიომრავალფეროვნება.</p>			
5	გ. გაგოშიძე გ. ჯაფარიძე რ. ჩაგელიშვილი	საქართველოს წაბლის ტყის ნიადაგები	იადაგების როლი ქვეყნის ეკონომიკური ზრდის, ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებისა და სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარების საქმეში თბილისი 2015
<p>ნაშრომში განხილულია ეკოტოპების მიხედვით წაბლის ცალკეული ტყის ტიპისათვის დამახასიატებელი ნიადაგების თავისებურებები.</p>			
6	გ. გაგოშიძე	ქარსაფარი დაცვითი ტყის ზოლების მდგომარეობა	გლობალური დათბობა და

	დ. სახვიაშვილი	ბოლნისის რაიონის ზოგიერთი აგროფირმის სავარგულებზე.	აგრობიომრავალფეროვნება თბილისი 2015
ნაშრომში განხილულია ზოგადად ქვემო ქართლის რეგიონში და კონკრეტულად ბოლნისში, რაჭისუბანში და ფოლადაურში არსებული აგროფერმებში არსებული ქარსაცავი ზოლების მდგომარეობა, დასახელებულია მდგომარეობის გაუმჯობესების გზები.			
7	გ. გაგოშიძე	ძირითადი აბორიგენი მერქნიანი ტყემცენარეულობის თანამედროვე მდგომარეობა და გაუმჯობესების გზები	გლობალური დათბობა და აგრობიომრავალფეროვნება თბილისი 2015
ნაშრომში განხილულია საქართველოში ძირითადი აბორიგენი მერქნიანი ტყემცენარეულობის თანამედროვე მდგომარეობა და გაუმჯობესების გზები.			
8	გ. გაგოშიძე	საქართველოს სატყეო პოლიტიკის ზოგიერთი ასპექტი და დარგის განვითარების პერსპექტივები	სამართლებლივი სახელმწიფოს მშენებლობის ამოცანები. მიმართულება – სასურსათო უსაფრთხოების პოლიტიკის და ქვეყნის სექტორული ეკონომიკის განვითარების პრობლემები. თბილისი 2015
ნაშრომში მოცემულია სატყეო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებები საკანონმდებლო ბაზის არსებული მდგომარეობა და გამოსწორების ღონისძიებები.			
9	N. Jalagonia T. Kuchukhidze T. Korkia G. Kvartskhava R. Chedia	Organic-inorganic composites based on nano zero-valent iron.	4 th International caucasian symposium on polymers and advanced materials. 1-4 July, Batumi, Georgia. 2015
10	T. Kuchukhidze N. Jalagonia T. Archuadze G. Kvartskhava R. Chedia	Some issues of obtaining corundum ceramics	4 th International caucasian symposium on polymers and advanced materials. 1-4 July, Batumi, Georgia. 2015

ბ)უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მომხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	N. Jalagonia T. Kuchukhidze	Impregnation of Zero-valent Iron in biopolymers for remediation of	1 st int. symp. on advanced materials and technologies for

G. Kvaratskhava E. Sanaia R. Chedia	wastewater	sustainable energy and the environment. 4-9 october, Antalya, Turkey. 2015
---	------------	--

IV. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

IV. 2.

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	SUAFRI-EPC (FP7-INCO-2013-9, No609553.) Supporting the Uptake of agri-food Research Results into Innovation with EPC countries.	ქართული მხარის კონტაქტ-პერსონა დავით თავხელიძე	დავით თავხელიძე ომარ თედორაძე გივი გოლეთიანი და სხვ	ევროკომისია – 7 ჩარჩო პროგრამა INTELLIGENTSIA CONSULTANTS SARL- Luxemburg. Flavien Messi
გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები				
სტუ-ს მონაწილეობა აღნიშნულ პროექტში განისაზღვრება: <ol style="list-style-type: none"> ვაზისა და ვენახების ზონირების შესწავლა; მიკროკლიმატური თავისებურებების განსაზღვრა; ღვინის დაყენების ტექნო-დინამიკური მოდელის შექმნა; ღვინის ქარხნებში თანამედროვე ტექნოლოგიის დანერგვის შესაძლებლობების შესწავლა ტექნო-დინამიკური მოდელის გამოყენების საფუძველზე.				

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
2	“Prep136-აკადემიური თანამშრომლობა შესაძლებლობების გაზრდისათვის გარემოსდაცვით სწავლებაში” ინჟინერია	ი.ინაშვილი	ი.ერუაშვილი კ.ბზიავა	ავსტრიის სააგენტო საერთაშორისო თანამშრომლობისათვის განათლება და კვლევაში (OeAD-GmbH)
გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და				

პრაქტიკული შედეგები

- 1.ორი სამაგისტრო პროგრამა (ქართულენოვანი და ინგლისურენოვანი) - წყლის რესურსების მართვის მიმართულებით;
- 2.შესაბამისი სასწავლო მასალების მომზადება;
- 3.ელექტრონული და დისტანციური სწავლების პლათფორმის შექმნა;
- 4.აკადემიური პერსონალის სტაჟირება-გადამზადება, ვორქშოპები როგორც საქართველოში აგრეთვე ავსტრიაში;
- 5.მაგისტრებისა და დოქტორანტების გაცვლითი პროგრამების განხორციელება;